

'Wɔsuslolue loluu 'sɛbhɛɛ

**Le Nouveau Testament en langue kouya
de Côte d'Ivoire
[kyf]**

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cõãmacũ mecũã wedesei
Le Nouveau Testament en langue kouya
de Côte d'Ivoire
[kyf]

Première Édition

© 2002, Wycliffe Bible Translators, Inc.

Version de Web par

© 2014, Wycliffe Bible Translators, Inc.

www.Wycliffe.org

www.ScriptureEarth.org

Creative Commons

(Attribution - Pas d'usage commercial - Pas de modification 4.0 International)

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/deed.fr>

Vous êtes autorisé à partager, copier, distribuer et communiquer le matériel par tous moyens et sous tous formats. L'offrant ne peut retirer les autorisations concédées par la licence tant que vous appliquez les termes de cette licence.

Selon les conditions suivantes :

- **Attribution.** — Vous devez créditer l'Oeuvre, intégrer un lien vers la licence et indiquer si des modifications ont été effectuées à l'Oeuvre. Vous devez indiquer ces informations par tous les moyens possibles mais vous ne pouvez pas suggérer que l'Offrant vous soutient ou soutient la façon dont vous avez utilisé son Oeuvre.
- **Pas d'utilisation commerciale** — Vous n'êtes pas autorisé à faire un usage commercial de cette Oeuvre, tout ou partie du matériel la composant.
 - **Pas de modifications** — *Dans le cas où vous effectuez un remix, que vous transformez, ou créez à partir du matériel composant l'Oeuvre originale, vous n'êtes pas autorisé à distribuer ou mettre à disposition l'Oeuvre modifiée.*

Cõãmacũ mecũã wedesei

Matie.....	5
Maluku.....	96
Luku.....	151
Zaan.....	249
Lenugbunya.....	313
Wlomu -nyuma.....	396
1 Kolentu -nyuma.....	432
2 Kolentu -nyuma.....	466
-Galasii -nyuma.....	489
Efezu -nyuma.....	502
Filipu -nyuma.....	514
Kolosu -nyuma.....	523
1 Tesaloniku -nyuma.....	531
2 Tesaloniku -nyuma.....	538
1 Timotee.....	542
2 Timotee.....	552
Titu.....	559
Filemã.....	564
Eblenya.....	567
'Zake.....	595
1 Pielu.....	604
2 Pielu.....	615
1 Zaan.....	621
2 Zaan.....	630
3 Zaan.....	632
Zudu.....	634
Zaan 'yiliugbunya.....	638

Matiee 'sebhε

Sa Matie gbaa -Zezuu gbuzɔnu gbɔ

-Zezuu -gugbu Matie cɛɛta, mɔ -wa. Nu, Matie mɔ -Zezuu *'bɔnɔnya kugbua le 'sɔɔ glaa -nyime yabhlo nya. Zuifu -yla Matie cɛɛta wee 'sebhε nɔ. -Lagɔ ka 'cɔn ɔ -Bhasanyɔɔ tietiegbɔɔ wɛɛɔ wla, 'in -Lagɔgbɔɔ -falɔpanya ka -mɔɔ daa cɛɛɔ *'wɔsuslɔlue sɔaa 'sebhε 'wɔ. 'Sebhε nɔ 'wɔ, Matie slɔlua we Zuifu nɔ, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ (Mɔ -wa Mesi).

-Zezuu dukpasɔ

(Lk 3.23-28)

1 ¹-Zezu Klisu dukpasɔ ŋnɔ nɔ: ɔɔ -Zezu *Klisu mia, ɔ dukpasa -wa *-Davidɔ, 'in *Ablaamu mia -Davidu dukpasa nya.

² Ablaamu gwaltɔ Izaki.

Izaki gwaltɔ Zakɔbu.

Zakɔbu gwaltɔ Zuda -yɔ ɔ bhelia.

³ Zuda gwaltɔ Pelesi -yɔ Zela, nu, wa 'nyaa -wa Tamaa.

Pelesi gwaltɔ Eslɔmu.

Eslɔmu gwaltɔ Alamɔ.

⁴ Alamɔ gwaltɔ Aminadabu.

Aminadabu gwaltɔ Naasɔn.

Naasɔn gwaltɔ Salma.

⁵ Salma gwaltɔ -Boazi, nu, ɔ 'nyaa -wa *Wlaabu.

-Boazi gwaltɔ Obɛdɔ, nu, ɔ 'nyaa -wa Wlutɔ.

Obɛdɔ gwaltɔ -Zesee.

⁶ -Zesee gwalta nyumaa 'wlulapulnyɔ -Davidi.

-Davidi gwalta *Salomɔɔ, Ulii 'ɣwnɔ nya.

⁷ Salomɔɔ gwalta Wloboamu.

Wloboamu gwalta Abia.

Abia gwalta Aza.

⁸ Aza gwalta Zozafati.

Zozafati gwalta Zolamu.

Zolamu gwalta Oziasi.

⁹ Oziasi gwalta Yotamu.

Yotamu gwalta Akazi.

Akazi gwalta Ezekiasi.

¹⁰ Ezekiasi gwalta Manasee.

Manasee gwalta Amɔn.

Amɔn gwalta -Zoziasi.

¹¹ -Zoziasi gwalta Yekonia -yɔ ɔ bhelia.

We bhla wa kpaɔ *Izlaelnyuma, 'un wa yia wa Babilɔnu kwa.

¹² -Muu 'bɪgɔ, Yekonia gwalta Salatieli.

Salatieli gwalta Zolobabeli.

¹³ Zolobabeli gwalta Abiudu.

Abiudu gwalta Eliakimu.

Eliakimu gwalta Azɔɔ.

¹⁴ Azɔɔ gwalta Sadɔku.

Sadɔku gwalta Akimu.

Akimu gwalta Eliudu.

¹⁵ Eliudu gwalta Eleazaa.

Eleazaa gwalta Matan.

Matan gwalta Zakɔbu.

¹⁶ Zakɔbu gwalta Maliii 'lowli *-Zezefu. Nu, Malii gwalta -Zezu wa laa Klisi,
-muu ji -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ.

¹⁷ Nu, we 'ka Ablaamu -gu 'bhu, we 'ka -Davidi yli, dukpasi -zakpa kugbua le -mnua -wa. We 'ka -Davidi -gu 'bhu, we 'ka wa kpakpie yli, 'in wa 'ka wa Babilonu kwa, we nyini dukpasi -zakpa kugbua le -mnua. -Muu 'bugu, we 'ka wa Babilonu -kwakwie -gu 'bhu, we 'ka -Zezu Klisu gwali bhla nyini, we nyini dukpasi -zakpa kugbua le -mnua.

Malii gwalta -Zezu
(Lk 2.1-21; -Gal 4.4)

¹⁸ Nu, sanee wa gwalta -Zezu Klisi. Nu, o 'nyaa -wa Malii, mo -yo -Zezefu 'kaa kukwali, wa 'ni -slo ladi dabhlo, 'in o yia nukpla pla -Lagoo Zuzu 'Pupaa 'tute nya. ¹⁹ Nu, -Zezefu mia, nyume tiklu -wa. O 'ni 'yubha o 'ka Malii gbu dli -zejila 'wu. We 'dee 'gbu, bhoyi o -yo o yi yaa -dia zizewiemu. ²⁰ Da o dli mia we -gu, 'in Jejitapee 'anzi yabhlo yia o -gbe yi 'yila 'wu, 'in we nee:

«-Zezefu, -Davidu 'yuoyu, -in 'na lulu dli -ni, -in 'ka Malii kwa, nu, 'yu o yia gwalta, -Lagoo Zuzu 'Pupaa 'tute nya o plaa nukpla. ²¹ Nu, nukpasuyu o yia gwalta, 'in -in 'ka o 'hni zu -Zezu, 'in o 'ka o nyuma gbonyuu 'wusa.»^a

²² -We Jejitapee gbaa o gbuu -falpanyoo hwe nya, we 'ka lenuu 'gbu, we yi 'saa 'pli:

²³ «Nu, 'yieslohnonyu o 'nia nukpasu -yi,
mo yia nukpasuyu gwalta,
'in wa 'ka o 'hni zu Emanuelu.»

-Muu ji -wa nu, -Lagoo -yo -a 'so mu.

²⁴ O ganoo, sa Jejitapee 'anzi gbaa, 'mu o nua le, 'in o yia Malii o 'dee -gbe belu. ²⁵ O -yo o 'ni -budu 'wodu, 'in oo Malii yia o nukpasuyu gwali, 'in -Zezefu yia -moo 'hni zu -Zezu.

^a1.21 -Zezuu ji -wa nu, -Lagoo saa nyuma gbu 'wu.

Gbuyilonya mnta -Zezuu 'ɲni 'ylimanta

(Lk 2.22-38)

2 ¹ -Zezu wa gwalta Betilemu, Zudee -dudu -gu, -zugba *Ewlođu mi nyumaa 'wlulapilunyɔ nya.

Tɔun, gbuyilonya 'bhua 'yilu 'wɔsɔlɔda, 'in wa yia *-Zeluzalemɔ nyini. ² Wa nɛɛ: «'Yu, -ɔ wa gwalta, 'in ɔ 'ka *Zuifɔɔ 'wlulapili, da ɔ mia? Nu, ɔ -zɛliya ka 'wlu 'yilu 'wɔsɔlɔda, 'in -a yia we -yɔyi, we 'dɛɛ 'gbu, -a yia yi -a 'ka ɔ 'ɲni 'ylimanti.»

³ Nu, nyumaa 'wlulapilunyɔ Ewlođu 'nɔa we, 'in ɔ ple yia sumani, ɔ -yɔ -Zeluzalemɔ -nyuma weee. ⁴ -Bha ɔ laa *-Lagɔbubɔnyaa -cian we -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya, 'in da wa 'kaa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ gwalt, ɔ 'ka we yibheli. ⁵ Wa nɛɛ ɔ -ylae: «Nu, Betilemu, Zudee -dudu -gu, -bha wa gwaltia ɔ. Nu, -we *-Lagɔgbuɔ -falipanyɔ cɛta, mu nu:

⁶ «Amia, Betilemu, Zudee -dudu -gu -nyuma,
amtaa 'gbe 'ni 'kienyi -mi,
Zudeegbe 'kadi glaa.

Nyumaa 'Wlulapilunyɔ yabhlo yia amtaa -gbe 'bhua,
mɔ 'kaa Izlaelunyuma -wa -wa na nyuma,
mɔ 'kaa wa 'yugali.» »

⁷ Tɔun, 'in Ewlođu yia waa gbuyilonya la zizewiemɔ, 'in ɔ yia wa layibha nu, labhla wa 'yi wee -zɛliya -yɔa. ⁸ 'In ɔ nɛɛ wa -ylae: «A mni, a -tali ɔ 'yuu da 'nanɔɔ, a -ka ɔ 'yi, a yi 'mi 'di -salia, 'in, -ami, in 'ka -mɔ mni, in 'ka ɔ bubɔ.» -Bha ɔ tiea wa Betilemu.

⁹⁻¹⁰ Waa gbuyilonya 'nɔa Ewlođu welt, 'in wa yia 'yoo bhli. 'In -zɛliya wa 'yi yaa 'yilu 'wɔsɔlɔda, wa yia we -yɔyi, 'in we yia wa 'muna 'wula. Wee -zɛliya -gali wa 'yu, 'in da ɔ 'yu mia, we nynia -bha, 'in we yia 'yiligbe. ¹¹ Da wa plaa -budu ɔɔ, 'in wa yia 'yu -yɔ ɔ 'nyaa Malii -yɔyi. Wa yia ɔ 'yu bubɔ, ɔ 'yu 'kukolu sibhlie nya. -Muu 'biɔɔ, wa yia wa 'gba 'wɔkali, 'in 'ɲnumnili wa cɛta

ɔ, mu nu: -can klaa, *mili klaa, we -yɔ 'wɪ, 'mu wa 'nyea ɔ. ¹²'Ylaa 'wu, -Lago nɛɛ wa -yla nu, wa 'na 'plɪɪ Ewloɔv -gbɛ -ni. 'ɪn wa yia 'yoo -putu 'wɔbhu, 'ɪn wa yia wa -zɔɔ lɔmɪ.

-Zezefv mɪa Ezipɔv

¹³Waa gbuyilonya ka mɪ 'bhie, Jejitapɛɛ 'anzi yabhlo yia -Zezefv -gbɛ yi 'yɪlaa 'wu, 'ɪn we nɛɛ ɔ -ylɛ: «Nu, Ewloɔv yia ɔɔ 'yuu da -talia, ɔ 'ka ɔ 'bha. We 'dɛɛ 'gbv, -sɔ 'wu, -ɪn 'bhu ɔɔ 'yu -yɔ ɔ 'nyaa 'wu, -ɪn -yɔ wa 'sɔ mɪ Ezipɔv -gwagwɪɛ nya. -ɪn -tɔ -mɔ, bhla -we nya a 'kaa yi, -amɪ yia we aɪn -yla gbaa.»

¹⁴-Zezefv -sɔa 'wu, 'ɪn ɔ yia 'yu -yɔ ɔ 'nyaa 'wɔbhu. Wa 'bhva -bha sabɔ, ¹⁵'ɪn wa yia Ezipɔv mɪ. Wa -dɪ -mɔ la, 'ɪn Ewloɔv yia tɪ. 'Sa -mɔv 'plɪa sa, 'ɪn -we -Lago gbaa ɔ gbɔv -falɔpanyɔɔ ŋwe nya, we 'ka gbɔzɔv -zɛ, ɔ nɛɛ:

«ɪn ka na 'yu la,
ɔ 'ka Ezipɔv 'bhv.»

Ewloɔv 'bhaa nɔkpasuyua Betɪɛmɔ -dɔv -gv

¹⁶Da Ewloɔv 'yɪa nu, gbuyilonya ka ɔ -dawli 'wɔv, 'ɪn ɔ yia 'cɛ 'pa bhabha. -Bha ɔ tiea nyuma wa 'ka Betɪɛmɔ dɔv -gv nɔkpasuyua 'bha. -Wa 'nɪa -zv 'sɔ yɪ, we -yɔ -wa kaa -zv 'sɔ, -maa wa mɪa 'bhaa. Nu, bhla -we nya -zɛɪya 'wɪva gbuyilonya ka ɔ 'dɪ -salu 'gbv ɔ yi 'saa nu. ¹⁷Nu, -we *-Lagɔgbɔv -falɔpanyɔ Zelemi gbaa mu nva le:

¹⁸«-A ka 'wɔkɔwɛɪ 'nɔ mɔ Wɪmaa,
wa mɪ 'wɔkɔɔɪ, wida wa mɪa.
*Wɪsɛɪ -wa, ɔ 'yua ɔ mɪa wida,
ɔ 'nɪ ŋwɪn wa 'ka ɔ bhɔbhɔɛ,
nu, ɔ 'yua ka tɪ.»

-Zezefu 'bhua Eziputu

(Lk 2.39)

¹⁹ Da Ewlođu tlia, -zugba -Zezefu mɪ Eziputu, 'in Jejitapee 'anzi yabhlo yia ɔ -gbe yi 'yiaa 'wu, 'in we nee ɔ -yiae: ²⁰ «-So 'wu, -in 'bhu ɔ 'yu -yɔ ɔ 'nyaa 'wu, -in -yɔ wa 'sɔ mni *Izlaeli -dudu -gu. Nu, -wa 'yibhaa wa 'ka ɔ yu 'bha, -maa ka tli.»

²¹ Tɔun, -Zezefu -sɔa 'wu, 'in ɔ yia ɔ 'yu -yɔ ɔ 'nyaa 'wubhu, 'in wa yia Izlaeli -dudu -gu mni. ²² ɔ 'nva nu, Alikelausi mɪ Zuifuv 'wlulapɪlɪda ɔ dide Ewlođuɔ 'biɔ, -bha ɔ nva nyano ɔ 'ka Zudee mni. Mɔ ɔ 'kaa mni, ɔ 'yia -bha 'yiaa 'wu, 'in ɔ yia Galilee -dudu -gu mni. ²³ 'In 'gbe -we wa laa Nazaleti, 'in wa yia -bha ladɪ. Nu, 'sa we 'plia sa, 'in -we -Lagɔgbuɔ -falɪpanya gbaa we 'ka gbuzɔnu -ze. Wa nee:

«Mɔ wa yia laa Nazaletiyu.»

***Zaan batizea nyuma 'nyu nya**

(Mk 1.1-8; Lk 3.1-18; Zn 1.19-28)

3 ¹ We bhla wa 'yia 'Zan *-Batisti -yɔ -mɔ da beblee Zudee -dudu -gu. ɔ 'kpi'a 'wu, ² ɔ nee: «A 'bhiti amiaa dli, nu, -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪte ka cipa.»

³ -Lagɔgbuɔ -falɪpanyɔ *Ezaii nee zlɪme ɔ daa nu:

«Nyume yabhlo 'kpi'a 'wu -mɔ da beblee, ɔ nee:

«Nu, a mnazi Nyumaa -Kanyɔɔ 'yloogblɔ -yɔ.

A nu 'yoo tiklu ɔ 'yu.> »

⁴ Nu, ɔ *Zaan mia, ɔ 'wu -bana mɪ *-nyɔmɛɛ nyani nya, 'in ɔ -cesli mia numɛɛ ku nya. Luɔ 'kpi -yɔ -gangan ɔ lia. ⁵ Zudee -dudu -gu -nyuma klaa, -Zeluzalemɔ -nyuma klaa, we -yɔ -wa 'bhua Zudeen nyu kwesi, ma yia Zaaan -gbe. ⁶ Gbonyuu -we wa nua le, 'mu wa gbaa -zejila 'wu, 'in ɔ batizea wa Zudeen nyu lu.

⁷ Zaan 'yia nu, *Falizinyuma -yo *Sadusenyuma mi ɔ -gbe yida, nu, -maa -zu 'wu, 'in ɔ nɛɛ wa -yɩaɛ: «Amia mia dɛ, 'munumɛɛ -gnu a -mia! Nyɔɔ -salt aun 'dɪ, 'in a pupalt 'wlukuvn la nu, a mneni a 'ka -Lagɔɔ 'cɛ -we mia yida kwɛɛ 'tɩaa? ⁸ A -slolu amiaa lenugbunya 'wu sazɔnu sa nu, a ka amiaa dɪ 'bhiti. ⁹ A 'na gbalt amiaa 'dɛ dɪ ɔ -nɩɛ: «Nu, Ablaamu mi -amiaa dukpasa nyaa 'gbu -a ka gbuwubhu.» Nu, in nɛɛ aun -yɩa, -Lagɔ mneni ɔ 'ka tukpanya ni, Ablaamu 'yua -zɛɪ. ¹⁰ -Lagɔɔ 'nɛnɔ gbee 'yɩi -dɪ sunyaa bhu -yo la pepe. Su weɛ -we'e 'paa 'bhue -zɔnunya ni, -dia ɔ yia we, ɔ 'ka we -kosu 'wu viteli. ¹¹ Nyu nya -amɪ na batizea aun, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nu, a ka amiaa dɪ 'bhiti. Nu, nyume -ɔ yia 'mɪ 'bɪ yia, mɔ yia aun batizea Zuzu 'Pupa -yo -kosu nya. ɔ 'tɩtɛ -zi na -nu, in 'nɪ we 'klv -ka in 'ka ɔ -sakwla 'wubhu. ¹² ɔ ka ɔ bute kwɛɛ, ɔ 'ka ɔ 'mnɔ 'wɔpu, ɔ 'ka we 'ya -yo we vavi -yɔsɩsɩ. 'In ɔ 'ka we 'ya -zɔnunya -gbagbu 'wu slu, 'bhie, ɔ 'ka we vavinya -kosu we'e nyumoa 'wu viteli.»

Zaan batizea -Zezu 'nyu nya

(Mk 1.9-11; Lk 3.21-22; Zn 1.29-34)

¹³ -Zezu 'bhua Galilee -dɔdɔ -gu, 'in ɔ yia Zudeɛn nyu -yo mni. ɔ nyinia -mɔ, 'in ɔ yia Zaan kwesi bɛ, -mɔɔ 'ka ɔ batizee 'nyu nyaa 'gbu. ¹⁴ Zaan 'nɪ we ŋwnu, ɔ nɛɛ: «-lnnya, we 'nɪ 'sa -mɪ. -Mɪ 'ka 'yaa 'mɪ batizee 'nyu nya, 'in -in yia yi, in 'ka -mɪ 'nyu nya batizee yi?»

¹⁵ -Zezu nɛɛ: «Nu, we mi -Lagɔ 'yu tɩkluu 'gbu, -a nu we ɛ.»

-Bha Zaan ŋwnua we -yo, 'in ɔ yia we lɛnu.

¹⁶ Zaan batizea -Zezu 'nyu nya, -Zezu mi 'nyu lu 'tlada, 'in ɔ yia -Lagɔɔ 'gbe -yɔyɩ ŋwe -kalɩda. 'In ɔ yia -Lagɔɔ Zuzu, -ɔ 'wɩba -kpakun, -yɔyɩ kwɩlida, 'in -mɔɔ yia ɔ -gu lasibhli. ¹⁷ 'In wa yia welt yabhlo, -we 'bhua -Lagɔɔ -gbe 'nu, we nɛɛ: «Na 'Yu ɔ -mia, in -kali ɔ zɛ, 'mɔ in 'nyɛa na dɪ weɛ yoo.»

***Kuzu ylaa -Zezu la**

(Mk 1.12-13; Lk 4.1-13)

4 ¹Tɔɔn, 'n -Lagɔɔ Zuzu yia -Zezu da beblee kwa, *Kuzu 'ka ɔ laylaa 'gbu. ²ɔ mia -mɔ da beblee, ɔ li -mɔ zli glu 'sɔ, sabɔ glu 'sɔ, -zugba ɔ ti lililu, 'n ŋwɔ yia ɔ -yɔkpa. ³*Laylanyɔ bea ɔ kwesi, 'n we nɛɛ ɔ -ylae: «-ln -ka -Lagɔɔ 'Yu nya -mɔ 'pieɛn, -n gba tukpanya nɔ -yla nu, we -ze 'floo.»

⁴'n ɔ nɛɛ: «We mɔ cɛɔda *-Lagɔɔsebhɛ 'wɛ:

«We 'nɔ lililu -bhlogbɔɔ -gu nyumɛɛ 'yliyɔgagie tili, nu,

wɛɔ -we -Lagɔ gbaa,

'n we nye 'yaa ɔ 'yliyɔgagie.» »

⁵Tɔɔn, 'n Kuzu yia ɔ -mɔwɔ -gbe -Zeluzalemɔ 'wɔkwa. We dia ɔ *-Lagɔbudu 'kadɔ 'wɔ la, ⁶'n we nɛɛ: «-ln -ka -Lagɔɔ 'Yu nya -mɔ 'pieɛn, -blu 'wɔ -n 'ka lasibhli, nu, we mɔ cɛɔda -Lagɔɔsebhɛ 'wɛ:

«-Lagɔ yia ɔ 'anzɔnya tiea -na 'gbu,

'n we 'ka we sɔnya -mɔ zɔ lasɔɔ,

-na bhɔ yi tukpa gozoo 'gbu.» »

⁷'n ɔ nɛɛ: «We mɔ 'ya cɛɔda -Lagɔɔsebhɛ 'wɔ:

«Nu, Jejitape, -ɔ -wa -na -Lagɔ,

a 'na ylali ɔ la -nɔ.» »

⁸-Bha 'Kuzu kwa 'yaa ɔ 'wɔpa -gɔgɔ 'kadɔ 'wɔ. 'n we yia dɔdɔɔ ŋnɔmɔ -da weee -yɔ we ŋnɔmɔli -yɔ we 'tɛɛ ɔ 'klɔslolu. ⁹'n we nɛɛ: «-ln -ka 'mɔ 'yu 'kukolu 'sibhli, 'n -n -ka 'mɔ bubɔ, nu, -we weee mia da, 'n na nyɛa -mɔ we.»

¹⁰'n ɔ nɛɛ we -ylae: «Bɛ lu, 'Kuzu! We mɔ cɛɔda -Lagɔɔsebhɛ 'wɛ:

«-ln bubɔ Jejitape, -ɔ -wa -na -Lagɔ,

'n -n nu ɔ 'debhlogbɔɔ -yla lubho.» »

¹¹'Kuzu 'bhɔa ɔ kwesi tɔɔn, 'n 'anzɔnya yia ɔ 'wɔsa.

-Zezu dta ɔ lubho gwe Galilee*(Mk 1.14-15; Lk 4.14-15)*

¹² -Muu 'bigu, -Zezu 'nua nu, wa ka Zaan -kaslu 'wopa, 'in ɔ yia Galilee mnu.
¹³ ɔ 'ni Nazaleti -tu, Kapenaumu ɔ -dia la. Nu, Kapenaumugbe mia Galilenyu kwesi, -we mia -mɔ Zabulon -yɔ Nefutalii -dudu -gu. ¹⁴ 'Mu ɔ nua le, 'in -we -Lagɔgbu -falpanyɔ Ezaii gbaa, we 'ka gbuzɔnu -ze, ɔ nɛɛ:

¹⁵ «Zabulon -yɔ Nefutali -nyuma,
 nyuma -wa mi 'nyuu -yɔ 'yloogblu,
 -mɔ Zudeɛn nyuu kakpe yabhlo lu,
 Galilee da 'lakpanya mi!

¹⁶ Nyuma -wa mia nikpise 'wu, zli wa yia 'yia!

-Wa mia tlitlee zuzu 'wu, zli yia wa -gbe 'tlaa.»

¹⁷ -Bha -bhlokpade, 'in ɔ yia -Lagɔgbu gbagbue bhli, ɔ nɛɛ: «A 'bhiti amtaa dli, nu, -Lagɔ nyumaa 'wlulapute ka cɔpa.»

-Zezu laa ɔ 'binɔnya -mnua*(Mk 1.16-20; Lk 5.1-11)*

¹⁸ 'Yli yabhlo nya, -Zezu mi Galilenyu kwesi nɔda, 'in ɔ yia bhelia 'sɔ -yɔyi, 'Simɔɔ (-mɔɔ -banɔ -wa Pielɔ), we -yɔ ɔ bheli Andlee. Wa mi wa 'sowli 'nyu lu vitelida, nu, zibhibhanya wa -mia. ¹⁹ ɔ nɛɛ wa -yla: «A yi 'mi 'bi, sa a kpaazibhi, in 'ka 'sa aun nyumaa 'yilibanɔnyanya -zeli, 'in a 'ka 'mi wa 'bi -la.»

²⁰ Tɔɔn, wa tia -bha wa 'sowli, 'in wa yia ɔ 'bi mnu. ²¹ ɔ bea 'yu -se, 'in ɔ yia *'Zake -yɔ ɔ bheli *Zaan 'yi, nu, Zebedee 'yua -wa. Wa -yɔ wa dide mi wa 'sowli mnazida -mɔ 'glu 'wu, 'in -Zezu yia wa la, ²² 'in wa yia wa dide -yɔ ɔ 'glu -bha ti, 'in wa yia -Zezu 'bi mnu.

²³ We bhla -Zezu 'pluta Galilee -dudu weee -gu, -zugba ɔ slolua nyuma gbu *-Lagɔbudunya zɔ, 'in ɔ gbaa *-Lagɔ nyumaa 'wlulapute -zɔnu gbu, gu weee -yɔ siaste weee, -we mia nyuma -yɔ jipejipe nya. ²⁴ -Bha wa 'nua -Zezuu 'di Silii -dudu weee -gu. Nu, -wa mia siada weee, -wa kaa gu -yɔ klaa, -wa ka ku

glopoa klaa, -wa zuzu 'nyuu mia 'wu klaa, -wa kaa n̄ɛn gu -yɔ klaa, we -yɔ zolasonya, 'ma wa -laa -Zezu, 'un ɔ yia wa jipe. ²⁵ 'In nyumaa -zlo yia -Zezu 'bu yi. Tɔlva 'bhva Galilee, tɔlva 'bhva 'Gbe Kugbua -dudu -gu, tɔlva 'bhva -Zeluzalemv, tɔlva 'bhva Zudee -dudu -yɔ Zudeɛɛn kakpe yabhlo -gu.

-Zezu -slolua nyuma gbu

(Lk 6.20-23)

5 ¹ Da -Zezu 'yia nyumaa -zlo -yɔ, ɔ -gblaa -gɔgɔ yabhlo 'wlu, 'un ɔ yia -mɔ ladt. ɔ 'bunɔnya gbelia ɔ, ² 'un ɔ yia wa slolue bhli, ɔ n̄ɛ:

³ «Nyuma -wa'a laa wa 'de nyuma -Lago 'yu,
'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ wa -nu nya,
-we ka gbu -wa, -Lago pɪlt wa 'wlu la.

⁴ -Wa mia wida,
'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ wa -nu nya,
-we ka gbu -wa, -Lago yia wa 'kvayli 'paa.

⁵ Nyuma -wa mia sa bhe,
'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ wa -nu nya,
-we ka gbu -wa, ma yia dudu 'wɔbhua 'bɪ -liliee saa.

⁶ Nyuma -wa nyuma tɪklu -zeze tɔ mia 'bhada ŋwɔ 'bhisa,
'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ wa -nu nya,
-we ka gbu -wa, lva wa yia.

⁷ Nyuma -wa yɪlia wa -lima nyazi,
'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ wa -nu nya,
-we ka gbu -wa, -Lago yia wa nyazi 'yɪlia.

⁸ Nyuma -wa ka dɪtɪ mia tɪklu,
'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ wa -nu nya,
-we ka gbu -wa, -Lago wa yia 'yia.

⁹ Nyuma -wa bibelia nyuma -yɔ,

'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbɔ -wa, -Lagɔ yia wa laa ɔ 'yua.

¹⁰ Nyuma -wa wa palta 'klyie 'wɔ,
wa mɪ nyuma tiklu nyaa 'gbɔ,
'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya,
-we ka gbɔ -wa, -Lagɔ pɪlɪ wa 'wlu la.

¹¹ «Nu, wa -ka amɪaa 'ɲnɪ -nyumɔ, wa -ka aɪn 'klyie 'wɔpali, wa -ka aɪn yoyo gbɔ -gɔ la zɔlv na 'gbɔ, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ amɪaa -nɔ nya. ¹² A li 'mɔna sa duun, -we ka gbɔ -wa, -tnɔv 'kadɪ a yia 'yia -Lagɔɔ -gbe. Nu, 'sa -bhlokpade wa 'palta -Lagɔgbɔv -falɔpanya, -wa -galtɪ aɪn 'yɪ, 'klyie 'wɔ.

-Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya mɪ zɪ -yɔ gumu 'bhisa

(Mk 4.21, 9.50; Lk 8.16, 14.34-35)

¹³ «Nu, amɪa, dudɔgɔ -nyumaa gumu 'bhisa a mɪa. Nu, gumu -ka 'nɔɲwe 'bhɔ, sa wa 'ka we namantɪ? We 'nɪ 'maslɛɛn -lu yabhlogbɔɔ 'wɔkɔ. Nu, 'pipee wa vitelia we, 'ɪn nyuma nɔa we -gɔ.

¹⁴ «Nu, amɪa, dudɔgɔ -nyumaa zɪ 'bhisa a mɪa. 'Gbe wa zɔa -gɔgɔ 'wlu, wa 'nɪ mneni wa 'ka we zize. ¹⁵ 'ɪn wa -yɔ 'napɛ -ka yi, wa'a dɪ we -solu zɔ la. Yalɪ wa dɪa we la, 'ɪn we yia nyuma weee -gɔ la, we 'nɪ mɔv? ¹⁶ 'Sa -bhlokpade, amɪaa zɪ 'kaa nyuma 'yɪ li, 'ɪn wa 'ka amɪaa lɛnɔgbɔ -zɔnɔ -yɔyɪ, 'ɪn wa 'ka amɪaa Dide -ɔ mɪa yalɪ 'ɲnɪ -mnɪnɪ.

-Zezu -yɔ -Lagɔɔ tite

¹⁷ «A 'na pɔpali dɪ zɔ la -nɪ, nɪ, *Moizu tite -yɔ -Lagɔgbɔv -falɔpanyaa welɪ ɪn yia lasaa -nɪ. ɪn 'nɪ we lasastɛɛ 'gbɔ yi. Yi ɪn yia, 'ɪn we 'ka gbɔzɔnɔ -zɛ.

¹⁸ «ɪn nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ sa nɪ, dudɔ -yɔ yalɪ 'nɪ -slɔ labhɔ, -Lagɔɔ titeɛ celɪlu 'ya 'kienyi -lɛ 'na 'ka labhɔ, 'ɪn dudɔ 'kaa bhɪa. ¹⁹ We 'dɛɛ 'gbɔ, nyumɛ -ɔ mɪa 'kienyi -lɛ, -wa -Lagɔ pɪlɪ 'wlu la glaa, mɔ -wa nyumɛ -ɔ'ɔ zɔa -Lagɔɔ tite 'kienyi -lɛ 'nɔɲwe, 'ɪn ɔ slɔlua ɔ -lima sa wa'a zɔa we 'nɔɲwe. Nu, -ɔ slɔlua ɔ -lima -Lagɔɔ tite 'nɔɲwezɔvɛ, mɔ -wa kpaɪa, nyuma -wa -Lagɔ pɪlɪ 'wlu la

glaa. ²⁰ln nɛɛ aɪn -yɪla: a zɔ -Lagɔɔ tite 'nɔŋwɛ. A -zi -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyuma, we 'nɪ -mɔʊʊ, nyuma -wa -Lagɔ pɪɪta 'wlu la, a 'na 'ka wa gla a -mɪ.

A -yɔ amɪaa bhelia suslolu 'wɔ

²¹«A ka 'nɔ nu, wa nɛɛ amɪaa dukpasɪ -yɪlɛ: «A 'na 'bhali nyɪmɛ -nɪ. Nu, ɔ ka ɔ bheli 'bha, gbɔwɔbhunya 'yɪ wa yɪa ɔ kwaa.» ²²Nu, ɪn nɛɛ aɪn -yɪlɛ: ɔ -ka ɔ bheli -yɔ 'cɛpali, gbɔwɔbhunya 'yɪ wa kwaa ɔ. ɔ -ka gba ɔ bheli -yɪla, -mɔɔ mɪ nyɪmɛ -kpɔa nya, nyuma kpasɪ 'yɪ wa kwaa ɔ, 'ɪn wa bhua ɔ -yɔgbɔ 'wɔ. ɔ -ka ɔ bheli -yɪla gba: «Nyɔɔgbɔ», ɔ ka we 'kɪlɔ wa 'ka ɔ -kosu -we'e nyumoa 'wɔ kwa. ²³We -ka nu, -na wɪlawɪlalu -ɪn mɪ -Lagɔ kwada 'slakagɔsalɪlu 'yɪ, 'ɪn -ɪn yɪ ligbe nu, -ɪn -yɔ -na bheli 'sɔ ka gbɔ, ²⁴-ɪn tɪ -bha wee wɪlawɪlalu 'slakagɔsalɪlu 'yɪ, -ɪn mɪ, -ɪn -yɔ -na bheli 'ka gbɔ -bhɪa, 'bhie, -ɪn 'ka wee wɪlawɪlalu -Lagɔ -la.

²⁵«Nu, nyɪmɛ -ka -mɪ gbɔ 'wɪlɔdɪlɪ, 'ɪn -ɪn -yɔ ɔ 'sɔ 'ka gbɔwɔbhunya 'yɪ mɪnɪda -mɪ, -ɪn -yɔ ɔ 'sɔ -bhɪa gbɔ slɔ, da a mɪa -slɔ 'yloogblɔ. Nu, we 'nɪ -mɔʊʊ, 'ɪn ɔ kwaa -mɪ gbɔwɔbhunya 'yɪ, 'ɪn gbɔwɔbhunya nya -mɪ 'slɔja yoo, 'ɪn wa paa -mɪ -kasɪlɔ 'wɔ. ²⁶ln nɛɛ aɪn -yɪla gbɔzɔnɔ sa: -ɪn 'nɪ -slɔ ɔ tama 'wɔbhlɔlu -nɔ wɪa, -ɪn 'na 'ka -mɔ 'tɪa.

-ɪn -yɔ nyɪmɛ -putuu 'ɣwɔnɔ 'na -dɪlɪ -budu 'wɔ -nɪ

²⁷«A ka 'nɔ nu, wa nɛɛ: «-ɪn -yɔ 'ɣwɔnɔ -putu 'na -dɪlɪ -budu 'wɔ -nɔ.» ^b ²⁸Nu, -amɪ, ɪn nɛɛ aɪn -yɪla: nyɪmɛ -ka ɔ -libheyɪ 'ɣwɔnɔ yɪla, 'ɪn ɔ -budu 'wɔdɪ tɔ -ka ɔ 'bha, ɔ -yɔ ɔ ka -budu 'wɔdɪ ɔ dɪ zɔ.

²⁹«We -ka nu, -na lilikwɛ -yɪliya kwa -mɪ gbɔnyuu lɔ, -sa -bha we, viteli we 'pɪpɪ. We nani 'yɪlɪ -ɪn 'ka -na kuu kibhe mɔnɔnɔ, we -zi wa 'ka -na ku wee viteli -kosu -we'e nyumoa 'wɔ. ³⁰We -ka nu, -na lilikwɛ -sɔ kwa -mɪ gbɔnyuu

^b5.27 Glektwelt 'wɔ, we jɪ -wa nu, -wa kɔkwɪalɪ, wa -yɔ nyuma -putu 'na -dɪlɪ -budu 'wɔ -nɪ.

lu, dt -bha we, viteli we 'pɪpɪ. We nani 'yli -in 'ka -na 'lali yabhlo mɔɔnu, we -zi -in 'ka -kosu -we'e nyumoa 'wɔpla -na -kɔpabhiɛ nya.

A 'na -sali 'ɲwɔɔ 'kwɛnɛ -ni

(Mt 9.9; Mk 10.11-12; Lk 6.18)

³¹ «Wa nɛɛ 'ya ain -ylaɛ: «Nyumɛ ɔ -ka ɔ 'ɲwɔɔ 'kwɛnɛ -sa, ɔ 'nyɛ ɔ 'kwɛnɛ -sa -sɛbhiɛ yoo.» ³² 'ln -ami, un nɛɛ ain -ylaɛ: nyumɛ 'ni mneni ɔ 'ka ɔ 'ɲwɔɔ 'kwɛnɛ -sa, 'mu we 'ni ɔ mutni kwɛ -kakiɛ 'wɔbhɔ. Nu, nyumɛ -ka ɔ 'ɲwɔɔ 'kwɛnɛ -sa, ɔ gbɔnyuu lu -sulue -wa, -we ka gbɔ -wa, nukpasu -putu ɔ yia kwaa. 'ln nyumɛ -mɔmɔ -ka 'kwɛnɛ -sa ɲwɔɔ kwa, gbɔnyuu ɔ nɔa lɛ.

A 'na bili -ni

³³ «A ka 'nu nu, wa nɛɛ amiaa dukpasɪ -ylaɛ: «-ln 'na bili yoyo sa -ni. -We -in bia -Lagɔ 'yu, -in nu we lɛ.» ³⁴ Nu, -ami, un nɛɛ ain -ylaɛ: a 'na bili 'mnumnu -ni. A 'na bili yali -ni, nu, mu -wa -Lagɔɔ 'ɲnumnikpe. ³⁵ A 'na bili dɔdɔ -ni, mu -gu ɔ dia bhɔ la. A 'na bili -Zeluzalɛmɔ -ni, nu, mu -wa -Lagɔnyuma weɛ 'wlulapɪunyoɔ gbe. ³⁶ -ln 'na bili -na 'wlu -ni, nu, -in 'ni mneni -in 'ka -na 'wluo nyi -bhlogbɔɔ 'bhiti, we 'ka 'pɔpa -zɛ, we 'ka 'ylukpa -zɛ. ³⁷ We -ka «un», a gba «un», we -ka «-inna», a gba «-inna». -We -na yia we 'bɪgu zɔa, gbɔnyuuu dideɛ -gbɛ we bhɔa.

A 'na nɔnu gbɔɔ 'lɛɛji lɛ -ni

(Lk 6.29-30)

³⁸ «A ka 'nu nu, wa nɛɛ: «Ylii 'lɛɛji -wa yli, 'un glaa 'lɛɛji -wa gla.» ³⁹ Nu, -ami nɛɛ ain -yla: ɔ nɔa -mɪ -yla gbɔ lɛ, -in 'na nɔnu we 'lɛɛji lɛ -ni. Nu, nyumɛ -ka -na lilikwɛ -yukwli 'kpa 'wɔsɔbha, -in 'bhiti we -gɔdɔ, ɔ 'ka -bha yabhlo 'pa. ⁴⁰ Nyumɛ -ka -mɪ gbɔwɔbhunya 'yu kwa, ɔ 'ka -na -bana 'wɔbhɔ, 'nyɛ ɔ 'yoo, ɔ 'ka -na -gɔslunaa 'wɔbhɔ. ⁴¹ -Laide -ka -mɪ 'gba 'wludɪ -in 'ka kilo -bhlo lɛnu, -in nu kilo 'sɔ lɛ. ⁴² Nyumɛ -ka -mɪ -lu -zlalɪ, 'nyɛ we ɔ. Nyumɛ -ka -na -lu -bhoa yi, -in 'na palɪ ɔ -blɪgu -ni.

A -kalt amtaaa tonyumaa ze

(Lk 6.27-28,32-36)

⁴³ «A ka 'nu nu: <-ln -kalt -na -libheyii ze, 'un -na tonyume mia, -un 'ka -moo 'wonye.> ⁴⁴ Nu, -ami, un nee aun -yla: a -kalt amtaaa tonyumaa ze, 'un -wa palia aun 'klyie 'wu, a bhuhhoe -Lago wa 'hni nya. ⁴⁵ 'Bhie, a 'ka amiaa Dide, -o mia yalu 'yua -ze. Nu, -Lago solva o 'yib 'wu nyuma -zoonu -yo nyuma 'nyii -gu, 'un -wa nua gbuzoonu le, we -yo -wa nua gbunyuu le, 'un o lvalta wa -gu 'nyu.

⁴⁶ «-Wa -kalt amtaaa ze, we -ka -maa -bhloo 'dee ze a -kalt, a 'ni -lu yabhlogboo 'klu -ka -Lago 'yu. Nu, *nisun -gwezisanyaa 'debhie -gbolu, 'sa -bhlokpade wa nua. ⁴⁷ A -ka amiaa bheliaa 'dekpuu fusa ni, gbv 'kadu a nua -bha le yi? Nu, -wa 'nia -Lago -yi, 'sa -bhlokpade wa nua, we 'ni muu? ⁴⁸ We 'dee 'gbv, amia, a -mi tklu sa amiaa Dide -o mia yali mia tkluu 'bhisa.

Sa -a 'kaa bobabhanya 'nye

6 ¹ «A zu amiaa 'de 'yliy, a 'na nuu amiaa -Lagobv le -zejila 'wu, nyuma 'ka aun 'yiaa 'gbv -ni. A -ka 'sa we nu, a 'na 'ka -tnuu 'yi amiaa Dide -o mia yali kwee.

² «-ln -ka 'gwezi bobabhanya 'nye, -un 'na bhluu we legle nya -ni. Nu, 'sa weli 'so -nyuma nua -mo -Lagobudunya zo, we -yo 'yloogbu, wa 'ka wa 'hni -zoonu gbaa 'gbv. ln nee aun -yla gbuzoonu sae: wa ka wa -tnuu 'yi 'gamu. ³ Nu, -mi, -un -ka -na 'gwezi bobabhanya 'nye -na liliso nya, -na kopeso 'na yibheli we 'ji -ni. ⁴ Sa -un wlaa -lu zizada, -na Dide -Lago, -o yia we -yo, mo kwee -na yia -na -tnuu 'yia.

Sa -a 'kaa -Lago bhuhhoe

(Lk 11.2-4)

⁵ «A -ka -Lago bhuhhoeda -mi, a 'na nuu weli 'so -nyuma 'bhisa -ni. Nu, wamia, wa 'yibha wa 'ka 'yiligbe, 'un wa 'ka -Lago bhuhhoe -Lagobudunya zo -yo 'yoo 'wugbelida. 'Mu wa nua le, 'un nyuma weee 'ka wa -yoyi. ln nee aun

-yla gbuzɔnu saɛ: wa ka wa -tnuu 'yi 'gamu. ⁶ Nu, -mi, -in -ka -Lagɔ bhuhoea yi, -in pla -na -budu zɔ, -in kla we, 'in -in bhuhoe -na Dide da wa'a 'ya -mi -yɔ. -ln -ka 'sa nu, -na Dide -ɔ ya -mi -yɔ zizeda, mɔ ya -na -tnuu wlaa.

⁷ «A -ka -Lagɔ bhuhoea -mi, a 'na mnant ɲwe la -ni, nɛɛ -wa 'nia -Lagɔ -yi. We mi wamɔa dli zɔ nu, wa gbagbawɛli duuun 'gbu -Lagɔ pulva wa yukwli. ⁸ A 'na nunu wa 'bhisa -ni. Nu, a 'ni -slɔ ɔ -lu -zlalt, ɔ -yi amɔa -yɔkpagbu.

⁹ «Sa a 'kaa -Lagɔ bhuhoe mu ni:

<-Amɔa Dide -ɔ mi yalt,

wa zɔ -bha -na -mɔwɛ ɲni.

¹⁰ -Na nyumaa 'wlulapɛte yi.

Nyuma nu -na dɔmagbu lɛ dɔdɔ -gu,

sa we mɔa yalt 'bhisa.

¹¹ Nyɛ -zɛɛn nu lililu -aun.

¹² -Wa nua -aun gbonyuu 'wluo,

sa -a tia wa -yɔgbu 'wu,

-in ti 'sa -amɔa -yɔgbu 'wu.

¹³ -ln 'na kwalt -aun laylagbu lu -ni.

-ln -sa -aun gbonyuuu dide kwɛɛ.>

[Nu, nyumaa 'wlulapɛte klaa,

'tɛte klaa, we -yɔ 'ɲnumɛ,

we -mi -na -nu nya, bhla weɛ nya.

*-Amen.]

¹⁴ Nu, amɔa -lima -wa nua aun -yla gbonyuu lɛ, a -ka we 'wɔti, amɔa Dide -ɔ mɔa yalt, 'in ɔ tia amɔa -yɔgbu 'wu. ¹⁵ 'ln a 'ni wa -yɔgbu 'wɔti ni, amɔa Dide -ɔ mɔa yalt, ɔ 'na 'ka amɔa -yɔgbu 'wɔti.

Sa a 'kaa 'sun pla

¹⁶«A -ka 'sun 'wv -mɪ, a 'na 'sulu 'klv wɛlt 'sɔ -ctɪan 'bhɪsa -nɪ. 'ln wa nva wa 'klv 'fuakaa, 'un nyuma weee 'ka we 'jiyibheli nu, wa mɪ 'sun 'wv. ln nɛɛ aun -yla gbuzɔnɔ saɛ: wa ka wa -tnvɔ 'yɪ 'gamv. ¹⁷Nu, -mɪ, -ɪn -ka 'sun 'wv -mɪ, budo 'klv -yɔ, 'fla -na 'nyi, ¹⁸nyuma yi we 'jiyibheli nu, -ɪn mɪ 'sun 'wv. -Na Dide, -ɔ wa'a 'yɪa -yɔ, -mɔ -bhlogbɔɔ yia we 'jiyibhelia. -We -ɪn nva zizeda lɛ, -na Dide, -ɔ yia we -yɔ, mɔ yia -na -tnvɔ wlaa.

Ŋnumnɪlu -zɔnɔ

(Lk 12.33-34)

¹⁹«Ŋnumnɪlu -we mɪa dɔdɔ -gv, da 'glɪ -yɔ ŋwɔnɔ nyumɔa we, 'un 'wienya wlaa -budu, 'un wa ylia we, a 'na dɪlt we -zlo dɔdɔ -gv -nɪ. ²⁰Nu, a dɪlt 'ŋnumnɪlu -Lagɔɔ -gbɛ la, da 'glɪ -yɔ ŋwɔnɔ 'na 'kaa we -nyumɔ, 'un 'wienya 'na 'kaa we yli. ²¹Nu, mɔ -na 'ŋnumnɪlu mɪa, -mɔ -na dɪlt mɪa.

'Yli -wa kuu 'napɛ

(Lk 11.34-36)

²²«'Yli mɪ kuu 'napɛ nya. -Na 'yli -ka -yalt, -na ku weee mɪ zlt 'wv. ²³Nu, -na 'yli -ka gu -yɔ -ka, -na ku weee mɪ nɪkpɪsɛ 'wv. -We mɪa -na zlt nya, we -ka nɪkpɪsɛ 'bhɪsa -mɪ, -zugba nɪkpɪsɛ -dlugba -wa.

'Gwezi -yɔ -Lagɔ, a -sa -bha

(Lk 16.13)

²⁴«Nyɪmɛ 'nɪ mnenɪ ɔ 'ka -ctɪan 'sɔ -yla lubho nɔ. We -ka 'sa -mɪ, 'yabhlo ɔ yia 'wunyɛa, 'un ɔ 'ka 'yabhloo zɛkali. 'Yabhlo -yɔ ɔ yia lanɛa, 'un 'yabhlo 'ka ɔ dɔdɔnyumantɪ. A 'nɪ mnenɪ a 'ka -Lagɔ -yɔ 'gwezi -yla lubho nɔ dabɔdɔ.

A 'na lolu dli -ni

(Lk 12.22-31)

²⁵ «We 'dee 'gbu, un nɛɛ aun -yla: a 'na lolu dli amiaa 'yliyɔgagie -yɔ amiaa kuu 'gbu -ni. A 'na gbalɔ amiaa dli zɔ -niɛ: «Lɛɛ -lu -a 'ka lia? Lɛɛ -lu -a 'ka 'maa? -A yi 'naa 'yi -a 'ka 'wɔplaa?» Nu, amiaa 'yliyɔgagie -zi lililu, 'un amiaa ku -zi 'naa, we 'ni muɔ? ²⁶ Nu, zia mia, we'e 'pa 'mno, we'e -di we, 'un we'e bublu we -zlo -gbagbu 'wu. Nu, amiaa Dide -ɔ mia yali, mo nyɛa we lililu. Nu, amia, a 'yli a -zi 'zia, we 'ni muɔ? ²⁷ Nyume yabhlogboɔ 'ni mneni ɔ 'ka ɔ 'yliyɔgagiee 'yli -gu palɔ ɔ dlulɔbe nya. ²⁸ Lɛɛ -lu ka 'gbu a lu dli 'naa 'gbua? -Fliisuu -buɔ mia, a di we dli 'wu nu, we'e nu lubho, 'un we'e lua 'naa. ²⁹ Nu, un nɛɛ aun -yla: *Salomɔɔ 'dee 'ɲnumnie 'kadu 'wu, ɔ 'ni 'ylinano -bana -bhlogboɔ 'yi suu -buɔnya nu 'yabhlo 'bhisa. ³⁰ Su -we mia -zɛɛn kpaa, 'un wa 'kaa -kosu 'wu viteli cɔzi, we -ka nu, -Lago ka we -bana -zɔnu 'nye, -zugba -bana ɔ yia aun 'nyɛa, dli 'kienyi -zɔnya! ³¹ A 'na 'yibhalɔ amiaa 'de la dli -lɔbe nya -niɛ: «Lɛɛ -lu -a 'ka lia? Lɛɛ -lu -a 'ka 'maa? -A yi -bana 'yi -a 'ka 'wɔpla -bhaa?» ³² -Lu weee mia da, -wa tala we da, 'yli weee nya, nyuma -wa 'nta -Lago -yi, ma -wa. Amiaa Dide -ɔ mia yali, ɔ -yi we 'ji nu, -we mia de, mu -wa amiaa -yɔkpagbu. ³³ Tiada, a 'tide -Lago 'yi, ɔ 'ka aun 'wlulapɔli, 'un a 'ka gbɔ tikli lenu. We 'biɔv, -Lago 'ka aun -lu weee -muni 'nye. ³⁴ Nu, a 'na lolu dli cɔzi gbɔv 'gbu -ni. Nu, cɔzi 'bhie, a 'ka cɔzi nuɔ gbɔ 'wɔpla. Nu, -zɛɛn nuɔ siaste mia, we -tu 'sa, a 'na palɔ we 'yli -putuu -nu -gu -ni.»

A 'na 'bhulu nyumaa -yɔgbɔ 'wu -ni

(Lk 6.37-38,41-42)

7 ¹ «A 'na 'bhulu nyumaa -yɔgbɔ 'wu -ni, -Lago yi amiaa -yɔgbɔ 'wɔbhu. ² Nu, sa a bhua nyumaa -yɔgbɔ 'wu, 'sa -Lago yia amiaa -yɔgbɔ 'wɔbhua. -We a bhua 'wu, 'un a yibhɔlɔ nyuma, 'mu -Lago yia 'wɔbhua ɔ 'ka aun yibhɔlɔ.

³«Buee go -le mta -na bheli 'yliya 'wu, 'mu -na yia -yo, 'in su -kibhe 'kadu -we mta -na 'yliya 'wu, -'in 'yi we -yo. Lee -lu ka 'gbua? ⁴Su -kibhe 'kadu mu -na 'yliya 'wu, 'in -in nee -na bheli -yla: «Ŋwnu, in 'ka -mi buee go 'yliya 'wosaa?» We 'ni 'ylinani. We 'ni muu? ⁵Wel 'so -nyume, -in -sa -slɔ -na 'de su -kibhe 'kadu 'yliya 'wu, -in 'ka layi 'bhie, -in 'ka buee go -na bheli 'yliya 'wusa.

⁶«A 'na 'nyenti -Lagɔɔ -lu gwi yoo -ni, we 'ni -muv, 'in we bhitia la, 'in we mua au. A 'na viteli amiaa -can gbua -bobo zɔ -ni, we 'ni -muv, 'in we nɔa we -gu.

A bhuhoe amiaa Dide -ɔ mua yali

(Lk 11.9-13)

⁷«A -zla -lu, 'in wa 'ka we au 'nye. A -tali -luu da, 'in a 'ka we 'yi. A bhli -budu, 'in wa 'ka -bha -kali au -yla. ⁸Nu, -ɔ zlaa -lu, 'mɔ wa nyea we. -ɔ talia -luu da, mɔ yia we. -ɔ bhli -budu, mɔ -yla wa kalia -bha. ⁹Amiaa 'yu -ka au 'floo -zlati, a mneni a 'ka ɔ tukpa 'nyee? ¹⁰'In ɔ -ka au zibhi -zlati, a mneni a 'ka ɔ tibhe 'nyee? -lnnya, we 'ni sa -mi. ¹¹Nu, amia -mama -wa nyuma 'nyii, a -yi amiaa 'yua -li -zɔnu 'nye sa. We -ka 'sa -mi, a -mi we -gu nu, amiaa Dide -ɔ mua yali, -wa -ka ɔ -lu -zlati, -lu -zɔnu ɔ yia wa 'nyea.

¹²«-We a 'yibhaa nyuma nu au -yla le, amia nu 'ya we wa -yla le. Mu -wa Moizu tite -yo -Lagɔgbu -falpanyaa 'sebhe ji.

'Yoo 'so

(Lk 13.24)

¹³«A plati klole ŋwee poo 'wu. 'Yoo -we kwaa nyume titlie 'wu, we gbv 'ni -yo -kali, 'in we klole ŋwee 'yia 'wu la. 'In -wa bhli wee 'yoo, wa -zu 'wu.

¹⁴Nu, 'yoo -we kwaa nyume 'yliyɔgagie 'wu, we gbv -kali -yo. 'In we ŋwee mia poo. -Wa yia we -yo, wa 'ni 'wuzu.

Suu 'bhue -yɔ wa yibhelia we

(Lk 6.43-44)

¹⁵ «Nyuma -wa laa wa 'de -Lagɔgbuɔ -falɔpanya, a zu amɔaa 'de 'yiliyɔ wa gbegbeɛn. Wa -ka yi, wa mɔ sa -dlɔɔ bhlabhle 'bhisa, 'in wa nukple mɔa, -mɔ 'wlu -fliigwi -we mɔa vla 'wu. ¹⁶ Wa lenugbu -yɔ a yia wa yibhelia. Wa'a -sa *-dlɔya 'mnewia 'wlu, 'in wa'a -sa magloo -kojɔ 'wlu. ¹⁷ Nu, su -zɔnu weee mɔa, 'bhue -zɔnu we paa, 'in su 'nyuu mɔa, 'bhue 'nyuu we paa. ¹⁸ Su -zɔnu mɔa, we 'nɔ mneni we 'ka 'bhue 'nyuu 'pa. 'in su 'nyuu mɔa, we 'nɔ mneni we 'ka 'bhue -zɔnu 'pa. ¹⁹ Su weee nyɔɔɔ, -we 'nɔ 'bhue -zɔnu 'pa, -dɔ wa -dɔa we, 'in wa vitelia we -kosu 'wu. ²⁰ 'Sa a yia waa yocɔan yibhelia wa lenugbu 'wu.

-Zezuu nyuma -zɔnu

(Lk 13.25-27)

²¹ «-Wa gbaa da: «Na -Kanyɔ, na -Kanyɔ, we 'nɔ wa 'de weee -Lagɔ yi 'sa 'wlulapɔɔa. Nu, -wa nva ɔ dumagbu le, ma 'wlu ɔ yia lapɔɔa. ²² Zɔ -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbu 'wɔbhua, -bha nyuma duun yia 'mɔ -yla gbaae: «Amɔaa -Kanyɔ! -Amɔaa -Kanyɔ! Nu, -a ka -Lagɔgbu gba -na 'ɲnɔ nya, -a ka zuzu 'nyii vu -na 'ɲnɔ nya, 'in -a ka gwedigbu lenɔ -na 'ɲnɔ nya, we 'nɔ mɔɔ?» ²³ Tɔɔn, -bha na yia wa -yla gbaa -zejila 'wɔe: «In 'nɔ aɔn -yi 'mnumnu. Nyuma 'nyii, a be lu!»

-Budu 'sɔɔ gbɔɔ nine

(Lk 6.47-49)

²⁴ «Nu, -we weee in gbaa de nɔ, -ɔ -ka we yukwli pulu, 'in ɔ 'ka we -gugbu lenɔ, ɔ 'wlu gbuyilonyɔ -ɔ 'subha ɔ -budu tukpa -gu. ²⁵ Da 'nyu lua, 'nyu yea -bha, -pɔpɔ 'kadu 'pɔa, wee -budu 'nɔ bhli. -We ka gbu -wa, wa ka we 'subha tukpa -gu. ²⁶ Nu, nyume -ɔ 'nva na weli, 'in ɔ 'nɔa we -gugbu lenɔ, ɔ 'wlu nyɔgbuɔ, -ɔ 'subhaa ɔ -budu -buse -gu. ²⁷ Da 'nyu lua, we yea -bha, 'in -pɔpɔ 'kadu 'pɔa, 'in we yia we la bhli, 'in we yia -nyumɔ weee.»

²⁸ -Zezu bhia gbu ni gbagbie, 'in we yia nyuma weee ηwegaga -subhali.

²⁹ Nu, ɔ 'ni wa gbu -slolu -Lagɔ titee gwesanya 'bhisa, se -we -Lagɔ 'nyea ɔ, we nya ɔ -slolua wa gbu.

-Zezu puea *sɔlɔbhanyɔ

(Mk 1.40-45; Lk 5.12-16)

8 ¹ Da -Zezu mia -gɔgɔ kwɔlida, 'in nyumaa -zlo yia ɔ 'bu yi. ² Tɔun, *sɔlɔbhanyɔ yabhlo bea ɔ 'yu, 'in ɔ yia 'kukolu 'sibhli, 'in ɔ nɛɛ: «Na -kanyɔ, -na zukpa -wa: we -ka -mi dudu nani, -in mneni -in 'ka 'mi jipe.»

³ -Zezu -gloa sɔ 'wɔ, ɔ zia ɔ kwe,^c ɔ nɛɛ: «We nani 'mi dudu, -in 'pu!»

-Bha -bhlokpade *sɔlɔ 'bhua ɔ ku -yɔ, ⁴ 'in -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-ln -ka mni ni, -in 'na -sali we 'du nyume yabhlogbɔɔ -ni. Mni -na 'de *-Lagɔsubɔnyɔ 'klɔslolua, 'in -we Moizi gbaa nu, nyume -ɔ -ka 'pu ɔ 'nye -Lagɔ, -in wla we, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nu, -in ka 'pu.»

-Zezu puea 'slɔjaa 'yugalinyɔɔ zɔyu

(Lk 7.1-10)

⁵ We bhla -Zezu plaa Kapenaumogbe nukple, 'in *Wlɔmu -slɔja glɔ gbuu 'yugalinyɔ yia ɔ -gbe yi. Nu, ɔ yia ɔ zukpa 'pali, -mɔɔ 'ka ɔ -yɔbe. ⁶ ɔ nɛɛ: «Na -kanyɔ, na zɔyu ka gu -yɔ, ɔ ka 'kli, ɔ mi lapɔda -budunwɛɛ, ɔ mi siada duun.»

⁷ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «ln mi yida, in 'ka ɔ jipe.»

⁸ 'ln 'slɔjaa 'yugalinyɔ nɛɛ: «Na -kanyɔ, in 'ni we 'klɔ -ka, -in 'ka na -budu zɔ pla. Nu, gba welt yabhlo, 'in na zɔyu 'ka 'pu. ⁹ Nu, -ami, in mi na -cian zɔ, 'in in pilia 'slɔja tɔlva 'wlu la. ln -ka 'yabhlo -yla gbae: «-ln mni!» 'in ɔ mni. ln -ka 'ya -budu -yla gbae: «-ln yi!» 'in -mɔɔ yia. 'ln in -ka na zɔlubhononyɔ -yla gbae: «-ln nu -mni le!» 'in ɔ nua we le.»

^c8.3 Zuifɔv -gbe, -ɔ -ka sɔlɔ -yɔ -ka, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka nyume kwezi, 'in ɔ 'ni mneni ɔ 'ka -Lagɔbudu zɔ mni.

¹⁰ -Zezu 'nva we, 'in we yia ɔ ŋwegaga -subhalt, 'in ɔ nɛɛ -wa mia ɔ 'bi -yla: «In nɛɛ aun -yla gbuzɔnu sae: nyumɛ, -ɔ zva sa dli ni, in 'ni -slɔ we -kanyɔ 'yi Izlaeli -dɔdɔv 'debbie -gbolu -gu. ¹¹ In nɛɛ aun -yla: nyuma -duun yia yia. Tɔlva yia 'ylɔv 'wɔsɔlɔda 'bhva, 'in tɔlva yia 'ylɔv bhlilida 'bhva. *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapulɔgbe 'wɔ wa yia dabɔdɔ lia, wa -yɔ *Ablaamu klaa, *Izaki klaa, we -yɔ *Zakɔbv. ¹² Nu, 'yua -wa 'wlu -Lagɔ 'ka 'yaa lapulɔ, 'ma wa yia 'pipee vitelia, nikpise 'wɔ. -Mɔ wa yia wilia, 'in -mɔ wa yia gla 'wɔ lia.»

¹³ Tɔvɔn, -Zezu nɛɛ ɔɔ 'slujaa 'yugalunyo -yla: «Mni -budunɔwɛɛ. -We -na dli mia -gu we ka lɛnu.»

-Bha -bhlokpadɛ ɔɔ zɔyu 'pva.

-Zezu puea guzɔnya duun

(Mk 1.29-34; Lk 4.38-41)

¹⁴ -Bha -Zezu mnia Pielu -budunɔwɛɛ. ɔ nynia -mɔ, 'in ɔ yia Pielu 'ŋwɔɔv 'nyaa -yɔyi lapida. -Mɔɔ ku -su. ¹⁵ -Zezu zia ɔ sɔ kwe, 'in -pipee yia ɔ ku zɔ 'plɔlɔ. ɔ sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia wa -yla pipie bhli.

¹⁶ Jibhe 'ka zɔ, 'in wa yia nyuma duun -wa zuzu 'nyuu mia 'wɔ, ɔ -gbe -la. ɔ weli nya ɔ vua zuzu 'nyii, 'in ɔ jipea guzɔnya weee. ¹⁷ 'Mu ɔ nva lɛ, 'in -we -Lagɔgbɔv -falɔpanyɔ Ezaii gbaa we 'ka gbuzɔnu -zɛ:

«ɔ ka -amɔaa stasie 'wɔbhɔ,

'in ɔ yia -aun gu -yɔsa.»

Nyuma 'yɔbhaa wa 'ka -Zezu 'bi mni

(Lk 9.57-62)

¹⁸ -Mɔv 'biɔv, -Zezu 'yia ni, nyuma duun mi ɔ kwesi, 'in ɔ nɛɛ ɔ 'bunɔnya -yla ni, wa mni 'nyuu kakpe -putu -gu. ¹⁹ -Lagɔɔ titee gwesanyɔ yabhlo bea ɔ -yɔ, 'in ɔ nɛɛ: «-Slɔlunyo, da weee -na yia mnia, in mi -mi 'bi.»

²⁰ 'In -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-Totonya ka 'bhɔka, 'in zia kaa lɔlɔ. Nu, da *Nyumɛɛ 'Yu 'kaa ladɔlɔ, -bha 'ni -mi.»

²¹ 'In ɔ 'bunɔnyɔ yabhlo nɛɛ ɔ -yɪa: «Nyumaa -Kanyɔ, -in 'nye 'mɪ 'yoo, in 'ka na dide 'bhluɑ mɪ 'bhie.»

²² -Zezu nɛɛ ɔ -yɪa: «-In yi 'mɪ 'bɪ, -in 'tide tɪtɪlɪnyɑ 'yi, wa 'ka wa tɪtɪlɪnyɑ 'bhlu.»

-Zezu bɛɪɑ -pɪpɛ 'kadɔ zɔ

(Mk 4.35-41; Lk 8.22-25)

²³ -Zezu -bhoɑ 'glɔ 'wɔ, 'in ɔ 'bunɔnyɑ yɪɑ ɔ yoo kwa. ²⁴ Tɔʊn, 'in -pɪpɛ 'kadɔ yɪɑ 'plɪpɪtɛ bhli, 'in 'nyu -gbugbɔ yɪɑ 'glɔ 'wɔsɪlɔ, -zugbɑ -Zezu mɪ 'yɪlɑ 'wɔ.

²⁵ ɔ 'bunɔnyɑ bɛɑ ɔ kwesi, wa ganɔɑ ɔ, 'in wa nɛɛ ɔ -yɪa: «Nyumaa -Kanyɔ, -sa -aun gbɔ 'wɔ! -Amɪɑ tɪɑ!»

²⁶ Tɔʊn, -Zezu nɛɛ wa -yɪa: «Dɪ 'kienyi -zɔnyɑ, lɛɛ -lu ka 'gbɔ a nɔ 'sa nyɑnɔɑ?»

Tɔʊn ɔ sɔɑ 'wɔ, 'in ɔ yɪɑ -pɪpɛ -yɔ 'nyu 'wɪlɔ 'kpɪɪ, 'in -bha yɪɑ 'wɔtɔ blɛnyɪɪ. ²⁷ ɪwɛgɑgɑ -subhɑɪtɑ wɑ 'dɛ weɛɛ, 'in wɑ yɪɑ lɑyɪbhɑɪt -yɪbhɑɪtɛ: «ɔ nyɪmɛ mɪɑ dɑ, 'nyu -yɔ -pɪpɛ zɔɑ ɔ 'nɔɪwɛ, mɔɔ -nyɪmɛ nɪ dɑ?»

-Zezu jɪpɛɑ nyɪmɑ 'sɔ -wɑ kɑɑ zuzɔ 'nyɪɪ 'wɔ

(Mk 5.1-20; Lk 8.26-29)

²⁸ We bhla -Zezu nyɪnɪɑ 'nyuu kɑkpe yabhlo -gɔ, -mɔ -wɑ Gɑdɑlɛ -nyumɑɑ dɔdɔ -gɔ, 'in nɔkpsɑɪɑ 'sɔ yɪɑ gbɑwɪɑ nyɪdɪ 'tɪɑ, 'in wɑ yɪɑ ɔ yoo yɪ. Wɑɑ nɔkpsɑɪɑ mɪɑ, zuzɔ 'nyɪɪ mɪ wɑ 'wɔ. 'Cɛ wɑ pɑɑ -bhɑbhɑ, 'in wɑ bhɪtɪɑ nyɪmɑ, wɛ 'dɛɛ 'gbɔ nyɪmɑ weɛɛ nɔvɑ nyɑnɔ, 'in wɑ 'ɑ 'plɪɪɑ -sɪɛn weɛ 'yloogblɔ.

²⁹ Tɔʊn wɑ 'kpɪɑ 'wɔ, wɑ nɛɛ: «-Mɪ, -Lɑgɔɔ 'Yɪ, -nɑɑ lɛɛ -gbɔ pɪɪ -ɑmɪɑɑ gbɔ 'wɔlɑ? We bhla 'nɪ -sɪlɔ nyɪnɪ, yɪ -in yɪɑ, -in 'kɑ -aun 'kɪyɪtɛ 'wɔpɑ yɪ?»

³⁰ Nɪ, wɑ kwesi, -bɔbɔɔ -zɪlɔ mɪ -bha lɪlɪlɪlɪ dɑtɑɪdɑ. ³¹ 'In zuzɔ 'nyɪɪ yɪɑ ɔ zɪkpɑ 'pɑɪ, wɛ nɛɛ: «-In -kɑ gbɑ -in 'kɑ -aun vɪ nɪ, -in kɔwɑ -aun -bɔbɔnyɑ nɪ 'wɔ.»

³² -Zezu nɛɛ: «A mɪ.»

'In we yia waa nyuma 'sɔ 'wutla, 'in we yia -bobonya 'wupla. Toun, wee -bobonya yia -gɔgɔ kwli -gwagwie nya, we yia 'nyu lu slo, 'in we yia 'nyu lu tlili -nya. ³³ -Bha -boboo 'yliyɔzunya mnia 'gbe 'kadu nukple -gwagwie nya, 'in -we weee ylia -bobonya -yɔ -wa kaa zuzu 'nyii 'wu, 'in wa yia -mɔ we 'dɪ -sa. ³⁴ Wee 'gbe nukpla -nyuma weee 'tlaa, da -Zezu mia, 'in wa yia -mɔ mni. Wa 'yia ɔ, 'in wa yia ɔ bhuhhoe, 'in wa nɛɛ nu, ɔ 'bhu wa dudu -gu.

-Zezu puea zɔlaslonyɔ

(Mk 2.1-12; Lk 5.17-26)

9 ¹ -Zezu -bhoa 'glu 'wu, ɔ -dɪa 'nyu 'wu, 'in ɔ yia Kapenaumu lu mni. ² 'In nyuma -yɔ zɔlaslonyɔ yia yi, -zugba ɔ mɪ 'sowli 'wu. -Zezu 'yia nu, wa ka ɔ dɪ -gu zu, 'in ɔ nɛɛ ɔ zɔlaslonyɔ -yla: «Na 'yu, -in 'temant dɪ, in ka -na gbonyii 'wuti.»

³ -Bha, -Lagɔ titee gwesanya pupalta 'wlukuun lae: «Nu, nukpasu mia de, -Lagɔ ɔ velia.»

⁴ 'In -we wa pupalta 'wlukuun la, -Zezu yia we yibheli, 'in ɔ nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbu a pupalt 'wlukuun la sa 'nyumɛɛa? ⁵ 'In 'ka gba: «In ka -na gbonyii 'wuti,» -mɔ -kalia -yɔ yaayu, in 'ka gba: «-In -sɔ 'wu, -in nɔ,» -mɔ -kalia -yɔ yi? ⁶ A yibheli we 'ji nu, Nyumɛɛ 'Yu ka se dudu -gu ɔ 'ka nyumaa gbonyii 'wuti.»

-Bha -Zezu gbaa ɔ zɔlaslonyɔ -ylae: «-Sɔ 'wu, 'bhu -na 'sowli 'wu, mni -na -buduɲwɛɛ.»

⁷ ɔ nyumɛ -sɔa 'wu, 'in ɔ yia -buduɲwɛɛ mni. ⁸ Waa nyuma 'yia we -yɔ, 'in nyano yia wa dɪ 'wu slo, 'in wa yia -Lagɔ 'ɲɪ -mni, nu, -Lagɔ ka nyuma 'tite 'nye wa 'ka 'sasukpa -gbu lɛnu.

-Zezu laa Matie

(Mk 2.13-17; Lk 5.27-32)

⁹ 'Yli yabhlo nya -Zezu 'bhua -bhade, ɔ mɪ 'plida, 'in ɔ yia nyumɛ wa laa Matie -yɔyi, nu, ɔ -dɪ 'gwezisabudu zɔ la. ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Yi 'mɪ 'bɪ.»

Matie -sɔa 'wu, 'in ɔ yia ɔ 'bɪ mni.

¹⁰ -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya mɪ lida Matiee -budu zɔ, -zugba *nisun -gwezisanya -yɔ gbonyuuu kwe -ctan duun mɪ 'ya wa glaa. ¹¹ Falizinyuma 'yia we -yɔ, 'nɪ wa nɛɛ -Zezuu 'bunɔnya -ylae: «Amiaa -Kanyɔ mia, lɛɛ -lu ka 'gbu ɔ -yɔ nisun -gwezisanya -yɔ gbonyuuu kwe -ctan lia?»

¹² -Zezu 'nva we, ɔ nɛɛ wa -yla: «Nyuma -wa -yalia, wa'a mni -dotlɔɔ -gu. Nu, guzɔnya mnia -dotlɔɔ -gu. ¹³ -We -Lagɔwɛlɪ nɪ gbaa, a mni a 'ka we 'jii dataɪ, we nɛɛ:

<We in 'yɪbhaa mɪ -wa nu,
nyuma 'ka nyazɪdlɪ -ka,
we 'nɪ 'slaka -saste.>

Nu, in 'nɪ nyuma tiklu laa yi, gbonyuu -lenunya in yia laa.»

-Zezu -yɔ 'sun

(Mk 2.18-22; Lk 5.33-39)

¹⁴ Zan -Batisu 'bunɔnya bea -Zezu kwesi, 'nɪ wa yia ɔ layɪbhae: «Lɛɛ -lu ka 'gbu, -amia -yɔ Falizinyuma pla 'sun 'yɪ tɔlva nya, 'nɪ -nanɔv 'bunɔnya'a nu we lɛa?»

¹⁵ 'nɪ -Zezu nɛɛ wa -ylae: «Nu, 'ɲwɔɔ kwa zɪ, ɔ 'lowlii 'talea mia, wa dɪ 'nɪ meni, gbuzɔv -wa yɪ? -lnnya, yo -wa yo. Nu, 'yɪ yabhlo yia nynia, 'nɪ wa saa wa 'ɲwɔɔ 'lowli glaa. Nu, -mɔv zɪ wa plaa 'sun.

¹⁶ «Nu, -bana sva -ka yla nɪ, nyumɛ -ka we pipɛda -mɪ, ɔ'ɔ zu we ylada 'naa lolu. ɔ -ka 'sa we nu, 'nɪ 'naa lolu gbizea -bana sva 'wɔ, 'nɪ we ylada ylimania 'wɔla. ¹⁷ 'Sa -bhlokpade, wa'a palɪ nu lolu *bala sva 'wɔ. Wa -ka 'sa nu, 'nɪ bala wɔa, 'nɪ nu jitea. Nu, nu -lolu kaa bala lolu, 'nɪ we 'dɛ 'sɔ gwɛa.»

-Zezu puea 'ɲwɔɔ yabhlo, 'in ɔ yia 'ɲwɔɔyɔ yabhlo 'yliyɔɔgagie 'nye

(Mk 5.21-43; Lk 8.40-56)

¹⁸ Da -Zezu mia -slo gbu gbada, 'in Zuifɔv 'yugalunɔ yabhlo yia yi. ɔ 'sibhlia ɔ 'yu 'kukolu, 'in ɔ nɛɛ: «-Na zukpa -wa, na 'ɲwɔɔyɔ ka tli, we 'bi 'ni -slo 'wɔɔgwɛ, nu, -in yi, -in 'ka ɔ sɔ -gɔ lapali, 'in ɔ 'ka 'yliyɔɔgagie 'yi.»

¹⁹ -Zezu -sɔa 'wɔ, 'in ɔ -yɔ ɔ 'bɔnɔnya yia -mɔɔ 'bi mni.

²⁰⁻²¹ -Bha 'ɲwɔɔ yabhlo mi -bha, mɔ palia kwe, we li -zɔ kugbua le 'sɔ ɔ -yɔ. ɔ nɛɛ ɔ 'dɛɛ dli zɔ: «In -ka ɔ -bana kwe -zizite mneni, 'in na pua.»

We 'dɛɛ 'gbu ɔ yia -Zezu lɔv 'plɔli, 'in ɔ yia ɔ -banaa ɲwe kwezi. ²² -Zezu 'bhitia la, ɔ 'yia ɔɔ 'ɲwɔɔ -yɔ, 'in ɔ nɛɛ: «Na 'yu, a 'tɛmanɔ dli, amaa dli ka aun pue.» -Bha -bhlokpade ɔ 'pua.

²³ Tɔvɔn, -Zezu nɔnia Zuifɔv 'yugalunɔɔ -budunɲɛɛ, 'in ɔ yia -mɔ guzɔ -gɔfti -bhlɔnya -yɔyi, -zugba nyuma duun zizli -bha -gɔ sɔ weee lu. ²⁴ ɔ nɛɛ: «A 'bhɔ -bha! Nu, ɔɔ 'ɲwɔɔyɔ 'ni tli, 'yɔlaa 'wɔ ɔ mia.»

'In wa yia ɔ gla pali. ²⁵ Wa ka wa wleli weee 'bhie, -Zezu yia komi lɔv pla. ɔ kpalia ɔɔ 'ɲwɔɔyɔ sɔ -yɔ, 'in -mɔɔ yia 'wɔsɔ.

²⁶ We di mnenia wee dɔdɔ weee -gɔ la.

-Zezu puea 'lɔlɔnya 'sɔ

²⁷ -Zezu 'bhɔa -mɔ, ɔ mi 'yloogblɔ, 'in 'lɔlɔnya 'sɔ yia ɔ 'bi mni. Wa 'kpɔa 'wɔ, wa nɛɛ: «-Davidu 'yɔɔɔa, -in 'yɔli -aun nyazɔɔ!»

²⁸ Da ɔ plaa -budu zɔ, 'in 'lɔlɔnya 'sɔ yia ɔ kwesi be, 'in ɔ nɛɛ wa -yɔlaɛ: «Lee a zɔ dli nu, in mneni in 'ka we lenɔv?»

'In wa nɛɛ: «Nyumaa -Kanyɔ, gbuzɔnɔ -wa, -in mneni we.»

²⁹ Tɔvɔn, -Zezu zia wa 'yɔli kwe, 'in ɔ nɛɛ: «Sa a zɔa dli, a 'yɔ 'sa we!»

³⁰ 'In wa 'yɔli yia -blo. -Zezu nɛɛ wa -yɔla 'klɔ 'ciɔ nya: «Nyumɛ yabhlogbɔɔ 'na yibheli we 'ji -nɛɛ.»

³¹ Tɔvɔn, wa mni, 'in wa yia -Zezuu 'di -sa wee dɔdɔ weee -gɔ.

-Zezu jipea bhobho yabhlo

³² Da wa mia mnda, 'in wa yia -Zezu nyume yabhlo -la. Nu, ɔ nyume mia ni, ɔ 'ni gbagbie mneni, zuzu 'nyuu mi ɔ 'wuu 'gbu. ³³ -Zezu vua wee zuzu, -bha -bhlokpade ɔ nyume gbaa. 'In -wa mia -bha, ηwegaga -subhali wa, 'in wa nɛɛ: «Aya, -a 'ni -slo 'sasukpa -gbu -mɔnu da 'yi Izlaeli -dudu -gu.»

³⁴ Nu, Faliznyuma mia, -maa nɛɛ: «Zuzu 'nyiii -kanyo 'nyea ɔ 'tite, 'in ɔ 'ka zuzu 'nyii vu!»

Nyuma -zlo -laa -Zezu nyazi 'wu

³⁵ -Zezu 'plula -bha 'gbe 'kadɔ weee -yo 'gbe yua weee 'wu, ɔ plaa -Lagɔbudunya zɔ, 'in ɔ yia -mɔ nyuma gbu -slolu. -Lagɔgbu -we gbaa -Lagɔ nyuma 'wlulapɔgbu, 'mu ɔ gbaa wa -yla, 'in ɔ yia gu weee -yo siasie weee jipe. ³⁶ Nyuma -zlo -wa mia sɔda, 'in wa dli 'nia menɔ, -wa 'wɔba bhlahlɛ -we 'ni 'yliyɔzɔnyo -ka, ɔ 'ya wa -yo, 'in wa yia ɔ nyazi 'wula. ³⁷ 'In ɔ nɛɛ ɔ 'bunɔnya -yla: «Mɔ ka zali duun, we kpaɔ 'yli, 'in we -dɔdɔnya 'ni 'wuzu. ³⁸ We 'gbu, a bhuhoe kpaɔ -Kanyo ɔ 'ka lubhonɔnya yoo 'pa, wa 'ka wee -lu -dɔ.»

-Zezu tietienya kugbua le 'sɔ

(Mk 3.13-19; Lk 6.12-26)

10 ¹ -Zezu laa ɔ 'bunɔnya kugbua le 'sɔ, 'in ɔ yia wa 'tite 'nye wa 'ka zuzu 'nyii vu, 'in wa 'ka gu weee -yo ku zɔ -siasie weee jipe. ² ɔ tietienya kugbua le 'sɔ ɔ ηni nu: tɔda, 'Simɔɔ (-mɔɔ -baηni -wa Pielu), we -yo ɔ bheli Andlee klaa, Zebedee 'yua *'Zake -yo ɔ bheli *Zaan klaa, ³ Filipu -yo Batlemii klaa, Toma -yo nisun -gwezisanyo Matie klaa, Alifee 'yu 'Zake -yo Tadee klaa, ⁴ 'gbee *'lɔpanyo 'Simɔɔ we -yo Zudasɔ Iskaliɔtu, nyume -ɔ wlaa -Zezu ɔ tonyuma -yla.

-Zezu tiea ɔ 'bunɔnya kugbua le 'sɔ

(Mk 6.7-13; Lk 3.1-6)

⁵⁻⁶-Muu 'bigu, -Zezu 'kaa ɔ 'bunɔnya kugbua le 'sɔ tie ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Nu, nyuma -wa 'nia Zuifu, a 'na mnɔnti wa dudu -gu -ni. A 'na mnɔnti 'ya Samalii -dudu 'gbe yabhlogbɔɔ 'wu -ni. Da a 'kaa mni ni, mu -wa Izlaelnyumaa -gbe, ma 'wɔva mnɔmnɔ -bhlabhle. ⁷ A -ka 'yloogblu -mi, a gbaɛ: -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɔti bhla ka cɔpa. ⁸ Guzunya mia, a jipe -maa. -Mama -ka tɔti, a 'nye -maa 'yliɔɔgagie. Solubhanya mia, a pue -maa, 'in a vu zuzu 'nyuu. Bhe a 'yia wee 'tite, we 'dɛɛ 'gbu, a -sa nyuma 'wu bhe. ⁹ A 'na 'bhulu -can klaa, 'gwezi klaa, we -yɔ tama yabhlogbɔɔ 'wu -ni. A 'na palɔ we amiaa pɔsi 'wu -ni. ¹⁰ A -ka mnɔda -mi, *-bada klaa, -bana 'sɔnu klaa, -sakwla klaa, we -yɔ kɔɔsu, a 'na 'bhulu we 'yabhlogbɔɔ 'wu -ni. Lubhonunɔɔ mia, ɔ ka ɔ lililuu 'kɔ.

¹¹«Nu, a -ka 'gbe 'kadɔ -mumu 'wu nyini, a -ka 'gbe yua -mumu 'wu nyini, nyime ɔ 'kaa aun kpa 'nanuu, a -talɔ ɔ da. A 'ni -sɔ wee 'gbe 'wubhu, a -dɔ -bha la. ¹² -Budu -mumu ŋweɛ a -ka nyini, a ŋwana wa 'nyu la, 'in wa 'ka 'wututue -dlɔɔ 'yɔ. ¹³ Wee -budunɔweɛ -nyuma -ka amiaa 'lakpasu kpa, amiaa 'wututue -dlɔɔ -tu wa -gu. 'In wa 'ni amiaa 'lakpasu kpa, a -yɔ amiaa 'wututue -dlɔɔ 'plɔ.

¹⁴«Nu, -budu -mumu ŋweɛ we -yɔ 'gbe -mumu 'wu, wa 'ni amiaa 'lakpasu kpa, wa 'ni aun yukwli pɔɔ, a gbɔɔ amiaa bhɔ -yɔ *-bhuhui, 'in a 'bhɔ -bha. ¹⁵ In nɛɛ aun -yla gbuzɔnu sa nu, zɔ -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbu 'wubhua, wee 'gbe -munu nukpla -nyuma yia sia bhabha, we 'ka *Sodɔmu -nyuma -yɔ *-Gomɔɔ -nyuma -nu 'wuzi.

-We 'kaa -Zezuu 'bunɔnya yɔ

(Mk 13.9-13; Lk 21.12-17)

¹⁶«A pɔ yukwli: nu, bhlabhle 'bhisa na tiea aun -mɔ gbi glaa. We 'dɛɛ 'gbu a mna 'yli tubhe 'bhisa, 'in a 'ka mi -dlɔɔ -kpakun 'bhisa. ¹⁷ Nu, gbɔwubhunya 'yu wa yia aun kwaa, 'in wa 'ka aun selɔ -mɔ -Lagɔbudunya zɔ. We 'dɛɛ 'gbu, a zɔ amiaa 'de 'yiyi. ¹⁸ Na 'gbu, wa yia aun dudu 'wlulapulunya -yɔ nyumaa

'wlulapulunya 'yu kwaa. Nu, -maa -yɔ -wa 'nia Zuifv, wa 'yu a yia na gbɔdayunya -zɛa. ¹⁹ Wa -ka aun gbɔwɔbhunya 'yu kwa, a 'na lɔlɔ dli -ni, -we a 'kaa gba, 'in sa a 'kaa we gba mu nu: wɛlɛ -we a 'kaa gba, we bhla a yia we. ²⁰ Nu, wee wɛlɛ mia, we'e 'bhu amiaa 'dɛ dli zɔ, amiaa Dide -Lagɔ yia we wlaa ɔ Zuzuu gbɛgbɛn.

²¹ «Nu, bhelia yia wa bhelia wlaa wa 'ka wa 'bha, 'in 'sa -bhlokpade didea yia wa 'yua wlaa. Yua yia wa didea -yɔwɔsɔlɔ, 'in wa 'ka wa 'bha. ²² Amia, na 'gbu nyuma weee yia aun 'wunyɛa. -ɔ ka dli -ka 'mi -gu -tu, 'in we 'ka we bhlo luda nyini, 'in -mɔɔ bhua gbu 'wu. ²³ Wa -ka aun 'klyɛ 'wɔpalɔda -mi 'gbe yabhlo 'wu, a mni 'gbe -putu 'wu -gwagwɛ nya. In nɛɛ aun -yla gbɔzɔnɔ saɛ: a 'ni -slɔ *Izlaɛlu 'gbe weee 'wɔplɛte bhia, 'in Nyumɛɛ 'Yu 'kaa luyi.

²⁴ «Kpiakpianyɔ yabhlogbɔɔ 'ni ɔ -slɔlunyɔ 'wuzi, 'in gaylo yabhlogbɔɔ 'ni ɔ -kanyɔ 'wuzi. ²⁵ Nu, 'kpiakpianyɔ -ka ɔ -slɔlunyɔ 'bhisa -mi, 'in gaylo 'ka ɔ -kanyɔ 'bhisa -mi, we -tu sa. Wa -ka -buduŋwɛɛ -kanyɔ vɛlɛ, wa -ka ɔ 'ɲni zɔ *Belizebult, ɔ -buduŋwɛɛ -nyuma mia, -maa -nu yia -bha -zia!

-ɔ a 'kaa sɔ, mɔ ni

(Lk 12.2-7)

²⁶ «A 'na sɔlɔ nyuma -ni. Nu, -lu weee mia zizeda, zli 'klɔ we yia 'tlaa, 'in -we ka 'ji nyuma 'nia -yi, 'ji wa yia we yibhelia. ²⁷ -We in gbaa aun -yla nikipise 'wu, a gba we zli. -We in gbaa aun -yla ŋwuŋwɛda, a wɛzi we nyuma weee -yla. ²⁸ -Wa mnenia wa 'ka nyumɛɛ ku 'bha, 'in wa 'nia mneni wa 'ka nyumɛɛ zuzu 'bha, a 'na sɔlɔ wa -ni. Nu, -Lagɔ mia, ɔ mneni ɔ 'ka nyumɛɛ ku -yɔ ɔ zuzu 'bha -kosu 'wu, we 'gbu a sɔ ɔ.

²⁹ «Nyumaa 'yliya 'wu, bhuyua 'ni -vale -ka. Tama -bhloo 'gbu wa paa we 'sɔ pɛlɔ. 'In -muɔ bhla, amiaa Dide 'ni -slɔ we ŋwnu, we yabhlogbɔɔɔ bhli dɔdɔ. ³⁰⁻³¹ Nu amia, a 'yli -Lagɔɔ 'yliya 'wu, a 'ka bhuyuaa -zlo 'wuzi, nu, -Lagɔ -yi amiaa 'wluo nyii ŋwɛ. We 'dɛɛ 'gbu a 'na nɔnɔ nyano -ni.

Nyume -ɔ mia -Zezuu -nu nya mɔ ni

(Lk 12.8-9)

³² «Nu, nyume, -ɔ -ka gba ɔ mi na -nu nya -zejila 'wu, 'un na gbaa na Dide -ɔ mia yali 'yu nu, ɔ mi na 'bunɔnyɔ nya. ³³ Nu, -ɔ yia na gbu kpelta -zejila 'wu, 'un -ami na kpelta ɔ gbu na Dide -ɔ mia yali 'yu.

-We -Zezu -laa dɔdɔ -gv mu ni

(Lk 12.51-53, 14.26-27)

³⁴ «Nu, in 'ni 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -la dɔdɔ -gv. We 'ni -mɔv, in 'ni 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -la, nu, tu in -laa dɔdɔ -gv.

³⁵ «Nu, 'yu -yɔ ɔ dide klaa,

'ɣwɔnyu -yɔ ɔ 'nyaa klaa,

we -yɔ 'ɣwɔɔ -yɔ ɔ 'lowlii 'nyaa,

'yli in yia wa pupalta.

³⁶ Nyumɛɛ -buduɣwɛɛ -nyuma yia ɔ tonyuma -zea.»

³⁷ «Nyume -ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa 'yibha we 'ka 'mɔ -zi, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka na 'bunɔnyɔ -zɛ. 'ln -ɔ -ka ɔ nɔkpasuyu -yɔ ɔ 'ɣwɔnyu 'yibha we 'ka 'mɔ -zi, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka na 'bunɔnyɔ -zɛ. ³⁸ 'ln nyume -ɔ 'ni ɔ stasɛɛ *su 'wɔbhɔ, ɔ 'ka 'mɔ 'bɔ yi, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka na 'bunɔnyɔ -zɛ. ³⁹ Nu, -ɔ -ka gba, ɔ 'ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagie 'yɔ ni, tɔɔ ɔ yia. 'ln -ɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagie wla na 'gbu, 'un -mɔɔ yia 'yliyɔgagie -we 'nta bhɔlɔluda -ka.

-We -Lago 'kaa nyuma 'nye

(Mk 9.41)

⁴⁰ «Nyume -ɔ -ka aɔn kpa 'nanɔv, -ami ɔ kpaɔ 'nanɔv. 'ln nyume -ɔ -ka 'mɔ kpa 'nanɔv, -ɔ tiea 'mɔ, 'mɔ ɔ kpaɔ 'nanɔv. ⁴¹ Nyume -ɔ -ka -Lagoɔgbɔv -falɔpanyɔ kpa 'nanɔv, ɔ mi -Lagoɔgbɔv -falɔpanyɔ nyaa 'gbu, -we -Lago 'kaa ɔ gbɔv -falɔpanya 'nye, 'yia ɔ yia we. 'ln -ɔ -ka nyume mia tɔkɔ -Lago 'yɔ kpa 'nanɔv, ɔ mi tɔkɔ -Lago 'yuu 'gbu, -we -Lago 'kaa nyuma tɔkɔ 'nye, 'yia ɔ yia

we. ⁴²ln n̄e ain -yla gbuz̄on̄u sa nu, nyume -̄o -ka 'nyu -w̄ot̄u 'k̄opu yabhloḡō nyenyeyua nu 'yabhlo 'nye, ̄o m̄i na 'b̄un̄onȳo nyaa 'gbu, -Laḡo yia we -tn̄u -m̄ō 'nyea.»

11 ¹Da -Zezu bh̄ia wee gbu gbaḡbie, ̄o 'b̄un̄onya kuḡbua l̄e 's̄o -yla, 'in ̄o yia -bha 'bh̄u. ̄O m̄n̄ia wee dud̄u -ḡu 'ḡbenya 'wu, ̄o ḡbaa -m̄o -Laḡoḡbu, 'in ̄o yia -m̄o nyuma gbu -slolu.

-Zezu gbaa 'Zan -Batisu gbu

(Lk 7.18-35)

²Zan -Batisu m̄ia, ̄o m̄i -kas̄u 'wu, 'in ̄o yia -Zezu Klisu len̄uḡbu 'd̄i 'nu. -Bha ̄o tiea ̄o 'b̄un̄onya t̄ol̄va, wa 'ka ̄o laȳib̄hae: ³«Nu, nyume -̄o 'kaa yi, -a m̄ia wuda, 'm̄o -in -m̄ia yi, yaayu, -a wu nyume -putuu?»

⁴-Zezu n̄e: «Nu, -we a 'n̄va, -we a 'yia -ȳo, a m̄n̄i, a -s̄alt we Zaan lud̄i nya. ⁵'L̄ol̄onya m̄i laȳida, 't̄iḡit̄iḡunya m̄i n̄oda 'nan̄u, s̄ol̄ib̄hanya ka 'p̄u. 'Sulonya m̄i 'n̄uda, t̄it̄l̄unya ka t̄it̄lie l̄u 'w̄us̄o. Wa m̄i -Laḡoḡbu gbada bobabhanya -yla. ⁶Nyume -̄o 'n̄i 'm̄i d̄li -ḡu -sa, 'w̄ot̄ut̄ue -d̄l̄o m̄i ̄o -nu nya.»

⁷Da Zaaan 'b̄un̄onya 'bh̄itia l̄u, 'in -Zezu yia Zaaan gbu gbaḡbie bh̄li nyuma duun -yla. ̄O n̄e: «L̄e -lu a m̄n̄i ylaa da bebl̄ēa? Gblee -we -p̄ipe m̄ia z̄ukluda, m̄u -wa yi? -ln̄nya! ⁸'ln̄ l̄e -lu a m̄n̄i -s̄leen -m̄o ylaa? Nyume -̄o kaa -bana 'nan̄u 'wu, m̄o -wa yi? Nu, nyuma -wa kaa -bana -z̄on̄u 'wu, nyumaa 'wlulap̄il̄unȳo -bud̄ūw̄e wa m̄ia. ⁹We -ka 'sa -m̄i, l̄e -lu a m̄n̄i -m̄o ylaa tenyua? -Laḡoḡbu -fal̄panȳo -wa yi? ln̄, in̄ n̄e ain -ylae: ̄o 'yli, ̄o -zi -Laḡoḡbu -fal̄panȳo 'deḡbolu. ¹⁰Nu, -Laḡo n̄e ̄o 'seb̄he 'wu Zaaan dae:

<M̄i 'yu na paa na tietien̄o yoo,

̄o 'ka -na 'yoo -ȳom̄n̄azi.>

¹¹ln̄ n̄e ain -yla gbuz̄on̄u sae: nyuma -wa '̄j̄wn̄i gwalia, wa glaa, nyume -̄o 'kaa 'yli, ̄o 'ka 'Zan -Batisu -zi, -m̄o -kanȳo 'n̄i -m̄i. We m̄i 'sa 'bh̄ie, nyume -̄o m̄ia 'kienyi -l̄e -Laḡo nyumaa 'wlulap̄il̄iḡbe 'wu, -m̄o 'yli ̄o 'ka Zaan -zi. ¹²We 'ka 'Zan -Batisu -Laḡoḡbu -ḡba bh̄la 'bh̄u we 'ka -z̄een yi, *-Laḡo nyumaa

'wlulapute mi 'yugbeun mnuda 'tute nya, 'un nyuma 'tute bhua we 'wu. ¹³We 'ka Zaaan bhla nyini, -Lagɔgbuu -falpanya weee -yɔ Moizu tite weee, -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapute gbu wa gbaa. ¹⁴A -ka na weli 'wuwunu, ɔɔ *Elii -ɔ -Lagɔsebhe gbaa nu, yia ɔ yia, Zaan -wa. ¹⁵-ɔ -ka 'nunuu -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nu we.

¹⁶«Nyuma -mama un 'ka desleen -nyuma nu 'wupalua? Wa 'wlu sa 'yilaasi -wa -di -gblɔgblo 'wu la, -zugba tɔlva kpɛ 'wu wa -lima -yla, ¹⁷'un wa gbae:

<-A ka aun -yla -lili bhli,

a 'ni lte.

'un -a ka aun -yla guzɔlɔv bhli,

'un a 'ni -bhali!»

¹⁸'Sa Zaan yia, ɔ ka 'sun pla, ɔ 'ni nu 'ma, 'un wa nɛɛ nu, ɔ ka zuzu 'nyuu 'bi!

¹⁹Nyumeɛ 'Yu yia, ɔ mi lida, ɔ mi 'mada, 'un wa nɛɛ: <A -tali, nyume mia de, liligbu -yɔ numagbu ɔ kaa. Nu, *nisun -gwezisanya -yɔ gbunyuuu kwe -cian, wa 'tale ɔ -mia.> Nu, -Lagɔɔ gbuyiloo lenɔgbunya -yɔ wa yibhelia we 'ji nu, we tklu.»

'Gbe -we 'nia -Zezuu gbu ŋwuu

(Lk 10.13-15)

²⁰'Gbe -we 'wu ɔ nva gwedigbu le, 'un wa 'nia wa dli 'bhiti, 'un ɔ yia wa -yla gbu lapalie bhli: ²¹«Kolazen -nyuma, gbunyuu mi amiaa -nu nya! Betsaida -nyuma, gbunyuu mi amiaa -nu nya! Nu, gwedigbu -Lagɔ nva da le aun nyidi, we 'ka 'yaa 'mu ɔ nu le Tilt -yɔ Sidɔɔn, -zugba wa ka wa dli 'bhiti pepe, 'un wa plaa -gbenaa 'wu, 'un wa slua 'tuto 'wluo, mu yia we slolua mnua. ²²We 'deɛ 'gbu un nɛɛ, zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbu 'wubhua, amiaa -nu ɔ yia 'wubhua we 'ka Tilt -yɔ Sidɔɔn -nu 'wuzi. ^d ²³Amia, Kapenaumu -nyuma, amiaa dli 'wu nu, 'wu a yia -sɔa yali yi? -lnnya, we 'ni -muv, zɔ -Lagɔ yia aun belia, tlitlunya

^d11.22 Kapenaumu kwesi -gbe -wa Kolazen -yɔ Betsaida, 'un Sidɔɔn -yɔ Tilt mia, 'lakpa -gbe 'kadi -wa.

dudu -gv. We -ka nu, gwedigbu un nva da ain nyidi le, mu nu Sodomu le, wa 'na 'ka 'yaa labhu, -zugba wa mi -zεεn -bha. ²⁴ We 'dεε gbu un nεε zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbu 'wɔbhua, amiaa -nu ɔ yia 'wɔbhua we 'ka *Sodomu -nyumaa -nu 'wuzi.»

A mni -Zezuu -gbε ɔ 'ka aun 'gba 'wlu -sa

(Lk 10.21-22)

²⁵ -Muu 'bigu, 'in -Zezu nεε: «Dide, -na 'ɲni na mnunia, yali -yɔ dudu -Kanyɔ, in 'pa -mi fuo. -We ka gbu -wa, -lu -we -in zizea gbuyilonya -yɔ 'ylimnanya kwεε, 'mu -in -slolua 'nyenyeyua 'klɔ. ²⁶ Gbuzɔnu -wa, Dide, -na 'dε 'yibhaa we -mi 'sa.

²⁷ «Nu, na Dide ka 'mi -lu weε 'nye. ɔ Yu mia, we 'ni ɔ Dide 'dεbhlogbɔ 'wɔbhu, nyume yabhlogbɔ 'ni ɔ -yi. 'In ɔ Dide mia, we 'ni ɔ 'Yu 'wɔbhu, nyume yabhlogbɔ 'ni ɔ -yi. Nu, nyuma -wa ɔ 'Yu -slolua ɔ Dide, ma -yia ɔ.

²⁸ «A 'dε weε kaa da 'gba 'kadɔ 'wlu, a yi na -gbε in 'ka aun nyapeda 'nye. ²⁹ -We in 'bhua 'wɔ, amia 'bhu 'ya we 'wɔ, 'in in 'ka aun gbu -slolu. Nu, na dli -dlɔɔ, 'in 'in 'ylimani na 'dε. -Bha a yia amiaa 'dεε 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ 'yia. ³⁰ Sa na yia aun 'yugalia, we 'ni 'tε, 'in 'gba na yia aun 'wlu dia we 'ni 'wɔwɔɔ.»

-Zezu -yɔ *Nyapeyli

(Mk 2.23-28; Lk 6.1-5)

12 ¹ -Muu 'bigu, Zuifuv *Nyapeyli yabhlo nya, -Zezu 'pluta blekpa, 'in 'ɲwɔ yia ɔ 'bunɔnya 'bha, 'in wa yia bleya 'kwa wa 'ka we li. ² -We wa mia lenuda, Falizunyuma 'yia we -yɔ, 'in wa nεε -Zezu -yɔ: «-Tali, -we -amiaa tite gbaa wa 'na nuu Nyapeyli nya le -ni, 'mu -na 'bunɔnya nva le!»

³ -Zezu nεε wa -yɔ: «'Yli yabhlo nya, da 'ɲwɔ mia *-Davidɔ -yɔ ɔ nɔnɔnya 'bhada, -we ɔ nva le, a 'ni -slɔ we zεlu? ⁴ 'In ɔ yia -Lagɔɔ bubɔbudu zɔ pla, 'in 'floo -we wa 'nyεa -Lagɔ, 'in ɔ -yɔ ɔ nɔnɔnya 'sɔ yia we li. Nu, weε 'floo mia, -Lagɔɔ tite nεε wa 'ni mneni wa 'ka we li: *-Lagɔbubɔnyaa 'dεkpɔa 'ka yaa we

li. ⁵We mi cɛlɔda Moizu tite 'wɔ nu, Nyapeyli nya, -Lagɔbɔbɔnya -ka lubho nu * -Lagɔbudu 'kadu zɔ, -we wa 'na 'ka yaa lɛnu, a 'ni -sɔ we zɛli nu, -Lagɔ 'na 'ka wa -yɔgbu 'wɔbhɔu? ⁶Nu, -we mia -seli we -zi -Lagɔbudu 'kadu! ⁷Nu, we mi cɛlɔda -Lagɔsɛbhe 'wɔɛ:

<We in 'yɔbhaa, mɔ -wa nu,
nyuma 'ka nyazɔdli -ka,
we 'ni 'slaka -saste.>

<A -ka yaa we 'wɔlanu, a 'na 'ka yaa nyuma -wa 'nia gbɔnyuu lɛnu gbɔ -dɔli.

⁸Nu, Nyumɛ Yu mia, mɔ -wa Nyapeyli -Kanyɔ.>

-Zezu jipea nyume Nyapeyli nya

(Mk 3.1-6; Lk 6.6-11)

⁹-Zezu 'bhɔa -bha, 'in ɔ yia * -Lagɔbudu zɔ mni. ¹⁰Nu, nyumɛ yabhlo mia -bha, ɔ sɔ ka 'ku. -Wa mia -bha, wa 'yɔbha wa 'ka -Zezu gbɔ 'wɔlu dɔ. We 'dɛɛ 'gbɔ wa yia ɔ layɔbhaɛ: <-Amiaa tite nɔkplɛ, 'lee, nyume mnɛni ɔ 'ka guzɔnyɔ jipe Nyapeyli nyaa?>

¹¹-Zezu nɛɛ: <Aun glaa, nyumɛ yabhlo -ka bhlabhɛ -bhlo -ka ni, 'in we -ka 'wɔtɔɔ -bhɔka 'wɔbhɔ Nyapeyli nya ni, -mɔ ɔ yia we -saa, we 'ni muɔ? ¹²Nu, nyume mia, ɔ 'ylilo -zi bhlabhɛ. We -ka 'sa -mi, nyume mnɛni ɔ 'ka gbɔzɔnu lɛnu Nyapeyli nya amiaa tite 'wɔ.>

¹³'In -Zezu nɛɛ ɔ ka sɔ 'kua -yɔla: <-Glo -na sɔ 'wɔ.> ɔ -gloa we 'wɔ, 'in we yia 'pu, 'in we yia 'wɔtu we -libheyi 'bhisa. ¹⁴Falizunyuma mia wa glaa, wa 'tɔla, 'in wa yia gbɔ zɔa mni, sa wa 'kaa -Zezu lasa, we -gu.

¹⁵-Zezu 'nɔa we, 'in ɔ yia -bha 'bhɔ.

-Lagɔɔ lubhonnyɔ ɔ -saa -bha

-Sɛɛn -Zezu mni, 'in nyuma duun yia ɔ 'bi mni. ɔ jipea guzɔnya weɛɛ, ¹⁶'in ɔ nɛɛ wa -yɔla 'kɔ 'cɔci nya nu, -ɔ ɔ -mia, wa 'na gbali we -ni. ¹⁷'Sa we 'plia sa, 'in -we -Lagɔgbɔ -falɔpanyɔ Ezaii gbaa, we 'ka gbɔzɔnu -zɛ. ɔ nɛɛ:

¹⁸<Nu, -Lagɔ nɛɛ:

-limaa 'debhiee lenvgbu slolua nu, -we a gbaa, yo -wa. ²⁸ -We -wa gbuzɔnu, mu nu: nu, -Lagɔɔ Zuzuu 'tite nya na vua zuzu 'nyii, -muɔ 'ji -wa nu, -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapite mi aun nyidi.

²⁹ «Nu, wa 'ni -slɔ latelɔnyɔ gbuan, wa 'ni mneni wa 'ka ɔ -budu zɔ pla, wa 'ka ɔ 'gba labhu. Wa -ka ɔ gbuan, 'bhie wa plaa ɔ -budu zɔ, 'in wa bhua ɔ zɔzɔnu la.

³⁰ «Nyume -ɔ -yɔ 'mi 'ni -mi, na tɔnyɔ -wa. Nyume -ɔɔ -saa 'mi 'wɔ -a 'ka nyuma -yɔɔbɛli, nyumaa lamumninyɔ ɔ -mia. ³¹ We 'deɛ 'gbu in nɛɛ aun -ylɛ: -Lagɔ yia gbunyuu weee -yɔ velu weee 'wɔtia. Nu, nyume -ɔ -ka -Lagɔɔ Zuzu veli, -Lagɔ 'na 'ka ɔ -yɔgbu 'wɔti. ³² Nyɔɔ -ka *Nyumɛɛ 'Yu daa gbunyuu gbaa, -mɔɔ -yɔgbu -Lagɔ tia 'wɔ. Nu, nyume -ka Zuzu 'Pɔpa daa gbunyuu gbaa, we 'de yi deslɛɛn -zɛoo, we 'de yi bhla -we mia yida nya -zɛoo, -Lagɔ 'na 'ka ɔ -yɔgbu 'wɔti.

Su -yɔ we 'bhue

(Mt 2.16-17; Lk 6.44-45)

³³ «Su -zɔnu paa 'bhue -zɔnu, 'in su 'nyuu paa 'bhue 'nyuu. Suu 'bhue -yɔ wa yibhelia wee su. ³⁴ Amia mia de, 'munumɛ a -mia, a mneni a 'ka gbuzɔnu gbaa? -lnnya. -Lu -we yea nyumɛɛ dli -zɔ, mu tlaa ɔ ŋwɛɛ. ³⁵ Nyume -zɔnu mia, ɔ gbuzɔnu mia ɔ dibhe 'wɔ, 'mu ɔ wlelia. 'In nyume 'nyuu mia, ɔ gbu 'nyuu mia ɔ dibhe 'wɔ, 'mu ɔ wlelia. ³⁶ In nɛɛ aun -ylɛ: wɛli weee -we nyuma yia gbaa, zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbu 'wɔbhua, we 'ji wa yia gbaa. ³⁷ Nu, -na gbagbaweli -gu, -Lagɔ yia -mi gbu dula. 'In we -gu -na yia gbu 'wɔtlaa.»

Nyuma yibhelia -Zezu gwedigbu

(Mk 16.1-4; Mk 8.11-12; Lk 11.16,29-32)

³⁸ Tɔɔn -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyuma nɛɛ -Zezu -yla: «-Slolunyɔ, -in nu gwedigbu yabhlo lɛ, 'in -a 'ka we 'jiiyibheli zɔzɔnu sa nu, -Lagɔ tiea -mi.»

³⁹-Zezu nɛɛ: «Deslɛɛn -nyuma mɪa, nyuma 'nyii wa -mɪa, 'ɪn wa'a zɔ -Lagɔ dli -gɔ, 'ɪn wa yɪbhaltɪ mɪ gwɛdigbɔ. Gwɛdigbɔ yabhlogbɔɔ 'na 'ka wa -yla lɛnɔ, 'mɔ wɛ 'nɪ *Zonasu gbɔ -zɛ. ⁴⁰Nɪ, Zonasɪ ka zli ta sabɔ ta li, zibhi nɔkplɛ. 'Sa -bhlokpade Nyumɛɛ 'Yu yia gwlu zli ta sabɔ ta lia. ⁴¹*Ninivɔ -nyuma 'nɔa *Zonasu wɛlt, 'ɪn wa yia wa dli 'bhiti. Nɪ, nyumɛ -ɔ 'yilia -ɔ -zia Zonasɪ, ɔ mɪ da. We 'dɛɛ 'gbɔ, zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbɔ 'wɔbhua, 'ɪn Ninivɔ -nyuma sɔa 'wɔ deslɛɛn -nyuma 'yu, 'ɪn wa dɪltɪ -maa gbɔ. ⁴²Sebaa 'wlulapɪlɪɣwɔɔ 'bhɔa dɔdɔvɔ bhloɔluda, 'ɪn ɔ yia *Salomɔɔɔ gbɔyilo wɛlt yukwli pɔlɔa yi. Nɪ, nyumɛ -ɔ -zia Salomɔɔ, ɔ mɪ da. We 'dɛɛ 'gbɔ, zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbɔ 'wɔbhua, 'ɪn ɔɔ 'ɣwɔɔ sɔa 'wɔ deslɛɛn -nyuma 'yu, 'ɪn ɔ dɪltɪ -maa gbɔ.

Zuzu 'nyuu yia lɔ

(Lk 11.24-26)

⁴³«Nɪ, zuzu 'nyuu 'tlaa nyumɛ yabhlo 'wɔ, wɛ mɪnɪ, wɛ yi, -mɔ yɛyɛ da, ladɪdaa datale nya, wɛ 'ka ladɪ. ⁴⁴We 'nɪ da 'yu 'gbɔ, wɛ nɛɛ wɛ 'dɛ -ylɛ: «Na -budu wɛ zɔ 'ɪn 'bhɔa, -mɔ na bhɪtia lɔ.» We 'bhɪtia -mɔ lɔ, 'ɪn wɛ yia -bha wee -budu yli klo nya, -zugba wɛ nɔkplɛ mɪ laylipɛda, 'ɪn -mɔ mɪ lamnazɪda. ⁴⁵Tɔvɔn, zuzu 'nyii gbesɔ ka nɔkplɛ -nyua 'yli bhabha, -wɛ -zia wɛmɔ, 'ɪn wɛ yia -mɔvɔ 'bumɪnɪ. 'ɪn wɛ -yɔ wɛ 'sɔ yia wee -budu zɔ lɔyi, dabɔdɔ. 'ɪn wɛ yia -mɔ ladɪ duaa. -Slɛɛn, 'ɪn ɔɔ nyumɛɛ -kwɪkwɪ yia 'ylinyumɔnɪ, 'ɪn wɛ yia wɛ tɪanɔ 'wɔzi. Deslɛɛn -nyuma -wa ka nɔkplɛ 'nyua 'yli, wɛ 'sasɔkpa -gbɔ yia wa yla.»

-Zezuu zɔayli -nyuma -zɔnɔ

(Mk 3.31-35; Lk 8.19-21)

⁴⁶Da -Zezu mɪa nyuma -yla gbɔ gbada nɪ, 'ɪn ɔ 'nyaa -yɔ ɔ bhɛlia yia yi, 'ɪn wa yia -budɔɣwɛɛ 'yilgbe. Wa 'yɪbha wa 'ka ɔ -yla gbɔ gba. ⁴⁷'ɪn nyumɛ

yabhlo nɛɛ ɔ -yla: «-Na 'nyaa -yɔ -na -bhelia mɪ 'pipee, wa 'yɪbha wa 'ka -mɪ -yla gbu gba.»

⁴⁸ -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Nyɔɔ -wa na 'nyaa, nyɔɔ -wa na bhelia?»

⁴⁹ ɔ 'bhua sɔ 'wɔ, 'ɪn ɔ yia ɔ 'bɪnɔnya wa 'klɔslɔlu.

'ɪn ɔ nɛɛ: «-Wa mɪa da nɪ, ma -wa na 'nyaa -yɔ na bhelia. ⁵⁰ Nu, -ɔ nɔa na Dide -ɔ mɪa yalɔ dɔmagbɔ lɛ, mɔ -wa na bheli, mɔ -wa na bhɔɔ, mɔ -wa na 'nyaa.»

'Mnɔpanyɔɔ gbɔɔ nine

(Mk 4.1-9; Lk 8.4-8)

13 ¹ Wee 'yɪ -bhlokpade nya, -Zezu 'tɪaa -budu zɔ, 'ɪn ɔ yia 'nyuu -gɔɔ -gɔ ladɪa mɪnɪ. ² Nyumaa -zɔ ka ɔ gbelii 'gbɔ, ɔ yia 'glɔ 'wɔbho, 'ɪn ɔ yia -mɔ ladɪ, -zugba nyumaa -zɔ mɪ 'nyuu -gɔɔ -gɔ. ³ Gbɔɔ nine nya ɔ -slɔlua wa gbɔ duun, ɔ nɛɛ: «Nu, kpaapanɔ yabhlo mɪnɪ 'mɪnɔ 'paa. ⁴ ɔ mɪa wee 'mɪnɔ 'mɪnɪda, 'yaa -zakpa -bhlo yia 'yoo ŋwe -yɔ bhli, 'ɪn 'zianya yia we li. ⁵ Tɔlvɔ bhɪlɪa tukpa -dɔdɔ -gɔ, da bla 'nɪa -zu. Bla 'nɪ -bha -zɔ 'gbɔ, we yia mɪ sa slɔ. ⁶ Nu, 'yɪ -sɔa 'wɔ, we yia we -sie, 'ɪn we yia yɛ, we somi 'nɪ -tɪlɔlɔ 'gbɔ. ⁷ We 'ya tɔlvɔ sloa -kpɔga glaa, 'ɪn -kpɔga yia we -gɔ palɪ, 'ɪn we yia we 'tɪntɪnɪ. We 'nɪ 'ya yabhlogbɔɔ 'pa. ⁸ Tɔlvɔ yia dɔdɔ -zɔnɔ -gɔ bhɪlɪ, 'ɪn we yia zɔ. We lakpa tɔlvɔ wɪa 'ya glɔ -bhlo 'ya kugbua, tɔlvɔ wɪa 'ya glɔ ta, 'ɪn tɔlvɔ wɪa 'ya glɔ gbu. ⁹ -ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwɪ 'wɪ -ka, ɔ 'nɔ we.»

-We ka 'gbɔ -Zezu paa gbɔɔ nine

(Mk 4.10-12; Lk 8.9-10)

¹⁰ ɔ 'bɪnɔnya bɛa ɔ kwesi, 'ɪn wa yia ɔ layɪbha: «Lɛɛ -lɔ ka 'gbɔ -na slɔlu wa gbɔɔ nine -papɛ nya?»

¹¹ ɔ nɛɛ wa -yla: «-Lagɔ ka ɔ nyumaa 'wlɔlapɪlɪgbɔ mɪa zizɛda aɪn 'klɔslɔlu, nɪ, ɔ 'nɪ we wamɪa 'klɔslɔlu. ¹² Nu, -lɔkanyɔ mɪa, ɔ -nɔ wa yia -gɔpaltɔ, 'ɪn

we 'ka 'wɔzumani. 'In nyime ɔ 'nia -lu duun -ka, we -sele mia ɔ kwɛɛ, kwɛɛ wa yia we ɔ -saa.

¹³ «We 'dɛɛ 'gbu na gbaa wa -yla gbuu nine -papie nya. Wa -ka ylada -mi, wa'a 'yi la. Wa -ka yukwli puda -mi, wa'a 'nu. Nu, wa'a 'nu gbu yabhlogboɔ 'wola. ¹⁴'Sa -we -Lagɔgbuu -falpanyɔ Ezaii gbaa, we -zɛa gbuzɔnu wa gbegebein, ɔ nɛɛ:

⟨Yukwli a yia pua 'nanuu,

'in a 'na 'ka we 'wolanu.

Ylaa a yia 'nanuu,

'in a 'na 'ka -lu -yɔyi.

¹⁵ Nu, waa nyuma -manu 'wlukɔɔn ka 'wɔtu -dudluu.

Wa ka wa yukwli 'sumanu, wa ka wa 'yli 'mu,

wa yi layi, wa yi 'nu, wa yi gbu yibhelii 'gbu,

wa yi wa dli 'bhitii 'gbu, in yi wa gbu 'wusa.

'Sa -Lagɔ gbaa.⟩

¹⁶ Amia, amiaa 'yli yi la, 'in amiaa yukwli nua, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi amiaa -nu nya. ¹⁷ In nɛɛ ain -yla gbuzɔnu sae: -Lagɔgbuu -falpanya -yɔ -Lagɔnyuma tukluu -zlo 'yubha -we a yia -yɔ, wa 'ka we -yɔyi, 'in wa 'ni we -yɔyi, -we a nua, wa 'ka we 'nu, 'in wa 'ni we 'nu.

'Mnɔpanyɔɔ gbuu ninee 'ji

(Mk 4.13-20; Lk 8.11-15)

¹⁸ «We 'dɛɛ 'gbu, amia, a 'nu mnɔpanyɔɔ gbuu ninee ji ni 'wola. ¹⁹ -Wa 'nua *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulaputee weli, 'in wa'a 'nua we 'wola, wa 'wlu 'yoo ŋwe -yɔ da 'mno bhliia. *Gbunyuuu dide -ka yi, -we wa faa wa dli zɔ, 'in we saa -mo we. ²⁰ 'Sa -bhlokpade tɔlva mi -bha tukpa -dudu 'bhisa, da -Lagɔweli bhliia. 'In wa -ka we 'nu ni, 'in wa ŋwnua we gbu 'muna nya, 'in wee 'muna'a -gwle.

²¹ Nu, wa 'ni ŋwnu we 'ka somi fa wa dli zɔ. Waa nyuma mia, bhla -sele nya

wa njwnua we -yɔ, 'in wa -ka wa sialida -mɪ, wa -ka wa 'klyte 'wɔpalida -mɪ -Lagɔwɛlu 'gbu, 'in wa saa -Lagɔwɛli dli -gu. ²² Tɔlva 'wɔ 'ya 'mnɔya -we -wa -Lagɔwɛli -mɔ -kpɔga glaa. Wa 'nua wee wɛli, 'in dudu -gɔɔ dliɔbe klaa, wa 'gwezi -we nania wa dudu, 'in we nua wa -dawli 'wɔ klaa, mu palilia we -gɔɔ 'gbu, we'e tɔva. ²³ 'In nyuma tɔlva mia, -maa 'wɔva wee 'mnɔya -we -wa -Lagɔwɛli -mɔ dudu -zɔɔɔ -gu. Wa 'nua we, 'in wa yia we -yɔɔɔwɔ. Tɔɔɔ, wee wɛli -we mia wa 'wɔ, 'in we yia tɔv. We lakpa yabhlo wla 'ya glu -bhlo 'ya kugbu, we tɔlva 'ya glu ta, 'in we tɔlva wla 'ya glu gbu.»

-Petu 'nyuuu gbɔɔ nine

²⁴ -Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbɔɔ nine yabhlo, ɔ nɛɛ: «-We -yɔ -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɩte 'wɔwɔva, 'mɔ na yia da aɔɔ -yla gbaa. Nu, nyumɛ yabhlo 'paa ɔ kpaɔ 'mɔ -zɔɔɔ. ²⁵ -Mɔɔ 'bɩgɔ, sabɔ, da nyuma weee mia 'yɩaa 'wɔ, ɔ tonyumɛ yia, 'in ɔ yia -petuu 'ya glu wee 'mɔ -kpaɔ, 'in ɔ yia mɔɔ. ²⁶ Da wee 'mɔɔ mia, 'in we mia zɔda, -zugba wee -petu mi 'ya -mɔ we nyɩɩ.

²⁷ «Wee kpaɔ -kanyɔɔ lubhonɔnya yia yi, 'in wa nɛɛ ɔ -ylɛ: «-Amɩaa -kanyɔ, 'lee, -in 'nɩ zɩmɛ da 'mnɔya -zɔɔɔ 'paa? 'In da -petunya nɩ 'bhɩɩ?»

²⁸ «ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «Na tonyumɛ nua we lɛ.»

«'In ɔ lubhonɔnya nɛɛ ɔ -ylɛ: «Lee, -a mneni -a 'ka wee -petu 'tɩuu?»

²⁹ «ɔ nɛɛ: «-Innya, nɩ, a -ka wee -petu 'tɩua yi, a mneni a 'ka 'mɔɔ 'tɩ -bha -bhlokpɛɛ. ³⁰ A 'tide we 'yi, we 'dɛ 'sɔ 'ka 'ylimani. We -dɩɩ bhla -ka bɛ, 'in in 'ka we -dɩɩnya 'tɔɔ nɩ, wa -dɩ -sɔ -petu, wa gbuan we, 'in wa 'ka we sie. -Mɔɔ 'bɩgɔ, wa 'ka 'mɔɔ -dɩ, 'in wa 'ka we na -gbagbu 'wɩkwa.» »

-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɩtee gbɔɔ nine

(Mk 4.30-32; Lk 13.18-19)

³¹ -Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbɔɔ nine yabhlo, ɔ nɛɛ: «-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɩte 'wɔ su -we wa laa *mutadi, we 'ya. 'Mɔ nyumɛ yabhlo 'bhua 'wɔ, 'in ɔ yia we glu ɔ kpaɔ. ³² We 'kienyi we -zi dudu -gɔɔ su weee 'ya. Nu, we -ka

mi, 'in we ylimania 'kadub, 'in we zea su -we -zia su weee 'wu. Nu, 'zianya yia we lulu 'subhaa we 'kliya -nyidi.»

(Lk 13.20-21)

³³ -Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbuu nine yabhlo, ɔ nɛɛ: «-Lagoo nyumaa 'wlu'lapite 'wlu *gɔɔ 'ɣwnɔ yabhlo slua 'floo -bhuhhu kilo glu -bhlo 'ya gbu lu, ɔ bhutia we, 'in we yia 'yli, mu.»

-We ka 'gbu -Zezu paa gbuu nine

(Mk 4.33-34)

³⁴ Nu, gbu weee mia de, gbuu nine -papie nya ɔ -slolua we nyumaa -zlo. We 'nu gbuu nine -papie 'wubhu, ɔ'ɔ -slolu nyuma gbu. ³⁵ 'Sa we 'plia sa, 'in -we -Lagɔgbuu -falipanyɔ gbaa, we 'ka gbuzɔnu -ze, ɔ nɛɛ:

«Nu, gbuu nine -papie nya na yia wa -yla gbu gbaa.

We 'ka duduu gwedida 'bhu,

gbu -we -Lagɔ zizea, gbaa na yia we.»

³⁶ Tɔnu, -Zezu 'bhua nyuma glaa, 'in ɔ yia -buduɣwee mnu. ɔ plaa -budu zɔ, 'in ɔ 'binɔnya yia ɔ kwesi be, 'in wa nɛɛ ɔ -ylae: «Gba -aun -yla kpa -petu 'nyuu nu gbuu ninee 'ji.»

³⁷ ɔ nɛɛ wa -ylae: «Nu, -ɔ 'paa 'mnɔya -zɔnu, Nyumee Yu -wa. ³⁸ 'In kpa mia, mu -wa dudu -gu, 'in 'mnɔya -zɔnu mia, mu -wa nyuma -wa -Lagɔ pilia 'wlu la. -Petu mia, mu -wa nyuma -wa gbunyuu dide pilia 'wlu la. ³⁹ ɔ tonyumee -ɔ glua wee -petu, -Saatan -wa. We -didi bhla mia, -muv -wa duduu bhiali da. We -didunya mia, -muv -wa 'anzinya. ⁴⁰ Sa wa tlua -petu, 'in wa vitelia we -kosu 'wu, 'sa -bhlokpade we yia dudu -bhua bhla -mia. ⁴¹ ɔ Nyumee Yu yia ɔnuv 'anzinya yoo 'paa. Nu, -wa kwaa wa -lima gbunyuu lu we -yɔ -wa ka de nua gbunyuu le, we 'ka wa 'wugbizi, -wa -Lagɔ pilia 'wlu la glaa.

⁴² 'In we 'ka wa -kosu 'kadu 'wu viteli. -Mɔ wa wia, -mɔ wa lia gla 'wu. ⁴³ -Wa

nua -Lagɔɔ dumagbu ɛ, ma yia lia 'yɩ 'bhisa da wa Dide pɩta nyuma 'wɩu la.
 -ɔ -ka 'nɩnɩ -yukwɩ 'wɩu -ka, ɔ 'nɩ we.

'Ŋnumnɩlu -we mia zizada

⁴⁴ «-We -yɔ -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɩte 'wɔwɩua mu -wa 'Ŋnumnɩlu yabhlo
 -we mia zizada kpaa. 'Mu nyumɛ yabhlo 'yia, 'in ɔ yia we zize lɩ. ɔ ple menɩ,
 'in ɔ mɩɩa, ɔ yia ɔ -lu weee pɛɩ 'pa ɔ 'ka wee kpaa zɔ.

Tɔkpa -zɔnɩ -we ka -vale 'tɛa, we gbɩɩ nine

⁴⁵ «-We -yɔ -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɩte 'wɔwɩua, mu -wa 'ya, -valepanyɔ ɔ
 mɩa tɔkpa -zɔnɩ -we ka -vale 'tɛaa dataɩda. ⁴⁶ ɔ 'yia wee 'yɩɩanɩ -tɔkpa, -we
 ka -vale 'tɛa -we -zia we -lima nɩ, ɔ mɩɩa, 'in ɔ yia ɔ -lu weee pɛɩ 'pa ɔ 'ka we
 zɔ.

Zibhi -bha -sowlɩi gbɩɩ nine

⁴⁷ «-We -yɔ -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɩte 'wɔwɩua, mu -wa 'ya, 'sowlɩ -we wa
 viteli 'nyu lɩ, 'in we yi zibhii 'yɩ -bhlo -bhlo kpa. ⁴⁸ We yea, 'in zibhibhanya
 yia we 'nyu lɩ gbize, 'in wa yia we 'nyu -gɔgɔ -gɩ ladi, wa 'ka zibhi 'wɔgbɩzi.
 We zɔzɔnɩ wa gbɩzia 'wɩ, -mɩɩ wa slua wa -cɩcɛ 'wɩ, 'in -we 'nɩa 'yɩɩanɩ, 'in
 wa yia we kwnɛɛ viteli. ⁴⁹ 'Sa -bhlokpade we yia -mɩa dɔdɔɩ bhɩa zɩɩ. Nyuma
 -wa nua gbɩnyuu ɛ -yɔ -wa nua gbɩ -zɔnɩ ɛ, 'anzɩnya yia yia we 'ka wa
 -yɔsɩsɩɩ, ⁵⁰ 'in -wa nua gbɩnyuu ɛ, we 'ka -maa -kosu 'kadɩ 'wɩ viteli. -Mɔ wa
 yia wɩɩia, -mɔ wa yia gla 'wɩ lia.»

Gbuzɔnɩ sva -yɔ gbuzɔnɩ lolu

⁵¹ -Zezu nɛɛ ɔ 'bɩnɔnya -yɩa: «A ka we 'dɛ weee 'wɩlanɩ?»

Wa nɛɛ: «ɩn, -a ka we 'wɩlanɩ.»

⁵² Tɔnɩ, -Zezu nɛɛ wa -yɩa: «Nɩ, -Lagɔɔ titee gwesanyɔ ɔ yibhelia -Lagɔɔ
 nyumaa 'wlulapɩɩgbɩ, ɔ 'wɩɩ nɩ, -budɩŋwɛɛ -kanyɔ yabhlo ɔ wɩɩi 'Ŋnumnɩlu
 sva -yɔ 'Ŋnumnɩlu lolu, ɔ -luu lazɩda.»

-Zezuu -zɔɔ -nyuma 'nɪ ɔ gbɔ -yɔŋwɪnu

(Mk 6.1-6; Lk 4.16-30)

⁵³ -Zezu ka gbɔɔ nine -pape bhɪa 'bhie, ɔ yia -bhade 'bhv. ⁵⁴ 'Gbe -we 'wɔ ɔ 'yɪlɪmɪnɪ, ɔ mɪnɪ -mɔ, 'ɪn ɔ yia nyuma -sɪlɔlɔ -mɔ -Lagɔɔbudu zɔ. -Wa weee mɪa -bha, 'ɪn we yia wa ŋwegaga -sɔbhɪtɪ. 'ɪn wa nɛɛ: ⁵⁵ «Ɔɔ nyumɛ mɪa da nɪ, -budukɔnyɔɔ yu -wa, we 'nɪ mɪv? Ɔ 'nyaa mɪa nɪ, Malii -wa. *'Zake klaa, *-Zezɛfɔ klaa, 'Simɔɔ klaa, we -yɔ Zudɪ, wa 'nɪ ɔ bheliɪa? ⁵⁶ Ɔ bhɔɔɔa mɪ -aun glaa. Aya! Mɔ ɔ -sɪtɪ gwɛdɪgbɔ lɛnu sea?»

⁵⁷ We 'dɛɛ 'gbɔ, wa 'nɪ mɪnɪ wa 'ka ɔ dɪtɪ -gɔ zɔ. Tɔɔn, -Zezu nɛɛ wa -yɪa: «-Lagɔɔgbɔɔ -fɪlɪpɪnyɔ -ka -mɪ, da weee wa zɔa -bha ɔ. Wa'a zɔ -bha ɔ, ɔ -zɔɔ we -yɔ ɔ -buduŋwɛɛ.»

⁵⁸ Nyuma 'nɪ ɔ dɪtɪ -gɔ zɔv 'gbɔ, ɔ 'nɪ -bha gwɛdɪgbɔ duun lɛnu.

Sa 'Zan -Batisɪ tɪtɪa 'wɔ lɪa

(Mk 6.14-29; Lk 9.7-9)

14 ¹ We bhɪa, Galilee -dɔdɔv 'wɪlɪpɪlɪnyɔ Ewɪɔdɔ 'nɔvɪ -Zezuu 'dɪ. ² Ɔ nɛɛ ɔ zɔlɔbhɔnɔnyɪa -yɪa: «'Zan -Batisɪ -wa! Nu, mɔ -sɔɔɔ tɪtɪlɪnyɪa glaa 'wɔ, we 'dɛɛ 'gbɔ ɔ mɪnɪɪa ɔ 'ka gwɛdɪgbɔ lɛnu.»

³⁻⁴ Nu, sa Zaaan tɪtɪlɪgbɔ 'plɪa, mɪv mɪa da: Ewɪɔdɔ kwaa ɔ bheli Filipɔv 'ŋwɔɔ Ewɪɔdɪɔdɪ, 'ɪn Zaaan nɛɛ ɔ -yɪa: «Nu, we 'nɪ 'yɪlɪnɪ -Lagɔɔ tɪtɪ 'wɔ, nyumɛ 'ka ɔ 'dɛɛ bheli 'ŋwɔɔ gɪɔsɪ, 'ɪn ɔ 'ka ɔ kwa.»

We 'dɛɛ 'gbɔ Ewɪɔdɔ yia nyuma tɪe, wa 'ka ɔ kpa, wa 'ka ɔ gbuan, 'ɪn wa 'ka ɔ -kasɪv 'wɔpɪa.

⁵ Ewɪɔdɔ 'yɪbha ɔ 'ka Zaaan 'bha. Nu, ɔ mɪ Zuɪfɔv sɔɔɔa, -maa nɛɛ nu, Zaaan mɪa, -Lagɔɔgbɔɔ -fɪlɪpɪnyɔ -wa.

⁶ Nu, Ewɪɔdɔv gwɪɪyɪlɪ 'fɛtɪ nɪnɪa, 'ɪn Ewɪɔdɪɔdɪ 'ŋwɔɔyɪ yia -wa mɪa 'fɛtɪ -gɔv 'yɪbɔdɪ lɪtɛ. 'ɪn ɔ yia Ewɪɔdɔ dɔdɔ namanɪ bhɪbhɪa. ⁷ 'ɪn ɔ yia bɪ, ɔ nɛɛ: «-We a yia 'mɪ -zɪlɪa, yoo na yia we aun 'nyɛa.»

⁸ Ɔ 'nyaaa wɛɪv -gɔ ɔ nɛɛ: «-ɪn 'nyɛ 'mɪ 'Zan -Batisɪv 'wɪlɪ yoo -plaa -gɔ.»

⁹We wlaa Ewloḍv 'kuayli la, nṅ, ɔ ka bi ɔ -limaa 'yibadu 'gbu, ɔ nɛɛ: «-We ɔ -zlalta 'mṅ, a 'nye we ɔ yoo.»

¹⁰'In ɔ yia 'slojayu yabhlo tie -mɔ -kaslv 'wv, ɔ 'ka Zaan 'wlu -gv -ḍi. ¹¹'In wa -yɔ ɔ 'wlu yia yi -plaa -gv. Wa 'nyɛa we ɔ ɔ 'ɲwɔnyu yoo, 'in -mɔɔ yia we ɔ 'nyaa yoo 'nye. ¹²Tɔɔn, Zaaan 'bunɔnya yia, 'in wa yia ɔ 'kwie 'bumnṅ, 'in wa yia we 'bhuka 'wufa, 'in wa yia we 'ḍi -Zezu -salta mnṅ.

-Zezu 'nyɛa nyɛmaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu lililu

(Mk 6.30-44; Lk 9.10-17; Zn 6.1-14)

¹³-Zezu 'nva we 'ḍi, 'in ɔ yia 'glv 'wvbho, ɔ -ḍia 'nyu 'wv, 'in ɔ yia da bebleɛ mnṅ, da nyɛmaa 'nva -mṅ, ɔ 'ka 'wɔnya.

Nyɛmaa -zlo 'nva we, wa 'tlaa wa 'gbe nɔkplɛ, 'in wa yia ɔ 'bṅ mnṅ bhu -gv, 'nyu -gɔgɔ -gv yilie nya. ¹⁴-Zezu 'tlaa 'glv 'wv, ɔ 'yia nyɛmaa -zlo -yɔ, 'in wa yia ɔ nyazu 'wula, 'in ɔ yia wa guzɔnya jipe.

¹⁵Jibhe zɔa, ɔ 'bunɔnya bɛa ɔ kwesi, 'in wa nɛɛ: «'Ylv ka -fla, 'in da tlvlv la. We 'ḍɛɛ 'gbu, 'nye wa 'yoo wa 'ka 'gbenya 'wv lililu zɔa mnṅ.»

¹⁶ɔ nɛɛ wa -yla: «Wa 'na 'ka mnṅ. Amɛaa 'ḍɛɛ 'nye wa lililu.»

¹⁷'In wa nɛɛ: «We 'nṅ 'floo gbu -yɔ zibhii 'ya 'sɔ 'wvbhu, -a 'nṅ lililu kwɛɛ -ka.»

¹⁸'In ɔ nɛɛ: «A -yɔ we yi.»

¹⁹-Mvɔ 'bṅv, ɔ nɛɛ nyɛmaa -zlo -yla nṅ, wa -ḍi -petu -gv la. Tɔɔn, ɔ bhua wee 'floo gbu -yɔ zibhii 'ya 'sɔ 'wv, ɔ ylaa yalṅ, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa. 'Bhie, ɔ dlilia wee 'floo, ɔ 'nyɛa we ɔ 'bunɔnya yoo, 'in -maa yia we nyɛmaa 'wvldlili.

²⁰Wa 'ḍɛ wee lia, 'in wa yia lv. We pnu -tva 'wv, -we nyɛa -cɛɛ kugbua le 'sɔ, 'in ɔ 'bunɔnya -yɔ we yia mnṅ. ²¹Nyɛmaa -wa lia, wa nyɛa nɔkpasiaa 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu (5.000). Wa 'nṅ 'ɲwɔn -yɔ 'nyenyɛyua zɛlv.

-Zezu nɔa 'nyu -gu
(Mk 6.45-52; Zn 6.15-21)

²² Tɔɔn, 'in -Zezu yia wa tie, wa -gali ɔ 'yu, wa 'ka 'nyuu kakpe -putu -gu mni, -zugba ɔ pa nyuma weli. ²³ ɔ 'paa wa weli, 'in ɔ yia -gɔgɔ 'wlu mni ɔ 'ka -Lagɔ bhuhoe. ɔ mi -bha ɔ 'de -bhlo, 'in sabɔ yia be. ²⁴ Nu, 'glv ka -sleɛn -gɔgɔ -yɔ la tlumani. -Pipɛ mi wa 'klv -yɔ -gbɛin bhulɔdaa 'gbv, 'nyuu -gbvgbv sloa 'glv 'wv.

²⁵ Tiatia -kukɔ gboa, 'in -Zezu yia ɔ 'bɛnɔnya 'bɛ mni 'nyu -gu -nɔnɔvɛ nya. ²⁶ Wa 'yia da ɔ -yɔ -nɔda -mɔ 'nyu -gu, 'in wa yia nyanɔ nu, wa nɛɛ: «'Kuzu -wa!»

Wa mi nyanɔ nɔdaa 'gbv, wa yia 'wɔkpi. ²⁷ Tɔɔn, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «A 'na nɔnɔ nyanɔ -ni, -amɛ -wa, a palɛ dli la.»

²⁸ 'In Pieli nɛɛ: «Na -Kanyɔ, we -ka -mi 'piɛin, 'nye 'mi 'yoo, in 'ka 'nyu -gu nɔ, in 'ka -mi -yɔbe.»

²⁹ ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Yi!»

Pieli 'tlaa 'glv 'wv, 'in ɔ yia -Zezuu -gbɛ mni 'nyu -gu -nɔnɔvɛ nya. ³⁰ Nu, ɔ 'yia -pipɛ mi 'plida, 'in ɔ yia nyanɔ nu, 'in ɔ yia 'nyu glu -plaple bhli. ɔ 'kpi 'wv, ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, kpa 'mi!»

³¹ -Bha -bhlokpadɛ, -Zezu -gloa sɔ 'wv, 'in ɔ yia ɔ kpa, 'in ɔ nɛɛ: «Dli 'kienyi -zɔnyɔ, lɛɛ -lu ka 'gbv -na lu dli?»

³² Wa 'de 'sɔ -bhoa 'glv 'wv, 'in -pipɛ yia zɔbe. ³³ Tɔɔn, ɔ 'bɛnɔnya -wa mia 'glv 'wv, 'in wa yia ɔ 'yu 'kukolu 'sibhli, wa 'ka ɔ 'ylimani, wa nɛɛ: «-Mi, -in mi -Lagɔ 'Yuu 'debhie -gbolu nya!»

-Zezu jipea Zenezaletɛ guzunya
(Mk 6.53-56)

³⁴ Wa -dia 'nyu 'wv, 'in wa yia Zenezaletɛ -dɔdɔ -gu nyini. ³⁵ -Bha nyuma weɛ yia -Zezu yibheli, 'in ɔ 'dɛ yia weɛ dɔdɔ weɛ -gu lamneni. Wa yia ɔ

guzunya weee -la. ³⁶ 'ln wa palia -Zezu zukpa nu, ɔ 'ka wa guzunya 'yoo 'nye wa 'ka ɔ -banaa ŋwe kwezi. 'ln -wa weee zia we kwe, -maa yia 'pu.

-Zezu -yɔ Zuifv tite

(Mk 7.1-13)

15 ¹ Falizinyuma -yɔ -Lagɔ titee gwesanya 'bhva -Zeluzalemv, 'ln wa yia -Zezuu -gbe yi, 'ln wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: ² «-Na 'bunɔnya mia, wa'a budo kwe -amtaa titee solv, 'ln wa lia. Nu, -we -amtaa dukpasti gbaa -a 'na nɔnv lɛ -ni, 'mv wa nva lɛ. Lɛɛ -lu ka 'gbva?»

³ -Zezu nɛɛ wa -yla: «Amia mia da, amtaa bhlasabhla gbuv 'gbv, a'a zva -Lagɔ tite 'nɔŋwe. Lɛɛ -lu ka 'gbva? ⁴ Nu, -Lagɔ nɛɛ:

«Zv -na dide -yɔ -na 'nyaa 'nɔŋwe.»

ɔ nɛɛ 'yaɛ:

«-ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa veli,

'bha wa 'bhaa ɔ.»

⁵ 'ln amia, a nɛɛ: nyime ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa -yla gba nu, -we ɔ 'ka yaa wa 'nye, wa 'wɔsaste saa, ɔ ka we -Lagɔ 'nye, ⁶ ɔ nyime'e -sa ɔ dide 'wv. 'Sa a nva, 'ln a saa -Lagɔweli la, amtaa bhlasabhla gbuv 'gbv. ⁷ Welɛ 'sɔ -nyuma a -mia! -We Ezaii gbaa -benyi amtaa daa, gbuzɔnv -wa. ɔ nɛɛ:

⁸ «-Lagɔ nɛɛ: waa nyuma mia,

ŋwɛɛ la wa nɔnania 'mi,

nu, wa dli 'ni 'mi -gv -mi.

⁹ Bhebhe wa ylimania 'mi.

Nu, tite wa slolua,

-we wa laa -Lagɔ tite,

nyumaa -gbe we bhva.» »

-We plalia nyuma pɔɔn, mu ni*(Mk 7.14-23)*

¹⁰ -Muu 'bigu, -Zezu nɛɛ nyumaa -zlo -yla: «A bɛ -seli, -we na yia gbaa, a 'ka we 'nu. ¹¹ Nu, -we plaa nyume ɲwɛɛ, we'e -plali ɔ pɔɔn. Nu, -we plalia nyume pɔɔn ni, mu -wa we bhua ɲwɛɛ.»

¹² Tɔɔn, ɔ 'binɔnya bɛa ɔ -yɔ, 'in wa nɛɛ ɔ -yla: «-ln -yi we 'ji nu, wɛli -in gbaa dɛ -bha, we ka Falizinyuma 'wu 'fnu?»

¹³ ɔ nɛɛ: «Su, -we na Dide, -ɔ mia -yali, 'nia fa ni, tlua wa yia we. ¹⁴ A 'tide wa 'yi nu, 'lɔɔnya wa -mia, 'in wa mia 'lɔɔnya 'yoo da -sloluda. Nu, 'lɔɔnyɔ -ka 'lɔɔnyɔɔ su lakpa ɔ 'ka ɔ 'yoo da -slolu, 'in wa 'dɛ 'sɔ bhlilia 'bhɔka 'wu.»

¹⁵ Pielɔ 'bhua wɛli 'wu, ɔ nɛɛ: «Wee gbɔɔ nine mia da ni, sa we 'ji mia?»

¹⁶ -Zezu nɛɛ: «Amia, a 'ni 'ya -slɔ -mɔɔ 'wɔlanɔɔ? ¹⁷ Nu, -lu weɛɛ -we plalia nyumɛɛ ɲwɛɛ, ɔ nukple we plɔɔ. -Muu 'bigu, 'in ɔ plaa 'kwla -yɔ. A'a 'nu 'ya -mɔɔ 'wɔlaa? ¹⁸ Nu, -we tlaa nyume ɲwɛɛ, mu bhua ɔ dli zɔ, 'in -we plalia nyume pɔɔn, mu -wa. ¹⁹ Nu, 'wlukɔɔn lapɔɔpaliɛ 'nyuu bhua nyumɛɛ dli zɔ. Tɔɔn, 'in nyuma bhaa wa -lima, 'ɲwɔni -yɔ nyuma -putu dia -budu 'wu,^e wa kaa mutni kwe, wa ylia 'wie, wa tubhua yo, 'in wa saa wa -lima 'ɲni. ²⁰ Nu, -we plalia nyume pɔɔn mu mia dɛ. Nu, nyume 'ni kwe budo tikli ɔ 'ka li, -mɔɔɔ -plali nyume pɔɔn.»

'Lakpaɲwɔɔ ɲwɔɔnua -Zezuu gbɔ*(Mk 7.24-30)*

²¹ -Muu 'bigu, -Zezu 'bhua -bha, 'in ɔ yia Tili -yɔ Sidɔɔn -dɔɔɔ -gu mni.

²² Kanaa -ɲwɔɔn yabhlo -dɔɔɔ -mɔ la, 'in ɔ yia ɔ -gbɛ mni, -zugba ɔ wili ɔ -yɔ: «- Davidi 'yuoo, -in 'yuli 'mi nyaziɔɔ! Na -Kanyɔ, zuzu 'nyuu ka na 'ɲwɔɔnyu kpa, ɔ 'ni 'kvayli -ka.»

^e15.19 Glɛkɔwɛli 'wu, we ji -wa ni, -wa kukwalia, wa -yɔ nyuma -putu dia -budu 'wu.

²³ -Zezu 'ni ɔ -gv -sa. Ɔ 'bunɔnya bea ɔ -yɔ, 'un wa nɛɛ ɔ -yla: «Vu ɔ, we 'ni -muv, ɔ mi -aun 'bi wiwie nya.»

²⁴ 'In -Zezu nɛɛ: «Izlaɛlnyuma -wa 'wɔba bhlabhle -we mɔɔ, wa 'dekpuaa 'gbu un yia yi.»

²⁵ Nu, ɔɔ 'ɲwɔɔ 'sibhlia ɔ 'yu 'kukolu, ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, be 'mi -yɔ.»

²⁶ 'In ɔ nɛɛ: «'Ylaasli -ka lida -mi, we 'ni tuklu -mi wa 'ka 'ylaasli lililu zɔ -sa, wa 'ka we gwi zɔ viteli, we 'ni muv?»

²⁷ Ɔɔ 'ɲwɔɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, gbuzɔnɔ -wa. Nu, 'ylaasli -ka lida -mi, 'un gwi -ka 'tabhle zɔ -mi, wee lililu -we bhlia, gwi lia we, we 'ni muv?»

²⁸ Ɔ nɛɛ: «Amaa dluzɔvɔe 'yli 'le! -We a 'yubhaa, mu yia aun -yla lɛnva.»
-Bha -bhlokpade ɔ 'yu 'pva.

-Zezu jipea guzɔnyaa -zlo

²⁹ -Muv 'bɪgv, -Zezu 'bhva -bha, ɔ 'plɔta Galilenyu kwesi, ɔ -gblaa -gɔgɔ 'wlu, 'un ɔ yia -mɔ ladi. ³⁰ Tɔɔn, nyumaa -zlo -yɔ wa guzɔnya yia ɔ -gbe yi. Tɔɔba tɪgɪa, tɔɔba'a 'yɪ la, tɔɔba 'kua, tɔɔba'a 'nɔ, 'un wa'a gba, we -yɔ guzɔnya duun -putu. 'In wa yia wa -Zezu -yɔ laslu, 'un ɔ yia wa jipe. ³¹ Nyumaa -zlo 'yia nu, -wa mia bhobhonya, wa ka gba, -wa 'kua, wa ka 'pu, -wa tɪgɪa, wa ka nɔ 'nanɔv, -wa 'loa, wa ka layɪ, we 'ni wa ɲwegaga -subhali -se. 'In wa yia *Izlaɛli -Lagɔɔ 'ɲni -mnɔni.

-Zezu 'nyɛa nyuma 'wlu glɔ -bhlo lililu

(Mk 8.1-10)

³² -Zezu laa ɔ 'bunɔnya, 'un ɔ nɛɛ: «Nu, nyazi nyuma ni laa 'mi 'wɔ. Wa 'yɪɪ ta ni, -zugba wa mi 'mi 'bi, 'un lililu ka bhia. Nu, wa 'ni -slɔ li, un -ka gba wa mni lu ni, wa mnɛni wa 'ka 'yloogblɔ bhli siasie kwɛɛ.»

³³ -Bha ɔ 'bunɔnya 'yubhaa ɔ laɛ: «-A mia -flii 'pɪpɪ, da -a ka 'floo 'yɪɪ, 'un -a 'ka nyumaa -zlo ni 'nye, 'un wa 'ka li, 'un wa 'ka lua?»

³⁴ -Zezu nɛɛ wa -yla: «'Floo zuma mi aun kwɛɛa?»

Wa nɛɛ: «'Floo gbesɔ, we -yɔ zibhi yua -seɛ.»

³⁵Toun, ɔ nɛɛ nyumaa -zlo -yla nu, wa -di dudu la. ³⁶Bhie, ɔ 'bhua 'floo gbesɔ -yɔ zibhi 'wu, ɔ 'paa -Lago fuo, 'in ɔ yia we ladɔɔli, 'in ɔ yia we ɔ 'bunɔnya yoo 'nye, 'in -maa yia we nyumaa -zlo 'wɔladlili. ³⁷Wa 'de weee lia, 'in wa yia lu. -We wa stalta, we nyini -ciɛɛ gbesɔ, 'mu ɔ 'bunɔnya -yɔ we mɔna. ³⁸Nu, -wa lia wa nyini nukpasiaa 'wlu glu -bhlo (4.000). Wa 'nɔ 'ɲwɔnɔ -yɔ 'nyenyeyua zɛli. ³⁹Da -Zezu 'nyɛa wa 'yoo, 'in ɔ yia 'glu 'wɔbho ɔ 'ka Magadan -dudu -gɔ mɔni.

***Sadusenyuma -yɔ Faliznyuma 'yibhanta -Zezu gwɛdigbu**

(Mk 8.11-13; Lk 12.53-56)

16 ¹*Sadusenyuma -yɔ Faliznyuma bea -Zezu -yɔ, wa 'ka ɔ layla. Wa nɛɛ ɔ -yla: «-In nu gwɛdigbu yabhlo le, 'in -a 'ka we 'jyibheli nu, -Lago 'nyɛa -mɔ 'tɛɛ.»

²-Zezu nɛɛ wa -yla: «'Ylu -ka bhli, yali -ka lazamanɔ a nɛɛ da nanɔ 'yili. ³'In zɔkpe 'ylu -ka 'wɔsɔ, yali -ka lazamanɔ, a nɛɛ 'nyu yia -zɛɛn luɔ. A -ka yali yla, we -ka nu, 'nyu yi luɔ, 'in a yibhelia we 'ji. 'In -we mia -zɛɛn 'pluda, a 'nɔ mneni a 'ka we yla, 'in -we mia yida a 'ka we yibheli. ⁴Desɛɛn -nyuma ka 'nyii, 'in wa'a zɔ -Lago dli -gɔ. Wa 'yibha in nu wa -yla gwɛdigbu le, we 'nɔ *Zonasu gwɛdigbu 'wɔbhu, wa 'na 'ka gwɛdigbu yabhlogɔɔ 'yɔ.»

Toun, ɔ tta -bha wa, 'in ɔ yia mɔni.

Faliznyuma -yɔ Sadusenyumaa gɔɔ gbu

(Mk 8.13-21)

⁵ɔ 'bunɔnya mia 'nyu 'wɔɔɔɔ, wa ka 'floo 'wɔɔɔɔ. ⁶Toun, -Zezu nɛɛ wa -ylɛɛ: «A zɔ amɔaa 'de 'yliyɔ, a 'na 'tideli amɔaa 'de 'yi Faliznyuma -yɔ Sadusenyumaa 'flooɔ *gɔɔ -yla -nɔ.»

⁷-Bha ɔ 'bunɔnya gbɔgbalia -ylɛɛ: «Nu, 'floo 'nɔ -aun kwɛɛ -mɔ, we 'gbu ɔ yi 'saa gba.»

⁸ -We mia wa dli zo, -Zezu yibhelia we 'ji, o nɛɛ wa -ylae: «Dli 'kienyi -zunya, 'lee, lɛɛ -lu ka 'gbu a gbubgalt -yla nu, a 'ni 'floo kwɛɛ -kaa? ⁹ A 'ni -slo we 'wolanu nu, 'floo gbu in dlilia nyumaa 'wlu glu -bhlo 'wlu gbu (5.000) 'wu laa? 'ln -ciɛɛ a 'bhua 'wu, a ka we 'wodlɔɔ? ¹⁰ 'ln 'floo gbeso in dlilia nyumaa 'wlu glu -bhlo (4.000) 'wu la, 'in -ciɛɛ a 'bhua 'wu, a ka we 'wodlɔɔ? ¹¹ 'ln -ka au -yla gba nu, a zu amiaa 'de 'yliyɔ Sadusenyuma -yɔ Falizinyumaa gɔɔ kwɛɛ, in 'ni 'floo gbu gba, sa a 'nu we 'wu laa?»

¹² -Sleɛn, o 'bunɔnya yibhelia we 'ji nu, -Zezu 'ni 'floo *gɔɔ gbu gba. Gbu -we Falizinyuma -yɔ Sadusenyuma slolua, 'mu o saa 'hni.

Pielɔ nɛɛ nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ

(Mk 8.27-30; Lk 9.18-21)

¹³ -Zezu mnia Sezalee Filipu -dudu -gu, o nyinia -mɔ, 'in o nɛɛ o 'bunɔnya -ylae: «'Lee, nyuma nɛɛ *Nyumɛɛ 'Yuu daa nyɔɔ o -mia?»

¹⁴ Wa nɛɛ: «Nyuma tɔlva nɛɛ, 'Zan -Batisi -in -mia, 'in tɔlva nɛɛ, Elii -in -mia. 'ln tɔlva nɛɛ 'ya nu, Zelemi -in -mia, -Lagɔgbɔɔ -falipanyɔ -putu -in -mia.»

¹⁵ 'ln o nɛɛ: «'ln amia, a nɛɛ, nyɔɔ in -mia?»

¹⁶ Simɔ Pielɔ nɛɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ -in -mia, -in mi 'yliyɔga -Lagɔɔ 'Yu nya.»

¹⁷ Tɔɔn, -Zezu nɛɛ o -ylae: «'Simɔɔ, Zonasu 'yu, -in -tu 'wu -dlɔɔ, nu, wee gbu mia, nyumɛ 'ni -mi we -slolu. Na Dide -o mia yalt, mɔ -slolua -mi we.

¹⁸ Nu, -mi wa laa Pielɔ, we ji -wa tukpa. Wee tukpa -gu na yia na *Leglizɔ 'subhaa. 'ln tlitlee 'debbie -gboluu 'tute 'na 'ka we -wɔ. ¹⁹ *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɔlɔgbee -lakli na yia -mi yoo 'nyɛa. -We -na yia gbuaan dudu -gu, gbuaan wa yia we yalt. 'ln -we -na yia -bloa dudu -gu, -bloa wa yia we yalt.»

²⁰ 'ln o nɛɛ wa -yla 'klɔ 'ciɔɔ nya: «A 'na gbalt nyumɛ yabhlogbɔɔ -yla, in mi -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya -ni.»

-Zezu nɛɛ tɪa ɔ yia, 'ɪn ɔ 'ka tɪtɪɪnya glaa 'wɔsɔ

(Mk 8.31-9.1; Lk 9.22-27)

²¹ Nɪ, we 'ka -bha 'bhɪ, -Zezu gbaa -sleɛn ɔ 'bɪnɔnya -yla sa tɪklɪ, ɔ'ɔ zize 'masleɛn gbɪ, ɔ nɛɛ: «We mɪ nɪ, ɪn mɪnɪ -Zeluzalemɪ, -mɔ Zuifɪvɪ nyuma kpasɪ klaa, *-Lagɔbɔbɔnyaa -cian klaa, we -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya, ma kwɛɛ na yia sia bhabha. Ma yia 'mɪ wlaa wa 'ka 'mɪ 'bha. 'ɪn 'yɪ 'sɔ we tanɪ nya, tɪtɪɪnya glaa na yia 'wɔsɔ.»

²² Tɔɔn, 'ɪn Pielɪ yia ɔ -glima lalɪ, 'ɪn ɔ yia ɔ -yla gbɪ gba, ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, -Lagɔ 'na ŋwnunu we -nɪ. -Mɪvɪ 'na nɪvɪ le -nɪ.»

²³ -Zezu 'bhɪtia la, ɔ nɛɛ Pielɪ -yla: «*-Saatan, bɛ lɪ! 'Bhɪ 'mɪ kwesi. -ɪn mɪ 'mɪ 'yoo -kɔɔɔda. Nɪ, -ɪ'ɪn pupalɪ 'wlukɔvɪn la -Lagɔ 'bhɪsa, nyuma 'bhɪsa -na pupalɪ 'wlukɔvɪn la.»

²⁴ Tɔɔn, ɔ nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -yla: «Nyɔɔɔ nyɔɔ -ka gba ɔ 'ka 'mɪ 'bɪ nɔ, ɔ -sa ɔ 'dɛ dɪ, ɔ 'bhɪ ɔ sɪastɛɛ *su 'wɔ, 'ɪn ɔ 'ka 'mɪ 'bɪ yɪ. ²⁵ Nɪ, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yɪlyɔɔgagɪɛ 'wɔɔɔ nɪ, 'wɔ ɔ yia we bɔa. 'ɪn -ɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yɪlyɔɔgagɪɛ 'wɔɔɔ na 'gbɪ, 'yɪlyɔɔgagɪɛ -we 'nɪa bhɪlɔɔɔda -ka, 'mɪvɪ -mɔɔ yia 'yɪa. ²⁶ Nɪ, nyɪmɛ -ka dɔdɔ -gɔvɪ zɔzɔvɪ weɛɛ 'yɪ, 'ɪn ɔ -ka ɔ 'yɪlyɔɔgagɪɛ 'wɔɔɔ nɪ, lɛɛ -lɪ ɔ 'yɪ we 'wɔa? Nɪ, -lɪ yabhɪlogɔɔɔ 'nɪ mɛnɛnɪ we 'ka nyɪmɛɛ 'yɪlyɔɔgagɪɛ zɔ. ²⁷ Nɪ, Nyɪmɛɛ Yu yia yia ɔ Dideɛ ŋɪnɪmɛɛ san 'wɔ, ɔ -yɔ ɔ 'anzɪnya 'sɔ. 'ɪn -we nyɪma nɪa lɛ, we ŋwɛɛ ɔ yia wa 'pɛnɪa. ²⁸ ɪn nɛɛ aɪn -yla gbɪzɔvɪn saɛ: aɪnɪa -wa mɪa da -selɪ, aɪn glaa, nyɪma tɔɔɔba ka Nyɪmɛɛ 'Yu 'yɪ yɪda, ɔ 'ka nyɪma 'wlɪlɪpɪɪ, 'bhɪɛ wa 'kaa tɪ.»

-Zezuu 'bɪnɔnya ta 'yɪa ɔ 'tɪtɛ

(Mk 9.2-13; Lk 9.28-36)

17 ¹ 'Yɪ gbɪ, we gbɪlɪbhɪlɔnɪ nya, -Zezu 'bhɪa Pielɪ klaa, *'Zake klaa, we -yɔ 'Zakeɛ bhɪlɪ *Zaan 'wɔ, 'ɪn wa yia -gɔɔɔ 'kadɪ 'wɪlɪ mɪnɪ. -Mɔ wa -nyaa 'wɔ. ² -Mɔ, 'ɪn ɔ 'klɪ yia 'bhɪtɪ wa 'yɪlɪa 'wɔ, 'ɪn we yia lɪ 'yɪlɪ 'bhɪsa, 'ɪn ɔ -bana yia pɔmɪnɪ 'pɪnɪpɪnɪ zɪlɪ 'bhɪsa. ³ Tɔɔn, 'ɪn wa yia

Moizu -yɔ *Elii 'sɔ -yɔyi, -zugba wa -yɔ -Zezu sa 'du. ⁴ -Bha Pielɔ gbaa -Zezu -yɔ: «Na -Kanyɔ, -amaa -seli -mumie nani 'yli! We -ka -mɪ dɔdɔ nani, palu yua ta na yia -seli 'subhaa. -Na -nu -bhlo, Moizu -nu -bhlo, Eliii -nu -bhlo.»

⁵ Ɖ mɪ gbada, tɔun yalɔpɔpa -we lia, 'in we yia wa 'wuwelt. 'In wɛlt yabhlo yia wee yalɔpɔpa nyidi 'tla, we nɛɛ: «Ɖ mia de, na Yu -wa, in -kalt ɔ zɛ. 'Mɔ in 'nyɛa na dli weee yoo, a pulu ɔ yukwli.»

⁶ Ɖ 'bunɔnya 'nva wee wɛlt, nyano sloa wa 'wɔ, 'in wa yia 'klɔ lagbli. ⁷ -Zezu bea wa -yɔ, ɔ zia wa kwɛ, ɔ nɛɛ: «A -sɔ 'wɔ, a 'na nɔnɔ nyano -ni.» ⁸ Wa 'bhua 'klɔ 'wɔ, we 'ni -Zezu -bhlogbɔɔ 'wɔbhɔ, wa 'ni nyume -putu -yɔyi.

⁹ Da wa mia wee -gɔgɔ kwɛlida, -Zezu zɔa wa 'di, ɔ nɛɛ: «-We a 'yia da -yɔ ni, ɔ Nyumɛ 'Yu 'ni -sɔ tɛtɛnya glaa 'wɔsɔ, a 'na gbalt we nyume yabhlogbɔɔ -yɔ -ni.»

¹⁰ Tɔun, -Zezuu 'bunɔnya yia ɔ layɔbha: «Lee, lɛɛ -lu ka 'gbɔ -Lagɔɔ titee gwesanya gba nu, Elii 'kaa yi taa?»

¹¹ Ɖ nɛɛ: «Gbɔzɔnɔ -wa: Elii yia yia tia ɔ 'ka -lu weee we 'bɪ 'wɔla. ¹² Nu, in nɛɛ an -yɔ: Elii ka yi pepe, 'in wa 'ni ɔ yibheli. Sa wa 'yɔbhaa, 'in wa yi 'saa ɔ nu. 'Sa -bhlokpade wa yia Nyumɛ 'Yu stalta.» ¹³ -Bha ɔ 'bunɔnya yibhelia we 'ji nu, 'Zan -Batisu gbɔ ɔ mia gbada.

-Zezu vua zuzu 'nyuuu 'tite

(Mk 9.14-29; Lk 9.37-43)

¹⁴ -Bha -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya nyinia nyumaa -zlo kwesi, nyume yabhlo 'tlaa -mɔ, ɔ 'sibhɛlia 'kukolu -Zezu 'yu, ɔ nɛɛ: ¹⁵ «Na -Kanyɔ, na yu mia, -in 'yɛlt ɔ nyazi. Nu, ɔ 'wɛlukuun ka -nyumɔ. 'Yɛlt tɔlva nya, ɔ bhlilia -kosu 'wɔ, ɔ bhlilia 'nyu lv. ¹⁶ In ka ɔ -na 'bunɔnya -la, wa 'ni mneni wa 'ka ɔ jipe.»

¹⁷ -Zezu nɛɛ: «Deslɛɛn -nyuma -wa'a zɔ dli, nyuma 'nyii, 'yɛlt zuma in -yɔ an 'sɔ 'ka lia? 'Yɛlt zuma in 'ka amaa 'gba zɔ 'yɛltigbede -tua? A -yɔ ɔ 'sɔ yi -seli.»

¹⁸ -Zezu 'kpulia wee zuzu 'nyuu 'wluo, 'in we yia ɔɔ 'yu 'yitide, 'in ɔ yia 'pu.
¹⁹ 'Bhie, -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya -nyaa 'wɔ, wa bea ɔ kwesi, 'in wa nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbu -amɔa 'nɔ mneni -a 'ka wee zuzu 'nyuu nɔ vɔa?»
²⁰ -Zezu nɛɛ: «-We ka gbu -wa, amɔaa dɔɔzɔvɛ 'kienyi. Nɔ, in nɛɛ aɔn -yla gbɔzɔnɔ sae: *mutadu 'ya -sɛ, amɔaa dɔɔ 'ka yaa we 'bhisa -mɔ, a -ka gba -gɔgɔ -yla, 'Bhu da, mɔn mɔ, 'in we bhɔa -bha.» A mneni 'ya a 'ka -lu weee lɛnɔ. [
²¹ 'Sasɔkpa -zuzu 'nyii mɔa dɛ, we 'nɔ -Lagɔbhubhoe -yɔ 'sun -plapɔie 'wɔbhɔ, wa 'nɔ mneni wa 'ka we vɔ.]»

-Zezu gba 'yaa ɔ tɔtɔgbu

(Mk 9.30-32; Lk 9.43-45)

²²⁻²³ 'Yɔ yabhlo nya, -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya gbelia 'wlu -mɔ Galilee, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «Ɔɔ Nyumɛɛ 'Yu wa yia nyuma yoo 'nyea, wa 'ka ɔ 'bha. Nɔ, 'yɔ 'sɔ, we tanɔ nya, ɔ yia tɔtɔlɔnya glaa 'wɔsɔa.» 'In wee gbu yia wa -gbɔ 'wɔtɔ yuoo.

-Zezu plɔlɔ -Lagɔbudu 'kadɔv 'gwezi

²⁴ -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya nɔnya Kapenaumɔ, *-Lagɔbudu 'kadɔv nɔsɔn -gwezisanya bea Piɛɔ -yɔ, 'in wa yia ɔ layɔbhae: «-Na -Kanyɔ mɔa, ɔɔ plɔlɔ -Lagɔbuduu 'gwezi -wa yɔ?»

²⁵ Piɛɔ nɛɛ: «Plɔlɔ ɔ plɔlɔ we.»

Da Piɛɔ plaa -budu zɔ, -Zezu gbaa tɔa, ɔ nɛɛ: «Simɔɔ, -mɔ nɛɛ lea? Da nyumaa 'yugalɔnya mɔa 'gwezi -sada nɔ, nyɔɔ plɔlɔ wea? Wa yua -wa yaayɔ, 'lakpanya -wa yɔ?»

²⁶ Piɛɔ nɛɛ: «Lakpanya -wa.»

-Zezu nɛɛ: «We -ka 'sa -mɔ, wa 'yua'a plɔlɔ we. ²⁷ Nɔ, -a 'nɔ 'yɔbha -a 'ka wa nyeni. We 'dɛɛ 'gbu, mɔn 'nyu -yɔ. -In -ka -mɔ nyini nɔ, -in 'pa -kɔ. Zibhii tanɔ -ka we 'wɔbhua yi nɔ, gbize we 'wɔ. -In -ka we kpa, 'bha we ŋwɛɛ. -Mɔ -na yia tama yabhlo 'yia, -we 'kaa in -yɔ -mɔ 'sɔɔ nɔ -Lagɔbuduu 'gwezi plɔlɔ. 'Bhu we 'wɔ, 'in -in 'ka -amɔaa -nɔ plɔlɔ.»

Nyɔɔ 'yli -Lagɔɔ 'yliya 'wua?

(Mk 9.33-37; Lk 9.46-48)

18 ¹We bhla, -Zezuu 'binɔnya bea ɔ kwesi, 'in wa yia ɔ layibha: «Nyuma -wa -Lagɔ pɔla 'wlu la, nyɔɔ 'yli wa glaaa?»

²-Zezu laa 'yu yabhlo, 'in ɔ yia wa 'yu ɔ 'yiligbeli, ³'in ɔ neɛ wa -yla: «In neɛ ain -yla gbuzɔnu saɛ: a 'bhiti amɔaa 'de, 'in a 'ka 'ylaasli 'bhisa -mi. We 'ni -mɔɔ, nyuma -wa -Lagɔ pɔla 'wlu la, a 'na 'ka wa glaa -mi.

⁴«Nyume -ɔ tia ɔ 'de 'wu 'nyenyeyu 'bhisa, nu, nyuma -wa -Lagɔ pɔla 'wlu la, mɔ -wa wa kpaɔa. ⁵'Yu -ɔ mia yu ni 'bhisa, nyume -ɔ -ka ɔ kpa 'nanɔɔ na 'ɲni nya, na 'de ɔ kpaɔa 'nanɔɔ.

Gbonyuu -lenonyaa -tnɔɔ

(Mk 9.42-44; Lk 17.1-2)

⁶«Nu, 'ylaasli -wa mia sa yu ni 'bhisa, 'in wa zua 'mi dli -gu, -ɔ -ka wa 'yabhlogɔɔ gbonyuu lukwa, we nani 'yli -mɔɔ -nu nya wa 'ka -mɔɔ tukpa 'kadu -bli -yɔ gbɔani, 'in wa 'ka ɔ 'nyu lu viteli. ⁷Gbonyuu mi dudugu -nyumaa -nu nya, gbu -we kwaa nyuma gbonyuu lu 'gbu. Nu, gbu -we kwaa nyuma gbonyuu lu, we mi la 'kɔmɔɔ. Nu, nyume -ɔ ka -gbe wee gbonyuu -ka 'bhu, gbonyuu mi ɔ -nu nya. ⁸We -ka -na bhu -yɔ -na sɔ 'ka -mi gbonyuu lu kwa ni, -di -bha we, 'pa we kwɛɛ. We nani 'yli -in 'ka 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka 'yi sɔ -bhlo -yɔ bhu -bhlo nya, we -zi -in 'ka -kosu -we'e nyumoa 'wu mni sɔ sɔ -yɔ bhu 'sɔ nya. ⁹We -ka -na yli 'ka -mi gbonyuu lu kwa, -sa -mɔ we, 'pa we kwɛɛ. We nani 'yli -in 'ka 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka 'yi 'yliya -bhlo nya, we -zi wa 'ka -mi -kosu -we'e nyumoa 'wu viteli 'yli 'sɔ nya.

Bhlabhle -we mɔɔaa gbɔɔ nine

(Lk 15.3-7)

¹⁰«A zu amɔaa 'de 'yliyɔ 'ylaasli nu gbɛgbɛin, a 'na gbali -ni nu, 'ylaasli glaa, 'yu -bhlo 'ni -lu yabhlogɔɔ nya -mi. Nu, 'yli weee nya, wa 'anzunya mi

-bha yali. 'ln na Dide -ɔ mia yali, mu 'yiligbea ɔ 'yu wa 'gbu. [¹¹ Nu, ɔɔ Nyumeɛ Yu mia, -wa mnɔa, 'ma ɔ yia gbu 'wusaa.]

¹² «Nu, a nɛɛ lea? Nyume yabhlo -ka bhlabhle glv gbu -ka, 'in we 'yabhlo 'ka mnɔ, we glv -mnua 'ya kugbua le gbomnua ɔ tia -gɔgɔ 'wlu, 'in ɔ mnua we 'yabhloo dataɩa. We 'ni muv? ¹³ ln nɛɛ aun -yla gbuzɔnu saɛ: ɔ -ka we 'yi, 'in we laa ɔ 'muna 'wu, we -zi bhlabhle glv -mnua 'ya kugbua le gbomnua -we -tva -bha. ¹⁴ Sa -bhlokpade amiaa Dide -ɔ mia yali, ɔ'ɔ nɔwuu waa 'ylaasɩ nu 'yabhlogbɔɔ 'ka mnɔ.

-Na bheli -ka -mɩ gbu -yɔkpali

¹⁵ «-Na bheli -ka -mɩ gbu -yɔkpali, mni ɔ 'yi, 'in gbu ɔ nua le, -in -yɔ ɔ 'sɔ 'ka 'wu -nya, -in 'ka we ɔ -yla lapali. ɔ -ka we nɔwuu ni, -zugba ɔ ka 'ya na bheli -ze. ¹⁶ ɔ 'ni we nɔwuu ni, -in 'bhu nyume -bhlo, nyuma 'sɔ 'wu, 'in sa -Lagɔsebhe gbaa nu, wa 'bhu gbu 'wu nyuma 'sɔ, nyuma ta 'yu, -in nu 'sa. ¹⁷ ɔ 'ni wa weli 'wunɔwuu ni, gba we -Lagɔnyuma weee 'yu. 'ln ɔ 'ni -maa 'wunɔwuu ni, -in 'bhu ɔ 'wu *nisun -gwezisanya -yɔ nyuma -putu -wa 'nia -Lagɔ -yi 'bhisa.

A bhubhoe -Lagɔ dabɔɔ

¹⁸ «ln nɛɛ aun -yla gbuzɔnu sa nu, -we a yia gbuan dudu -gu, gbuan wa yia we -mɔ yali -Lagɔɔ -gbe. 'ln -we a yia -bhloa yia dudu -gu, -bhloa wa yia we -mɔ yali -Lagɔɔ -gbe.

¹⁹ «ln nɛɛ 'ya nu, amia mia dudu -gu, aun glaa, nyuma 'sɔ -ka weli bhli, wa -ka -lu -mumu -zla, na Dide -ɔ mia yali, 'nyea ɔ yia we aun. ²⁰ Nu, da nyuma 'sɔ, nyuma ta -ka 'wlugbeli na 'nɩni nya, in mɩ wa glaa.»

Lubhonɔnyɔ -ɔ 'nia ɔ -libheyii -yɔgbu 'woti, ɔ gbuv nine

²¹ Tɔun Pielu bea -Zezu -yɔ, 'in ɔ yia ɔ layɩbhaɛ: «Na -Kanyɔ, na bheli -ka 'mɩ gbu -yɔkpali, -zakpa zuma in 'ka ɔ -yɔgbu 'wotia? We nyini -zakpa gbesɔ -wa yi?»

²² -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-lnnya, un 'nɪ gba -zakpa gbesɔ. ln nɛɛ: glu ta 'ya kugbua -zakpa gbesɔ (70 x 7).^f ²³ We 'dɛɛ 'gbu, -we -yɔ -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapute 'wɔwɔba mu nu. ²⁴ Dɔdɔv 'wlulapulnyɔ yabhlo 'yibha ɔ -yɔ ɔ lubhonunya 'ka wa kpagbu zɛɪ. ɔ bhlia we zɛɪɛ, ɔ lubhonunyɔ yabhlo yia, -mɔɔ 'ka minion kpagbu 'wlu. ²⁵ ɔ nyume 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ kwɛɛ -ka, ɔ 'ka wee kpagbu -sa. We 'dɛɛ 'gbu ɔ -kanyɔ nɛɛ ɔ 'ka ɔ pɛɪɔ 'pa, ɔ 'ka gaylo -zɛ, ɔ 'ɣwɔɔ -yɔ ɔ 'yua klaa, we -yɔ ɔ -kakalu weee, 'un ɔ 'ka ɔ kpagbu -sa. ²⁶ 'ln ɔ lubhonunyɔ yia ɔ -kanyɔ 'yu 'kukolu -kɔɪ, 'un ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Na zukpa -wa, -in nu dlitie lɛ na gbɛgbɛɪn, 'un un 'ka we 'dɛ weee 'pɛnɪ.» ²⁷ 'ln ɔ -kanyɔ yia ɔ nyazi 'yɪɪ, 'un ɔ yia we 'bɪ 'bhv.

²⁸ «ɔ lubhonunyɔ 'tlaa, 'un ɔ -yɔ ɔ -libheyi yabhlo yia gbeli. -Mɔɔ ka ɔnɔv kpagbu 'kienyi -lɛ 'wlu. ɔ yia -mɔɔ -blɪ 'wɔbhli, 'un ɔ yia ɔ 'tuntnu, ɔ nɛɛ: «Sa na kpagbu.»

²⁹ «ɔ -libheyi bhlia ɔ gbu -yɔ, ɔ nɛɛ: «Na zukpa -wa, -in nu dlitie lɛ na gbɛgbɛɪn, 'un un 'ka we 'dɛ weee 'pɛnɪ.»

³⁰ «ɔ 'nɪ we ɣwɔɔ, 'un ɔ yia ɔ -kasɪ 'wɔpa. Nu, -mɔɔ 'nɪ -slɔ ɔ 'gwezi wla, -mɔɔ 'na 'ka -mɔ 'tla. ³¹ Da ɔ -lima -mant 'nua we, we 'nɪ wa -yɔkpa -sɛ. 'ln -maa yia wa -kanyɔ we 'dɪ -salt. ³² Tɔɔn, 'un wa -kanyɔ yia ɔ lubhonunyɔ la, 'un ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Nyiikanyɔ, -in ka 'mɪ zukpa 'palɪ we 'dɛɛ 'gbu un yia na kpagbu 'bɪ 'bhv. ³³ Sa un 'yɪɪ -mɪ nyazi, we mɪ nu, -in 'yɪɪ yaa 'sa -na -libheyi nyazi.» ³⁴ ɔ -kanyɔ 'paa 'cɛ bhabha, 'un ɔ yia ɔ lubhonunyɔ -kasɪ 'wɔkwa, wa 'ka ɔ stalt. ɔ 'nɪ -slɔ ɔ kpagbu -sa, ɔ 'na 'ka -mɔ 'tla.

³⁵ «Nu, 'sa we 'plɪ -sa. 'Sa -bhlokpade, na Dide -ɔ mɪa yalɪ yia aɪn -yla nua, we -ka nu, aɪn glaa nyume yabhlo 'nɪ ɔ -libheyii -yɔgbu 'wɔtɪ dlɪ weee nya.»

^f18.22 We 'ji yabhlo -wa nu, -zakpa glu ta 'ya kugbua lɛ gbesɔ (77).

-Zezu gbaa 'ɛwɔɔ kwnɛɛ -sa gbu

(Mk 10.1-12)

19 ¹-Zezu bhua gbu ni gbagbɛ, ɔ 'bhua Galilee, Zudee -dudu -we mia Zudeɛn nyu lɔv, 'in ɔ yia -mɔ mni. ²Nyɔmaa -zlo mnia ɔ 'bɛ, 'in ɔ yia wa guzɔnya jipe.

³Falizinyuma tɔlva bea ɔ -yɔ wa 'ka ɔ layla, 'in wa yia ɔ layibhaɛ: «-Amiaa tite nukplɛ, nukpasu mnɛni ɔ 'ka ɔ 'ɛwɔɔ kwnɛɛ -sa gbu -kpuaa 'gbu?»

⁴Ɔ nɛɛ: «-We wa cɛlia -Lagɔwɛli 'wɔ, a 'ni -slɔ we zɛli? Nu, -lu weɛ gwɛɔɔ, 'in -Lagɔ yia nukpasu -yɔ 'ɛwɔɔ lala. ⁵'In ɔ nɛɛ:

«We 'dɛɛ 'gbu -nukpasu yia ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa kwɛsi 'bhua,
'in ɔ -yɔ ɔ 'ɛwɔɔ 'ka 'wɔsuslɔlu,
'in wa 'ka ku -bhlo -zɛ.»

⁶-Slɛɛn, wa 'ni 'maslɛɛn nyuma sɔ, nu, nyɛmɛ -bhlo wa -mia. We 'dɛɛ 'gbu, -we -Lagɔ -ka 'ylijijli, nyɛmɛ 'na sɛsɛli we 'yili -ni.»

⁷Falizinyuma nɛɛ: «Nu, we -ka 'sa -mi, lɛɛ -lu ka 'gbu Moizɛ gba nu, -ɔ -ka ɔ 'ɛwɔɔ kwnɛɛ -sa, ɔ 'nyɛ -mɔɔ kwnɛɛ -sa 'sɛbhe yooa? 'In ɔ 'tide ɔ 'yia?»

⁸Ɔ nɛɛ: «Amiaa yukwli -yɔ suloo 'gbu, Moizɛ yia aun 'yoo 'nyɛ a 'ka amiaa 'ɛwɔɔ kwnɛɛ -sa. Nu, we gwɛɔɔɔ we 'ni 'sa -mi. ⁹'In nɛɛ aun -yla: nu, nyɛmɛ -ka ɔ 'ɛwɔɔ kwnɛɛ -sa, -zugba -mɔɔ 'ni nukpasu -putu nya -budu 'wɔɔɔ, 'in ɔ -ka 'ɛwɔɔ -putu kwa, gbɔnyuu ɔ nva -mɔɔ -yla lɛ.»

¹⁰Ɔ 'bunɔnya nɛɛ ɔ -yla: «Nukpasu -yɔ 'ɛwɔɔɔ gbu -ka 'sa -mi, we nani 'yili, nyɛmɛ 'na kwali 'ɛwɔɔ -ni.»

¹¹Ɔ nɛɛ wa -yla: «Nyuma weɛ 'ni we kwɛyɔmɛni. Nu, -wa -Lagɔ 'nyɛa we 'tite, wa mnɛni we kwɛyɔ. ¹²Nu, nyuma -tɔlva mia, wa'a kwa 'ɛwɔɔ. -We ka gbu -wa, we 'ka wa gwali bhla 'bhɔ, wa 'ni we kwɛyɔmɛni. 'In tɔlva mia, wa'a kwa 'ɛwɔɔ, wa ka wa lɛlu 'gbu. Nu, tɔlva'a kwa 'ɛwɔɔ, -Lagɔɔ nyɛmaa 'wlulapɛtɛɛ 'gbu. Nu, nyɛmɛ -ka we 'wɔlanɔ, ɔ 'nɔ we 'wɔ la.»

-Zezu ηwnaa 'yilaasli 'nyu la
(Mk 10.13-16; Lk 18.15-17)

¹³ -Bha nyuma kwaa -Zezu 'yilaasli ɔ 'ka wa kwe 'wluo lapali, 'in ɔ 'ka -Lago bhuhoe wa 'ηni nya. 'ln ɔ 'bunɔnya yia wa wuvue bhli wa 'wluo kpilte nya.
¹⁴ -Zezu nɛɛ: «A 'tide wa 'yi wa 'ka na -gbe yi, a 'na -kulu wa 'yoo -ni. Nu, nyuma -wa 'wlu -Lago yia lapali, waa 'yilaasli -sukpa -nyuma -wa.» ¹⁵ ɔ palia wa sɔ 'wluo la, -muv 'bigu, 'in ɔ yia -bha 'bhu.

Nyume ɔ 'kaa -Zezu 'bi mni, ɔ 'bhu ɔ -lu weee 'bi
(Mk 10.17-31; Lk 18.18-30)

¹⁶ -Bha nyume yabhlo bea -Zezu kwesi, 'in ɔ yia ɔ layibha: «-Slolunyo, lee -lu -zɔnu in 'ka lenu, 'in in 'ka 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka 'yia?»

¹⁷ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-Lu -zɔnunya mia, lee -lu ka 'gbu -na yibha 'mi we gbu laa? -Lago -bhlogboɔ mia nyume -zɔnu nya. Nu, -in 'ka 'yliyɔgagie 'yi, -in zu ɔ *tite 'nuηwe.»

¹⁸ ɔ nɛɛ: «Tite -mumu we -maa?»

-Zezu nɛɛ: «-ln 'na 'bhali nyume -ni. -ln -yo 'ηwnɔ -putu 'na -dili -budu 'wu -ni.⁸ -ln 'na yilili 'wie -ni. -ln 'na zulu nyume yo -yo -ni. ¹⁹ -ln zu -bha -na dide -yo -na 'nyaa, 'in -in -kali -na -libheyii ze -na 'de 'bhisa.»

²⁰ ɔ nyimesloyu nɛɛ ɔ -yla: «ln ka wee titenya weee 'nuηwe zu, 'in -mumu -tu 'waa?»

²¹ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-ln -ka gba -in 'ka tiklu -mi ni, -in 'pa -na zuzɔnu weee pelu, -in 'nye we -yo -gwezi bobabhanya, 'in -in 'ka 'ηnumnie 'yi -Lagoɔ -gbe. -ln -ka we lenve bhia, -in yi 'mi 'bi.»

²² ɔ nyimesloyu 'nva we, 'in ɔ yia lubhiti, 'klv -susue nya, ni, 'ηnumninyo -wa.

²³ ɔnu, -Zezu nɛɛ ɔ 'bunɔnya -yla: «ln nɛɛ ain -yla gbuzɔnu sae: 'ηnumninyo 'ka -Lagoɔ nyumaa 'wlulapiligbe 'wu mni, 'te we 'tea. ²⁴ ln nɛɛ 'ya ain -ylae:

⁸19.18 Glɛkwɛli 'wu, we ji -wa ni, -wa kokwalia, wa -yo nyuma -putu 'na -dili -budu 'wu -ni.

'ɲnumnɔnyɔ 'ka -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɩɩge 'wɔpla, we -kalɩ -yɔ we -zi *-nyɔmɛɛ seenu 'bhɔka 'wɔplɩte.»

²⁵ ɔ 'bɩnɔnya 'nua we, 'in we yia wa -lɔɛɩ. 'In wa nɛɛ: «Aya! We -ka 'sa -mɩ, nyɔɔ -mɔmɔ 'ka gbɔ 'wɔbhua?»

²⁶ -Zezu ylaa wa tenyii, ɔ nɛɛ: «Nyumɛ 'nɩ we mneni. Nu, -Lagɔ mia, ɔ mneni ɔ 'ka -lu weee lɛnu.»

²⁷ Piɛɩ yia we 'bɩɔpaliɛ: «-Tali, -a ka -amɩaa -lu weee -bha ti, 'in -a yia -mɩ 'bɩ yi. Lɛɛ -lu -a 'ka we 'wɔ 'yia?»

²⁸ ɔ nɛɛ wa -yla: «In nɛɛ aun -yla gbuzɔnu saɛ: dɔdɔ lolu yia yia, 'in *Nyumɛɛ 'Yu 'ka ɔ 'ɲnumnɩkpe -zɔnu -gu ladi, ɔ 'ka nyuma 'wlulapɩɩ. We bhla, amɩa nyuma kugbua lɛ sɔ nɔa 'mɩ 'bɩ, 'ɲnumnɩkpe -gu a yia ladi, a 'ka *Izlaɛlu *zɔa kugbua lɛ 'sɔɔ -yɔgbɔ 'wɔbhɩ. ²⁹ -Wa weee tia -bha wa -budu klaa, wa bhelia klaa, wa bhɔɔa klaa, wa dide klaa, wa 'nyaa klaa, wa 'yua klaa, we -yɔ wa kpaɩ, na 'gbɔ, 'yia wa yia we -zakpa glɩ gbɩ, we -yɔ 'yɩyɔgagɩ -we 'nɩa bhɩɩluda -ka. ³⁰ Nyumaa dumadu -wa -gaa 'yu, lɩ -maa yia -gaa. 'In -wa -gaa lɩ, 'yu -maa yia -gaa.»

'Yɩwɔ -lubhonunyaa gbɔv nine

20 ¹ «We -yɔ -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɩɩte 'wɔwɩva, mɩ nɩ: nu, kpaapanyɔ yabhlo -wa, zɩɩɔ ɔ mɩa 'yɩwɔ -lubhonunyaa dataɩa, wa 'ka ɔ *-dlɔkpaɩa lubho nu. ² ɔ -yɔ wa 'sɔ, 'in wa yia wɛɩ bhɩ, ɔ 'ka wa tama -bhlo 'nye 'yɩ -bhlo, 'in ɔ yia wee kpaɩ wa kwa. ³ Zɩɩkpa -yɩ 'tɩte nya, ɔ 'tɩaa lɩ, 'in ɔ yia nyuma tɩɩva 'yɩ, -zugba wa slɩ lɔkɔ 'wɩ la sa bhe. ⁴ ɔ nɛɛ wa -yla: «Amɩa mia da nɩ, a mɩn na kpaɩ lubho nua, 'in -we mia tɩkɩ, 'in un 'ka we aun 'nye.» ⁵ 'In wa yia mɩn.

«ɔ kpaapanyɔ 'tɩaa 'yɩ -gbagbɩ, we -yɔ jibheza yɩ nya, 'in ɔ yi 'yaa we -bhɩɩkpaɩɛ lɛnu. ⁶ Jibheza ɔ 'tɩaa, ɔ 'yia nyuma, -zugba -maa mɩ 'ya lɔkɔ 'wɩ, ɔ nɛɛ wa -yla: «Lɛɛ -lu ka 'gbɩ a -dɩ -seli la bhe, 'in a 'nɩ -lu yabhlogbɔɔ lɛnuɩa -mia?»

⁷ «Wa nɛɛ ɔ -yla: «Nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ -aun 'wobhu.»

«Ɔ nɛɛ wa -yla: «A mni na kpa.»

⁸ «Sabɔ bea, 'in ɔ nɛɛ ɔ lubhonɔnyaa 'yugalɔnyɔ -ylae: «La -na 'yɪlwɔ -lubhonɔnya. -Wa in laa lɔgada, -in 'pent -maa tia, 'in -wa in laa tia, -in 'ka -maa 'pent lɔgada.» ⁹ -Wa ɔ 'bhua 'wɔ jibheza, -maa yia, 'in wa yia tama -bhlo 'yɪ. ¹⁰ -Wa ɔ 'bhua 'wɔ tia, -maa nɛɛ -maa 'de dli zɔ nu, -maa -nu yia tama -bhlo 'wɔzia. Nu, tama -bhlo -maa 'yɪ 'yaa. ¹¹ Wa 'yia we, 'in wa yia ɔ -yɔ 'ɲwɔɲweni. ¹² Wa nɛɛ: «Nu, 'wobhlolu -nyuma -wa nua lubho 'leli -bhlo nya klaa, -ama -mama nua lubho 'yɪ -bhlo 'yɪ 'klɔ klaa, -a 'de weee 'penigwezi mia -bhlo yɪ? We 'nɪ 'yɪlan.»

¹³ «Ɔ kpaapanyɔ nɛɛ wa yabhlo -yla: «'Tale, in 'nɪ -mɪ -dawli 'wɔwɔ. -A 'de 'sɔ ka yaa wɛli bhɪ, -in 'ka lubho nu tama -bhloo -nu nya, we 'nɪ muɔ? ¹⁴ Nu, -in 'bhu -na 'gwezi 'wɔ, -in -yɔ we mni. We nan 'mɪ dudɔ, in 'ka -we in 'nyea -mɪ, in 'ka we ɔ yia 'wobhloluda 'nyɛ. ¹⁵ Na 'gwezi -wa. -We in 'yubhaa, in 'nɪ mneni in 'ka we nya we lenɔ? Yaayu na 'nanu 'gbɔ -na nua zenɪ yɪ?»

¹⁶ «Sa we mia sa, -wa -gaa lɔ, ma yia 'yɪ -gaa. 'In -wa -gaa 'yɪ, lɔ wa yia -gaa yia.»

-Zezu gbaa ɔ 'deɛ tɪtɪlgɔ -zakpa ta

(Mk 10.32-34; Lk 18.31-34)

¹⁷ -Zezu mɪ -Zeluzalemɔ mnɪda, ɔ nɛɛ ɔ 'bunɔnya kugbua lɛ 'sɔ -ylae: «A be -seli!» 'In da wa mia nɔda ɔ nɛɛ wa -yla: ¹⁸ «A -tali, -Zeluzalemɔ -a mia da mnɪda, -mɔ wa yia ɔ Nyumɛɛ 'Yu wlaa -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanyaa kwɛɛ. Ma yia ɔ -yɔgbɔ 'wobhua, 'in wa 'ka gba wa 'bha ɔ. ¹⁹ 'In wa 'ka ɔ 'lakpanya, -wa 'nɪa -Lagɔ -yi, yoo 'nyɛ, -maa 'ka ɔ gla palɪ, -maa 'ka ɔ selɪ, 'in wa 'ka ɔ *su -gɔ lakɔlɔ. 'In 'yɪ 'sɔ we tanɔ nya, ɔ 'ka tɪtɪlnya glaa 'wɔsɔ.»

-Ɔ -ka gba ɔ 'ka nyume 'kadɔ -zɛ, ɔ -zɛ ɔ -limaa zɔlubhonɔnyɔ

(Mk 10.35-45)

²⁰Ɖɔɔn, Zebedee ɛwɔnɔ -yɔ ɔ nukpasuyua 'sɔ yia -Zezu -yɔbɛ. 'ln ɔ yia ɔ 'yu 'wɔkwli, ɔ 'ka ɔ bhubhoe. -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-A 'nɔ -mɔ yɪ?»

²¹Ɖ nɛɛ: «Nɔ, na 'yua sɔ nɔ, zɪ -in -ka nyuma 'wlulapɪlɪda -mɪ, -na zukpa -wa, -in 'nyɛ wa 'yoo, yabhlo 'ka -na lilisɔlv ladɪ, 'in yabhlo 'ka -na kɔpɛsɔlv ladɪ.»

²²-Zezu nɛɛ wa -yla: «-We a zɪlta da 'mɪ, a 'nɔ we -yɪ. 'Lee, sɪaste -we zɔ na yia 'yɪlgbea, a mneni a 'ka we zɔ 'yɪlgbee?»

Wa nɛɛ: «'ln, -a mneni we!»

²³Ɖ nɛɛ: «Cɪn, gbuzɔnɔ -wa. Sta a yia 'mɪ 'bhisa. Nɔ, na lilisɔlv ladɪdie mɪa, we 'nɔ -amɪ 'ka -bha we -sa. Wee 'bɪnya mɪa, -wa -yla na dide mnazɪa we la, wa -nɔ -wa.»

²⁴Wa -lima kɪgbua 'nɔa we, 'in wa yia wa bhelia 'sɔ -yɔ 'cɛ 'palɪ. ²⁵Ɖɔɔn, -Zezu yia wa 'dɛ weee la, ɔ nɛɛ: «-A -yɪ we 'jɪ nɔ, dɔdɔgɔ -nyumaa 'yugalɪnya mɪa, -cɪan 'bhisa wa pɪlta nyuma 'wlu la. 'ln wa nyuma 'kadɪ stɪlta wa zɔlubhonɔnyɔ wa 'tɪtɛ nya. ²⁶Nɔ, aɪn glaa, we 'na 'ka 'sa -mɪ. Nɔ, -ɔ -ka gba ɔ 'ka nyume 'kadɔ -zɛ, ɔ -zɛ ɔ -limaa zɔlubhonɔnyɔ. ²⁷'ln aɪn glaa, -ɔ -ka gba ɔ 'ka ɔ -lima 'yugalɪ, ɔ -zɛ ɔ -limaa gaylo. ²⁸'Sa -bhlokpade, ɔ Nyumɛɛ 'Yu 'nɔ yɪ wa 'ka ɔ 'wɔsa. Nɔ, yɪ ɔ yia ɔ 'ka nyuma 'wɔsa, 'in ɔ 'ka tɪlɪ, nyuma duun 'wɔzɪtɛɛ 'gbɔ.»

-Zezu -bloa nyuma 'sɔɔ 'yɪlɪ

(Mk 10.46-52; Lk 18.35-43)

²⁹Da wa 'bhɔa Zelikoo, 'in nyumaa -zlo yia -Zezu 'bɪ mɪnɪ. ³⁰'Lɔlɔnya sɔ -dɪa 'yoo ɛwɛ -yɔ la, wa 'nɔa nɔ, -Zezu mɪ 'plɪda, 'in wa yia 'wɔkpɪ: «-Amɪaa -Kanyɔ, -Davidu 'yɔɔɔ, -in 'yɪlɪ -aɪn nyazɪɔɔ!»

³¹ 'In nyuma duun yia wa 'wluo 'kpulu, wa nɛɛ wa -yla: «A 'mu ŋwe -nya!»
Tɔɔn, -bha -maa 'kpta 'wu 'tutɛɛ: «-Amɩaa -Kanyɔ, -Davidu 'yu, -in 'yult -aun
nyaziɔɔ!»

³² -Zezu yia 'yiligbe, ɔ laa wa, 'in ɔ nɛɛ: «-A 'nu -mɔ, lɛɛ -lu a 'yibha in nu le
aun -yila?»

³³ Wa nɛɛ: «-Amɩaa -Kanyɔ, -blo -amɩaa 'yli!» ³⁴ Wa -laa ɔ nyazi 'wu, 'in ɔ
yia wa 'yli kwe zi. -Bha -bhlokpade wa 'desɔbɩhie 'yia la, 'in wa yia ɔ 'bi mni.

-Zezu mɩta -Zeluzalemɩ

(Mk 11.1-12; Lk 10.28-40; Zn 12.12-19)

21 ¹ -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya 'sɔ, wa bea -Zeluzalemɩ, wa nɩnia 'gbe -we
wa laa Betifaze, -we mɩa *Olivɩsunyaa -gɔgɔ kwesi, -bha -Zezu
tiea ɔ 'bunɔnya 'sɔ. ² ɔ nɛɛ wa -yla: «'Gbe -we mɩa -meme aun 'yu, a mni -mɔ.
A -ka -mɔ nɩni, tɔɔn, -sokofalɩɔwɔnɔ a yia -mɔ 'yia, we mɩ lubhu -jɩda, we 'yu
mɩ we kwesi. A -sa we lubhu, a -yɔ we 'desɔbɩhie yi. ³ Wa -ka aun -yla gbɩ
gba, a 'palɩ we 'biɔɔɛ: «-Amɩaa -Kanyɔ 'yibha we.» -Bha -bhlokpade wa yia we
aun yoo 'nyɛa, a -yɔ we 'ka yi.»

⁴ 'Sa we 'plɩa sa, 'in -we -Lagɔgbɩɩ -falɩpanyɔ gbaa we 'ka gbɩzɔɩ -zɛ.

⁵ «Nu, a gba *Siɔngbe 'wu -nyuma -ylɛ:

«A -talɩ, amɩaa 'wlulapɩɩnyɔ mɩ amɩaa -gbe yida.

ɔɔ 'ylimanɩ ɔ 'de.

ɔ -di -sokofalɩɔwɔnɔ -gu la, nu,

-sokofalɩɔwɔnɔ -dɔgbɩ -wa.» »

⁶ Tɔɔn, ɔ 'bunɔnya 'sɔ mɩta, -we -Zezu gbaa, 'mu wa nɩa lɛ. ⁷ Wa -laa wee
-sokofalɩ -yɔ we 'yu -Zezuu -gbe, 'in wa yia wa 'naa we -gu slɩ, 'in ɔ yia we -gu
ladɩ. ⁸ Nyɩmaa -zlo slɩa wa 'naa 'yloogblɩ, tɔlɩa -diɩ saun, 'in wa yia we
'yloogblɩ lapalɩ. ⁹ Nyuma -wa nɔa ɔ 'yu we -yɔ wa nɔa ɔ lɩɩ, wa 'de weɛ 'kpta
'wu, wa nɛɛ:

«-A -mɩnɩ -Davidu 'yuu 'ŋni.

-Ɔ mia Jejitapɛɛ 'ɛni nya yida,

-Lagɔ ɛwna ɔ 'nyu la.

-Wa mia yali, wa -mnuni -Lagɔɔ 'ɛni!»

¹⁰ -Zezu plaa -Zeluzalemɔ, 'in 'gbe 'wɔ -nyuma weee yia gbugblolu. Wa nɛɛ:
«Mɔɔ -nyime ɔ -mia?»

¹¹ Tolva nɛɛ: «Galilee -dudu -gɔ, Nazaretɔyɔ -Zezu -wa. Nu, -Lagɔgbɔɔ
-falɔpanyɔ ɔ -mia.»

-Zezu vua -valepanya -Lagɔbudu 'kadu ɛwɛɛ

(Mk 11.15-18; Lk 19.45-48; Zn 2.13-22)

¹² Nu, -Zezu mnua -Lagɔbudu 'kadu ɛwɛɛ, 'in ɔ yia -valepanya -yɔ
-valeɔnya -bha vu. Ɔ yia 'gwezi -bhitinyaa 'tabhle labhli, we -yɔ -kpakun
pelɔpanya kpenya. ¹³ 'In ɔ nɛɛ wa -yla:

«We mi celɔda -Lagɔɛbhe 'wɔɛ:

«Na -budu mia, 'mɔ wa yia laa -Lagɔbhubhoe -budu.»

'In 'mɔ amia nua 'wienyaa zizeda 'wɔ.»

¹⁴ Lolɔnya -yɔ 'tigitiginya bea -Zezu -yɔ -mɔ -Lagɔbudu 'kadu ɛwɛɛ, 'in ɔ yia
wa jipe. ¹⁵ -Lagɔbɔɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya 'yia -Zezuu
ɛwegaga -subhali gbu -yɔ, 'in wa 'nua 'ylaasli 'wɔkpɔwɛli -Lagɔbudu 'kadu
ɛwɛɛ: «-A -mnuni -Davidu 'yuu 'ɛni,» 'in wa yia 'cɛ 'pa.

¹⁶ Wa nɛɛ -Zezu -yla: «-We wa mia gbada, -t'in 'nu wee?»

'In -Zezu nɛɛ: «In, 'nu na nu we wa. Nu, -we mia celɔda -Lagɔɛbhe 'wɔ, a
'ni -sɔ we zɛlu? We nɛɛ:

«-Mi nua we le,

'in 'ylaasli -yɔ 'nyenyeyua mia -na 'ɛni -mnunida.» »

¹⁷ Tɔɔn -Zezu 'bhua wa -yɔ, ɔ 'flaa wee 'gbe 'wɔ, ɔ mnua Betani, 'in ɔ yia -mɔ
-gɔ.

-Zezu tia *figisu me -yo la*(Mk 11.12-14,20-24)*

¹⁸ Zli zlia, -Zezu mi -Zeluzalemv lomnida, 'in ηwɔ yia ɔ 'bha. ¹⁹ Ɔ mi nada, 'in ɔ yia *figisu -yɔyi 'yoo ηwe -yɔ. Ɔ bea we kwesi, we kpu 'dekpuv mia we 'wlu, 'in ɔ nɛɛ figisu -yla: «-Mi 'na 'pali 'maslɛn 'bhue -ni!»

-Bha -bhlokpade wee figisu yɛa. ²⁰ Ɔ 'bunɔnya 'yia we -yɔ, 'in we yia wa ηwegaga -subhali, 'in wa yia ɔ layibhae: «Sa -mumu wee su ye 'sa sa slɔva?»

²¹ -Zezu nɛɛ: «In nɛɛ aun -yla gbuzɔnɔv sae: a -ka dli zv, 'in a 'ni dli lv, -we in nva da figisu ni -yla lɛ, a mneni a 'ka we lenv. A mneni a 'ka -gɔgɔ 'kadu -yla gba: -in 'bhu da, viteli -na 'de 'nyu lv, 'in we nva we lɛ. ²² -We a zlalɔ -Lago dli weee nya, 'yia a yia we.»

Nyɔɔ 'nye -Zezu sea?*(Mk 11.27-33; Lk 20.1-8)*

²³ -Zezu mnɔ -Lagɔbudu 'kadu ηweɛ lv, 'in ɔ yia nyuma gbu -slolu. -Lagɔsubɔnyaa -cian -yɔ Zuifvɔ nyuma kpasɔ bea -Zezu -yɔ, 'in wa yia ɔ layibhae: «Se -mumu nya -na nɔ gbunya ni lɛa? 'In nyɔɔ 'nye -mi we lenv sea?»

²⁴ -Zezu nɛɛ wa -yla: «Gbuɔ gɔ -bhlo na yi 'yaa aun layibhaa, a -ka we 'bɔgɔpali 'bhie, 'in -ɔ 'nyɛa 'mi se, 'in na gbaa ɔ 'ηni. ²⁵ Nyɔɔ tie Zaan ɔ batizee nyuma, -Lagɔ -wa yaayu, nyuma -wa yi?»

'In wa yia we -gv kpele bhli, 'in wa nɛɛ: ²⁶ «-A -ka gba, (-Lagɔ tiea ɔ, 'in ɔ yibhaa -aun lae: «Lɛɛ ka 'gbu a 'ni ɔ weli 'wɔηwnua?» -A -ka gba nu, nyume tiea ɔ, 'in nyuma solva -aun -yɔ 'wv. Nu, wamɔ nɛɛ -Lagɔgbuɔ -falɔpanyɔ -wa.»

²⁷ Ɔvɔn wa nɛɛ -Zezu -yla: «-Ɔ tiea *Zaan, -a 'ni ɔ -yi.»

'In -mɔɔ nɛɛ: «We -ka 'sa -mi, -ɔ 'nyɛa 'mi wee gbunya -minu lenv se, -amɔ 'na 'ka 'ya -mɔɔ -kanyɔɔ 'ηni aun -yla gba.»

Nukpasuyua 'sɔɔ gbɔɔ nine

²⁸-Zezu nɛɛ: «Gbɔɔ nine -mɔnɩ, sa a gba we daa? Nu, nyume yabhlo mia, ɔ ka nukpasuyua 'sɔ. ɔ nɛɛ 'yabhlo -yla: «Na 'yu, -in mɩ -zɛɛn -dlɔkpaɔ lubho nua.»

²⁹«-Mɔɔ nɛɛ: «In 'nɩ mɩɩda -mɩ.» -Bha bea, ɔɔ 'yu yia dli 'bhiti, 'in ɔ yia wee kpaɔ mɩɩ.

³⁰«Tɔɔn, 'in ɔ dide yia wee welt -bhlokpade gba ɔ 'yu -putu -yla. 'In -mɔɔ nɛɛ: «-Ao, mɩɩ na yia.» 'In -mɔɔ 'nɩ mɩɩ.

³¹«Nu, waa 'yua 'sɔ nyidi, nyɔɔ nu ɔ didee domagbu læ?»

Wa nɛɛ: «ɔ tianu -wa.»

Tɔɔn, -Zezu nɛɛ wa -yla: «In nɛɛ ain -yla gbɔɔɔnɔ saɛ: da -Lagɔ yia nyuma 'wlulapɩta, nisun -gwezisanya -yɔ 'naabɩzɩɔwɩ yia ain 'yugalia. ³²Nu, 'Zan -Batisi yia amɩaa -gbe, 'in ɔ yia ain 'yoo tklu da -slolu, 'in a 'nɩ we -yɔɔwɩnɩ. Nu, nisun -gwezisanya -yɔ 'naabɩzɩɔwɩ mia, -maa yia ɔ 'wɔɔwɩnɩ. 'In a 'yia we -yɔ, -mɩɩ 'bɩgɩ a 'nɩ -slɔ dli 'bhiti, 'in a 'ka ɔ 'wɔɔwɩnɩ.»

(Mk 12.1-12; Lk 20.9-19)

³³-Zezu nɛɛ: «A pɩɩ gbɔɔ nine yabhlo nɩ yukwli. Nu, nyume yabhlo 'paa -dlɔkpaɔ. Wee kpaɔ ɔ bibelia 'suo, 'in ɔ yia -dlɔyaa 'wɔnyazɔlu lenu. 'In da wa 'kaa 'yiligbe, 'in wa 'kaa kpaɔ -gɩtali, ɔ yia -mɩɩ 'subha. 'In ɔ yia we -gɩ -busalubhonɩnya lapali, 'in ɔ yia 'lakpa 'wɩ mɩɩ. ³⁴-Dlɔya -sasa bhla bea, 'in ɔ yia ɔ zɔlubhonɩnya tie ɔ -busalubhonɩnya 'bɩ, ɔ 'ka ɔnɩ kpaɔ -lu 'yɩ. ³⁵Waa -busalubhonɩnya kpaɔ ɔ tietienya, 'in wa yia 'yabhlo bhiti, 'yabhlo wa 'bhaa, 'in wa yia wa tanu gbɔku 'wubhalɩ. ³⁶-Mɩɩ 'bɩgɩ, ɔ yi 'yaa ɔ zɔlubhonɩnya tɔlva tie. -Maa -zu 'wɩ, -maa -zi wa tianu. Mɩ -bhlokpade waa -busalubhonɩnya nu 'yaa wa -yla læ. ³⁷-Mɩɩ 'bɩgɩ, ɔ yia ɔ 'dɛɛ 'yu tie, ɔ nɛɛ ɔ 'dɛ dli zɔ: «Na yu mia, 'mɔ wa yia 'nɩɔwe zua.»

³⁸ «Nu, waa -busalubhonunya 'ya ɔɔ 'yu -yɔ, wa nɛɛ wa 'de nyidu: «Ɖ 'kaa ɔɔ kpaaa -kanyɔ 'bɪ li, mɔ nɪ. -A mɪnɔ ɔ 'bhaa, 'un -a 'ka ɔ 'bɪ li.» ³⁹ Wa kpaaa ɔ, 'un wa yia ɔ kpaaa lɔv viteli, 'un wa yia ɔ 'bha.

⁴⁰ «Nu, ɔɔ kpaaa -kanyɔ -ka yi, lɛɛ -lu ɔ 'ka waa -busalubhonunya nunua?»

⁴¹ Wa nɛɛ ɔ -yla: «Waa 'nyii -cian mɪa, 'nyii -sa ɔ yia wa 'bhaa. -Mɔv 'bɪgɔ, 'un ɔ palɪa -busalubhonunya -putu ɔ -dlɔkpaaa -gɔ la, 'un we -dɪdɪ bhla -ka bɛ, 'un ɔ yia ɔ kpaaa -luu 'ya.»

⁴² Tɔvɔn -Zezu nɛɛ wa -yla: «-We mɪa -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ ɔɛlɪda, a 'nɪ -slɔ we zɛlu? We nɛɛ:

Ɖtukpa -we -budusɔbhanya -saa kwnɛɛ,
mɔ -zɛa -buduu gwɪgwɪyɪli -tukpa -zɔvɔ.

Ɖ nɔa gbɔ nɪ lɛ, Jejitape -wa.

'un wee gbɔ mɪa, -a -ka we 'yɪ,

'un we namana -amaa dli.»

⁴³ «We 'dɛɛ 'gbɔ un nɛɛ aɪn -yla, -Lagɔ 'na 'ka 'maslɛɛn aɪn 'wlulapɪli, ɔ nyazɪdɪ nɪa. -Wa nɔa ɔ dɔmagbɔ lɛ, 'ma ɔ yia 'wlulapɪli. ⁴⁴ Wee tukpa mɪa, nyɔɔ -ka we -gɔ bhlili, la ɔ wɔwɪlata. 'un -mɔmɔ -gɔ we -ka bhlili, ɔ tɔpɔ we saa.»

⁴⁵ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ Falizunyuma 'nɔa wee gbɔv ninenya nɪ, 'un wa yia we 'jɪyɪbheli nɪ, 'ma ɔ saa 'ɲnɪ. ⁴⁶ Wa ka 'klɪ 'yɪ wa 'ka ɔ kpa, 'un wa yia nyumaa -zɔ ɔɔ. -We ka gbɔ -wa, -maa nɛɛ nɪ, -Lagɔgbɔv -falɪpanyɔ ɔ -mɪa.

ʼŋwɔkwafɛti

(Lk 14.15-24)

22

¹ -Zezu gbaa nyumaa -zɔ -yla gbɔv nine -papɛ nɪa, ɔ nɛɛ: ² «-We -yɔ *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪli 'wɔwɪlɔa mɔ nɪ: dɔdɔv 'wlulapɪlɪnyɔ yabhlo mɪa, ɔ yu kwaa 'ɲwɔ. 'un ɔ 'yɪbha ɔ 'ka we 'fɛti -sa. ³ Ɖ laa nyuma, ɔ tiea ɔ zɔlubhonunya wa 'wɔ wa 'ka yi, wa nɛɛ nɪ, wa 'nɪ yida -mɪ. ⁴ Ɖ yi 'yaa tɔlɔa tie, ɔ nɛɛ: «-Wa un laa a gba wa -yla nɪ, un ka wa -yla pi.

ln ka na 'bhlinya -yo na 'kpi -ka -numa 'bha wa -yla. We 'de weee mi -bha. Wa yi 'hwnokwafeti 'wu.»

⁵ «Nu, -wa o laa, wa 'ni we -yohwnu. 'ln wa yia wa dumagbu lenva mni. Tolva mnia kpa, tolva mnia -vale 'paa. ⁶ 'ln tolva yia o zolubhonunya kpa, wa stalia wa, 'in wa yia wa 'bha.

⁷ «Nu, o duduv 'wlulapuluny yia 'ce 'pa, 'in o yia o 'sluja tie, -wa 'bhaa da nyume, wa 'ka wa 'bha, 'in wa 'ka wa 'gbe 'yli fa. ⁸ Toun, o nee o zolubhonunya -yla: «'hwnokwafeti -gv -lililu mi -bha. -Wa in laa, wa 'ni we 'klu -ka wa 'ka we li. ⁹ We 'dee 'gbu, a 'plul 'gbee 'yoo weee -gv, -wa a -ka 'yi, a la wa, wa 'ka yi.»

¹⁰ «Toun, o zolubhonunya yia 'yoo weee 'wuplul, 'in wa yia wa 'de weee 'wlugugwlati. 'Sa wa laa nyuma duun, 'in feti -budu yia ye. ¹¹ Toun, o duduv 'wlulapuluny plaa -mo o 'ka -wa o laa -gutali, 'in o yia nyume yabhlo 'yi -mo 'ni 'feti -gv -bana 'wopla. ¹² 'ln o nee o -yla: «Tale, -in 'ni 'feti -gv -bana 'wopla. Sa -in puplalt -seli 'wulaa?» O 'ni gbu -gv -sa.

¹³ «Toun, o 'wlulapuluny nee o zolubhonunya -yla: «A gbuon o bhu -yo o so. A viteli o 'pipee -mo nikpise 'wu. Da wa wia, 'in wa lia gla 'wu.»

¹⁴ «Nu, -Lago laa nyuma duun, 'in -wa o -saa -bha, -maa -sele.»

'Gwezi plulve *Sezaa kwee

(Mk 12.13-17; Lk 20.20-26)

¹⁵ Falizunyuma gbelia 'wlu, wa 'ka 'klu 'yi, 'in wa 'ka -Zezu -dawli 'woun, 'in o 'dee gbagbawelt 'ka o gbuon. ¹⁶ Falizunyuma tiea wa 'bununya tolva -yo Ewloduv nyuma tolva -Zezuu -gbe. -Maa nee o -yla: «-Sloluny, -a -yi we 'ji nu, gbuzonu -na gbaa. 'ln sa -Lago 'yibhaa nyume nu, 'mu -na slolua tuklu. Nyume -ka 'yli, -nanuv -gbe, we bhe, we 'dee 'gbu, -'in so nyume. ¹⁷ We -ka 'sa -mi, -in nee lea? 'Lee, we mi tuklu -amiaa tite nukple, -a plulve *Sezaa kwee *nisun -gwezii?»

¹⁸ Nu, -Zezu yibheliala wa 'wlukoun lapupal -gbu 'nyuu, 'in o nee wa -yla: «Weli 'so -nyuma, lee -lu ka 'gbu a yla 'mi laa? ¹⁹ 'Gwezi -we a plulva Sezaa

kwæe, a -slolu 'mɪ we 'klɔ.» 'ln wa yia ɔ tama yabhlo yoo 'nye. ²⁰'ln ɔ nɛɛ:
«'Lee, nyɔɔ ka 'wlu -yɔ ɔ ɲɪn mɪ da we -gva?»

²¹ Wa nɛɛ: «Sezaa -wa.»

-Bha ɔ gbaɛ: «-We -ka Sezaaa -nu, a 'nye we Sezaa yoo. 'ln -we -ka -Lagoɔ -nu, a 'nye we -Lago yoo.»

²² Wa 'nva wee wɛlɪ, 'ln we yia wa ɲwɛgaga -subhalɪ, 'ln wa yia ɔ -yɔɔbhu, 'ln wa yia mɪnɪ.

***Sadusenyuma kpɛlia -Zezuu tɪtɪle -yɔ ɔ 'wɔsɔsɔɛɛ gbɔ -gu**

(Mk 12.18-27; Lk 20.27-40)

²³ *Sadusenyuma mɪa, wa nɛɛ nu, tɪtɪlnya 'nɪ mɛnɛni wa 'ka tɪtɪle lɔ 'wɔsɔ.

Wee 'yɪlɪ -bhlokpade nya, waa Sadusenyuma tɔlva bɛa -Zezu kwesi. ²⁴ Wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Slolunyo, Moizi nɛɛ: «Nu, nyɛmɛ -ka tɪlɪ, ɔ -yɔ ɔ 'ɲwɔnɔ 'nɪ 'yu gwalt, ɔ bheli kwa ɔ -duɔgbɔɲwɔnɔ, 'ln ɔ -yɔ ɔɔ 'ɲwɔnɔ 'sɔ 'ka ɔ bheliɪ zva lala 'ln -mɔɔ 'ɲɪnɪ 'ka dɔdɔ -gu -tu.»

²⁵ «Nu, zɪmɛ -amɪaa -gbɛ nyɛmɛ yabhlo ka nuɔkpasuyua gbesɔ. Wa kpaɛa kwaa 'ɲwɔnɔ, ɔ -yɔ ɔ 'nɪ gwalt, 'ln ɔ yia tɪlɪ. 'Sa ɔɔ 'ɲwɔnɔ -tva ɔ bheli -yɔ. ²⁶ 'Sa -bhlokpade we nva ɔ bheliɪ 'sɔnɔ nya, ɔ bheliɪ tanɔ nya, 'sa -bhlokpade we nva waa bhelia gbesɔɔ -nu nya. ²⁷ Wa 'dɛ weɛɛ 'bɪgu, 'ln ɔɔ 'ɲwɔnɔ yi 'yaa tɪlɪ.

²⁸ «'Yɪlɪ -we nya waa tɪtɪlnya yia 'wɔsɔa, waa bhelia gbesɔ glaa, nyɔɔ ka 'ɲwɔnɔ ɔ -mɪa? Nu, wa 'dɛ gbesɔ kwaa ɔ -bhlo -bhlo.»

²⁹ ɔ nɛɛ wa -yla: «Amɪaa 'de a nva -dawli 'wu. -We ka gbɔ -wa, a 'nɪ -Lagoɛbhe -yɔ -Lagoɔ 'tɪtɛ -yi. ³⁰ Nu, tɪtɪlnya -ka 'wɔsɔ, nuɔkpasia -yɔ 'ɲwɔnɪ 'na 'ka kukwalt. Nu, 'anzunya -we mɪa yalɪ, we 'bhisa wa yia -tva. ³¹ 'Lee, -we -Lago gbaa aun -yla tɪtɪlnyaa 'wɔsɔgbɔɔ daa, a 'nɪ -slɔ we zɛlɪ? ɔ nɛɛ:

³² «-Amɪ -wa *Ablaamɔɔ -Lago,

*Izaku -Lago, *Zakɔbɔɔ -Lago.» »

'ln -Zezu yia we -gɔdɪɛ: «-Lago mɪa, 'yɪlɪyɔganyaa -Lago -wa. ɔ 'nɪ tɪtɪlnyaa -Lago.»

³³ Nyumaa -zlo 'nua we ni, 'in -we ɔ -slolua wa, 'in we yia wa ηwegaga -subhalt.

Tite weee 'kadu

(Mk 12.28-34; Lk 10.25-28)

³⁴ Da Falizinyuma 'nua nu, -Zezu ka Sadusenyuma lu, -bha wa gbelia 'wlu.

³⁵ Wa 'yabhlo mia, -Lagɔɔ titee gwesanyɔ mɔ. ɔ 'yɪbha ɔ 'ka -Zezu layla, 'in ɔ yia ɔ layɪbhaɛ: ³⁶ «-Slolunyɔ, -amɪaa tite weee glaa, -mumu -wa we 'kadua?»

³⁷ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-Jejitape, ɔ -wa -na -Lagɔ, -in -kalt ɔ zɛ -na dli weee nya, -na zuzu weee nya, -na 'wlukubɪn lapupalte weee nya.» ³⁸ Mu -wa wee titee tianɔ. 'In we 'kadu we -mia. ³⁹ 'In wee titee 'sɔnɔ -we mia we 'kadu -muni 'bhisa, mu ni: «-In -kalt -na -libheyii zɛ -na 'de 'bhisa.» ⁴⁰ Nu, Moizu *tite weee -yɔ -we weee -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya -slolua, mu -gu wa -saa we.»

-Lagɔɔ -Bhasanyɔ, nyɔɔ ɔ -maa?

(Mk 12.35-37; Lk 20.41-44)

⁴¹ Falizinyuma mi 'wlugbelida -bhlokpade, 'in -Zezu yia wa layɪbhaɛ: ⁴² «A nɛɛ læa? -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, nyɔɔ ka 'yu ɔ -mia?»

Wa nɛɛ: «-Davidu yu -wa.»

⁴³ ɔ nɛɛ wa -yla: «-Lagɔɔ Zuzu 'sua -Davidi, 'in ɔ yia ɔ la «Na -Kanyɔ», læɛ -lu ka 'gbua? ⁴⁴ Nu, -Davidi nɛɛ:

«Jejitape nɛɛ na -Kanyɔ -yla:

«-In -di da la na lilisɔɔɔ.

'In in 'ka -na tunyuma -na bhv zɔ lapali.» >

⁴⁵ We -ka nu, -Davidi la ɔɔ -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, «na -Kanyɔ», ɔ 'ni mneni ɔ 'ka -Davidu 'yu -zɛ, we 'ni muɔ?»

⁴⁶ -ɔ mnenia ɔ 'ka ɔ wɛlu 'biɔpali, ɔ 'ni -mi. We 'bhv wee 'yɪ 'wɔ, nyume yabhlogbɔɔ'ɔ 'yɪbha -slɛɛn ɔ la.

A 'na nɔnɔ -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyuma 'bhisa -ni

(Mk 12.38-39; Lk 11.43-46, 20.45-46)

23

¹-Muu 'bigu, -Zezu gbaa nyumaa -zlo -yɔ ɔ 'binɔnya -yla, ɔ nɛɛ:
²«-Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyuma mia Moizu 'bigu, wa 'ka
 ɔ titee 'ji gba. ³We 'dɛɛ 'gbu a zu wa 'nɔɲwe. 'In -we weee wa yia gbaa, a 'ka
 we lɛnu. Nu, -we wa nua lɛ, a 'na nɔnɔ we lɛ -ni. Nu, -we wa slolua, wa 'de'e
 nu we -gugbu lɛ. ⁴'Gba 'kadu wa nua lɛ, 'in wa dia we nyuma 'wlu, 'in -zugba
 wa -kwitaya -bhlogbɔɔ 'tili we. ⁵-We weee wa nua lɛ, -zejila 'wu wa nua
 we lɛ, nyuma 'ka wa -yɔyu 'gbu. -Lagɔwɛlɛ -kibhe wa gbuan wa 'klɔɔ, wa sɔ
 -yɔ, -tukpu 'kadu 'wu wa zua we. Wa -banaa ɲwe wa lɔa, 'in we tlomania. ⁶-
 Lagɔbudu zɔ -yɔ 'fetunya -gu, 'yugbein ladɔdie wa 'yibhaa kpe -zɔnunya -gu.
⁷Nyuma -ka wa fusa -zejila 'wu, wa 'nɔɲwezuzue nya, wa -ka wa la <*Wlabi>,
 'in we namania wa dudu.

⁸«Nu, amia, a 'na ɲwnunu wa 'ka aun <Wlabi> la -ni. -We ka gbu -wa, bhelia
 a 'dekpua -mia, amiaa -Slolunyo -bhlogbɔɔ. ⁹A 'na lali dudugu -nyume
 yabhlogbɔɔ <Dide> -ni. Nu, amiaa Dide -bhlogbɔɔ, ɔ mi yali. ¹⁰Amiaa 'dekpua
 nyidi, a 'na lali nyume <-Kanyo> -ni. Amiaa -Kanyo -bhlogbɔɔ, mɔ -wa -Lagɔɔ
 -Bhasanyo. ¹¹-ɔ 'kaa aun 'yugali, ɔ -mi amiaa zɔlubhonunyo nya.

¹²«Nu, nyume -ɔ ylimania ɔ 'de, zɔ -Lagɔ yia ɔ belta, 'in nyume -ɔ belta ɔ 'de
 zɔ, 'ylimania -Lagɔ yia ɔ.»

(Mk 12.40; Lk 11.39-42,44,52, 20.47)

¹³ɔ nɛɛ 'ya: «-Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu
 nya! Welɛ 'sɔ -nyuma a -mia. -We ka gbu -wa, -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapiligbee
 'yoo a kɪklalia. Amiaa 'de'e pla -mɔ, 'in -wa 'yibhaa wa 'ka -mɔ pla, 'in a kulua
 wa 'yoo.

[¹⁴«-Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya!
 Welɛ 'sɔ -nyuma a -mia. -We ka gbu -wa, -dugbanɲni a saa -maa -lu weee
 kwɛɛ. 'In a bhuhoea -Lagɔ nyumaa 'yliya 'wu kpokpo, nyuma tiklu 'bhisa. We

'gbu, -Lagɔ yia amɪaa -yɔgbu 'wɔbhua, 'ɪn amɪaa -kasɩ 'ka nyuma tɔlvaa -nu 'wɔzi.]

¹⁵ «-Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizunyuma, gbonyuu mi amɪaa -nu nya! Welɩ 'sɔ -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa, dɔdɔ weee -yɔ 'nyu weee -gu a plɩta, a 'ka nyume yabhlogbɔɔ 'yi, ɔ 'ka amɪaa gbu -yɔŋwɩnu. A -ka -mɔɔ 'yi, 'ɪn amɪaa lenugbu zɛɩta -mɔɔ nyume 'nyuu. 'ɪn -Lagɔ paa ɔ -kasɩ 'wɔ, we 'ka amɪaa -nu -zi -zakpa 'sɔ.

¹⁶ «Amɪa, nyumaa 'yoo daslolunya, a ka 'ɔ, gbonyuu mi amɪaa -nu nya! A nɛɛ: «Nyume -ka -Lagɔbudu 'kadu bi, we mi bhe. 'ɪn ɔ -ka -Lagɔbudu 'kaduɔ -can bi, we mi nu, ɔ nu we le teɩn.» ¹⁷ -Sabhe 'wlukɔvɩn, 'lɔlɔnya! Nu, -Lagɔbudu 'yɩ we -zi -can, mu nva ɛ, 'ɪn -can yia -lu tuklu -zɛ. A 'nɩ we 'ji -yii?

¹⁸ A nɛɛ 'yae: «Nyume -ka 'slakagusalulu bi, we bhe. Nu, nyume -ka wlawlalu -we mia 'slakagusalulu -gu bi, we mi nu, ɔ nu we le teɩn.» ¹⁹ 'Lɔlɔnya, nu, 'slakagusalulu 'yɩ we -zi wlawlalu. Mu nva ɛ, 'ɪn wlawlalu yia -lu tuklu -zɛ, a 'nɩ we 'ji -yii? ²⁰ Nu, nyume -ka 'slakagusalulu bi, 'slakagusalulu -yɔ -lu weee wa palta we -gu la, 'mu ɔ bia. ²¹ Nyume -ka -Lagɔbudu 'kadu bi, -Lagɔbudu -yɔ -Lagɔ, ɔ -ɔɩa -mɔ la, 'ma ɔ bia. ²² Nyume -ka yalɩ bi, -Lagɔɔ 'ɲnumɩkpe -yɔ ɔ -ɔɩa we -gu la, 'ma ɔ bia.

²³ «-Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizunyuma, gbonyuu mi amɪaa -nu nya! Welɩ 'sɔ -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa, -titikpɩ -we menɩa: 'matɩ klaa, fɛnuwɩ klaa, we -yɔ kume 'bhisa, we kugbuua -gu -bhlo -nu a bhua 'wɔ, 'mu a nyɛa -Lagɔ. -Zugba a tide -Lagɔɔ titee gbu 'kadɩ 'yi, -we -wa: «A -mi tuklu, a -ka nyazɩɩɩ, 'ɪn a zɩ -Lagɔ dɩɩ -gu.» -We mia dɛ, 'mu a 'ka yaa lenu tia, 'ɪn a 'na dɩɩɩ -luu kugbuua -gu -bhlo -nuwɩ wlawɩte 'wɔ -nɩ. ²⁴ Amɪa, nyumaa 'yoo daslolunya, a ka 'ɔ! Amɪaa 'mama nyu a lloa 'wɔ, a 'ka -mɔ -knɩknɩ -saa 'gbu. Tɔvɩn, 'ɪn a mnaa *-nyɔmɛɛ, -glu!

²⁵ «-Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizunyuma, gbonyuu mi amɪaa -nu nya! Welɩ 'sɔ -nyuma a -mia! -We ka gbu -wa, 'kɔpɩ -yɔ 'setu ku -yɔ a wɔlvɩ, 'ɪn -zugba

'wie -yliylie -yɔ 'nyii ye we. ²⁶ Falizinyumɛ, -in ka 'lɔ. Tiada, -wɔlɔ -slɔ wee 'kɔpɔɔ nɔkplɛ we 'ka tɔklu -mɪ.

²⁷ «-Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyuma, gbunyuu mɪ amɪaa -nɔ nya! Welɪ 'sɔ -nyuma a -mɪa! -We ka gbɔ -wa nɪ, -we -yɔ aɪn 'wuwɔlɔ, mɔ -wa gbawla -we -yɔ wa 'paa pentlu 'pɔpa. We ku -yɔ mɪa, 'yɪ we nanɪa. We nɔkplɛ mɪa, we mɪ yeda 'kɔa klaa, 'kwie klaa, we -yɔ zenzen -lu weee nya. ²⁸ Sa 'bhisa, nyuma -ka aɪn 'yɪ nɪ, a mɪ tɔklu wa 'yɪliya 'wɔ, 'in amɪaa nɔkplɛ mɪa, yɔ mɪ -mɔ, 'in a 'nɪ tɔklu -mɪ.

(Lk 11.47-51)

²⁹ «-Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyuma, gbunyuu mɪ amɪaa -nɔ nya! Welɪ 'sɔ -nyuma a -mɪa! -We ka gbɔ -wa, -Lagɔgbɔɔ -falɔpanya -yɔ nyuma tɔkluu gbawla a sɔbhaa, 'in a namanta we 'yɪ. ³⁰ 'In a nɛɛ: «-A -ka yaa -amɪaa dɔkpasu bhla 'wɔ, -a 'na 'ka yaa wa glaa -mɪ, -a 'ka -Lagɔgbɔɔ -falɔpanya lasa.» ³¹ 'Sa a bhua amɪaa 'dɛɛ -yɔgbɔ 'wɔ. -Wa 'bhaa -Lagɔgbɔɔ -falɔpanya nɪ, wa 'yuaa 'dɛbhie -gbolu a -mɪa. ³² We -ka 'sa -mɪ, -we amɪaa dɔkpasɪ dia gwe, a bhɪa we. ³³ Tibhenya, 'munumɛɛ -gnɔ! Amɪaa dɪ 'wɔ nɪ, a mnɛni a 'ka -Lagɔ amɪaa -Kosu 'wɔpapie kwɛɛ 'tɪaa? -lnɪya, a 'nɪ we mnɛni. ³⁴ We 'dɛɛ 'gbɔ, a pɔ yukwɪ. Nɪ, -Lagɔgbɔɔ -falɔpanya klaa, gbɔyɪlɔnya klaa, we -yɔ nyuma -wa 'kaa aɪn gbɔ -slɔlu, 'ma na yia amɪaa -gbɛ tiea. Tɔlɔa a yia 'bhaa, tɔlɔa a yia *su -gu lakɔlɔa, tɔlɔa a yia sɛɪa -Lagɔbudunya zɔ, 'in a 'ka wa 'bɪ vɔ 'gbɛ -bhɔ -bhɔ 'wɔ. ³⁵ Gbɔ -we ka 'gbɔ in yia wa tie, mɔ -wa nɪ, -Lagɔ yia aɪn -kasɔ 'wɔpaa nyuma tɔklu weee wa 'bhaa, wa 'gbɔ. Tiada, wa 'bhaa *Abɛɪ, nyumɛ tɔklu. We bhɪalɔda -wa, Balasii 'yɪ Zakalii 'bhabhɛ. 'Mɔ wa 'bhaa -Lagɔɔ -mɔwɔlɔda -yɔ 'slakagusalɪlu nyɪdɪ. ³⁶ In nɛɛ aɪn -yɪa gbɔzɔnɔ sɛɛ: -we weee mɪa daa 'gbɔ, -Lagɔ yia dɛslɛɛn -nyuma -kasɔ 'wɔpaa.

-Zezu paltá -Zeluzalemv -nyuma -yla gbu la

(Lk 23.34-35)

³⁷ «-Zeluzalemv -nyuma, -Zeluzalemv -nyuma, amia -wa bhaa -Lagɔgbv -falpanya, 'in nyuma -Lagɔ paa ain yoo, -wa bhaa wa gbɔku 'wv. Sa nynu gɔgwɔlala we 'yua 'wlu we -kapue zɔ, 'in we gbɔla we -gv la, in 'yibha in 'ka 'sa ain 'wɔgbɔgwɔlɔ bhla weee nya, 'in a 'nɪ we -yɔŋwɔnu. ³⁸ We 'gbv, -Lagɔ yia amiaa -budu 'kadu solv lapalɔla. ³⁹ In nɛɛ ain -ylaɛ: a 'na 'ka 'masleɛn 'mɪ 'yɪ, 'in bhla -we nya a 'kaa gba nu, «Nyumɛ -ɔ yia Nyumaa -Kanyɔɔ 'ŋnɪ nya, -Lagɔ ŋwɔna ɔ 'nyu la, 'in we bhla 'kaa nyini.»

-Zeluzalemvgee -wɔwɔbe -yɔ Nyumɛ 'Yuu yiyigbv

(Mk 13.1-2; Lk 21.5-6)

24 ¹ -Zezu 'tlaa -Lagɔbudu 'kadu zɔ, ɔ mia mnɪda, 'in ɔ 'bɪnɔnya nɛɛ ɔ -yla: «Yla 'saa wee -budu nɪ wa!» ² -Zezu nɛɛ wa -yla: «A yɪ we -yɔ, we 'nɪ muv? In nɛɛ ain -yla gbuzɔnɔv sae: tɔkpanya -mɪnɪ 'yabhlogbɔɔ 'na 'ka we -libheyi -gv -tv. Jitea we 'de weee yia.»

(Mk 13.3-13; Lk 21.7-19)

³ ɔ -ɔɪa Olivusunyaa -gɔgɔ 'wlu la, da wa -nyaa 'wv, 'in ɔ 'bɪnɔnya yia ɔ kwesi be, 'in wa yia ɔ layibha: «Lɛbhla -muv 'ka lɛnɔa? Lɛɛ -lu 'ka we -slolu nu, -na yiyibhla -yɔ dɔdɔ labhu bhla ka ɔɪpaa? Gba we -ain -yla.»

⁴ ɔ nɛɛ wa -yla: «A zɔ amiaa 'de 'yɪyɔ, -muv yɪ 'wlv nu, wa nɔv ain -dawli 'wv. ⁵ Nu, nyuma -duun yia na 'ŋnɪ -gv yia, 'in wa 'ka gbɛɛ: «Amɪ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ!» 'in wa 'ka nyuma duun -dawli 'wv.»

⁶ «A -ka 'nɔ nu, wa mɪ tɔgɔda da -kweɪn, 'in a -ka 'nɔ nu, wa mɪ tɔgɔda da 'pɪpɪ, a 'na nɔnɔ nyano -nɪ. We mɪ nu, we nɔv lɛ, -muv 'nɪ -slɔ dɔdɔv bhɪalɪda. ⁷ Tv yia laga dɔdɔ 'sɔ nyɪdɪ 'wɔsɔa. 'Gbe yabhlo yia we -libheyi -yɔwɔsɔlɔa. In yia yia da tɔlɔa, 'in dɔdɔ 'ka zuklu. ⁸ Sa 'ŋwɔnɔ -ka gwɔlta yɪ ɔ sɪa, 'sa wee dɔdɔ bhɪabhɛɛ gwɛdɪda yia -mɪa.»

⁹«We bhla kpaawaa yia auna, 'in wa 'ka auna 'klyte 'wupali, 'in wa 'ka auna 'bha. Na 'gbu, dudugu -nyuma weee yia auna 'wonyea. ¹⁰ -Muu bhla tɔlwa yia 'mɔ dli -gu -saa, 'in wa 'ka wa -lima wla, wa 'ka wa kpa, 'in wa 'ka wa -lima 'wonye. ¹¹ Nu, nyuma duun yia yia, 'in wa 'ka gba nu, ma -wa -Lagɔgbu -falpanya. Yo -wa yo. 'In nyuma duun wa yia -dawli 'wɔnua. ¹² Ylɔnyunogbu yia zumanta. We 'dɛɛ 'gbu, nyumaa zekalɔdli yia -gɔdoaa bhabha nyuma duun dli zɔ. ¹³ Nu, nyume -ɔ 'nɔ 'mɔ dli -gu -sa, 'in ɔ 'ka we bhloluda nyini, -Lagɔ yia ɔ gbu 'wɔsaa. ¹⁴ Nu, wɛli -zɔnɔ -we gbaa -Lagɔ nyumaa 'wlulapilte gbu, 'mɔ wa yia gbaa dudu weee -gu, 'in nyuma weee 'ka we 'nɔ. Tɔn, 'in dudu bhla bhla nyina.

(Mk 13.14-23; Lk 21.20-24)

¹⁵«Nu, -lu -we -Lagɔ 'nɔa 'yɔbha, 'in we saa -lu weee la, 'mɔ a yia 'yɔa -mɔ -Lagɔ -mɔwɔlɔda. (Nyume -ɔ -ka 'sebhe nɔ zɛli, ɔ 'nɔ we 'wɔla.) Nu, -Lagɔgbu -falpanya Danieli gbaa weee gbu. ¹⁶ Nu, nyuma -wa -ka Zudee -dudu -gu -mɔ, wa -yɔ -gwagwɛ mɔnɔ zizea -gɔgɔnya 'wɔ. ¹⁷ Nyume -ɔ -ka nyapɛda -mɔ 'pipee, ɔ 'na mɔnɔ ɔ -lu 'wɔbhua -budu zɔ -nɔ. ¹⁸ 'In -mɔmɔ -ka kpaawaa -mɔ, -mɔ 'na yili -mɔ -bana 'bɔ -zɔ -nɔ.

¹⁹«Lɛɛ gbɔnyuu yi 'sa nukplabhue ŋwɔnɔ -yɔ 'ŋwɔnɔ -wa mɔa 'yua 'nyɛnɔda yɔla, wee 'ylɔnya -mɔnɔ nya! ²⁰ Nu, -a bhuhoe -Lagɔ, we yi lɛnɔ ŋwɔtɔyibhla, we -yɔ *Nyapɛyɔlɔ nya. ²¹ Nu, we bhla mɔa, stasɛ 'kadu wa yia 'yɔa. 'Lee, -a -ka bhaa 'wɔ, we 'sasukpa -gbu ka -sɔ lɛnɔ, 'in le we yia nua yɔ? -lɔnya, we 'na 'ka lɛnɔ. ²² -Lagɔ 'nɔ yaa wee 'yɔ -gɔsa, -zugba nyume yabhlogbɔ 'nɔ mɔnɔ ɔ 'ka 'pɔ. Nu, ɔ nyuma ɔ -saa -bha, wa 'gbu ɔ yia wee 'yɔ -gɔsa. ²³ Nu, nyume -ka gba -Lagɔ -Bhasanyɔ mɔ -seli, 'in wa -ka gba nu, ɔ mɔ mɔ, a 'na zɔlɔ we dli -gu -nɔ. ²⁴ Yocian yia yia, 'in wa 'ka gba nu, ma -wa -Lagɔ -Bhasanya, 'in tɔlwa 'ka gba nu, -Lagɔgbu -falpanya wa -mɔa. Gwɛdigbu -yɔ gbu 'kadɔ wa yia lɛnɔ. 'In -wa -Lagɔ -saa -bha, 'in wa 'ka wa -dawli 'wɔnɔ, 'in wa 'nɔ we mɔnɔ.

²⁵ «A pu yukwli un 'ka ain 'dizu. ²⁶ Nu, nyumε -ka gba: ∅ mɪ da bebleε, a 'na mnunɪ -mɔ -nɪ, 'un wa -ka gba: ∅ mɪ zizada da -putu, a 'na lali we gbuzɔnu -nɪ. ²⁷ Sa 'nyu -ka 'yuka 'pa, 'un we -nyumalu yali 'wɔdɪdie bhua 'yɪvɔ 'wɔsɔlɔda, 'un we nɪnya 'yɪvɔ bhlilida, 'sa *Nyumεε 'Yu yia yia. ²⁸ Da 'kwie -ka -mɪ, -bha -ŋwaaa -zlo mɪa.

(Mk 13.24-27; Lk 21.25-28)

²⁹ «Tɔun, wee stastee 'yɪnya nu 'bɪgu,

Nikpise yia kpaɔ,

'yɪvɔ 'na 'ka 'pu.

Nikpise yia kpaɔ,

'cɔ 'na 'ka lɪ.

Nikpise yia kpaɔ,

-zɛɪɪ yia yali 'bhua we 'ka bhli.

-Lu weee mɪa yali,

zukulua we yia.»

³⁰ «Tɔun, -we slɔlua nu, ∅ Nyumεε 'Yu mɪ yida, 'un nyuma yia we -yɔ yali. Tɔun, 'un dɔdɔgu -nyuma weee wazɛa, 'un wa kpɪa 'wɔ. -Slɛɛn, Nyumεε 'Yu wa yia -yɔyɪa yida yalɪpɔpa 'wɔ, 'tɪtɛ -yɔ zɪɪ weee nya. ³¹ Nu, lɛglɛ 'kadu -ka gba, 'un ∅ paa ∅ 'anzɪnya yoo dɔdɔ weee -gu, -wa -Lagɔ -saa -bha 'gbe weee 'wɔ, we 'ka wa la.

(Mk 13.28-31; Lk 21.29-33)

³² «-We figisu slɔlua, a 'nu we 'wɔla. We 'kɪɪya -ka tlumanɪda -mɪ, 'un we -ka tɔpɔda -mɪ, a yibheli we 'ji nu, 'nyu -lua bhla ka cɪpa. ³³ 'Sa -bhlokpade, a -ka 'sasɔkpa -gbɔ -mɪnɪ lɛnɔda 'yɪ, a yibheli we 'ji nu, ∅ Nyumεε 'Yuu yiyibhla ka cɪpa. ∅ 'nɪ -slɛɛn latɪlɔvɔ. ³⁴ 'In nɛɛ ain -yɪa gbuzɔnu sɛɛ: deslɛɛn -nyumaa 'dɛ weee 'na 'ka tlɪ, 'un wee gbunya -mɪnɪ 'kaa lɛnu. ³⁵ Nu, la yali -yɔ dɔdɔ yia 'bhua, na wɛɪɪ 'na 'ka labhɔ 'mnumnu.

(Mk 13.32-37; Lk 17.26-30,34-36)

³⁶ «Nu, nyume yabhlogbɔɔ 'nɪ wee siastee bhla -yɔ we 'yɪ -yi. Yalu 'anzunya -yɔ -Lagɔɔ 'Yuu 'debbie, wa 'nɪ wee 'yɪ -yi. Nu, na Dide -bhlogbɔɔ -yia wee 'yɪ. ³⁷ -We 'plɪa *Noweee bhla, zɪ ɔɔ Nyumɛɛ 'Yu yia yia, mu yia lɛnva. ³⁸ Da 'nyu 'kadu 'nɪa -slɔ nyuma lasa, -zugba wa mɪ lida, wa mɪ 'mada, wa mɪ kɔkwalɪda, wa mɪ wa 'ɲwɪnyua yɪ zɔda. Tɔɔn, 'ɪn Nowee yia batoo 'kadu 'wɔgbɪa. ³⁹ Zezeguda 'kaa wa lasaa yi, waa nyuma 'nɪ gbɔ yabhlogbɔɔ 'wolanu. 'Sa -bhlokpade we yia -mɪa ɔɔ Nyumɛɛ 'Yuu yiyizɪ.

⁴⁰ «Nyuma 'sɔ -ka kpaɔ -mɪ, 'yabhlo wa yia 'wɔbhua, 'ɪn wa 'ka -bha ɔ -libheyi tɪ. ⁴¹ 'ɲwɪ 'sɔ -ka bhuda -mɪ, 'yabhlo wa yia 'wɔbhua, 'ɪn wa 'ka -bha ɔ -libheyi tɪ. ⁴² We 'dɛɛ 'gbɔ, a -tɔ 'yɪlyɔgada. 'Yɪ -we nya amɪaa -Kanyɔ 'kaa yi, a 'nɪ we -yi.

⁴³ «A yibheli we 'jɪ nu, bhla -we nya 'wienyɔ 'kaa -buduu -kanyɔɔ -gbe yi sabɔ, ɔ -ka we -yi, ɔ 'na 'ka 'yɪlaa ɲwɔ, 'ɪn ɔ kulɔa ɔ 'yoo, -mɔɔ yi -budu zɔ pla. ⁴⁴ We 'dɛɛ 'gbɔ, a mnazi amɪaa 'de la. Nu, bhla -we a 'nɪa -tɔɔ, we nya Nyumɛɛ 'Yu yia yia.

Zɔlubhonɔnyɔ -zɔnɔ -yɔ zɔlubhonɔnyɔ 'nyuuu gbɔɔ nine

(Lk 12.41-48)

⁴⁵ «Zɔlubhonɔnyɔ, -ɔ zɔa ɔ -kanyɔ 'nɔɲwe, 'ɪn ɔ -yia gbɔ, sa ɔ mɪa? Mɔ -wa, -ɔ, ɔ -kanyɔ tɪa ɔ -lima -yɔ, 'ɪn lilibhla -ka be, ɔ 'ka wa lililu 'nye. ⁴⁶ ɔ -kanyɔ -ka luyi, ɔ -ka 'yɪ nu, -mɔɔ mɪ ɔ lubho nɔda, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ ɔ -nɔ nya. ⁴⁷ ɪn nɛɛ aɪn -yɪa gbɔzɔnɔ saɛ: ɔ -kanyɔ yia -mɔɔ zɔzɔnɔ weɛ ɔ yoo 'nyɛa ɔ 'ka we 'yɪlyɔzɔ. ⁴⁸ We -ka nu, ɔ zɔlubhonɔnyɔɔ nukple -nyu 'yɪ, 'ɪn ɔ gbaa ɔ 'dɛɛ dɪ zɔɛ: «Na -kanyɔ yia -mɔ -gwɪea.» ⁴⁹ ɪn ɔ bhɪa ɔ -lima bhɪtɪe, ɔ -yɔ nɔmɪanya 'sɔ lia, 'ɪn wa maa. ⁵⁰ Yɪ -we nya ɔ 'nɪa ɔ -kanyɔ wɔda -mɪ, 'ɪn bhla ɔ 'kaa yi, ɔ 'nɪa we -yi, we nya ɔ yia. ⁵¹ ɔ -kanyɔ yia ɔ vua, 'ɪn sa -Lagɔ paa wɛɪ 'sɔ -nyuma -kasɔ 'wɔ, 'sa ɔ yia -mɔɔ -kasɔ 'wɔpaa, mɔ wa wɪɪa, 'ɪn wa lia gla 'wɔ.»

'Yiesia kugbuaa gbvu nine**25**

¹ «Nu, -we -yɔ -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɩte 'kaa 'wuwɩv, mu nu: mu -wa 'yiesia kugbua. 'ŋɔwɔkwafetu zɩ, ma 'tɩaa, wa 'ka 'ŋwɔwɔ 'lowli yoo mni. ²⁻⁴ Wa gbu 'nɩa 'ylimna, wa -yɔ wa 'napɛ mɩa, wa 'nɩ wa 'napɛɛ 'nyu 'wɔbhu. Wa gbu -mama -yia gbu, -maa 'bhua -maa 'napɛ -yɔ -maa 'napɛɛ 'nyuu -tokpu 'sɔ 'wɩ. ⁵ Ɖɔ 'ŋwɔwɔ 'lowli 'nɩ yida -mɩ -pa. 'ɩn 'kva yia wa 'yli lawla. 'ɩn wa yia 'yɩaa ŋwɔ.

⁶ «Sabɔ -nyɩɩɩ, 'ɩn nyumɛ yabhlo yia 'wukpi: <'Lowli ka yiɔɔ! A mni ɔ yooɔɔ!> ⁷ Tɔɔn, waa 'yiesia ganɔa, 'ɩn wa yia wa 'napɛ lamnazi.

⁸ «-Wa 'nɩa 'ylimna, wa nɛɛ -wa -yia gbu -yɩa: <-Amɩaa 'napɛ mɩ nyumoda, a 'nyɛ -aun 'napɛɛ 'nyu.>

⁹ «-Wa -yia gbu, -maa nɛɛ wa -yɩa: <-ɩnnya, 'napɛɛ 'nyu 'nɩ 'wuzu amɩaa -nu -yɔ -amɩaa -nu -yɩa. A mni we pɛɩpanyaa -gbe, a 'ka amɩaa -nu ɔ -bhlo.>

¹⁰ «Wa mɩa 'napɛɛ 'nyu ɔɔa, wa -manti -mɔ, 'ɩn 'ŋwɔwɔ 'lowli yia yi. -Wa mnazɩa wa -nu la, 'ɩn wa -yɔ ɔɔ 'lowli yia 'fetu -budu ɔɔ pla. 'ɩn wa yia -bha kla.

¹¹ «-Mɩv 'bɩgu, wa tɔɩa -manti yia yi, 'ɩn wa nɛɛ: <-Amɩaa -kanyɔ, -amɩaa -kanyɔ, -kali -bha, -a 'ka pla.>

¹² «Ɖɔ 'lowli nɛɛ: <ɩn nɛɛ aun -yɩa gbuzɔnu sa: ɩn 'nɩ aun -yi.> »

¹³ -Bha -Zezu bhɩa we -gɩvɛ: «A -tu 'yɩiyɔgada, -we ka gbu -wa, a 'nɩ we 'yɩɩ -yi -bhloo, 'ɩn a 'nɩ we bhla -yi.>

Zɔlubhonɩnya taa gbvu nine*(Lk 19.11-27)*

¹⁴ «-We -yɔ *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɩte 'wuwɩva, mu -wa nyumɛ yabhlo. Mɩ mɩa 'lakpa 'wɩ mɩɩda, 'ɩn ɔ yia ɔ zɔlubhonɩnya la, ɔ 'ka wa ɔ 'ŋnumɩɩu yoo 'nyɛ, wa 'ka we 'yɩiyɔɔv. ¹⁵ -We nyumɛ yabhlo mɩenia ɔ 'ka 'yɩiyɔɔv, 'mu ɔ 'nyɛa ɔ. Ɖ 'nyɛa yabhlo -can bi gbu, wa 'sɔnɩ -can bi 'sɔ, 'ɩn ɔ yia tanɩ -can bi -bhlo 'nyɛ. Tɔɔn, 'ɩn ɔ yia mni.

¹⁶ «-ጋ 'yia -can bi gbu, ጋ ttaltia we -gula -valepapie nya, 'in ጋ yi 'yaa -can bi gbu we -gupalt. ¹⁷ 'Sa -bhlokpade, -ጋ 'yia -can bi 'sə, 'in -mጋ yi 'yaa -can bi 'sə we -gupalt. ¹⁸ -ጋ 'yia -can bi -bhlo, ጋ mnua, ጋ yia 'bhuka 'bhlu, 'in ጋ yia -mጋ ጋ -kanyጋ -can zize.

¹⁹ «We 'bu -gwlea 'wu, 'in wa -kanyጋ yia yi ጋ 'ka ጋ -lu zəli wa nya. ²⁰ -ጋ 'yia -can bi gbu, ጋ bea ጋ kwesi, 'in ጋ yi 'yaa -mጋ -can bi gbu wleli. ጋ nə። «Na -kanyጋ, -in ka 'mጋ -yጋ -can bi gbu ti, in 'ka we 'yliyጋzv. In ka -can bi gbu 'yi 'ya, mu mia da.»

²¹ «ጋ -kanyጋ nə። ጋ -yla: «We nanጋ 'yili, -in mጋ zጋlubhonunyጋ -zጋnv nya, 'in -na zva 'mጋ 'nuጋwe. -In ka -lu -sele 'yi, 'in -in yia we 'yliyጋzv tiklu, we 'de። 'gbu na nyea -mጋ -lu duun, -in 'ka we 'yliyጋzv. -In yi, in -yጋ -mጋ 'sə 'ka 'muna li.»

²² «-ጋ 'yia -can bi 'sə, ጋ bea ጋ -kanyጋ -yጋ, 'in ጋ nə። «Na -kanyጋ, -in ka 'mጋ -yጋ -can bi 'sə ti, in 'ka we 'yliyጋzv. Nu, in ka -can bi 'sə 'yi 'ya, nu, mu mia da.»

²³ «ጋ -kanyጋ nə። ጋ -yla: «We nanጋ 'yili, -in mጋ zጋlubhonunyጋ -zጋnv nya, 'in -na zva 'mጋ 'nuጋwe. -In ka -lu -sele 'yi, 'in -in yia we 'yliyጋzv tiklu, we 'de። 'gbu, na nyea -mጋ -lu duun, -in 'ka we 'yliyጋzv. -In yi, in -yጋ 'mጋ 'sə 'ka 'muna li.»

²⁴ «-ጋ 'yia -can bi -bhlo, ጋ bea ጋ -kanyጋ -yጋ, ጋ nə። «Na -kanyጋ, in -yi we 'ji nu, -in 'tə, da -in 'nia -lu gwlv, -mጋ -na kwaa we. 'In da -in 'nia 'mጋ 'pa, -mጋ -na dia we. ²⁵ In mጋ -mጋ sጋdaa 'gbu, in mnua, 'in in yia -na -can zize 'bhuka 'wu. Nu, wee -na -can nu.»

²⁶ «ጋ -kanyጋ nə። «Na zጋlubhonunyጋ, -na nukple -nyu 'yili, 'ya -in 'yaa, -in -yi we 'ji nu, da in 'nia -lu gwlv, -mጋ na kwaa we, da in 'nia 'mጋ 'pa, -mጋ na dia we. ²⁷ We -ka yaa 'sa -mጋ, -mumu ka 'gbu -in 'ni na 'gwezi banki 'wukwaa? 'In da in -ka yi, 'in in 'ka -mጋ we -sa, -zugba we ka -gu -bhoa?»

²⁸ «ጋጋጋ, ጋ nə። ጋ lubhonunya -yla: «A -sa wee -can bi -bhlo ጋ kwə።, 'in -ጋ kaa -can bi kugbua, a 'ka we ጋ yoo 'nye. ²⁹ -Wa wee kaa -lu duun, wa -nu wa yia -gupaltia, 'in wa -nu 'ka 'wuzumant. Nu, nyum። -ጋ 'nia -lu duun -ka, we -sele mia ጋ kwə።, kwə። wa yia we ጋ -saa. ³⁰ ጋ zጋlubhonunyጋ -ጋ ka nukple -nyua 'yili, -ጋ mia da nu, a viteli ጋ 'pipee, nikpise 'wu, mጋ wa wilia, 'in wa lia gla 'wu.»

³¹ «Ɔ Nyumɛ Yu yia yia, duduɔ 'wlulapulnyɔ 'tite nya, ɔ -yɔ ɔ 'anzi weee 'sɔ. -Bha ɔ yia ɔ 'ɲnumnikpe -gu ladta, 'n ɔ 'ka nyuma 'wlulapulu. ³² Laga weee yia ɔ 'yu 'wlugbelia, 'n mɔ yia nyuma -yɔsisalia. Sa numɛ 'yliyɔzɔnyɔ sisalia bhlabhlenya -yɔ wlinya -yɔ, ³³ 'sa ɔ Nyumɛ 'Yu yia bhlabhlenya lilikwesɔlv zva, 'n ɔ 'ka wlinya kɔpesɔlv zu. ³⁴ -Sleɛn, ɔ nyumaa 'wlulapulnyɔ yia gbaa -wa mia ɔ lilisɔlv -yla: «Amia, -mama na Dide paltɔ sɔ -zɔnv -gu la, a yi. A yi, dudu -lolu na Dide mnazta la aun -yla, we 'ka dudu gwedɪda 'bhu, a yi a 'ka we -guladi. ³⁵ Nu, ɲwɔ ka 'mɪ 'bha, 'n a yia 'mɪ lililu 'nye. 'n 'nyumatv yia 'mɪ 'bha, 'n a yia 'mɪ 'nyu 'nye. 'n mɪ zlumɛ 'lakpayu nya, 'n a yia 'mɪ kpa sɔ 'sɔ nya. ³⁶ 'n mɪ zlumɛ kpanv nya, 'n a yia 'mɪ 'naa ku 'wugbalt. 'n ka zlumɛ gu -yɔ, 'n a yia 'mɪ 'yuo 'paa yi. 'n mɪ zlumɛ -kaslv 'wv, 'n a yia 'mɪ -yɔbe.»

³⁷ «'n -wa mia tiklu yia we 'bɪgɔpalt ɔ -ylae: «-Amiaa -Kanyɔ, nu, -n nɛɛ, ɲwɔ mɪ -mɪ 'bhada, 'n -a yia -mɪ lililu 'nye, 'nyumatv mɪ -mɪ 'bhada, 'n -a yia -mɪ 'nyu 'nye. ³⁸ Da -a 'yɪ -mɪ 'lakpayu nya, 'n -a yi -mɪ kpa sɔ 'sɔ nya? -'n mɪ kpanv nya, 'n -a yi -mɪ 'naa ku 'wugbalt? ³⁹ -'n ka gu -yɔ, -n mɪ -kaslv 'wv, 'n -a yi -mɪ -yɔbea? Labhla -a 'yɪ -mɪ, 'n -a yi we lenva?»

⁴⁰ «Nyumaa 'wlulapulnyɔ yia gbaae: «'n nɛɛ aun -yla gbuzɔnv sa, -we a nva le na 'bɪsva bhelia -yla, na 'de -yla a nva we le.»

⁴¹ «Tɔvn, ɔ nyumaa 'wlulapulnyɔ yia -wa mia ɔ kɔpesɔlv -yla gbae: «Amia -Lagɔ tia mɛ -yɔ la, a be lv! Nu, -kosu -we'e nyumoa, -we -Lagɔ mnazta la *'Kuzu -yɔ we 'anzunya -yla, a mnt -mɔ. ⁴² ɲwɔ ka 'mɪ 'bha, 'n a 'nɪ 'mɪ lililu 'nye. 'Nyumatv mɪ 'mɪ 'bhada, a 'nɪ 'mɪ 'nyu 'nye. ⁴³ 'n mia 'lakpayu nya, a 'nɪ 'mɪ kpa sɔ 'sɔ nya. 'n mia kpanv nya, a 'nɪ 'mɪ 'naa ku 'wugbalt.»

⁴⁴ «'n we 'bɪgɔ wa yia 'paltɔ yiae: «-Amiaa -Kanyɔ, nu, -n nɛɛ, ɲwɔ mɪ -mɪ 'bhada, 'nyumatv mɪ -mɪ 'bhada, -n mɪ 'lakpayu nya, -n mɪ kpanv nya, -n ka gu -yɔ, -n mɪ -kaslv 'wv, 'n -a 'nɪ -mɪ -yɔbe. Labhla -a 'yɪ -mia? Labhla -a 'nɪ we lenva?»

⁴⁵ «Ɔ nyumaa 'wlulapulnyɔ yia we 'bɪgɔpaltɔ: «'n nɛɛ aun -yla gbuzɔnv sae: -we a 'nta lenv -wa mia -sese -yla, -amɪ -yla a 'nta we lenv.»

⁴⁶ «Nu, wamta, da wa paa wa -kaslv 'wu, 'in we'e bhua, -mɔ wa mnta. 'ln -wa mta tuklu, 'yliyɔgagie -we 'nta bhloluda -ka, 'mu wa yia 'yia.»

Zuifvɔ 'yugalɔnya zva -Zezuu -yɔgbv
(Mk 14.1-2; Lk 22.1-2; Zn 11.45-53)

26 ¹ -Zezu bhia gbu weee ni gbagbie, 'in ɔ nɛɛ ɔ 'binɔnya -ylae:

² «A -yi we 'ji nu, *'Wuzitiylu 'fetu ka cɔpa, we -tu 'wu 'yli 'sɔ. Nu, ɔɔ Nyumɛɛ 'Yu, 'mɔ wa yia wlaa, wa 'ka ɔ *su -gv lakulv.»

³ Nu, -Lagɔbubɔnyaa -cian -yɔ Zuifvɔ nyuma kpasɔ gbelia 'wlu *-Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadv Kaifvɔ -buduɔwɛɛ, ⁴ 'in wa yia wɛli -bhlo bhli, wa 'ka -Zezu kpa 'wiemu, 'in wa 'ka ɔ 'bha. ⁵ Wa nɛɛ: «-A 'na kpali ɔ 'fetu 'yli nya -ni, we 'ni -muv, 'in nyuma gbugblolua.»

'ŋwɔɔ yabhlo slua -Zezuu 'wluo *-lasiklv
(Mk 14.3-9; Lk 7.36-50; Zn 12.1-8)

⁶ Da -Zezu mta Betani *sɔlvbhanyɔ 'Simɔɔɔ -buduɔwɛɛ, ⁷ 'in 'ŋwɔɔ yabhlo yia ɔ -yɔbɛ. ɔ ka -bhonyida kwɛɛ, *-lasiklv -zɔnv, -we 'ka -vale 'tɛa, we mɔ we 'wu. -Zezu mta lida, 'in ɔ yia wee -lasiklv ɔ 'wluo slu. ⁸ ɔ 'binɔnya 'yia we -yɔ, 'in wa yia 'cɛ 'pa, wa nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbv ɔ nyumɔ 'sa sa wea? ⁹ A mneni yaa a 'ka wee -lasiklv -zɔnv pɛlv 'pa, 'in a 'ka we 'gwezi bobabhanya yoo 'nyɛ.»

¹⁰ -Zezu yibheliala we 'ji nu, wa ka 'cɛ 'pa, 'in ɔ nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbv a sialɔ ɔɔ ŋwɔɔ nia? -We ɔ nva 'mi -yla lɛ, gbuzɔnv -wa. ¹¹ Nu, bobabhanya -yɔ aun 'sɔ mɔ 'yli weee nya. Nu, -amɔ mta, we 'ni 'yli weee nya in mɔ aun glaa. ¹² Na gbawlaa 'gbv ɔ yia wee -lasiklv na 'wluo slu. ¹³ ln nɛɛ aun -yla gbuzɔnv sae: da wa yia -Lagɔgbv gba dudv weee -gv, -we ŋwɔɔ ni nva da lɛ, gbaa wa yia we, 'in ɔ lenvɔgbv 'ka nyumaa dli 'wu -tv.»

Zudasi 'yibha ɔ 'ka -Zezu wla

(Mk 14.10-11; Lk 22.3-6)

¹⁴ Tɔɔn, -Zezuu 'bunɔnya kugbua le 'sɔ glaa nyume yabhlo wa laa Zudasi Isikalioɔ, mɔ mɔna -Lagɔbubɔnyaa -cian -gbe, ¹⁵ 'un ɔ nɛɛ: «'Lee, un -ka -Zezu wla ni, lee -lu a 'ka 'mi 'nyɛa?» 'ln -maa yia ɔ tama glu -bhlo 'ya kugbua 'nyɛ. ¹⁶ We 'bhu wee 'yli 'wu, sa ɔ 'kaa nu ɔ 'ka -Zezu wla, -bha ɔ bhlia we 'yooɔ datale.

-Zezu -yɔ ɔ wlawlanɔ lia

(Mk 14.12-21; Lk 22.7-14, 21-23; Zn 13.21-30)

¹⁷ Nu, Zuifɔv *'floo 'nia gɔɔ -yɔ -kaa 'fetu 'ylu tianɔ nya, 'un ɔ 'bunɔnya yia ɔ layibha: «Mɔ -un 'yibha -a mɔ -mi -yla 'Wɔzɔtɔylu 'fetu -gu -lililu pia?»

¹⁸ -Zezu nɛɛ: «A mɔ -zɔɔ nyume nu -gbe,^h a gba ɔ -yla: «-Amiaa -Kanyɔ nɛɛ: «Na bhla ka nyini. -Na -gbe na yia 'Wɔzɔtɔylu 'fetu -saa, un -yɔ na 'bunɔnya 'sɔ.» » ¹⁹ -We ɔ gbaa wa -yla, 'mɔ wa nɔa le, 'un wa yia wee 'fetu -gu -lililu pi.

²⁰ Jibhe zɔa, 'un -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya yia ladɔ wa 'ka li. ²¹ Da wa mia lida, 'un ɔ nɛɛ: «'ln nɛɛ aun -yla gbuzɔnɔ sa nu, aun glaa, nyume yabhlo yia 'mi wlaa.»

²² 'ln we yia wa -yɔkpa, 'un wa yia ɔ layibhayibhte bhli -bhlo -bhlo: «Na -Kanyɔ, we 'ni -ami, we 'ni mɔv?»

²³ ɔ nɛɛ: «-ɔ -yɔ 'mi 'sɔ -ka 'floo 'ɲwa zapɔ lu, mɔ -wa. ²⁴ Gbuzɔnɔ -wa: sa we mia celida -Lagɔsɛbhe 'wu ɔ daa, 'sa ɔɔ *Nyumɛɛ 'Yu yia mɔna. Nu, nyume -ɔ 'kaa ɔ wla, 'un wa 'ka ɔ 'bha, gbonyuu mi -mɔɔ -nu nya. Wa 'ni yaa -mɔɔ gwali, we nanɔ 'yli.»

²⁵ Zudasi -ɔ 'kaa -Zezu wla yia ɔ layibha: «Wlabi, we 'ni -ami, we 'ni mɔv?»

-Zezu nɛɛ: «-Mi gbaa de -mɔv!»

^h26.18 A zɛɛ Mk 14.13-15

-Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya lia*(Mk 14.22-26; Lk 22.15-20; 1 Kol 11.23-26)*

²⁶ Wa mia lida, 'in -Zezu yia 'floo 'wubhu. ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ yia we ladɪɪɪ. ɔ dlilia we ɔ 'bunɔnya 'wɔla, 'in ɔ nɛɛ: «A 'bhɩ we 'wɔ a 'ka we li, na ku -wa.»

²⁷ -Mɩv 'bɪgɩ, 'in ɔ yia nɩ -kɔpɩ 'wubhu, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ yia we wa yoo 'nyɛ, ɔ nɛɛ: «A 'dɛ weee 'ma we. ²⁸ Nu, mɩ -wa na 'pɪɔn -we yia jitea nyɩma duuun 'gbɩ, 'in we 'ka -Lagɔ -yɔ nyɩma 'wɩsusɩlɩ. ²⁹ Nu, gbuzɔnɩ -wa, zɪɪ na Dide -ka dɩdɩ 'wlɩlapɪɪ, we zɪɪ na maa nɩ lolu. We 'nɩ -mɩv, we 'ka -zɛɛn 'wubhu, in 'na 'ka nɩ 'ma.»

³⁰ Wa bhɩɩa -Lagɔ -ɩv 'bhie, wa yia 'tɩa, 'in wa yia *Olivɩsunyaa -gɔgɔ 'wɩ mɩɩ.

-Zezu nɛɛ nɩ, Pielɩ yia ɔ gbɩ kpɛɩa*(Mk 14.27-31; Lk 22.31-34; Zn 13.36-38)*

³¹ Tɔvɩn, -Zezu nɛɛ wa -yɩa: «Nu, -zɛɛn sabɔɔ 'dɛbhie -gbolu, a 'dɛ weee yia 'mɩ 'bɩ 'bhɩa. Nu, we mɩ celɩda -Lagɔsebhe 'wɩɛ:

«Bhɩabhɩɛ 'yɩiyɔzɩnyɔ na yia 'bhaa,

'in bhɩabhɩɛ 'ka lamɩ.»

³² Nu, in -ka tɩɩ, in -ka 'wɩsɔ ɩv, Galilee na yia aɩn wɩɩa mɩɩa.»

³³ 'In Pielɩ nɛɛ ɔ -yɩa: «Nyɩma weee -ka -mɩ 'bɩ 'bhɩ, -amɩ 'na 'ka we ɩɩv.»

³⁴ 'In -Zezu yia we 'bɩgɩpalɩɛ: «In nɛɛ -mɩ -yɩa gbuzɔnɩ saɛ: -zɛɛn sabɔɔ mia, -na kpɛɩ na gbɩ 'wɩla -zakpa ta, -zugba -kɩkɩ 'nɩ -sɩɔ gbo.»

³⁵ Pielɩ nɛɛ: «-ɩnnya, we 'nɩ -mɩv, we -ka 'bha wa 'ka in -yɔ -mɩ 'sɔ 'bha, in 'na 'ka -na gbɩ kpɛɩ.»

'Sa -bhɩɩokpadɛ, wa 'dɛ weee gbaa wee wɛɩ -bhɩɩ.

-Zezu bhuhhoea -Lagɔ Getsemanee

(Mk 14.32-42; Lk 22.39-46)

³⁶ -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya 'sɔ, 'in wa yia da wa laa Getsemanee mni. -Bha ɔ gbaa wa -ylae: «A -di da la, in 'ka mɔ mni, in 'ka -Lagɔ bhuhhoe.»

³⁷ ɔ -yɔ Pielɔ -yɔ Zebedee 'yua 'sɔ klaa, 'in wa yia mni. -Bha ɔ -gu yia, 'in 'pɔn yia ɔ dli 'wu slo. ³⁸ 'In ɔ nɛɛ wa -ylae: «Na dli sulo mi 'mi 'bhada, a -tu 'yliyɔgada, a -yɔ 'mi 'sɔ.»

³⁹ ɔ bea 'yu -sɛ, 'in ɔ yia 'klu lagbli, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe, ɔ nɛɛ: «Na Dide, -in -ka we 'yibha, -in vlali 'mi siaste 'kadu -mni gwe. Nu, we 'na -zeli na dumagbu -ni, we -zɛ -na dumagbu.»

⁴⁰ 'In ɔ yia ɔ 'bunɔnyaa -gbe luyi, -zugba wa mi 'ytaa 'wu. ɔ nɛɛ Pielɔ -yla: «A 'ni mneni a 'ka 'yliyɔgada -tu 'leli -bhloo -kpua, a -yɔ 'mi 'sɔ? ⁴¹ A -tu 'yliyɔgada, a bhuhhoe -Lagɔ, a yi laylagbu lu bhili. Nu, nyumɛ dli 'yibha we 'ka -lu -zɔnɔ lɛnɔ, 'in ku 'ni we mneni.»

⁴² Tɔn, ɔ 'bhu 'yaa wa -yɔ lu, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe. ɔ nɛɛ: «We -ka nu, 'yoo -putu 'ni -mi, siasta -yoo 'ni in 'ka bhli, -na dumagbu nu ɛ.»

⁴³ ɔ yia lu, -zugba wa mi 'ya 'ytaa 'wu, wa 'yli ka 'wuwɔmanu 'gbu. ⁴⁴ ɔ 'bhua wa -yɔ lu, 'in ɔ yia 'yu be, 'in ɔ tanɔ yia -Lagɔ bhuhhoe -zugba ɔ gbaa wee weli -bhlokpade.

⁴⁵ 'In ɔ yia ɔ 'bunɔnyaa -gbe yi lu, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «A mi 'ytaa 'wu -bhlokpade, nyapada a mia yi? Da wa 'kaa Nyumɛ 'Yu wla gbunyuu -lenunya -yla, we bhla ka nyini. ⁴⁶ A -sɔ 'wu, -a 'ka mni! A -tali, nyumɛ ɔ 'kaa 'mi wla, mɔ yia mɔ.»

-Zezu wa yia kpa

(Mk 14.43-50; Lk 22.47-53; Zn 18.3-21)

⁴⁷ Da -Zezu mia gbada, weli mi ɔ nywɛɛ, tɔn Zudasɔ yia yi. ɔ Zudasɔ mia, ɔ mi -Zezuu 'bunɔnya kugbua ɛ 'sɔ glaa. 'In ɔ -yɔ nyumaa -zlo yia yi, tugugble -yɔ su kibhe nya kwɛɛ. Nu, -Lagɔbunɔnyaa -cian -yɔ nyuma kpasɔ tiea wa. ⁴⁸ -ɔ

'kaa ɔ wla, sa ɔ 'kaa ɔ wla, ɔ ka wa -yla we gba. ɔ nɛɛ: «Nyume un -ka gbleli nɛ, mɔ -wa, a kpa ɔ.»

⁴⁹ Ɖɔɔn, ɔ bea -Zezu -yɔ, ɔ nɛɛ: «*Wlabi» ɔ fɔsastie nya, 'in ɔ yia ɔ gbleli.

⁵⁰ -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Tale, -we -in yia lenva, -in nu we le slɔ.»

-Bha tɔlva bea -Zezu -yɔ, 'in wa yia ɔ kpa. ⁵¹ Nu, ɔ 'bunɔnyaa 'yabhlo -saa tugugble tukpa 'wɔ, 'in ɔ yia we -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kaduɔ zɔlubhonunyɔ 'pa, 'in we yia ɔ yukwli 'wlu -di. ⁵² Ɖɔɔn, -Zezu nɛɛ: «Fa -na -gble we 'bigu. Nu, -ɔ -ka tugugble 'wɔbhu, tugugble 'yli ɔ mnɔna. ⁵³ -In yibheli we 'ji nu, in mnɛni un 'ka na Dide bhuhhoe, -bha -bhlokpade, ɔ 'ka 'mɛ 'anzunyaa -zakpa kugbua le 'sɔ yoo 'pa, we 'ka gu. ⁵⁴ We -ka 'sa -mɛ nɛ, sa -we mia celɔda -Lagɔsebhe 'wɔ 'ka gbuzɔnu -zea? Nu, we nɛɛ 'sa we yia 'plia.»

⁵⁵ -Zezu nɛɛ wa -yla: «Wienyɔ un -mia, 'in a yia 'mɛ kpaɔ yi tugugble -yɔ su kibhe nya kwɛɛ -nya yi? -lnnya! 'Ylɛ weɛ nya, in mɛ ladɔda -Lagɔbudu 'kadu zɔ gbɔ -slɔluda, 'in a 'nɛ 'mɛ kpa. ⁵⁶ Nu, 'sa we 'de weɛ 'plia sa, 'in -Lagɔgbuɔ -falɔpanyaa wɛlɛ -we mia celɔda -Lagɔsebhe 'wɔ, we 'ka gbuzɔnu -ze.» Ɖɔɔn, 'in ɔ 'bunɔnyaa yia -bha ɔ tɛ -gwagwɛ nya.

-Zezu wa kwaa gbɔwɔbhunya 'yu

(Mk 14.53-65; Lk 22.54-55,63-71; Zn 18.13-14,19-24)

⁵⁷ Wa kpaɔ ɔ, 'in wa yia ɔ -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kaduɔ, -ɔ wa laa Kaifɔv -gbe kwa. Da -Lagɔbubɔnyaa -cian klaa, -Lagɔɔ titee gwesanya klaa, wa -yɔ nyuma kpaɔ gbɛlia 'wlu. ⁵⁸ Pielɛ mɛ -Zezu 'bɛ, ɔ 'nɛ ɔ -yɔ cɛpa, 'in ɔ yia -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kaduɔ -budunwɛɛ plalɛ, ɔ 'ka -bha 'yi.

⁵⁹ -Lagɔbubɔnyaa -cian -yɔ gbɔwɔbhunya weɛ titaltɛ yoyogbu la -Zezu -yɔ, wa 'ka ɔ gbɔ 'wɔluladɛli, 'in wa 'ka ɔ 'bha, wa 'nɛ gbɔ yabhlogbɔɔ 'yi. ⁶⁰ Nyuma -wa yia -Zezu yo -gu la zɔlva, -maa -zu 'wɔ. Nu, nyume -ɔ 'kaa wɛlɛ gba -we -yɔ wa 'kaa -Zezu 'bha, -mɔɔ 'nɛ -mɛ. -Sleɛn, nyuma 'sɔ -sɔɔ 'wɔ wa nyidɛ, ⁶¹ 'in -maa nɛɛ: «-ɔ mia da nɛ, ɔ nɛɛ nɛ, ɔ mnɛni ɔ 'ka -Lagɔbudu 'kadu labhli, 'in ɔ 'ka we 'subha 'yli ta zɔ.»

⁶²-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu -sɔa 'wɔ, 'nɔ ɔ nɛɛ -Zezu -ylaɛ: «Nyuma nɔ ka -mɔ gbɔ 'wluladɔ, -nɔ 'nɔ mneni -nɔ 'ka gbɔ -gɔ -saa?»

⁶³-Zezu yia ɲwe -muda -tu. 'ln -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-ln bi 'mɔ -yla, 'yliyɔga -Lagɔɔ 'ɲnɔ nya: 'lee, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, -Lagɔɔ 'Yu -nɔ -mia yɔ?»

⁶⁴-Zezu nɛɛ: «'Mɔ -nɔ gbaa dɛ! ln nɛɛ 'ya aɔn -yla nɔ, Nyumɛɛ Yu yia 'tɛtɛ -ka -Lagɔɔ lilisɔɔ ladɔ. 'Yɔ a yia ɔ, yalɔpɔpa -gɔ -zugba ɔ -yɔ we kwli.»

⁶⁵Tɔɔn, -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu yia ɔ 'naa yla 'cɛ nya, 'nɔ ɔ nɛɛ: «ɔ ka -Lagɔ vɛlɔ, a 'dɛ weɛ ka we 'nɔ. -A 'nɔ -slɛɛn gbɔdayinyɔɔ gbɔ -ka. ⁶⁶'ln amɔ, a nɛɛ lea?»

Wa nɛɛ: «ɔ -yɔgbɔ -wa, wa 'bha ɔ.»

⁶⁷Tɔɔn, wa yia ɔ -dɛ klɔɔ slɔ, 'nɔ wa yia ɔ -kwli 'pa, -zugba tɔɔa subhaa ɔ 'kpa yukwli, ⁶⁸'nɔ wa nɛɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ, nyɔɔ 'pa -mɔ -lua? -ln gba ɔ 'ɲnɔ!»

Pielɔ kpɛlɔ -Zezuu gbɔ

(Mk 14.66-72; Lk 22.56-62; Zn 18.15-18,25-27)

⁶⁹Nɔ, Pielɔ -dɔ -bha la, 'pɛpɛ -budɔɲwɛɛ, 'nɔ -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kaduɔ zɔɔlubhonɔɲwɔnɔ yabhlo yia ɔ -yɔbɛ, 'nɔ ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Mɔ, -nɔ -yɔ Galileyu -Zezu 'sɔ mɔ ya.»

⁷⁰'ln ɔ yia nyuma weɛ 'yibadɔ kpɛlɔ, ɔ nɛɛ: «-We a mia gbada, nɔ 'nɔ we -yi!»

⁷¹ɔ mɔa 'suoo klolo -yɔ, 'nɔ zɔɔlubhonɔɲwɔnɔ yabhlo yia ɔ 'yɔ, 'nɔ -mɔɔ nɛɛ nyuma mia -bha -yla: «-ɔ mia dɛ nɔ, ɔ -yɔ Nazaletiyu -Zezu 'sɔ mɔ.»

⁷²'ln Pielɔ yia we kpɛlɔ -tapa, ɔ nɛɛ bibie nyae: «ln 'nɔ nyume nɔ -yi!»

⁷³-Bha bea -sɛ, -wa mia -bha, wa nɛɛ ɔ -yla: «Nɔ, gbɔzɔɔnɔ -wa, -nɔ mɔ wa glaa. -Na gbagbawɛlɔ -gɔ -a yibhelia we 'ji.»

⁷⁴Tɔɔn, Pielɔ yia bi, ɔ nɛɛ: «ln 'nɔ ɔɔ -nyume nɔ -yi! ln -ka yo 'tubhu, -Lagɔ 'pa 'mɔ -kasɔ 'wɔ!»

-Bha -bhlokpade -kukɔ gboa. ⁷⁵ 'ln Pielu dli yia -we -Zezu gbaa ɔ -yla -gu -bho: «Nu, -na kpeli na gbu 'wula -zakpa ta, -zugba -kukɔ 'ni -slɔ gbo.»

Pielu 'tlaa, 'in ɔ yia nyaziwie wida -tu kpokpo.

-Zezu wa kwaa Pilatu 'yu

(Mk 15.1; Lk 23.1-2; Zn 12.28-32)

27 ¹ Zlokpe -papa, -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ Zuifɔv nyuma kpasɩ weee yia welt bhli, wa 'ka -Zezu 'bha. ² Wa gbɔan ɔ, *Wlɔmu -nyume ɔ pɩta Zudee -dudu 'wlu la, wa laa Pilatu, 'in wa yia ɔ -mɔɔ -gbe kwa. 'ln wa yia ɔ -mɔɔ yoo 'nye.

Zudasi tɩa

(Lngb 1.18-19)

³ Zudasi, ɔ wlaa -Zezu, ɔ 'yia nu, wa ka ɔ -yɔgbu 'wɔbhu wa 'ka ɔ 'bha, 'in ɔ dli yia ɔ zukpa -sa. 'ln wee tama glɔ -bhlo 'ya kugbua mia, ɔ yia we -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ Zuifɔv nyuma kpasɩ yoo 'nye lv. ⁴ ɔ nɛɛ: «Nyume ɔ 'nɩa gbɔnyuu yabhlogbɔɔ 'ji -yi, un ka ɔ wla wa 'ka ɔ 'bha, gbɔnyuu un nua lɛ.»

Wa nɛɛ ɔ -yla: «-Mɔv 'ni -amɩaa gbɔ. -Na 'dɛɛ gbɔ mu.»

⁵ Zudasi vitelia wee 'gwezi -mɔ -Lagɔbudu 'kadu zɔ, ɔ mɩa, 'in ɔ yia ɔ 'dɛ bɩzi. ⁶ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'bhua wee 'gwezi la, 'in wa nɛɛ: «Wee 'gwezi mɩa da ni, nyumɛɛ 'pɩɔɔn 'gwezi -wa, nu, -a 'ni mneni -a 'ka we -Lagɔbuduu 'kaduɔ 'kesu 'wɔzɔ.»

⁷ Wa bhli welt, 'in wa yia wee 'gwezi labhu, 'in wa yia we nya nyidabhɩanyɔɔ kpaa zɔ, we 'ka 'lakpanyaa 'bhɩluluda -zɛ. ⁸ We 'dɛɛ 'gbu wa laa -zɛɛn yli nya we «nyumɛɛ 'pɩɔɔn kpaa». ⁹ Nu, -we -Lagɔgbuɔ -falɩpanyɔ Zelemi gbaa, mu nua lɛ.

«Nu, tama glɔ -bhlo 'ya kugbua,

mu -wa -vale -we -gu *Izlaɛli -ylaasɩ bhli welt,

wa 'ka ɔ 'wɔzɔlv.

¹⁰ 'Mu wa 'bhua 'wu,
 'in wa yia we nyidabhlanycɔ kpaɔ 'wuzɔlv.
 Sa na -Kanyɔ tiea 'mɪ,
 'sa wa nva we lɛ.»

Pilatu 'bhua -Zezuu -yɔgbu 'wu
(Mk 15.2-5; Lk 23.3-5; Zn 18.33-38)

¹¹ Wa 'yligbelia -Zezu Pilatu 'yu, 'in -mɔɔ nɛɛ ɔ -yla: «Lee, Zuifvɔ
 'wɩlupɩɩnyɔ -in -mia yɪ?»
 'In -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «'Mu -in gbaa dɛ.»
¹² -Mvɔ 'bɩgv, -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ Zuifvɔ nyuma kpaɩ dɩɩa ɔ gbu 'wɩ
 la, ɔ 'nɪ gbu -gv -sa. ¹³ Tɔun, Pilatu nɛɛ ɔ -yla: «-We weee wa gbaa dɛ -na da nɪ,
 -t'in 'nɔ wee?»
¹⁴ -Zezu 'nɪ we 'yabhlogbɔɔ 'bɩgvpaɩ, 'in we yia Pilatu ŋwɛgaga -subhali.

Pilatu nɛɛ nu, wa 'bha -Zezu
(Mk 15.6-15; Lk 23.13-25; Zn 18.39-19.16)

¹⁵ Nu, Zuifvɔ *'Wɔzɩɩyɩlu 'fɛtɩ -ka nyɩnɩ nɩ, ɔ nyɩmaa -zlo 'yɩbhaa, 'mɔ
 Wɩɔmɩ -dɩdɩvɩ 'wɩlupɩɩnyɔ saa -kaslv 'wu. ¹⁶ We bhla, nyɩmɛ ɔ nyɩma weee
 -yia, wa laa -Zezu -Balabastɩ, mɔ mia -kaslv 'wu. ¹⁷ Da nyɩma duun gbelia 'wɩ
 Pilatu -gbɛ, 'in ɔ yia wa layɩbhaɛ: «Nyɔɔ a 'yɩbha in 'tide 'yia? -Zezu -Balabastɩ
 yaayɩ, -Zezu wa laa -Lagɔɔ -Bhasanyɔɔ?»
¹⁸ Nu, Pilatu 'dɛ -yi we 'ji nu, zenyidɩɩ nya wa wlaa ɔɔ -Zezu. ¹⁹ Pilatu -dɩa
 la, ɔ mɩ gbɩwɩbhuda, 'in ɔ 'ŋwɔnɔ yia ɔ welt yoo 'pa: «-In 'na plalɩ nyɩmɛ mia
 nu gbu 'wu -nɩ. ɔ 'nɪ gbɩnyuu lenv. Nu, -zɛɛn sabɔ mia, -mɔ 'yɩlaa 'wu, in ka ɔ
 'gbu -zila 'yɩ.»
²⁰ * -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ nyɩma kpaɩ sumanɩ nyɩmaa -zlo -yɔla, wa 'ka
 gba nu, ɔ 'tide -Balabastɩ 'yi, 'in ɔ 'ka -Zezu 'bha. ²¹ ɔɔ dɩdɩvɩ 'wɩlupɩɩnyɔ nɛɛ

wa -yla: «Nu, nyume yabhlo na yia 'yitidea. 'Lee, wa 'desobhie glaa, nyoo un 'ka 'yitidea?»

Wa nɛɛ: «-Balabast!»

²² Pilatu nɛɛ: «We -ka 'sa -mi, -Zezu wa laa -Lagoo -Bhasanyo, 'lee, lɛɛ -lu un 'ka o nonva?»

'In wa nɛɛ: «Kulu o *su -gu la!»

²³ Pilatu nɛɛ: «Gbu nyuu -mumu o nu lɛa?»

'In wa yia 'wukpi 'tite: «Kulu o su -gu la!»

²⁴ Da Pilatu 'yia nu, -we o mia lenuda we bhe, 'in 'gbe mia gbugbloluda bhabha, o 'bhua 'nyu 'wu, o budoa kwe nyuma weee 'yibadi, 'in o nɛɛ: «Nyume nu tilittee 'gba 'ni 'mi 'wlu -mi. Amiaa 'dɛɛ gbu -wa!»

²⁵ Wa 'dɛ weee nɛɛ: «O tilitte mia, -amiaa -yo -amiaa 'yilaasu 'wlu -gbu -wa!»

²⁶ Toun, 'in Pilatu yia -Balabast -kaslu 'wusa. 'In o nɛɛ 'sluja -yla nu, wa selu -Zezu, 'in wa 'ka o su -gu lakulu.

'Sluja nyanta -Zezu

(Mk 15.16-20; Zn 19.2-3)

²⁷ Pilatu 'sluja kwaa -Zezu doobu 'wlulapilunyo -budunwɛɛ. 'Sluja weee bibe a o, ²⁸ 'in wa yia o -bana 'wusa, 'in wa yia o 'naa zalu 'wopla. ²⁹ Toun, wa maa 'wia -kloo, 'in wa yia we o 'wluo -pla, 'in wa yia gblee o liliso 'wu zu. Wa 'sibhlia 'kukulu o 'yu, 'in wa yia o nyanu. 'In wa nɛɛ: «Zuifvu 'wlulapilunyo, -na fvu!»

³⁰ 'In wa yia o -dle -gu slu. Wa 'bhua gblee 'wu, 'in wa yia we o 'wluo 'pa.

³¹ Da wa bhia o nyante, 'in wa yia o 'naa zalu 'wusa, 'in wa yia o 'dɛɛ -bana o 'wopla, 'in wa -yo o yia mni wa 'ka o su -gu lakulu.

-Zezu wa kulva su -gu la

(Mk 15.21-35; Lk 23.26-43; Zn 19.17-27)

³² Da wa 'tlaa 'gbe, 'in wa -yɔ Silenyu 'Simɔɔ yia gbeli. 'Sluja nɛɛ ɔ -yla -gla nya nu, ɔ 'bhu -Zezuu su 'wv. ³³ 'In wa yia da yabhlo wa laa zuifowelt 'wv Gɔɓgɔta nyini, we ji -wa nu, 'wluu 'kva da. ³⁴ -Bha 'sluja 'nyɛa -Zezu nu -we lu wa palia kalɔ -nyakɔ. -Zezu 'yia we 'ɲwe, ɔ 'nɪ we 'ma. ³⁵ Wa yia ɔ su -gu lakulɔ, 'in wa yia -nɪgbɪ 'pa, -we wa 'kaa 'yɪ -bhlo -bhlo ɔ -bananya glaaa 'gbu. ³⁶ Tɔɓn, wa yia -bha ladɪ, wa 'ka ɔ 'yliyɔɔv.

³⁷ -We ka 'gbu wa yia ɔ 'bha, wa ka we celi, 'in wa yia we ɔ 'wɓubita lakulɔ:
-ɔ MIA DA

ZUIFUDU 'WLULAPULUNYɔ -ZEU -WA

³⁸ Wa ka 'ya 'wienya 'sɔ su -gu lakulɔ ɔ kwesi. 'Yabhlo mɪ ɔ lilisɔɓ, 'in -gudv mia ɔ kɔpɛsɔɓ. ³⁹ -Wa plɪta -bha, 'wlu wa bitea, 'in wa velta -ɔ, ⁴⁰ wa nɛɛ: «-Mɪ, -mɪ gbaa -in 'ka -Lagɔɓudu 'kadv -wɓ, 'in -in 'ka we 'subha 'yɪ ta 'wv nɪ, -sa -na 'de gbu 'wv. Nu, -in -ka -Lagɔɔ 'Yu nya -mɪ, -in 'bhv su -gu -in 'ka lasibhli.»

⁴¹ 'Sa -bhlokpade, -Lagɔɓubɔnyaa -cian klaa, -Lagɔɔ titee gwesanya klaa, we -yɔ Zuifv nyuma kpasɪ nyania ɔ, wa nɛɛ: «ɔ ka nyuma tɔɓa pue, ⁴² ɔ 'nɪ -slɛɛn mneni ɔ 'ka ɔ 'de pue. *Izlaɛlu 'Wlulapulunyɔ ɔ -mia yɪ? We -ka 'sa -mɪ, ɔ 'bhv su -gu ɔ 'ka lasibhli, 'in -a 'ka ɔ dɪ -gu vɔ. ⁴³ 'In ɔ nɛɛ: «In mɪ -Lagɔɔ 'Yu nya.» Nu, -de -Lagɔ yɪ ɲwnu, ɔ 'ka ɔ gbu 'wusa, -bha -a yia 'yia.»

⁴⁴ 'Sa -bhlokpade, 'wienya, -wa wa kulva su -gu la ɔ kwesi, -maa velta ɔ.

-Zezuu tɪda

(Mk 15.33-41; Lk 23.44-49; Zn 19.28-30)

⁴⁵ 'Yɓ 'ka -glɔnyɪdɪ nynia yɪ, nɪkpise kpaɔ dudv weɛ -gu, we li 'lɛɪ ta. ⁴⁶ We bhɪalɪda -Zezu 'kpiɔ 'wv 'tɪtɛɛ, ɔ nɛɛ: «Eli, Eli, lama sabakatani?» -Mvɔ ji -wa nu: na -Lagɔ, na -Lagɔ, lɛɛ -lu ka 'gbu -in yɪ 'mɪ 'bɪ 'bhva?

⁴⁷ Nyuma tɔɓa -wa mia -bha, -wa 'nua we, wa nɛɛ: «ɔ mɪ Elii lada!»

⁴⁸ Wa 'yabhlo 'bhua -fuu 'wu -gwagwie nya, ɔ faa we kalo nu lu, 'un ɔ yia we gblee 'yiliya 'wu zu, 'un ɔ yia we ɔ ηwe -yɔdu ɔ 'ka 'ma.

⁴⁹ Nu, wa tɔlva nɛɛ: «-ln wu -slɔ. -De Elii yi yi -mɔɔ 'ka ɔ gbɔ 'wɔsa, -a 'ka -bha 'yu!»

⁵⁰ -Zezu yia 'wokpi lu 'titɛɛ, 'un ɔ yia tli. ⁵¹ -Bha -bhlokpade, 'naa buzia -Lagɔbudu 'kadu zɔ bhlia 'wuylayite we nyɔdu -mɔ yali tuklu, 'un we yia zɔ nyni. Dɔdu yia zuklu, 'un tukpanya yia 'wuyla. ⁵² Gbawla yia ηwe -kalti, 'un -Lagɔnyuma tɔlva -wa tlia, 'un wa yia titlunya glaa 'wɔsɔ. ⁵³ 'ln wa yia wa gbawla 'wutla. Da -Zezu -sɔa titlunya glaa 'wu, wa mɔna -Zeluzalɛmɔ, 'un nyuma duun yia wa 'yu.

⁵⁴ *Wlɔmɔ -slɔja glu gbuu 'yugalinyɔ -yɔ ɔ 'slɔja, -wa mia -Zezu 'yliyɔzɔda, wa 'yia dɔdu zukluda we -yɔ -lu weee -we 'plia, 'un wa yia nyanɔ nu, wa nɛɛ: «-Lagɔɔ 'Yu ɔ -mia 'piɛn!»

⁵⁵ 'ŋwnɔ -duun mia -bha, -wa kwaa -Zezu yoo Galilee, 'un -wa pia ɔ -yla, wa 'yilgbe -mɔ 'pi, -zugba wa yla. ⁵⁶ Wa glaa, Magɔdala -ηwnɔ Malii klaa, *'Zake -yɔ *-Zezefɔ 'nyaa Malii klaa, we -yɔ Zebedee 'yuaa 'nyaa mɔ -bha.

Alimateyu *-Zezefɔ faa -Zezu gbawla 'wu
(Mk 15.42-47; Lk 23.50-56; Zn 19.38-42)

⁵⁷ Jibhe mia zɔda, 'un Alimategbe 'wɔ ηnɔmninyɔ yabhlo wa laa *-Zezefɔ, 'un -mɔɔ yia yi. Nu, -mɔɔ mɔ -Zezuu 'bɔnɔnyɔ nya. ⁵⁸ ɔ mɔna Pilatu -gbe, 'un ɔ yia -mɔɔ -Zezu 'kwie -zlalt. Tɔɔn, Pilatu yia ɔ 'yoo 'nye ɔ -yɔ we 'ka mɔ. ⁵⁹ ɔ 'bhua -Zezuu 'kwie 'wu, 'un ɔ yia we 'naa lolu -yɔ zu. ⁶⁰ 'Bhuka -we wa 'bhluu tukpa 'wu ɔ 'dɛɛ -yla, we nukplɛ ɔ faa wee 'kwie. We 'bigu, ɔ glipea tukpa -boklo 'kadu, ɔ klaa gbawla ηwe, 'un ɔ yia mɔ. ⁶¹ Magɔdala -ηwnɔ Malii -yɔ Malii -putu -dɔ -bha gbawla 'yu la.

'Slɔja -kva -Zezuu gbawla ηwe

⁶² Zli -ka zli, mɔ -wa *Nyapeyli. -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ Falizunyuma yia Pilatu -gbe mɔ. ⁶³ Wa nɛɛ: «-Amɔaa -kanyɔ, -we ɔ yokanyɔ mɔ gbaa, -zugba ɔ

-ga 'yliyɔ, -amɪaa dɪ ka we -gʊ lasibhli. ɔ nɛɛ: <'Yɪ 'sɔ, we tanu nya, na yia tɪtɪlɪnya glaa 'wʊsɔ. > ⁶⁴ We 'dɛɛ 'gbʊ, -na zukpa -wa, tie -na 'slɔja, wa 'ka ɔ gbawla ŋwɛkʊ tɪkɪlɪ 'yɪ ta. Wa -ka 'sa nʊ, ɔ 'bɪnɔnya 'nɪ mneni wa 'ka ɔ 'kwie yɪ, 'in wa 'ka gba nɪ, ɔ ka tɪtɪlɪnya glaa 'wʊsɔ. We 'nɪ -mʊʊ, yo -mʊmʊ wa yia tubhwa, we -nyu 'yɪ we -zi tanu.»

⁶⁵ Pilati nɛɛ: «'Slɔja nɪ, sa a -ka we ŋwɛkʊkʊe mneni, a mɪnɪ a 'ka 'sa we ŋwɛkʊ.»

⁶⁶ Tɔʊn, wa yia mɪnɪ wa 'ka gbawla ŋwɛkʊ. Tɔkpa -we mɪa we ŋwɛɛ, 'in wa yia we -yɔ 'pa, 'in wa yia -bha 'slɔja 'yɪlɪgbeli, wa ka we 'yɪliyɔzɔ.

-Zezu -sɔa tɪtɪlɪnya glaa 'wʊ

(Mk 16.1-11; Lk 24.1-12; Zn 20.1-10)

28 ¹ Nyapeyɪlɪ 'plɪa, dimasu zɪlɔkpe -papa, Magdala -ŋwɔnɔ Malii -yɔ Malii -putu yia gbawla -gʊ mɪnɪ. ² Tɔʊn, 'in dʊdʊ yia zukɪlɪ sa -glɪglɪ. -We ka gbʊ -wa, Jejɪtapɛɛ 'anzɪ 'bhʊa yalɪ, mʊ 'sɪbhɪlɪa la, we glɪpea tɔkpa -boklo 'kadʊ, 'in we yia we gbawla ŋwɛɛ -sa, 'in we yia we -gʊ ladɪ.

³ Sa 'nyu 'kaa 'yɪka 'pa, 'sa we 'kɪlɪ mɪa, 'in we 'wʊ -bana lɪa 'paɪn 'paɪn. ⁴ Waa 'slɔja nʊa nyano, -zugba wa tɛɪa, 'in wa yia bhɪlɪ tɪtɪlɪnya 'bhɪsa.

⁵ Nɪ, 'anzɪ nɛɛ 'ŋwɔnɪ -yɪa: «A 'na nʊnʊ nyano -nɪ. In -yɪ we 'jɪ nɪ, -Zezu -ɔ wa kʊlʊa *su -gʊ la, ɔ da a mɪa -talɪda. ⁶ ɔ 'nɪ -selɪ -mɪ. Sa ɔ gbaa, ɔ ka tɪtɪlɪnya glaa 'wʊsɔ, ɔ -ga 'yɪliyɔ. A yɪ, da ɔ pɪa zɪlɛ la, a 'ka -bha 'yɪ. ⁷ A mɪnɪ -gwagwɛ nya, a 'tʊlʊ ɔ 'bɪnɔnya nɪ, ɔ ka tɪtɪlɪnya glaa 'wʊsɔ, ɔ ka aɪn 'yugalɪ Galɪlee. -Mɔ a yɪa ɔ 'yɪa. Nɪ, 'mʊ in gbaa dɛ aɪn -yɪa.»

⁸ Wa 'bhʊa gbawla -yɔ slɪ, wa mɪ nyano nʊda, -zugba 'mʊna 'kadʊ mɪ wa dɪlɪ 'wʊ. 'In wa yia mɪnɪ -gwagwɛ nya, wa 'ka -Zezuu 'bɪnɔnya 'dɪ -salɪ. ⁹ Tɔʊn, 'in -Zezu yɪa wa yoo yɪ, ɔ nɛɛ wa -yɪa: «Ka 'yuo 'pa!» Wa bɛa ɔ -yɔ, 'in wa yia ɔ bhʊ lakpa, 'in wa yia ɔ 'yɪlɪmanɪ. ¹⁰ 'In ɔ nɛɛ wa -yɪaɛ: «A 'na nʊnʊ nyano -nɪ, a mɪnɪ, a gba na bhɛɪa -yɪa wa mɪnɪ Galɪlee, -mɔ wa yia 'mɪ 'yɪa.»

'Dɪ 'slɔja -saa*(Mt 27.62-66)*

¹¹ Da waa 'ɲwɪɪ mɪa -slɔ 'yloogblɔ, 'slɔja -wa -kɔa gbawla ɲwɛ, 'ɪn wa tɔlɔa yia 'gbe nɔkplɛ lɔmɪnɪ. -We weee 'plɪa, 'mɔ wa gbaa -Lagɔbɔbɔnyaa -ciɪn -yɪa.

¹² -Maa -yɔ nyuma kpaɪi gbɛlɪa 'wɪlɔ, 'ɪn wa yia wɛlɪ -bhlo bhɪɪ. Wa 'nyɛa 'slɔja 'gwezi -zɔ, ¹³ 'ɪn wa nɛɛ: «-We a 'kaa gba nɪ, mɔ nɪ da: «Nɪ, sabɔ, da -a mɪa 'yɪa 'wɔ, 'ɪn ɔ 'bɪnɔnyaa yia yɪ, 'ɪn wa yia ɔ 'kwɪɛ yɪɪ.» ¹⁴ Nɪ, ɔɔ dɔdɔ 'wlulapɪɪnyɔ -ka we 'nɔ, -we -a 'kaa gba, -a -yɪ we. Gbɔ 'na 'ka aɪn yɪɪ.»

¹⁵ 'Slɔja -yɔ wa 'gwezi mɪa, -we wa gbaa wa -yɪa, mɔ wa nɔa lɛ. Wee 'dɪ wa zɔa 'slɔja, 'ɪn we yia lamnɛni Zuɪfɔb -gbɛ. -Zɛɛn yɪɪ nya, wa mɪ -slɔ we gbada.

-Zɛzɛ -slɔlɔa ɔ 'dɛ ɔ 'bɪnɔnyaa 'klɔ*(Mk 16.14-18; Lk 24.36-49; Zn 20.19-23; Lngb 1.6-8)*

¹⁶ ɔ 'bɪnɔnyaa kɔgbɔa lɛ -bhlo mɪa Galɪlɛɛ, -gɔgɔ -we -Zɛzɛ -slɔlɔa wa 'klɔ, 'mɔ wa -gblaa. ¹⁷ Wa 'yɪa -Zɛzɛ -yɔ, 'ɪn wa yia ɔ 'ɲɪɪ -mɪnɪ. Nɪ, wa tɔlɔa lɔa dɪɪ. ¹⁸ -Zɛzɛ bɛa wa -yɔ, 'ɪn ɔ nɛɛ: «-Lagɔ ka 'mɪ 'tɪtɛ weee 'nyɛ yalɪ -yɔ dɔdɔ -gɔ. ¹⁹ A mɪnɪ laga -dɔdɔ weee -gɔ, a -zɛɪɪ -mɔ -nyuma na 'bɪnɔnyaa. A batizɛɛ wa 'nyu nya, Dɪdɛ klaa, 'Yu klaa, we -yɔ Zuzu 'Pɔpɔ, wa 'ɲɪɪ nya. ²⁰ Tɪtɛ weee 'ɪn 'nyɛa aɪn, a -slɔlɔ wa we 'nɔɲwɛzɔvɛ. A yɪbhɛɪɪ we 'jɪ nɪ, 'ɪn -yɔ aɪn 'sɔ mɪ 'yɪɪ weee nya, 'ɪn dɔdɔ 'kaa labɔ.»

Maliku 'sebhε

Sa Maliku gbaa -Zezuu gbuzɔnu gbυ

Nu, nyuma -wa cεla -Zezuu -gυgbυ, Maliku -wa wa tianυ. Ɔmɔ klaa, *Pɔlu klaa, we -yɔ Banabasυ, ma nυa lubho dabυdυ. Wa ka Maliku -gυgbυ cεli -Zezuu tietienyaa lenugbunyaa 'sebhε 'wυ. Ɔ 'sebhε 'wυ, ɔ 'yibha ɔ 'ka tua -Lagɔnyuma -Zezu -slolu, 'in -we ka 'gbυ we mɪ yaa nu, -Zezu tli tεn, ɔ 'ka we 'ji wa -yla gba.

-We 'kaa lenυ, 'mυ 'Zan *-Batisu gbaa

1 ¹-Lagɔgbυ -we gbaa -Lagɔ 'Yu -Zezu *Klisu gbυ, we gwedɪda nɪ. ²*-Lagɔgbυυ -falɪpanyɔ *Ezaii cεla ɔ 'sebhε 'wυε:

«Nu, -Lagɔ nεε:

↳-Mɪ 'yu na paa na *tietienyɔ yoo ɔ 'ka -na 'yoo -yɔmnazi.»

³ Nyume yabhlo 'kɪa 'wυ -mɔ da bebleε, ɔ nεε:

«Nu, a mnazi Nyumaa -Kanyɔɔ 'yloogblυ -yɔ.

A nυ 'yoo tiklu ɔ 'yu.» »

⁴ Sa wa 'yia *Zaan -yɔ -mɔ da bebleε, -zugba ɔ batizee nyuma 'nyu nya, ɔ kɪ 'wυ nu, «A 'bhiti dli, a yi in 'ka aun batizee, 'in -Lagɔ 'ka amiaa gbunyii 'wυtɪ.»

⁵ Zudee -dυdυ -gυ -nyuma weee -yɔ *-Zeluzalemυ -nyuma weee yia Zaaan -gbε. Gbunyuu, -we wa nυa lε, 'mυ wa gbaa -zejila 'wυ, 'in ɔ batizea wa, Zudeen nyu lu.

⁶ Nu, ɔ Zaan mɪa, ɔ 'wυ -bana mɪ *-nyɔmεε nyani nya, 'in ɔ -cεsli mɪa nυmεε ku nya. Luυ 'kɪ -yɔ -gangan ɔ lia. ⁷ Ɔ 'kɪa 'wυ, ɔ nεε: «Nyume -ɔ yia 'mɪ

'bi yia, ɔ 'tite -zi na -nu. In 'ni we 'klu -ka un 'ka 'wokwli, 'un un 'ka ɔ -sakwlaa 'llukpe -blo. ⁸'Nyu nya -amɩ na batizea aun. Mo yia aun batizea -Lagɔɔ Zuzu 'Pupa nya.»

Zaan batizea -Zezu

(Mt 3.13-4.11; Lk 3.21-22, 4.1-13)

⁹-Bha -bhlokpade -Zezu 'bhva Nazaletɩ Galilee -dudu -gu, 'un Zaan yia ɔ batizee Zudeen nyu lu. ¹⁰-Zezu 'tlaa 'nyu lu, tɔun, ɔ yia -Lagɔɔ 'gbe -yɔyɩ nwe -kalida. 'In -Lagɔɔ Zuzu -ɔ 'wluva -kpakun, -mɔɔ yia -Zezu -gu lasibhli. 'In wa yia welt yabhlo 'bhva -Lagɔɔ -gbe 'nu, we nɛɛ: ¹¹«Na 'Yu -in -mia, in -kali -na zɛ. -Mu un 'nyea na dli weee yoo.»

¹²Tɔun, -Lagɔɔ Zuzu yia -Zezu da bebleɛ 'sulu. ¹³ɔ li -mɔ 'yɩ glu 'sɔ, 'un *-Saatan yia ɔ layla, -zugba -Zezu mɩ -mɔ -fliinuma glaa, 'un 'anzunya yia ɔ 'wusa.

-Zezu laa zibhibhanya -mɩva

(Mt 4.12; Lk 4.14-15, 5.1-11)

¹⁴Wa ka Zaan -kasɩ 'wupa 'bhie, -Zezu yia Galilee -dudu -gu mɩ. ɔ nɩnia -mɔ, 'un ɔ yia -Lagɔgbu gbagbue bhli. ¹⁵ɔ nɛɛ: «Yɩ -we -Lagɔ -saa -bha, we ka nɩni. *-Lagɔɔ nyɩmaa 'wlulapɩ bhla ka cɩpa. A 'bhiti amɩaa dli. A zu -Lagɔgbu dli -gu.»

¹⁶-Zezu mɩ Galilenyu kwesi 'plɩda, 'un ɔ yia 'Simɔɔ -yɔ ɔ bheli Andlee 'yɩ. Wa mɩ -bha wa 'sowli 'nyu lu vitelida. Nu, zibhibhanya wa -mia. ¹⁷-Zezu nɛɛ wa -ylɛ: «A yi 'mɩ 'bi, sa a kpa zibhi, un 'ka 'sa aun nyɩmaa 'yilibanɔnɩnya -zɛɩ, 'un a 'ka wa 'mɩ 'bila.» ¹⁸Tɔun, wa tia -bha wa 'sowli, 'un wa yia ɔ 'bi mɩ.

¹⁹ɔ bea 'yɩ -sɛ, 'un ɔ yia Zebedee -yɔ ɔ 'yua *'Zake -yɔ *Zaan -yɔyɩ, -zugba wa mɩ wa 'sowli mnazɩda, -mɔ 'glu 'wu. ²⁰ɔ laa wa, 'un wa yia -bha wa dide -yɔ ɔ lubhonɩnya ti, -mɔ 'glu 'wu, 'un wa yia ɔ 'bi mɩ.

-Zezu vua zuzu 'nyuu*(Lk 4.31-37)*

²¹ -Zezu -yɔ ɔ *'bunɔnya mnta Kapenaumu *Nyapeyli nya, 'in ɔ yia wa gbu -slolu *-Lagɔbudu zɔ. ²² ɔ gbagba weli ka wa ηwegaga -subhali. Nu, ɔ 'ni wa gbu -slolu -Lagɔɔ titee gwesanya 'bhisa, se -we -Lagɔ 'nyea ɔ, we nya ɔ -slolua wa gbu. ²³ Tɔɔn, nyumε yabhlo, zuzu 'nyuu kpaɔ, 'mɔ wa 'yia -yɔ -mɔ -budu zɔ, 'in ɔ yia 'wɔkpt. ²⁴ ɔ nεε: «-Mi, Nazaletiyu -Zezu, -naa lεε -gbu pɔl na gbu 'wɔla? -Amɔa lasasεε 'gbu -in yia yi yi? In -yi -mi ηwεε ηwεε: -Lagɔɔ -Mɔwɔɔnyɔ ɔ tiea, 'mɔ -in -mɔ.»

²⁵ -Zezu yia we, we ηwεε labhali -gla nya: «'Mu ηwe! 'Bhu ɔ 'wu.»

²⁶ Tɔɔn, 'in we yia ɔ lazuklu 'titeε, 'in we yia ɔ 'wɔtla 'wɔkpkpεe nya.

²⁷ ηwegaga yia wa 'dε weεε subha, 'in wa yia la 'yɔbhali yɔbhalε: «Aya! Lεε gbu ni daa? Weli -lolu ɔ slolua nyuma 'titeε nya. Nu, ɔ pɔl zuzu 'nyii 'wlu la, 'in we zua ɔ 'nɔηwε.»

²⁸ -Bha -bhlokpadε ɔ 'ηni mnenia Galilee -dɔdɔ -gu la.

-Zezu jipea guzɔnyaa -zlo*(Mt 8.14-17; Lk 4.38-41)*

²⁹ Wa 'tlaa tɔɔn, ɔmɔ klaa, 'Zake klaa, we -yɔ Zaan, wa yia Andlee -yɔ 'Simɔɔɔ -buduηwεε mni. ³⁰ Wa 'kaa -mɔ nyini, -zugba 'Simɔɔɔ 'ηwnɔɔ 'nyaa mi lapɔda. ɔ ku -su. Wa yia we -Zezu -yla gba slɔ. ³¹ ɔ bεa ɔ kwesi, 'in ɔ yia ɔ ɔ -yɔ ɔ 'wɔbhulu, 'in ɔ kusulo yia ɔ -gu 'bhu. 'Bhie, ɔ yia wa -yla pipie bhli.

³² Jibheza, da 'yɔ bhli, 'in wa yia guzɔnyaa -yɔ nyuma -wa zuzu 'nyuu mɔa 'wɔ -Zezuu -gbe -la. ³³ 'In, -zɔɔ -nyuma weεε yia -bha weεε -buduηwεε 'wlugbeli. ³⁴ ɔ yia nyuma, -wa kaa guu 'yɔ -bhlo -bhlo -yɔ jipe, 'in ɔ yia zuzu 'nyii duun vu. Nu, ɔ ɔ -mɔa, zuzu 'nyii -yi we, we 'dεε 'gbu ɔ 'ni ηwnu we 'ka gba.

-Zezu 'pluta Galiledudu weee -gu*(Lk 4.42-44)*

³⁵ Zligu -papa, 'in -Zezu yia 'wusɔ, 'in ɔ yia -flii mni. -Mɔ ɔ bhubhoea -Lago.

³⁶ 'Bhie, 'Simɔɔ -yɔ ɔ -lima yia ɔ 'ylibalanɔnva mni. ³⁷ Wa 'ya ɔ, wa nɛɛ ɔ -yla:

«Nu, nyuma weee mi -mi -yɔ layibhada.»

³⁸ ɔ nɛɛ wa -yla: «-A mni 'ya da -putu, kwesi -gbenya 'wu, in 'ka -memɛ -Lagɔgbu gba. Nu, we 'gbu in yia yi.»

³⁹ ɔ yia Galilee -dudu weee -gu 'plɩɩ, -zugba ɔ gba -Lagɔgbu -Lagɔbudunya zɔ, 'in ɔ vu zuzu 'nyii.

-Zezu jipea *sɔɩbhanyɔ*(Mt 8.1-4; Lk 5.12-16)*

⁴⁰ -Bha *sɔɩbhanyɔ -bhlo bea ɔ 'yu, 'in -mɔɔ yia 'kukolu 'sibhli. -Mɔɔ nɛɛ: «-Na zukpa -wa. We -ka -mi dudu nani, -in mnɛni -in 'ka 'mi jipe.»

⁴¹ -Zezu 'yɩta ɔ nyazi, 'in ɔ yia ɔ kwezi, 'in ɔ nɛɛ: «We nani 'mi dudu we 'ka -mi -yɔ 'bhv.» ⁴² Tɔɩn, 'in we yia ɔ -yɔ 'bhv, 'in ɔ yia 'pu. ⁴³ -Bha ɔ gbaa ɔ -yla

'klɩ 'cɩɩ nyae: ⁴⁴ «-In -ka mni ni, -in 'na -sali we 'di nyumɛ yabhlogbɔɔ -ni.

Mni -na 'de *-Lagɔbubɔnyɔ 'kluslolua. 'In, -we *Moizi gbaa nyumɛ -ɔ -ka 'pu -ɔ 'nyɛ -Lago, -in wla we, wa 'ka we 'jiyibheli nu, *sɔɩ ka -mi ku 'wu 'bhv.»

⁴⁵ ɔ nyumɛ mni, 'in ɔ yia we gba nyuma weee -yla. We 'dɛɛ 'gbu -Zezu 'ni 'maslɛn mnɛni ɔ 'ka 'gbe nɔkplɛ pla. -Mɔ ɔ -dula -flii la, -zugba wa bhv da weee, wa yi ɔ -gbe.

-Zezu jipea zɔɩslonyɔ*(Mt 9.1-8; Lk 5.17-26)*

2 ¹ 'Yɩ 'sɔɩ 'plɩ, 'in -Zezu yia Kapenaumu lu yi. Wa ka 'nu nu, ɔ mi -budu zɔ. ² Nyuma duun yia -mɔ gbeli. Wa -zu 'wu -bhaa 'gbu, tɔɩva 'ni mnɛni wa 'ka 'yiligbeda 'yi -bha -budunwɛɛ. 'In, -zugba ɔ gbaa wa -yla -Lagɔwɛɩ. ³ 'In nyuma -yɔ zɔɩslonyɔ yia yi. ɔ mi nyuma -mnva kwɛɛ 'sowli

¹⁷ ɔ 'nva we, ɔ nɛɛ wa -yla: «Nyuma -wa -yalia, wa'a mni -dotlɔɔ -gv. Nu, guzunya mnia -dotlɔɔ -gv. Nu, in 'ni nyuma tiklu laa yi, gbukpva -nyuma in yia laa.»

-Zezu -yɔ 'sun

(Mt 9.4-17; Lk 5.33-39)

¹⁸ Zaaan 'bunɔnya -yɔ *Falizunyuma mi 'sun 'wɔ, 'in wa yia -Zezu layibhaa mni. Wa nɛɛ ɔ -yla: «Lɛɛ -lu ka 'gbu Zaaan 'bunɔnya -yɔ Falizunyuma mi 'sun 'wɔ, 'in -nanɔɔ 'bunɔnya 'ni 'sun 'wɔ -mia?»

¹⁹ -Zezu yia we 'bigupalte: «'Ŋwɔɔ kwa zli, ɔ 'lowlii -lima mneni wa 'ka lililu ti ɔ 'lowlii 'yibadu? -lnnya, we 'ni 'sa -mi. ɔ 'lowli -ka -bha -mi, wa 'ni mneni wa 'ka 'sun pla. ²⁰ Nu, 'yli yabhlo yia nyinia, 'in wa saa wa 'ŋwɔɔ 'lowli glaa. -Mɔɔ zli wa plaa 'sun.

²¹ «Nu, -bana sva -ka yla ni, nyume -ka we pipɛda -mi, ɔ'ɔ zu we ylada 'naa lolu. ɔ -ka 'sa we nu, 'in 'naa lolu gbizea -bana sva 'wɔ, 'in we ylada ylimania 'wbla.

²² «Nu, wa'a pali nu lolu *bala sva 'wɔ. Wa -ka 'sa nu, 'in nu lolu wlaa wee bala, 'in we 'dɛ 'sɔ nyumoa. Nu, nu -lolu kaa bala lolu.»

-Zezu -yɔ Nyapeyli

(Mt 12.1-8; Lk 6.1-5)

²³ *Zuifv Nyapeyli yabhlo nya, -Zezu mi blekpa 'plida, 'in ɔ 'bunɔnya yia bleya -kwakwɛ bhli 'yooŋwe -yɔ. ²⁴ -Bha Falizunyuma gbaa ɔ -yla: «-We -amiaa tite gbaa wa 'na nɔɔ Nyapeyli nya lɛ -ni, lɛɛ -lu ka 'gbu -na 'bunɔnya nu we lea?»

²⁵ ɔ nɛɛ: «Da *-Davidi 'nia -lu -ka, 'in ŋwɔ mia ɔ -yɔ ɔ nɔɔnya 'bhada, -we ɔ nva lɛ, a 'ni -slɔ we zɛlu? ²⁶ *-Lagɔɔɔɔɔɔɔɔ -kanyɔ 'kadɔ Abiataa bhla, 'sa -Davidi plaa -Lagɔɔ bɔɔɔɔɔɔɔɔ zɔ, 'in 'floo wa 'nyɛa -Lagɔ, wee 'floo mia ni, -Lagɔɔɔɔɔɔɔɔ 'dekpa 'ka yaa we li, 'in -Davidi yia we li, 'in ɔ yia ɔ nɔɔnya -nu wla.

²⁷ «Lagɔ zva nyuma Nyapeyli, wa zuzɔnɔv 'gbu ɔ yia we lala, we 'ni Nyapeyli 'dekpuaa 'nɔŋwezuzvɛɛ gbu. ²⁸ We 'dɛɛ 'gbu, Nyumɛɛ Yu mia, mɔ -wa Nyapeyli -Kanyɔ.»

Nyumɛ -ɔ ka sɔ 'kua

(Mt 12.9-14; Lk 6.6-11)

3 ¹ -Zezu yia -Lagɔbudu zɔ pla lu, -zugba nukpasu -ɔ ka sɔ 'kua ɔ mi -mɔ. ² -Wa mia -bha, -zugba wa wu 'saa -Zezu tenyii, -de ɔ yi nyumɛ jipe Nyapeyli nya, 'in wa 'ka sa ɔ ɔ zva titeɛ 'nɔŋwɛ, wa 'ka we gbu ɔ 'wlu dɪ. ³ ɔ nɛɛ -ɔ ka sɔ 'kua -ylaɛ: «-Sɔ 'wu nyuma weee -zejila 'wu.»

⁴ Tɔvɔn, ɔ yia wa layibha: «Sa tite gbaa? We nɛɛ wa nu gbu -zɔnɔv le Nyapeyli nya yaayɪ, wa nu gbu 'nyuu lɛɛ? Wa pue nyumɛ yaayɪ, wa 'bha nyumɛɛ?»

'ln -bha yia 'wɔvɔ bhlenyii. ⁵ Waa nyumaa nukplɛɛ 'ylinyɔnɔo 'gbu -Zezuu dɪ yia 'wɔsɔ, -zugba ɔ ylaa wa 'cɛ dɪ nya. 'ln ɔ nɛɛ -ɔ ka sɔ 'kua -yla: «-Glo -na sɔ 'wu.» ɔ -gloa ɔ sɔ 'wu, 'in we yia 'pu. ⁶ Falizinyuma 'tlaa, wa -yɔ *Ewloɔvɔv nyuma yia yɪ pla, wa yia gbu zɔ. Nu, wa 'ka 'klɪ 'yɪ, wa 'ka ɔ 'bha.

Nyumaa -zlo yia -Zezu 'bɪ

⁷ -Zezu yia 'nyuu ŋwɛ -yɔ mɔnɪ, ɔ -yɔ ɔ 'bɪnɔnyaa 'sɔ. Nyumaa -zlo yia ɔ 'bɪ, Galilee klaa, Zudee klaa, we -yɔ Idumee dɔvɔ -gu wa 'bhua. ⁸ Tɔlvɔ 'bhua -Zeluzalemɔ, tɔlvɔ 'bhua Idumee -dɔvɔ -gu, dɔvɔ -we mia Zudeɛn nyu luɔ, tɔlvɔ 'bhua we -gu, tɔlvɔ 'bhv 'yaa Tilt -yɔ Sidɔɔn kwesi gbe 'wu. Nu, wa 'nva ɔ lenugbu, 'in wa yia ɔ -gbe yi. ⁹ ɔ nɛɛ ɔ 'bɪnɔnyaa -yla: «A mnazi 'glv yabhlo la 'mɪ -yla. Nu, nyumaa -zlo yi 'mɪ nunɛnɪ.»

¹⁰ Nu, ɔ ka nyuma duun jipe, we 'dɛɛ 'gbu -wa kaa gu -yɔ, 'in wa suslua wa 'ka ɔ kwezi. ¹¹ 'ln zuzu 'nyii -ka ɔ 'yɪ, 'in we kwlia 'wu ɔ 'yu, 'in we kpia 'wu: «Nu, -Lagɔɔ 'Yu -in -mia.» ¹² 'ln ɔ gbaa we -yla 'klv 'cɪcɪ nya nu, -ɔ ɔ -mia, we 'na gbali we -ni.

-Zezu -saa -bha ɔ 'bunɔnya kugbua le 'sɔ*(Mt 10.1-4; Lk 6.12-16)*

¹³ -Muu 'bigu, 'in -Zezu yia -gɔgɔ 'wlu mni, 'in nyuma ɔ 'yibhaa, ɔ yia wa la. 'In -maa yia ɔ -gbe mni. ¹⁴ 'In ɔ yia -bha nyuma kugbua le 'sɔ -sa, 'in ɔ yia -maa tie, -maa 'ka -Lagɔgbu gba. ¹⁵ 'In ɔ yia wa 'tite 'nye wa 'ka zuzu 'nyii vu. ¹⁶ Waa nyuma kugbua le 'sɔ, ɔ -saa -bha, wa ŋni nu: 'Simɔɔ, -mɔɔ -baŋni ɔ zua Pieli, klaa, ¹⁷ Zebedee 'yu 'Zake -yɔ -mɔɔ 'bɔsua -bheli wa laa Zaan klaa, -maa -baŋni ɔ zua Boanezesi, -muu ji -wa nyuma -wa 'wɔwa -de, we -yɔ ¹⁸ Andlee klaa, Filipu klaa, Batlemii klaa, Matie klaa, Toma klaa, Alufee 'yu 'Zake klaa, Tadee klaa, 'gbee *lɔpanyɔ 'Simɔɔ klaa, ¹⁹ we -yɔ Zudasɩ Isikalioɔtu, nyume ɔ wlaa -Zezu, 'in wa yia ɔ 'bha.

-Zezuu nyuma yia ɔ 'bi

²⁰ 'In wa yia -buduŋwee mni lu. Nyuma duun yi 'yaa wa -gbe yi, we 'deɛ 'gbu wa 'ni mnɛni wa 'ka li. ²¹ ɔ nyuma 'nua da we, wa nɛɛ nu, -Zezu 'wlukuuɔn ka -nyumɔ. 'In wa yia ɔ 'bi yi.

-Lagɔɔ titee gwesanya dula -Zezu gbu*(Mt 12.22-32; Lk 11.14-23, 12.10)*

²² -Lagɔɔ titee gwesanya, -wa 'bhua -Zeluzalemu, wa nɛɛ: «*Belizebuli ka -Zezu kpa, wee zuzu 'nyiii -kanyɔɔ 'tite nya ɔ vua zuzu 'nyii.»

²³ -Zezu yia wa la, ɔ nɛɛ wa -yla gbuu nine -papie nya: «Sa -Saatan 'ka we 'de vua? ²⁴ Dudu -we ka -gu -nyuma -ka tɔguda -mi wa 'dekpua nyidi, la wee dudu bhua. ²⁵ 'In -budu -bhlo ŋwee -nyuma -ka -yɔwɔsɔsɔluda -mi, we 'na 'ka -gwɛ. ²⁶ 'In -Saatan -ka we 'de -yɔwɔsɔlɔ, -zugba we ka we 'de 'wɔdi, we 'na 'ka -gwɛ, we -nu ka -mɔ bhua.

²⁷ «Nu, wa 'ni -slɔ nyume 'tite gbuan, wa 'ni mnɛni wa 'ka ɔ -budu zɔ pla, wa 'ka ɔ 'gba labhu. Wa -ka ɔ gbuan 'bhie wa plaa ɔ -budu zɔ, 'in wa bhua ɔ 'gba la.

²⁸ «In nɛɛ aun -yla gbuzɔnu saɛ: gbunyuw weee klaa, vɛltɪnya klaa, -Lago yia we 'wɔtɪ. ²⁹ Nu, nyɛmɛ -ka Zuzu 'Pɔpa vɛlt, -Lago 'na 'ka ɔ -yɔgbu 'wɔtɪ. Gbunyuw -we 'nɪa bhɪlɔluda -ka, 'mɔ ɔ nɪa lɛ.»

³⁰ -We ka 'gbu ɔ yi 'saa gbu nɪ gba, mɔ -wa nu: wa nɛɛ 'ya, zuzu 'nyuw ka -Zezu kpa.

-Zezuu nyuma -zɔnu

(Mt 12.46-50; Lk 8.19-21)

³¹ -Zezuu 'nyaa -yɔ ɔ 'bɪsɔvayua yia ɔ 'bɪ. Wa yia -buduŋwɛɛ 'yɪlɪgbe, 'in wa yia nyɛmɛ tie, -mɔɔ 'ka ɔ la. ³² Nu, nyuma duun ka ɔ gbɛli, wa -dɪ -bha la. 'In -maa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Tali, nu, -na 'nyaa -yɔ -na bhɛlia 'yɪlɪgbe 'pɪpɛɛ, wa mɪ -mɪ lada.»

³³ ɔ nɛɛ wa -yla: «Nyɔɔ -wa na 'nyaa -yɔ na bhɛliaa?»

³⁴ ɔ ylaa -wa -dɪa ɔ -yɔ la, ɔ nɛɛ: «-Wa mɪa da nɪ, ma -wa na 'nyaa -yɔ na bhɛlia. ³⁵ Nu, nyɛmɛ ɔ nɪa -Lagɔɔ dɔmɔgbu lɛ, mɔ -wa na 'nyaa, mɔ -wa na bhɛli, mɔ -wa na bhɔɔ.»

'Mnɔpanyɔ -yɔ dɔdɔ

(Mt 13.1-9; Lk 8.4-8)

4 ¹ -Zezu bhɪlia nyuma slɔluɛ 'ya lɔ -mɔ 'nyu kwɛsi, 'in nyumaa -zɔ yia ɔ -gbɛ mɪnɪ. We 'dɛɛ 'gbu ɔ yia 'glɔ 'wɔgbɪa, 'in ɔ yia -mɔ ladɪ 'nyu -gu, -zugba nyumaa -zɔ mɪ 'nyuw -gɔgɔ -gu. ² Gbuɔ nɪɛ -papɪɛ nya ɔ -slɔluɛ wa gbu duun. ɔ mɪa wa -slɔluda, ɔ nɛɛ: ³ «A pɔ yukwɪli. Nu, kpapanyɔ yabhɔ mɪnɪa 'mɔɔ 'paa. ⁴ ɔ mɪa 'mɔɔ 'mɪnɪda, 'in we 'yaa -zakpa -bhɔ yia 'yoo ŋwɛ -yɔ bhɪli, 'in 'zɪanya yia we li. ⁵ Tɔlɔɔ bhɪlɪlia tɔkpa -dɔdɔ -gu, da bla 'nɪa -zu. Bla 'nɪ -bha -zuu 'gbu, we yia mɪ sa slɔ. ⁶ 'Yɪlɔ 'pɔa, we yia we -sɪɛ, 'in we yia yɛ, we somɪ 'nɪ -tlɔlɔlɔ 'gbu. ⁷ -Zakpa -bhɔ slɔa -kpɔga glaa, 'in -kpɔga yia we -gu palɪli, 'in we yia we 'tuntɪnu. We 'nɪ 'ya yabhɔgbɔɔ 'pa. ⁸ Tɔlɔɔ yia dɔdɔ -zɔnu -gu bhɪlɪli, 'in -mɔv yia mɪ, 'in we yia 'yɪlɪmɪnɪ, 'in we yia zɔ. We lakpa

tɔlva wla 'ya glv -bhlo 'ya kugbua, tɔlva wla 'ya glv ta, 'in tɔlva wla 'ya glv gbu.

⁹ «Ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nɔ we.»

-We ka 'gbv -Zezu paa gbv nine

(Mt 13.10-17; Lk 8.9-10)

¹⁰ Da nyuma duun mɔɔa -Zezu -yɔla, -wa -tua -bha, 'in wa yia ɔ gbeli we -yɔ ɔ 'bunɔnya kugbua le 'sɔ, -maa yia wee gbv ninee 'ji laytbha.

¹¹ Ɔ nɛɛ wa -yla: «-Lagɔ ka aun ɔ nyumaa 'wlulapɔlɔgbv -we mta zizeda 'kluslolu. Nu, wa tɔlva -wa'a nua -Lagɔɔ dɔmagbv le, gbv weee -maa nua gbv nine sɔlv. ¹² We 'dɛɛ 'gbv:

'ln wa -ka ylada -mɪ,

wa'a 'yɪ la.

Wa -ka yukwli pɔda -mɪ,

wa'a 'nɔ we 'wɔla.

We 'nɪ yaa 'sa -mɪ nɪ,

'in wa 'bhitia wa dɪ,

'in -Lagɔ tua wa -yɔgbv 'wɔ.» »

¹³ 'ln ɔ yia wa laytbhaɛ: «A 'nɪ gbv nine -munt 'wɔlanɔ 'lee, sa a 'ka we tɔlva 'wɔlanɔ?»

'Mnɔpanyɔ gbv ninee 'ji

(Mt 13.18-23; Lk 8.11-15)

-Zezu nɛɛ 'yaɛ: ¹⁴ «'Mnɔya -we kpaapanɔ 'paa, we 'wɔ -Lagɔwɛɪ. ¹⁵ Nyuma tɔlva 'wɔ 'yoo ŋwe -yɔ, da -Lagɔwɛɪ bhɪia. Wa -ka we 'nɔ tɔun, 'in -Saatan yia, 'in we saa -mɔ -Lagɔwɛɪ wa faa wa dɪ zɔ. ¹⁶ 'Sa -bhlokpade tɔlva mta tukpa -dɔdɔ 'bhisa, da -Lagɔwɛɪ bhɪia. -Maa -ka we 'nɔ, 'in -maa ŋwnua we gbv 'mɔna nya. 'ln wee 'mɔna, we'e -gwɛɪ. ¹⁷ Nu, wee wɛɪ't fa somi -mɔ wa dɪ zɔ. Waa nyuma mta, bhɪa -sele nya wa ŋwnua we -yɔ. 'ln wa -ka wa sɪalɪda

-mi, wa -ka wa 'klyte 'wupalida -mi -Lagowelu 'gbu, 'in wa saa -Lagoweli dlu -gu. ¹⁸ 'In tolva mi -kpoğa 'bhisa, -we glaa -Lagoweli 'mnia. Wa -ka we 'nu, ¹⁹ dudu -gub dluve klaa, wa 'gwezi wa -dawli 'wunonve klaa, we -yo wa dluwonynilu, munya palita -Lagoweli -gu, 'in we'e tva. ²⁰ 'In tolva 'wlu dudu -zonu, da -Lagoweli bhlia. Ma 'nua -Lagoweli, 'in wa yia we -yowunu, 'in wee weli -we mia wa 'wu, 'in we yia tnu. We lakpa yabhlo wla glu -bhlo 'ya kugbua, 'yabhlo glu ta, 'in lakpa yabhlo wla glu gbu.»

'Napeε gbub nine

(Lk 8.16-18)

²¹ -Zezu neε wa -yla: «Nu, wa -yo 'nape -ka yi ni, 'lii zo wa faa we yi? -Solu zo wa faa we yi? -lnnya: yali wa dia we la, we 'ni mu? ²² Nu, -lu -we mia zizeda, zli 'klu we yia 'tlaa. 'In -lu -we mia nikpise 'wu, -yo wa yia we 'ya. ²³ -D -ka 'nonu -yukwli 'wlu -ka, o 'nu we.»

²⁴⁻²⁵ 'In o yi 'yaa we 'bigupalte: «-We a 'nua da ni, a zulu we dlu zo la. -We a bhua 'wu, 'in a yibhola nyuma, 'mu -Lago yia 'wubhua o 'ka ain yibhola. Nu, -lukanyo mia, o -nu wa yia -gupalta, 'in we 'ka 'wuzumani. 'In nyume -o 'nia -lu duun -ka, we -sele mia o kwεε, kwεε wa yia we o -saa.»

'Mnoε gbub nine

²⁶ -Zezu neε wa -yla: «-We -yo -Lago nyumaa 'wlulapite 'wuwla, mu nu: nyume yabhlo 'paa 'mno o kpa. ²⁷ O yi ylaa 'wu -mi saboo, o yi 'yliyoga zluo, mi we mi, 'in we ylimania. 'In sa we mimnia 'wola, -zugba we ylimani, we naci 'ni o dlu zo -mi.

²⁸ «Nu, dudu zolva 'mno. Tiatta, we kpi tlaa. We kpi -ka 'tla 'bhie, we lakpa tlaa. We lakpa -ka 'tla 'bhie, we zalta. ²⁹ We -ka zali, 'in wa dia we -bhleka nya. -We ka gbu -wa, we -didi bhla ka nyini.»

***-Lagoo nyumaa 'wlulaputee gbuu nine**

(Mt 13.31-32; Lk 13.18-19)

³⁰ -Zezu nee 'yae: «In 'ka aın -yla gbuu nine yabhlo 'pa 'ya. Lee -lu -a 'ka -Lagoo nyumaa 'wlulapute 'wupalta? Gbuu nine -mumu nya -a 'ka wee gbu gbaa? ³¹ We 'wlu su wa laa *mutadi, we 'ya. Wa -ka we 'pada -mi, we 'kienyi, we -zi dudu -gbu su weee 'ya. ³² Wa -ka we glw ni, 'in we mia. We -ka 'ylimani 'kaduu, 'in we zia su weee 'wu, we paa 'kitya 'kadı, 'in 'zianya dia we zuzu 'wu la.»

Sa -Zezu gbaa nyuma -yla

³³ Wee gbuu nine nu 'wuwluuu nya -Zezu gbaa wa -yla -Lagoo gbu. Sa wa 'kaa we 'wulanu. ³⁴ We 'ni gbuu nine -pape 'wubhu, o'c' gba gbu bhe. Nu, o 'de -bhlo -yo o 'bunonya -ka ladida -mi, 'in o gbaa we 'ji weee wa -yla.

-Zezu belta -pipe 'kadu zo

(Mt 8.23-27; Lk 8.22-25)

³⁵ Wee 'yli -bhlokpadee jibheza, -Zezu nee o 'bunonya -yla: «-A 'plıı 'nyuu kakpe -putu -gu.»

³⁶ Wa 'bhva nyuma duun glaa, 'in -Zezu -yo o 'bunonya yia 'glw 'wubho. Da o -dia la, 'glw talva mi o kwesi. ³⁷ Toun, -pipe 'kadu yia 'plıııe bhli, 'in 'nyuu -gbugbu yia 'glw 'wuslo, -zugba we yeli we. ³⁸ -Zezu -moo pi 'glw lıgben la. O 'wlu mi -sumu -gu. O mi 'yila 'wu. 'In o 'bunonya yia o ganoo, wa nee o -yla: «- Amıaa -Kanyo, -amıa tııa! We'e -la -mi -ııan 'wuu?»

³⁹ O -saa 'wu toun, 'in o yia -pipe 'wluo 'kpııı, 'in o nee 'nyu -yla: «'Yıııbe! Be zo!» Toun, -pipe yia zobe, 'in 'nyu -gu yia 'wutu blenyii. ⁴⁰ O nee wa -yla: «- Mumu ka 'gbu a nu 'sa nyanoo? A 'ni -slo 'mi dıı -gu zu -wa yi?»

⁴¹ Toun, nyanoo 'kadu yia wa dıı 'wu slo. 'In wa yia layıbhalı -ıııbhale: «Moo -nyume oo -mooıı -mi, 'in 'nyu -yo -pipe zu o 'nuııııı?»

-Zezu vua zuzu 'nyii
(Mt 8.28-34; Lk 8.26-39)

5 ¹ 'In -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya yia Galilenyuu kakpe -putu -gu nyini, Zelazu -nyumaa dudu -gu. ² ɔ 'bhva 'glɔ 'wɔ, 'in ɔ yia lasibhli. Nukpasu yabhlo 'tlaa gbawla nyidi, 'in ɔ yia ɔ -yɔyi. Nu, ɔɔ nyume mia, zuzu 'nyuu mi ɔ 'wɔ. ³ Gbawla -gu ɔ gva. Nu, wa 'ni -slɛɛn mneni wa 'ka ɔ gbuan, wa 'dɛ yi nɛtɛ -llukpe 'wubhu. ⁴ Wa ka bha ɔ sɔ -yɔ -peklee zɔ, wa yia ɔ bhv gbuan nɛtɛ -llukpe nya, ɔ yia nɛtɛ -llukpe -di, 'in ɔ yia -peklee -nyumɔ. Nyume 'ni -slɛɛn ɔ kweyɔmneni. ⁵ Sabɔoo, zlioo, 'yɩ weee nya, ɔ mi -mɔ -gɔgɔnya 'wlu, -mɔ gbawla -gu 'wukpɩda, -zugba ɔ nu ɔ 'dɛ lɛ tukpa nya.

⁶ ɔ 'yia -Zezu -yɔ -mɔ 'pɩ, ɔ mnta ɔ -gbɛ -gwagwɛ nya, 'in ɔ yia ɔ 'yu 'kukolu 'sibhli. ⁷⁻⁸ -Zezu nɛɛ ɔ -yɩa: «Zuzu 'nyuu, 'tide ɔ 'yi!»

'In ɔ yia 'wukpɩ 'tɩtɛɛ: «-Zezu, Yalɩ -Lagɔɔ 'Yu, -naa lɛɛ -gbu pɩɩ na gbu 'wɔla? -Na zukpa -wa, 'na palɩ 'mi 'kɩyɩɛ 'wɔ -ni, -Lagɔɔ 'ɩni nya.»

⁹ 'In -Zezu yia ɔ layɩbha: «'Lee, sa wa la -na 'ɩnta?»

'In we yia we 'bigɔpalɩɛ: «Na 'ɩni wa laa <Slɔjɔaa -zlo.> Nu, -a -zu 'wɔ.»

¹⁰ We yia ɔ zukpa 'palɩ bhabha nu, ɔ 'na vulu we dudu ni -gu -ni. ¹¹ -Zugba -boboo -zlo mi -bha lililuu datalɩda, -gɔgɔɔ 'klɔ -yɔ. ¹² 'In zuzu 'nyii yia -Zezu zukpa 'palɩ, we nɛɛ ɔ -yɩa: «Nu, kwa -aun -bobonya mia ni 'wɔ. 'Nye -aun 'yoo -a 'ka we 'wɔpla.»

¹³ ɔ yia we 'yoo 'nyɛ. Tɔɩn, wee zuzu 'nyii 'tlaa ɔɔ nukpasu 'wɔ, 'in we yia -bobonya 'wɔpla. We kwɩɩa -gɔgɔɔ -gwagwɛ nya, 'in we yia 'nyu lu slo, 'in 'nyu yia we 'bha.

Nu, wee -bobo ɩwɛɛ mneni we 'ka -bobo 'wlu kugbua nyini. ¹⁴ Tɔɩn, -boboo 'yɩiyɔzɔnya yia -gwa. Gbu -we yɩɩa wa, 'in wa yia we gba kudanya -yɔ 'gbe 'kadɩ nukplɛ. 'In we 'dɩ yia da weee nyini. Nyuma yia -bha 'yia mni. ¹⁵ Wa nynia -Zezu kwesi, nyume -ɔ kaa zuzu 'nyii duun 'wɔ wa 'yia -mɔɔ -yɔ, -zugba -mɔɔ -dɩ -bha la, -bana nya 'wɔ, 'in -mɔɔ 'wlukɩɩn ka ladolu, 'in wa yia nyano

nu. ¹⁶ 'ln gbu yla zuzu 'nyii 'wokanyo -yo -bobonya, nyuma -wa 'yia -bha, 'in wa yia we 'di -sa. ¹⁷ Wa yia -Zezu bhuhhoe nu, o 'bhu wa dudu -gu.

¹⁸ Da -Zezu mia 'glu 'wugblada, nyume zuzu 'nyuu kpa, o yia o zukpa 'pali nu, o -yo o 'so 'ka -tu. ¹⁹ -Zezu 'ni we nwnu, 'in o nee o -yla: «Mni -na -budunwae, -na nyumaa -gbe, 'in -we weee Nyumaa -Kanyo nua -mi -yla le nyazidli nya, -in 'ka we 'di wa -sal.» ²⁰ 'ln o yia mni. -We weee -Zezu nua o -yla le, o yia we 'di -sa 'Gbe Kugbua -dudu -gu, 'in we yia wa 'de weee nwegaga -subhali.

'nwno yabhlo -yo -Zalusu 'nwnoyuu gbu

(Mt 9.18-26; Lk 8.40-56)

²¹ -Zezu mnia 'nyuu kakpe yabhlo -gu 'glu nya, 'in nyuma duun yia 'wlugbeli o kwesi 'nyuu -gogo -gu. ²² -Bha *-Lagobuduu -kanyo yabhlo yia, 'mo wa laa -Zalusu. O 'yia -Zezu, 'in o yia -moo bhu -yo bhili, ²³ 'in o yia o bhuhhoe bhabha: «Nu, -na zukpa -wa. Na 'nwnoyule mi tluda. Yi, -in 'ka o so -gulapali, o 'ka 'pu, o 'ka 'yliyogagie 'yi.»

²⁴ 'ln -Zezu -yo o 'so yia mni. Nyumaa -zlo kwaa o yoo, ninenu wa ninenu o.

²⁵ Nu, 'nwno yabhlo mi wa glaa, -moo kwepalte li -zu kugbua le 'so -moo -yo. ²⁶ -Dotloo -zlo jipea o, wa yia o siali. O ka o 'gwezi weee -nyumo, o 'ni 'pu. -Zugba we -yo o sialie mni. ²⁷⁻²⁸ O 'nua -Zezuu 'di ni, 'in o nee o 'de dli zoe: «ln -ka o -bana kwezi, in mneni in 'ka 'pu.»

O 'pluta nyuma nyidi -Zezu luu, 'in o yia o -bana kwezi. ²⁹ -Bha -bhlokpade o 'poo yia 'wokani, 'in o yia we 'jiyibheli nu, o ka 'pu.

³⁰ -Zezu yibhelia we 'ji nu, o 'tite ka lubho nu, 'in o yia labhiti -mo nyuma nyidi, 'in o yia layibhae: «Nyoo zi na -bana kwea?»

³¹ 'ln o 'binonya yia we 'bigupalte: «Aya! Nyumaa -zlo mia da -mi ninenu da ni, 'lee sa -na yibha la nu, nyoo zi -mi kwea?»

³² O yia o 'de -yo latitali. Nyume o nua we le, o 'ka o 'yi. ³³ O 'nwno ka nyano nu, -zugba o telu. -We yla o, -moo ka we 'jiyibhelii 'gbu, 'in o yia -moo

bhu -yo bhlili, 'in ɔ yia we 'bigu 'plulu -mɔɔ -yla. ³⁴ -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na 'yu, amaa dli ka aun pue. A mni, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -yoɔ aun 'sɔ -mu! Amaa gu bhiaoo!»

³⁵ Da -Zezu mia gbv -mni gbada, nyuma 'bhva -Zalusu -buduɲwɛɛ, wa yia, wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-ln 'na sialɔ Nyumaa -Kanyɔ -ni, -na 'ɲwnɔyu ka tli.»

³⁶ 'ln wɛli, wa mia gbada, -Zezu yia we yukwli -gulasali, 'in ɔ nɛɛ -Zalusu -ylaɛ: «-ln 'na nunu nyano -ni, -in zu dli!»

³⁷ We 'ni Pielɔ -yo *'Zake -yo ɔ bheli *'Zaan 'wɔbhv, ɔ 'ni ɲwnu nyume -putu 'ka wa yoo kwa. ³⁸ Wa nyina -Lagɔbuduu -kanyɔɔ -buduɲwɛɛ, 'in ɔ yia nyumaa -zlo -yɔyi -gɔzizlida sɔ weee lb, wie -yo 'wɔkpɔkɔɛ nya. ³⁹ ɔ plaa -budu zɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «Lɛɛ -lu ka 'gbv a gbugblolu -nya? Lɛɛ -lu ka 'gbv a wi -nya? ɔ 'ni tli, 'yɛla 'wɔ ɔ mia.» ⁴⁰ 'ln wa yia ɔ gla palɔ.

-Bha ɔ wlelia wa 'dɛ weee. -Slɛn, ɔmɔ klaa, 'ɲwnɔyuu dide klaa, ɔ 'nyaa klaa, we -yo ɔ 'bunɔnya ta, 'in wa yia komi lɔv mni, mɔ 'ɲwnɔyu pia la. ⁴¹ 'ln ɔ yia ɔ sɔ lakpa, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Talita kumi.» (We ji -wa nu: «'Yieslɔɲwnɔyu, in nɛɛ aun -ylaɛ, a -sɔ 'wɔ.») ⁴² Tɔun, ɔ 'ɲwnɔyu yia 'wɔsɔ, 'in ɔ yia nɔ. We yia wa ɲwɛgaga -subhali. Nu, ɔ ka -zu kugbua lɛ 'sɔ. ⁴³ -Zezu nɛɛ wa -yla 'klv 'ciɔɔ nya: «A 'na gbali we nyume yabhlogɔɔ -yla -ni. A 'nye ɔ lililu, ɔ 'ka li.»

-Zezuu -zɔɔ -nyuma 'ni ɔ gbv ɲwnu

(Mt 13.53-58; Lk 4.16-30)

6 ¹ -Zezu 'bhva -bhɛdɛ, 'in ɔ -yo ɔ 'bunɔnya 'sɔ yia ɔ -zɔɔ mni. ²⁻³ Wa *Nyapeyli nya, 'in -Zezu yia wa -Lagɔbudu zɔ mni, 'in ɔ yia -mɔ gbv -slolu. Nyuma, -wa ɔ mia -sloluda, we -subhali wa ɲwɛgaga, 'in wa nɛɛ: «ɔɔ mia dɛ ni, ɔ 'ni Maliii yuu? 'Lee, ɔ 'ni 'Zake klaa, Zozee klaa, Zudu klaa, we -yo 'Simɔɔ bheli? ɔ bhɔɔa 'ni da -aun glaa -mu? ɔɔ mia dɛ ni, -budukɔnyɔ -wa. Wee gbv mia dɛ ni, da ɔ salɔ wea? Gbuyilo -mumu -Lagɔ 'nye ɔmɔ, ɔ 'ka -aun -slolua? Nyɔɔ 'nye ɔ 'tite, 'in ɔ nu gwɛdigbu ni lea?»

We 'dɛɛ 'gbu, wa 'ni ɔ wɛlti 'wɔŋwɛnu. ⁴ 'ln ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «Lagɔgbu -falɔpanyɔ -ka -mɪ, da weɛɛ -bha wa zva ɔ. Nu, wa'a zu -bha ɔ ɔ -zɔɔ, ɔ zuayli we -yɔ ɔ -buduŋwɛɛ.»

⁵ We 'ni, ɔ ka nyuma -bhlo -bhlo jipe, wa sɔ -gu lapalie nya 'wɔbhɔ, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka gwɛdigbu lɛnu, ⁶ 'ln ɔ nɛɛ: «Aya! ln 'ni -slɔ 'sasɔkpa -nyuma, -wa'a zva -Lagɔ dli -gu, 'yɪ.»

-Zezu tiea ɔ 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ

(Mt 10.5-15; Lk 9.1-6)

-Mɔv 'bɪgɔ, 'ln -Zezu yia kwesi -gbenya 'wɔplɪlt nyuma gbɔslɔlue nya. ⁷ ɔ laa ɔ 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ, ɔ 'ka wa tie 'sɔ 'sɔ, 'ln ɔ yia wa 'tɪtɛ 'nye, wa 'ka zuzu 'nyii vu. ⁸⁻⁹ ɔ nɛɛ wa -yla: «We 'ni kɔɔsu -bhlogbɔɔ 'wɔbhɔ, a 'na 'bhulu -lu yabhlogbɔɔ 'wɔ -ni. A 'na 'bhulu 'floo 'wɔ -ni. A 'na 'bhulu *-bada 'wɔ -ni. A 'na 'bhulu 'gwezi 'wɔ -ni. Nu, a -pla -sakwla bhu 'wɔ, a -yɔ -banaa 'sɔnu 'na mɔnu -ni.»

¹⁰ «A -ka 'gbe -mumu 'wɔ nyini, -budu -we ka ŋwɛɛ a -ka ladi, a -gu -bha. 'Yɪ -we nya a 'ni -slɔ 'wɔsɔ, a 'na 'bhɔv -bha -ni. ¹¹ 'ln da -mumu wa 'ni amɪaa 'lakpasu kpa, wa 'ni ain yukwli pulɔ, a gbɔɔ amɪaa bhu -yɔ *-bhuhui, 'ln nyuma 'ka we 'jiiyibheli nu, wa 'ni -Lagɔgbu -yɔŋwɛnu.»

¹² Wa mɪa, 'ln wa nɛɛ nyuma -yla nu, wa 'bhiti wa dli. ¹³ -Zugba wa vua zuzu 'nyiii -zlo, 'ln wa slua guzɔnya duun 'kpi 'wluo, 'ln -maa pua.

Ewloɔv wlaa Zaan wa 'ka ɔ 'bha

(Mt 14.1-12; Lk 9.7-9)

¹⁴ -Zezuu 'ŋɪ mnenia da weɛɛ la, 'ln duɔv 'wlɔlapɪlɪnyɔ *Ewloɔv yia we 'nu. ɔ nɛɛ: «Zan -Batisɪ -wa. Nu, mɔ -sɔa 'wɔ tɪtɪlɪnya glaa. We 'dɛɛ 'gbu ɔ mneni ɔ 'ka gwɛdigbu lɛnu.»

¹⁵ Nyuma tɔlva nɛɛ: «*Elii -wa.»

'ln tɔlva nɛɛ: «-Lagɔgbu -falɔpanyɔ -wa, bhlasabhla -Lagɔgbu -falɔpanyaa 'yabhlo 'bhisa.»

¹⁶ Nu, Ewloḍv 'nua we, 'in ɔ nɛɛ: «Zaan -wa. -Amɪ wlaa ɔ, 'in wa yi bhaa ɔ 'wlu -gɔ -di. Mɔ -sɔa tɪtɪɪnya glaa 'wɔ.»

¹⁷⁻²⁰ Nu, Ewloḍv mia, ɔ ka bha ɔ bheli Filipɔv 'ɲwɔɔ Ewloḍiadi -mɔɔ -glosa, 'in ɔ yia -mɔɔ kwa. 'In Zaan nɛɛ ɔ -yla: «Nu, we 'nɪ 'yilinani -Lagɔɔ tite 'wɔ, nyɪmɛ 'ka ɔ 'dɛɛ bheli 'ɲwɔɔ kwa.» -Bha Ewloḍiadi 'paa 'cɛ. ɔ 'yɪbha ɔ 'ka Zaan 'bha. Nu, Ewloḍv sɔa Zaan, 'in ɔ -yi we 'ji nu, -Lagɔnyɪmɛ tɪkɪ -wa. 'In Zaan -ka gbada -mɪ, we nanɪ Ewloḍv dɔḍv, 'in we bhitiia ɔ 'wlukɔvɔn. We 'dɛɛ 'gbv Ewloḍv 'yɪbha ɔ 'ka Zaan 'wɔgɔ. 'In ɔ yia ɔ gbuan, ɔ yia ɔ -kasɪv 'wɔpa Ewloḍiadi yi ɔ 'bhaa 'gbv.

²¹ Nu, 'yɪ yabhlo nya, 'in Ewloḍiadi yia -jɔɪv 'yɪ. We zɪ mɪa, Ewloḍv gwalyɪ -wa. 'In ɔ yia 'gbee -cɪan klaa, 'slɔjaa nyuma 'kadɪ klaa, we -yɔ Galilee -nyuma kpaɪ la, wa 'ka 'fɛtɪ -sa. ²² Ewloḍiadi 'ɲwɔnyu plaa, 'in ɔ yia lɪɛ, 'in ɔ yia wa dɔḍv namanɪ. -Bha ɔ dɔḍv 'wlulapɪɪnyɔ Ewloḍv gbaa ɔ -yla: «Nu, -we a -ka 'yɪbha, a -zɪlɪ 'mɪ we, 'in in 'ka we aɪn 'nyɛ.» ²³ 'In ɔ yia ɔ -yla bie: «Nu, -lu weɛ a yia 'mɪ -zɪlɪa, yoo na nyɛa we aɪn. We yi na dɔḍv kibhe -zɛoo, 'nyɛa na yia we aɪn.»

²⁴ ɔ 'ɲwɔnyu 'tɪaa, 'in ɔ yia ɔ 'nyaa layɪbha: «Lɛɛ -lu in 'ka ɔ -zɪlɪa?»

'In -mɔɔ nɛɛ: «A -zɪlɪ ɔ 'Zan -Batisu 'wɪ.»

²⁵ ɔ 'ɲwɔnyu mɪa lɔ -gwagwɪɛ nya, 'in ɔ nɛɛ Ewloḍv -yla: «-We in 'yɪbhaa nɪ, mɔ -wa 'Zan -Batisu 'wɪ. -In -la dɛslɛɛn 'mɪ we -plaa -gɔ.»

²⁶ We wlaa ɔ 'kɔyɪlɪ la, ɔ ka bi ɔ -limaa 'yɪbadu 'gbv, ɔ 'nɪ mɪnɛni ɔ 'ka gba nu, ɔ 'nɪa we 'ɲwɔ. ²⁷ ɔ yia 'slɔjayɪ yabhlo la, ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Mɪnɪ, -in -di -bha 'Zan -Batisu 'wɪ, -in -yɔ we yi.»

²⁸ ɔ mɪa -kasɪv 'wɔ, ɔ yia Zaan 'wɪ -bha -di, 'in ɔ yia we -plaa -gɔ laɪ, 'in ɔ -yɔ we yia yi. ɔ 'nyɛa we ɔ 'ɲwɔnyu yoo, 'in -mɔɔ yia -mɔɔ 'nyaa we kwa.

²⁹ Zaan 'bɔnɔnya 'nua we 'di, 'in wa yia ɔ 'kwɪɛ 'bɔmɪnɪ, wa 'ka we gbawla 'wɔfa.

-Zezu 'nyea nukpasia 'wlu glv -bhlo 'wlu gbu lililu

(Mt 14.13-21; Lk 9.10-17; Zn 6.1-14)

³⁰ -Zezuu tietienya yia lu, 'in wa -yɔ ɔ 'sɔ yia 'wlu gbeli. Gbu weee wa nua le, -we wa -slolua nyuma, 'in wa yia we 'di ɔ -salt. ³¹ Nyumaa -zlo, -wa yia, -wa mnia, wa 'gbu, -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya 'ni mneni wa 'ka li. ³² We 'gbu ɔ nɛɛ ɔ 'binɔnya -yla: «-A mni da mia blenyii, -a 'ka -mɔ ladi.»

'In wa 'dekpɔa yia 'glv 'wu -bho, 'in da nyuma 'nia -mi, wa yia -mɔ mni. ³³ Nyuma duun 'yia da wa -yɔ mnida, 'in wa yia wa yibheli. 'In 'gbe weee 'wu -nyuma yia ɔ 'yu zili bhv -gv -gwagwie nya.

³⁴ -Zezu 'tlaa 'glv 'wu, 'in ɔ yia nyumaa -zlo -yɔyi. Wa 'wlu bhlabhle -we 'ni 'yliyɔzɔnyɔ -ka. We 'gbu wa laa ɔ nyazi 'wu, 'in ɔ yia wa gbu duun -slolu.

³⁵ Jibhe zɔa, ɔ 'binɔnya bea ɔ kwesi, 'in wa nɛɛ ɔ -yla: «Da -mni -tlɔlv la, 'in 'yly ka -fla. ³⁶ Gba wa -yla, wa mni kudanya -yɔ 'gbenya mia da -aun kwesi 'wu, wa 'ka wa 'dɛɛ lililu zɔ.»

³⁷ ɔ nɛɛ wa -ylae: «Amaa 'de 'nye wa lililu!»

Wa nɛɛ: «Cv gbetaa lubho -gwɛzi 'ni mneni we 'ka wa 'floo zɔ.»

³⁸ 'In ɔ nɛɛ wa -yla: «'Floo zuma mi aun kwɛɛa? A mni a 'ka we zɛli.»

Wa zɛli we, 'in wa nɛɛ ɔ -yla: «Nu, 'floo gbu -yɔ zibhii 'ya sɔ mia -bha.»

³⁹ -Bha ɔ gbaa wa -yla, -maa 'tɔlv nyuma nu, wa -di la -zlo ŋwɛɛ -petu kɔlt -gv. ⁴⁰ 'In wa yia -zlo ŋwɛɛ ladi. -Zlo yabhlo ka nyuma 'wu glv gbu, 'in tɔlv ka 'wu glv 'sɔ 'ya kugbua. ⁴¹ -Zezu 'bhua wee 'floo gbu -yɔ zibhii 'ya 'sɔ 'wu, ɔ ylaa yali, ɔ 'paa -Lago fuo, ɔ didla wee 'floo la, 'in ɔ yia we ɔ 'binɔnya yoo 'nye, wa 'ka we nyuma 'woladlili. 'Sa -bhlokpade ɔ dlilia nyuma weee zibhi 'wu la. ⁴² Wa 'de weee lia, 'in wa yia lu. ⁴³ 'Floo pnu -yɔ zibhi -we wa sialia, we nyini -ciɛɛ kugbua le 'sɔ. ⁴⁴ Nyuma -wa lia, wa nukpasia mia wa glaa, wa nyini nyumaa 'wlu glv bhlo 'wlu gbu (5.000).

-Zezu nɔa 'nyu -gu*(Mt 14.22,32; Zn 6.15,21)*

⁴⁵ Tɔɔn, -Zezu nɛɛ ɔ 'binɔnya -yla: «A -bho 'glu 'wu, a -galt 'mi 'yu -mɔ Betusaida mnɔda. 'ln un 'ka waa nyuma wɛlti 'pa.» ⁴⁶ Wa 'bhuhhɔva -yɔ, 'in ɔ yia -gɔɔɔ 'wlu mni, ɔ 'ka -Lago bhuhhoe.

⁴⁷ -Kwitatukpa ylumania la, -zugba -Zezuu 'binɔnya mi -mɔ 'nyu -nyɔɔ 'glu 'wu, 'in ɔmɔ mia dudu, ɔ 'de -bhlo. ⁴⁸ -Zezu 'yia ni, -maa mi stada, -pipe mi wa 'klu -yɔ -gbeun bhulɔda, 'in 'glu -papie kalti -yɔ, tiatia -kukɔ gboa, 'in ɔ yia wa 'bi mni 'nyu -gu -nɔnɔɛ nya, ɔ 'ka wa -gu ylti. ⁴⁹⁻⁵⁰ Wa 'yia ɔ -yɔ nɔda -mɔ 'nyu -gu, wamɔ nɛɛ 'sa 'kuzu -wa. Wa 'de weee 'yia ɔ -yɔ, 'in wa yia nyanɔ nu. Wa 'kpia 'wu, -Zezu nɛɛ: «A 'na nɔnɔ nyanɔ -ni, -ami -wa, a palt dli la.»

⁵¹ 'ln ɔ yia wa lu -bho -mɔ 'glu 'wu, 'in -pipe yia zɔɛ. Wee gbu 'ni wa ŋwegaga -subhalt -se. ⁵² Nu, wa yukwli -yɔ 'telaa 'gbu, -Zezu 'nyea nyumaa -zlo lililu gwedi sa, wa 'ni ɔ 'tite yibheli.

⁵³ -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya -dia 'nyu 'wu, wa nɔnia Zenezaleti -dudu -gu, -mɔ wa jia 'glu lubhu. ⁵⁴ Wa mi 'glu 'wu lasibhlida, 'in nyuma yia -Zezu yibheli. ⁵⁵ Wa -yɔ 'pulo -pulue mi 'gbe weee 'wu 'plɔɔda, 'in da wa -ka 'nu ni, -Zezu mi -bha, 'in wa mɔna -mɔ, wa -yɔ wa guzunya 'sɔ, -zugba -maa mi 'sowli 'wu. ⁵⁶ Da ɔ -ka mni, 'in wa laa ɔ guzunya. We yi kɔda -zeoo, we yi -zɔɔ -zeoo, we yi 'gbe 'kadu 'wu -zeoo, 'in wa paltia wa guzunya -zejila 'wu la. 'ln wa paltia -Zezu zukpa ni, ɔ 'ka wa guzunya 'yoo 'nye wa 'ka ɔ -banaa ŋwe kwezi. 'ln -wa weee zia we kwe, -maa yia 'pu.

-Zezu -yɔ Zuifɔv tite*(Mt 15.1-9)*

7 ¹⁻⁴ Bha Zuifɔv -yɔ Falizunyumaa -gbe, wa 'ni -slɔ kwe budo 'nanɔv, wa'a li. Ni, wa dukpasu tite -wa, 'mu wa zva 'nɔŋwe. Ni, wa -ka lɔkɔ 'wɔbhɔ, wa 'ni -slɔ budo, wa'a li. Tite tɔɔva wa dukpasu tia wa -yɔ, 'in wa zɔ 'yaa -muɔ 'nɔŋwe. Sa 'bhisa, nyidanya klaa, -tukpunya klaa, we -yɔ 'wumanɔ

-kɔpɔnyaa 'wu lawɔlɔe.

'Yli yabhlo nya, Falizunyuma -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya 'bhua -Zeluzalemu, 'in wa yia -Zezuu -gbɛ 'wugbeli. -Bha wa 'yia nu, ɔ 'bunɔnya tɔlba mi kwe pɔun lilida. Nu, -maa 'nɪ kwe budo. ⁵ Wa nɛɛ -Zezu -ylɛ: «-Na 'bunɔnya lilia kwe pɔun. Wa 'nɪ -amɪaa dɔkpasu tite 'nɔɲwe zu. Lɛɛ -lu ka 'gbu wa yi 'sa nua?»

⁶ ɔ yia we 'bɪgɔpaliɛ: «Wɛli 'sɔ -nyuma! -We -Lagɔgbu -falɪpanyɔ Ezaii cɛla ɔ 'sɛbhe 'wu, gbuzɔnu -wa:

«Waa nyuma mia, ɲwɛɛ la wa nɔnɔnia 'mɪ,

nu, wa dli 'nɪ 'mɪ -gɔ -mɪ.

⁷ Bhebhe wa ylimania 'mɪ.

Nu, tite wa slɔlua,

'in wa laa -Lagɔɔ tite,

nyumaa 'dɛkpɔaa -gbɛ we 'bhua.»

⁸ Nu, a ka -slɛɛn -Lagɔɔ dɔmagbu 'yitide, 'in a nua nyumaa dɔmagbu lɛ.»

⁹ ɔ nɛɛ 'ya wa -ylɛ: «A mna 'yli! A 'yɪbha a 'ka amɪaa dɔkpasu tite 'nɔɲwe zuu 'gbu, a yia -Lagɔɔ tite 'yitide. ¹⁰ Moizu nɛɛ:

«Zu -na dide -yɔ -na 'nyaa 'nɔɲwe.»

'ɪn:

«ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa vɛli,

'bha wa bhaa ɔ.»

¹¹ 'ɪn amɪa, a nɛɛ: nyumɛ ɔ -ka ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa -yla gba nu, «-We in 'ka yaa ain 'nyɛ, mu -wa «Kɔlɔban» » (we ji -wa ɔ ka we -Lagɔ 'nyɛ), ¹² amɪa 'nyɛa ɔ 'yoo, ɔ'ɔ nu -slɛɛn -lu yabhlogbɔɔ lɛ ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa 'sɔ -yla. ¹³ A -ka 'sa nuda -mɪ nɪ, 'in a saa -Lagɔwɛli la, amɪaa bhlasabhla gbɔu 'gbu. 'ɪn a nua we 'gbu 'sasɔkpa -gbu duun tɔlba lɛ.»

-We plalta nyumε pɔɔn mu nɪ*(Mt 15.10-20)*

¹⁴ -Mɔv 'bɪgɔ, 'ɪn -Zezu yia nyumaa -zlo la, 'ɪn ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A pɔ yukwli, -we na yia gbaa a 'ka we 'nɔ. ¹⁵ Lililu nyumε lia nɪ, we'e -plaltɔ ɔ pɔɔn. Nu, gbɔ -we ɔ gbaa, -we 'bhva ɔ dltɔ zɔ, mu plalta ɔ pɔɔn. [¹⁶ -ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nɔ we.]»

¹⁷ Da -Zezu 'bhva nyuma glaa, ɔ plaa -budu zɔ, 'ɪn ɔ 'bɪnɔnya yia ɔ wee gbɔv ninee 'ji layɪbha. ¹⁸ 'ɪn ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Amɪa'a 'nɔ 'ya -mɔv 'wɔlaa? A yibheli we 'ji nu, -lu -we nyumε lia, we'e -plaltɔ ɔ pɔɔn. ¹⁹ Nu, wee lililu mɪa, we'e mɪnɪ ɔ dibhe 'wɔ, ɔ nɔkplɛ we mɪnɪ. -Mɔv 'bɪgɔ, 'ɪn ɔ plaa 'kwla -yɔ.» -Bha ɔ gbaa nu, wa mneni wa 'ka lililu weee li.

²⁰ 'ɪn ɔ nɛɛ 'yae: «Wee -lu -we bhva nyumε dltɔ zɔ, mu plalta ɔ pɔɔn. ²¹ Wee -lu -we bhva nyuma 'wɔ, -mɔ wa dltɔ zɔ, mu -wa nu: wa pɔpaltɔ 'wluksɔn la 'nyumε, wa ka mutnɪ kwɛ, wa yli 'wie, wa bha nyumε, ²² 'ɪn 'ɲwɪnɪ -yɔ nyuma -putu dia -budu 'wɔ.^a Wa 'yɪbha wa 'ka -gɔgalɪ. Gbɔnyuu wa nva lɛ, wa -lima wa nva -dawli 'wɔ. Wa'a zɔ tite 'nɔɲwɛ. Wa ka zenɪ, 'ɪn wa saa nyumε 'ɲnɪ. Wa ylimanɪa wa 'de, wa 'wluksɔn ka -nyumɔ. ²³ Wee gbɔnyii mɪa de, mu tlaa nyumε dltɔ zɔ, 'ɪn mu plalta ɔ pɔɔn.»

'Lakpaɲwɔɔ ɲwɪnua -Zezuu gbɔ*(Mt 15.21-28)*

²⁴ Da -Zezu 'bhva -bha, 'ɪn ɔ yia Tɪlɪ -dɔdɔ -gɔv mɪnɪ, -mɔ ɔ plaa -budu zɔ. ɔ 'nɪ 'yɪbha nu, nyumε 'yɪ ɔ, 'ɪn ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka zize. ²⁵⁻²⁶ Nu, ɔ plaa -budu zɔ, tɔn, 'ɲwɔɔ yabhlo yia ɔ -gbe yi. ɔɔ ɲwɔɔ mɪa, 'lakpaɲwɔɔ -wa: Silii -dɔdɔ yabhlo wa laa Fenisi, -mɔ wa gwalaɔ ɔ. Nu, ɔ ka 'ɲwɔɔyɪ, 'mɔ zuzu 'nyuu kpaa. 'ɪn ɔɔ ɲwɔɔ yia -Zezu -yɔbɛ, 'ɪn ɔ yia ɔ bhv -yɔ bhlili, ɔ nɛɛ: «-Na zukpa -wa, zuzu 'nyuu -we kpaa na 'yɪ nɪ, -ɪn vu we.»

^a7.22 Glektwelt 'wɔ, we ji -wa nu, -wa kukwala, wa -yɔ nyuma -putu dia -budu 'wɔ.

²⁷ ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Ylaasli -ka lida -mi, we 'nɪ tuklu -mi wa 'ka 'yilaasli lililu zɔsa wa 'ka we gwi zɔ viteli, we 'nɪ muv?»

²⁸ ɔ ɛɣwɔnɔ nɛɛ ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, gbuzɔnu -wa. Nu, gwi -ka 'tabhle zɔ -mi, 'nɪ 'yilaasli -ka lida -mi, wee lililu -we bhlia, gwi lia we. We 'nɪ muv?»

²⁹ ɔ nɛɛ: «-We a gbaa, gbuzɔnu -wa. We 'gbu a 'bhiti lu. Nu, zuzu 'nyuu -we kpaa amaa 'yu, in ka we vu.»

³⁰ ɔ mnta lu, ɔ nyinia ɔ -buduɣwɛɛ, -zugba ɔ 'yu pɪ lii -gv la, zuzu 'nyuu ka ɔ 'yitide.

-Zezu jipea bhobho

³¹ -Zezu 'bhua Tilt -dudu -gv, ɔ -dia Sidɔɔn -yɔ 'Gbe Kugbua -dudu 'wu, 'nɪ ɔ yia Galilenyu kwesi luyi. ³² Nyume -ɔ'ɔ 'nɪ, 'nɪ -ɔ'ɔ gbaa, -bha wa -yɔ ɔ yia, 'nɪ wa nɛɛ ɔ -ylae: «-Na zukpa -wa, palɪ ɔ -na sɔ -gv la ɔ 'ka 'pu.»

³³ -Zezu -yɔ ɔ 'sɔ 'bhua nyuma glaa, 'nɪ ɔ yia ɔ gvuzɔnyɔ yukwlii 'yoo 'wu -kwetiya fa. -Bha -Zezu tlia -dle ɔ -kwetiya -yɔ, 'nɪ ɔ yia ɔ mɔ kwezi. ³⁴ Tɔun, 'nɪ ɔ yia yalɪ yla, 'nɪ ɔ yia -nyii slu, 'nɪ ɔ nɛɛ ɔ gvuzɔnyɔ -yla: «Efata», -muv ji -wa nu: «-ln -kalt.»

³⁵ -Bha -bhlokpadɛ ɔ 'pva, 'nɪ ɔ yia gba, 'nɪ ɔ yia 'nu. ³⁶ -Zezu nɛɛ waa nyuma -yla: «A 'na gbalt we nyume yabhlogbɔɔ -yla -nɪ.»

'nɪ sa ɔ -Zezu zua wa 'di, nu, wa'a gbalt we -nɪ, wa 'nɪ 'sa nu. ³⁷ 'nɪ wa -yɔ we gbagbɛ yia da weee mni. Ijwegaga ka wa -subhalt, 'nɪ wa nɛɛ: «Aya! ɔ lɛnɪlu weee mta 'yli we nana. -Wa'a 'nvaoo, 'nɪ -maa nva, -wa'a gbaaoo, 'nɪ -maa gbaa!»

-Zezu 'nyea nyuma 'wlu glo -bhlo lililu

(Mt 15.32-39)

8 ¹ We bhla, 'nɪ nyuma duun yi 'yaa -Zezu 'bɪ yi. Lililu 'nɪ -mi. -Bha -Zezu laa ɔ 'bunɔnya, 'nɪ ɔ nɛɛ wa -ylae: ² «Nu, nyazi nyuma nɪ laa 'mi 'wu. Wa 'ylɪ ta nɪ -zugba wa mɪ 'mi 'bɪ, 'nɪ lililu ka bhia. ³ Wa 'nɪ -slɔ li. ln -ka gba, wa mni lu nɪ, wa mnɛni wa 'ka 'yloogblɔ bhlii. Nu, tɔlva 'bhuda -tlɔlɔ la.»

⁴Ɔ 'bunɔnya yia we 'bigupalɛ: «Aya! -Amia -flii 'pɪpɪ, da -a 'ka 'floo 'yɪ -a 'ka wa 'nyɛ, 'ɪn wa 'ka lva?»

⁵Ɔ nɛɛ: «'Floo zuma mɪ aɪn kwɛɛa?»

-Maa nɛɛ: «'Floo gbesɔ.»

⁶'ɪn ɔ nɛɛ nyuma -yla: «A -dɪ dudu la.»

Ɔ 'bhua wee 'floo 'wɔ, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'ɪn ɔ yia we ladɪdɪ. Ɔ 'nyɛa we ɔ 'bunɔnya yoo, 'ɪn -maa yia we nyuma 'wɔladɪli. ⁷Zibhi yua tɔlva mia -bha, ɔ 'bhua we 'wɔ, 'ɪn ɔ yia we -Lagɔ kwɛɛ zɔ. Ɔ 'nyɛa we ɔ 'bunɔnya yoo, -maa yia we nyuma 'wɔladɪli. ⁸Wa lia, 'ɪn wa yia lɔ. -We wa stalia, we yia -cɪcɛ gbeso ye. ⁹Nu, -wa lia, wa mnɛni wa 'ka nyuma 'wɔ glɔ -bhlo (4.000) nyɛni.

Falizinyuma ylaa -Zezu la

(Mt 16.1-4)

¹⁰-Zezu 'nyɛa wa 'yoo tɔn, ɔ yia 'glɔ 'wɔbho ɔ -yɔ ɔ 'bunɔnya 'sɔ, 'ɪn wa yia Dalumanuta -dudu -gu mɪ. ¹¹Falizinyuma yia, 'ɪn wa yia -Zezu kpɛli, wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-ɪn nɔ gwɛdigbu yabhlo lɛ, 'ɪn -a 'ka we 'jɪyɪbheli nɪ, -na 'tɪtɛ mia, -Lagɔ 'nyɛa -mɪ we.»

¹²-Zezu yia nyɔ lasɪ, 'ɪn ɔ nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ amia dɛslɛɛn -nyuma 'yɪbha 'sa gwɛdigbua? ɪn nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnɔ saɛ: waa -manɪ 'na 'ka gwɛdigbu yabhlogbɔɔ 'yɪ.»

-Zezuu 'bunɔnya 'nɪ ɔ 'tɪtɛ 'wɔlanɔ

(Mt 16.5-12)

¹³-Zezu yia -bha wa tɪ. Ɔ -yɔ ɔ 'bunɔnya 'sɔ, wa yia 'glɔ 'wɔ -gbɪa, 'ɪn wa yia 'nyuu kakpɛ yabhlo -gu mɪ. ¹⁴Ɔ 'bunɔnya ka dɪ, wa 'nɪ lilɪlɪ 'wɔbhu. 'Floo yabhlo -tva -mɔ 'glɔ 'wɔ, mɔ -bhlogbɔɔ -tva wa kwɛɛ. ¹⁵-Zezu yia wa gbɔ -yla lapalɛ: «A zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪlɪyɔ. A 'na 'tɪdɛli amɪaa 'dɛ 'yɪ Falizinyumaa 'floo *gɔɔ -yɔ Ewɔlodɔɔ nyumaa -nɔ -yla -nɪ.»

¹⁶ -Bha ɔ 'bunɔnya gbugbata -yla: «Nu, 'floo 'nɪ -aun kwɛɛ -mɪ. We 'gbu ɔ yi 'saa gba.»

¹⁷ -Zezu yibhelia we 'ji, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbu a gba 'sa? A 'nɪ 'floo 'wubhu -wa yɪ? A 'nɪ -slɔ we 'wulanu? Amɪaa yukwli -yɔ 'tɛa la yɪ? ¹⁸ A ka 'yli 'klɔ -yɔ, 'in a'a 'yɪ la. A ka yukwli, 'in a'a 'nɪ. Amɪaa dlu -bho we -gu. ¹⁹ Nu, in ka zɪmɛ 'floo gbu nyumaa 'wlu glɔ -bhlo 'wlu gbu (5.000) 'wɔladlɪli. -Cɪcɛɛ yeye -nɔ zuma -tɔ zɪmɛ 'wɔa?»

Wa nɛɛ: «-Cɪcɛ kugbua lɛ 'sɔ.»

²⁰ 'In ɔ nɛɛ: «In dlɪli 'yaa 'floo gbesɔ nyumaa 'wlu glɔ -bhlo (4.000) 'wɔla naa?»

Wa nɛɛ: «-Cɪcɛ gbesɔ.»

²¹ ɔ nɛɛ wa -yla: «Aya! A 'nɪ -slɔ we 'wulanu?»

-Zezu jipea 'lɔlɔnyɔ

²² -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya nɪnɪa Betisaida, 'in wa yia ɔ 'lɔlɔnyɔ -la. Zukpa wa palɔ ɔ zukpa nu, ɔ zɪ -mɔɔ kwe. ²³ -Zezu kpaɔ ɔ sɔ la, 'in ɔ -yɔ ɔ 'sɔ yia 'gbe lɔv mɪ. -Mɔv 'bɪgu, 'in ɔ yia ɔ -dlɛ 'yli -gu tli, 'in ɔ yia ɔ sɔ -gu lapalɔ. ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Na yɪ -lu yabhlo -yɔɔ?»

²⁴ ɔ -bloa 'yli, ɔ nɛɛ: «Nyuma na yia -yɔ, wa 'wɔ sunya. Nu, wa mɪ nɔɔa.»

²⁵ -Zezu palɔ ɔ 'yli -gu sɔ la 'ya, 'in ɔ 'yli yia -blo, 'in ɔ yia layɪ 'vayɪ. ²⁶ ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Mɪ -na -budunɔwɛɛ. -In 'na plalɔ -zɔɔ -nɪ.»

Pielɔ nɛɛ nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ

(Mt 16.13-20; Lk 9.18-20)

²⁷ -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya mɪnɪa 'gbenya -we mɪa Sezalee Filipɔ kwesi nɔkplɛ. Wa mɪ 'yloogblɔ nɔɔa, 'in -Zezu yia wa layɪbha: «'Lee, nyɔɔ nyuma palɔ 'mɪ 'wɔa?»

²⁸ Wa 'palɔ we 'bɪgu, wa nɛɛ: «Nyuma nɛɛ nu, 'Zan -Batɪstɪ -in -mɪa. Tɔlvɔ nɛɛ, Elii -in -mɪa, 'in tɔlvɔ nɛɛ 'yɛɛ, bhlasabhla -Lagɔgbɔv -falɔpanyaa 'yabhlo -in -mɪa.»

²⁹ ɔ nɛɛ wa -ylae: «'ln amia, a nɛɛ, nyɔɔ un -mia?»

'ln Pielɛ nɛɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔɔ -un -mia.»

³⁰ -Zezu nɛɛ: «A 'na gbalɛ we nyumɛ yabhlogbɔɔ -yla -ni.»

-Zezu gbaa ɔ 'dɛɛ tɪtɪlgbu

(Mt 16.21-28; Lk 9.22-27)

³¹ Nu, -Zezu bhɪia ɔ 'bunɔnya gbusɪɪɪ, ɔ nɛɛ wa -yla: «We mɪ nu, ɔ *Nyumɛɛ 'Yu sia bhabha. Nu, Zuifɪv nyuma kpasɪ klaa, *-Lagɔɔbɔɔnyaa -ɔɪan klaa, we -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya yia ɔ kwnɛɛ -saa. 'Bhaa wa yia ɔ, 'un 'ylɪ 'sɔ, we tanɪ nya, tɪtɪlnya glaa ɔ yia 'wɔsɔa.»

³² 'Sa ɔ gbaa we sa bɛblɛɛ, 'un Pielɪ yia ɔ -gɪima lalɪ, 'un ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-ln 'na gbalɛ 'sa -ni.» ³³ -Zezu 'bhɪtia la, ɔ yɪaa ɔ 'bunɔnya, 'un ɔ nɛɛ ɔ -yla 'kɪɪ 'ɔɪɪ nya: «*-Saatan, bɛ lɪ! 'Bhu 'mɪ kwesi. Nu, -'un pupalɪ 'wlukɔvɪn la -Lagɔɔ 'bhɪsia, nyuma 'bhɪsia -na pupalɪa 'wlukɔvɪn la.»

³⁴ ɔ laa nyuma -yɔ ɔ 'bunɔnya, 'un ɔ nɛɛ wa -ylae: «Nyɔɔɔ nyɔɔ -ka gba ɔ 'ka 'mɪ 'bɪ nɔ, ɔ -sa ɔ 'dɛ dɪɪ, ɔ 'bhu ɔ sɪasɪɛɛ *su 'wɔ, 'un ɔ 'ka 'mɪ 'bɪ yɪ. ³⁵ Nu, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yɪɪyɔgagɪɛ 'wɔgɪ nɪ, 'wɔ ɔ yia we bɔa. 'ln -ɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yɪɪyɔgagɪɛ 'wɔbɔ -Lagɔɔgbɪ -yɔ na 'gbɪ, 'yɪɪyɔgagɪɛ -we 'nɪa bhɪɪɪɪɪɪ -ka, 'mɪ -mɔɔ yia 'yɪa. ³⁶ Nu, nyumɛ -ka dɪdɪv -gɪv zɔzɔvɪn weɛ 'yɪ, 'un ɔ -ka ɔ 'yɪɪyɔgagɪɛ 'wɔbɔ nɪ, lɛɛ -lu ɔ 'yɪ we 'wɔa? ³⁷ Nu, -lu yabhlogbɔɔ 'nɪ mnenɪ we 'ka nyumɛɛ 'yɪɪyɔgagɪɛ zɔ. ³⁸ Nu, Nyumɛɛ 'Yu yia yia ɔ Dideɛ 'ɣnumɪɛɛ san 'wɔ, ɔ -yɔ ɔ -mɔwɪɪ -anzɪnya 'sɔ, -wa nɪa -Lagɔɔ dɪmɪagbɪ lɛɛ -gbɛ. Nu, desɪɛɛn -nyuma, -wa 'nɪa tɪkɪɪ -mɪ, 'un wa nɪa gbɪnyuu lɛ, wa glaa, -ɔ -ka un -yɔ na wɛɪɪ zɔ nɪ, -amɪ, zɪɪ un -ka yɪ nɪ, 'un na nɪ 'yaa ɔvɪv zɔ.»

9 ¹ ɔ nɛɛ wa -yla: «Nu, un nɛɛ aɪn -yla gbɪzɔvɪn saɛ: amia -wa mia da -selɪ, aɪn glaa, tɔɪɪa ka *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪɪɪɪ 'yɪ yɪda 'tɪɛ nya, 'bhɪɛ, wa 'kaa tɪɪ.»

-Zezuu 'binɔnya ta 'yia ɔ 'tite

(Mt 17.1-13; Lk 9.28-36)

²Yli gbu 'plta, we gbelibhlonu nya, -Zezu laa Pielɔ klaa, *Zake klaa, we -yo *Zaan, 'in wa 'de -mnua 'bhie yia -gɔɔ kadu 'wlu mnu. -Mɔ ɔ 'klu 'bhitia wa 'yliya 'wu. ³'In ɔ 'wu -bana yia pɔmani tenyii. Li we lia. Nyime -ɔ 'kaa 'sa -bana pɔmani dudu -gu, -mɔɔ -kanyɔ 'ni -mi. ⁴-Bha wa 'yia Moizu -yɔ Elii 'sɔ -yɔ, -zugba -maa -yɔ -Zezu mi 'di -sada. ⁵⁻⁶'In nyanɔ yia wa dli 'wu slo. Welɔ -we Pielɔ 'kaa gba, ɔ 'ni we -yi. -Bha ɔ gbae: «*Wlabi, -amɔaa -seli -mumie nani 'yli! Palu yua ta -a yia 'sobha, -na -nu -bhlo, Moizu -nu -bhlo, Elii -nu -bhlo.»

⁷-Bha yalɔpɔpa welta wa 'wu, 'in weli yabhlo yia wee yalɔpɔpa nyidi 'tla, we nɛɛ: «-ɔ mia de, na Yu -wa, in -kali ɔ ze. A pulu ɔ yukwli.»

⁸Tɔun, 'in -Zezuu 'binɔnya yia latitali, we 'ni -Zezu 'wobhu, wa'a 'yi nyime yabhlogbɔɔ -yɔ.

⁹Wa mia -gɔɔ kwɔlida, 'in -Zezu nɛɛ wa -yia: «-We a 'yia da ni, nu, ɔ Nyime 'Yu 'ni -sɔ tɔtɔnya glaa 'wusɔ, a 'na gbali we nyime yabhlogbɔɔ -yia -ni.»

¹⁰Weli -we -Zezu gbaa wa -yia, wa ka we 'nuɔwe zu. 'In wa yibhali -yibhali la: nu, ɔ nɛɛ: «Nyime 'ka tɔtɔnya glaa 'wusɔ. Sa -muɔ 'ji mia?»

¹¹'In wa yia ɔ layibha: «Lee, lee -lu ka 'gbu -Lagɔɔ titee gwesanya gba nu, *Elii 'kaa yi taa?»

¹²ɔ nɛɛ: «Gbuzɔnu -wa: Elii 'kaa yi taa ɔ 'ka -lu weee we 'bi 'wu la. We mi celɔda *-Lagɔɔseɔbhe 'wu, nu, ɔ Nyime 'Yu yia sia bhabha, 'in wa 'ka ɔ veli. -We ka 'gbu we mia celɔda, a -yi we 'jii? ¹³'In un nɛɛ an -yia: Elii ka yi pepe. 'In sa wa 'yibhaa, 'sa wa siala ɔ. Sa we mia -benyi celɔda -Lagɔɔseɔbhe 'wu, 'sa we 'plta.»

-Zezu vua zuzu 'nyuu
(Mt 17.14-21; Lk 9.37-43)

¹⁴ -Zezu klaa, Pielt klaa, 'Zakee klaa, Zaan klaa, da wa nynia wa -lima -gbe, wa -talia -mɔ, -zugba nyumaa -zlo ka -maa gbeli. -Lagɔɔ titee gwesanya mi wa glaa. Wa -yɔ wa 'sɔ mi gbu gbada. ¹⁵ Wa 'yia -Zezu, tɔn wa yia nwe -ga, 'in wa yia ɔ -gbe mni -gwagwie nya, wa 'ka ɔ fusa.

¹⁶ -Zezu yia ɔ 'bunɔnya layibha: «-A 'nu -seli? Lɛɛ gbu a gbaa?»

¹⁷⁻¹⁸ Nyume yabhlo 'palia we 'biɔvɛ: «-Slolunyo, -mi in -laa na 'yu. Nu, zuzu 'nyuu ka ɔ kpa. We ka ɔ wɛlɛ 'wubhu, ɔ'ɔ gba. Da we -ka ɔ kpali, la we bhla ɔ. 'Fufli tlaa ɔ nweɛ, ɔ lia gla 'wɔ, 'in ɔ slelia. In ka -na 'bunɔnya bhuhhoe, wa 'ka wee zuzu 'nyuu vu. Wa 'ni we mneni.»

¹⁹ -Zezu nɛɛ wa -yla: «Deslɛɛn -nyuma, -wa'a zu dli, 'yili zuma in -yɔ aun 'sɔ 'ka lia? 'Yli zuma in 'ka amiaa 'gba zɔ 'yiligbeda -tva? A -yɔ ɔɔ 'yu 'sɔ yi.»

²⁰ In wa -yɔ ɔ yia yi. Da ɔ 'yia -Zezu, 'in wee zuzu 'nyuu yia ɔ lazuklu 'tutɛɛ, 'in ɔ yia bhli, -zugba ɔ glipe, 'fufli tla ɔ nweɛ. ²¹ -Zezu yia ɔ dide layibha: «We dia gwe, we -zu zuma nia?»

ɔ dide nɛɛ: «ɔ mi -sele, 'in we yia gwedi. ²² We 'ka ɔ 'bhaa 'gbu, 'yili tɔlva zli, 'in we paa ɔ -kosu 'wɔ, 'in we paa ɔ 'nyu lu. Nu, -in -ka mneni -in 'ka -aun 'wɔsa, 'yili -aun nyazi. Be -aun -yɔ.»

-Zezu nɛɛ: ²³ «Lɛɛ -lu 'ka 'gbu -na gba ni, -in -ka we mnenia? -ɔ zva -Lagɔ dli -gu, ɔ mneni ɔ 'ka -lu weee lɛnu.»

²⁴ -Bha ɔ 'yuu dide 'kpi'a 'wɔ, ɔ nɛɛ: «In ka dli -sele -Lagɔɔ gbɛgbɛn, -sa 'mi 'wɔ, 'in in 'ka dli zu weee.»

²⁵ -Zezu 'yia ni, nyumaa -zlo mi ɔ -gbe yida, 'in ɔ yia wee zuzu 'nyuu 'wluo 'kpili: «-Mi zuzu 'nyuu, -mi nua we le, 'in nyume'ɛ gbaa, in ɔ'ɔ 'nua. In nɛɛ: 'tide ɔ 'yi. -In 'na kpali 'maslɛɛn ɔ -ni.»

²⁶ We zuklua ɔ 'yu la 'tutɛɛ, 'in we yia ɔ 'yitide 'wukpikpie nya, 'in ɔ yia lapɛ 'kwie 'bhisa. We 'gbu tɔlva nɛɛ: «ɔ ka tli.»

²⁷ -Zezu yia ɔ sɔ -yɔ ɔ 'wubhulu. ɔ -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia 'yligbe.

²⁸ -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya plaa -budu zɔ, 'in wa yia ɔ layibha: «Wee zuzu 'nyuu mia de ni, lee -lu ka 'gbu -a yi we vuvue siala?»

²⁹ ɔ neɛ wa -yɔlɛ: «Sasokpa -zuzu 'nyii mia de ni, we 'ni -Lagɔɔ bhuhhoe -bhlogbɔɔ 'wubhu, wa 'ni mneni wa 'ka -mɔv vu.»

³⁰ Wa 'bhva -bha, 'in wa yia Galilee -dɔdɔ -gɔ 'plɩɩ. -Zezu 'yibha wa 'na yibheli ɔ da -ni. ³¹ ɔ -slolua ɔ 'bunɔnya gbu, ɔ neɛ: «ɔɔ Nyume 'Yu wa yia nyuma yoo 'nyea, 'in wa 'ka ɔ 'bha. 'Yɩ 'sɔ, we tanɔ nya ɔ yia tɩtɩnya glaa 'wɔsɔa.»

³² Nu, -we -Zezu gbaa, ɔ 'bunɔnya'a 'nu we 'wɩla. Wa mi nyano nuda 'gbu wa 'ni ɔ layibha.

Sa nyume 'ka nu, 'in ɔ 'ka -mi tukɩ -Lagɔ 'yua?

³³ Wa nɩnia Kapenaumu, wa plaa -budu zɔ, 'in -Zezu yia wa layibha: «Mɔɔ -dɩ a -sa yaa 'yloogblua?» ³⁴ 'In wa -gɔ yia lasubha. -We ka gbu -wa, wa mia nɔda, 'in wa yia layibhalt -yibhalt: «Lee, nyɔɔ 'yɩ -aun glaaa?»

³⁵ ɔ yia ladi, 'in ɔ neɛ ɔ 'bunɔnya -yɩa: «A be -seli. Nu, -ɔ -ka gba ɔ 'ka amɩaa kpa -ze, ɔ -ze nyuma wee 'bisvayu, 'in ɔ 'ka wa zɔlubho nu.»

³⁶ ɔ 'bhva 'yu yabhlo 'wɔ, 'in ɔ -yɔ ɔ 'sɔ yia ɔ 'bunɔnya nyɩdɩ ladi, ɔ gblelia -mɔɔ, 'in ɔ yia -mɔɔ ɔ bhɔ -gɔ ladi. ɔ neɛ: ³⁷ «'Yu -ɔ mia yu ni 'bhisa, nyume -ɔ -ka ɔ kpa 'nanɔ na 'ɩni nya, na 'de ɔ kpa 'nanɔ. -ɔ -ka 'mi kpa 'nanɔ, we 'ni na 'de ɔ kpa 'nanɔ, ni, -ɔ tiea 'mi, 'mɔ ɔ kpa 'nanɔ.»

³⁸ Zaan neɛ -Zezu -yɩa: «Na -Slolunyo, -a ka nyume yabhlo 'yɩ, ɔ 'ni -aun glaa -nyume, -zugba ɔ vua zuzu 'nyuu -na 'ɩni nya. ɔ 'ni -aun glaa -mu 'gbu, -a yia ɔ 'yligbeli.»

³⁹ -Zezu neɛ: «-lɩnya, a 'na 'yligbeli ɔ -ni. 'Lee, -ɔ -ka gwedigbu lenɔ na 'ɩni nya, ɔ mneni ɔ 'ka 'mi velu? -lɩnya. ⁴⁰ Nu, nyume -ɔ 'ni -amɩaa tɩnyɔ, ɔ -yɔ -aun 'sɔ mi.

⁴¹ «Nu, in neɛ aun -yɩa gbuzɔnɔ saɛ: nyume -ɔ -ka aun 'nyu 'nye -Lagɔɔ -Bhasanyɔɔ 'ɩni nya, -Lagɔ yia ɔ -tɩnɔ 'nyea. ⁴² 'Ylaasɩ -wa mia sa yu ni 'bhisa,

'in wa zva 'mi dli -gu, -o -ka wa 'yabhlogbɔɔ gbonyuu lukwa, we nani 'yli -mɔɔ -nu nya, wa 'ka ɔ tukpa 'kadu -bli -yo gbuanɪ, 'in wa 'ka ɔ 'nyu lu viteli. ⁴³ We -ka -na sɔ 'ka -mi gbonyuu lu kwa ni, -di -bha we. We nani 'yli -in 'ka 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka 'yi, sɔ -bhlo nya, we -zi -in 'ka -kosu -we'e nyumoa 'wu mni sɔ 'sɔ nya. [⁴⁴ -Meme mia, ɔnɔnya -we lia nyumee yice we'e tli, 'in -kosu'u nyumo -mɔ -gba.]

⁴⁵ «'In we -ka -na bhv 'ka -mi gbonyuu lu kwa ni, -di -bha we. We nani 'yli -in 'ka 'yliyɔgagie 'yi 'tigie nya, we -zi wa 'ka -mi -kosu -we'e nyumoa 'wu viteli -na bhv 'sɔ nya. [⁴⁶ -Meme mia, ɔnɔnya -we lia nyumee yice we'e tli, 'in -kosu'u nyumo -mɔ -gba.]

⁴⁷⁻⁴⁸ «We -ka -na yli 'ka -mi gbonyuu lu kwa, -in -sa -mɔ we. We nani 'yli -in 'ka -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlɪgbe 'wu mni 'yliya -bhlo nya, we -zi wa 'ka -mi -kosu -we'e nyumoa 'wu viteli, da nɔ lia yice 'yli weee nya, 'yli 'sɔ nya.

⁴⁹ «Sa wa pata gumu lililu -yo, 'sa -bhlokpadɛ -Lagɔ yia nyuma -gu -kosu slua. ⁵⁰ Gumu nani 'yli. Menti we menia. We 'ni -sleen menti ni, wa 'ni mneni wa 'ka we menie we -yo zv. Ni, amia, a mi gumu 'bhisa, a -tu 'wu -dlɔɔ.»

-Zezu gbaa 'ɣwnɔ kwnɛɛ -sa gbu

(Mt 19.1-12; Lk 16.18)

10 ¹ -Zezu -yo ɔ 'binɔnya 'sɔ mnia Zudee -dudu -gu, 'in wa yia Zudeen nyu 'wodu. Nyumaa -zlo yia ɔ kwesi yi lu. Sa ɔ nva 'yli weee nya, 'sa ɔ bhli 'yaa wa slolue lu.

² Falizinyuma yia ɔ kwesi be, wa 'ka ɔ layla. 'In wa yia ɔ layibhae: «Lee, -amtaa tite nukple, nukpasu mneni ɔ 'ka ɔ 'ɣwnɔ kwnɛɛ -saa?»

³ ɔ nɛɛ: «Lee, tite -mumu Moizi 'nye ain a?»

⁴ Wa nɛɛ: «Moizi cɛlia ni, nyume -ka gba ɔ 'ka ɔ 'ɣwnɔ kwnɛɛ -sa, ɔ cɛli wee gbu 'sɛbhe -gu, 'bhie ɔ 'ka ɔ kwnɛɛ -sa.»

⁵ 'In -Zezu nɛɛ wa -yla: «Amtaa yukwli -yo suloo 'gbu, 'in Moizi yia 'mu tite ni palti. ⁶ -Lu weee gwedida,

⟨'ln -Lagɔ yia nukpasu -yɔ 'ɲwnɔ lala.⟩

⁷We 'dɛɛ 'gbu, nukpasu yia ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa -yɔbhua,

'in ɔ -yɔ ɔ 'ɲwnɔ 'ka 'wususlolu,

⁸'ln wa 'ka ku -bhlo -zɛ.⟩

-Sleen, wa 'nɪ 'masleen nyuma sɔ, nu, nyumɛ -bhlo wa -mɪa. ⁹We 'dɛɛ 'gbu, -we -Lagɔ -ka 'ylijijlɪ, nyumɛ 'na sɪsɪlɪ we 'yli -nɪ.⟩

¹⁰Wa plaa -budu zɔ, 'in ɔ 'bɪnɔnya yia ɔ wee gbu nɪ 'ji layɪbha. ¹¹Ɔ nɛɛ wa -yla: «Nu, nyumɛ ɔ -ka ɔ 'ɲwnɔ kwnɛɛ -sa, ɔ -ka 'ɲwnɔ -putu kwa, gbɔnyuu ɔ nva ɔ 'ɲwnɔ tɪanɔ -yla lɛ. ¹²'Sa -bhlokpɛɛ, 'ɲwnɔ -ka ɔ 'lowli -glɔbhɔ, 'in ɔ -ka nukpasu -putu kwa, gbɔnyuu ɔ nva lɛ.»

-Zezu ɲwnaa 'yilaaslɪ 'nyu la

(Mt 19.13-15; Lk 18.15-17)

¹³Nyuma mɪ -Zezuu -gbe 'yilaaslɪ kwada, ɔ 'ka wa 'nyulaɲwna wa kwɛ -gu lapalɛ nya, 'in ɔ 'bɪnɔnya yia wa wuvue bhli wa 'wluo kpilɛ nya. ¹⁴-Zezu 'yia wa -yɔ, 'in we yia ɔ -yɔkpa. 'ln ɔ nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -yla: «A 'tide 'yilaaslɪ 'yi wa 'ka na -gbe yi, a 'na -kɔlɔ wa 'yoo -nɪ. Nu, nyuma mɪa sa 'yilaaslɪ nɪ 'bhisa, -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilɛ mɪ -maa -nɔ nya. ¹⁵ln nɛɛ aun -yla gbɔzɔnɔ saɛ: nyumɛ, ɔ 'nɪ -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilɛgbu -yɔɲwnu 'yɪsɔkpile 'bhisa, ɔ 'na 'ka -Lagɔɔ -gbe pla.» ¹⁶Ɔ 'bhua wa 'wɔ, ɔ yia wa sɔ 'wluo lapalɪ, 'in ɔ yia wa 'nyulaɲwna.

Nyumɛ ɔ 'kaa -Zezu 'bɪ mɪnɪ ɔ 'bhɔ ɔ -lu weɛ 'bɪ

(Mt 19.16-30; Lk 18.18-30)

¹⁷Nu, -Zezu mɪ mɪnɪda, 'in nyumɛ yabhlo yia ɔ 'bɪgwali, 'in ɔ yia 'kukolu 'sibhli ɔ 'yu, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Na -slɔlunɔ -zɔnɔ, sa in 'ka nɔ, zɪ in -ka tɪlɪ, 'in in 'ka -Lagɔ kwɛɛ 'yliyɔgagɛ -we 'nɪa bhɔlɔluda -ka 'yia?»

¹⁸-Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-Mɔmɔ ka 'gbu -na la 'mɪ nyumɛ -zɔnɔ? We 'nɪ -Lagɔɔ 'dɛbhlogɔɔ 'wɔbhɔ, nyumɛ -zɔnɔ 'nɪ -mɪ. ¹⁹Nu, -na 'dɛ -yi -Lagɔɔ *titenya:

⟨-ln 'na 'bhɪlɪ nyumɛ -nɪ.⟩

-ln -yɔ 'ɲwɔɔ -putu 'na -dɪlɪ -budu 'wɔ -nɪ.^b

-ln 'na ylɪlɪ 'wie -nɪ.

-ln 'na zɔlɔ nyɪmɛ yɔ -yɔ -nɪ.

-ln 'na lɪlɪ nyɪmɛ 'wɪlɪ -dawlɪ nya -nɪ.

-ln zɔ -bha -na dɪdɛ -yɔ -na 'nyaa. »

²⁰ ɔ nɛɛ: «-Slɔlɔnyɔ, un mɪ nyɪmɛslɔ nya, 'un un yɪa tɪtɛ -mɪnɪ 'nɔɲwɛzɔzɔvɛ bhɪlɪ.»

²¹ -Zɛzɪ ylɛɛ ɔ zɛkɛlɪdɪlɪ nya, 'un ɔ nɛɛ ɔ -ylɛ: «-Lu yabhɪlɔ -tɔvɛ 'wɔ, -un 'nɪ -slɔ -mɔvɛ lɛnɔ. Mɪnɪ, -un 'pa -na -kɛkɛlɪ wɛɛɛ pɛlɔ, -un 'nyɛ wɛ 'gɔwɛzɪ bɔbɔbhɛnyɛ yɔɔ, 'un -un 'kɛ 'ɲɔnɔmɪnɛ 'yɪ -Lagɔɔ -gbɛ. -ln -kɛ wɛ lɛnɔvɛ bhɪɛ, -un yɪ 'mɪ 'bɪ.»

²² ɔ 'nɔvɛ wɛɛ wɛlɪ nɪ, 'un 'kɔvɛ yɪɛ ɔ 'yɪlɪ lɛwɪlɛ, 'un ɔ yɪɛ lɔbhɪtɪ 'kɪlɔ -susɛvɛ nya. Nɪ, 'ɲɔnɔmɪnɔ -wɛ.

²³ -Zɛzɪ ylɛɛ ɔ 'bɪnɔnyɛ -wɛ gbɛlɪɛ ɔ, 'un ɔ nɛɛ wɛ -ylɛ: «'ɲɔnɔmɪnɔnyɛ 'kɛ -Lagɔɔ nyɪmɛɛ 'wɪlɔlɔpɪlɪgbɛ 'wɔ plɛ -yɔ wɛ -kɛlɛɛ.»

²⁴ Wɛɛ wɛlɪ yɪɛ -Zɛzɪ 'bɪnɔnyɛ ɲwɛgɛgɛ -sɔbhɛlɪ. 'ln ɔ nɛɛ 'yɛ wɛ -ylɛ: «Na 'yɛɛ, nyɪmɛ 'kɛ *-Lagɔɔ nyɪmɛɛ 'wɪlɔlɔpɪlɪgbɛ 'wɔ plɛ, wɛ 'nɪ 'tɛ -sɛ.

²⁵ 'ɲɔnɔmɪnɔnyɛ 'kɛ -Lagɔɔ nyɪmɛɛ 'wɪlɔlɔpɪlɪgbɛ 'wɔ plɛ, wɛ -kɛlɪ -yɔ wɛ -zɪ *-nyɔmɛɛ sɛɛnɪ 'bhɔkɛ 'wɔplɪlɛ.»

²⁶ Wɛ yɪɛ ɔ 'bɪnɔnyɛ -lɔɛlɪ. Wɛ nɛɛ: «Aya! Wɛ -kɛ 'sɛ -mɪ, nyɔɔ -mɔmɔ 'kɛ gbɔ 'wɔbhɔvɛ?»

²⁷ -Zɛzɪ ylɛɛ wɛ, 'un ɔ nɛɛ: «Nyɪmɛ 'nɪ wɛ mɛnɛnɪ, nɪ, -Lagɔ mɛnɛnɪ wɛ. -Lagɔ mɛɛ, ɔ mɛnɛnɪ ɔ 'kɛ -lɔ wɛɛɛ lɛnɔ.»

²⁸ -Bha Pɪɛlɪ gbɛɛ: «-Tɛlɪ, -a kɛ -ɛmɪɛɛ -lɔ wɛɛɛ -bha tɪ, 'un -a yɪɛ -mɪ 'bɪ yɪ.»

²⁹⁻³⁰ -Zɛzɪ 'pɛlɛ wɛ 'bɪgbɔ, ɔ nɛɛ: «Nɪ, un nɛɛ ɛun -ylɛ gbɔzɔɔnɔ sɛɛ: nyɪmɛ ɔ -kɛ ɔ -lɔ wɛɛɛ -bha tɪ nɛ 'gbɔ, 'un ɔ 'kɛ -Lagɔgbɔ gbɛ, wɛ 'lɛɛjɪ -mɔɔ yɪɛ 'yɪɛ -zakpɛ glɔ gbɔ. -ɔ -kɛ ɔ -budu klɛɛ, ɔ bhɛlɪɛ klɛɛ, ɔ bhɔlɔ klɛɛ, ɔ 'nyɛɛ klɛɛ,

^b 10.19 Glɛkɪwɛlɪ 'wɔ, wɛ jɪ -wɛ nɪ, -wɛ kɔkwɛlɛɛ, wɛ -yɔ nyɪmɛɛ -putu 'na -dɪlɪ -budu 'wɔ -nɪ.

ɔ dide klaa, ɔ 'yua klaa, we -yɔ ɔ kpaa -bha ti, bhla -we 'wɔ -a mɪa da -budunya klaa, bhelia klaa, bhɔɔa klaa, 'nyaanya klaa, didea klaa, 'yua klaa, we -yɔ kpaaɔ ɔ yia 'yia, -zugba nyuma stali ɔ. 'ln bhla -we yia yia, we nya ɔ yia 'yliyɔgagie -we 'nɪa bhloluda -ka.

³¹ «Nyumaa dumadu -wa -gaa 'yu, lu -maa yia -gaa. 'ln -wa -gaa lu, 'yu -maa yia -gaa.»

-Zezu gbaa ɔ tɪtɪgbu

(Mt 20.17-19; Lk 18.31-34)

³² -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya 'sɔ, wa mɪa -Zeluzalemɔ mnɪda, -Zezu -gali wa 'yu 'yloogblu, -zugba ɔ 'bunɔnya lu dli. -Wa mɪa wa 'bɪ, -maa mɪ 'ya nyanɔ nuda. ɔ nɛɛ ɔ 'bunɔnya kugbua lɛ 'sɔ -yla: «A be -seli.»

'ln -we 'kaa lɛnu, ɔ yia we wa -yla gba. ³³ ɔ nɛɛ: «A -tali, -Zeluzalemɔ -a mɪa da. Nu, -mɔ wa yia ɔɔ Nyumɛɛ 'Yu wlaa. -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya kwɛɛ wa yia ɔ pɛlu 'paa. 'ln wa 'ka ɔ gbɔ 'wluladɪli, 'in wa 'ka wɛli -bhlo bhli wa 'ka ɔ 'bha. 'ln 'lakpanya -wa 'nɪa -Lagɔ -yi, wa 'ka ɔ -maa yoo 'nyɛ. ³⁴ -Maa yia ɔ gla palɪa, -maa yia ɔ -dlɛ -gɔ slua, -maa yia ɔ sɛlɪa, 'in -maa 'ka ɔ 'bha. 'Yli 'sɔ, we tanɔ nya, 'in ɔ 'ka gbawla 'wɔtla.»

-ɔ -ka gba, ɔ 'ka nyumɛ 'kadu -zɛ, ɔ -zɛ ɔ -limaa zɔyɔ

(Mt 20.20-28)

³⁵ We 'bigɔ, Zebedee 'yua *'Zake -yɔ Zaan yia -Zezu -yɔbɛ, 'in wa nɛɛ ɔ -yla: «-Amɪa -Slolunɔ, -we -a yia -mɪ -zlalɪa, -a 'yɪbha -in nu we lɛ.»

³⁶ ɔ nɛɛ wa -yla: «Lɛɛ -lu a 'yɪbhaa in nu ain -yla lɛa?»

³⁷ Wa nɛɛ: «Da nyuma weɛ -ka we 'jɪyɪbheli nu, -in pɪli nyuma 'wlu la, 'nyɛ -ain 'yoo -a 'ka -mɪ kwesi ladɪ. 'Yabhlo 'ka -na lilisɔlu ladɪ, 'in 'yabhlo 'ka -na kɔpɛsɔlu ladɪ.»

³⁸ ɔ nɛɛ wa -yla: «Nu, -we a -zlalɪa 'mɪ, a 'nɪ we -yi. 'Lee, siastɛ -we zɔ na yia 'yiligbea, a mneni a 'ka we zɔ 'yiligbee? Yaayu batizea wa yia 'mɪ siastɛ lu, a mneni a 'ka nɔwnu wa 'ka 'sa ain batizee?»

³⁹ 'In wa nɛɛ ɔ -yia: «In, -a mneni we.»

-Zezu yia we 'bigupaliɛ: «Gbuzɔnu -wa. Sia a yia 'mɪ 'bhisa. Staste -we lu wa yia 'mɪ batizea, we lu wa yia aun batizea. ⁴⁰ Nu, we -ka na lilisɔlv -yɔ na kɔpɛsɔlv ladidɛ, -amɪ 'nɪ mneni in 'ka we wla. Nu, wee ladida mia, -Lagɔ ka we lamnazi nyuma tɔlvaa -nu nya. Nu, ma yia -bha ladia.»

⁴¹ Wa -lima kugbua 'nva we, 'in wa yia wa -yɔ 'cɛ 'pali. ⁴² -Zezu yia wa 'de weee la, 'in ɔ nɛɛ wa -yiaɛ: «Nu, dɔdɔgbv -nyumaa 'wlulapilinya mia, wa 'tute nya wa stala wa zɔlvbhonunya. ⁴³ Aun glaa, we 'na -mɪnɪ 'sa -nɪ. -ɔ -ka gba ɔ 'ka nyumɛ 'kadv -zɛ, ɔ -zɛ ɔ -limaa zɔlvbhonunya. ⁴⁴ 'In aun glaa, -ɔ -ka gba ɔ 'ka nyuma 'yugali, ɔ -zɛ ɔ -limaa gaylo. ⁴⁵ Nu, ɔɔ *Nyumɛɛ 'Yu 'nɪ yi wa 'ka ɔ 'wusa. Yi ɔ yia ɔ 'ka nyuma 'wusa, 'in ɔ 'ka tli nyuma duuun 'wɔzitɛɛ 'gbv.»

-Zezu -bloa 'lɔlvnyɔɔ 'yli
(Mt 20.29-34; Lk 18.35-43)

⁴⁶ -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya nynia Zelikoo, wa mɪ wee 'gbe 'tlada, 'in nyuma duun yia wa 'bɪ yi. 'Lɔlvnyɔ yabhlo wa laa Batimee, Timeee 'yu nya, ɔ -dɪ 'yoo ŋwɛ -yɔ la. Nu, -zlazlanyɔ -wa. ⁴⁷ ɔ 'nva nu, Nazaletiyu -Zezu mɪ 'plida, 'in ɔ yia 'wukpɪ, ɔ nɛɛ: «*-Davidu 'yu -Zezuɔɔ, -in 'yuli 'mɪ nyazuɔɔ!»

⁴⁸ 'In nyuma duun yia ɔ 'wluo 'kpɪli. Wa nɛɛ ɔ -yia: «'Mu ŋwe!»

-Mɔv bhla ɔmɔ 'kpa 'wv 'tutɛɛ: «-Davidu 'yuɔɔ, -in 'yuli 'mɪ nyazuɔɔ.»

⁴⁹ Tɔvn, -Zezu yia 'yiligbe, 'in ɔ nɛɛ: «A la ɔ.»

'In wa yia ɔ la, -zugba wa gba ɔ -yia: «-Na 'yuo. -In -sɔ wv, ɔ mɪ -mɪ lada.»

⁵⁰ 'Lɔlvnyɔ vitelia ɔ 'naa, 'in ɔ yia 'wɔsɔ -gwagwɛ nya, ɔ yia -Zezu -yɔbɛ.

⁵¹ 'In -Zezu yia ɔ layibha: «Lɛɛ -lu -in 'yibha in nu -mɪ -yia lea?»

'In ɔ nɛɛ: «*Wlabi, -in -blo na 'yli, in 'ka layɪ lv.»

⁵² ɔ nɛɛ: «'Bhiti lv, -na dlɔvzɔvɛ ka -mɪ pue.» Tɔvn, ɔ 'yli yia -blo, 'in ɔ yia -Zezu 'bɪ mɪ.

-Zezu mnia -Zeluzalem
(Mt 21.1-11; Lk 19.28-40)

11 ¹-Zezu -yo ɔ 'bunɔnya ɔɔpa -Zeluzalem -yo, -mɔ Betifaze -yo Betani kwesi, 'in wa yia *Olivusunyaa -gɔɔ yɪ, -bha -Zezu tiea ɔ 'bunɔnya 'sɔ, ²'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Gbe -we mia -mɛmɛɛ ain 'yu, a mni -mɔ. Nu, lebhla a 'ka -mɔ nyini, -sokofali -dɔgbu yabhlo a yia -bha yɪa lubhu -jɪda. Wee -sokofali mia, nyume yabhlogbɔɔ 'ni -slɔ we -gu ladi. A -sa we lubhu, a -yo we yi. ³Nu, wa -ka ain layibha: lɛɛ -lu ka 'gbu a nu 'sa? A gba wa -ylaɛ: -amɪaa -kanyɔ 'yɪbha ɔ 'ka we -gu ladi, nu, deslɛɛn ɔ laa we lu.»

⁴Wa mnia, 'in wa yia -sokofali -dɔgbu yabhlo 'yɪ lubhu -jɪda -bha 'yooɔ ŋwe -yo -bha 'pipɛɛ -budu yabhloo ŋwe -yo. 'In wa yia we lubhu -sa. ⁵Nyuma mia -bha, wa nɛɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbu a sa wee -sokofali lubhua?»

⁶'In sa -Zezu zua wa 'dɪ, 'in wa yi 'saa gba. 'In wa yia wa kwe -yo -sa, 'in wa yia mni. ⁷Wa -laa wee -sokofali -dɔgbu -Zezu, wa slua wa 'naa we -gu, 'in ɔ yia we -gu ladi. ⁸Tɔlva slua wa 'naa 'yloogblu, 'in tɔlva -dia suu kɔɔ -mɔ kɔpa, 'in -maa yia we 'yloogblu laslu. ⁹Nyuma nɔa ɔ 'yu we -yo -wa nɔa ɔ luv, wa 'de weee 'kɔɔ 'wɔ, wa nɛɛ:

«-A -mnɪnɪ -Lagɔɔ 'ŋnɪ.

-ɔ mia Jejitapɛɛ 'ŋnɪ nya yida,

-Lagɔ ŋwana ɔ 'nyu la.

¹⁰Nyume -ɔ mia yida,

ɔ 'ka -ain 'wlulapɪ -Davidu 'bɪgɔ,

-Lagɔ 'palɪ 'sa ɔ sɔ -zɔnɔ -gu la.

-Wa mia yalɪ,

wa -mnɪnɪ -Lagɔɔ 'ŋnɪ.»

¹¹-Zezu plaa -Zeluzalem, 'in ɔ yia *-Lagɔɔbudu 'kadu zɔ mni, 'in ɔ yia da weee yla. Jibhe zɔa, we 'gbu ɔ -yo ɔ 'bunɔnya kugbua le 'sɔ yia Betani mni.

-Zezu bhla *figisu gweze*(Mt 21.18-19)*

¹² Zli zlia, -Zezu mi Betani 'bhuda, 'in ηγω yia ɔ 'bha. ¹³ Tɔun, ɔ yia *figisu -we kaa kpi 'wlu -yɔyi -mɔ 'yu, 'in ɔ yia we -yɔ be, -de ɔ yi we 'bhue 'wlu 'yu. ɔ 'ka -bha nyini, we kpu 'dekpua mia we 'wlu. Nu, we 'bhue -pa bhla 'ni -sɔ nyini. ¹⁴ -Bha ɔ gbaa wee su -yla: «Mt'i 'pali -sɛɛn 'bhue -ni.»

ln ɔ 'bunɔnya yia we 'nu.

-Zezu vua -valepanya*(Mt 21.12-17; Lk 19.45-48)*

¹⁵ Wa nyinia -Zeluzalemu, tɔun -Zezu yia -Lagɔbudu 'kadu ηwee mni. -Wa mia -bha, -valepanya -yɔ -lizɔnya, 'in -Zezu yia wa vuvue bhli. ɔ yia 'gwezi -bhitinyaa 'tabhle -yɔ -kpakusun pelupanyaa kpenya labhli. ¹⁶ ɔ 'ni ηwnu nyume yabhlogbɔɔ -yɔ -lu 'ka -Lagɔbudu 'kadu ηwee 'plili. ¹⁷ ɔ -slolua wa gbu, ɔ nɛɛ:

«We mi celida -Lagɔsebhɛ 'wue:

«Na -budu mia, 'mu wa yia laa dudugu -nyuma weee -Lagɔ bhuhhoe -budu.»
'ln 'mu amia nua 'wienyaa zizeda 'wu.»

¹⁸ -Lagɔsubɔnyaa -ctan -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya 'nua ɔ 'di, 'in wa yia nyano nu, -we ka gbu -wa, ɔ gbagbaweli ka nyuma duun ηwegaga -subhali. We 'dɛɛ 'gbu wa mia 'kli 'yida wa 'ka ɔ 'bha.

¹⁹ Jibhe zɔa, 'in -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya yia 'gbe nukple 'bhu, 'in wa yia mni.

-Zezu -yɔ tɔtli -figisu*(Mt 21.20-22)*

²⁰ Zli zlia, wa mi 'yloogblu 'plida, 'in -Zezuu 'bunɔnya yia wee figisu -yɔyi, -zugba we ka ye weee. ²¹ -We -Zezu gbaa, Pielɔ dli 'sibhlia we -gu la, ɔ nɛɛ:
«Wlabi, -in yla figisu -in bhla dɛ gweze, we ka ye.»

²² -Zezu nɛɛ wa -yla: «A zu -Lagɔ dli -gu. ²³ In nɛɛ ain -yla gbuzɔnu saɛ: nyumɛ -ka -gɔgɔ -yla gba: 'Bhu da, viteli -na 'dɛ 'nyu lu,' 'in ɔ dli 'ka -we ɔ gbaa da lenvee -gu -mi, 'in ɔ 'ni dli lu, 'in we nua lɛ. ²⁴ We 'dɛɛ 'gbu in nɛɛ ain -yla, -we weee a yia -Lagɔ -zɛlɛtia yia bhuhhoe nya, a zu we dli -gu nu, 'yia a yia we, 'in -Lagɔ 'ka we ain 'nye.

²⁵ «Nu, a -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mi, 'in nyumɛ yabhloo gbu -ka ain dli -mi, a ti ɔ -yɔgbu 'wu, 'in amiaa Dide -ɔ mia yali, ɔ 'ka amiaa gbonyuu 'woti. [²⁶ A 'ni nyumɛɛ -yɔgbu 'woti, amiaa Dide -ɔ mia yali, ɔ 'na 'ka amiaa -yɔgbu 'woti.]»

Mɔ -Zezuu 'tite bhua?

(Mt 21.23-27; Lk 20.1-8)

²⁷ -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya mni 'yaa -mɔ -Zeluzalemɔ lu. Wa mi -zieda -mɔ -Lagɔbudu 'kadu ŋweɛ, 'in -Lagɔbubɔnyaa -cian klaa, -Lagɔɔ titee gwesanya klaa, we -yɔ Zuifɔv nyuma kpaɛ, wa yia -Zezu -yɔ bɛ. ²⁸ Wa yia ɔ layibha: «Se -mumu nya -na nu gbunya ni lɛa? 'In nyɔɔ 'nye -mi we lenu sea?»

²⁹ ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «Gbuɔ gɔ -bhlo na yia ain layibhaa, a -ka we 'bigupali 'bhie, -ɔ 'nyɛa 'mi se, 'in na gbaa ɔ 'ŋni. ³⁰ Nyɔɔ tie *Zaan ɔ batizee nyuma, -Lagɔ -wa yaayu, nyuma -wa yi? A gba 'mi -yla we.»

³¹ 'In wa yia we -gu kpɛlie bhli, 'in wa nɛɛ: «-A -ka gba, (-Lagɔ tiea ɔ, 'in ɔ yibhaa -ain laɛ: «Lɛɛ ka 'gbu a 'ni ɔ wɛli 'wɔŋwnua?» »

³² Wa mi nyuma sɔda, nu, -maa nɛɛ Zaan mia -Lagɔgbuɔ -falɔpanyɔ -wa. We 'dɛɛ 'gbu wa 'ni mnɛni wa 'ka gba nu, nyuma tiea ɔ.

³³ We 'dɛɛ 'gbu, wa nɛɛ -Zezu -yla: «-ɔ tiea Zaan, -a 'ni ɔ -yi.»

'In -Zezu nɛɛ: «We -ka 'sa -mi, -ɔ 'nyɛa 'mi wee gbunya -mumu lenu se, -ami 'na 'ka 'ya -mɔɔ -kanyɔɔ 'ŋni ain -yla gba.»

-Zezu 'paa gbv nine ɔ -yɔwɔsɔlɔnya -yla

(Mt 21.33-46; Lk 20.9-19)

12 ¹-Mv 'bɪgɔ, 'in -Zezu yia wa -yla gbu gbagbɛ bhli gbv nine -papɛ nya: «Nu, nyɛme yabhlo 'paa *-dlɔkpaa. Wee kpaa mia, 'mv ɔ bibelia 'suo. ɔ nva *-dlɔyaa 'wɔnyazɔlu lɛ, 'in ɔ yia kpaagutali -gbagbu 'sɔbhaa. ɔ 'bhua -busalubhonɔnya 'wɔ, -zugba -maa lo wee kpaa. 'In ɔ yia 'lakpa 'wɔ mni.

²«Tɔɔn, -dlɔyaa -sa bhla 'ka bɛ, 'in ɔ yia ɔ zɔlubhonɔnyɔ yabhlo tie waa -busalubhonɔnya 'bɪ, wa 'ka ɔ -nv wla. ³Wa sloa -mɔɔ 'wluo, wa bhutia -mɔɔ, 'in wa yia -mɔɔ vu kwɛ klo nya. ⁴ɔɔ -dlɔkpaa -kanyɔ yi 'yaa ɔ zɔlubhonɔnyɔ -putu tie. -Mɔɔ mnta, -mɔɔ wa bhutia 'wluo, 'in wa yia -mɔɔ veli. ⁵ɔɔ kpaa -kanyɔ yi 'yaa nyumaa tanɔ tie, 'in wa yia -mɔɔ 'bha. 'Sa ɔ tiea nyumaa -zlo, tɔlva wa bhutia, 'in wa yia tɔlva 'bha.

⁶«Nyɛme -bhlogɔɔ -tua ɔ kwesi, mɔ -wa ɔ 'yu -ɔ -ka zɛ ɔ -kalia. -Mɔɔ ɔ tiea wa -gbɛ lɔgada, -zugba ɔ pupalia dli la nu, -mɔɔ wa yia 'nɔɔwe zva. ⁷-Bha waa -busalubhonɔnya gbugbalia -ylaɛ: «ɔ 'kaa cɪ ɔ kpaa -kanyɔ 'bɪ li, mɔ ni. -A mni ɔ 'bhaa, 'in wee kpaa 'ka -amta -nv -zɛ.» ⁸Wa sloa ɔ 'wluo. Wa 'bhaa ɔ, 'in wa yia ɔ 'kwie viteli kpaa lɔv.

⁹«Lee, sa ɔ kpaa -kanyɔ 'ka nva? ɔ 'dɛ yia yia, ɔ 'ka nyuma tie, wa 'ka waa -busalubhonɔnya 'bha, 'in ɔ 'ka kpaa nyuma -putu yoo 'nye.

¹⁰«-Wee mia -Lagɔsɛbhe 'wɔ cɛlɔda, a 'ni -slɔ we zɛlu? Wee nɛɛ:

ɔTɔkpa, -we -budusubhanya -saa kwɛnɛɛ,

mv -zɛa gwɪgwɪyli -tukpa -zɔnv.

¹¹-ɔ nva gbv ni lɛ, Jejitape -wa.

'In wee gbv mia, -a -ka we 'yi,

'in we namantia -amta dli.» »

¹²Wee gbuv nine mia, Zuifuv 'yugalunya -yi we 'ji nu, ma -yo -Zezu -saa we. Wa ka 'kl' 'yi, wa 'ka ɔ kpa. Nu, nyumaa -zlo wa mia sɔdaa 'gbu, wa yia ɔ -yo 'bhu, 'in ɔ yia mnu.

'Gwezi plulve *Sezaa kwɛɛ
(Mt 22.15-22; Lk 20.20-26)

¹³Falizunyuma tɔlva -yo Ewloduv nyuma, 'ma wa tiea -Zezu -gbe, wa 'ka ɔ zo bhli, 'in ɔ 'deɛ gbagbawelt 'ka ɔ gbuan. ¹⁴Wa yia, 'in wa nɛɛ ɔ -yla: «-Amiaa -Slolunyo, -a -yi we 'ji nu, -we -na gbaa, gbuzɔnu -wa. -l'in sɔ gbuv 'yili, 'in -l'in sɔ nyume 'ylilo -ɲwɛɛ. Nu, sa -Lago 'yubhaa nyume -mi, 'mu -na slolua gbuzɔnu sa. We mi tuklu nu, -amiaa tite nukplɛ, -a plulv *Sezaa kwɛɛ *nisun -gwezii? -A plulv we yaayu, -a 'na plulv we -nu?»

¹⁵-Zezu -yi we 'ji nu, wa gbagbawelt -yo wa 'wlukuvun la pupalte 'ni -mi -bhlo. ɔ nɛɛ wa -yla: «Lee -lu ka 'gbu a bhli 'mi zaa? A -la 'mi *Wlɔmu -tama yabhlo, in 'ka we 'yi.» ¹⁶Wa 'nyɛa ɔ tama yabhlo yoo, 'in ɔ yia wa layibha: «Lee, nyɔɔ ka 'wlu -yo ɔ ɲni mi da we -gua?»

'In wa nɛɛ ɔ -yla: «Sezaa -wa.»

¹⁷-Bha ɔ gbaa wa -yla: «-We -ka Sezaa -nu, a 'nyɛ we Sezaa yoo, 'in -we -ka -Lagɔɔ -nu, a 'nyɛ we -Lago yoo.»

'In ɔ gbuv 'bigupalv wɛlt yia wa ɲwegaga -subhali.

***Sadusenyuma kpelia tɛtlunya tɛtlie lv 'wusɔgbu**
(Mt 22.23-33; Lk 20.27-40)

¹⁸*Sadusenyuma mia, wa nɛɛ nu, tɛtlinya 'ni mnɛni wa 'ka tɛtlie lv 'wusɔ. Wa tɔlva yia -Zezuu -gbe, 'in wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: ¹⁹«-Slolunyo, -we mia cɛluda Moizu tite 'wu, mu mia da. Nu, nyume -ka 'ɲwɔn kwa, ɔ -yo ɔ 'ni gwalt, ɔ -ka tli, ɔɔ ɲwɔn -tua ɔ 'bigu, ɔ bheli kwaa ɔ, 'in ɔ -yo ɔɔ 'ɲwɔn 'sɔ 'ka ɔ bheli zua lala, 'in -mɔɔ ɲni 'ka dɔdɔ -gu -tu. ²⁰Sa 'bhisa, nyume yabhlo ka nukpasuyua gbesɔ, 'in wa kpasɔ yia 'ɲwɔn kwa. ɔ -yo ɔ 'ni gwalt, 'in ɔ yia tli. ²¹Wa 'sɔnu kwaa ɔ bheli -dɔgbarjwɔn, -mɔɔ -yo ɔ 'ni gwalt, 'in -mɔɔ yi 'yaa tli. ɔɔ 'ɲwɔn

-bhlokpade yia waa bheliaa tanu kwa. ²²'Sa wa 'de gbeso kwaa so 'hwno -bhlo -bhlo, wa -yo so 'ni gwali, 'in wa yia tli. Wa 'bigu, so 'hwno yi 'yaa tli.

²³«Lee, 'yli -we nya titlunya yia 'wusa, nyoo ka 'hwno so -maa? Nu, wa 'de gbeso kwaa so -bhlo -bhlo.»

²⁴-Zezu nee wa -yla: «A ka 'yoo mno, -we ka gbu -wa, a 'ni -Lagosebhe -yi, 'in a 'ni -Lagoo 'tite -yi. ²⁵Titlunya -ka 'wusa, nukpasia -yo 'hwno 'na 'ka kukwali, nu, 'anzunya -we mia yali, we 'bhisa wa yia -tua. ²⁶'Lee, we -ka titlunyaa 'wusogbu, -we mia celida Moizu 'sebhe 'wu, a 'ni -slo we zeli? Da misagusu pilee -bhoa 'yli, 'in -Lago nee Moizu -ylae: «Ami -wa *Ablaamoo -Lago, *Izaku -Lago, *Zakoboo -Lago.» ²⁷'In -Zezu yia we -gudi: «-Lago mia, 'yliyoganyaa -Lago so -mia. So 'ni titlunyaa -Lago. A ka mno bhabha.»

-Lagoo titee gwesanyo yabhlo gbaa gbuzoo

(Mt 22.34-40; Lk 10.25-28)

²⁸Wa mi -Zezu laylada, 'in -Lagoo titee gwesanyo yabhlo yia we 'nu. So 'yia nu, -Zezu mi wa weli 'bigupalida 'nanoo, so bea so -yo, 'in so yia so layibhae: «-Lagoo tite weee glaa, -mumu -wa we 'kadua?»

²⁹-Zezu yia we 'bigupalie: «Tite weee glaa, -we -wa we 'kadu mu mia da: <*'Izlaelnyuma, a pu yukwli. Nu, Jejitape mia, -amiaa -Lago -wa, so -bhlogboo.

³⁰Jejitape, so -wa -na -Lago, -in -kali so ze -na dli weee nya, -na zuzu weee nya, -na 'wluksoo lapupalie weee nya, -na 'tite weee nya.> ³¹Wee titee 'sooo ni: <-In -kali -na -libheyii ze -na 'de 'bhisa.> Tite, -we 'kaa tite so ni 'wuzi, we 'ni -mi.»

³²So titee gwesanyo nee: «Gbuzoo -wa. -Lago -bhlogboo, so 'ni 'so -mi.

³³Nyume -ka -Lagoo zekali so dli weee nya, so 'wluksoo lapupalie weee nya, so 'tite weee nya, so 'de weee nya, 'in so -ka so -limaa zekali so 'de 'bhisa, -moo nani 'yli we -zi 'slaka weee, we -zi nyume 'ka wlawlalu sie -Lago -yla.»

³⁴So 'palia we 'bigu gbuyilo nya, -Zezu 'yia we -yo, 'in so nee so -yla: «-Lagoo -na 'wlupalie 'ni -sleen latlulo.»

-Moo 'bigu, nyume, so 'kaa 'tite 'yi so -yo -Zezu 'ka kpeli, -moo 'ni 'yie.

-Lagoo -Bhasanyo: nyoo o -mia?*(Mt 22.41-46; Lk 20.41-44)*

³⁵ -Zezu mi nyuma gbusloluda -Lagobudu 'kadu njwee, 'in o nee: «Waa -Lagoo titee gwesanya nee nu, -Lagoo -Bhasanyo mia, -Davidu yu -wa. Lee -lu ka 'gbu wa yi 'sa gbaa? ³⁶ Nu, -Davidu 'debbie -gbolu, o Zuzu 'Pupa 'nyea 'tute, o nee:

«Jeditape nee na -Kanyo -yla:

«-In -di da la na lilisolu.

'In in 'ka -na tonyuma -na bhv zo lapali.» »

³⁷ Nu, -Davidu 'de -ka o -Lagoo -Bhasanyo la «na -Kanyo», sa o mnene o 'ka o 'yu -zea?»

(Mt 23.1-12; Lk 20.45-47)

Nyuma -zlo mia -bha, 'in o gbagbawelt yia wa 'muna 'wula. ³⁸ O mia wa -sloluda, o nee: «A zo amiaa 'de 'yliyo -Lagoo titee gwesanyaa gbegbeun. Wa 'yibha tulo -bana 'kadu 'wuplaple, -zugba wa zie we nya. Wa 'yibha wa -sa wa fu wa 'nujwezuzve nya -zejila 'wu. ³⁹ -Lagobudu zo -yo 'fetnya -gu, 'yugbeun ladidie wa 'yibhaa kpe -zonunya -gu. ⁴⁰ -Dugbanwni wa saa -maa -lu weee kwee. 'In wa bhubhoa -Lago nyuma 'yilia 'wu kpokpo, nyuma tuklu 'bhisa. We 'gbu, -Lago yia wa -yogbu 'wobhu, 'in wanuu -kasu 'ka nyuma toluaa -nu 'wuzi.»

-Lagoo 'nyenyie -zonu*(Lk 21.1-4)*

⁴¹ -Zezu -di 'gwezii -gbo kwesi la, -zugba o yla nyuma -maa palu -mo 'gwezi -dolu -gu. Nu, 'hnumnyaa -zlo palu -mo 'gwezi duun. ⁴² Bobabha -dugbanwno yabhlo yia, o palu -mo tamayua 'so -we 'nia -vale -ka.

⁴³ -Bha -Zezu gbaa o 'binonya -yla: «In nee aun -yla gbusonu sae: bobabha -dugbanwno mia de ni, 'gwezi o wlaa de, we -zi nyuma weee -nu 'wu.

⁴⁴ 'Hnumnyaa mia, 'gwezi -we wa gbu 'nia 'wu -mi, 'mu wa wlaa. Nu, o njwno mia, o boba 'wu, 'gwezi -we o 'kaa lili, 'mu o wlaa.»

-We slolua duduv bhla bhla, mu nu

13 ¹-Zezu 'tlaa -Lagobudu 'kadu zo, 'in o 'bunonyo yabhlo nee o -yiae: «Na -Slolunyo: yi 'saa wa, tukpa -zono, we -budu nani 'yli 'le!»

²'In o yia we 'bugpalic: «Gbuzo -wa, tukpanya -na yia de -yo -guladidluda, we 'yabhlogbo 'na 'ka we -libheyi -gu -tu. Jitea we 'de weee yia.»

³Wa mnia Olivusunyaa -gogo 'wlu, -mo wa -dia la, -zugba wa yla -Lagobudu 'kadu. Da wa -nyaa 'wu, Pielu klaa, 'Zake klaa, Zaan klaa, we -yo Andlee, 'in wa yia o layibha: ⁴«Lebhla -muu 'ka lenva? 'In lee -lu 'ka we -aun -slolu, nu, we bhla ka cipaa?»

(Mt 24.4-14; Lk 21.8-19)

⁵O nee wa -yia: «A zu amiaa 'de 'yliy, -muu yi 'wlu nu, wa nu aun -dawli 'wu. ⁶Nyuma -duun yia na 'hni -gu yia, 'in wa 'ka gbae: «Ami -wa -Lagoo -Bhasanyo!» 'in wa 'ka nyuma duun -dawli 'wunu.

⁷«A -ka 'nu nu, wa mi toguda da -kwein, 'in a -ka 'nu nu, wa mi toguda da 'pipi, a 'na nuu nyano -ni. We mi nu, we nu le, -muu 'ni -slu duduv bhialida.

⁸Tu yia laga 'so nyidi 'wusoa. 'In nyumaa 'wlulapulunyo yabhlo 'ka nyumaa 'wlulapulunyo -gudu -yowusolu. Dudu yia zuklua da toba, 'in hwo 'ka yi. Sa 'hwno -ka gwalia yi o sia, 'sa wee duduv bhiabhee gwedida yia -mia.

⁹«Amia mia de, a zu amiaa 'de 'yliy. Gbuwubhunya 'yu wa yia aun kwaa. Bhitia wa yia aun -Lagobudunya zo. Dudu 'wlulapulunya -yo nyumaa 'wlulapulunya 'yu wa yia aun laa na 'gbu, 'in na gbudayinya a yia -zea wa 'yu.

¹⁰Tiada, -Lagobu wa yia gbaa 'lakpanya weee -yia. ¹¹Wa -ka aun gbuwubhunya 'yu kwa, a 'na lulu dli -ni, -we a 'kaa gbaa 'gbu. -Muu bhla, weli -we a 'kaa gba, -Lago yia we aun hwee zua. We'e 'bhu amiaa 'dee 'wlukuvn, Zuzu 'Pupa wlaa we.

¹²«Nyume yia o bheli wlaa wa 'ka o 'bha. 'Sa -bhlokpade, dide yia o 'yu wlaa. 'Yua yia wa didea -yowusolua wa 'ka wa 'bha. ¹³Na 'gbu, nyuma weee

yia aun 'wonyea. Nyume ɔ 'ni 'mi dli -gu -sa, 'in ɔ 'ka we bhloluda nyini, -Lago yia ɔ gbu 'wusaa.

(Mt 24.15-31; Lk 17.23-24, 21.20-28)

¹⁴«Nyume ɔ -ka 'sebhɛ ni zeli, ɔ 'nu we 'wɔla. Nu, -lu -Lago 'nta 'yɪbha, 'in -we saa -lu weee la, ɔ -ka we -yɔyɪ ladɪda, da we 'na 'ka yaa -mi, ɔ -ka 'sebhɛ ni zeli, ɔ 'nu we 'wɔla. Nyuma -wa -ka Zudee -dɔdɔ -gu -mi, wa -yɔ -gwagwɛ mni zizea -gɔgɔnya 'wlu. ¹⁵Nyume, ɔ -ka nyapɛda -mi 'pipee, ɔ 'na mni ɔ -lu 'wɔbhua -budu zɔ -ni. ¹⁶'In -mɔmɔ -ka kpaɔ -mi, -mɔɔ 'na yili -mɔɔ -bana 'bhu -zɔɔ -ni. ¹⁷Lɛɛ gbɔnyuu yi 'sa nɔkplabhue ŋwɔni -yɔ 'ŋwɔni -wa mta 'yua 'nyɛnɪda ylia, wee 'ylunya -mni nya! ¹⁸A bhuhɔe -Lago, we yi lɛnu ŋwɔtɔyibhla. ¹⁹We bhla mta, siaste 'kadu wa yia 'yia. 'Lee, -a -ka 'bhaɔ 'wlu, we 'sasɔkpa -nu ka -sɔ lɛnu? 'In lɛ we yia nva yi? -lnnya, we 'na 'ka lɛnu.

²⁰«-Lago 'ni yaa wee 'yli -gusa, -zugba nyume yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka we kwɛɛ -di. Nu, nyuma ɔ -saa -bha, wa 'gbu ɔ yia wee 'yli -gusaa. ²¹Wa -ka gba nu, -Lagoɔ -Bhasanyɔ mi -seli, 'in wa -ka gba nu, ɔ mi mɔ, a 'na lali we gbuzɔnu -ni. ²²Yocian yia yia, wa 'ka gba, nu, ma -wa -Lagoɔgbu -falɔpanya -yɔ ɔ -Bhasanya. Gwedigbu -yɔ gbu 'kadu wa yia lɛnu, 'in -wa -Lago -saa -bha, wa 'ka wa -dawli nu. Nu, wa 'na 'ka we mneni. ²³'Mu in gbaɔ da aun -yla 'gamu. Nu, amia mta de, a zu amiaa 'de 'yliyɔ.»

²⁴⁻²⁵'In -Zezu nɛɛ:

«We bhla, wee siasteɛ 'bigu,
 «Nikpise yia kpaɔ,
 'ylɔ 'na 'ka 'pɔ.
 Nikpise yia kpaɔ,
 'cu 'na 'ka li.
 Nikpise yia kpaɔ,
 -zeli yia yali 'bhva we 'ka bhli.
 -Lu weee mta yali, zuklua we yia.»

(Mt 24.32-35; Lk 21.29-33)

²⁶ «-Muu 'b'igbu wa yia ɔ Nyumɛɛ 'Yu -yɔyia yida -mɔ yalɔpɔpa 'wu, 'tite -yɔ zli weee nya. ²⁷ -Bha ɔ yia 'anzunya yoo 'paa, dudɔ weee -gu. 'ln, -wa -Lago -saa -bha 'gbe weee 'wu, wa 'ka wa la.

²⁸ «-We figisu slolua aun, a 'nu we 'wɔla. We 'kɩya -ka tlumanɩda -mɩ, 'un we -ka tɔpɔda -mɩ, a -yi we 'ji nu, 'nyu -lua bhla ka cɩpa. ²⁹ 'Sa -bhlokpade a -ka 'sasukpa -gbu -mɩnɩ 'yɩ lɛnɔda, a yibheli we 'ji nu, ɔ *Nyumɛɛ 'Yu ka cɩpa, ɔ 'nɩ -slɛɛn latlɔlɔ.

³⁰ «ln nɛɛ aun -yla gbuzɔnɔ saɛ: dɛslɛɛn -nyumaa 'dɛ weee 'na 'ka tɩ, 'un wee gbunya -mɩnɩ 'kaa lɛnɔ. ³¹ Yalɩ -yɔ dudɔ mɩa, la we yia 'bhɩa, nu, na wɛɩ 'na 'ka labhu 'mnumnu. ³² Nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɩ wee stasɛɛ bhla -yɔ we 'yɩ -yi. Yalɩ -anzunya -yɔ -Lagoɔ 'Yuu 'dɛbhie 'nɩ wee 'yɩ -yi. Nu, na Dide -bhlogbɔɔ -yia we 'yɩ.

³³ «We 'dɛɛ 'gbu, a zɔ amɩaa 'dɛ 'yɩyɔ. A -tu 'yɩyɔgada. 'Yɩ -we nya gbɩ nu 'kaa lɛnɔ, a 'nɩ we -yi. ³⁴ We 'wɩwɩ saɛ, nyumɛ yabhlo -ɔ mɩ 'lakpa 'wu mɩnda. ɔ 'kaa mɩnɩ, ɔ yia ɔ zɔ -nyuma lubho 'wɩladlɩli. 'ln ɔ nɛɛ kloloo ŋwɛkɩnyɔ -yla: «-ln 'na ŋwɔnɩ 'yɩaa -nɩ.» ³⁵ We 'dɛɛ 'gbu, a -tu 'yɩyɔgada, a 'na ŋwɔnɩ 'yɩaa -nɩ. Bhla -we nya -buduu -kanyɔ 'kaa yi, -de jibhezaoo, -de sabɔoo, -de zɩgɩvoo, -de zɩkɩpɛoo, a 'nɩ we -yi. ³⁶ ɔ -ka aun 'tlalɩ, ɔ 'na yɩɩɩ aun yɩaa ŋwɔda -nɩ. ³⁷ -We un mɩa da aun -yla gbada, mu na gbaa nyuma weee -yla. A -tu 'yɩyɔgada.»

Zuifɩv -cian zva -Zezuu -yɔgbɩ

(Mt 26.1-5; Lk 22.1-2; Zn 11.45-53)

14 ¹ Nu, we -tu 'wu 'yɩ 'sɔ *'Wɩzɩtɩyɩ 'fɛtɩ -yɔ Zuifɩv 'floo 'nɩa *gɔɔ -yɔ -kaa 'fɛtɩ 'ka nyɩnɩ. -Lagɔbɩbɩnyaa -cian -yɔ -Lagoɔ titee gwesanya yia -Zezuu -yɔyɩ pla wa 'ka ɔ kpa -dawli nya, 'un wa 'ka ɔ 'bha.

² Wa nɛɛ: «-A 'na kpali ɔ 'fɛtɩ 'yɩ nya -nɩ. We 'nɩ -mɩv, 'un 'gbe gbugblolua.»

'Ŋwnɔ yabhlo slua -Zezu 'wluo *-lasiklɔ

(Mt 26.6-13; Zn 12.1-8)

³-Zezu mta Betani, solbhanyɔ 'Simɔɔɔ -budu zɔ, da ɔ mta lida, 'in 'ŋwnɔ yabhlo yia -mɔ pla. Ɔɔ 'ŋwnɔ, ɔ ka -bhonyida kwɛɛ. *-Lasiklɔ -zɔnu, -we ka -vale 'tea, we mɩ we 'wu. Ɔ -dia wee -bhonyida -bli ŋwɛɛ, 'in ɔ yia wee -lasiklɔ -Zezuu 'wluo slu.^c ⁴Nyuma tɔlva mta -bha, 'in -maa yia 'cɛ 'pa, -zugba wa 'yɩbhali yɩbhali la: «Lɛɛ -lu ka 'gbu ɔ nyumɔ -lasiklɔ nia? ⁵Wa mnɛni yaa wa 'ka we pɛlu 'pa 'gwezi duun lu, -we nyume 'kaa 'yɩ -zu ŋwɛɛ, 'in wa 'ka we bobabhanya 'nye.»

'In wa yia ɔɔ 'ŋwnɔ -yɔ 'cɛpali. ⁶-Zezu nɛɛ wa -yla: «Lɛɛ -lu ka 'gbu a stali ɔa? A 'tide ɔ 'yi. -We ɔ nva 'mɩ -yla lɛ, gbu -zɔnu -wa. ⁷Nu, bobabhanya mɩ aɩn glaa 'yɩ weɛ nya. Da a -ka 'yɩbhali, a mnɛni a 'ka wa 'nant 'wɔnu. Nu, -amɩ mta, 'in 'nɩ aɩn glaa -mɩ 'yɩ weɛ nya. ⁸-We ɔ mnɛnia, 'mɩ ɔ nva 'mɩ -yla lɛ. Nu, -lasiklɔ ɔ tlia 'mɩ -yɔ gbawlaa 'gbu 'gamu. ⁹'In nɛɛ aɩn -yla gbuzɔnu saɛ: da wa yia -Lagɔgbu gbaa dudu weɛ -gu, -we ŋwnɔ nɩ nva da lɛ, gbaa wa yia we, 'in ɔ lɛnɔgbu 'ka nyɩmaa dli 'wu -tu.»

Zudasi 'yɩbha ɔ 'ka -Zezu wla

(Mt 26.14-16; Lk 22.3-6)

¹⁰-Zezuu 'bunɔnya kugbua lɛ 'sɔ glaa, nyume yabhlo, wa laa Zudasi Isukaliɔtu, mɔ mɩna -Lagɔbubɔnyaa -cian -gbe, ɔ 'ka -Zezu wla. ¹¹Wa 'nva we, 'in we yia wa 'mɩna 'wɔla. 'In wa nɛɛ ɔ -yla: «'Gwezi -a yia -mɩ 'nyɛa.» Sa ɔ 'kaa nu ɔ 'ka -Zezu wla, -bha ɔ bhliɩ we 'yooo dataɩɛ.

^c14.3 Wee -lasiklɔɔ -bhonyida mta, tukpa wa laa alibatli, mɩ nya wa nva we lɛ. Wee -lasiklɔ, wa laa nalidi.

-Zezuu 'bunɔnya pia 'Wuzitiylu 'feti -gu -lililu

(Mt 26.17-25; Lk 22.7-14; Zn 13.21-30)

¹²Floo 'nia gɔɔ -yɔ -kaa 'feti ka nyini. We 'ylu tianv -we nya wa bhaa *bhlabhleyua 'Wuzitiylu 'feti -gu -lililu nya, wee 'yli nya -Zezuu 'bunɔnya 'yibhaa ɔ lae: «Mɔ -in 'yibha -a mni -mɪ -yla 'Wuzitiylu 'feti -gu -lililu pia?»

¹³-Zezu tiea ɔ 'bunɔnya 'sɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «A mni -zɔɔ. A -ka -mɔ nyini, nyume ɔ 'nyunyida mia 'wlu, a -yɔ ɔ yia 'wugbelia, a mni ɔ 'bi. ¹⁴ɔ -ka -budu -mumu zɔ pla, a gba wee -buduu -kanyɔ -yla: «Amiaa -Kanyɔ nɛɛ, «Lee, -buduu 'yu -we zɔ -a 'kaa -amiaa 'Wuzitiylu 'feti -gu -lililu li ni, mɔ we mia?» »
¹⁵'In ɔ solua aun -buduu 'yu 'kadu yabhlo 'klv, -mɔ -budu 'wlu, -we zɔ -guladi -li -zɔnv mia. -Mɔ a 'kaa -amiaa 'Wuzitiylu 'feti -gu -lililu pili.»

¹⁶Wa mnia, wa nynia -zɔɔ, 'in sa -Zezu gbaa wa -yla, 'in wa yi 'saa we yli. 'In wa yia wa 'feti -gu -lililu pi.

-Zezu -yɔ ɔ wlawlanyɔ lia

(Mt 26.20-25; Lk 22.14; Zn 13.21-30)

¹⁷Jibhe zɔa, 'in -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya kugbua le 'sɔ yia yi. ¹⁸Da wa mia lida 'tabhle -gu, -Zezu nɛɛ: «In nɛɛ aun -yla gbuzɔnv sae: aun glaa, nyume yabhlo un -yɔ ɔ mia da lida ni, mɔ yia 'mɪ wlaa.»

¹⁹Tɔvn, wa ple sumania, 'in wa yia ɔ layibha -bhlo -bhlo. «We 'ni -amɪ, we 'ni muv?»

²⁰ɔ nɛɛ wa -yla: «Amia kugbua le 'sɔ glaa nyume yabhlo -wa. In -yɔ ɔ 'sɔ mɪ 'floo 'ɲwada zapv -bhlo lv. ²¹Gbuzɔnv -wa: sa we mia celɔda -Lagɔsebhe 'wv ɔ daa, 'sa ɔ Nyumɛɛ 'Yu yia mnia. Nu, nyume ɔ 'kaa ɔ wla, 'in wa 'ka ɔ 'bha, gbonyuu mɪ -mɔɔ -nv nya. Wa 'ni yaa -mɔɔ gwalt, we nanɪ 'yli.»

-Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya lia*(Mt 26.26-30; Lk 22.15-20; 1 Kol 11.23-25)*

²² Wa mia lida, 'in -Zezu yia 'floo 'wubhu. ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ yia we ladɪɪɪ. ɔ dlilia we ɔ 'bunɔnya 'wɔla, 'in ɔ nɛɛ: «A 'bhu we 'wɔ, na ku -wa.»

²³ -Muu 'biɔ, 'in ɔ yia nu -kɔpu 'wubhu, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ yia we wa yoo 'nyɛ -bhlo -bhlo, 'in wa 'de weee yia we 'ma. ɔ nɛɛ:

²⁴ «-We mia da nu, mu -wa na 'pɔn -we yia jitea nyuma duuun 'gbu, 'in we 'ka -Lagɔ -yɔ nyuma 'sɔ 'wɔsuslolu. ²⁵ Nu, in nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnu sɛɛ: zɪ -Lagɔ -ka dɔdɔ 'wlulapɪɪ, we zɪ na maa nu lolu. We 'yɪ 'nɪ -sɪɔ nyɪnɪ, in 'na 'ka nu 'ma.»

²⁶ Wa bhɪa -Lagɔ -luɔ 'bhie, wa yia 'tɪa, 'in wa yia *Olivusunyaa -gɔgɔ 'wlu mɪɪ.

-Zezu nɛɛ nu, Piɪɪ yia ɔ gbu kpɪɪa*(Mt 26.31-35; Lk 22.31-34; Zn 13.36-38)*

²⁷ -Zezu nɛɛ wa -yla: «'Bɪ a yia 'mɪ 'bhɔa. Nu, we mɪ cɛɪɪɪ -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ: 'Bhlabhɪɛ 'yɪyɔzɔnyɔ na yia 'bhaa, 'in bhlabhɪɪɪ 'ka lamɪɪ.»

²⁸ Nu, in -ka tɪɪ, in -ka 'wɔsɔ lu, Galilee na yia aɪn wɔɔa mɪɪa.»

²⁹ Piɪɪ nɛɛ ɔ -yla: «Nyuma weee -ka -mɪ 'bɪ 'bhɔ, -amɪ 'na 'ka we lɛnu.»

³⁰ 'In -Zezu yia we 'biɔɔpɪɪɛ: «'In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnu sɛɛ: -zɛɛn sabɔ mia, -na kpɪɪ na gbu 'wɔla -zakpa ta, -zugba -kukɔ 'nɪ -sɪɔ -zakpa 'sɔnu gbo.»

³¹ Piɪɪ nɛɛ -bhlokpɪɪɛ: «-Innya, we 'nɪ -mɔ! We -ka 'bha wa 'ka -in -yɔ 'mɪ 'sɔ 'bha, in 'na 'ka -na gbu kpɪɪ.»

Tɔɔn, wa 'de weee yia wee wɛɪɪ -bhlo gba.

-Zezu bhuhoea -Lago Getisemanee

(Mt 26.36-46; Lk 22.39-46)

³² -Muu 'bigu, -Zezu -yo ɔ 'binɔnya 'sɔ nynia Getisemanee, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «A -di de la. In 'ka -Lago bhuhoe.»

³³ ɔ -yo Pielɔ klaa, *'Zake klaa, we -yo *Zaan, wa yia mni. -Bha ɔ -gu yia, 'in 'pɔn yia ɔ dli 'wu slo. ³⁴ ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Na dli ka sumanu bhabha. A -tu -seli, a -tu 'yliyɔgada.»

³⁵⁻³⁶ ɔ bea 'yu -sɛ, ɔ -gblia dudv la, 'in ɔ yia -Lago bhuhoe, ɔ nɛɛ: «*Aba! Dide! -In mneni -in 'ka -lu weee lenv. -In -ka we 'yibha ni, -in vlali 'mi siaste 'kadv -mni gwe. Nu, we 'na -zeli na dumagbu -ni: we -zɛ -na dumagbu.»

³⁷ ɔ yia ɔ 'binɔnyaa -gbɛ lv, -zugba wa mi 'yila 'wu. ɔ nɛɛ Simɔ Pielɔ -yla: «'Ylaa -na ŋwɔa yi? -In 'ni mneni -in 'ka 'yliyɔgada -tu 'leli -bhloo -kpuaa? ³⁸ A -tu 'yliyɔgada, a bhuhoe -Lago, a yi laylagbu lv bhilili. Nu, nyumɛɛ dli 'yibha we 'ka -lu -zɔnv lenv, 'in ɔ ku 'ni we mneni.»

³⁹ Tɔvn, ɔ 'bhu 'yaa wa -yo lv, 'in ɔ yia -Lago bhuhoe weli -bhlokpade nya. ⁴⁰ ɔ yia lv, -zugba wa mi 'ya 'yila 'wu, wa 'yli ka 'wuwɔmanu 'gbv. Weli -we wa 'kaa ɔ -yla gba, we 'ni -mi.

⁴¹ ɔ yia lv -zakpa tanv nya, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A mi 'yila 'wu -bhlokpade, nyapada a mia yi? We -tu 'sa. Da wa 'kaa Nyumɛɛ 'Yu wla gbunyuu -lenvnya -yla, we bhla ka nyini. ⁴² A -sɔ 'wu, -a 'ka mni. A -tali, nyumɛɛ -ɔ 'kaa 'mi wla, mɔ yia mɔ.»

-Zezu wa yia kpaa

(Mt 26.47-56; Lk 22.47-53; Zn 18.3-12)

⁴³ Da -Zezu mia gbada, weli mi ɔ ŋwɛɛ, tɔvn Zudasi yia yi. ɔ Zudasi mia, ɔ mi -Zezuu 'binɔnya kugbua le 'sɔ glaa. 'In ɔ -yo nyumaa -zlo yia yi, tugugble -yo su kibhe nya kwɛɛ. Nu, -Lagɔbubɔnyaa -cian klaa, -Lagɔɔ titee gwesanya klaa, we -yo nyuma kpasi, ma tiea wa. ⁴⁴ Zudasi, -ɔ 'kaa -Zezu wla, sa ɔ 'kaa ɔ

wla, ɔ ka we wa -yla gba. ɔ nɛɛ: «Nyumɛ un -ka gbleli ni, mɔ -wa. A kpa ɔ, a -yɔ ɔ 'sɔ mni, a zu ɔ 'yiliyɔ 'nanuu.»

⁴⁵ Zudast nynthia -Zezu kwesi, 'in ɔ nɛɛ: «*Wlabi.» 'In ɔ yia ɔ gbleli. ⁴⁶ -Bha wa yibhelia -Zezu, 'in wa yia ɔ kpa. ⁴⁷ ɔ 'bunɔnyɔ yabhlo -saa tugugble tukpa 'wu tɔun, ɔ yia *-Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kaduu zolubhonɔnyɔ yabhlo yukwli 'wlu -di.

⁴⁸ -Zezu nɛɛ wa -yla: «'Wienyɔ un -mia, 'in a yia 'mi kpaa yi tugugble -yɔ su kibhe nya kwɛɛ -nya yi? ⁴⁹ -Innya, 'yli weee nya, un mi aun glaa gbu -slo luda -mɔ -Lagɔbudu 'kadu zɔ, 'in a 'ni 'mi kpa. Sanɛɛ a kpaa 'mi, 'in -we mia cɛlɔda -Lagɔsebhe 'wu, we 'ka gbuzɔnu -zɛɛ 'gbu.»

⁵⁰ Tɔun, 'in ɔ 'bunɔnyɔ yia -bha ɔ ti -gwagwie nya. ⁵¹⁻⁵² Nyimeslɔy yabhlo yia ɔ 'bi, ɔ ka 'naa -bhlogbɔɔ -gu. Wa kpaa wee 'naa, 'in ɔ yia we wa kwɛɛ ti, 'in ɔ yia -gwa kpanu nya.

-Zezu wa kwaa gbuwubhunya 'kadu 'yu

(Mt 26.57-68; Lk 22.54-55,63-71; Zn 18.13-14,19-24)

⁵³ Wa yia -Zezu -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kaduu -gbe kwa. Da -Lagɔbubɔnyaa -cian klaa, nyuma kpasɔ klaa, we -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya weee, wa gbelia 'wu. ⁵⁴ Pielɔ mi -Zezu 'bi, ɔ 'ni ɔ -yɔ cɔpa. ɔ plalɔ -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kaduu -budunwɛɛ, 'in ɔ yia -kosu -yɔ ladi, ɔ -yɔ 'slɔja 'sɔ.

⁵⁵ -Lagɔbubɔnyaa -cian -yɔ gbuwubhunya weee titaltɔ -Zezu -yɔ la wa 'ka ɔ gbu -dili, 'in wa 'ka ɔ 'bha, wa 'ni gbu yabhlogbɔɔ 'yi. ⁵⁶ Nyuma -duun zulɔa ɔ yo -yɔ, 'in -maa wɛlɔ 'ni bhli -bhlo.

⁵⁷ Tolɔa -sɔa 'wu, -maa dilɔa ɔ yo gbu 'wlu la, 'in -maa nɛɛ: ⁵⁸ «Gbu ɔ gbaa, -a ka we 'nu. ɔ nɛɛ nu, -Lagɔbudu 'kadu, -we nyuma 'subhaa da ni, -wɔɔa ɔ yia we. 'In 'yli ta zɔ we -putu -we nyumɛɛ sɔ 'niɔ 'tlili, ɔ 'ka -muɔ 'subha.» ⁵⁹ Wee gbu ni -gu, wa'a gba wɛlɔ -bhlo.

⁶⁰ -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadu -sɔa 'wu wa nyidi, 'in ɔ yia -Zezu layibha: «Nyuma ni mi -mi gbu 'wluladilɔda. -In 'ni mneni -in 'ka we -gu -saa?» ⁶¹ -Zezu

'ni njwe gba. Ɔ -so yaa 'wu, 'in ɔ yia ɔ layɔbha: «Lee, -Lagoo -Bhasanyo -in -mia yi? -Lago ka 'jɔni -a mnɔɔ, ɔ 'Yu -in -mia yi?»

⁶² -Zezu yia we 'bigupali: «Cun, 'mo in -mia. Nyumee Yu yia 'tute -ka -Lagoo lilisɔɔ ladia. 'Yia a yia ɔ yalɔpupa -gu we nya kwɔɔ.»

⁶³⁻⁶⁴ -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu yia ɔ 'naa yla 'ce nya. Ɔ nɛɛ: «Ɔ ka -Lago veli, a 'de weee ka we 'nu. -A 'ni -sleen gbudayinyoo gbu -ka.»

Ɔ nɛɛ wa -yla: «Amia nɛɛ lea?»

Wa nɛɛ: «Ɔ ka gbonyuu lenu.»

-Zugba wa kpɔa 'wu: «A 'bha ɔ! A 'bha ɔ! A 'bha ɔ!»

⁶⁵ Nyuma tolva slua ɔ -dle -gu. Wa -gbɔɔ ɔ 'naa 'yɔli -gu, 'in wa yia ɔ bhutu -kwɔli nya, wa nɛɛ ɔ -yla: «Nyoo 'pa -mi -lua? -In gba ɔ 'jɔni!» 'In 'slɔja yia ɔ 'kpa yukwɔli 'wu sobha.

Pielɔ kpɔɔta -Zezuu -gugbu

(Mt 26.69-75; Lk 22.56-62; Zn 18.15-18,25-27)

⁶⁶⁻⁶⁷ Nu, da Pielɔ mia 'wɔɔɔda -mo wee -budunwee, 'in -Lagobubonyaa -kanyo 'kaduɔ zɔɔɔɔɔɔɔɔɔɔ yia yi. Ɔ 'yia Pielɔ, 'in ɔ yia ɔ yla tenyii, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Mi mia da, -in -yɔ Nazaletiyu -Zezu 'so mi -benyi.»

⁶⁸ Pielɔ nɛɛ: «Yo -wa yo, in 'ni ɔ -yi. -We a gbaa de ni, 'in 'nu we 'wɔɔ.»

Tɔɔɔ, 'in ɔ yia 'wɔɔɔ, ɔ yia klolo njwee 'yɔligbe. 'In -kɔkɔ yia gbo. ⁶⁹ Ɔ 'jɔɔɔ 'yɔ 'yaa ɔ, -wa mia -bha, ɔ nɛɛ wa -yla: «Ɔɔ nukpasu mia da ni, ɔ mi waa nyuma ni glaa.»

⁷⁰ Pielɔ nɛɛ: «Yo -wa yo.»

Tɔɔɔ, -wa mia -bha, wa nɛɛ Pielɔ -yla: «Gbuzɔɔɔ -wa, -in mi wa glaa. Nu, Galilee -nyume -in -mia.»

⁷¹ 'In Pielɔ yia bi, ɔ nɛɛ: «Nyume a saa de 'jɔni, in 'ni ɔ -yi, in -ka yo 'tɔbhɔ, -Lago 'pa 'mi -kasɔ 'wu!»

⁷² -Bha -bhlokpade, -kukɔ yia -zakpaa 'sɔnu gbo, 'in Pielu dli yia -Zezuu welt -gu -bho, nu, ɔ kpelt -Zezu gbu 'wula -zakpa ta, -zugba -kukɔ 'ni -slɔ -zakpaa 'sɔnu gbo. 'In Pielu yia wie bhli.

Pilatu 'bhua -Zezuu -yɔgbu 'wu

(Mt 27.1-2, 11-14; Lk 23.1-5; Zn 18.28-38)

15 ¹ Zlokpe -papa, *-Lagɔbubɔnyaa -cian klaa, nyuma kpasɩ klaa, we -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya, waa gbuwɔbhunya weee, ma bhliia welt -bhlo. Wa gbuan -Zezu, *Wlɔmu -nyume ɔ pulia Zudee -dudu 'wlu la, wa laa Pilatu, 'in wa yia ɔ -mɔɔ -gbe kwa, 'in wa yia ɔ -mɔɔ yoo 'nye.

² -Bha Pilatu 'yibhaa ɔ la: «Lee, Zuifɔu 'wlulapulunyɔ -in -mia yi?»
-Zezu nɛɛ ɔ -yla: «'Mu -in gbaa de.»

³ -Lagɔbubɔnyaa -cian dulia -Zezu gbu duun 'wlu la. ⁴ 'In Pilatu yia ɔ -zakpa 'sɔnu layibha: «Lee, gbɔu -zlo wa dulia de -mi 'wlu la ni, -na nu we, 'in -t'in -sa we -gɔu?»

⁵ -Zezu 'ni we 'yabhlogbɔɔ 'biɔupali, 'in we yia Pilatu ŋwegaga -subhali.

⁶ Nu, Zuifɔu 'fetu -ka nyini ni, -kaslonyume ɔ nyumaa -zlo 'yibhaa, 'mɔ Pilatu tidea 'yi. ⁷ -Mɔ wee -kaslu 'wu, nyume yabhlo wa laa -Balabasɩ -yɔ ɔ -lima mi -mɔ. Ma -yɔ duduɔ 'wlulapulunya gu bhaa tu, 'in wa yia nyume 'bha. ⁸ -Bha wa gbaa Pilatu -yla: «-We -na nu bhaa 'fetu 'yili nya le, -in nu we le.»

⁹ Pilatu nɛɛ wa -ylae: «Zuifɔu 'wlulapulunyɔ mia, 'mɔ in 'kaa 'yitide yi?»

¹⁰ Pilatu 'de -yi we 'ji nu, zenyidli nya -Lagɔbubɔnyaa -cian wlaa -Zezu.

¹¹ Ma zɔlva nyuma ŋwe nu, wa sumani we 'wu Pilatu 'ka -Balabasɩ -kaslu 'wusa.

¹² -Bha Pilatu gbae: «Lee, Zuifɔu 'wlulapulunyɔ mia de ni, leɛ -lu in 'ka ɔ nunva?»

¹³ Wa 'kpiɩ 'wu, wa nɛɛ: «Kulɔ ɔ *su -gu la!»

¹⁴ Pilatu nɛɛ: «Gbonyuu -mumu ɔ nu lea?»

'In wa yia 'wukpi 'tuteɛ: «Kulɔ ɔ su -gu la!»

¹⁵ Nu, Pilatu 'yibha ɔ 'ka nyumaa -zloo dumagbu lenv, we 'dɛɛ 'gbu ɔ yia -Balabasi 'yitide. Tɔun, ɔ nɛɛ 'sloja -yla: «A selɔ -Zezu.» 'In ɔ yia wa 'yoo 'nye, wa 'ka -Zezu su -gv lakulɔ.

'Sloja nyanta -Zezu

(Mt 27.27-31; Zn 19.2-3)

¹⁶ 'Sloja kwaa -Zezu yoo -mɔ duduv 'wlulapilinyɔɔ gbuvubhu -budunwɛɛ, 'in wa yia wa -lima weɛ la ¹⁷ wa 'ka ɔ nyanu. Wa yia ɔ nyumaa 'wlulapilinyɔɔ -bana zalv 'wupla, 'in wa yia 'wia -kloo ma, 'in wa yia we ɔ 'wluo -pla, ¹⁸ 'in wa yia ɔ fusa ɔ glapalie nya: «Zuifuv 'wlulapilinyɔɔ, -na fuv.»

¹⁹ Wa bhutia ɔ 'wlu gblee nya, -zugba wa slua ɔ -dlɛ -gv, 'in wa sibhlia 'kukulu ɔ 'yu, wa tia wa 'dɛ 'wv 'kienyi. ²⁰ Da wa bhia ɔ nyantie, wa -saa ɔ -bana zalv 'wv, 'in wa yia ɔ 'dɛɛ -bana ɔ 'wupla. 'In wa -yɔ ɔ yia mni, wa 'ka ɔ su -gv lakulɔ.

-Zezu wa kulva su -gv la

(Mt 27.32-44; Lk 23.26-43; Zn 19.17-27)

²¹ Wa mia mnɔda, 'in wa -yɔ Silenyu 'Simɔɔ yia gbeli, -zugba ɔ bhu kpaa. Nu, Alezandli -yɔ Wlufusu dide -wa. -Bha 'sloja gbaa ɔ -yla -gla nya nu, ɔ 'bhu -Zezu su 'wv. ²² Wa yia -Zezu da wa laa Gɔlvgota kwa. (-Muv ji -wa 'wluu kvaa da.) ²³ Wa 'nyɛa ɔ nv -we lv wa slua *milt, ɔ 'ni we 'ma. ²⁴ Tɔun, wa yia ɔ su -gv lakulɔ, 'in wa yia -nigbi 'pa, -we wa 'kaa 'yi -bhlo -bhlo ɔ -bananya glaaa 'gbv.

²⁵ Zlukpa ylv nya wa kulva ɔ su -gv la. ²⁶ -We ka 'gbv wa yia ɔ 'bha, wa celia we, 'in wa yia we ɔ 'wlu -bita lakulɔ. 'Mv wa celia:

-ɔ MIA DA

ZUIFUV 'WLULAPILINYɔ -WA

²⁷ Wa ka 'ya 'wienya 'sɔ su -gv lakulɔ. 'Yabhlo mi ɔ lilisɔlv, 'in -gudu mia ɔ kɔpɛsɔlv. [²⁸ Nu, sanɛɛ 'sa -Lagɔsebheɛ beta yabhlo gbaa, beta -we gbaae: «Wa

ka ɔ gbonyuuu kwe -cian glaa zel».]

²⁹ Nyuma mia 'plida, -zugba wa bite 'wlu, wa velia ɔ, wa nɛɛ: «Aya, -mi gbaa -in 'ka -Lagɔbudu 'kadu -wɔ, 'in -in 'ka we 'subha 'yɪ ta zɔ ni, ³⁰ -sa -na 'dɛ gbɔ 'wɔ, 'bhu su -gu -in 'sibhli la.»

³¹ -Lagɔbubɔnyaa -cian klaa, -Lagɔ titee gwesanya klaa, ma gbugbalt 'yaa -yla ɔ nyante nya, -maa nɛɛ: «Nu, ɔ ka nyuma tɔlva pue, ɔ 'ni -sɛɛn mneni ɔ 'ka ɔ 'dɛ pue! ³² ɔmɔ, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, *Izlaɛlu 'Wlulapulunyɔ, ɔ -ka su -gu 'bhu ɔ -ka lasibhli ni, -a -ka ɔ -yɔyɪ, 'in -a zua ɔ dɪ -gu.»

-Wa mia su -gu ɔ kwesi, -maa ka 'ya ɔ veli.

-Zezuu tɪda

(Mt 27.45-56; Lk 23.44-49; Zn 19.28-30)

³³ Yɪl 'ka -glɔnyɪdɪ nɪnia yi, nɪkpise yia kpa dɪdɪ weee -gu, we li 'leli ta.

³⁴ We bhla -bhlokpade, -Zezu 'kɪa 'wɔ 'tɪtɛɛ, ɔ nɛɛ: «Eloi, Eloi, lama sabakatani?» -Mɪv ji -wa: «Na -Lagɔ, na -Lagɔ, lɛɛ -lu ka 'gbɔ -in yi 'mɪ 'bɪ 'bhva?»

³⁵ Nyuma tɔlva -wa mia -bha, -wa 'nua we, wa nɛɛ: «Aya, ɔ mɪ Elii lada!»

³⁶ Wa lu nyumɛ yabhlo -yɔ -gwagwie mɪa, ɔ 'bhua -fuu 'wɔ, ɔ yia we kalɔ nu lu fa. ɔ zua we gbleee 'yɪliya 'wɔ, 'in ɔ yia we ɔ ŋwɛ -yɔdɪ, -de -mɔɔ yi we ŋwɔŋwɔnɔnɔ, 'in ɔ nɛɛ: «A wɔ -sɔ. -De Elii yi yi, -mɔɔ 'ka ɔ lasibhlii, -a 'ka -bha 'yɪ.»

³⁷ -Zezu 'kɪa 'wɔ 'tɪtɛɛ, 'in ɔ yia tɪ.

³⁸ Naa bɪzɪa -Lagɔbudu 'kadu zɔ, mɪ bhliya 'wɪylayɪe we nyɪdɪ -mɔ yalɪ tɪkɪ, 'in we yia zɔ nyɪ.

³⁹ Wɔmɔv -sɔbja glɔ gbuu 'yugalunyɔ -ɔ 'yɪlɪgbea -Zezu 'yɪ, 'in ɔ yia ɔ 'wɔkɪwɛɪ 'nu, 'in sa ɔ tɪtɪa 'wɔla, 'in ɔ yia -bha 'yɪ, ɔ nɛɛ: «ɔɔ nyumɛ mia da ni, -Lagɔɔ Yu -wa 'pɪɛn.»

⁴⁰⁻⁴¹ Magɪdala -ŋwɔnɔ Malii klaa, 'Zake -yule -yɔ Zozee 'nyaa Malii klaa, we -yɔ Salomee, ma mia ɔ 'bɪ. Nu, ma pia -benyi ɔ -yla da wa mia Galilee. Wa -yɔ

ɲwɲɲi duun tɔlba -yɔ -Zezu ka bha -Zeluzalɛmɔ mɲi. Wa 'yiligbe -mɔ 'pɪpɪ,
-zugba wa yla ɔ.

***-Zezefɔ zɔa -Zezuu 'kwie gbawla nukplɛ**
(Mt 27.57-61; Lk 23.50-56; Zn 19.38-42)

⁴²⁻⁴³ Jibheza yɩv nya, Alimateyu *-Zezefɔ yia yi. ɔ mɪ *Zuifɔv
gbɔwliwɔdɪnyaa glaa -nyɪme yabhlo, -ɔ wa zɔa -bha nya. Bhla -we nya -Lago
'kaa dudɔ 'wlɩlapɪlɪ, ɔ mɪ we wɔda.

We zɩ mɪa, Zuifɔv mɪ wa -lɩ lamnazɪda, 'ɪn zɩ -ka zɩ, mɪ -wa wa
*Nyapeyɩ. We 'dɛɛ 'gbɔ -Zezefɔ yia dɩ 'temanɩ, ɔ yia Pilatu -gbɛ mɲɩ ɔ 'ka
-Zezuu 'kwie -mɔɔ -zlalɩ. ⁴⁴ Pilatu nɛɛ ɔ dɩ zɔ: «Aya! ɔ ka tɩ -papa -bhlo.»

'ɪn ɔ yia Wɩɔmɔ -sloja glɔv gbuu 'yugalɩnyɔ la, 'ɪn ɔ yia ɔ layɩbha: «'Lee, ɔ
tɩtɩlɩ bɪ ka 'wɔgwɩɛ?»

⁴⁵ -Mɔɔ ɲwɲɲua we -yɔ, 'ɪn ɔ yia -Zezefɔ ɔ 'kwie yoo 'nye. ⁴⁶ -Zezefɔ zɔa 'naa
-zɔnɔ, ɔ -saa -Zezuu 'kwie su -gɔ, ɔ zɔa we 'naa -yɔ, 'ɪn ɔ yia we 'bhɔka 'wɔ fa.
Wee 'bhɔka mɪa, wa ka bha we 'bhlu tɩkpa 'wɔ. Tɔn, ɔ glipea tɩkpa -boklo,
'ɪn ɔ yia wee gbawla ɲwekɩa.

⁴⁷ Da wa zɔa -Zezuu 'kwie gbawla nukplɛ, Magɪdala -ɲwɲɲɔ Malii -yɔ Zozee
'nyaa Malii ka -bha 'yɩ.

-Zezu -sɔa 'wɔ tɩtɩlɩnya glaa
(Mt 28.1-8; Lk 24.1-12; Zn 20.1-10)

16 ¹ Nyapeyɩlɩ 'plɩa, Magɪdala -ɲwɲɲɔ Malii klaa, *'Zakee 'nyaa Malii
we -yɔ Salomee, ma zɔa -lasikɩɔ, -we ka ɲnɛ mɛnta, wa 'ka we
-Zezuu 'kwie -yɔtɩlɩ.

² Dimasu zɩɩkpe -papa, da 'yɩv -sɔa 'wɔ, 'ɪn wa yia gbawla -gɔ mɲɩ, ³ -
zugba wa 'yɩbhaliɩ yɩbhaliɩ laɛ: «'Lee, tɩkpa 'kadɔ mɪa da gbawla ɲweɛ, nyɔɔ
'ka we glipe -aɩn -yɩa?»

⁴Wa -tala -mɔ, 'un wa yia wee tukpa -boklo 'kadu -yɔyi. Nu, wa ka 'cun we glipe. ⁵Wa plaa gbawla nukple, un wa yia -mɔ nyimeslɔyu yabhlo 'yi. Ɔ nyimeslɔyu -dɔlɔ lilisɔlɔ la. Ɔ -bana pɔlɔ. Nyano yia wa dɔlɔ 'wɔslo.

⁶Ɔ neɛ wa -yla: «A 'na nɔnɔ nyano -ni. Nazalettyu -Zezu, -ɔ wa kulba *su -gu la, ɔ da a talia yi? Nu, ɔ ka 'wɔsɔ tɔtɔnya glaa. Ɔ 'ni -seli -mi. A -tali, da wa palia ɔ la, -bha ni da. ⁷Nu, ɔ ka ain 'yugalɔ Galilee. -Mɔ a yia ɔ 'yia, saa 'de ɔ gbaa zlume ain -yla, 'sa. Nu, a mni, a 'tɔlɔ ɔ 'bunɔnya -yɔ Piel.»

⁸-Bha wa 'tlaa gbawla nukple -gwagwie nya, -zugba wa tɔla nyano nya. Wa mi nyano nɔdaa 'gbu, wa 'ni nyume yabhlogbɔɔ -yla gbu gba.

Magɔdala -ɲwnɔ Malii 'yia -Zezu

(Mt 28.9-10; Zn 20.11-18)

[⁹-Zezu -sɔa tɔtɔnya glaa 'wɔ dimasu zɔkpe. Magɔdala -ɲwnɔ Malii, -ɔ 'wɔ ɔ vua zuzu 'nyii gbesɔ, ɔ yia ɔ 'de -mɔɔ 'kluslolu tia.

¹⁰⁻¹¹-Wa -yɔ -Zezu 'sɔ mia 'cun, -bha Malii mni wa -gbɛ. Wa mi wida. Ɔ 'tɔlɔ wa ni, ɔ ka -Zezu 'yi, ɔ -ga 'yiyɔ. Wa 'ni we la gbuzɔnu.

-Zezu -slolua ɔ 'de ɔ 'bunɔnya 'sɔ 'klu

(Lk 24.13-35)

¹²-Mɔbɔ 'bigu, -Zezuu 'bunɔnyaa glaa -nyuma 'sɔ mia kpaɔ -yloogblu nɔda, 'un ɔ yia ɔ 'de -maa 'kluslolu sa -putu sa. ¹³Wa 'bhitia lu, 'un wa yia wa -lima 'tɔlɔ, -maa 'ni 'ya we la gbuzɔnu.

-Zezu -slolua ɔ 'de ɔ 'bunɔnya kugbua le -bhlo 'klu

(Mt 28.16-20; Lk 24.36-49; Zn 20.19-23; Lngb 1.1-8)

¹⁴-Sleɛn, ɔ 'bunɔnya kugbua le -bhlo mi lida, 'un -Zezu yia ɔ 'de wa 'kluslolu. Ɔ neɛ wa -ylae: «Nyuma neɛ ain -yla ni, un ka 'wɔsɔ tɔtɔnya glaa, 'un wa yia 'mi 'yi. A 'ni we la gbuzɔnu. Lee ka 'gbu a 'ni 'mi dɔlɔ -gu zɔa? Lee ka 'gbu a su sa yukwli -yɔa?»

¹⁵Tɔɔn, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «A 'plulu dudu weee -gu, a 'ka -mɔ -Lagɔgbu gba nyuma weee -yla. ¹⁶Nyume, -ɔ -ka 'mi dli -gu zu, 'in wa -ka ɔ batizee, -Lagɔ yia ɔ gbu 'wusaa. Nu nyume, -ɔ 'ni 'mi dli -gu zu, -Lagɔ yia ɔ gbu dila. ¹⁷-Wa zua 'mi dli -gu, gwedigbu wa yia lenva, mu ni: na 'ɲni nya wa yia zuzu 'nyuu vua. Welu -we wa 'nia -yi, 'mu wa yia gbaa. ¹⁸Wa yi tubhe 'wobhuoo, wa yi gu 'maoo, gbu yabhlogboɔ 'na 'ka wa ylu. Wa yi nyuma sɔ -gulapaloo, 'in -maa pva.»

¹⁹Nyuraa -Kanyɔ -Zezu bhia gbu gbagbe, -Lagɔ 'bhua ɔ 'wu, ɔ mnia yali, 'in ɔ yia -Lagɔɔ lilisɔlu ladi. ²⁰'In ɔ 'bunɔnya yia -Lagɔgbu gbaa mni, da weee. 'In Nyuraa -Kanyɔ saa wa 'wu wa lubho 'wu. ɔ yia wa 'tute 'nye wa 'ka gwedigbu lenv. Mu yia we -slolua, 'in nyuma weee 'ka we 'jiyibheli nu, wa weli mi gbuzɔnu nya.]

Luku 'sebhε

Sa Luki gbaa -Zezuu gbuzɔnu gbɔ

-Dɔtɔlyu -ɔ -yɔ *Pɔlv mnta 'lakpa 'wɔ, mɔ -wa. Luku 'sebhε ɔ cɛlta, we gwedida ɔ nɛɛ nu, -we ka 'gbɔ ɔ yia 'sebhε ni cɛlɩ, mu -wa nu, nyuma 'ka -Zezu -gugbɔv 'debbie yibheli.

-We ka 'gbɔ Luki yia 'sebhε ni cɛlɩ mu ni

1 ¹ Teofilu 'kadu, -na fɔv! -We plta -seli -aun glaa, nyuma duun ka we cɛlɩcɛlɩ layla. ² Nyuma, -wa 'yia wee gbɔv gwedilida, 'in wa yia -Lagɔwɛlu gbagbanya -zε ni, -we wa gbaa -aun -yla ni, 'mu wamta cɛlta. ³ Na 'debbie -gbolu, da wee gbɔ dɩta gwe, sa we 'pɩplta 'wɩla, 'in in yia we layɩbha. Sa we mɩmnta 'wɩla, 'in in yia we yibheli ηwεε ηwεε. We 'gbɔ, Teofilu, we nani 'mɩ dɩdɩ, 'mu in cɛlta da 'sebhε 'wɩ, 'in in yia -mɩ we yoo 'pa. ⁴ In 'nɩ -mɩ 'wɩcɛlɩ bhebhe. -Zezuu wɛlɩ wa -slolua -mɩ, sa we -zεa wɛlɩ -zɔnu, -in 'ka we 'jɩyibheli 'gbɔ, in yia -mɩ 'wɩcɛlɩ.

Zakalii -yɔ Elizabetu 'yugwalɩgbɔ

⁵ Bhla -we nya dɩdɩv 'wlulapɩlɩnyɔ *Ewloɩv pɩlɩ bhaa Zudee -dɩdɩ 'wɩla ni, *-Lagɔbɩbɩnyɔ yabhlo, -ɔ mɩ bhaa -bha, 'mɔ wa laa Zakalii. *-Lagɔbɩbɩnyaa zva wa laa Abia, -mɔ wa nyɩɩ ɔ mɩa. ɔ 'ηwnɔɔ ηnɩ wa laa Elizabetu. 'In ɔ yia -Lagɔbɩbɩnyaa -kanyɔ 'kadu *-Awlɔɔɔn zwayli 'bhɩ. ⁶ Zakalii -yɔ Elizabetu 'sɔɔ nɔnɔbhɩ tiklu -Lagɔ 'yɩliya 'wɩ. 'In wa zva -bha -Lagɔɔ tite sazɔnu sa, we -yɔ ɔ wɛlɩ 'dε weεε 'sɔ. ⁷ -Gblo Elizabetu -tvaɩ 'gbɔ, wa 'nɩ 'yɩ -ka, 'in wa 'dε 'sɔ yia gɔ.

⁸Yli yabhlo nya, 'un Zakalii nu -Lagobubo zvaa 'yli yia nyini. 'In Zakalii yia o -Lagobubo -lubho nua mni, -mo *-Lagobudu 'kadu zo. ⁹-Lagobubonyaa lenugbu 'cun 'wu, wa -ka gba wa 'ka wa libho dlili ni, -nigbi wa paa. -Muv zlu mia, wa 'paa wee -nigbi ni, Zakalii -gu we bhlilia, o 'ka -mo -Lagobudu 'kadu zo pla, o 'ka -mo 'wlt -siae 'gbu. ¹⁰Wee 'wlu -sie bhla nynia ni, -zugba -Lagoo nyumaa -zlo -dt -bha 'pipee la, wa mi -Lago bhuhhoeda.

¹¹Zakalii mi -Lago buboda, Jejitapee 'anzi yabhlo yia o 'klutlali. We 'yigbe -bha 'slakagusalulu, -we -gu wa siea 'wlunya, we lilisolu. ¹²Da Zakalii 'yia wee 'anzi -yo, 'pion sloa o dlu, 'un -nyanugbo yia o -kpali. ¹³'Anzi nee o -ylaε: «Zakalii, -un 'na nuvu nyano -ni. -Lago ka -na -Lago -bhuhhoewelt 'wuhwuu. Nukpasuyu -na 'hwono Elizabethi yia gwalta -mi -yla. O -ka o gwalt, 'un -un 'ka o 'hni zu *Zaan. ¹⁴O 'yuu 'gbu, 'muna 'kadu yia -mi 'wu yia. Nyuma -duun o gwalgwale yia 'muna 'wolaa. ¹⁵-We ka gbu -wa ni, -bha Jejitape 'yu, nyume 'kadu o yia -zea. O 'na 'ka -dlu zalu 'ma, o 'na 'ka nu kalo 'ma. O mi -mo o 'nyaaa nukple ni, 'un -Lagoo Zuzu 'Pupa 'kaa o ye. ¹⁶*Izlaelnyuma -duun o yia Jejitape, o -wa wa -Lagoo -gbe lulaa. ¹⁷Nyumaa -Kanyoo 'yugalunyo o -mia, 'un zuzu -yo 'tute, -we mi bhaa *Elii -gu ni, mu yia o -gu yia. O 'ka we lenu, 'un didea -yo 'yua 'so 'ka 'yibhali -yibhali. 'Bhie, -wa'a zua -Lago 'nuhwe, o 'ka wa nyuma tikluu gbuyilo 'nye. O 'ka 'sa wa -yomnazi Nyumaa -Kanyoo -nu nya.»

¹⁸-Lagoo 'anzi gba 'saa, Zakalii nee: «-Ami ka go, 'un na 'hwono mi 'hwonkaa nya, -na welt -un gbaa da 'lee, sa we 'ka 'wolaplia?»

¹⁹'Anzi yia we 'bigupali, we nee: «-Ami -wa Gablie. -Lago o 'yu na yligbea, mo tiea 'mi, nu, un yi, un 'ka -mi -yla welt ni -yo gbuzonu -gbu ni gba. ²⁰Welt -we un gbaa de -mi -yla, -un 'ni we dli 'wodu 'gbu ni, we 'bhu -zeeen 'wu, bhobho -na yia -zea, welt 'na 'ka -mi 'hwee 'tla. 'Yli -we -Lago 'paa 'hwee, we -ka nyini 'bhie, 'un -un 'kaa gba.»

²¹Zakalii mi -Lagobudu 'kadu zo -gwleda kplokploo 'gbu, -Lagoo nyuma -wa mia -bha 'pipee o wuluda, 'hwegaga ka wa subha. ²²Nu, o 'tlaa, o 'ni mneni o 'ka wa -yla gba. 'In nyuma yia we -yoyi nu, -lu yabhlo ka o 'klu 'tlali -mo

-Lagɔbudu 'kadu zɔ. 'ln -zugba ɔ paa wa -yla sɔ. ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka gbu -gusa.

²³ ɔnuv -Lagɔɔ bɔbɔ yɪ bhɪa nɪ, 'un ɔ yia ɔ -zɔɔ lɔmɪnɪ.

²⁴ Yɪ 'sɔ -lɛ 'plɪa, 'un Zakaliɪ 'ɲwɔ Elizabethɪ yia nukpla pla. 'Cv gbu 'wɔ, -zugba ɔ zize ɔ 'dɛ. 'ln ɔ nɛɛ ɔ 'dɛɛ dɪ zɔɛ: ²⁵ «-Aa! -Lagɔ ka 'mɪ nyazɪ 'yɪlɪ, ɔ ka 'mɪ zɔ 'klɔ -sa nyuma 'yɪliya 'wɔ. 'ln un yia gwalɪ ɲwɔ -zɛ.»

Sa 'anzɪ kwaa Malii -Zezuu gwalɪgbɔv 'dɪ

²⁶ Elizabethɪ plaa nukpla, ɔ ka 'cv gbelibhlo, 'un -Lagɔ yia ɔ 'anzɪ Gabliɛ tie -mɔ Nazaletɪ, Galilee -dɔdɔ -gv. ²⁷ -Mɔ 'yieslɔɲwɔɲyuu -gbɛ ɔ tiea we. ɔ 'ɲnɪ wa laa Malii. ɔ 'nɪ -slɔ nukpasu -yi. Nu, nyumɛ yabhlo wa laa *-Zezɛfɔ, ɔ bhoyɪ -wa. Nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ *-Davidu zɔyɪli -nyumɛ yabhlo -wa. ²⁸ -Lagɔɔ 'anzɪ plaa ɔ -gbɛ, 'un we nɛɛ ɔ -ylɛ: «Malii, a fɔv! A li 'muna. Ama -Lagɔ 'nyɛa ɔ zɔzɔnɔ, ama na saa fɔ, -Lagɔ -yɔ aɪn 'sɔ mɪ.»

²⁹ Malii 'nua welt -mɪnɪ, we ka ɔ dɪ sumanɪ. 'ln ɔ yia ɔ 'dɛ layɪbha 'lee: «Fɔ -mɔmɔ we -saa dɛ 'mɪ, sa -mɔv 'ji mɪa?» ³⁰ 'Anzɪ nɛɛ ɔ -ylɛ: «Malii, nyanɔ 'na slolu aɪn dɪlɪ -nɪ. -Lagɔ ka ɔ zɔzɔnɔ aɪn 'nyɛ. ³¹ A -talɪ, nukpla a yia plaa, a 'ka nukpasuyɪ gwalɪ, 'in a 'ka ɔ 'ɲnɪ zɔ -Zezu. ³² Nyumɛ 'kadu ɔ yia -zɛa, 'un wa 'ka ɔ la Yalɪ -Lagɔɔ 'Yu. 'Mɔ Jejitape yia ɔ dɔkpasa -Davidu 'ɲnumɪkpe 'wɔladɪa, 'un ɔ 'ka nyuma 'wlulapɪlɪ. ³³ Mɔ yia Izlaɛlɪnyuma weɛ 'wlulapɪlɪ 'kɔmɔv, 'un ɔ nyumaa 'wlulapɪlɪ 'nɪ bhɪlɔluda -ka.»

³⁴ Malii nɛɛ 'anzɪ -ylɛ: «'ln 'nɪ nukpasu -yi, sa we 'ka 'wɔlanɔnɔv?»

³⁵ 'Anzɪ yia we 'bigɔpɪlɪ ɔ -ylɛ: «Zuzu 'Pɔpa yia aɪn -gv yia, 'un Yalɪ -Lagɔɔ 'tɪtɛ yia aɪn -gɔgbliɪ zuzu 'bhisa. We 'gbɔ, ɔɔ 'yu a yia gwalɪa, ɔ mɪ -mɔwɪlɔdɪa, 'mɔ wa yia laa -Lagɔɔ 'Yu. ³⁶ Ama zɔyɪli ɲwɔ Elizabethɪ mɪ nukpla, nɪ, ɔ ka gɔ. Nukpasuyɪ ɔ yia gwalɪa, -ɔ wa laa zɪmɛ -gblɔtɔ ɲwɔ, ɔ 'cv gbelibhlo mɪa da. ³⁷ -We ka gbu -wa nɪ, -lu yabhlogbɔɔ 'kaa -Lagɔ stɪlɪ, we 'nɪ -mɪ.»

³⁸ Tɔvɪn, 'un Malii nɛɛ: «Jejitapeɛ lubhonɔɲwɔ un -mɪa. Sa -un gbɛa dɛ, we nɔ 'sa na -nɔ nya.» 'ln 'anzɪ yia ɔ kwesi 'bhɪ, 'un we yia mɪnɪ.

Malii mnta Elizabeti 'yia

³⁹ Wee bhla -bhloo 'de nya, Malii -sɔa 'wɔ -gwagwɛ nya, 'nɔ ɔ yia Zudee -dɔdɔv da -gɔgɔ -zuaa 'gbe yabhlo 'wɔ mni. ⁴⁰ Ɔ plaa Zakalii -budu zɔ, 'nɔ ɔ yia Elizabeti fusa. ⁴¹ Da Elizabeti 'nva Maliii fusawɛlɛ ni, yu mta ɔ nɔkplɛ, 'nɔ ɔ yia lazuklu. 'nɔ Zuzu 'Pɔpa yia Elizabeti ye. ⁴² 'nɔ ɔ yia 'wɔkpi 'tɛɛ:

«Malii! -Lagɔ ka aɛn 'nyulaŋwana, we 'ka 'ŋwɛn weee -zi. 'nɔ ɔ ka 'ya 'yu -ɔ mta aɛn nɔkplɛ 'nyulaŋwana. ⁴³ Aya! Nyɔɔ in -mta, 'nɔ na -Kanyɔɔ 'nyaa yi na -gbe yia? ⁴⁴ Nu, a yi -yɔɔ! 'nɔ 'nva amaa na fusawɛlɛ, tɔvɛn, 'yu -ɔ mta 'mɛ nɔkplɛ, 'nɔ ɔ yia lazuklu 'mɔna 'kadu nya. ⁴⁵ Gbu Jejitape gbaa aɛn -yla, a ka we dli 'wɔdɛ ni, lɛ we yia nva 'gbu, 'wɔtɔvɛ -dlɔɔ mɛ amaa -nɔ nya.»

Malii -mnɔnta -Lagɔ 'ŋni

⁴⁶ Elizabeti gba 'saa, -bha -bhlokpade Malii nɛɛ:

«Cun, Jejitape 'yli,

ɔ 'ŋni na yia -mnɔnta.

⁴⁷ 'Mɔna ka na dli ye,

na Gbɔwɔsanyɔ -Lagɔ 'gbu.

⁴⁸ -We ka gbu -wa,

-Lagɔ ka 'mɛ 'yli -gu 'pa,

ɔ nyazidli nya.

-Amɛ, ɔ lubhonɔŋwɔ,

-ɔ 'nɔ -lu yabhlogbɔɔ nya -mɛ.

We 'gbu, we 'bhu -zɛɛn 'wɔ,

bhla weee nya, nyuma yia na daa gbaa:

«'ŋwɛn, -ɔ -Lagɔ ŋwana 'nyu la.»

⁴⁹ -Lagɔ -ɔ ka 'tɛɛ pɔlɔ 'tɛɛ weee 'wlu la,

ɔ ka 'mɛ gbu 'kadu -yla lɛvɛ.

Ɔ 'ŋni mɛ -mɔwɔda.

⁵⁰ Nyuma -wa zua ɔ 'nuŋwe,
bhla weee nya ɔ yɪta wa nyazi.

⁵¹ ɔ sɔɔ 'tɪtɛ ɔ -sɪlɔua,
'ɪn -wa ka dɪtɪ zɔ,
'dɛɛ 'yɪlimante mɪa,
ɔ yia wa -yɔsɪsɪlɪ.

⁵² -Lagɔ ka dɔdɔbɔ 'wɪlɔlɔpɪlɪnyɪa wa 'ŋnumɪkpe -gɔ -sa.
'ɪn ɔ yia nyuma -sɛ -sɛ 'bɪ 'kadɔ 'nyɛ.

⁵³ Nyuma -wa 'kɪ mɪa 'bhada,
ɔ ka wa -lɔ -zɔnɔ 'nyɛ duun,
'ɪn ɔ yia 'ŋnumɪnyɪa vɔ, wa kwe klo nya.

⁵⁴⁻⁵⁵ ɔ ka ɔ lubhonɔnyɔ *Izlaɛɪ -yɔbɛ.

'ɪn ɔ 'nɪ ɔ nyazɪdɪlɔ lɛnɔgbɔ 'wɔdɪbɔ,
*Ablaamɔ -yɔ ɔ 'yɔyɔuaa gbɛgbɛɪn,
-zɔ weee nya.

Sa ɔ gbaa -amɪa dɔkpasɪ -yɪa,
'sa ɔ mɪa we nɔda.»

⁵⁶ Malii -dɪlɪa Elizabetɪ -gbɛ la, we li sa 'cɔ ta, 'bhie, ɔ yia ɔ -zɔɔ lɔmɪnɪ.

'Zan *-Batisɪ gwɪlɔgbɔ

⁵⁷ Bhla -we nya Elizabetɪ 'kaa 'wɪlɔsa we nyɪnɪa, 'ɪn ɔ yia nɔkpasuyɪ gwɪlɔ.

⁵⁸ Elizabetɪ kwesinyuma -yɔ ɔ zɔyɪlɪ -nyuma 'nɔa nɪ, Jejitape ka Elizabetɪ nyazi 'kadɔ 'yɪlɪ, 'ɪn wa -yɔ ɔ 'sɔ yia we 'mɔna li.

⁵⁹ Da 'yɔ lia lɔkɔwɪlɔ -bhɪlɔ, wa yia ɔ knɪ 'wɔ 'paa, 'ɪn wa nɛɛ, wa 'ka ɔ dide Zakaliii 'ŋnɪ ɔ zɔ. ⁶⁰ 'ɪn ɔ 'nyaa nɛɛ: «-lɪnyɪa! 'Mɔ wa laa Zaan.»

⁶¹ Wa nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «'ŋnɪ -mɪnɪ 'nɪ amaa zɔyɪlɪ -mɪ.»

⁶² 'ɪn wa yia ɔ dide layɪbha sɔ nyɛɛ: «Sa -ɪn 'ka ɔ 'ŋnɪ zɔa?» ⁶³ Zakalii 'yɪbhɪaɪa wa -bɔkɪlɔ falɔ nɪ, 'ɪn ɔ yia we -gɔ cɛɪɪ nɪ: «'Yuu ŋnɪ -wa Zaan.» 'ŋnɪ -we ɔ cɛɪɪa, wa 'yɪa we -yɔ nɪ, 'ɪn ŋwegaga yia wa 'dɛ weee sɔbha. ⁶⁴ -Bha

-bhlokpade Zakalii mɔ -bloa, 'in ɔ yia gbagbie bhli, -zugba ɔ mnɔnɔ -Lagɔ 'ɛnɛ. ⁶⁵ Tɔn, nyanɔ yia ɔ kwesinyuma weee 'wɔslo, -zugba nyuma weee, -wa mia Zudee -gɔɔ -dɔdɔ -gɔ, gbugbalt we -yla. ⁶⁶ -Wa weee 'nɔa wee gbɔ -mɔnɔ, dli zɔ wa dila we la, 'in wa yibhali -yibhali lae: «'Ao! Nyɔɔ 'yu -mɔnɔ 'ka cɔ -zea?» Nu, -Lagɔ 'tite -yɔ ɔ 'sɔ mɛ.

Gbuɔnɔ -gbɔ, -Lagɔ nɔa lɛ, Zakalii 'paa we -falt

⁶⁷ Zuzu 'Pɔpa yea ɔ 'yuu dide Zakalii, 'in ɔ yia gbɔɔ -faltɔpɛte bhli:

⁶⁸ «Jejitaɛ, -ɔ -wa Izlaɛlɔnyumaa -Lagɔ,
-a -mɔnɔ ɔ 'ɛnɛ. Mɔ bea ɔ nyuma -yɔ,
'in ɔ yia wa gbɔ 'wɔsa.

⁶⁹ Nyumaa Gbuɔwɔsanyɔ 'kadɔ,
-ɔ 'bhɔa -Lagɔ lubhonɔnyɔ -Davidu zɔyali,
ɔ ka ɔ -aun 'nyɛ.

⁷⁰ -Lagɔ ka 'cɔn we gba ɔ -mɔwɔlɔ gbɔɔ -faltɔpanyaa ɛwe nya.

⁷¹ Nu, mɔ yia -aun -amtaɔ tɔnyuma kwɛɛ -saa,
'in ɔ 'ka -aun -wa weee nyɛa -aun 'wɔ,
wa 'tite zɔ -sa.

⁷² 'Sa -Lagɔ -slɔlua sa ɔ nyazɔdli -amtaɔ dukpasɔ 'klɔ.

'In ɔ ligbea ɔ -yɔ ɔ nyuma 'sɔɔ -mɔwɔlɔ *'wɔsuslɔlugbɔ.

⁷³ -Lagɔ ka zlɛme -amtaɔ dukpasa Ablaamu -yla bi, nu,

⁷⁴ -amtaɔ tɔnyuma kwɛɛ ɔ yia -aun -saa,
'in ɔ 'ka -aun nyanɔ dli -sa,

-a 'ka ɔ lubho nu,

⁷⁵ -mɔwɔlɔwɔlɔe -yɔ 'wɔtɔtɔe tɔklɔ nya ɔ 'yu,
bhla -a -gaa 'yiliɔ.

⁷⁶ 'In -mɛ, na 'yu, wa yia laa,

Yalɔ *-Lagɔgbɔɔ -faltɔpanyɔ.

Nu, -mɪ yia Nyɔmaa -Kanyɔ 'yu nɔa,

'in -in 'ka ɔ 'yloogblunya -yɔ mnazi.

⁷⁷ 'In -in 'ka ɔ nyuma -yla we 'wɔyleli nu,

-Lagɔ -ka wa -yɔgbu 'wɔti, mu slolua wa 'pɔpɔe.

⁷⁸ -Amɪaa -Lagɔɔ nyazɪdli 'kaduɔ 'gbu,

ɔ yia yalu san -we -yɔ zɔkpa yluɔ san 'wɔwɔba,

-aun -gu 'mnia,

⁷⁹ we 'ka -wa mia nikpise 'wɔ ladɪda -yɔ -wa mia titltee zuzu 'wɔ ladɪda,
glaa layi.

'In we 'ka -aun 'wɔtɔtɔe -dlɔɔɔ 'yloogblu dasloluu 'gbu.»

⁸⁰ Yule mɪ 'ylimanda, 'in ɔ 'wlukɔɔn mɪ ladoluda. 'In ɔ yia da beblee ladula
mɪ ɔ 'de -bhlo tuklu 'bhie, 'yɪ -we nya ɔ -slolua ɔ 'de Izlaɛlɔnyuma 'kɔ, 'in we
yia nyini.

-Zezuu gwalɔgbu

(Mt 1.18-25)

2 ¹ -Muɔ bhla, nyɔmaa 'wlulapɪlɔnyɔ 'kadu *Sezaa Ogust pala tite
yabhlo, nu, wa zɛɪ ɔ nyuma weee, dudu weee -gu. ² Bhla -we nya
Kiliniusɔ mia Siliiii -dudu -gu nyɔmaa 'wlulapɪlɔnyɔ nya, we bhla wa zɛɪta
nyuma tianu. ³ Nyuma weee yia wa 'dɛɛ -zɔɔ wa 'ɲni ɔɛɪta mɪ -bhlo -bhlo.

⁴ * -Zezefu -mɔɔ yi 'yaa Nazaletɔgbu 'wɔ 'bhu, Galilee -dudu -gu, 'in ɔ yia
-Davidu 'gbe wa laa Betɛlemu nɔkplɛ mɪ, Zudee -dudu -gu. -Davidu zɔyali -yɔ
ɔ -budu zɔ -nyume ɔ -mia, -Davidu -budu zɔ. ⁵ ɔ -yɔ ɔ bhoyi Malii, -ɔ mia
'wɔwɔlu -nɔkpla 'sɔ, 'in wa yia mɪ, wa 'ka wa 'ɲni ɔɛɪtu 'gbu. ⁶ Wa mɪ
Betɛlemu, 'bhie, Maliii 'wlusabhla yia nyini. ⁷ 'In ɔ yia ɔ 'wɔkɔɪɪɪ yu gwali,
nɔkpasuyu nya. ɔ bibelia ɔ 'naa -yɔɔɪ nɪ, 'in ɔ yia ɔ numaa 'wɔlɪli -gbo 'wɔ
lapɪ. Nu, wa 'nɪ 'bɪ 'yɪ 'lakpanyaa -budu zɔɔ 'gbu.

-Lagoo 'anzi yabhlo -laa bhabhlee 'yliyozunya 'dizono

⁸ -Mo wee dudu -bhlokpade -gu ni, kpaabhabhlee 'yliyozunya gua. Sabo, -zugba wa ku wa bhabhlee -zlo hwe. ⁹ -Jejitapee 'anzi yabhlo yia wa 'klutlali, 'in -Lagoo 'hnumtee san 'kadu yia wa gbeli. 'In -nyanigbo yia wa -kpali. ¹⁰ 'Anzi nee wa -ylae: «A 'na nyaman -ni, nu, 'dizono in -laa aun. Mu yia nyuma weee 'muna 'kadu dli zo slua. ¹¹ -Zeen sabo, wa ka amiaa Gbuwusanyo gwali, -mo -Davidu -zoo. Mo -wa -Lagoo -Bhasanyo, 'in mo -wa Nyumaa -Kanyo. ¹² -Lu -we 'kaa o -slole, 'bhie, a 'ka o yibheli mu ni: 'yuyolu yabhlo a yia 'yia, 'naa mi o -yolabelida, -zugba o pi numaa 'wulili -gbo 'wu la.»

¹³ Toon, yali 'anzu -zlo yia 'anzi -gubho, -Lagoo 'hnumntee nya, -zugba we gbaa:

¹⁴ «-Lagoo 'hni 'yli -mo yali 'piti,
'in nyuma -wa -Lago 'yibhaa,
'wututue -dloo mi wa -nu nya dudu -gu.»

Bhabhlee 'yliyozunya mnia Betlemu

¹⁵ Da -Lagoo 'anzunya 'bhua wa kwesi, 'in we 'de weee yia yali mni ni, -bha bhabhlee 'yliyozunya zozlua 'di, wa nee: «-A mni Betlemu, gbu -we nua -mo le, Jejitapee -slole -aun 'klu, -a 'ka we 'yi.»

¹⁶ Wa -saa 'wu -gwagwe nya, 'in wa yia -mo mni. 'In wa yia -mo Malii -yo -Zezefu yli. 'Yuyolu pi numaa 'wulili -gbo 'wu la, 'in wa yia o 'yi. ¹⁷ Da wa 'yia o 'yuyolu ni, -we 'anzi gbaa wa -yla o 'yuu daa, 'in wa yia we 'disaste bhli nyuma tolva -yla. ¹⁸ Gbu -we bhabhlee 'yliyozunya gbaa, -wa weee 'nua we, hwegaga subhaa wa. ¹⁹ Gbu weee 'plia, Malii yia we dli zo ladli. O -ka ladi, -zugba o pupali we -gu 'wlukusun la. ²⁰ -Muu 'bigu, 'in bhabhlee 'yliyozunya yia lumni, -Lagoo 'hni ylimante -yo o 'hni mnintee nya. -We wa 'nua klaa, 'in wa 'yia -yo klaa, nu, sa 'anzi gbaa we wa -yla, 'sa we nua.

Malii -yɔ -Zezefv 'sɔ yia -Zezu -slolua mni, -Lagɔbudu 'kadu zɔ

²¹ Yuu lɔkɔwlu -bhlo nynia, 'in wa yia ɔ kni 'wupa. 'In wa yia ɔ 'ɣni zɔ -Zezu. Wa 'ni -slɔ ɔ nukpla pla, 'ɣni -we 'anzi gbaa ɔ 'nyaa -yla ni, 'mu wa zva ɔ.

²² 'In da Maliii -yɔwɔlv yli nynia, sa we mia celuda *Moizu tite 'wv, 'sa -Zezefv -yɔ Malii kwaa 'yu *-Zeluzalemv, wa 'ka ɔ Jejitape 'kluslolu. ²³ Nu, we mi celuda Jejitape tite 'wvɛ:

«Wɔkpali nukpasuyu wa yia -bha -saa Jejitape -nv nya.»

²⁴ Wee tite -bhlokpade gbaa wa bubɔ -Lagɔ, -de gbele sɔɔ, -de -kpakun yua sɔɔ, we nya, 'in Malii -yɔ -Zezefv -yɔ we yia mni.

'Simeɔɔ 'paa -Lagɔ fuo -Zezuu 'gbu

²⁵ Nu, nyume yabhlo mi bhaa -Zeluzalemv, 'mɔ wa laa 'Simeɔɔ. Nyume tuklu -wa, 'in ɔ zva -Lagɔ 'nɔɣwe, 'in ɔ mia *Izlaelu Gbɔwɔsanyɔ wɔda. Zuzu 'Pɔpa mi ɔ -gv. ²⁶ -Mɔɔ nɛɛ ɔ -yla 'ciɛn, nu, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ ɔ yia yoo 'paa, ɔ 'ni -slɔ -mɔɔ 'yi, ɔ 'na 'ka tli. ²⁷ -Lagɔɔ Zuzu 'bhua 'Simeɔɔ 'wv, 'in ɔ yia -Lagɔbudu 'kadu zɔ mni. We bhla, -Zezuu didea ka wa 'yu -Lagɔbudu 'kadu zɔ kwa. 'In -we Jejitape tite gbaa, wa 'ka we lenv ɔ -yla. ²⁸ 'Simeɔɔ 'bhua 'yu 'wv, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in ɔ nɛɛ:

²⁹ «Jejitape, -we -in gbaa, we ka lenv.

-Slɛɛn -in mnɛni -in 'ka -na lubhononyɔ 'yitide,

ɔ 'ka tli -dlɔɔ.

³⁰ Nu, *nyumaa Gbɔwɔsanyɔ -in 'paa yoo,

in ka ɔ 'yi na 'yli 'sɔ nya.

³¹ Nu, nyume -ɔ -in nva lɛ,

nyumaa Gbɔwɔsanyɔ nya,

nyuma weee 'yu, in ka ɔ 'yi.

³² Mɔ -wa, zli -we 'kaa dɔdɔgv -nyuma weee nikpise 'wusa.

Izlaelnyuma -in -saa -bha,

wa 'hni 'ka mni ɔ 'gbu.»

'Simeɔɔ -falɩpagbu

³³ Gbu 'Simeɔɔ mia gbada -Zezuu daa, we ka ɔ 'nyaa -yɔ ɔ dide 'sɔ ηwɛgaga -subhalt. ³⁴ 'Simeɔɔ ηwnaa wa 'nyu la, 'in ɔ nɛɛ -Zezuu 'nyaa Malii -ylac: «A -talɩ, 'yu -mɔnu 'gbu, nyuma -duun yia bhli, 'in nyuma -duun yia 'wɔsɔɔ *Izlaɛli -dɔdɔ -gu. Mɔ yia -Lagɔ -slolua, 'in nyuma tɔlva 'na 'ka ɔ gbu -yɔɩwɩnu. ³⁵ 'In nyuma duuun dli zɔ lapɔpalɩgbunya mia, wa dli zɔ zizeda, sanɛɛ ɔ yia we zli 'klu wlelia bɛblɛɛ. 'In ama, Malii, gbu -we yia aun yla, -yɔ we yia aun 'cɔnɔɔ, nɛɛ 'yli 'sɔ tɔgugble wa fa amaa dibhe 'wɩ.»

Anɩ 'paa -Lagɔ fuo -Zezuu 'gbu

³⁶ We bhla, Fanuelu 'yu Anɩ, -ɔ -wa -Lagɔgbu -falɩpaɩwɩnɔ, Asɛlu zɔyali, -mɔɔ mi 'ya wee -Lagɔbudu 'kadɩ zɔ, -zugba ɔ ka gɔ. ɔ -dɔgbu bhla, ɔ -kua yli, we li -zɔ gbesɔ, 'in ɔ 'lowli yia tli. ³⁷ ɔ ka -zɩs gbu -mnɩ -zɩ -mnɩ, 'in -zugba ɔ mi -dɔgbɩwɩnɔ nya. ɔ mi -Lagɔbudu 'kadɩ zɔ 'kɔmɩs, 'in ɔ nɩ -mɔ -Lagɔɔ lubho zɩkpe, jibheza, -zugba ɔ pla 'sun, 'in ɔ bhuhoe -Lagɔ. ³⁸ Da 'Simeɔɔ mia Malii -yɔ -Zezɛfu 'sɔ -yla gbu gbada, we bhla Anɩ plaa -Lagɔbudu 'kadɩ zɔ, ɔ 'yia -Zezu ni, 'in ɔ yia -Lagɔɔ 'hni mnɩɩɛ bhli. 'In -zugba nyuma weɛ -wa mia -Zeluzalɛmɩs 'wɩzitiyɩ wɩda, ɔ gba -maa -yla -Zezuu gbu.

-Zezu -yɔ ɔ nyuma 'sɔ 'bhitiɩ lu Nazaletɩ

³⁹ Gbu -we Jejitapɛɛ tite gbaa, -Zezuu nyuma bhɩa we lɛnɩɩɛ, 'in wa yia wa 'gbe nukplɛ lubhiti, Nazaletɩ, Galilee -dɔdɔ -gu. ⁴⁰ Wa mi -mɔ, -zugba 'yu ylimani, ɔ tɛmani la. 'In gbuyilo yia ɔ ye, 'in -Lagɔɔ 'nani yia ɔ nya -tu.

-Zezu ka -zu kugbua le 'sɔ, 'in ɔ yia -Lagɔbudu 'kadu zɔ mni

⁴¹ -Zu weee nya, -Zezuu 'nyaa -yɔ ɔ dide mni *Zuifɔv *'Wɔzitiyɔlu 'fɛti^a -gɔ -Zeluzalemɔ. ⁴² -Zu yabhlo nya, da -Zezu 'yia -zu kugbua le 'sɔ, sa wa mni 'cun 'Wɔzitiyɔlu 'fɛti -gɔ ni, 'in ɔ -yɔ ɔ nyuma 'sɔ yi 'saa -mɔ mni. ⁴³ 'Feti bhia, wa mɔ Nazaletɔ lɔyida, 'in wa 'yu -Zezu yia -Zeluzalemɔ -tu. ɔ didea 'nɔ we 'jiyibheli. ⁴⁴ Wamɔ dɔlu nɔ, -Zezu mɔ wa nɔnɔnya glaa. Wa nɔa 'yɔ -bhlo, 'in wa yia ɔ datale bhli wa nyuma -yɔ wa 'talea nyɔdɔ. ⁴⁵ Nɔ, wa 'nɔ ɔ 'yɔda -mu 'gbu, 'in wa yia -Zeluzalemɔ lubhiti, wa 'ka -mɔ ɔ dataɔ. ⁴⁶ We 'yɔ tanɔv zɔ, 'in wa yia ɔ 'yɔ -Lagɔbudu 'kadu zɔ. -Zugba ɔ -dɔ titee gwesanya nyɔdɔ la, ɔ pulu wa yukwli, 'in ɔ yibha wa gbunya la. ⁴⁷ Nyuma -wa pulu ɔ weli yukwli ŋwegaga ka wa subha, ɔ 'ylimnee -yɔ ɔ gbɔv 'bɔgɔpalee 'gbu. ⁴⁸ Da ɔ nyuma 'yia ɔ ni, 'in ŋwegaga yia wa subha. 'In ɔ 'nyaa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na 'yu, le ka 'gbu -in yi 'sa -aun -yla nua? -In -talɔ, in -yɔ -na dide mɔ -na dataɔda, -amɔa dɔ ka sumani bhabha.»

⁴⁹ 'In ɔ yia we 'bɔgɔpali wa -ylaɛ: «Lɛɛ ka 'gbu a nɔv 'mɔ 'yilibɔla? A 'nɔ we 'ji -yi nɔ, na Didee -budu zɔ in 'kaa -mu?» ⁵⁰ Nɔ, ɔ nyuma 'nɔ gbɔ -we ɔ gbaa wa -yla 'wolanɔ.

⁵¹ -Zezu -yɔ ɔ nyuma 'sɔ yia Nazaletɔ lubhiti, 'in ɔ yia wa 'nɔŋwe zɔ. 'In ɔ 'nyaa yia gbunya -mɔni dɔ zɔ lazɔ. ⁵² -Zezu mɔ 'ylimanɔda, -zugba ɔ gbɔyilo ylimani -gɔwɔla, 'in ɔ namani -Lagɔ -yɔ nyuma dɔdɔ.

'Zan -Batisi mnazɔ Nyumaa -Kanyɔɔ 'yloogblɔ -yɔ

(Mt 3.1-12; Mk 1.1-8; Zn 1.19-28)

3¹⁻² Nɔ, Tibɛɛ Sezaaa nyumaa 'wlulapulɛe -zu kugbua le gbunɔ nya ni, we bhla, Pɔnsɔ Pilatɔ mɔ dɔdɔv 'wlulapulunɔ nya Zudee. Ewɔdɔ mɔ nyumaa 'wlulapulunɔ nya Galilee, 'in ɔ bheli Filipɔ mɔ Itulee -yɔ Tlakoniti -dɔdɔ -gɔ, -zugba Lizaniɔ -mɔv mɔ Abilɛni -nyumaa 'wlulapulunɔ nya. 'In Anasi -yɔ Kaifu 'sɔ mɔ *-Lagɔbɔnyaa -cian 'kadɔ nya. We bhla, Zakaliɔi 'yu

^a2.41 'Mɔ wa laa -tuauweli 'wɔ: «Pâques».

*Zaan -ɔ dɪlɪa da beblɛɛ la, 'un -Lagɔ yia ɔ -yɪa gbɔ gba. ³'In Zaan yia Zudeɛn gbɔa dɔdɔ weee -gɔ 'plɪlɛ bhli, -zugba ɔ gba nyuma -ylɛ: «A 'bhiti dli, a yi un 'ka aun batizee, 'un -Lagɔ 'ka amɪaa -yɔgbɔ 'wɔtɪ.» ⁴Sa *-Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ
*Ezaii cɛlɪa ɔ 'sɛbhɛ nɔkplɛ, 'sa we nɔa. ɔ nɛɛ:

«Nyɪmɛ yabhlo kpɪa 'wɔ da beblɛɛ, ɔ nɛɛ:

«Nu, a mnazi Nyɪmaa -Kanyɔɔ 'yloogblɔ -yɔ,
a nɔ ɔ 'yɪ 'yoo tkli.

⁵'Gbiwlu weee yia klaa,

-gɔgɔ weee -yɔ 'kpida weee yia sloa.

'Yloogblɔ 'wɔkanɔdanya yia 'wɔslamantɪ,

'ylinyuno -yloogblɔnyaa -gɔ yia

'wɔmnɛnia yɔɔyɔɔ.

⁶'In *Nyɪmaa Gbɔwɔsanyɔ -Lagɔ 'paa yoo,

dɔdɔgɔ -nyuma weee yia ɔ 'yɪa.» »

⁷Nyɪmaa -zlo mɪ Zaaan -gbɛ yida, ɔ 'ka wa batizee, 'un ɔ nɛɛ wa -ylɛ:

«Tɪbhɛ -gnɔ! -Dawlician! -Lagɔɔ gbɔwɔbhuyɪlɪ ka cɪpa. Nyɔɔ -saltɪ aun 'dɪ, 'un a pɔpaltɪ 'wlukɔɔn la nɪ, a mnɛni a 'ka -Lagɔɔ 'cɛ -we mɪa yida kwɛɛ 'tɪaa? ⁸A 'bhiti amɪaa dli, 'un a -sɔlɔlɔ we amɪaa lɛnɔgbɔnyaa 'wɔ sazɔnɔ sa. A 'na gbaltɪ amɪaa 'dɛɛ dli zɔ -nɪɛ: «Nu, Ablaamɔ mɪ -amɪaa dɔkpasɪ nyaa 'gbɔ, -a ka gbɔwɔbhɔ -nɪ. Nu, un nɛɛ aun -ylɛ, -Lagɔ mnɛni, ɔ 'ka tɔkpanya nɪ Ablaamɔ 'yua -zɛlɪ. ⁹-Lagɔɔ 'nɛnɔ gbɛɛ 'yɪlɪ -dɪ sunyaa bhɔ -yɔ la pepɛ. Su weee -we'ɛ 'paa 'bhɛ -zɔnɔnyaa nɪ, -dɪa ɔ yia we, ɔ 'ka we -kosu 'wɔ vitɛlɪ.»

¹⁰Tɔɔn, 'un waa nyɪmaa -zlo yia Zaan layɪbhɛ: «Sa -a 'ka -ylɛɛ nɔ ya?»

¹¹Zaan yia we 'bɪgɔpaltɪ wa -ylɛ: «-ɔ -ka -bana 'sɔ -ka, ɔ 'nyɛ 'yabhlo nyɪmɛ -ɔ 'nɪa -bana -ka. 'In -ɔ -ka lilɪlɪ duun -ka, ɔ dlɪlɪ we.»

¹²*Nɪsɔn -gwezisanya tɔlɔba yia Zaaan -gbɛ, ɔ 'ka wa batizee. 'In wa yia Zaan layɪbhɛ: «-Amɪaa -kanyɔ, sa -a 'ka nɔa?»

¹³ 'In Zaan yia we 'bigupali wa -ylae: «'Gwezi -we a 'kaa -sa, amtaa 'de -yi we, a 'na pali we -gu -ni.»

¹⁴ 'In 'sloja yia ɔ layibha 'yae: «Sa -amta 'ka nua?»

ɔ nɛɛ wa -ylae: «A 'na -sali nyuma 'gwezi kwɛɛ -gla nya -ni, a 'na lili wa -bi 'wu -ni. Amtaa 'penigwezi namani aun dudɔ.»

¹⁵ Nyuma, -wa mta wuda, maa yibhaa -maa 'de la dli zo, «Zaan mta de, -Lagoo -Bhasanyo 'kaa yi, -de moo?» ¹⁶ Nu, Zaan nɛɛ wa 'de weee -ylae: «-Ami, 'nyu nya na batizea ain. Nu, -ɔ mta yida, ɔ 'tite -zi na -nu. In 'ni we 'klu -ka, in 'ka ɔ -sakwlaa 'llukpe -blo. Mo yia ain batizea Zuzu 'Pupa -yo -kosu nya. ¹⁷ ɔ ka ɔ bute kwɛɛ, ɔ 'ka ɔ 'mno 'wupu, 'in, ɔ 'ka we 'ya -yo we vavi -yosusali. 'In ɔ 'ka we 'ya -zɔnɔnya -gbagbu 'wu slu, 'bhie, ɔ 'ka we vavinya -kosu we'e nyumoa 'wu viteli.»

¹⁸ Zaan mi nyuma 'di duun zoda, -zugba ɔ gba wa -yla -Lagoweli -zɔnɔ.

¹⁹ Nu, we bhla Zaan palta dudɔ 'wlulapulnyo Ewloɔ -yla gbu la, ɔ bheli 'ɣwnɔ Ewloɔdiadi ɔ -saa -moo -glo, 'in ɔ yia ɔ kwa, we -yo gbonyuu -duun ɔ nua lɛɛ 'gbu. ²⁰ Nu, 'in Ewloɔ yi 'yaa gbonyuu yabhlo leno -tapa: ɔ ka Zaan -kaslo 'wupa.

Zaan batizea -Zezu

(Mt 3.13-17; Mk 1.9-11)

²¹ Da wa 'nta -slo Zaan -kaslo 'wupa, we bhla ɔ batizea nyuma duun -yo -Zezu 'debbie -gbolu. ɔ batizee bhla, -Zezu mi -Lago bhuhboeda, 'in yali yia ɣwe -kali. ²² 'In Zuzu 'Pupa yia ɔ -gu lasibhli, ɔ 'wlu sa -kpakun. 'In wa yia weli yabhlo 'bhva -Lagoo -gbe 'nu, we nɛɛ: «Na 'Yu -in -mta, in -kali -na ze. -Mi in 'nyɛa na dli weee yoo.»

-Zezu dukpasu 'ɣnɔnya ni

(Mt 1.1-17)

²³⁻³⁸ -Zezu ka sa -zu glu -bhlo -zu kugbua, 'bhie, ɔ yia ɔ lubhoo nɔnɔ gwedi. ɔ dukpasu ɣni ni:

*-Adaan dide -wa -Lago.
 -Adan gwalta Seti, Seti gwalta Enɔsu.
 Enɔsu gwalta Kainamu, Kainamu gwalta Maleleeli.
 Maleleeli gwalta -Zaledi, -Zaledi gwalta Enoku.
 Enoku gwalta Matuzala, Matuzala gwalta Lameki.
 Lameki gwalta *Nowee, Nowee gwalta Semu.
 Semu gwalta Alufakısadı, Alufakısadı gwalta Kainamu.
 Kainamu gwalta Sala, Sala gwalta Ebeli.
 Ebeli gwalta Faleki, Faleki gwalta Wlago.
 Wlago gwalta Seluku, Seluku gwalta Nakɔɔ.
 Nakɔɔ gwalta Tala, Tala gwalta Ablaamu.
 Ablaamu gwalta Izaki, Izaki gwalta Zakɔbu.
 Zakɔbu gwalta Zuda, Zuda gwalta Falest.
 Falest gwalta Eslɔmu, Eslɔmu gwalta Aluni.
 Aluni gwalta Adume, Adume gwalta Aminadabu.
 Aminadabu gwalta Naason, Naason gwalta Sala.
 Sala gwalta -Boazi, -Boazi gwalta Obedi.
 Obedi gwalta -Zesee, -Zesee gwalta -Davidi.
 -Davidi gwalta Natan, Natan gwalta Matata.
 Matata gwalta Mena, Mena gwalta Melea.
 Melea gwalta Eliakimu, Eliakimu gwalta -Zonamu.
 -Zonamu gwalta -Zezefu, -Zezefu gwalta Zuda.
 Zuda gwalta 'Simeɔɔ, 'Simeɔɔ gwalta *Levii.
 Levii gwalta Matati, Matati gwalta Zolimu.
 Zolimu gwalta Eliezee, Eliezee gwalta -Zezu.
 -Zezu gwalta Eli. Eli gwalta Elumadamu.
 Elumadamu gwalta Kozamu, Kozamu gwalta Adii.
 Adii gwalta Melikii, Melikii gwalta Neli.
 Neli gwalta Salatieli, Salatieli gwalta Zolobabeli.

Zolobabeli gwalta Wlesa, Wlesa gwalta Yoana.
 Yoana gwalta Zoda, Zoda gwalta Zozeki.
 Zozeki gwalta Semeini, Semeini gwalta Matatiasi.
 Matatiasi gwalta Mati, Mati gwalta Nagai.
 Nagai gwalta Esili, Esili gwalta Naumu.
 Naumu gwalta Amosu, Amosu gwalta Matatiasi.
 Matatiasi gwalta -Zezefu, -Zezefu gwalta Zanai.
 Zanai gwalta Melkii, Melkii gwalta Levii.
 Levii gwalta Matati, Matati gwalta Eli.
 Eli gwalta -Zezefu. 'In we mi nyuma dlu nu,
 -Zezefu nukpasuyu -wa -Zezu.

***'Kuzu ylaa -Zezu la**

(Mt 4.1-11; Mk 1.12-13)

4 ¹Zuzu 'Pupa yea -Zezu toun, 'in o yia Zudeeen -gogoo -gu 'bhu, 'in oo Zuzu 'Pupa yia o da beblee kwa. ²'In *'Kuzu yia -mo o layla, 'yli glu 'so nukple. Wee 'ylnya -muni nya, o 'ni -lu yabhlogboo li. Wee 'ylnya 'pla, 'in nwo yia o -yokpa.

³'Kuzu nee o -ylae: «-In -ka -Lagoo 'Yu nya -mi 'pieun, -in gba tokpa mia ni -yla, we -ze 'floo.»

⁴'In -Zezu yia we 'bigupali we -ylae: «We mi celuda *-Lagosebhe 'wue: «We 'ni lililu -bhlogboo -gu nyumee 'yliyogagie tili.» »

⁵'Kuzu yia -Zezu 'wupa -gogoo 'kadu 'wlu kwa, -bha -bhlokpade we -slolua o duduu 'nnumni -da weee 'klu. ⁶'In we nee o -ylae: «'Tite weee ni klaa, 'in duduu -guu 'nnumnie weee klaa, in 'ka -mi we 'nye. Wa ka 'mi we 'de weee yoo 'nye. Nyumee -o in -ka 'yibha, 'mo in mnenia in 'ka we 'nye. ⁷-In -ka 'mi 'yu 'kukolu 'sibhli, -in -ka 'mi bubo ni, 'in we 'de weee zea -na -nu.»

⁸'In -Zezu yia we 'bigupali we -ylae: «We mi celuda -Lagosebhe 'wue: «-In bubo Jejitape,

-ɔ -wa -na -Lagɔ,

'un -in nu ɔ 'debhlogbɔɔ -yla lubho.> »

⁹Kuzu yia -Zezu -Zeluzalemɔ kwa. We dia ɔ -Lagɔbudu 'kadu 'wlu la, 'un we nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-ln -ka -Lagɔɔ 'Yu nya -mɩ 'piɛin, -in -blu 'wɔ, -in 'ka lasibhli.

¹⁰Nɩ, we mɩ cɛlɩda -Lagɔsɛbhe 'wɔɛ:

«-Na 'gbɔ, gbaa ɔ yia ɔ 'anzɩnya -yla we zɔ -mɩ 'yɩɩɔ.

¹¹'ln we 'ka we sɔnya -mɩ zɔ lasɩlɔ,

-na bhɩ yi tukpa gozoo 'gbɔ.> »

¹²'ln -Zezu yia we 'bɩɣɣpali 'Kuzu -ylaɛ: «-Lagɔsɛbhe nɛɛ,

«Jejitape ɔ -wa -na -Lagɔ,

-in 'na ylali ɔ la -nɩ.> »

¹³'Kuzu bhɩa -Zezuu laylayɩte sɔ weɛe lɔ nɩ, 'un we yia ɔ gwevɩa -se.

-Zezu dia ɔ lubhoo gwe Galilee -dɔdɔ -gu

(Mt 4.12-17; Mk 1.14-15)

¹⁴-Lagɔɔ Zuzuu 'tɩte mɩ -Zezu yeda, 'un ɔ yia Galilee lɔyi. 'ln ɔ 'ɣnɩ yia lamneni Galilee -dɔdɔ weɛe -gu. ¹⁵Nyuma ɔ slolua *-Lagɔbudunya zɔ, 'un nyuma weɛe kwalɩa ɔ 'ɣnɩ.

Nazaletɩ -nyuma 'nɩ -Zezuu gbɔ -yɔɣɣwnu

(Mt 13.53-58; Mk 6.1-6)

¹⁶-Zezu ka Nazaletɩ mɩnɩ, -mɔ wa zɔa ɔ. *Nyapeyɩɩ nya nɩ, sa ɔ plaa 'cun -Lagɔbudu zɔ nɩ, 'un ɔ yi 'saa -mɔ pla. ɔ yia 'wɔsɔ -Lagɔsɛbheɛ zelɩzelɩtee 'gbɔ.

¹⁷'ln wa yia ɔ -Lagɔgbɔɔ -falɩpanyɔ Ezaiii 'sebhe yoo 'nye glɩda, ɔ yia we 'wokali, da wɛɩ nɩ mia cɛlɩda nɩ, 'un ɔ yia we 'yɩ, 'un ɔ yia we zelɩɛ:

¹⁸«Jejitapeɛ Zuzu mɩ 'mɩ -gu.

ɔ ka -bha 'mɩ -sa,

un 'ka nyazɩnya -yla -Lagɔgbɔ gba.

Ɔ ka 'mɪ tie, un 'ka -kaslɔnyɔma -yla gba nu:

«Amɪaa -kaslɔ ka -zɛɛn bhɪa.»

«Lɔlɔnya, amɪaa 'yɪ ka -zɛɛn -blo.»

«Amɪa wa nyɛa 'wɔ, a ka -zɛɛn gbu 'wɔbhɔ.»

¹⁹ 'ɪn, -zɔ -we nya Jejitape 'kaa ɔ zuzɔnɔ lɛnu,

un 'ka we 'dɪ wa -salɪ.»

²⁰ -Zezu glɪa wee 'sebhe, 'un ɔ yia we -Lagɔbudu zɔɔ lubhonɔnyɔ yoo 'nye, 'un ɔ yia ladɪ. Nyɔma weee -wa mɪa -bha, -maa yia ɔ ylada -tɔ sa tenyii.

²¹ Tɔun, 'un ɔ nɛɛ wa -ylae: «-We 'sebheɛ 'ya gbaa, we ka -zɛɛn lɛnu, amɪa pulba da 'mɪ yukwɪ, amɪaa 'yɪbadɪ.»

²² -We wa 'dɛ weee yia -yɔ -Zezuu gbɛgbɛun, 'un wa yia we gbagbɛ bhɪi. 'ɪn gbuzɔnɔ -gbɔnya ɔ mɪa gbada, we ka wa ŋwegaga -subhalt. 'ɪn wa nɛɛ:

«Nyɔmɛ mɪa dɛ, ɔ 'nɪ -Zɛzɛfɔv yuu?» ²³ -Zezu nɛɛ wa -ylae: «Nine 'nɪ a yia 'mɪ -yla 'paa, gbuzɔnɔ sa. Gbaa a yia: «Dɔtlɔɔ, -un jɪpe -na 'dɛ.» 'ɪn gbaa a yɪ 'yaa 'mɪ -ylae: «-We weee -un nɔa lɛ Kapenaumu nɪ, -a ka we 'dɪ 'nɔ. -ɪn nɔ weee gbɔnya -bhloo 'dɛ lɛ -na 'dɛɛ dɔdɔ -gɔ -seli.» »

²⁴ -Zezu nɛɛ wa -yla 'yae: «Cɪun, gbuzɔnɔ -wa, wa'a -tɔlv -Lagɔgbɔv -falɔpanyɔ nyɔmɛ, ɔ 'dɛɛ dɔdɔ -gɔ. ²⁵ Gbuzɔnɔ na gbaa da aun -yla.

-Dugbanɔwɪ duun mɪ Izlaɛlɪ -dɔdɔ -gɔ zɪmɛ, -Lagɔgbɔv -falɔpanyɔ Elii bhɪa. -Zugba 'nyu'u lɔa -zɔ ta 'cɔ gbelibhlo, 'un ŋwɔ 'kadɔ yabhlo yia wee dɔdɔ weee -gɔ yɪ. ²⁶ 'ɪn -mɔv bhɪa, -Lagɔ 'nɪ Elii tie -dugbanɔwɪ mɪa Izlaɛlɪ -dɔdɔ -gɔv -gbɛ, 'un ɔ 'ka wa 'yabhlo 'wɔsa. Nu, -dugbanɔwɪ -ɔ mɪa Saleputagbe nukplɛ, Sidɔɔn -dɔdɔ -gɔ, ɔ -gbɛ -Lagɔ tiea Elii. ²⁷ -Lagɔgbɔv -falɔpanyɔ Elizee bhɪa, -zugba *sɔlɔbhanya duun mɪ Izlaɛlɪ -dɔdɔ -gɔ. Elizee 'nɪ wa 'yabhlogbɔɔ jɪpe, nu, Silii -yɔ Naamaa ɔ jɪpea.»

²⁸ Nyɔma weee -wa mɪa -Lagɔbudu zɔ, wa 'nɔa wee wɛlɔnya -mɪnɪ, 'un we yia wa 'cɛdlɔ la. ²⁹ Wa 'dɛ weee -sɔa 'wɔ, 'un wa -yɔ -Zezuu 'susue yia 'gbɛ -glɪma mɪnɪ. 'ɪn -gɔgɔ -we kwesi wa 'gbɛ mɪa 'subhada, 'un wa yia we 'wɪlɔ ɔ kwa, wa 'ka ɔ zɔ vitelii 'gbɔ. ³⁰ Nu, 'un -Zezu yia wa nyɪdɪ 'plɪlɪ, 'un ɔ yia mɪnɪ.

-Zezu puea nyume -ɔ kaa zuzu 'nyuu 'bi

(Mk 1.21-28)

³¹ Tɔɔn, -Zezu mnta Kapenaumu, Galilee -dɔdɔv 'gbe yabhlo nɔkple, 'in ɔ yia nyuma -Lagɔgbv -slolu Nyapeylt weee nya, -Lagɔbudu zɔ. ³² Ɔ nyuma -slolu sɔ ka wa ηweɔgaga -subhalt. Nu, se -we -Lagɔ 'nyea -Zezu, we nya ɔ gbaa.

³³ -Mɔ -Lagɔbudu zɔ, nyume yabhlo kaa puɔn -ka -zuzu 'nyuu 'bi, mɔ 'kɔɔɔ 'wɔ 'titeɛ, ɔ nɛɛ: ³⁴ «'Aaa! Nazalettyu -Zezu, -naa lɛɛ -gbv pɔlɔ -amtaɔ gbv 'wɔ la? -Amtaɔ lasastee 'gbv -in yia yi yi? In -yi -mɔ ηweɛ ηweɛ: -Lagɔɔ -Mɔwɔlɔnyɔ ɔ tiea, 'mɔ -in -mɔ.»

³⁵ -Zezu yia we, we ηweɛ labhalt -gla nya. Ɔ nɛɛ we -ylaɛ: «Mu ηweɛ, 'bhv ɔ 'wɔ!» Zuzu 'nyuu yia ɔɔ nɔkpasu labhlt dɔdɔv, nyuma weee -zejila 'wɔ, 'in we yia ɔ 'wɔtla, we 'nɔ ɔ gbunyu yabhlogbɔɔ -yla lɛnu.

³⁶ ηweɔgaga yia wa 'dɛ weee subha, 'in wa nɛɛ wa 'dekpɔɔ nyidɛ: «Mɔɔ -wɛlɔ mɔ dɛa? Se -yɔ 'tite nya ɔɔ nyume gbaa zuzu 'nyii -yla gbv, 'in we tlaa nyuma 'wɔ!» ³⁷ 'In -Zezuu 'ηnɔ yia lamneni wee dɔdɔv weee -gɔ.

-Zezu jipea guzunya

(Mt 8.14-17; Mk 1.29-34)

³⁸ -Zezu 'bhva -Lagɔbudu zɔ nɔ, 'in ɔ yia 'Simɔɔɔ -budu zɔ mnt. -Zugba 'Simɔɔɔ 'ηwnɔɔ 'nyaaa ku -su sa -glagla, 'in wa nɛɛ ɔ -yla, ɔ zukpa -wa, ɔ jipe ɔ.

³⁹ -Zezu kwlia ɔ -gɔ 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ kusulo -yla wɛlɔ 'tite nyae: «-In 'bhv ɔ -gɔ la.» Ɔ gba 'saa tɔɔn, 'in we yia ɔ -gɔ labhv. -Bha -bhlokpadɛ ɔɔ 'ηwnɔɔ -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia wa -yla pipie bhli.

⁴⁰ Jibheyɔ nya, -wa kaa guzunyaa 'yli -bhlo -bhlo nɔ, 'in -maa -yɔ -maa guzunya yia -Zezuu -gbe yi. Ɔ yia wa kwezi -bhlo -bhlo, 'in ɔ yia wa jipe.

⁴¹ Zuzu 'nyii yi 'yaa guzunya duun 'wɔtla 'wɔkpɔkɔɔ nya: «-Lagɔɔ 'Yu -in -mɔ!» -We ka gbv -wa, wa -yi we 'ji -nya nɔ, -Zezu mta, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ -wa. 'In -Zezu yia we wa ηweɛ labhalt -nya, ɔ 'nɔ ηwnu wa 'ka gba.

-Zezu mnia -Lagɔgbu gbaa dudu weee -gu

(Mk 1.35-39)

⁴² Zli 'ka 'wuladolua mni tɔvn, 'in -Zezu yia 'gbe nukple 'tla, 'in ɔ yia da yabhlo mni -flii. 'In nyumaa -zlo yia ɔ 'yli 'bi lanɔnve bhli, da ɔ mia ni, 'in wa yia -bha nyini. Wa 'yibha ɔ 'na 'bhulu wa -yɔ -ni, 'in wa yia ɔ lakpɔkpali. ⁴³ 'In -Zezu nɛɛ wa -ylae: «We mi 'ya nu, in gba *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɔlɔgbu 'gbe tɔlva 'wu. We 'gbu, -Lagɔ yia 'mi tie.» ⁴⁴ 'In ɔ gbaa -Lagɔgbu, -Lagɔbudunya zɔ, dudu weee -gu.

-Zezu laa ɔ *'bunɔnyaa tianu

(Mt 4.18-22; Mk 1.16-20)

5 ¹ 'Yli yabhlo nya, -Zezu mi Zenezalet^b -nyu 'kadu yabhloo -gɔgɔ -gu, 'in nyima duun yia ɔ gbeli, wa 'ka -Lagɔweli 'nɔv 'gbu. ² 'In 'glu sɔ mia 'nyuu -gɔgɔ nwe -yɔ, -Zezu yia we -yɔyi, -zugba zibhi -bhanya ka we 'wutla, wa mi wa 'sowlinya -wɔluda. ³ Wee 'glu sɔbhie glaa, 'yabhlo -wa 'Simɔɔ -nɔ. -Zezu -gblaa we 'wu, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «'Simɔɔ, -in vla gwe 'nyuu -gɔgɔ -yɔ -sɛ.» -Zezu mi wee 'glu nukple, -zugba ɔ slolu nyima -Lagɔweli.

⁴ Da ɔ bhia gbagbie, ɔ nɛɛ 'Simɔɔ -ylae: «-In be 'nyuu 'wɔtɔluda 'glu nya, 'bhie, a 'ka amtaa 'sowlinya viteli.»

⁵ 'In 'Simɔɔ nɛɛ ɔ -ylae: «Na -Slolunyɔ, -a ka stada -tu sabɔ weee, -a 'ni -lu yabhlogbɔɔ 'yi. Nu, -mi gbaa -a nu we lɛɛ 'gbu, vitelia na yia wee 'sowlinya.»

⁶ Wa vitelia wee 'sowlinya, 'in wa yia zibhii -zlo 'pli, wa 'ni we 'wugbizee mneni, 'in wa 'sowli yia ylayte gwedu. ⁷ We 'dɛɛ 'gbu, wa -lima mia 'glu yabhlo 'wu, 'in wa yia wa la sɔ -papie nya, -maa 'ka wa 'wusa. 'In wa -yɔ wa 'glu yia yi. 'In wa yia wee zibhi wee 'glu sɔbhie 'wɔslu. We ka we ye kɛkɛɛ 'gbu, we felt 'nyu glu mnia. ⁸ Nu, Simɔ Pielɔ 'yia gbu -muni -yɔ ni, 'in ɔ yia 'kukolu 'sibhli -Zezu 'yu, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-In vla gwe 'mi -yɔ, na -Kanyɔ! -We ka gbu -wa, gbɔnyuu -lɛnɔnyɔ in -mia.»

^b5.1 'Mu wa la 'yaa Galilee.

⁹Zibhi -duun wa 'bhaa, da wa 'yia we -yo ni, 'in -nyanigbo yia Simo Piel -kpalı, we -yo ɔ nɔnɔnya 'sɔ. ¹⁰Nu, Zebedee 'yua *'Zake -yo Zaan -wa ma Simoɔɔ nɔnɔnya nya, 'sa -bhloo 'de -nyanigbo -kpalıa -maa.

'In -Zezu nee 'Simoɔ -ylae: «-In 'na nuɔv nyanɔ -ni, nu, sa na kpa da zibhi ni, -sleen, nyumaa -zlo -na yia -Lagɔɔ -gbe laa.» ¹¹Nu, wa -laa wa 'glv 'nyuu -gɔgɔ -yo lv, 'in wa yia -bha -lu weee ti, 'in wa yia -Zezu 'bi mni.

-Zezu jipea sɔlbhanyɔ yabhlo

(Mt 8.1-4; Mk 1.40-45)

¹²Yli yabhlo nya, -Zezu mi 'gbe yabhlo nukple, nyume ɔ ka ku sɔli 'bhua la sa -kan, 'in ɔ yia -Zezu 'yi. ɔ bea ɔ -yo, 'in ɔ yia dɔdɔ lagbli ɔ 'yu. ɔ nee ɔ -ylae: «-Na zukpa -wa, na -Kanyɔ. -In -wɔlv 'mi -yo. Nu, we -ka -mi dɔdɔ nani, -in mneni -in 'ka 'mi jipe.»

¹³-Zezu -gloa sɔ 'wv, 'in ɔ yia ɔɔ sɔlbhanyɔɔ ku kwezi, 'in ɔ nee: «We nani 'mi dɔdɔ, we 'ka -mi -yo 'bhv!» -Zezu gba 'saa tɔv, -bha -bhlokpade wee sɔli 'bhua ɔɔ nyume ku -yo. ¹⁴-Zezu nee ɔɔ nyume -ylae: «-In -ka mni ni, -in 'na -sali we 'di nyume yabhlogboɔ -ni. Nu, -in mni -na 'de -Lagɔbɔbɔnyɔ 'klvslolua. ɔ -ka -mi 'yi, 'in 'slaka Moizi gbaa -na -sukpa -nyume wla ni, -in 'ka we wla. 'In nyuma 'ka we 'jiyibheli nu, sɔli ka -mi ku 'wv 'bhv.»

¹⁵Nu, -Zezu gba 'saa da ɔ -ylaoo, -mvv bhla ɔ 'ɲni -yo lamnenie mna bhabha. 'In nyumaa -zlo yia ɔ gbeli, wa 'ka ɔ weli yukwli pulv, 'in ɔ 'ka 'ya wamıa jipe. ¹⁶'In -Zezu bhua wa glaa 'kɔmvv, 'in ɔ mna -Lagɔ bhuhoea da beblee.

-Zezu jipea zɔlaslonɔ yabhlo

(Mt 9.1-8; Mk 2.1-12)

¹⁷Yli yabhlo nya, -Zezu mi -Lagɔgbv nyuma -sloluda, -zugba *Faliznyuma -yo titee -cian -di ɔ kwesi la, wa pulv ɔ yukwli. Waa nyuma -manı, Galilee -yo Zudee -dɔdɔv 'gbe weee nukple wa 'bhua. Tɔlv 'bhua -Zeluzalemv. Jejıtapee

'tite -yo -Zezu 'sɔ mi, -zugba ɔ jipe 'sa we nya guzunya. ¹⁸ Nyumaa -zakpa -bhlo -yo zɔlaslonyɔ yabhlo yia yi, -zugba ɔ mi 'sowli 'wu. -Budu -we zɔ -Zezu mia, wa 'yibha wa -yo zɔlaslonyɔ 'ka -mɔ pla, 'in wa 'ka ɔ -Zezu 'yu ladɩ. ¹⁹ Nyumaa -zloo 'gbu, da wa 'kaa 'plɩ -bha 'nɩ -mɩ. Tɔun, 'in wa yia wee -budu 'wlu -gbla. Wa yia -bha ŋwe -dɩ, wa -lalia -bha ɔ, 'in wa yia wee -budu zɔ ɔ lasibhli nyumaa -zlo nyɩdɩ -Zezu 'yu tɛn. ²⁰ -Zezu 'yia nɩ, wa ka ɔ dɩ -gu zɔ, ɔ nɛɛ ɔ guzunya -ylae: «'Tale, in ka -na gbunyii 'wɩtɩ.»

²¹ -Zezu gba 'saa da tɔun, -Lagɔ titee gwesanya -yo Falizinyuma yia ŋwuwuwue ŋwuwuwue bhli: «Nyɔɔ ɔ nyumɛ -mɔnɩ -mia, 'in ɔ vɛlɩ -Lagɔ? Nyɔɔ mneni ɔ 'ka nyumaa gbunyii 'wɩtia? -Lagɔ 'debhlogbɔ mnenia we, we 'nɩ muɩ?»

²² Gbu -we wa mia dɩ zɔ lapupalɩda, -Zezu yibhelia we 'ji nɩ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «Lɛɛ ka 'gbu a pupalɩ sa gbu -mɩnɩ dɩ zɔ la? ²³ In 'ka gba: «In ka -na gbunyii 'wɩtɩ, -muɩ -kalia -yo yaayu in 'ka gba: «-In -sɔ 'wu, -in 'ka nɔ, -muɩ -kalia -yo yɩ? ²⁴ In 'yibha a yibheli we 'ji nɩ, *Nyumɛ 'Yu ka we se dɩdɩ -gu, ɔ 'ka nyumaa gbunyii 'wɩtɩ.» Tɔun, 'in ɔ nɛɛ zɔlaslonyɔ -ylae: «-Sɔ 'wu, 'bhu -na 'sowli 'wu, mɩ -buduwɛɛ.»

²⁵ -Bha -bhlokpadɛ, zɔlaslonyɔ -sɔa 'wu nyuma weee 'yibadɩ. ɔ 'sowli -we -gu ɔ pɩ yaa la, ɔ 'bhua we 'wu, 'in ɔ yia ɔ -buduwɛɛ mɩnɩ, -Lagɔ ŋnɩ mnɩtɛ nya. ²⁶ Nyuma weee -wa mia -bha, ŋwɛgaga yia wa subha, 'in -nyantɔbɔ yia wa -kpalɩ. Wa yia -Lagɔ ŋnɩ -mnɩnɩ, 'in wa nɛɛ: «-Yɩa! -A ka -zɛɛn gwɛdɩgbunyaa da 'yɩ!»

-Zezu laa Levii, ɔ 'ka ɔ 'bɩ nɔ

(Mt 9.9-13; Mk 2.13-17)

²⁷ -Muɩ 'bɩgu, -Zezu 'tlaa, ɔ mi sa -zieda, 'in ɔ yia *nisun -gwɛzisanɔ yabhlo 'yɩ, -zugba -mɔɔ -dɩ -mɔɔ lubhonɩ -budu zɔ la. 'Mɔ wa laa Levii. 'In -Zezu nɛɛ ɔ -ylae: «Yɩ 'mɩ 'bɩ.» ²⁸ Tɔun, *Levii -sɔa 'wu, ɔ tia -bha ɔ -lu weee, 'in ɔ yia -Zezu 'bɩ mɩnɩ.

²⁹ -Mvu 'bigu, 'in Levii yia -Zezu -yla lililu 'kadu pi ɔ -budu zɔ. -Zugba nison -gwezisanya duun -yɔ nyuma tɔlva mɪ -bha, 'in wa yia li dabudu.

³⁰ Falizinyuma -yɔ wa -Lagɔɔ titee gwesanya 'yia we -yɔ, 'in wa yia wa zɔ ŋwuŋwenie bhli. 'In wa nɛɛ -Zezuu 'bunɔnya -ylae: «Lɛɛ ka 'gbu a -yɔ nison -gwezisanya -yɔ gbonyuuu kwe -cian tɔlva 'sɔ li, 'in a -yɔ wa 'sɔ maa?»

³¹ -Zezu 'bhua wɛlt 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «Nyuma -wa -yala, wa'a mni -dɔtlɔɔ -gu, nu, guzunya mni -dɔtlɔɔ -gu. ³² In 'ni nyuma -wa laa wa 'de nyuma tiklu laltee 'gbu yi. Nu, gbonyuu -lenonyaa 'gbu in yia yi, wa 'ka wa dli 'bhiti.»

-Lagɔɔ gbuzɔnu -yɔ nyumaa lenugbu 'ci'in nɔ dabudu

(Mt 9.14-17; Mk 2.18-22)

³³ 'In nyuma tɔlva nɛɛ -Zezu -ylae: «Zaaan 'bunɔnya plaa 'sun, 'in wa bhuhoea -Lagɔ, 'sa Falizinyumaa 'bunɔnya nu 'yaa. 'In -nanu 'bunɔnya mɪ lida, -zugba wa ma!»

³⁴ -Zezu yia we 'bigupalɪ wa -ylae: «Nyume -ka ɔ 'ŋwnɔ -kwa -fɛti -sada -mɪ, ɔ -ka ɔ 'talea la, a mneni a 'ka gba wa -yla wa pla 'sun, -zugba ɔ 'ŋwnɔ 'lowli mɪ wa glaa? ³⁵ Bhla yabhlo yia nynia, 'in wa 'ka 'ŋwnɔkwanyɔ wa glaa -sa. Wee 'ylɪnya -mni nya, wamɪ 'kaa 'sun pla.»

³⁶ 'In -Zezu yi 'yaa wa gbuv nine -mni 'palt. ɔ nɛɛ wa -ylae: «Nyume yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka 'naa lolu yla, 'in ɔ 'ka we 'pɪ 'naa sva -yɔlanɛni, 'in ɔ 'ka we pipɛ. We -ka -muv, -zugba yla wa ylaa wee 'naa lolu bhe. We 'yli 'na 'ka 'wɔwɔlɔ. ³⁷ 'In nyume yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka nu lolu *bala sva 'wɔ slu. ɔ -ka 'sa nu, 'in we wɔa. 'In wee nu jitea dudu, -zugba wee balanya ka -nyumɔ. ³⁸ We 'gbu, a slu nu lolu bala lolu 'wɔ. ³⁹ 'In nyume -ɔ -ka nu sva 'ma, nu loluu 'ma tu'v 'bha ɔ. -We ka gbv -wa, gbaa ɔ yia nu: «Nu sva nani 'yli.» »

-Zezu mi Nyapeylu -Kanyo nya*(Mt 12.1-8; Mk 2.23-28)*

6 ¹ Zuifvov Nyapeylu yabhlo nya, -Zezu -yo ɔ 'bunonya mi blekpaanya⁶ 'plida, ɔ 'bunonya -ka bleya 'kwa, wa -ka we 'titli, -zugba wa li we.

² Wa mi 'sa nuda, Falizunyuma tolva 'yia wa -yo ni, 'in wa yia wa layibhae: «-We -amiaa tite gbaa, wa 'na nɔnɔ Nyapeylu nya le -ni, lee ka 'gbu a nu we lea?»

³ -Zezu yia we 'bigɔpali wa -ylae: «-We nyumaa 'wlulapulunyɔ -Davidi nua le, -we mia celuda -Lagɔsɛbhe 'wu, a 'ni -slo we zelu? 'Yi yabhlo nya, 'in ŋwo yia ɔ -yo ɔ 'bunonya 'bha, ⁴ -Davidi plaa -Lagɔ bubɔbudu zɔ, 'floo wa 'nyea -Lagɔ, ɔ 'bhua we 'wu, ɔ lia we, 'in ɔ yia ɔ nɔnɔnyaa -nu wla, 'in -maa yia we li. Wee 'floo -mɔni, -amiaa tite nɛɛ, -Lagɔbɔbɔnyaa 'dekpua 'ka yaa we li.» ⁵ -Zezu nɛɛ 'ya wa -ylae: «Nyumɛɛ Yu mia, mɔ -wa Nyapeylu -Kanyo.»

Nyapeylu nya -Zezu jipea nyume ka sɔ 'kua*(Mt 12.9-14; Mk 3.1-6)*

⁶ Nyapeylu yabhlo nya 'ya, -Zezu plaa -Lagɔbudu zɔ, 'in ɔ yia -Lagɔwɛlu -slouluslo lue bhli. -Zugba nyumɛ -ɔ ka lilikwɛsɔ 'kua, ɔ mi wee -budu zɔ. ⁷ -Zugba -Lagɔ titee gwesanya -yo Falizunyuma wɔa -Zezu tenyii, -de ɔ yi nyume jipe Nyapeylu nya, 'in sa ɔ ɔ zua tite 'nɔŋwe, wa 'ka we gbu ɔ 'wlu di. ⁸ Nu, -Zezu -yi wa 'wlukɔvɔn lapɔpaligbu, we 'gbu, ɔ nɛɛ ɔ nyumɛ ka sɔ 'kua -ylae: «-ln -sɔ 'wu, -in 'yiligbe nyuma weee -zejila 'wu.» ɔ nyumɛ yia 'wɔsɔ, 'in ɔ yia 'yiligbe. ⁹ -Zezu nɛɛ wa -ylae: «Wɛlɛ 'ni na yibhaa sa aun la. Sa tite gbaa? We nɛɛ wa nu gbu -zɔnɔ le *Nyapeylu nya yaayu, wa nu gbu 'nyuu lee? Wa pue nyumɛ yaayu, wa 'bha ɔ?» ¹⁰ -Zezu ylaa wa 'de weee -gu -ylilii, 'in ɔ nɛɛ ɔ nyumɛ -ylae: «-Glo -na sɔ 'wu.» -Mɔɔ nu 'saa -Zezuu wɛlɛ -gu, 'in -mɔɔ sɔ yia 'pu. ¹¹ -We -Zezu nua le, 'in we yia -Lagɔ titee gwesanya -yo Falizunyuma 'ce

⁶6.1 'Flooya wa laa -tuauwɛlɛ 'wu: «bl'e».

'nyuu dlo la. 'ln -we wa 'kaa -Zezu 'wluo nu, 'in wa yia we pupali wa 'dekpua nyidi.

-Zezu -saa -bha ɔ tietienya kugbua le 'sɔ

(Mt 10.1-4; Mk 3.13-19)

¹²We bhla, -Zezu yia -Lago bhuhhoe 'gbu -gɔgɔ 'wlu mni, 'in ɔ yia -Lago bhuhhoeda -tu zlu yia ɔ -zlu. ¹³Zlu zlu, ɔ yia ɔ 'bunonya la. Wa glaa, 'in ɔ yia nyuma kugbua le 'sɔ -bha -sa. 'ln ɔ yia wa la ɔ tietienya. ¹⁴Wa ŋni ni: 'Simɔɔ (-ɔ ka -baŋni ɔ zva Pielɔ) -yɔ -mɔɔ bheli Andlee, 'Zake -yɔ *Zaan, Filipu -yɔ Batlemii, ¹⁵Matie -yɔ Toma, Alfee 'yu 'Zake -yɔ 'Simɔɔ wa laa *Zelɔtu, ¹⁶'Zakee 'yu Zudasɔ -yɔ Zudasɔ Iskaliɔtu, -ɔ 'kaa -Zezu wla ɔ tunyuma kwɛɛ.

-Zezu mi nyumaa -zlo -sloluda, -zugba ɔ jipe 'sa guzunya

(Mt 4.23-25)

¹⁷-Zezu -yɔ ɔ tietienya kugbua le 'sɔ 'bhva -gɔgɔ 'wlu, 'in ɔ yia da ylalaa yabhlo 'yiligbe, -zugba ɔ 'bunonya tɔlvaa -zlo mi -bha de. Nyuma -duun 'bhva Zudee -yɔ -Zeluzalemɔ -dudu -gu, we -yɔ Tilt -yɔ Sidɔɔn -gbenya mia gumunyu -gɔgɔ -gu. ¹⁸Wa 'de weee yia, -Zezuu wɛlu yukwli pulve -yɔ ɔ 'ka wa jipee 'gbu. Nu, -wa zuzu 'nyii mia stalɔda, -Zezu ka wa jipe. ¹⁹Nyuma duun 'yibha wa 'ka ɔ kwɛzi, -we ka gbɔ -wa, 'tite bhva ɔ 'wɔ, we mi wa 'de weee jipeda.

'Wɔtɔtɔe -dlɔɔ -yɔ gbɔnyuuu gbɔ

(Mt 5.1-12)

²⁰-Zezu ylaa ɔ 'bunonya, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae:

«Amia bobabhanya,

'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi amiaa -nu nya,

nu, -Lago pulɔ aɔn 'wlu la.

²¹Amia ŋwɔ mia da 'bhada,

'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ amɪaa -nɔ nya,
-we ka gbɔ -wa, lɔa a yia.

Amɪa mɪa da wɪda,

'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ amɪaa -nɔ nya,
-we ka gbɔ -wa, nyaa a yia.

²² Nyuma -ka ain 'wɔnyɛ,

wa -ka ain kwnɛɛ -sa, wa -ka ain vɛlɪ,

'ɪn wa -ka amɪaa daa gbɔnyuu gba Nyumɛɛ 'Yuu 'gbɔ,

'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɪ amɪaa -nɔ nya.

²³ «-Mɔv 'sasɔkpa -gbɔnya -ka ain yɪlɪ, a lɪtɛ 'mɔna nya. Nɪ, amɪaa -tɔvɔ
'kadɪ mɪ -mɔ ain wɔda -Lagɔɔ -gbɛ. Nɪ, 'sa wa dukpasɪ palɪ bhaa -Lagɔgbɔvɔ
-falɪpanya 'kɪyɛ 'wɔ.

²⁴ Amɪa, 'ɲɪnɪnɪnya,

gbɔnyuu mɪ amɪaa -nɔ nya,

a ka amɪaa zuzɔnɔnya kwɛɛ -selɪ dɔdɔ -gbɔ 'gbɔ.

²⁵ Amɪa -wa lɔa da,

gbɔnyuu mɪ amɪaa -nɔ nya, -we ka gbɔ -wa,

ɲwɔ yia ain 'bhaa yia.

Amɪa -wa mɪa da nyada,

gbɔnyuu mɪ amɪaa -nɔ nya, -we ka gbɔ -wa,

gu yia ain 'wɔwlɔa, 'ɪn a 'ka wɪ.

²⁶ Nyuma weɛɛ -ka amɪaa gbɔzɔnɔ gbada -mɪ,

-zugba gbɔnyuu mɪ amɪaa -nɔ nya.

Nɪ, 'sa wa dukpasɪ nɔ bhaa

yoyɔgbɔvɔ -falɪpanya.

A -kalti amtaa nyuma 'nyiii ze

(Mt 5.38-48, 7.12)

²⁷ «Amia -wa pulva da 'mi yukwli, in nee ain -ylaε: a -kalti amtaa tonyumaa ze, -wa nyεa ain 'wu, a nu wa zuzɔnu 'wluo. ²⁸ -Wa bhla ain gweze, a ηwna wa 'nyu la, -wa palia ain 'klyie 'wu, a bhuhoe -Lago wa 'ηni nya. ²⁹ Nyime -ka -na yukwli yabhlo 'kpa 'wɔsubha, -in 'bhiti ɔ -yla we -budu. 'ln ɔ -ka -na -guslunaa 'wɔbhu, -in 'na 'tɔtɔlu -na -bana ɔ kwεε -ni. ³⁰ Nyɔɔo nyɔɔ -ka -mi -lu -zlali, -in 'nye we ɔ. 'ln nyɔɔ -ka -na -lu 'wɔbhu, -in 'na 'yibhali we -yɔ la -ni. ³¹ -We a 'yibhaa nyuma nu ain -yla ε, amia nu 'ya we ε wa -yla.

³² «-Wa -kalia amiaa ze, we -ka -maa -bhloo 'dεε ze a -kalti, a 'na pupali 'wlukɔɔn la -ni nu, -Lago yia ain 'penia we 'gbu -ni. Gbonyuu -lenunya -kalti 'ya -wa -kalia wamiaa ze, we 'ni saa? ³³ -Wa nua ain 'nani 'wu, a -ka maa -bhloo 'de 'nani 'wɔnu, -Lago 'nia ain 'penia yi. 'Sa gbonyuu -lenunya -maa nu 'ya, we 'ni muv? ³⁴ Nyuma -wa saa amiaa kpagbu, a -ka -maa -bhloo 'de kpagbu -yɔfa, lεε -lu a 'ka 'yi we 'penie nya -Lago kwεεa? Gbonyuu -lenunya mia ni, gbonyuu -lenunya wa fa kpagbu -yɔ. 'ln wa 'ka we 'bigupali -nu 'yu 'gbu! ³⁵ We 'gbu, in nee ain -ylaε, a -kalti amiaa tonyumaa ze. A nu zuzɔnu lε. A fa kpagbu, amiaa dli 'na -tulu we 'bigupali -nu -yla -ni. Nu, Yali -Lago yia ain 'penia, 'in a 'ka ɔ 'yua -ze. -Lago mi zuzɔnu lenunya nya, -wa 'nia 'nani -yi -yɔ nyuma 'nyiii gbεgbεn. ³⁶ Sa amiaa Dide -Lago kaa nyazidli ni, amia -ka 'ya 'sa nyazidli.

A 'na 'bhulu nyuma -putuu -yɔgbu 'wu -ni

(Mt 7.1-5)

³⁷ «A 'na 'bhulu nyuma -putuu -yɔgbu 'wu -ni, -Lago yi amiaa -yɔgbu 'wɔbhu. A 'na dli nyuma wa gbonyuuu 'gba 'wlu -ni, -Lago yi amiaa -nu ain 'wlu di. A ti nyumaa -yɔgbu 'wu, 'in -Lago 'ka amiaa -yɔgbu 'wuti. ³⁸ A 'nye nyuma, 'in -Lago 'ka ain 'nye. A -ka 'sa nu, 'in -Lago slua amiaa bi 'wu -lu, 'in

wa bhua we, 'in we kva, 'bhie, we sloa gwe -yɔ la. Sa a nyaa nyuma, 'sa -Lago yia ain 'nyaa.»

³⁹ 'In -Zezu yi 'yaa wa gbɔɔ nine yabhlo 'palt: «'Lɔlɔnyɔ mneni ɔ 'ka 'lɔlɔnyɔ su lakpa, 'in ɔ 'ka ɔ 'yoo da -sloluu? Wa -ka 'sa nu, 'in wa 'de 'sɔ bhlilia 'bhuka 'wu, we 'ni muv?»

⁴⁰ «Nu, 'kpiakpianyɔ yabhlogbɔɔ 'ni ɔ -slolunyɔ 'wuzi. 'Kpiakpianyɔ ɔ -ka 'wɔsibhli, ɔ -kanyɔ ɔ -yɔ ɔ mnenia 'wu.

⁴¹ «Bɔɛɛ gɔ -le mia -na bhelii 'yliya 'wu, 'mu -na yia -yɔ, 'in su -kibhe 'kadu -we mia -na 'yliya 'wu, -'in 'yi we -yɔ. Lɛɛ -lu ka 'gbua? ⁴² -Mi, -mɔmɔ kaa su -kibhe 'kadu 'yliya 'wu, 'in -'in 'yia we -yɔ, sa -na gba -na bheli -ylae: «Na bheli, -in 'tide 'mi 'yi, in 'ka -mi wee bɔɛɛ gɔ 'yliya 'wu -saa?» Welɔ 'sɔ -nyume, -in -sa -slɔ -na 'de su -kibhe 'kadu 'yliya 'wu, -in 'ka layɔ, 'bhie, -in 'ka bɔɛɛ gɔ -na bhelii 'yliya 'wu -sa.

Suu 'bhue -yɔ wa yibhelia we

(Mt 7.16-20, 12.33-35)

⁴³ «Su -zɔnɔ'v tnv 'bhue 'nyuu, 'in su 'nyuu'u tnv 'bhue -zɔnɔ. ⁴⁴ Suu 'bhue -yɔ wa yibhelia we. Wa'a -sa magloo mnewia 'wlu, 'in wa'a -sa *-dlɔya 'ylulu su 'wlu. ⁴⁵ Nyume -zɔnɔ mia, gbɔzɔnɔ mia ɔ dibhe 'wu, 'mu ɔ nva le. 'In nyume 'nyuu mia, gbɔnyuu mia ɔ dibhe 'wu, 'mu ɔ nva le. Nu, gbɔnya bhua nyumɛɛ dibhe 'wu, mu tlaa ɔ ŋwɛɛ.

-Budu 'sɔɔ gbɔɔ nine

(Mt 7.24-27)

⁴⁶ «Lɛɛ ka 'gbu, a la 'mi «-amtaa -Kanyɔ, -amtaa -Kanyɔ», 'in -we na gbaa ain -yia, 'in a'a nu we lea? ⁴⁷ Nyume ɔ yia na -gbe, ɔ pulva na wɛlt yukwli, 'in ɔ nɔa we -gu, ɔ 'wɔwɔ na yia ain 'klɔslolua. ⁴⁸ ɔ 'wɔ sa nyume ɔ yia ɔ -budu 'subhaa, 'in ɔ yia 'wɔtɔɔ -bhɔka 'bhlu, 'in ɔ yia we gwe glu palɔ tukpa -gu, mɔ. 'Nyu 'kadu lua, we -gbligbli yilia wee -budu -yɔ, we 'ni we -wɔ, wee -budu mi 'subhada 'nanuuu 'gbu. ⁴⁹ 'In nyume ɔ pulva na wɛlt yukwli, 'in ɔ'ɔ nɔa we -gu

ni, ɔ 'wlv sa nyume -ɔ 'subhaa ɔ -budu dudu klo -gu, 'in ɔ 'nia we gwe glu 'pa, mɔ. 'Nyu 'kadu lva, we -gbligbli yia, 'in we yia we -wlv -bha -bhlokpade. 'In we -budu yia lamumni weee.»

-Zezu jipea 'slujaa 'yugalnyɔɔ zɔlubhonnyɔ

(Mt 8.5-13)

7 ¹ Da -Zezu bhia welnya -mni gbagbie, nyumaa -zlo -wa mia ɔ yukwli puluda -yla, 'in ɔ yia Kapenaumu gbe nukple mni. ² -Mɔ Kapenaumu, *Wlomu -sluja glu gbuu 'yugalnyɔ ka zɔlubhonnyɔ yabhlo ɔ 'yibhaa bhabha. ɔɔ zɔlubhonnyɔ ka gu -yɔ, we -tu 'wv -se, ɔ 'ka tli. ³ Da ɔɔ 'slujaa 'yugalnyɔ 'nua -Zezuu 'di, 'in ɔ yia Zuifv nyuma kpasɔ tɔlva ɔ 'wotie, ni, ɔ yi ɔ 'ka ɔ zɔlubhonnyɔ jipe. ⁴ Wa mnia, 'in wa yia -Zezuu -gbe nyini, wa bhubhoa ɔ bhabha, 'in wa neɛ ɔ -ylae: «Nyume mia da, nyume -zɔnv -wa, ɔ ka we 'klv, -in 'ka ɔ -yɔbe. ⁵ ɔ kalɔ -amɔaa nyuma weee ze, 'in mɔ 'subhaa -amɔaa -Lagɔbudu.» ⁶ 'In -Zezu -yɔ wa 'sɔ yia mni.

Wa 'ka ɔ -budu -yɔ cipaa yi, 'in ɔɔ 'slujaa 'yugalnyɔ yia ɔ 'talea tie, ni, wa mni -Zezu yoo wa gbae: «Na -Kanyɔ, -in 'na sialt -na 'de -ni, in 'ni we 'klv -ka, -in 'ka na -budu ɔ pla. ⁷ 'In 'ni we 'klv -kaa 'gbv, na 'de 'nia -na -gbe mni. -Mv 'gbv, -in gba weli yabhlogbɔɔ, 'in na zɔyu 'ka 'pv. ⁸ Nu, in ka 'wlulapulnya, 'in na zva wa 'nɔwɛ. In ka 'sluja, -wa 'wlv in pɔla la. In -ka 'yabhlo -yla gbae: «-In mni!», 'in ɔ mnia. In -ka 'ya -budu -yla gbae: «-In yi!», 'in -mɔɔ yia. 'In in -ka na zɔlubhonnyɔ -yla gbae: «-In nv -mni le!», 'in ɔ nua we le.»

⁹ Da -Zezu 'nua welnya -mni, 'in ɔ yia ɔɔ 'sluja glu gbuu 'yugalnyɔ 'ɔni kwali. 'In nyumaa -zlo mia ɔ 'bi, ɔ 'bhitia wa -gbe la, ɔ neɛ wa -ylae: «In neɛ ain -ylae: nyume, -ɔ zva sa dli ni, in 'ni -slv we -kanyɔ 'yi Izlaeli -dudv 'debhie -gbolu -gu.» ¹⁰ -Zezu gba 'saa tɔvn, 'sluja glu gbuu 'yugalnyɔɔ tietienya yia ɔ -gbe lvbhiti, wa 'kaa yi, -zugba ɔ zɔlubhonnyɔ kaa gu -yɔ, ɔ ka 'pv.

-Zezu 'bhua -dugba ɲwnɔ nukpasuyu yabhlogbɔɔ 'wu titlie lu

¹¹ -Muu 'bɪgɔ, 'yɪ yabhlo nya, 'gbe yabhlo wa laa Naini, 'in -Zezu yia -mɔ mni, -zugba ɔ 'bɪnɔnya -yɔ nyumaa -zlo -yɔ ɔ 'sɔ mɪ nɔda. ¹² ɔ 'ka wee 'gbee 'suo ɲwe -yɔ cɪpaa mni, -dugba -ɲwnɔ yabhloo nukpasuyu yabhlogbɔɔ tɪa, wa mɪ ɔ 'bhluda mɪnda. -Zugba wee 'gbee nukpla -nyɪma duun -yɔ ɔ -dugba ɲwnɔ nɔ, wa mni 'bhuka -gu. ¹³ Da Nyumaa -Kanyɔ 'yɪa ɔ -dugba -ɲwnɔ -mɔni -yɔ, 'in -mɔɔ yia ɔ nyazi 'wɪla bhabha. ɔ nɛɛ ɔ -ylɛ: «A -gɔɔ 'wu, a 'na wili -ni.» ¹⁴ 'Bhie, ɔ bɛa -bha, 'in ɔ yia 'kwiee -gbo kwezi. 'In we 'wobhunya yia 'yɪgbe. -Zezu nɛɛ: «Nyimesɔyu, in nɛɛ, -in -sɔ 'wu!» ¹⁵ -Zezu gbaa 'sa tɔun, 'in ɔ titlɪnyɔ yia 'wɔsɔ, 'in ɔ yia gbagbte bhli. 'In -Zezu yia ɔ 'nyaa ɔ yoo 'nye. ¹⁶ -Nyanɪgɔ yia nyuma weee -kpali. 'In wa yia -Lagɔɔ 'ɲni yɪmanɛ bhli, wa nɛɛ: «-Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ 'kadɔ yabhlo ka -aun glaa yi. -Lagɔ ka ɔ nyuma 'wɔsaa yi.» ¹⁷ -Zezuu 'ɲni -zɔnɔ yia lamneni Zudee -dɔdɔ weee -yɔ we kwesi -gbe weee -gu.

'Zan -Batist tiea nyuma -Zezuu -gbe

(Mt 11.2-19)

¹⁸ -We weee 'plɪa, 'Zan -Batisu 'bɪnɔnya yia we ɔ -salɪ lɔdɪ nya. 'In 'Zan -Batist yia wa glaa nyuma 'sɔ la. ¹⁹ 'In ɔ yia wa Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu -gbe tie, wa 'ka ɔ layɪbha 'lee: «Nyɪmɛ ɔ 'kaa yi, -a mia wɔda, 'mɔ -in -mia yɪ, yaayɪ, -a wɔ nyɪmɛ -putuu?»

²⁰ ɔɔ 'Zan -Batisu 'bɪnɔnya nyɪa -Zezuu -gbe, wa nɛɛ ɔ -ylɛ: «'Zan -Batist tiea -aun -na -gbe, -a 'ka -mɪ layɪbha 'lee: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ ɔ 'kaa yi, -a mia wɔda, 'mɔ -in -mia yɪ, yaayɪ, -a wɔ nyɪmɛ -putuu?» »

²¹ Wee bhla -bhloo 'de nya, -Zezu jipea guzɔnya duun -yɔ 'kukunya, 'in nyuma -wa kaa zuzu 'nyii 'bɪ, ɔ yia we wa 'bɪ vu, 'in ɔ yia 'lɔlɔnya duun 'yɪ -blo. ²² 'Bhie, ɔ nɛɛ 'Zan -Batisu tietienya 'sɔ -ylɛ: «A mni, -we a 'yɪa -yɔ, 'in a 'nua, a -salɪ we 'Zan -Batist lɔdɪ nya: «Nu, 'lɔlɔnya mɪ layɪda, 'tɪgtɪgɪnya mɪ nɔda 'nanɔ, *sɔlɪbhanya ka 'pɔ, 'sulɔnya mɪ 'nuda, titlɪnya ka titlie lu 'wɔsɔ,

'in wa mi -Lagɔgbu gbada bobabhanya -yla.> ²³ Nyume -ɔ 'ni 'mi dli -gu -sa, 'wɔtɔtue -dlɔɔ mi ɔ -nu nya.»

-Zezu gbaa 'Zan -Batisu gbu ɔ 'bunyumaa -zlo -yla

²⁴ Da 'Zan -Batisu tietienya 'bhitia lu, -bha -Zezu bhlia 'Zan -Batisu gbu gbagbue nyumaa -zlo -yla. ɔ nɛɛ: «Lɛɛ -lu a mni ylaa da bebleɛa? Gblee -we -pɔpɛ mta zukluda, mu -wa yi? -lnnya! ²⁵ 'ln lɛɛ -lu a mni -slɛɛn -mɔ ylaa? Nyume -ɔ -plaa 'ɲnumni naa 'wu, mɔ -wa yi? A -yi we 'ji nu, nyuma -wa plaa 'ɲnumni -naa -zɔnɔnya 'wu, 'in wa mta 'ɲnumni -li nyɔdi ni, nyumaa 'wlulapulunyaa -budu zɔ wa -dilia la. ²⁶ Lɛɛ -lu a mni -mɔ ylaa tenyua? -Lagɔgbuu -faltpanyɔ -wa yi? 'ln, in nɛɛ aun -ylɛɛ: ɔ 'yli, ɔ -zi -Lagɔgbuu -faltpanyɔɔ 'degbolu. ²⁷ Nu, -Lagɔ nɛɛ ɔ 'sɛbhe 'wu 'Zan -Batisu daae:

«-Mu 'yu na paa na *tietienyɔ yoo,

'in ɔ 'ka -na 'yoo -yɔmnazi.»

²⁸ 'ln nɛɛ aun -ylɛɛ: nyuma -wa 'ɲwni gwalia, wa glaa, nyume -ɔ 'kaa 'yli, ɔ 'ka 'Zan -Batist -zi, -mɔɔ 'ni -mi. -Zugba, nyuma -wa -Lagɔ pɔlta 'wlu la glaa, nyume 'kienyile 'yli, -mɔɔ -zi ɔ 'wu.»

²⁹ Nyuma weee -yɔ nison -gwezisanya -wa pulba 'Zan -Batisu weli yukwli, wa ka we 'jiyibheli nu, -Lagɔ tɔklu, 'in wa yia wa 'de 'Zan -Batisu yoo 'nye, 'in -mɔɔ yia wa batizee. ³⁰ Nu, Falizunyuma -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya ka zuzɔnu -Lagɔ 'kaa wa -yla lenu kwɛɛ -sa, 'in wa 'ni 'ɲwnu 'Zan -Batist 'ka wa batizee.

³¹ -Zezu nɛɛ 'yɛɛ: «Waa deslɛɛn -nyuma, nyɔɔ in 'ka wa 'wɔpalia? Nyɔɔ wa -yɔ ɔ 'wɔwɔlba? ³² Wa 'wɔ sa 'yilaasi -dia la -gblɔgbɔ 'wu, ma. -Zugba wa lɔlɔ, 'in wa gba wa -lima -ylɛɛ:

«-A ka aun -yla -lili bhli,

a 'ni lute!

'ln -a yia aun -yla guzɔ -lɔɔ bhli,

a 'ni wi!»

³³ Nu, 'Zan -Batist yia, ɔ'ɔ lia lililu -zɔnɔ, ɔ'ɔ 'maa nu, 'in a nɛɛ: «ɔ ka zuzu

'nyuu 'bi.> ³⁴ *Nyumεε 'Yu yia ni, ɔ li, 'in ɔ maa. 'ln a nεε: «A -tali, nyume mia de, liligbu -yɔ numagbu ɔ kaa. *Nisun -gwezisanya -yɔ gbu nyuuu kwe -cian, wa 'tale ɔ -mia.> ³⁵ Nu, -wa ηwnua -Lagɔgbu -yɔ, ma yibhelia we 'ji, -Lagɔɔ gbu yilo mia, we tiklu.»

-Zezu tia gbu nyuuu lenu -ηwnɔ yabhloo -yɔgbu 'wu

³⁶ Falizinyume yabhlo laa -Zezu, wa 'ka li dabudu. 'ln -Zezu yia ɔɔ Falizinyumεε -budu zɔ pla, 'in ɔ yia lililu gwe ladi. ³⁷ -Muu bhla, gbu nyuuu lenu -ηwnɔ yabhlo mi wee 'gbe -muu nukple. ɔ 'nua nu, -Zezu mi Falizinyumεε -gbe lida, ɔ -yɔ *-lasiklɔ -zɔnɔu -bhonyidaa yeyenu yia -mɔ mni. ³⁸ 'ln ɔ yia -Zezu luv ladi, -mɔɔ bhunya -yɔ, -zugba ɔ wi. 'ln ɔ 'mɔ yia -Zezuu bhv wɔtɔlv. 'Bhie, ɔ yia we -yɔsɛ ɔ 'nyi nya, ɔ yia we gbleli, 'in ɔ yia -lasiklɔ ɔ bhv -yɔ slu. ³⁹ Falizinyumε, -ɔ laa -Zezu wa 'ka li dabudu, ɔ 'yia we -yɔ, ɔ nεε ɔ 'dεε dli zɔε: «ɔ nyume -mɔni -ka yaa -Lagɔgbu -falɔpanyɔ 'piεn, 'ηwnɔ -ɔ mia de ɔ kwezida, sa ɔ mia, -zugba, ɔ ka yaa ɔ yibheli gbu nyuu lenu ηwnɔ nya.»

⁴⁰ -Zezu 'bhua welt 'wu, ɔ nεε ɔ Falizinyume -ylae: «'Simɔɔ, in 'yibha in 'ka -mi -yla gbu yabhlo gba.»

'Simɔɔ nεε: «Na -Kanyɔ, -in gba.»

⁴¹ 'ln -Zezu nεε: «Nyume yabhloo kpagbu mia nyuma 'sɔ -yɔ. 'Yabhlo ka tamaa 'wlu glu gbu -zakpa gbu 'wlu (500.000), 'in -gudu kaa 'wlu glu 'sɔ 'wlu kugbua 'wlu (50.000). ⁴² Nu, waa nyuma 'sɔ 'na 'ka wee kpagbu -saa 'gbu, 'in ɔ nyume yi 'saa we ti. 'Lee wa 'de 'sɔ glaa nu, nyɔɔ 'ka ɔ nyume 'yibha bhabha?»

⁴³ 'ln 'Simɔɔ yia we 'bigupaluε: «-Ami dlu ni, -ɔ kaa 'gwezi 'kadu 'wlu, mɔ 'kaa ɔ 'yibha bhabha.»

'ln -Zezu nεε ɔ -ylae: «Gbu -zɔnɔ -in gbaa.» ⁴⁴ Tɔun, -Zezu 'bhitia la 'ηwnɔɔ -gbe, 'in ɔ nεε 'Simɔɔ -ylae: «-Na yi 'mɔ ηwnɔ ni -yɔɔ? 'ln plaa -na -budu zɔ, -in 'ni 'mi 'nyu 'nye, in 'ka bhv -yɔ budo. Nu, mɔ budoa na bhv -yɔ ɔ 'mɔ nya, 'in ɔ yia we -yɔ sɛ ɔ 'nyi nya. ⁴⁵ -ln 'ni 'mi gbleli, nu, ɔ plaa, mɔ -tua na bhv gblelida. ⁴⁶ -ln 'ni 'mi 'kpi 'wluo slu, nu, mɔ slua na bhv -yɔ -lasiklɔ. ⁴⁷ We

'gbu, un nɛɛ -mɪ -ylɛ: -Lagɔɔ zɛ ɔ kalia bhabhaa 'gbu, -Lagɔ ka ɔ gbonyuu duun 'wutu. Nu, nyume -ɔ nva gbonyuu 'kienyi lɛ, 'un -Lagɔ yia ɔ -yɔgbu 'wutu, ɔ -Lagɔɔ zekalɪdlɪ -sɛ.»

⁴⁸ 'In -Zezu nɛɛ ɔɔ 'ɲwnɔ -ylɛ: «In ka amaa gbonyii 'wutu.»

⁴⁹ -Wa -yɔ ɔ 'sɔ mia lida, -maa nɛɛ -mɔ dli zɛ: «Mɔɔ -nyume mɔa, 'un -mɔɔ ti nyumɛɛ gbonyuu 'wua?»

⁵⁰ 'In -Zezu nɛɛ ɔɔ 'ɲwnɔ -ylɛ: «Amaa dli ka ain pue, a mni, 'wututue -dlɔɔ -yɔ ain 'sɔ -mɪ!»

'ɲwnɪ -wa nɔa -Zezu 'bɪ

8 ¹ -Mɪvɪ 'bɪgɪ, -Zezu yia 'gbe 'kadɪ -yɔ 'gbe yua 'wɪ mni, *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪtee gbuzɔnɔnyaa gbagbie nya, -zugba ɔ 'bɪnɔnya kugbua lɛ 'sɔ -yɔ ɔ mi. ² 'In, 'ɲwnɪ tɔlva ɔ vua zuzu 'nyii 'bɪ, -yɔ ɔ jipea, -maa mɪ 'ya -bha. Wa ɲni nɪ: Magɪdalaa -ɲwnɔ Malii zuzu 'nyii gbesɔ 'flaa 'wɪ, ³ Ewloɔvɪ lubhonɔnyɔ 'kadɪ Kuzaa 'ɲwnɔ Zanɪ, -yɔ 'Suzanɪ -yɔ 'ɲwnɪ dumadu, -wa -saa -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya 'wɪ, wa zuzɔnɔ nya.

'Mnɔpanyɔɔ gbɪvɪ nine

(Mt 13.1-9; Mk 4.1-9)

⁴ Nyumaa -zlo 'bhɪa 'gbe -bhlo -bhlo 'wɪ, 'un wa yia -Zezu -yɔ 'wlugbeli. 'In ɔ yia gbɪvɪ nine -mɪnɪ wa 'palɪ. ⁵ «Nu, kpaapanyɔ mni ɔ 'mɪnɔ 'paa. ɔ mi ɔ 'mɪnɔ 'pada, ɔ 'mni we, 'un we -zakpa -bhlo yia 'yoo ɲwe -yɔ bhli. 'Plɪplɪnya nɔa we -gɪ, 'un 'zianya yia we li. ⁶ Tɔlva yia tukpa -dɪdɪ -gɪ bhli, we mia, -bhaa bla 'nɪ 'nyu 'wɪlakaa 'gbu, 'un we yia ye. ⁷ Tɔlva yia -kpɔga glaa bhli, 'un -mɪvɪ -yɔ we 'sɔ yia 'wɪsɔ, 'un -mɪvɪ yia we -gɪ palɪ, 'un we yia we 'tuntnu. ⁸ Tɔlva yia dɪdɪ -zɔnɔ -gɪ bhli, 'un we yia mi, we 'paa lakpa, we lakpa -bhlo -sa -mɔ 'yaa glɪvɪ gbu.»

'In -Zezu yia we -gɪ dɪ wɛlɪ 'tɪtɛ nyɛ: «-ɔ -ka 'nɪvɪ -yukwli 'wɪlɪ -ka, ɔ 'nɪvɪ we.»

-Mumu ka 'gbu -Zezu pa gbuv ninea?*(Mt 13.10-17; Mk 4.10-12)*

⁹Ɔ 'bunɔnya ka ɔ wee gbuv nine -mɔnu 'ji layɔbha. ¹⁰'In ɔ yia we 'bigupali wa -ylaɛ: «-Lagɔ ka ɔ nyumaa 'wlulapɔligbu mia zizada aɔn 'kluslolu. 'In nyuma tɔlva -nu mia, gbuv nine nya wa 'paa we wa -yla.

«Wa -ka -lu yla, wa'a 'yi we -yɔ,

'in wa -ka gbv 'nu,

wa'a 'nu we 'wɔla.»

-Zezu gbaa wee gbuv ninee 'ji*(Mt 13.18-23; Mk 4.13-20)*

¹¹«Wee gbuv ninee ji nu: 'mnɔya mia, we 'wlv -Lagɔweli. ¹²Nyuma tɔlva 'wlv 'yoo ŋwe -yɔ da 'mnɔya bhli: wa -ka -Lagɔweli 'nu ni, 'in *'Kuzu yia, 'in we saa we wa dibhe 'wv, wa yi we dli -gv zu, 'in wa yi gbv 'wɔbhuv 'gbv. ¹³ -Mumunya mia tokpa -bita -gv: -muv 'wlv nyuma -tɔlva, -wa nua -Lagɔweli, 'in wa ŋwnua -bha we -yɔ 'mɔna nya ni, wa'a 'tide we 'yi, we'e fa wa 'wv somi. Bhla -sele nya, wa ŋwnua we -yɔ, 'in laylagbunya -ka yi, 'in wa dli bhva we -gv. ¹⁴Nyuma tɔlva 'wlv 'mnɔya -we bhli -kpɔga glaa: wa -ka -Lagɔweli 'nu, bhla -gvdu -ka nyini, 'in wa tidea wa 'de 'yi -se -se, 'in dliɔbe -yɔ 'ŋnumni -li, dudu -gvv 'mɔna -li tuntɔna wa, 'in wa'a wla 'ya, -muv'v zali. ¹⁵'Mnɔya -we bhli dudu -zɔnv -gv, -muvnya 'wlv nyuma -wa nua -Lagɔweli dli -zɔnv nya, 'in wa zva we la, wa dli weee nya, 'in wa paa 'ya bhla weee nya.

'Napeɛ gbuv nine -yɔ -Lagɔweli yukwli pulv sɔ*(Mk 4.21-25)*

¹⁶«Nyume -ka 'nape -nyuma, ɔ'v -gbli we -solu 'wluo, 'in ɔ'v fa we 'lii zɔ. Nu, yali ɔ dia we la -budu zɔ, 'in -wa -ka pla, wa 'ka we san -yɔyɔ. ¹⁷Nu, -we weee mia zizada, zli 'klv we yia 'tlaa, 'in -we weee mia 'wiemi -lu nya, 'ji wa yia we yibhelia, 'in we 'ka 'bhlewlv weee. ¹⁸We 'gbv, a zu amiaa gbuv yukwli pulv sɔ

'yliyɔ. Nu, -lukanyɔ mia, ɔ -nu wa yia -gupalia, 'in nyume ɔ 'nia -lu duun -ka, we -sele -we -gu ɔ dli mia, kwɛɛ wa yia we ɔ -saa.»

-Mama -wa -Zezuu bhelia -yɔ ɔ 'nyaa?

(Mt 12.46-50; Mk 3.31-35)

¹⁹ -Zezuu bhelia -yɔ ɔ 'nyaa 'sɔ yia ɔ 'yia ni, nyuma duuun 'gbu, wa 'ni mneni wa 'ka ɔ yli. ²⁰ 'ln wa yia -Zezu 'di kwaɛ: «-Na 'nyaa -yɔ -na bhelia mi 'pipee. Wa 'yibha wa 'ka -mi 'yi.»

²¹ 'ln -Zezu nɛɛ wa 'dɛ weee -ylae: «-Wa pulva -Lagɔweli yukwli, 'in wa nɔa we -gu ni, ma -wa, na 'nyaa -yɔ na bhelia.»

-Zezu 'yligbelia -pɪpe 'kadu

(Mt 8.23-27; Mk 4.35-41)

²² 'Yli yabhlo nya, -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya -gblaa 'glu yabhlo 'wu ni, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «-A 'plili 'nyuu kakpe -putu -gu.» 'ln wa yia mni. ²³ Da wa mia 'nyu 'wɔdɪda, 'in -Zezu yia 'yila ɲwɔ. Tɔɔn, -pɪpe 'kadu yia 'nyu -gu 'plɪplɪe bhli. 'Nyu mi 'glu yeda, we -tu 'wu -sɛ, wa 'ka 'nyu glu mni.

²⁴ -Zezuu 'bunɔnya bea ɔ kwesi, 'in wa yia ɔ ganɔ. 'ln wa nɛɛ 'wɔkpɪkɪɛ nya: «-Slolunyo, -Slolunyo, -amia tlia!»

-Zezu ganɔa, 'in ɔ yia -pɪpe 'wluo 'kpɪli. 'ln 'nyuu -gbugbu yia zɔbe, we yia 'yligbe blenyii. 'ln -bha yia 'wɔku.

²⁵ -Zezu nɛɛ ɔ 'bunɔnya -ylae: «Mɔ amiaa dɪuzɔve mia?»

-Nyanɔgbɔ -kpalia wa ni, 'in ɲwɛgaga yia wa subha. 'ln wa nɛɛ wa 'dɛkpɔa nyidɛ: «Mɔɔ -nyume ɔɔ -mɔni -mia, 'in ɔ gba 'nyu -yɔ -pɪpe -yla, 'in we zɔ ɔ 'nɔɲwɛa?»

-Zezu -saa nyume yabhlo zuzu 'nyii 'bu*(Mt 8.28-34; Mk 5.1-20)*

²⁶ -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya -ɔtia 'nyu 'wu, Zelazi -nyumaa dɔdu^d mia nyuu kakpe yabhlo -gu, Galilee 'klu, -mɔ wa nɔnia. ²⁷ Da -Zezu 'bhva 'glu 'wu ɔ 'sibhlia la, 'in wee 'gbee nɔkpla -nyume yabhlo yia ɔ yoo yi. Ɔɔ nyume mia, zuzu 'nyii mia ɔ 'wu. 'Bi ka 'wɔgwɛ, ɔ'ɔ -pla -bana 'wu, 'in ɔ'ɔ -gu -budu ɔɔ, nu, gbawla -nyidu ɔ gva. ²⁸ Da ɔ 'yia -Zezu -yɔ, 'in ɔ yia 'wɔkpi, 'in ɔ yia ɔ bhv -yɔ bhlili. 'In ɔ nɛɛ wɛlti 'tite nyae: «-Naa lɛɛ -gbu pɛlti na gbu 'wɔla, -Zezu, Yalt -Lagɔɔ 'Yu? -Mi na bhuhoea, -in 'na palt 'mɛ 'klyie 'wu -nɛ!» ²⁹ -We ka 'gbu ɔɔ nyume yi 'saa gba, zuzu 'nyuu mia ɔ 'wu, 'mu -Zezu gbaa we 'tla ɔ 'wu. Wee zuzu 'nyuu mia, 'wu we bhua ɔ -zakpa duun nya. Wa -ka ɔ sɔnya gbuan netellikpe nya, 'in wa -ka ɔ gbloko bhv 'wu fa, 'in ɔ dia we 'dɛ weee. 'In wee zuzu 'nyuu kwaa ɔ -flii.

³⁰ -Zezu yia ɔ layibhaɛ: «Sa wa la -na 'ɲɲia?»

'In ɔ nɛɛ: «Na 'ɲɲɛ wa laa 'Sɛɛjɛɛ -zlo» ». -We ka gbu -wa, zuzu 'nyii duun mɛ ɔ 'wu. ³¹ 'In wee zuzu 'nyii nɛɛ -Zezu -yɛɛ: «-Na zukpa -wa, -in 'na kwalt -aun *glukasɛ 'wu -nɛ!»

³² -Zugba -boboo -zlo mɛ we lililuu datalida -gɔgɔɔ nɔkpla -gu. 'In wee zuzu 'nyii nɛɛ -Zezu -yɛɛ: «-Na zukpa -wa, -in kwa -aun -bobonya mia ni 'wu!» 'In -Zezu yia we 'yoo 'nyɛ nu, we pla we 'wu. ³³ Tɔɔn, zuzu 'nyii yia ɔɔ nyume 'wu 'tla, 'in we yia -bobonya 'wu pla. 'In wee -bobo weee yia -gɔgɔ kwli -gwagwɛ nya, 'in we yia 'nyu lu slo, 'in we yia tɛɛ -nya.

³⁴ Da wee -boboo 'yliyɔɔnya 'yia gbu 'plia ni -yɔ, 'in wa -yɔ -gwagwɛ yia 'gbe 'kadɛ -yɔ kudanya 'wu we 'dɛ lamneni. ³⁵ Da wee gbu -munt 'plia, 'in nyuma yia -mɔ 'yia mɛ. Wa nɔnia -Zezu kwesi, nyume -ɔ 'wu zuzu 'nyii 'tlaa, 'in wa yia ɔ 'yi, -zugba ɔ -dɛ -Zezuu bhv -yɔ la, -bana mɛ ɔ 'wu, 'in ɔ 'wɛlɔɔn ka ladolu. 'In -nyanɔgbɔ yia wa -kpalt weee. ³⁶ Sa ɔɔ zuzu 'nyii 'wu -nyume 'pua ni, -wa 'yia wee gbu weee da, 'in -maa yia we 'dɛ -sa wa -yɛɛ. ³⁷ Tɔɔn, Zelazi

^d8.26 'Mu wa la 'yaa Gadale -nyumaa dɔdu.

-nyuma weee nɛɛ -Zezu -yla, ɔ 'bhu wa dudu -gu. Nu, -nyanɔgbɔ ka wa -kpalu. 'ln -Zezu yia 'glu 'wugbla, ɔ 'ka lumnu.

³⁸ Nyume ɔ zuzu 'nyii 'tlaa 'wu, bhuhhoea -Zezu, ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «ln -yɔ -mi 'sɔ 'ka mnu.» 'ln -Zezu yia ɔ lulabhitili, ɔ nɛɛ ɔ -ylae: ³⁹ «Mnu -na -buduɔwɛɛ. -We weee -Lagɔ nva -mi -yla le, -in gba we nyuma -yla.» Ɖɔ nyume mnta, -we weee -Zezu nva ɔ -yla le, 'in ɔ yia we 'di lamneni, wee 'gbe 'kadu nukplɛ weee.

**-Zezu puea 'ɣwnɔ yabhlo, 'in ɔ yia -Zalusu 'ɣwnɔyu 'yliyɔgagie 'nye
(Mt 9.18-26; Mk 5.21-43)**

⁴⁰ Da -Zezu yia lu 'nyuu kakpe -putu -gu, 'in nyumaa -zlo yia ɔ yoo -sa, wa mi ɔ wɔdaa 'gbu. ⁴¹ We bhla, nyume ɔ wa laa -Zalusu nynia -Zezuu -gbe. -Lagɔbuduu -kanyɔ yabhlo ɔ -mta. 'ln ɔ yia -Zezuu bhu -yɔ bhilili, ɔ yia ɔ bhuhhoe nu, ɔ yi ɔ -buduɔwɛɛ. ⁴² -We ka gbu -wa, ɔ 'ɣwnɔyu yabhlogbɔɔ kaa -zu kugbua le 'sɔ, mɔ mia tɔɔda.

Da -Zezu mia -mɔ mnta, -zugba nyumaa -zlo tuntnu 'saa ɔ sɔ weee lu. ⁴³ Wa nyɔɔ, 'ɣwnɔ yabhlo mia -bha, ɔ kwɛpale li ɔ -yɔ -zu kugbua le 'sɔ. 'ln ɔ yia 'gwezi weee -nyumɔ. -Ɖɔtɔɔ yabhlogbɔɔ 'nu ɔ jipe. ⁴⁴ Ɖ 'plɔta -Zezu luv, 'in ɔ yia ɔ -banaa ɣwe kwezi. -Bha -bhlokpade ɔ 'pɔɔn yia 'wukani.

⁴⁵ 'ln -Zezu yia layɔbhaɛ: «Nyɔɔ zi 'mi kwea?»

Wa 'de weee mi we kpeludaa 'gbu, 'in Piɛɛ nɛɛ: «Na -Slolunɔ, nyuma -wa gbelia -mi, ma tuntnu -mi sɔ weee lu!»

⁴⁶ 'ln -Zezu nɛɛ: «Nyume yabhlo ka 'mi kwezi, in ka we 'jiiybheli nu, na 'tute ka lubho nu.»

⁴⁷ Ɖɔ 'ɣwnɔ 'yia we -yɔ nu, wa ka we 'jiiybheli, 'in ɔ -yɔ telɛɛɛ yia -Zezuu bhu -yɔ bhilia mnu. 'ln -we ka 'gbu, ɔ yia ɔ kwezi, 'in sa ɔ 'pva -bha -bhlokpade, ɔ yia we gba ɔ -yla, nyuma weee 'yibadi. ⁴⁸ -Zezu nɛɛ ɔ -ylae: «Na 'yu, amaa dɔ ka aun pue, a mnu, 'wutɔtɔe -dɔɔ -yɔ aun 'sɔ -mi!»

⁴⁹ Da -Zezu mia gbu -mnu gbada, nyume yabhlo 'bhva -Zalusu -buduɔwɛɛ, ɔ yia 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-ln 'na sɔɔɔ Nyumaa -Kanyɔ -ni, -na 'ɣwnɔyu ka tɔɔ.»

⁵⁰ -Zezu 'nva we ni, ɔ nɛɛ -Zalusɪ -ylaɛ: «-ln 'na nɔnɔ nyancɔ -ni, -in zɔ dli! Pua ɔ yia.»

⁵¹ -Zezu nynia wee -buduɲwɛɛ, ɔ 'ni ɲwnu nyuma -putu 'ka wee -budu zɔ pla, 'mɔ we 'ni Pielɪ klaa, *Zaan klaa, *Zake klaa, we -yɔ 'yuu dide -yɔ ɔ 'nyaa 'wobhu. ⁵² Nyuma weee mɪ wida, -zugba wa bhali ɔ ɲwnɔyuu 'gbu. 'ln -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'na wili -ni, ɔ 'ni tli, 'ytaa 'wɔ ɔ mia.»

⁵³ 'ln wa -yi we 'ji nu, 'yu ka tlu 'gbu, wa yia ɔ gla pali. ⁵⁴ -Zezu kpalia ɔ sɔ -yɔ, 'in ɔ yia 'wɔkpi, ɔ nɛɛ: «Na 'yu, a -sɔ 'wɔ!» ⁵⁵ ɔ zuzu 'sibhlia ɔ -gu la, 'in ɔ yia 'wɔsɔ -bha -bhlokpade. -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'nye ɔ lililu.» ⁵⁶ -We 'plu, 'in we yia ɔ ɲwnɔyuu 'nyaa -yɔ ɔ dide ɲwɛgaga -subhali. 'ln -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'na gbali we nyime yabhlogbɔɔ -yla -ni!»

-Zezu tiea ɔ 'bɪnɔnya kugbua le 'sɔ

(Mt 10.5-15; Mk 6.7-13)

9 ¹ 'Yli yabhlo nya, -Zezu gbelia ɔ 'bɪnɔnya kugbua le 'sɔ 'wlu, 'in ɔ yia wa se -yɔ 'tite 'nye, wa 'ka zuzu 'nyii vu, 'in wa 'ka gu nyuma -yɔ -sa. ² 'Bhie, ɔ yia wa tie, wa 'ka -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapulɪgbu gba. 'ln wa 'ka guzɔnya jipe. ³ 'ln ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A -ka nɔa mɪa yi ni, a 'na 'bhulu -lu yabhlogbɔɔ 'wɔ -ni: kɔɔsu, *-bada, 'floo -yɔ 'gwezi 'na -mɪni ain kwɛɛ -ni. 'ln nyime yabhlogbɔɔ 'na 'bhulu -bana 'sɔ 'wɔ -ni. ⁴ -Budu -we ɲwɛɛ a -ka mɪni, wa -ka amiaa 'lakpasu kpa, a -tu -bha tklu, 'in amiaa lubhiti yli 'ka nyini. ⁵ -Budu -we ɲwɛɛ a -ka mɪni, wa 'ni amiaa 'lakpasu kpa, a 'tla wee 'gbe nukplɛ. A gbɔɔ amiaa bhu -yɔ *-bhuhui, 'in nyuma 'ka we 'jiyibheli nu, wa 'ni -Lagɔgbu -yɔɲwnu.» ⁶ -Zezuu 'bɪnɔnya yia mɪni. 'ln wa yia 'gbe weee 'wɔ 'plu, -Lagɔgbu gbagbie -yɔ guzɔnyaa jipee nya da weee.

Ewlodu lva dlu -Zezuu 'gbu

(Mt 14.1-12; Mk 6.14-29)

⁷ We bhla, -we weee mia 'pluda, 'in Galileee 'wlulapulnyo Ewlodu yia we 'nu. -We o 'kaa 'wlukuvn lapupali, we 'ni -mi. Nu, nyuma -tolva nɛɛ: «'Zan -Batisti -saa 'wu tɪtlɪnya glaa.»

⁸ 'In nyumaa -zakpa -bhlo nɛɛ: «Elii yia lu dudu -gu.» 'In tolva nɛɛ 'yae: «Bhabenyii -Lagɔgbu -falɪpanyaa 'yabhlo -saa 'wu tɪtlɪnya glaa.»

⁹ Ewlodu nɛɛ: «Na weli -gu, wa ka Zaan 'wlu -gu -di. 'In nyume -o ka -guɔgbu na nua de, nyoo maa?» 'In o yia -Zezu 'yilibulanonu, o 'ka o 'yi.

-Zezu 'nyea nyumaa 'wlu glu -bhlo 'wlu gbu lililu

(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Zn 6.1-14)

¹⁰ -Zezuu tietienya yia o -gbe lu, -we wa nua le, 'in wa yia we 'di o -salu. O -yo wa 'so vlaa gwe, 'in wa yia 'gbe -we wa laa Betisaida kwesi mni. ¹¹ Nyumaa -zlo 'nua we, 'in wa yia o 'bi mni. -Zezu yia wa kpa so 'so nya, 'in o yia wa -yla -Lagoo nyumaa 'wlulapulgbu gba. Nyuma -wa 'yibhaa o jipe wa, 'in o yia -maa jipe.

¹² Da jibhe mia zoda, 'in -Zezuu 'bunonya kugbua le 'so yia o kwesi be. 'In wa nɛɛ o -ylae: «Da -a mia -seli, -bha tɪlɪ la. -In gba nyuma -manu -yla, wa mni 'gbenya -yo kudanya mia kwesi 'wu, wa 'ka lililunya -yo lapɪda 'yi.»

¹³ 'In -Zezu nɛɛ wa -ylae: «Amiaa 'de 'nyɛ wa lililu!»

'In wa yia we 'bugpale: «'Floo gbu -yo zibhii 'ya 'so -a kaa kwɛɛ. -In 'yibha, nu, -amia mni nyumaa -zlo -manu lililu zaa?» ¹⁴ (Nu, sa, nyumaa 'wlu glu -bhlo 'wlu gbu mia -bha (5.000)).

'In -Zezu nɛɛ o 'bunonya -yla, wa di wa la sa glu 'so 'ya kugbua, kugbua ɲwɛɛ.

¹⁵ Wa nu 'saa, 'in wa yia wa 'de weee ladi. ¹⁶ -Zezu 'bhua wee 'floo gbu -yo zibhii 'ya 'so 'wu, o ylaa yali, 'in o yia -Lagoo fuo 'pa. O didla we la, 'in o yia we

ɔ 'bunɔnya yoo 'nyɛ, wa 'ka we nyumaa -zlo 'wuladlili. ¹⁷ Wa 'dɛ weee lia, 'un wa yia lv. 'ln -we -tua 'wu, wa -yɔ we -ɔɔɛɛ yeye -nu kugbua le 'sɔ yia mni.

Pielt nɛɛ -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ

(Mt 16.13-19; Mk 8.27-29)

¹⁸ Yli yabhlo nya, -Zezu mi -Lagɔɔ bhuhhoeda, ɔ 'dɛ -bhlo, -zugba ɔ 'bunɔnya mi ɔ kwesi. 'ln ɔ yia wa layibhaɛ: «Nyɔɔ nyumaa -zlo palt 'mi 'wua?»

¹⁹ 'ln wa yia we 'bigɔpalɛ: «-Zakpa -bhlo nɛɛ, 'Zan -Batisti -in -mia. Tɔlva nɛɛ, Elii -in -mia, 'in tɔlva nɛɛ 'yae, -Lagɔɔgbu -falɔpanya mi bhaa bhasabhla, wa 'yabhlo -sɔa 'wu tɔltunya glaa.»

²⁰ 'ln -Zezu yia wa layibhaɛ: «'ln amia, a nɛɛ, nyɔɔ in -mia?»

'ln Pielt yia we 'bigɔpalɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ ɔ ka gbu ɔ gbaa, 'mɔ -in -mia.»

-Zezu 'paa ɔ tɔltɛ -falt

(Mt 16.20-28; Mk 8.30-9.1)

²¹ 'ln -Zezu nɛɛ wa -yla 'klu 'ɔɔɔ nyae: «A 'na gbalt we nyume yabhlogbɔɔ -yla -ni.» ²² 'ln ɔ yia we -gudɛ: «We mi nu, ɔɔ Nyumɛɛ 'Yu sia bhabha. 'ln Zuifɔv nyuma kpasti klaa, *-Lagɔɔbunɔnyaa -ɔɔɔ klaa, we -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya yia ɔ kwnɛɛ -saa. 'Bhaa wa yia ɔ, 'in 'yli 'sɔ we tanu nya, tɔltunya glaa ɔ yia 'wusɔa.»

Sa wa 'ka -Zezu 'bi nɔa

²³ 'Bhie, ɔ nɛɛ wa 'dɛ weee -ylae: «Nyɔɔ nyɔɔ -ka gba ɔ 'ka 'mi 'bi nɔ, ɔ -sa ɔ 'dɛ dli, ɔ 'bhu ɔ stasɛɛ *su 'wu, 'yli weee nya, 'in ɔ 'ka 'mi 'bi yi. ²⁴ Nu, nyɔɔ nyɔɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagie 'wɔɔv ni, 'wu ɔ yia we bɔa. 'ln -ɔ -ka ɔ 'dɛɛ 'yliyɔgagie 'wɔɔv na 'gbu, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mu -mɔɔ yia 'yia.

²⁵ Nyume -ka dudu -gɔv zɔzɔv weee 'yl, 'in ɔ -ka ɔ 'yliyɔgagie 'wɔɔv, ɔ -ka ɔ 'dɛɛ lasa dudu -gɔ, lɛɛ -lu ɔ 'ka we 'wu 'yia? ²⁶ Nyume -ɔ -ka in -yɔ na welt 'sɔ vɔv, zli Nyumɛɛ 'Yu yia yia ɔ -yɔ ɔ Dide -yɔ -mɔɔ -mɔɔlv -anzɔnyaa 'ɲnumɛɛ 'wu,

we zli -mɔɔ nu 'yaa ɔnuv zu. ²⁷ In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnu saɛ: -wa mia da -seli, wa tɔlva ka -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapute da 'yi, 'bhie, wa 'kaa tli.»

-Zezu bhitalia 'wola

(Mt 17.1-8; Mk 9.2-8)

²⁸ -Zezu gbaa welt -mɪnɪ, we 'bɪgʊ, lɔkɔwlu -bhlo 'plia sa, -Zezu -yɔ Piɛlɪ, Zaan -yɔ 'Zake 'sɔ mɪnɪ, 'in ɔ yia -gɔgɔ 'wlu -Lagɔ bhubhoea mɪnɪ. ²⁹ Da -Zezu mia -Lagɔ bhubhoea, 'in ɔ 'klu yia 'bhiti, 'in ɔ 'wʊ -bana yia pɔmanɪ, -zugba we li 'bɪbɪ. ³⁰ -Bha -bhloo 'dɛ, 'in nyuma 'sɔ yia ɔ 'klu 'tlali, -zugba ɔ -yɔ wa 'sɔ gba. Moizɪ -yɔ Elii sɔ -wa. ³¹ Ma 'tlaa -Lagɔɔ 'ɲnumɪɛɛ san -nyɪdɪ. Sa -Zezu 'kaa ɔ lubho 'wɪlubha -Zeluzalɛmʊ, ɔ tɪtɪɛ nya, 'in wa -yɔ ɔ 'sɔ yia we -gʊgbʊ gba. ³² Piɛlɪ -yɔ ɔ -lima 'sɔ ka -gblo 'yɪlaa nya. Da wa ganɔa, 'in wa yia -Zezuu 'ɲnumɪɛɛ san -yɔyɪ, we -yɔ nyuma sɔ mia ɔ kwesi. ³³ Da waa nyuma mia -Zezu kwesi 'bhɪda, 'in Piɛlɪ nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «Na -Slolunɔ, -a -ka -seli -tʊ we nanɪ 'yɪ. Palɪ yua ta -a yia 'subhaa, -na -nu -bhlo, Moizɪ -nu -bhlo, Elii -nu -bhlo.» (Nu, -we Piɛlɪ mia gbada, ɔ 'nɪ we -yi.)

³⁴ Da ɔ mɪ 'saa gbada nɪ, 'in yalɪpupa yia wa -gʊgbli. We -gbliɪ wa -gʊ, 'in -nyanɪgbɔ yia wa -kpali. ³⁵ 'In welt yabhlo yia wee yalɪpupa nyɪdɪ 'tla, we nɛɛ: «-ɔ mia dɛ, na Yu -wa, 'mɔ in -saa -bha, a pulɪ ɔ yukwli!»

³⁶ Da wa 'nva welt -mɪnɪ, -mʊv 'bɪgʊ, -Zezuu 'dɛbhlogbɔɔ wa 'yia -yɔ. 'In ɔ 'bunɔnya yia ɲwɛ 'mu 'cɛ, -we wa 'yia -yɔ, wa 'nɪ we 'dɪ -sa nyɛmɛ yabhlogbɔɔ -yla, we bhla.

-Zezu vua zuzu 'nyuu, 'yu yabhlo 'bɪ

(Mt 17.14-18; Mk 9.14-27)

³⁷ Zli zɪla, 'in wa yia -gɔgɔ 'wlu 'bhʊ. Nyumaa -zlo yia -Zezu yoo yi. ³⁸ -Mɔ nyumaa -zlo nyɪdɪ, nyɛmɛ yabhlo yia 'wʊkpɪ: «Na -Kanyɔ, -mɪ na bhubhoe, -in yɪla na 'yu, mɔ -wa na 'yu yabhlogbɔɔ! ³⁹ -In -tali, zuzu 'nyuu -ka ɔ kpa, 'in ɔ kpiɪ 'wʊ, -bha -bhlokpade, we zuklua ɔ 'tɪtɛɛ, 'in we wɪɛɪɪɪ ɔ 'fufli gbua ɲwɛɛ.

We -ka ɔ stali kplokplo, 'bhie, we bhva ɔ -gv. ⁴⁰ 'ln ka -na 'bunɔnya bhuhhoe nu, wa vu wee zuzu 'nyuu ɔ 'bi, wa 'ni we kwe -yɔ mneni.»

⁴¹ -Zezu yia 'wɔkpu: «Desleen -nyuma -wa'a zu dli, nyuma 'nyii, 'yli zuma in -yɔ aun 'sɔ 'ka lia? 'Yli zuma in 'ka amuaa 'gba zo 'yiligbeda -tua? -ln -yɔ -na 'yu yi -seli.»

⁴² Bhla -we nya 'yu mia -Zezu kwesi beda, 'in zuzu 'nyuu yia ɔ labhli, we yia ɔ lazuklu 'tutɛ. 'ln -Zezu yia wee zuzu 'nyuu 'wluokpuli. 'ln ɔ yia ɔ 'yu jipe, ɔ yia ɔ dide ɔ yoo 'nyɛ. ⁴³ 'ln -wa weee mia -bha, -Lagɔɔ 'tutɛ 'kadu yia wa ηwɛgaga -subhali.

-Zezu gbaa ɔ tɔtɔlee gbu 'ya 'sɔ

(Mt 17.22-23; Mk 9.30-32)

-We weee -Zezu nva lɛ, we ka wa ηwɛgaga -subhali -bhlo -bhloo 'gbu, ɔ nɛɛ ɔ 'bunɔnya -ylɛ: ⁴⁴ «Amia, -we na gbaa da a 'nu we, *Nyumɛɛ 'Yu wa yia nyuma yoo 'nyɛa.» ⁴⁵ -Zezu gbaa wɛli -muni, ɔ 'bunɔnya 'ni we 'wolanu. We 'ji mi zizada wa -yla, wa yi we 'wolanu 'gbu. 'ln wa 'ka we -Zezu layibha, nyano mi wa dli.

Nyɔɔ 'yilia?

(Mt 18.1-5; Mk 9.33-37)

⁴⁶ 'Yli yabhlo nya, -Zezuu 'bunɔnya yia kpelte bhli wa 'dekpua nyidi. 'ln wa nɛɛ 'lee: «Nyɔɔ 'yli -aun glaa?» ⁴⁷ -Zezu yibhelia -we -gv wa mia kpelidaa 'ji, 'in ɔ yia 'yule 'wobhu, 'in ɔ yia -mɔɔ ɔ 'de kwesi 'yiligbeli. ⁴⁸ ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «-ɔ -ka 'yu -mɔni kpa 'nanuu na 'ηni nya, na 'de ɔ kpa 'nanuu. 'ln -ɔ -ka 'mi kpa 'nanuu, -ɔ tiea 'mi, 'mɔ ɔ kpa 'ya 'nanuu. Nu, -ɔ -ka ɔ 'de 'wobhu 'kienyi, mɔ -wa nyumɛ 'kadu aun glaa.»

Nyume -ɔ 'nia amiaa tonyume, amiaa nyume -wa

(Mk 9.38-40)

⁴⁹ Zaan 'bhua welt 'wu, ɔ nɛɛ: «-Amiaa -Slolunyo, -a ka nyume yabhlo 'yi, zuzu 'nyuu ɔ vua -na 'ɲni nya. -A 'yibha yaa -a 'ka ɔ 'yligbeli, ɔ -yo -aun 'so 'ni -mu 'gbu.»

⁵⁰ Nu, -Zezu yia we 'biɔpali ɔ -ylae: «A 'na 'yligbeli ɔ -ni. -We ka gbu -wa, -ɔ 'ni amiaa tonyume, amiaa nyume -wa.»

Samalii -gbe yabhlo 'ni -Zezuu gbu -yɔɲwnu

⁵¹ Da -Zezuu dudu -gu -bhu -ylunya cipaa, 'in ɔ nɛɛ, -Zeluzalemɔ ɔ mnia -kpɔ. ⁵² ɔ yia nyuma tie ɔ 'de 'yu. -Maa mnia, 'in -maa yia Samalii -gbe yabhlo nuɔkple pla, wa 'ka da ɔ 'kaa -gu lamnazu 'gbu. ⁵³ ɔ mi -Zeluzalemɔ mniidaa 'gbu, *Samalii -nyuma 'ni ɔ gbu -yɔɲwnu. ⁵⁴ -Zezuu 'binɔnya 'Zake -yo Zaan 'nua we, 'in wa nɛɛ -Zezu -ylae: «-Amiaa -Kanyɔ, -in 'yibha -a gba -kosu 'bhu yali, we 'ka wa lasaa?»

⁵⁵ -Zezu 'bhitia la wa -gbe, 'in ɔ yia wa -yla gba 'klu 'ciɔ nyae: [«Dli -we zua welt -muni aun ɲwɛɛ, a 'ni we -yi. ⁵⁶ Nu, Nyumɛɛ 'Yu 'ni dudu -gu yi nyumaa lasastee 'gbu. Nyumaa puepuee 'gbu ɔ yia yi.»] 'In -Zezu -yo ɔ 'binɔnya yia 'gbe -putu 'wu mni.

-Wa 'yibhaa wa 'ka -Zezu 'bi no

(Mt 8.19-22)

⁵⁷ Da wa mia mniida 'yloogblu, 'in nyume yabhlo nɛɛ -Zezu -ylae: «Dao da -in -ka mniida -mi, in mi -mi 'bi.»

⁵⁸ -Zezu nɛɛ ɔ -ylae: «-Totonya ka 'bhuka, 'in 'zianya kaa lulu. Nu, da Nyumɛɛ 'Yu 'kaa laduli, -bha 'ni -mi.»

⁵⁹ 'In -Zezu nɛɛ nyume yabhlo -ylae: «-In yi 'mi 'bi.»

'In -mɔɔ nɛɛ: «Nyumaa -Kanyɔ, -in 'nye 'mi 'yoo, in 'ka na dide 'bhlu mni 'bhie.»

⁶⁰ -Zezu yia we 'bigupalı ɔ -ylae: «-ln 'tide tɪtlɪnya 'yi, wa 'ka wa tɪtlɪnya 'bhlu. Nu -mɪ, -in mɪ -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlɪgbu gbaa.»

⁶¹ Yabhlo nɛɛ 'ya ɔ -ylae: «Nyumaa -Kanyɔ, 'bɪ na yia -mɪ nɔa, nu, -in 'tide -slɔ 'mɪ 'yi, in 'ka na nyuma wɛlɪ 'paa mɪ.»

⁶² -Zezu nɛɛ ɔ -ylae: «Nyumɛ ɔ kpaa gɔgwɛɛ kuku la, 'in ɔ dia lubhoo gwe, 'bhie ɔ -talta lɔ, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlɛ zɔ pla.»

-Zezu tiea ɔ 'bunɔnya glɔ ta 'ya kugbua lɛ 'sɔ

10 ¹ -Mɔv 'bɪgɔ, Nyumaa -Kanyɔ -Zezu laa ɔ 'bunɔnya, 'in ɔ yia wa glaa glɔ ta 'ya kugbua lɛ 'sɔ -bhasa. 'ln 'gbenya -yɔ da ɔ 'dɛ 'ka yaa mɪ, 'in ɔ yia -mɔ wa tie 'sɔ 'sɔ ɔ 'dɛ 'yu. ² -Zezu nɛɛ wa -ylae: «'Mɔ ka zalt duun, we kpaa 'yli, 'in we -dɪdɪnya 'nɪ 'wɔzɔ. We 'gbɔ, a bhuhhoe kpaa -kanyɔ, 'in ɔ 'ka lubhonunya yoo 'pa, wa 'ka ɔ 'mɔ -dɪ. ³ A mɪ, bhlabhleyua 'bhisa na tiea aun gbi glaa. ⁴ A 'na 'bhulu 'gwezi klaa, -bada klaa, we -yɔ -sakwla 'wɔ -nɪ. 'ln a 'na -gwɛlɛlɛ 'yloogblɔ fɔsasɛɛ 'gbɔ -nɪ. ⁵ A -ka -budu -mɔmɔ ɲwɛɛ nyɪ, a gba tiaɛ: «'Wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ -mɪ -budu -mɪ ɲwɛɛ.» ⁶ We -ka 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ -nyumɛ yabhlo mɪ weɛ -buduɲwɛɛ, amɪaa 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ a gbaa ɔ -yla, we -tɔ ɔ -gɔ. We 'nɪ -mɔv, amɪaa 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ yi amɪaa -gbɛ lɔ. ⁷ A -tɔ weɛ -budu -mɪ ɲwɛɛ, -we wa -ka aun 'nyɛ a li, 'in a 'ma. Nu, lubhononyɔ mɪ, ɔ 'pɛnɪlɔ ɔ yia. A 'na 'plɪlɪ -budu -bhlo -bhlo ɲwɛɛ -nɪ. ⁸ Da a -ka 'gbɛ -mɔmɔ 'wɔ pla, wa -ka aun kpa 'nanɔv wa 'lakpanya nya, -we wa -ka aun 'nyɛ, a li we. ⁹ A jipe weɛ 'gbee guzunya. 'ln a gba -mɔ -nyuma -ylae: «*Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlɛ ka aun -yɔ ɔpa.» ¹⁰ Nu, 'gbɛ -we 'wɔ a -ka mɪ, -mɔ -nyuma 'nɪ amɪaa 'lakpasu kpa, a 'tla -gblɔgbɔ 'kadɔ 'wɔ. A gba wa -ylae: ¹¹ «Amɪaa 'gbee nukpla -bhuhui -we sloa -aun bhɔ -yɔ, 'mɔ -a yia aun -gɔ gbɔtɔlɔ. 'ln a yibheli we 'ji nu, -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlɛ ka ɔpa.» ¹² ln nɛɛ aun -ylae, zɪ -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbɔ 'wɔbhua, 'gbɛ -mɪnu nukpla -nyuma yia sia bhabha, we 'ka *Sodɔmɔ -nyumaa -nu 'wɔzi.

'Gbenya 'nia -Lagɔgbu -yɔŋwuu

(Mt 11.20-24)

¹³ «Kolazen -nyuma, gbɔnyuu mi amiaa -nu nya! Betsaida -nyuma, gbɔnyuu mi amiaa -nu nya! Ninee ɛnɔpalɔgbu -Lagɔ nva le amiaa -gbe, we -ka yaa nu, Tili -yɔ Sidɔɔn 'sɔ ɔ nu we le, -zugba -mɔ -nyuma ka yaa wa dli 'bhiti pepe. 'ln wa ka yaa we -slolu, -gbenaa 'wɔplaplie -yɔ 'tutɔɔ 'wluo -sluslue nya. ¹⁴ We 'gbu, zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbu 'wɔbhua, amiaa -nu ɔ yia 'wɔbhua, we 'ka Tili -yɔ Sidɔɔn -nu 'wuzi. ¹⁵ 'ln amia, Kapenaumu -nyuma, amia dlu nu, 'wɔ a yia -sɔa yali yi? -lnnya, we 'ni -mɔv, zɔ -Lagɔ yia aun belia titlɔnyaa dudu -gu.»

¹⁶ -Zezu nɛɛ 'ya ɔ 'bɔnɔnyaa -ylae: «Nyume ɔ -ka aun yukwli pɔv, -amɔ ɔ pɔvɔa yukwli. ɔ 'ni aun kpa 'nanv, -amɔ ɔ 'nia kpa 'nanv. 'ln ɔ 'ni 'mi kpa 'nanv, -zugba, ɔ tiea 'mi, 'mɔ ɔ 'nia kpa 'nanv.»

-Zezuu 'bɔnɔnyaa glv ta 'ya kugbua le sɔ yia lv

¹⁷ -Mv 'bɔv, waa tietienyaa glv ta 'ya kugbua le 'sɔ yia lvyi 'mɔna nya. 'ln wa nɛɛ -Zezu -ylae: «-Amiaa -Kanyɔ, -a -ka gbu gba zuzu 'nyii -yla, -na 'ɛnɔ -gu, 'un we zva -aun 'nɔŋwe.»

¹⁸ -Zezu yia we 'bɔvɔpali wa -ylae: «ln ka *-Saatan -yɔyi yali -bhuda nɛɛ nyu 'pa 'yika, 'un we yia bhli. ¹⁹ A yla, un ka aun se 'nye, a 'ka tubhe -yɔ -klagbeta -gu nɔ. 'ln a 'ka 'ya amiaa tɔnyumɛɛ 'tute lawlali, 'un -lu yabhlogbɔɔ 'ni mnɛni we 'ka aun gbɔnyuu 'wluo nu. ²⁰ A 'na lili 'mɔna zuzu 'nyii ka aun 'nɔŋwe zɔv 'gbu -ni. Nu, amiaa 'ɛnɔ -Lagɔ cɛlia yali, a li -mɔv 'gbu 'mɔna.»

-Zezu lia 'mɔna

(Mt 11.25-27, 13.16-17)

²¹ Wee bhla -bhloo 'de nya, Zuzu 'Pɔpa yia -Zezu 'mɔna yeli. 'ln ɔ yia 'wɔkpɔ: «Dide, -na 'ɛnɔ na mnɔna, yali -yɔ duduɔ -Kanyɔ, un 'pa -mi fuo. -We

ka gbu -wa, -lu -we -in zizea gbuyilonya -yo 'ylimnanya kwεε, 'mu -in -slolua 'nyenyeyua 'klu. Gbuzɔnu -wa, Dide, -na 'de 'yibhaa we -mu 'sa.

²² «Na Dide ka 'mu -lu weee 'nye. Ɔ Yu mia, nyume yabhlogbɔɔ 'ni ɔ -yi, we 'ni ɔ Didee 'debhlogbɔɔ 'wɔbhɔ. 'In ɔ Dide mia, nyume yabhlogbɔɔ 'ni ɔ -yi, we 'ni ɔ 'Yu 'wɔbhɔ, we -yo -wa ɔ 'Yu -slolua ɔ 'klu, ma -yia ɔ.»

²³ 'Bhie, -Zezu 'bhitia ɔ 'bunɔnyaa -gbε la, 'in ɔ nεε -maa 'dekpɔa -ylae: «'Wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi amiaa -nu nya, -we a mia da -yɔyida, a ka we -yɔyu 'gbu!

²⁴ Nu, in nεε ain -ylae: -Lagɔgbɔɔ -falɔpanya duun -yo dɔdɔɔ 'wlulapɔlɔnya 'yibha bhaa, -we a yia -yo, wa 'ka we -yɔyi, 'in wa 'ni we -yɔyi. -We a nua, wa 'ka we 'nu, 'in wa 'ni we 'nu.»

-In -kalt -Lagɔ -yo -na -libheyii zε

²⁵ -Bha -Lagɔɔ titee gwesanyɔ yabhlo -sɔa 'wɔ, ɔ 'ka -Zezu laylaa 'gbu. 'In ɔ yia ɔ layibhaε: «-Slolunyɔ, sa in 'ka nu, 'yliyɔgagie -we 'nua bhloluda -ka, 'in un 'ka we 'yia?»

²⁶ -Zezu nεε ɔ -ylae: «Sa we mi celida titee 'sebhe 'wɔa, 'in -in -ka we zεlt sa -na nu we 'wɔla?»

²⁷ 'In ɔ nyume yia we 'bigɔpalt:

«Jejitape, ɔ -wa -na -Lagɔ,

-in -kalt ɔ zε -na dli weee nya,

-na zuzu weee nya, -na 'tite weee nya,

-na 'wlukɔɔn lapɔpalt weee nya.

'In -in -kalt -na -libheyii zε -na 'de 'bhisa.»

²⁸ -Zezu nεε ɔ -ylae: «-In ka we 'bigɔpalt tklu. -In nu 'sa, 'in -in 'ka 'yliyɔgagie 'yi.»

²⁹ Nu, ɔ -Lagɔɔ titee gwesanyɔ 'yibha ɔ 'ka zukpa 'yu 'gbu, 'in ɔ yia -Zezu layibhaε: «Nyɔɔ -wa na -libheyia?»

³⁰ -Zezu yia we 'bigɔpalt: «Nyume yabhlo 'bhua -Zeluzalemɔ, ɔ mi Zelikogbe 'wɔ mnida, 'in 'wienya yia ɔ 'yiligbeli. Wa 'bhua ɔ -lu weee 'wɔ, wa

bhütia ɔ, ɔ -gbloa, 'in wa yia -bha ɔ ti, 'in wa yia mni. ³¹ Sa 'bhisa, -Lagɔbɔbɔnyɔ yabhlo bhlia wee 'yloogblu, ɔ 'yia ɔ nyume -yɔ lapɔda, 'in ɔ yia ɔ -yɔlabhlɔ, 'in ɔ yia mni. ³² Sa -bhlokpade *Leviii zɔaylinyume yabhlo nynia 'ya -bha. ɔ 'yia ɔ nyume -yɔ, 'in ɔ yia ɔ -yɔlabhlɔ, 'in ɔ yia mni.

³³ «Nu, Samalii -nyume yabhlo mta 'lakpa 'wu mnɔda. ɔ nynia ɔ nyume -yɔ, ɔ 'yia -mɔɔ -yɔ, 'in -mɔɔ yia ɔ nyazi 'wɔla. ³⁴ ɔ nynia -mɔɔ -yɔla -tapa, 'in ɔ yia -mɔɔ danya le nva, 'kɔ -yɔ nyakɔ pɔli, 'in ɔ yia we gbuan. 'Bhie, ɔ yia ɔ 'wɔbhu ɔ -sokofali -gu, 'in ɔ yia ɔ 'lakpanyaa -budu ɔ kwa. -Mɔ ɔ gwɔlɔba ɔ -yɔ. ³⁵ We zli zlia, ɔ -saa -mɔ 'gwezi^e, 'in ɔ yia we wee -buduu -kanyɔ yoo 'nye. 'In ɔ nɛɛ -mɔɔ -ylae: «-In gwɔlɔ nyume ni -yɔ, da in -ka -seli luyi, -na 'gwezi -we -in -ka we -gupali, in 'ka we kpagbu -sa na 'de nya.» »

³⁶ -Zezu yia we -gudie: «Waa nyuma ta -manɔ glaa, -mɔ dlu, nyɔɔ -wa nyume 'wienya bhüttaa -libheyia?»

³⁷ -Lagɔɔ titee gwesanyɔ yia we 'bɔgupali: «Nyume ɔ 'yɔta ɔ nyazi, mɔ -wa.»

'In -Zezu nɛɛ ɔ -ylae: «-In mni, -in nu 'sa.»

-Zezu mnia Maati -yɔ Malii fusaa

³⁸ -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya mɔ 'yloogblu, 'in ɔ yia 'gbe yabhlo nɔkple pla. 'Ŋwnɔ yabhlo mia -bha, wa laa Maati, mɔ kpaɔ ɔ 'lakpasu ɔ 'deɛ -budu ɔ. ³⁹ Maatu bhɔɔ wa laa Malii, mɔ -dta Nyumaa -Kanyɔɔ bhv -yɔ la, -zugba ɔ pulu ɔ nyumaa gbɔslolu welt yukwli. ⁴⁰ Maatu 'yiligwe -su la pipie nya. ɔ yia -Zezu kwesi, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «Nyumaa -Kanyɔ, na bhɔɔ tɔta na 'de -bhlo lubho weee, we'e -la -mɔ -sian 'wu? -In gba ɔ -yla ni, ɔ -sa 'mɔ 'wu!»

⁴¹ Nyumaa -Kanyɔ yia we 'bɔgupali ɔ -ylae: «Maati, Maati, amaa 'deɛ dli a sumania bhe, 'in a pɔta amaa 'de -biabi 'yiligwe gbu duuun 'gbv. ⁴² Nu, -lu yabhlogbɔɔ mɔ -lu -zɔnɔ nya. -We nania 'yli, 'mɔ Malii -saa -bha. 'In nyume 'ni mneni ɔ 'ka we ɔ kwɛɛ -sa.»

^e10.35 'Yli 'sɔɔ lubhoo 'gwezi -wa.

-Zezu slolua -Lagobhubhoe ɔ 'bunɔnya*(Mt 6.9-13, 7.7-11)*

11 ¹Yli yabhlo nya, -Zezu mi -Lago bhubhoeda da yabhlo. Da ɔ bhia, ɔ 'bunɔnyaa 'yabhlo nɛɛ ɔ -ylae: «Nyumaa -Kanyɔ, -in -slolu -aun -Lagobhubhoe, sa 'Zan -Batisti -slolua ɔ 'bunɔnya.»

²-Zezu nɛɛ wa -ylae: «A -ka -Lago bhubhoeda -mi, a gbae:

ɔDide,

wa zu -bha -na -mɔwɔɔ ɲni,

-na nyumaa 'wlulapite yi.

³Yli -we -ka -mi,

-in 'nye we lililu -aun.

⁴-In ti -amɔaa -yɔgbu 'wu.

-Wa nua -aun gbɔnyuu 'wluo,

sa -a tia wa -yɔgbu 'wu, 'sa.

-In 'na kwalɔ -aun laylagbu lu -ni.» »

Nyime ɔ mɔta ɔ 'tale 'floo -zlaɔta

⁵-Zezu nɛɛ 'ya wa -ylae: «Sa 'bhisa, aun glaa, 'yabhlo ka 'tale yabhlo. ɔ -ka ɔ -gbe mni zli -nyidi, ɔ 'ka ɔ -yla gbae: «'Tale, -in fa 'mi 'floodhaku taa kpagbu -yɔ. ⁶Nu, deslɛɛn, na 'tale yabhlo 'bhua 'lakpa 'wu, 'in ɔ yia na -gbe yi. In 'ni -lu yabhlogbɔɔ -ka, 'in in 'ka we ɔ 'nye.»

⁷«In sa 'bhisa, ɔ 'tale -mɔɔ yia we 'biɔɔpalt -budu zɔɛ: «In 'tide 'mi 'yi 'cɛ! In ka -budu kla -lakli nya, we 'bi ka 'wɔgwɛ. In -yɔ na 'yua mi lapida, in 'ni mneni in 'ka 'wɔsɔ, 'in in 'ka -mi 'floo yoo 'nye!» ⁸In nɛɛ aun -yla, ɔ 'na 'ka 'wɔsɔ, ɔ 'ka wee 'floonya wla ɔ 'tale -ɲwɛɛ. Nu, -mɔɔ mi we -zlazlagbu kpada sɔ 'sɔ nya -klii 'gbu, 'wu ɔ yia -sɔa, -we weee -mɔɔ -ka 'yibha, ɔ 'ka we -mɔɔ yoo 'nye.

⁹«We 'gbu, -ami nɛɛ aun -ylae: a -zla -lu, 'in wa 'ka we aun 'nye. A -talɔ -luu da, 'in a 'ka we 'yi. A bhli -budu, 'in wa 'ka -bha -kalt aun -yla. ¹⁰Nu, -ɔ zlaa

-lu, 'mɔ wa nyɛa we. -Ɔ tala -luu da, mɔ yia we. -Ɔ bhlia -budu, mɔ -yla wa kalta -bha.

¹¹ «An glaa, 'yabhlo -ka 'yuu dide nya -mi, ɔ 'yu -ka ɔ ['floo -zlali, ɔ yi ɔ tokpa 'nyɛɛ? Yaayu, ɔ -ka ɔ] zibhi -zlali, ɔ yi ɔ tubhe 'nyɛɛ? ¹² 'In ɔ 'yu -ka ɔ nynugan -zlali, ɔ yi ɔ -klagbeta 'nyɛɛ? ¹³ Nu, amia -mama -wa nyuma 'nyii, a -yi amiaa 'yua -li -zɔnu 'nyɛ sa. We -ka 'sa -mi, amiaa Dide -ɔ mia yali, -ɔ kaa 'nani, -wa zlala ɔ Zuzu 'Pupa, ɔ 'na 'ka we wa 'nyɛɛ?»

-Zezu nɛɛ nu, ɔ 'tute'e 'bhu -Saataan -gbe

(Mt 12.22-30; Mk 3.22-27)

¹⁴ 'Yli yabhlo nya, zuzu 'nyuu -we -zɛlia nyume yabhlo bhobho, -Zezu mi we vuda, da wee zuzu 'tlaa -mɔɔ 'wu, 'in -mɔɔ yia gbagbe bhli -bha -bhlokpade. Tɔun, nyumaa -zlo -wa mia -bha, 'in ηwegaga yia wa subha. ¹⁵ Nu, nyuma -tɔlba -wa mia -bha, wa nɛɛ: «Zuzu 'nyiii -kanyɔ *Belzebult nyɛa ɔ se, ɔ 'ka zuzu 'nyii vu.» ¹⁶ Tɔlba 'yibha wa 'ka ɔ laylaa 'gbu, wa nɛɛ ɔ -yla, ɔ nu gwɛdigbu yabhlo lɛ, 'in wa 'ka we 'jiiyibheli nu, -Lagɔɔ -gbe ɔ bhua.

¹⁷ 'In -Zezu -yi wa 'wlukusun lapupaltee 'gbu, ɔ nɛɛ wa -ylae: «Dudu -we ka -gu -nyuma -ka tu -gu wa 'dekpua nyidi, la wee dudu bhua. 'In -budu -bhlo ηwɛɛ -nyuma -ka -yɔwɔsɔslɔda -mi, bhlia wee -budu yia. ¹⁸ A nɛɛ, zuzu 'nyii na vua, Belzebult nyɛa 'mi we se. -Saatan -ka we 'de -yɔwɔsɔslɔ, sa we dudu 'ka 'wɔlatutlba? ¹⁹ Belzebult -ka -ami se 'nyɛ, in -ka zuzu 'nyii vu, nyɔɔ nyɛ amiaa -lima se, 'in -maa vu wee zuzu 'nyiaa? We 'gbu, amiaa -limaa 'debhiee lɛnugbu slolua nu, -we a gbaa yo -wa. ²⁰ Gbuzɔnu sa, -Lagɔɔ sɔ nya na vua zuzu 'nyii, we ji -wa nu, -Lagɔɔ nyumaa 'wlulaplie mi aun nyidi.

²¹ «Latelɔnyɔ -ɔ kaa 'li -yɔ -gble kwɛɛ, ɔ -ka ɔ kɔda 'wɔkɔda -mi ni, ɔ zuzɔnu weee mi 'wupada 'cɛ. ²² 'In, nyume 'tea la, -ɔ zia ɔ, -mɔɔ -ka yi, 'in -mɔɔ -ka ɔ ηwe -zi, 'in ɔ 'li -yɔ -gble -we ɔ di yaa dli 'wu, 'in -mɔɔ saa we ɔ kwɛɛ. 'In -we weee -mɔɔ -saa ɔ kwɛɛ, 'in -mɔɔ dlilia we. ²³ Nyume -ɔ -yɔ 'mi 'ni -mi, na tɔnyɔ -wa. Nyume ɔ'ɔ -saa 'mi 'wu, -a 'ka nyuma -yɔɔibeli, la ɔ mumnia wa.

Zuzu 'nyuu luyiyie

(Mt 12.43-45)

²⁴ «Nu, zuzu 'nyuu 'tlaa nyumε yabhlo 'wu, we mni, we yi, -mɔ yεye da, ladɪdaa datale nya, we 'ka ladi. We 'ni da 'yu 'gbu, we nεε we 'dε -ylaε: «Na -budu -we zɔ in 'bhua, -mɔ na bhitia lu.» ²⁵ In da we 'bhitia -mɔ lu, we yia -bha wee -budu yli, -zugba we nukplε mɪ laylipeda, 'in -mɔ mɪ lamnazida. ²⁶ Tɔɔn, zuzu 'nyii gbesɔ ka nukplε -nyua 'yli bhabha, -we -zia wemu, 'in we yia -mɔ bu 'bumni. 'In we -yɔ we 'sɔ yia wee -budu zɔ luyi, dabɔɔ. 'In we yia -mɔ ladi duaa. -Slεen, 'in zɔ nyumεε -kwɪkwɪ yia 'ylinyumanɪ, 'in we yia we tianu 'wuzi.»

'Mɔnaa 'degbolu

²⁷ Da -Zezu gba 'saa, 'in 'ɲwɔnɔ yabhlo nεε ɔ -yla, -mɔ nyuma -nyɪdɪ weli 'tute nyaε: «'ɲwɔnɔ -ɔ plaa -na nukpla, 'in ɔ yia -mɪ 'nyeni, 'wutɔtɔe -dɔɔ mɪ ɔ -nu nya.»

²⁸ In -Zezu yia we 'biɔpaliε: «A gba saε: nyuma -wa pulva -Lagoweli yukwli, 'in wa zua we 'nuɲwe, 'wutɔtɔe -dɔɔ mɪ wa -nu nya.»

Nyuma 'yɪbhali -Zezu gwedigbu

(Mt 12.38-42)

²⁹ Da nyumaa -zlo gbelia -Zezu, 'in ɔ yia gbagbɛ bhli wa -ylaε: «Deslεen -nyuma mɪ nyuma 'nyii nya. Ma yɪbhali 'mɪ gwedigbu. Gwedigbu yabhlogbɔɔ 'na 'ka wa -yla lenu, 'mɔ we 'ni *Zonasu gbu -zε. ³⁰ Sa *Zonasɪ -zεa we 'yli -slolunyɔ *Ninivu -nyuma -yla, 'sa Nyumεε 'Yu yia we 'yli -slolunyɔ -zεa deslεen -nyumaa -nu nya. ³¹ Sebaa 'wɪlupɪɲwɔnɔ 'bhua dɔɔɔ bhɔɔluda, 'in ɔ yia *Salomɔɔ gbuyiloweli yukwli pulva yi. Nu, nyumε -ɔ zia Salomɔɔ, ɔ mɪ da. We 'dεε 'gbu, zli -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbu 'wubhua, 'in zɔ 'ɲwɔnɔ sɔa 'wu deslεen -nyuma 'yu, 'in ɔ dilɪa -maa gbu. ³² Ninivu -nyuma 'nua Zonasu weli, 'in wa yia wa dli 'bhiti. Nu, nyumε -ɔ 'yɪlia -ɔ -zia Zonasɪ, ɔ mɪ da. We 'dεε 'gbu, zli

-Lagɔ yia nyumaa -yɔgbu 'wɔbhua, 'in Ninivu -nyuma sɔa 'wu deslɛen -nyuma 'yu, 'in wa dɪta -maa gbɔ.»

'Napeɛ gbɔɔ nine

(Mt 5.5-15, 6.22-23)

³³ -Zezu 'paa wa -yla gbɔɔ nine yabhlo 'ya, ɔ nɛɛ: «Nyumɛ -ka 'nape -nyuma, ɔ'ɔ zize we, 'in ɔ'ɔ zu we -solu zɔ. Nu, yali ɔ dia we la, 'in -wa -ka -budu zɔ pla, 'in wa yia we san -yɔ. ³⁴ -Na 'yli mɪ -na kuu 'nape nya. We -ka nu, -na 'yli -yali, -na ku -kpabhie mɪ zli 'wu. We -ka -na 'yli ka gu -yɔ, -na ku mɪ nikpise 'wu. ³⁵ Nu, -in zu -na 'dɛ 'yliyɔ, zli -we mɪa -mɪ 'wu, we 'na -zeli nikpise -nɪ. ³⁶ -Na ku weee -ka zli 'klɔ -mɪ, we kibhe 'nɪ nikpise 'wu -mɪ, we -kpabhie mɪa zli 'klɔ. Sa 'napeɛ san dolua -mɪ -yɔ la beblɛɛ, 'sa.»

-Zezu dia Faliznyuma -yɔ -Lagɔ titee gwesanya gbɔ 'wlu

(Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)

³⁷ -Zezu bhɪa gbagbɛ, Faliznyumɛ yabhlo yia ɔ la, ɔ -yɔ ɔ 'ka li. -Zezu plaa ɔ -budu zɔ, 'in wa yia lilie bhli. ³⁸ Faliznyumɛ 'yia nu, -Zezu 'nɪ kwɛ budo, 'in ɔ yia lilie bhli, we yia ɔ ŋwɛgaga -subhali.

³⁹ Nu, Nyumaa -Kanyɔ nɛɛ ɔ -ylae: «Sa amɪa Faliznyuma mɪa, mɔ nu: 'kɔpu -yɔ 'wɔlɪliknaa ku -yɔ a wɔlɔ, -zugba 'wie -yliyilie -yɔ 'nyii mɪ amɪaa dibhe yeda. ⁴⁰ -Gɔwɔtɔnya! -Lagɔ ɔ nua -luu ku -yɔ lɛ, mɔ nua we nukplɛ lɛ 'ya, we 'nɪ mɔɔ? ⁴¹ -Lu -we mɪa amɪaa 'kɔpu -yɔ amɪaa knanya 'wu, a 'nye we bobabhanya. 'In we 'dɛ weee 'ka -mɔwɔlɔ amɪaa -nɔ nya.

⁴² «Amɪa Faliznyuma, gbɔnyuu mɪ amɪaa -nɔ nya! Amɪaa -titikpɪ weee -we menɪa, 'matt -yɔ wluu^f 'bhisa, we kugbua -gɔ -bhlo a nyea -Lagɔ. 'In gbɔ tɪklunya -we nanta -Lagɔ dɔdɔ -yɔ amɪaa -Lagɔ zekalɛ, a ka we 'yli latlili, 'mɔ a 'ka yaa lɛnɔ tɪa. 'In a 'na dɪlɔlɔ -luu kugbua -gɔ -bhloo wlawɪɛ 'wu -nɪ.

^f11.42 'Matɪ -yɔ wluu mɪa: -titikpɪ -we Zuifɔnya palɪ bhaa zapɔ lɔ, mɔ -wa.

⁴³«Amia Falizinyuma, gbonyuu mi amiaa -nu nya! -We ka gbu -wa, 'yugbeun ladidie a 'yibhaa -Lagobudu zo. 'In a 'yibha, wa -sa aun fu -zejila 'wu amiaa 'nujwezuzue nya.

⁴⁴«Gbonyuu mi amiaa -nu nya! A 'wlo sa gbawla wa'a 'yi -yo, wa -ka we -gu nda -mi, wa 'ni we 'ji -yi.»

⁴⁵-Lagoo titee gwesanyaa 'yabhlo nɛɛ -Zezu -ylae: «Na -Slolunyo, -in -ka 'sa gbada -mi, -amia -in mi 'yaa veluda!»

⁴⁶-Zezu yia we 'bigupalte: «Titee gwesanya, gbonyuu mi 'ya amiaa -nu nya! -We ka gbu -wa, 'gba 'kadu -we ka didie -kalia -yo, 'mu a dia nyuma 'wlu, 'in amiaa 'deɛ -kwitaya -bhlogboɔ'ɔ 'tili we.

⁴⁷«Gbonyuu mi amiaa -nu nya! -We ka gbu -wa, -Lagobbu -falipanyaa gbawla a paa, 'in amiaa didea 'bhaa wa. ⁴⁸-We a mia lenuda, mu slolua we nu, -we amiaa didea nua le, we nani aun dudu. Amiaa dukpasti 'bhaa -Lagobbu -falipanya, 'in amiaa mia wa gbawla 'pada. ⁴⁹We 'gbu, -Lagoo Gbuyilo nɛɛ: «Wa -gbe na yia gbu -falipanya -yo tietienya tiea. 'In -maa glaa tolva wa yia 'bhaa, 'in wa 'ka tolva 'klyie 'wupalu.» ⁵⁰Nu, we 'ka dudu gwedilida -yo 'bhu, -Lagobbu -falipanya wa 'bhaa, -wa ka 'puɔn wa jitea, wa 'puɔn -Lagoo yia desleen -nyuma layibhaa. ⁵¹Tia, wa ka *Abeli 'bha, 'in 'wobhloluda wa yia Zakalii 'bha, 'slakagusaltu -yo -Lagoo -mowluda nyidu. Cun, in nɛɛ aun -ylae: desleen -nyuma -Lagoo yia we 'gba 'wlu dia.

⁵²«Amia titee gwesanya, gbonyuu mi amiaa -nu nya! -We ka gbu -wa, -lakli -we kalta gbuyilo njweɛ, 'mu a 'bhua 'wu, 'in amiaa 'de 'ni -mo pla. 'In -mama 'yibhaa -maa 'ka -mo pla, 'in a yia -maa 'yoo -kulu.»

⁵³Da -Zezu 'tlaa wee -budu zo, -Lagoo titee gwesanya -yo Falizinyuma yia ɔ -yo 'ce 'nyuu 'pali. 'In wa yia gbu duun ɔ layibha. ⁵⁴ɔ zobhlibhlie nya, 'in gbu -kpua weli -ka ɔ njweɛ 'tla, wa 'ka we nya ɔ gbu -lueli.

A 'na -zelt welt 'sɔ -nyuma -ni

(Mt 10.26-27)

12 ¹We bhla, nyumaa 'wlu -nyaciun yia 'wlugbeli -Zezu kwesi. Wa 'wɔzuloo 'gbu, bhv ladida'a 'yi. -Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -yla tɪaɛ: «A zu amiaa 'de 'yliyo Falizunyumaa 'flooɔ *gɔɔɔ gɛgɛɛn. Nu, wa welt 'sɔ 'sɔ.

²Nu, -we weee mia zizeda, zli 'klv we yia 'tlaa, 'in -we ka 'ji nyuma 'nia -yi, 'ji wa yia we yibhelia. ³We 'gbu, -we weee a gbaa nikpise 'wɔ, 'nua wa yia we zli 'klv. 'ln -we weee a ŋwunɔwea nyumɛ -yla komi lɔv, -budu 'wlu wa yia we wɪzɪa.»

A sɔ -Lagɔɔ 'dɛbhlogbɔɔ

(Mt 10.28-31)

⁴'ln -Zezu nɛɛ 'yae: «Na 'talea, in nɛɛ amia -ylae: -wa mnenia wa 'ka nyumɛɛ ku 'bha, 'in wa 'nia we 'bɪgɔ gɔv yabhlogbɔɔ lɛnve mneni, a 'na sɔlv wa -ni. ⁵- ɔ a 'kaa sɔ, 'mɔ na yia aun 'klvslɔlua: a sɔ -Lagɔ, amiaa tɪtɪe 'bɪgɔ, mɔ kaa we se, ɔ 'ka ain -kosu 'wɔ viteli. Cun, in nɛɛ ain -ylae: 'mɔ a 'kaa sɔ!

⁶«Nyuma 'yliya 'wɔ, bhuyua 'ni -vale -ka. Tama 'sɔ lv wa paa we gbu pelu. 'ln -muv bhla, -Lagɔɔ dlv we 'yabhlogbɔɔ 'wɔ. ⁷-Lagɔ -yi amiaa 'wluo nyii ŋwɛɛ. We 'gbu, a 'na nunv nyanɔ -ni. A 'yli -Lagɔ 'yliya 'wɔ, a 'ka bhuyuaa -zlo 'wɔzi.

-Wa ŋwnua -Zezuu gɔv -yɔ 'in -wa'a ŋwnua -Zezuu gɔv -yɔ

(Mt 10.32-33, 12.32, 10.19-20)

⁸«ln nɛɛ ain -ylae: -ɔ -ka gba na daa -zejila 'wɔ, nu, ɔ mi na -nu nya, gbaa *Nyumɛɛ 'Yu yia ɔ daa, -Lagɔɔ 'anzunya 'yu, ɔ mi ɔ -nu nya. ⁹-ɔ yia na gbu kpelta -zejila 'wɔ, nu, Nyumɛɛ 'Yu yia ɔ gɔv kpelta -Lagɔɔ 'anzunya 'yu. ¹⁰Nyɔɔ -ka Nyumɛɛ 'Yuu daa welt 'nyuu gba, -mɔɔ -yɔgɔv -Lagɔ tɪa 'wɔ. Nu, -ɔ -ka Zuzu 'Pupa vɛlɪ, -Lagɔ 'na 'ka -mɔɔ -yɔgɔv 'wɔtɪ.

¹¹ «Wa -ka amiaa -yɔgbu 'wɔbhua yi, wa -ka aun -Lagɔbudunya zɔ kwa, 'in wa -ka aun nyumaa 'yugalunya -yɔ 'gbee 'wlulapulunya 'yu kwa, sa a 'kaa we amiaa 'de -gu -sa, 'in -we a 'kaa gba, a 'na lulu we 'gbu dli -ni. ¹² Ni, -we a 'kaa gba, we bhla, Zuzu 'Pupa yia we aun ŋwɛɛ zua.»

Ŋnumnunyɔ -gɔwɔtonɔv gbuɔ nine

¹³ -Mɔ waa nyumaa -zlo nyidi, nyime yabhlo nɛɛ -Zezu -ylae: «Na -Slolunyɔ, -in gba na bheli -yla, 'bi -amiaa dide tia, ɔ dlili we, ɔ 'ka na -nu wla.»

¹⁴ -Zezu yia we 'bigupali ɔ -ylae: «'Tale, nyɔɔ pali 'mi la amiaa gbɔwɔbhunyɔ -yɔ amiaa zuzɔnɔv dlinyɔ nya?» ¹⁵ -Mɔv 'bigu, ɔ nɛɛ wa 'de weɛɛ -ylae: «A zɔ amiaa 'de 'yliyɔ, 'ŋnumnuluu dli 'wɔnyinyiniee gbɛgbɛn. Ni, 'yliyɔgagiee 'degbolu mia, we'e 'bhu nyimeɛ 'ŋnumnuluu -gbe, saa 'de ɔ yi 'ŋnumnunyɔ 'kadu -zɛ.»

¹⁶ 'In -Zezu yia wa gbuɔ nine yabhlo 'paliɛ: «Ŋnumnunyɔ yabhlo mi -bha, ɔ ka kpaanya -we tɔva ɔ -yla duun. ¹⁷ ɔ pupalia 'wlukɔvɔn la, ɔ yia ɔ 'de layibhae: «Sa in 'ka da we nua? Da in 'kaa na kpa -li slu, -bha 'ni -mi.» ¹⁸ 'In ɔ yia we -gɔdiɛ: «We in 'kaa lɛvɔ, mu ni! Na wɔnya na yia -yɔmnaɔia, 'in un 'ka we 'wɔlayliman. 'In un 'ka -mɔ na 'mɔv -yɔ na -lu -zɔnɔv tɔva slu. ¹⁹ 'In na yia na 'de -yla gbaae: «Na nyime, -in ka zuzɔnɔv -zlo, -zɔ duun -nu nya. -In -di la, -in nyape, -in li, -in 'ma, -in li 'muna!» ²⁰ 'In -Lagɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-Gɔwɔtonyɔ, -zɛɛn sabɔ -na tia. 'In -we weɛɛ -in gɔgwɔlala 'wlu -na 'de -yla, nyɔɔ -yla we 'ka -tua?» »

²¹ -Zezu yia we -gɔdiɛ: «Nyime -ɔ gɔgwɔlala zuzɔnɔnya 'wlu ɔ 'de -yla, 'sa we mia ɔ -nu nya. 'In -mɔv 'ni 'ŋnumnunyɔ nya -mi -Lagɔ 'yliya 'wɔ.»

A zɔ -Lagɔ dli -gu

(Mt 6.25-34)

²² 'In -Zezu nɛɛ ɔ 'bunɔnya -ylae: «We 'gbu, un nɛɛ aun -ylae: -we a 'kaa li, 'in a 'ka 'yliyɔgagiee 'yi, a 'na lulu we 'gbu dli -ni. 'Naanya a 'kaa 'wɔpla, a 'na lulu we 'gbu dli -ni. ²³ -We ka gbu -wa, nyimeɛ 'yliyɔgagiee -zi lililu, 'in nyimeɛ ku

-zi 'naa. ²⁴ A yla 'ɲwaa: we'e 'pa 'mno, 'in we'e -di we, 'in we'e bobbo we wlo 'wu. Nu, -Lago nyea we lililu. Amia 'yli a -zi 'zianya! ²⁵ Aun glaa, nyoo mnene ɔ 'ka ɔ dlube nya, ɔ 'yliyogagee 'yli -gu palia? ²⁶ 'In amia 'nia mnene, a 'ka wee -lu 'kienyile -minu leno, lee ka 'gbu a lu we pnu 'gbu dia?

²⁷ «A yla -fliisuu -bui: we'e nu lubho, 'in we'e lva 'naa. In nee aun -yla nu: *Salomoo ɔ 'dee 'ɲnumne 'kadu 'wu, ɔ 'ni 'ylinano -bana -bhlogbo ɔ 'yi suu -buunya nu 'yabhlo 'bhisa. ²⁸ Dli 'kienyi -zunya! Su -we mia -flii -zeen, 'in wa 'kaa -kosu 'wu viteli cizi, -Lago -ka sa -moo -kpeli, -zakpa zuma ɔ 'na 'ka 'sa amia -kpele! ²⁹ -We a 'kaa li, 'in -we a 'kaa 'ma, a 'na sumani amiaa 'dee dli -moo 'gbu -ni. ³⁰ Nu, duduɔ -nyuma weee, -wa 'nia -Lago -yi, ma tala -luu da 'komo. 'In amia mia, amiaa Dide -Lago -yi -we -wa amiaa -yokpagbu. ³¹ A -tali -Lago amiaa 'wlulapile da tia, 'bhie, -Lago 'ka aun -lu weee -minu 'nye.

A di amiaa 'ɲnumni -Lago kwesi la

(Mt 6.19-21)

³² «Na kwiyua, a 'na nono nyano -ni. Nu, we nani amiaa Dide -Lago dudu, ɔ 'ka aun ɔ nyumaa 'wlulapile zo kwa. ³³ A 'pa amiaa zuzununya pelu, 'in a 'nye we -yo -gwezi bobabhanya. 'Gwezi -bhoto -we'e -nyumaa, a nu we le. A gugwala amiaa 'ɲnumni 'wlu -Lago kwesi, da we 'na 'kaa mno. 'Wienya 'ni mnene wa 'ka we 'wobhu, 'in ɲwono 'ni mnene we 'ka we li. ³⁴ -We ka gbu -wa, mo -na 'ɲnumni mia, -mo -na dli mia.

A mnazi amiaa 'de la, 'in a 'ka -Zezu wu

³⁵ «A mnazi amiaa 'de la, a ji -jlaa, amiaa 'nape -tu -nyumada. ³⁶ Zolubhonunya mia wa -kanyo mnia 'ɲwnokwafeti -gu wuda, a mi wa 'bhisa. Da ɔ -ka luyi, ɔ -ka koko bhli, 'in wa 'ka -bha -kali ɔ -yla -bha -bhlokpade. ³⁷ Zolubhonunya -manu -kanyo -ka wa 'yliyogada ylu, 'wotutue -dloo mi wa -nu nya! In nee aun -yla, gbuzunu -wa: ɔ -jlaa ɔ yia jia, ɔ 'ka wa ladi, lililuu 'gbu. 'In ɔ 'ka we wa 'wladlili. ³⁸ ɔ -ka luyi, -de zli -nyidu, -de zli -guu, ɔ -ka wa

'yliyogada yli, 'wututue -dlɔɔ mi wa -nu nya! ³⁹ -We mia da, a 'nu we 'wula: bhla -we nya 'wienyo 'kaa yi, -buduu -kanyɔ -ka yaa we -yi, ɔ 'na 'ka ɔ 'yitide, ɔ 'ka ɔ -budu ɔ pla. ⁴⁰ Amia, a mnazi amiaa 'de la 'yae. Nu, bhla -we a 'nia -tɔɔ, we nya Nyumɛ 'Yu yia yia.»

Zɔlubhononyɔ -zɔnu -yɔ zɔlubhononyɔ 'nyuu

(Mt 24.45-51)

⁴¹ Pielu yia ɔ layibhae: «Nyumaa -Kanyɔ, -amia -bhlo -na palia wee gbuu nine yaayu, nyuma weee -in mia we 'palida yi?»

⁴² Nyumaa -Kanyɔ yia we 'biɔɔpali ɔ -yiae: «Ɖ -wa zɔlubhononyɔ tiklu, 'in ɔ -yia gbɔ, sa ɔ mia? Mɔ -wa, -ɔ, ɔ -kanyɔ tia -budu -yɔ, ɔ 'ka we 'yliyɔzɔ. 'In lilibhla -ka be, ɔ 'ka zɔlubhonunya tɔɔva lililu 'nye. ⁴³ 'Wututue -dlɔɔ mi ɔ zɔlubhononyɔ -nu nya. Ɖ -kanyɔ -ka luyi, 'in ɔ 'ka ɔ 'yi, -zugba ɔ mi wee lubho nuda. ⁴⁴ 'In nɛɛ aɔn -yia gbuzɔnu sae: ɔ -kanyɔ yia -mɔɔ zuzɔnu weee ɔ yoo 'nyeɛ, ɔ 'ka we 'yliyɔzɔ. ⁴⁵ We -ka nu, ɔ zɔlubhononyɔ nɛɛ dli zɔɛ: «Na -kanyɔ mi -mɔ -gwleda.» 'In ɔ yia zɔlubhonunya -yɔ lubhononyɔni tɔɔva bhutte bhli, ɔ yia li, ɔ yia 'ma, 'in ɔ yia ɔ 'de nu 'bhalu. ⁴⁶ 'Yli -we nya ɔ zɔlubhononyɔ -mɔni 'nia ɔ -kanyɔ wuda -mi, 'in bhla -we ɔ 'nia -tɔɔ, we nya -mɔ yia yia. Vua ɔ -kanyɔ yia ɔ, 'in ɔ 'ka ɔ -kaslu 'wupa. Sa -Lago paa wa'a nyɔnuɔ ɔ gbɔ -yɔ -kaslu 'wɔ, 'sa. ⁴⁷ Zɔlubhononyɔ -ɔ -yia ɔ -kanyɔɔ dumagbu, 'in ɔɔ mnazia ɔ 'de la, ɔ 'ka we lenɔ, gan -duun wa yia ɔ 'paa. ⁴⁸ Zɔlubhononyɔ -ɔ 'nia ɔ -kanyɔɔ dumagbu -yi, 'in ɔ nua gbonyuu le, gan -se wa paa ɔ. 'In nyumɛ -ɔ wa 'nyeɛ -lu duun yoo, 'mɔ wa yia -lu duun layibhaa. 'In nyumɛ -ɔ kwɛɛ wa zua -lu duun la, 'mɔ wa yia -lu duun layibhaa bhabha.

-Zezuu 'gbɔ -yɔbhɔbhluɛ yia nyuma nyidi -bhoa

(Mt 10.34-36)

⁴⁹ «-Kosu in -laa dudu -gɔ, 'in na dli 'yibha 'yaa nu, we -nyuma -bha -bhlokpade. ⁵⁰ Siasie -we -wa na batizee -gbɔ, we lenɔ in mia wuda diluɛ nya. ⁵¹ Amia dlu nu, duduɔgɔ -nyuma nyidi in -laa 'wututue -dlɔɔ yi? -lnnya, in

nɛɛ aɪn -ylae, -yɔbhɪhɪlɪbe ɪn -laa wa nyɪdɪ. ⁵² We 'bhu -zɛɛn 'wɔ, nyɪma gbɪ -ka -budu yabhlo zɔ -mɪ, -yɔ wa yɪa 'bhɪhɪlɪba. Ta yɪa 'sɔ -yɔ gwe 'paa, 'ɪn 'sɔ 'ka ta -yɔ gwe 'pa. ⁵³ Dɪde yɪa ɔ 'yɪ -yɔwɔsɔlɪba, 'ɪn 'yɪ 'ka ɔ dɪde -yɔwɔsɔlɪ. 'Nyaa yɪa ɔ 'ɪjwɔnyɪ -yɔwɔsɔlɪba, 'ɪn 'ɪjwɔnyɪ 'ka ɔ 'nyaa -yɔwɔsɔlɪ. 'Lowlii 'nyaa yɪa ɔ 'yuu 'ɪjwɔnɔ -yɔwɔsɔlɪba, 'ɪn 'yuu 'ɪjwɔnɔ 'ka ɔ 'lowlii 'nyaa -yɔwɔsɔlɪ.»

A 'nɔ bhɪlaa 'jɪ 'wɔ la

(Mt 16.2-3)

⁵⁴ -Zɛzɪ nɛɛ 'ya nyɪmaa -zɪlo -ylae: «Da yalɪ -ka laylumanɪ, 'ɪn a gbaa -bha -bhlokpade nyɪ yɪa lɪba, 'ɪn we lɪba 'saa 'pɪɛn^g. ⁵⁵ 'ɪn da 'yɪlɪ -ka 'wɔsɔ zɪlɪkpɛ -papa, a nɛɛ: 'Sloo yɪa yɪa», 'ɪn we yɪ 'saa 'pɪɛn, we 'nɪ mɪsɔ? ^h ⁵⁶ Welɪ 'sɔ -nyɪma! -We weee plɪa dɪdɪ -gɪ -yɔ yalɪ, a -yɪ we 'jɪ. 'ɪn -we mɪa desɛɛn 'plɪda, a'a 'nɔ -mɪsɔ 'wɔ la!

-ɪn -yɔ -na tɔnyɔ 'nɔnnɔ 'wɔla?

(Mt 5.25-26)

⁵⁷ «Lɛɛ ka 'gbɪ, gbɪ mɪa tɪklɪ a 'nɪ we 'wɔsɪsalɪda dayɪa? ⁵⁸ Nyɪmɛ -ka -mɪ gbɪ 'wɪlɪ ladɪlɪ, ɔ -yɔ -mɪ 'sɔ -ka gbɪwɔbhɪnyɪa 'yɪ mɪnɪda -mɪ, da a mɪa -slɔ 'yloogblɪ, -ɪn 'yɪ 'klɪ, -ɪn -yɔ ɔ 'sɔ 'ka gbɪ -bhɪa. ɔ yɪ -mɪ gbɪwɔbhɪnyɔ 'yɪ kwa, 'ɪn -mɔɔ yɪ -mɪ 'slɔja yoo 'nyɛ, 'slɔja yɪ -mɪ -kasɪ 'wɔpa. ⁵⁹ 'ɪn nɛɛ -mɪ -ylae: -ɪn 'nɪ -slɔ ɔ 'wɔbhɪlɔlɔ -su wɪla, -ɪn 'na 'ka -mɔ 'tɪla.»

A 'bhɪtɪ amɪaa dɪlɪ, we 'nɪ -mɪsɔ, 'ɪn a tɪla

13 ¹ We bhɪla, Galɪlee -nyɪma -wa mɪa 'slaka -sada, sa dɪdɪlɪ 'wɪlɪlapɪlɪnyɔ Pilatɪ 'bhaa wa, 'ɪn nyɪma tɔlɪba yɪa we gbaa yɪ -Zɛzɪ -yɪla. ² -Zɛzɪ yɪa we 'bɪgɔpɪlɪ wa -ylae: «Amɪa dɪlɪ nɪ, waa Galɪlee -nyɪma wa 'bhaa, ma -wa gbɪnyuu -lɛnɪnyɪa, we 'ka Galɪlee -nyɪma tɔlɪba 'wɔzɪ yɪ? ³ -

^g12.54 Wee dɪdɪ -mɪsɔ -gɪ, 'yɪlɪ bhɪlɪlɪda 'nyɪ bhɪlɪba 'kɔmɪsɔ.

^h12.55 Wee dɪdɪ -mɪsɔ -gɪ, 'yɪlɪ 'wɔsɔlɪdaa lɪlɪsɔlɪ -pɪpɛ laa slɔ.

lnnya, un nɛɛ aun -ylaɛ, a 'nɪ amɪaa dlu 'bhiti, a 'dɛ weee yia tɪa wa 'bhisa.
⁴ 'ln nyuma kugbua lɛ gbɛta, -wa -gu Siloe we -wa tɪɔlobudu 'kadu bhɪlɪa, 'un
 we yia wa 'bha, amɪa dlu nu, ma nva gbonyuu lɛ, ma -zia -Zeluzalemv
 -nyuma tɔɔva yi? ⁵ -lnnya, un nɛɛ aun -ylaɛ, a 'nɪ amɪaa dlu 'bhiti, a 'dɛ weee
 yia tɪa wa 'bhisa.»

Gblotusu wa laa *figisuu gbvɔv nine

⁶ -Zezu 'pa 'yaa wa -yla gbvɔv nine, ɔ nɛɛ: «Nukpasu yabhlo faa ɔ *-dlɔkpa
 *figisu. 'Yɪ yabhlo nya, ɔ yia we 'bhuee da mnɪ, 'un ɔ 'nɪ we 'bhue yabhlogbɔɔ
 'wlu yɪ. ⁷ Tɔvɔn, ɔ nɛɛ ɔ kpaaa lubhonɔnyaa -kanyɔ -ylaɛ: «-ln yla, we -zv ta nɪ,
 -zugba na yi figisu -mɪnu 'bhuee da, t'un 'yɪ we 'bhue yabhlogbɔɔ. -ln -dɪ we
 -gu! Lɛɛ ka 'gbv we klalɪ dɔdɔv 'wv bhea?»

⁸ «ɔ kpaaa lubhonɔnyaa -kanyɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na -kanyɔ, -in tɪ -bha we, -zv
 -mɪnu nya -slɔ, un 'ka we -yɔ 'bhlu, 'un in 'ka -yɪlikpee zɛnzennv we gwe -yɔ slɪ.
⁹ -De we yi 'sa -mɔ tnv lɔgadaa. We 'nɪ tnv, 'un -in 'ka 'mɪ -yla gba, un -dɪ we
 -gu.» »

-Zezu jipea 'kwegvɔvwnɔ yabhlo

¹⁰ Zuifvɔv Nyapeyɪɪ yabhlo nya, -zugba -Zezu mɪ nyuma gbv -sloluda
 -Lagɔvɔvɔv yabhlo zɔ. ¹¹ We bhɪa, 'ɪvwnɔ yabhlo kaa gu -yɔ, ɔ mɪ -bha. -Zv
 kugbua lɛ gbɛta 'wv 'kwegzuzu 'kwnaa ɔ 'wv, 'un ɔ 'nɪ mnɛni ɔ 'ka 'wvɔglo tɪklu.
¹² Da -Zezu 'yia ɔɔ 'ɪvwnɔ -yɔ, ɔ yia ɔ la, 'un ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «A ka amaa gu kwɛɛ
 'tɪa!» ¹³ -Zezu palɔ ɔ sɔ -gu la, -bha -bhɔkpadɛ ɔ -gloa 'wv tɪklu, 'un ɔ yia
 -Lagɔɔ 'ɪvɪ mnɪvɛ bhɪ.

¹⁴ -Zezu ka 'ɪvwnɔ -mɔvɪ jipe Zuifvɔv *Nyapeyɪɪ nyaa 'gbv, -Lagɔvɔvɔv
 'yugalɪnyɔ yia 'cɛ 'pa. ɔ nɛɛ nyumaa -zlo -ylaɛ: «-A ka 'yɪ gbelibhlo -a 'ka we
 nya lubho nv. A yi -mvɔv nya amɪaa 'dɛ jipea. We 'na -zɛɪ Nyapeyɪɪ nya -nɪ!»

¹⁵ Nyumaa -Kanyɔ yia we 'bɪɔvɔpɪɪ ɔ -ylaɛ: «Wɛɪ 'sɔ -nyuma, Nyapeyɪɪ nya
 a'a -sa amɪaa 'bhɪ -yɔ amɪaa -sokofɪɪ lubhu we 'wvɪlɪ -gbo -yɔ -bhlo -bhloo,
 'un a'a kwa we 'madaa, we 'nɪ mvɔv? ¹⁶ 'ln Abɪaamvɔv zɔvayɪɪvwnɔ -mɔvɪ, 'mɔ

-Saatan gbuun, we -zu kugbua ɛ gbeta ni, un nɛɛ aun -yla 'lee, we mi nu, wa 'ka ɔ -blo Nyapeɣɩ nyaa?»¹⁷ -Zezu gbaa wɛɩ -muni, tɔun, zu yia ɔ tonyuma weee 'bha. 'In -zugba gbɩ 'kadɩ weee ɔ mia lenuda, nyumaa -zlo li we 'muna.

Su wa laa *mutadi, we 'yaa gbɩɩ nine

(Mt 13.31-32; Mk 4.30-32)

¹⁸ -Muu 'biɣu, -Zezu nɛɛ: «Lɛɛ -lu -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɩɩe -yɔ we 'wuwɩa, 'in lɛɛ in 'ka we 'wupalaa?»¹⁹ Su wa laa *mutadi, -we ka 'ya nyume yabhlo gbua ɔ kpaɩ, 'mu we -yɔ we 'wuwɩa: we mia, we yia su -zɛ, 'in 'zianya yia we 'kɩya -nyidi lɩɩ 'subha.»

'Flooɔ gɔɔɔ gbɩɩ nine

(Mt 13.33)

²⁰ -Zezu nɛɛ 'yae: «Lɛɛ -lu in 'ka -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɩɩe 'wupalaa?»²¹ Gɔɔ 'ɣwɔnɔ yabhlo slua 'floo -bhɔbhɩu kilo glɩ -bhlo 'ya gbu lu, ɔ bhɩta we, 'in we yia 'yɩ, 'mu *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɩɩe -yɔ we 'wuwɩa.»

Plalɩda poo

(Mt 7.13-14, 21-23)

²² -Zezu mi -Zeluzalemɩ -gbein mɩda, -zugba ɔ -yɔ nyumaa -sloluslɔue mɩ 'gbe 'kadɩ -yɔ 'gbe yua nuɩɩɩɩɩ. ²³ 'In nyume yabhlo yia ɔ layɩbhae: «Nyumaa -Kanyɔ, nyuma -wa 'kaa gbu 'wubhu, wa 'na 'ka 'wuzuu?»

-Zezu yia we 'biɣupali wa -ylae: ²⁴ «A 'temanɩ amɩaa 'de la, a 'ka plalɩda poo 'wu 'plɩɩ. In nɛɛ aun -yla, nu, nyuma -duun yia -bhaa 'plɩɩe laylaa, 'in wa 'na 'ka we mneni. ²⁵ Da -buduu -kanyɔ -ka 'wusɔ, ɔ -ka ɔ -budu -gbali, 'in a tua 'pipee. A bhɩa -buduu bhɩbhɩɩe, 'in a gbaae: «Nyumaa -Kanyɔ, -in -kali -bha -aun -yla.» We 'biɣu ɔ yia 'palia aun -ylae: «In 'ni amɩaa 'bhɩɩda da -yi!»

²⁶ Tɔun, 'in a gbaa ɔ -ylae: «-A -yɔ -mi 'sɔ ka li, 'in -a yia 'ma dabudu, 'in -in yia -amɩaa 'gbee -gbɩgbɩ 'wu nyuma -slolu!»²⁷ Gbaa ɔ yi 'yaa aun -ylae: «In 'ni

amīaa 'bhulūda da -yi. Amīa weee nva gbunyuū lē, a vla 'mī gwe!› ²⁸ Da a yia *Ablaamu, *Izaki, *Zakōbu -yō -Lagōgbūū -falūpanya weee 'yīa, -Lagōō nyumaa 'wlulapūlgbe 'wū, 'in wa 'ka amīa 'pipee viteli, -bha a yia wīa, 'in a 'ka gla 'woli! ²⁹ 'Ylūū 'wūśōlūda, 'ylūū bhilīda, 'ylūū 'wūśōlūdaa lilisōlū -yō kōpēsōlū, -mō nyūma yīa 'bhua, 'in wa 'ka dabūdū li -Lagōō nyumaa 'wlulapūlgbe 'wū. ³⁰ 'In -slēēn da, -wa -gaa lū, tōlva yīa 'yuganya -zēa, 'in -wa -gaa 'yū, -maa tōlva yīa lūganya -zēa.»

-Zezu wīa -Zeluzalēmūū 'gbū

(Mt 23.37-39)

³¹ We bhla, Falizinyūma tōlva bēa -Zezu kwesi, 'in wa nēē ō -ylāē: «-In 'bhū da, -in mni da -putu. Nu, Ewlođu 'yībha ō 'ka -mī 'bha.»

³² -Zezu yīa we 'bīgūpālī wa -ylāē: «A mni, a gba -totoo -bho -nyūmē mīa nī -ylāē: zuzu 'nyīi na vūa, 'in na jīpēa guzūnyā -zēēn -yō cīzī. 'In we 'ylī taa zlī na bhīa na lubho. ³³ Nu, -zēēn, cīzī -yō cīzīēlū, we mī nū, in zū na nōnūē 'yīlīyō. Nu, wa 'ka -Lagōgbūū -falūpanyō 'bha 'gbe -putu -gū, we 'nī 'yīi nani, 'mū we 'nī -Zeluzalēmū 'wūbhū.

³⁴ «-Zeluzalēmū -nyūma, -Zeluzalēmū -nyūma, amīa -wa bhāa -Lagōgbūū -falūpanya, 'in nyūma -Lagōō paa aun yoo, -wa bhāa wa gbōkū 'wū. Bhla weee nya, sa nynu gūgwālāa we 'yūa 'wlu we -kapue zō, 'in we gbliā we -gū la, in 'yībha in 'ka 'sa aun 'wlūgūgwālī, 'in a 'nī we -yōŋwū. ³⁵ We 'gbū, -Lagōō yīa amīaa -budū 'kadū sōlū lapalīlīa. 'In in nēē aun -ylāē: a 'na 'ka 'maslēēn 'mī 'yū tklū, 'in bhla -we nya a 'kaa gba nū,

 'Nyūmē ō yīa Nyūmaa -Kanyōō 'ŋnī nya,

 -Lagōō ŋwānā ō 'nyū lā,

'in we bhla 'kaa nynī.»

-Zezu jīpēa guzūnyō yabhlo, Zuīfūū Nyapēylī nya

14 ¹ Zuīfūū Nyapēylī yabhlo nya, Falizinyūmaa 'yūgalīnyāa 'yabhlo laa -Zezu ō 'dēē -gbe, ō -yō ō 'ka li dabūdū. -Zezu plāa ō -budū zō,

-zugba Falizinyuma -wa mia -bha, -maa yla ɔ tenyii. ² -Zugba nyume yabhlo kaa 'yilyligu -yɔ, -mɔɔ 'yiligbe ɔ 'yu. ³ 'ln -Zezu yia -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyuma layibhae: «Lee, -amtaa tite nye nyume 'yoo yaayu, we'e 'nye ɔ 'yoo, ɔ 'ka nyume jipe Nyapeyɩ nyaa?»

⁴ 'ln wa 'nɩ 'yibha wa 'ka we 'bɩgɔpali. -Zezu 'bhitia ɔɔ guzɔnyɔɔ -gbe la, 'nɩ ɔ yia ɔ jipe. 'ln ɔ nɛɛ ɔ -yla: -nɩ mɩ. ⁵ 'Bhie, ɔ nɛɛ wa -ylae: «Aɩ glaa -nyume yabhlo, -de ɔ yuu, ɔ -ka -klɔ 'wobho, ɔ 'na 'ka -mɔ ɔ -saa, yaayu -de ɔ bhlii, we -ka -klɔ 'wobho, ɔ 'na 'ka -mɔ we -sa Nyapeyɩ nyaa?»

⁶ Da -Zezu gba 'saa, wa 'nɩ mneni wa 'ka we 'bɩgɔpali ɔ -yla.

-ln 'na 'bhulu -na 'de 'wɔ nyume 'kadu 'bhisa -nɩ

⁷ -Wa wa laa wee 'feti -gu, -wa mia 'bɩ -zɔnɩ 'wobhuda, -Zezu 'yia wa -yɔ, 'nɩ ɔ yia wa gbɩɩ nine -mɩnɩ 'pali: ⁸ «Da nyume yabhlo -ka -mɩ la 'ɲwɔkwafetu -gu, -nɩ -ka -mɔ nyini, -nɩ 'na -dɩ 'bɩ -zɔnɩ mia 'yugbeɩn -gu la -nɩ. -We ka gbɩ -wa, nyume -ɔ ka -vacɩ -zia -mɩ, -de wa ka -mɔɔ laa! ⁹ 'ln nyume -ɔ laa a 'de 'sɔ wee 'feti -gu, ɔ -ka yi, 'nɩ ɔ 'ka -mɩ -yla gbae: «-ln 'nye ɔ 'bɩ -mɩnɩ, zɩ nya -na yia 'wɩsɔa, 'nɩ -nɩ 'ka lugbeɩn ladia mɩ. ¹⁰ Nu, da nyume -ka -mɩ la 'feti -gu, -nɩ -ka -mɔ nyini, -nɩ mɩ -nɩ -dɩ lugbeɩn la. 'ln -ɔ laa -mɩ da ɔ -ka yi, 'nɩ ɔ 'ka -mɩ -yla gba: 'Tale, yi, -nɩ 'ka 'bɩ -zɔnɩ -gu ladi.» Tɔn, 'nɩ -mɩv yilimania -na 'ɲnɩ, nyuma -wa -nɩ -yɔ wa 'sɔ mia lililu gwe 'yiliya 'wɩ. ¹¹ Nu, nyume -ɔ yilimania ɔ 'de, zɔ -Lagɔ yia ɔ belia, 'nɩ nyume -ɔ belta ɔ 'de zɔ, 'yilimania -Lagɔ yia ɔ.»

-Wa a 'kaa la lililu -yɔ

¹² 'Bhie -Zezu nɛɛ -ɔ laa ɔ -ylae: «Da -nɩ -ka lililu lenv, -nɩ 'na lali -na 'talea, -na bhelia, -na zɩyalyinyuma -yɔ -na -lima 'ɲnumnyaa 'dekpuv -nɩ. Nu, zɩ wanɩv 'yɩ -ka nyini wa -ka -mɩ la, -zugba -we -nɩ nua le we 'bɩgɩ wa 'pali.

¹³ Nu, -nɩ -ka 'fetu lililu lenv, -nɩ la bobabhanya, 'kukunya, 'tɩgtɩgɩnya -yɔ 'lɔlɔnya. ¹⁴ Nu, -nɩ -ka 'sa nɩ, -zugba, 'wɩtɩtɩv -dlɔɔ mɩ -na -nɩ nya. Wa 'nɩ

mneni wa 'ka -mi -lu yabhlogbɔɔ 'nye we 'bigu. Nu, -Lagɔ yia we 'bigupalia -mi -yla. Da nyuma tuklu yia titlunya glaa 'wusɔa, we zli.»

'Feti 'kaduɔ gbvɔ nine

(Mt 22.1-10)

¹⁵ -Muv 'bigu, nyuma -wa mia lililu gwe, wa glaa -nyume yabhlo 'nva welunya -mni, ɔ nɛɛ -Zezu -ylae: «Nyume ɔ yia lia -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapitigbe 'wu, 'wututve -dlɔɔ mi -mɔɔ -nu nya.»

¹⁶ -Zezu nɛɛ ɔ -ylae: «Nyume yabhlo -saa 'feti 'kaduɔ, 'in ɔ yia nyuma duun la. ¹⁷ Lilibhla bea, 'in ɔ yia ɔ zɔlubhononyɔ yabhlo tie, ɔ gba -wa ɔ laa -ylae: «A yi, nu, lililuu pipie ka bhia.»

¹⁸ «'In wa 'de weee yia gbagbue bhli -bhlo -bhlo nu, «-In ti -amtaa -yɔgbu 'wu». Tianu nɛɛ ɔ zɔlubhononyɔ -ylae: «In ka kpaɔ yabhlo zɔ, 'mu na mnia 'yia -kpɔ. We 'gbu, -mi na bhuhhoe, -in ti na -yɔgbu 'wu.» ¹⁹ 'In 'yabhlo nɛɛ ɔ -ylae: «In ka 'bhli kugbua zɔ, 'mu na mnia laylala. -Mi na bhuhhoe, -in ti na -yɔgbu 'wu.» ²⁰ -Budv nɛɛ 'ya ɔ -ylae: «Desleen na bhva da 'ɲwnɔ kwada. We 'gbu, in 'ni mneni in 'ka mni.»

²¹ «Zɔlubhononyɔ 'bhitia lu ɔ -kanyɔɔ -gbe, 'in ɔ yia we 'bigu -dunya ɔ -sali. 'In -buduu -kanyɔ yia 'cɛ -papie bhli. 'In ɔ nɛɛ ɔ zɔlubhononyɔ -yla: «-In mni 'gbe nukple slvi, -mɔ we -gblɔgblunya -yɔ we -gwelenya -gu, -in -yɔ bobabhanya, 'kukunya, 'lɔlɔnya -yɔ 'tigitginya yi.» ²² -Muv 'bigu, zɔlubhononyɔ yia, 'in ɔ nɛɛ: «Na -kanyɔ, -we -in gbaɔ in nu le, in ka we lenv. 'In 'bu tɔlva yi 'yaa 'wutv.» ²³ 'In -buduu -kanyɔ nɛɛ ɔ zɔlubhononyɔ -ylae: «-In mni, -in 'plili -gwelenya -gu, we -yɔ kpaɔ -yoonya 'wu, 'in -wa -in -ka 'yi, -in gba wa -yla -gla nya, wa yi na -gbe. 'In na -budu 'ka ye. ²⁴ In nɛɛ ain -ylae: waa tianyuma -wa in laa, wa 'yabhlogbɔɔ 'na 'ka na 'feti -gu -lu li.» »

Sa wa 'kaa -Zezu 'bi nu, mu ni

(Mt 10.37-38)

²⁵ Nyumaa -zlo -yo -Zezu mi 'yloogblo nuda, ɔ 'bhitia wa -gbe, 'in ɔ nɛɛ wa 'dɛ weee -ylɛ: ²⁶ «Nyume -ɔ -ka 'mi 'bi yi, in namanɔ ɔ dudu, we 'ka ɔ dide, ɔ 'nyaa, ɔ 'ɲwɔ, ɔ 'yua, ɔ bhelia, ɔ bhɔɔa -yo ɔ 'debbie -gbolu 'wuzi. We 'ni -mɔɔ, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka na 'bunɔnyɔ -zɛ. ²⁷ 'In nyume -ɔ 'ni ɔ siastee *su 'wɔbhu, ɔ 'ka 'mi 'bi yi, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka na 'bunɔnyɔ -zɛ.

²⁸ «Nu, amiaa lu -nyume -mɔmɔ, -ɔ gba ɔ 'ka -budu 'kadu 'subha, 'in ɔ'ɔ -di la, ɔ'ɔ zɛli 'gwɛzi -we mia ɔ kwɛɛa? 'In -de wee 'gwɛzi mneni we 'ka wee -budu bhiaa? 'In ɔ'ɔ yibheli we 'jia? ²⁹ We 'ni -mɔɔ, ɔ -ka wee -buduu gwe glu pɔli, ɔ sɔ -ka we 'subhasubhee -yɔbhiali, -wa weee yia -bha 'yia, 'in wa bhlia ɔ nyante? ³⁰ Gbaa wa yiaɛ: «Nyume -mɔni bhlia -buduu subhasubhee, 'in ɔ sɔ yia we -yɔbhiali.»

³¹ «Sa -bhlokpɛɛ, nyumaa 'wlulapulunyɔ yabhlo kaa 'slɔja 'wlu glu 'sɔ 'wlu kugbua, ɔ -ka gba, ɔ 'ka nyumaa 'wlulapulunyɔ -putu -ɔ kaa ɔnɔ 'slɔja -zakpa 'sɔɔ -gbe tu kwa, la ɔ dia, 'in ɔ yibhaa ɔ 'dɛ la: 'Lee, in mneni in -yo ɔ 'ka tu gɔɔ? ³² We -ka ɔ 'ni we mneni, 'in ɔ tiea nyuma, nyumaa 'wlulapulunyɔ -mɔnu -gbe. Da -mɔɔ -tlɔɔa -sɔ ɔ -yo la, 'in ɔ 'ka -mɔɔ -yla gba 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -tu wa nyidi.

³³ «Sa -bhlokpɛɛ, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka amiaa lu -nyume nya -mi, ɔ 'ni ɔ -kakalu weee -bli -gu 'pɔli, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka na 'bunɔnyɔ -zɛ.»

Gumu -we 'bhua 'nɔɲwe

(Mt 5.13; Mk 9.50)

³⁴ 'In -Zezu yia we -gudɛ: «Gumu mia, -lu -zɔnɔ -wa. 'In gumu -ka 'nɔɲwe 'bhɔ, sa wa 'ka we namantaa? ³⁵ We 'ni 'yilinani, duduɔ -nu nya, we 'ni 'yilinani -yilikpeduduu -nu nya. 'Pipee wa vitelia we.

«-ɔ -ka we 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nu we.»

Bhlabhle mn̄aa gb̄uu nine*(Mt 18.12-14)*

15 ¹Yli yabhlo nya, *nisun -gwezisanya -yɔ gb̄unyuuu kwe -cian tɔlva bea -Zezu kwesi, wa 'ka ɔ weli yukwli pɔlɔ. ²Falizinyuma -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya saa -Zezuu 'ɲni, wa n̄ɛ: «Nyume -m̄oni kpaa gb̄unyuuu kwe -cian sɔ 'sɔ nya, 'in ɔ -yɔ wa lia dabudu!»

³'In -Zezu yia wa gb̄uu nine -m̄ni 'pali: ⁴«Amuaa lu -nyume yabhlo -ka bhlabhleɛ gl̄v gbu -ka, we lu -bhlabhle yabhlo -ka mn̄ɔ, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka we gl̄v -mn̄va 'ya kugbua le gbomn̄va lida tu? ɔ 'ka wee -bhlo mn̄aa 'yiliblan̄n̄va m̄ni, 'in ɔ ka we 'yu? ⁵'In da ɔ 'yia wee bhlabhle, ɔ dlu namania, ɔ yia we -bli gba lapali. ⁶ɔ n̄yia ɔ -budun̄wɛɛ, t̄ɔun, ɔ laa ɔ 'talea -yɔ ɔ ladunya, 'in ɔ n̄ɛ wa -ylaɛ: «A -yɔ 'm̄i 'sɔ li 'm̄na. Nu, na bhlabhle mn̄aa, in ka we 'yi!»

⁷«In n̄ɛ aun -yla, 'sa -bhlokpade, gb̄unyuu -lenun̄yɔ yabhlogb̄ɔɔ 'bhva ɔ gb̄unyuu 'bu 'gbv, 'm̄na 'kadu m̄i yali. Nyuma tikluu gl̄v -mn̄va 'ya kugbua le gbomn̄va, -wa pupalia 'wlukun̄ la nu, wa gbu 'ni dlu 'bhiti gbu 'wolapili, wee 'm̄na -zi wa -nu 'wu.

'Gwezii tama mn̄aa gb̄uu nine

⁸«Yaayu, 'ɲwn̄ɔ yabhlo kaa 'gwezi tama kugbua, 'in we 'yabhlo -ka mn̄ɔ, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka 'nape -nyuma, 'in ɔ 'ka -budu zɔ laylipe, ɔ 'ka we datali yleleɛ, 'in ɔ 'ka we 'yu? ⁹'In da ɔ 'yia wee 'gwezii tama -bhlo, ɔ laa ɔ 'talea -yɔ ɔ ladunya, 'in ɔ n̄ɛ wa -ylaɛ: «A -yɔ 'm̄i 'sɔ li 'm̄na. Nu, na 'gwezi tama -bhlo mn̄aa, in ka we 'yi!»

¹⁰«In n̄ɛ aun -yla 'sa -bhlokpade, gb̄unyuu -lenun̄yɔ yabhlogb̄ɔɔ 'bhva ɔ gb̄unyuu 'bu 'gbv, 'm̄na 'kadu m̄i -Lagɔɔ 'anzi nyidi.»

Mn̄om̄nyuu gb̄uu nine

¹¹-Zezu n̄ɛ 'yae: «Nyume yabhlo ka nukpasiyua 'sɔ. ¹²'Bisubhayu n̄ɛ ɔ dide -ylaɛ: «Dide, -na 'bi -in 'ka yaa -aun -yɔ ti ni, -in dlili we, 'in -in 'ka na -nu wla.» 'In wa dide yia wee 'bi ɔ 'yua sobhie 'woladlili.

¹³ «'Yli 'sɔ -lɛ 'plɔ, 'in ɔ nyimesɔyɔ yia ɔnuv wee 'bɪ pelɔ 'pa. ɔ 'bhua we 'gwezi 'wɔ, 'in ɔ yia dɔdɔ -putu -gɔ mɪ 'pɪpɪ. -Mɔ ɔ -nyumɔnva wee 'gwezi, pɔnplagbɔ lɛnve nya. ¹⁴ Da ɔ bhia ɔ 'gwezi weee nyumoe, 'in ŋwɔ 'kadu yia wee dɔdɔ -gɔ yi. Tɔn, ɔ 'nɪ lililɔ -kaa 'gbɔ, 'in ŋwɔ yia ɔ 'bhabhiɛ bhli. ¹⁵ -Bha ɔ mɪta -slɛn wee dɔdɔ -gɔv nyumɛ yabhloo -gbɛ lubho nva. 'ln -mɔɔ yia ɔ -mɔɔ kpaa kwa, ɔ 'ka -bobo ŋweku. ¹⁶ ɔ 'yɪbha yaa gwesi -we -bobo lia, ɔ 'ka we li. 'ln nyumɛ yabhlogbɔɔ'ɔ 'nyɛ we ɔ.

¹⁷ «Tɔn, ɔ dli -saa ɔ zukpa, 'in ɔ nɛɛ: «Na didɛɛ lubhonunya ka lililɔ duun, wa 'nɪ mɛnɛni, wa 'ka we li. 'ln, -zugba, -amɪ, na tɪ ŋwɔ nya -seli. ¹⁸ Didɛɛ -gbɛ na yia lubhiti, 'in un 'ka ɔ -yla gbɛɛ: «Didɛɛ, un ka gbonyuu lɛnɔ -Lagɔ -yla, 'in un yia -mɪ -yla we lɛnɔ. ¹⁹ ln 'nɪ -slɛn we 'klɔ -ka, -in 'ka 'mɪ la -na 'yu. Nu, 'bhu 'mɪ 'wɔ -na lubhonunyaa 'yabhlo 'bhisa.» > ²⁰ ɔ -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ didɛɛ -gbɛ lubhiti.

«Da ɔ -tlɔlɔa -slɔ -buduŋwɛɛ -yɔ la, ɔ didɛɛ yia ɔ -yɔyɪ. 'ln nyazɪ yia ɔ 'wɔ yi bhabha, ɔ -yɔ -gwagwɛɛ mɪta ɔ yoo, 'in ɔ yia ɔ gbɛli. ²¹ Tɔn, ɔ 'yu nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «Didɛɛ, un ka -Lagɔ -yla gbonyuu lɛnɔ, 'in, un yia -mɪ -yla we lɛnɔ. ln 'nɪ -slɛn we 'klɔ -ka, -in 'ka 'mɪ la -na 'yu.»

²² «'ln ɔ didɛɛ nɛɛ ɔ zɔlubhonunya -yla: «A 'pulo! A -la ɔ 'yilinɔnɔ -bana yabhlo. A -pla we ɔ 'wɔ, a fa ɔ sɔwɔlu sɔ 'wɔ, a -pla ɔ -sakwla bhu 'wɔ. ²³ 'Bhli -dɔgbɔ palɔ dɛ 'kpɪ, a -yɔ we yi. A 'bha we, 'fɛtɪ -wa! -A 'ka li! ²⁴ Nu, na yu mɪta da, ɔ ka tɪ, 'in ɔ yia ganɔ, ɔ ka mɔɔ, 'in un yia ɔ 'yɪ.» 'ln wa yia 'fɛtɪ -sastɛɛ gwɛdɪ.

²⁵ «We bhla, -zugba ɔ 'yu kpasa mɪ lubho nɔda kpaa. ɔ mɪ -zɔɔ yida, da ɔ cipaa -buduŋwɛɛ, 'in ɔ yia lɔv -yɔ -lilii wɛlɪ 'nɔ. ²⁶ ɔ laa zɔlubhononyɔ yabhlo, 'in ɔ yia ɔ layɪbha: «Lee, lɛɛ -lu nɔ lea?» ²⁷ Zɔlubhononyɔ yia we 'bɪgɔpɔlɔ ɔ -ylɛɛ: «-Na bheli yia lɔ, we 'gbɔ, 'kpɪkabhlɪi -dɔgbɔ -a 'sialta, 'in -na didɛɛ yia we 'bha. -We ka gbɔ -wa, ɔ ka 'kvayli, 'in ɔ yia ɔ 'yɪ.»

²⁸ «'ln ɔ 'yu kpasa yia 'cɛ 'pa, ɔ nɛɛ ɔ 'nɪa -buduŋwɛɛ nɪni. ɔ didɛɛ 'tlaa, 'in ɔ yia ɔ bhuhoe nɪ, ɔ mɪ -buduŋwɛɛ. ²⁹ 'ln 'yu yia we 'bɪgɔpɔlɔ ɔ didɛɛ -ylɛɛ: «-

Talt, un ka -mɪ -yɪa lubho nu -zɔ duun nya. ln 'nɪ -slɔ -na wɛlɪ yabhlogbɔɔ 'nɔŋwɛ -sa. 'ln -zugba, -un 'nɪ -slɔ -amɪ wliyu yabhlogbɔɔ 'nye, un -yɔ na -lima 'ka 'fɛtɪ -sa. ³⁰ -Na 'yɪ -ɔ -nyumɔa -na -li 'naabɔzɪŋwnɪ nya nɪ, mɔ yia lɔv 'gbɔ, 'un -in yia 'kpɪkabhlɪi -dɔgbɔ 'kadɔ -a 'sɪalta nɪ 'bha!>

³¹ «ɔ dide nɛɛ ɔ -ylɛ: «Na 'yɪ, -mɪ -yɔ 'mɪ mɪ 'yɪlɪ weee nya. -Lu weee un kaa, we mɪ 'ya -na -nɔ nya. ³² Nɪ, -na bheli -na yɪa da -yɔ, ɔ ka tɪlɪ, 'un ɔ yia ganɔ. ɔ ka mɔɔ, 'un un yia ɔ 'yɪ. We 'gbɔ, -a mneni, -a 'ka 'fɛtɪ 'kadɔ -sa 'mɔna nya.» >

-Luu 'yɪɪɔzɔnyɔ 'nyuuu gbɔv nine

16 ¹ -Zɛzɛ nɛɛ ɔ 'bɪnɔnyɪa -ylɛ: «'Yɪlɪ yabhlo nya, 'ŋnumnɪnyɔ yabhlo ka ɔ zɔzɔnɔv 'yɪɪɔzɔnyɔ yabhlo, 'un nyuma yia ɔ -yɪa fɛn 'tɔbhɔa mɔnɪ nɪ: «-Na zɔzɔnɔv 'yɪɪɔzɔnyɔ mɪ -na zɔzɔnɔ -nyumɔa.» ² Tɔvɔn, ɔ yia ɔ zɔzɔnɔv 'yɪɪɔzɔnyɔ la, 'un ɔ nɛɛ ɔ -ylɛ: «ln ka 'dɪ 'nyuu 'nɔ -na gbɛgbɛn. Lubho -we -in nɔa, -in -slɔlɔ 'mɪ we 'klɔ. -We ka gbɔ -wa, -in 'na 'ka -slɛɛn na zɔzɔnɔv 'yɪɪɔzɔnyɔ -zɛ.»

³ «ln ɔɔ lubhonɔnyɔ nɛɛ ɔ 'dɛ dɪlɪ zɔɛ: «Na -kanyɔ -ka 'mɪ kwɛɛ -sa, sa un 'ka we nɔa? ln 'nɪ late, un 'ka kpaalubho nu. 'ln, un 'ka -kɔn, zɔ -mɔv bhaltɪ 'mɪ.

⁴ Aa! Da na -kanyɔ -ka 'mɪ kwɛɛ -sa, -we un 'kaa lɛnɔ, 'un nyuma tɔlɔa 'ka 'mɪ 'bɪ 'nyɛ, un -yɪ we!>

⁵ «ln -wa ɔ -kanyɔɔ kpagbɔ mɪa 'wɪlɔ, ɔ yia wa la -bhlo -bhlo. ɔ yia tɔanɔ la, 'un ɔ nɛɛ -mɔɔ -ylɛ: «Na -kanyɔɔ kpagbɔ zuma mɪ -mɪ 'wɪlɔ?»

⁶ «-Mɔɔ yia we 'bɪgɔpaltɪ ɔ -ylɛ: «Kpɪ -balɪi glɔ gbɔ mɪa 'mɪ 'wɪlɔ.»

«ln ɔ nɛɛ -mɔɔ -ylɛ: «-Na 'sɛbhɛ nɪ, -in -dɪ la slɔv, -in cɛltɪ glɔ 'sɔ 'ya kugbɔa.»

⁷ «-Mɔv 'bɪgɔ, 'un ɔɔ lubhonɔnyɔ yia 'yabhlo layɪbhaɛ: «ln -mɪ, kpagbɔ zuma -in ka 'wɪlɔ?»

«ln -mɔɔ yia we 'bɪgɔpaltɪ ɔ -ylɛ: «'Mɔɔ bɪi glɔ gbɔ.»

«ɔ nɛɛ ɔ -ylɛ: «-Na 'sɛbhɛ nɪ, -in cɛltɪ glɔ -mɔv.»

⁸ «Nu, -luu 'yliyɔzɔnyɔ 'nyuuu -kanyɔ yia ɔ 'ɲni kwali ɔ nactikakie 'gbu.» 'In -Zezu yia we 'wlubha, gbagbie nyae: «Nu, dudu ni -gu -nyuma ka nact 'nyuu wa 'dekpua nyidi, we 'ka zli 'klu -nyuma -zi.»

⁹ -Zezu yia we -gudie: «In nɛɛ aɩn -ylae: a dili nyuma 'tale, duduɔɔ 'ɲnumɩlu nya. Zli we yia aɩn 'wubɔa, 'in wa 'ka amiaa 'lakpasu kpa, -Lagɔɔ -zɔɔ.

¹⁰ «Nyume -ɔ mia tuklu -li yua -sesɛɛ lenɔda, ɔ tuklu 'ya -li 'kadu lenɔda. Nyume -ɔ 'nia -mi tuklu -li yua -sesɛɛ lenɔda, ɔ 'ni 'ya tuklu -mi -li 'kadu lenɔda.

¹¹ A 'ni -mi tuklu, 'in a 'ka dudu -guɔ 'ɲnumɩli -we bhua la kpa, nyɔɔ 'ka aɩn 'ɲnumɩlu -zɔɔ yoo 'nyea? ¹² 'In a 'ni -mi tuklu, a 'ka nyuma -putuu -lu kpa sa -yibheli, -we -wa amiaa -nu, nyɔɔ 'ka we aɩn 'nyea?

A 'na 'bhulu 'gwezi 'wu amiaa -kanyɔ nya -ni

¹³ «Lubhonɔnyɔ yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka -cian 'sɔ -yla lubho nu. Nu, 'yabhlo ɔ yia 'wunya, 'in ɔ 'ka -bhloo zekali. 'Yabhlo -yɔ ɔ yia lanea, 'in -bhlo 'ka ɔ dudɔnyumanu. A 'ni mneni a 'ka -Lagɔ -yɔ 'gwezi -yla lubho nu dabudu.»

-Zezu gbaltɔ Falizunyuma -gu

(Mt 11.12-13, 5.31-32; Mk 10.11-12)

¹⁴ 'Gwezi nani Falizunyuma duduɔ 'gbu, wa 'nua welinya -muni, -zugba wa palti -Zezu gla. ¹⁵ -Zezu nɛɛ wa -ylae: «Amia nua amiaa 'de nyuma tuklu 'wu nyuma 'yiliya 'wu, 'in -Lagɔ -yi amiaa dli. Nu, -we mia 'kaduɔ nyuma 'yiliya 'wu, 'wu -Lagɔ nyɛa we.

¹⁶ «We 'ka 'Zan -Batisu bhla yli, -zugba Moizu titee 'sebhe -yɔ -Lagɔgbuɔ -falɩpanyaa 'sebhe mi la. We 'ka wee bhla 'wubhu, -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapuliɔgbu wa gba. 'In nyuma duun guɔ la, wa 'ka we zɔ pla. ¹⁷ Nu, yali -yɔ dudu mneni we 'ka labhu. 'In titee cɛlilu 'ya yabhlogbɔɔ 'ni mneni we 'ka 'sa labhu.

¹⁸ «Nyume -ɔ -ka ɔ 'ɲwnɔ kwnɛɛ -sa, ɔ -ka 'ɲwnɔ -putu kwa, gbunyuu ɔ nua lɛ. 'In -ɔ -ka kwnɛɛsaɲwnɔ kwa, gbunyuu -mɔɔ nua lɛ.»

'Ŋnumnunyɔ -yɔ bobabhanyɔ -Lazali

¹⁹ -Muu 'bɪgɔ, -Zezu yia wa gbɔɔ nine -mɪnɪ 'pali: «'Ŋnumnunyɔ yabhlo mɪ bhaa, 'yilinano -naanya ka -vale 'tɛa, 'mɔ ɔ plaa 'wɔ. 'ɪn 'yɪ weee zɪ, ɔ saa 'fɛtɪ 'mɔna nya. ²⁰ -Muu bhla, bobabhanyɔ yabhlo wa laa -Lazali, -ɔ ka ku 'gbia 'bhua la, -mɔɔ pɪ ɔɔ 'ŋnumnunyɔɔ -budɔɔwɛɛ la. ²¹ 'ɪn lililunya -we bhlia ɔɔ 'ŋnumnunyɔɔ 'tabhle ɔɔ, -Lazali 'yubha yaa ɔ 'ka we li. 'ɪn -zugba gwunya mɛnɪ ɔ 'gbia 'yɪ la.

²² «'Yɪ yabhlo nya, bobabhanyɔ yia tɪ. 'ɪn -Lagɔɔ 'anzinya yia ɔ Ablaamu kwesi kwa. 'Ŋnumnunyɔ -mɔɔ yɪ 'yaa tɪ, 'ɪn wa yia ɔ 'bhlu. ²³ 'Ŋnumnunyɔ mɪ stada -mɔ tɪtɪlunya dɔdɔ -gɔ, ɔ 'bhua 'wɪ 'wɔ, 'ɪn ɔ yia Ablaamu -yɔyɪ 'pɪpɪ, -zugba -Lazali mɪ -mɔɔ kwesi. ²⁴ Tɔɔn, 'ɪn ɔ yia 'wɔkpɪ: «Dide Ablaamu, -ɪn 'yɪlɪ 'mɪ nyazi, -ɪn tie -Lazali, ɔ 'ka ɔ -kwɪtayaa 'mɛɛ 'nyu lɔ fa, 'ɪn ɔ 'ka na mɔ -gɔ lawɔtɔlɔ. Nɪ, ɪn mɪ stada bhabha -seli -kosu 'wɔ.»

²⁵ «'ɪn Ablaamu yia we 'bɪgɔpali ɔ -ylae: «Na 'yɪ, -ɪn 'pa -bha dɪ nɪ, -ɪn ka -nanɔɔ zɔzɔnɔ weee 'yɪ zɪmɛ dɔdɔ -gɔ, -zugba -Lazali sia. -Sɛɛn, wa mɪ -Lazali dɪ -bɛɔ -yɔpaliɔ -seli, -zugba -mɪ -na sia. ²⁶ 'ɪn 'ya, 'gbɪwɪ 'kadu mɪ a -yɔ -aɪn 'sɔ nyɪdɪ. We 'gbɔ, nyɪma -wa 'yubhaa wa 'ka -amɪaa -gbɛ 'bhɔ, wa 'ka amɪaa -gbɛ mɪnɪ, wa 'nɪ we mɛnɪ. 'Sa -bhloo 'dɛ, da -ɪn mɪa, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mɛnɪ -mɔɔ 'ka 'ya -mɔ 'bhɔ, 'ɪn -mɔɔ 'ka -amɪaa -gbɛ yɪ.»

²⁷ «'ɪn ɔɔ 'ŋnumnunyɔ nɛɛ: «Dide, -mɪ na bhuhhoe, we -ka 'sa -mɪ, -ɪn tie -Lazali na didee -budɔɔwɛɛ. ²⁸ Nɪ, ɪn ka bhelia gbu, -Lazali kwa wa wɛɪ, wamɪa yɪ 'ya stastada -mɪnɪ yɪ.»

²⁹ «Ablaamu yia we 'bɪgɔpali ɔ -ylae: «Na bhelia ka Moizu titee 'sɛbhe -yɔ -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyaa 'sɛbhɛ kwɛɛ, -we we gbaa wa -yla, wa zɔ we 'nɔɔwɛɪ!»

³⁰ «'ɪn ɔɔ 'ŋnumnunyɔ nɛɛ: «Dide Ablaamu, gbɔzɔnɔ -wa, mɔ -nanɔ -wa 'bhie, nɪ, nyɪmɛ yabhlo -ka -seli 'bhɔ tɪtɪlunya -gbɛ, ɔ -ka wa wɛɪ kwa, 'ɪn wa 'bhɪtia wa dɪ.»

³¹ «'ln Ablaamu nɛɛ ɔ -ylae: «We Moizu titee 'sebhe -yɔ -Lagɔgbuu -falɔpanyaa 'sebhe gbaa, wa 'nɪ we 'nɔŋwe zu, nyumɛɛ 'de yi 'wusɔ tɪtlɪnya glaa, ɔ yi wa wɛlɪ kwaoo, wa 'na 'ka ɔ wɛlɪ 'wɔŋwnu.» »

Gbonyuu -yɔ nyumɛɛ -yɔgbu 'wɔtɪtɪe

(Mt 18.6-7, 21-22; Mk 9.42)

17 ¹-Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnya -ylae: «Gbɔ -we 'kaa nyuma gbonyuu lukwa, we mɪ la 'kɔmɔɔ. Nyumɛ ɔ ka -gbe wee gbonyuu -ka 'bhu, gbonyuu mɪ ɔ -nɔ nya. ²'ln wa -ka ɔ tukpa 'kadu -bli -yɔ gbuanɪ, wa -ka ɔ gumunyu lɔ viteli, we nanɪ 'yli ɔ -nɔ nya. ɔ yi 'ylaastɪ -manu 'yabhlo gbonyuu lukwa. ³A zu amɪaa 'de 'yɪyɔ!

«-Na bheli -ka gbonyuu lɛnu, -in palɪ we ɔ -yla la. ɔ -ka we yibheli, -in tɪ ɔ -yɔgbu 'wɔ. ⁴-Na bheli -ka -mɪ -yla gbonyuu lɛnu -zakpa gbesɔ 'ylɪ -bhlo nɔkplɛ, 'ɪn ɔ -ka -na -gbe yi, ɔ -ka we yibheli, wee 'ylɪ -bhloo 'de nya -zakpa gbesɔ, -in tɪ ɔ -yɔgbu 'wɔ.»

-ln 'ylimanɪ -amɪaa dlɪzɔzɔve -gɔwɔla

⁵'Ylɪ yabhloo zɪ, -Zezuu tɪtɪenya nɛɛ ɔ -ylae: «Nyumaa -Kanyɔ, -in 'ylimanɪ -amɪaa dlɪzɔzɔve -gɔwɔla.»

⁶'ln Nyumaa -Kanyɔ yia we 'bɪgɔpalɪtɪ: «Amɪaa dlɪzɔzɔve -ka -mɪ 'kienyi mutadu 'ya 'bhisa, a mnɛni a 'ka su -mɪnɪ -yla gba: «-ln 'tlu, -in 'ka -na 'de faa mɪnɪ gumunyu lɔ», 'ɪn we zua aɪn 'nɔŋwe.

Lubhonɔnyɔ nɔnɔ -lubho

⁷«Sa 'bhisa: aɪn glaa, nyumɛ yabhlo ka lubhonɔnyɔ yabhlo, kpaapanyɔ nya, 'nɔɔlɔu 'yɪlyɔzɔnyɔ nya. Da -mɔɔ -ka kpaɔ 'bhu, ɔ -ka -mɔɔ -yɔyɪ, ɔ yi -mɔɔ -yla gba: «-ln yi slɔ, -in 'ka lii?» ⁸-lnnya, nu, gbaa ɔ yia ɔ -ylae: «-ln pi na lililu, -in 'bhiti -na -bana. -ln wla na lililu, un -ka lilie bhua 'bhie, -in 'ka -na -nɔ li.» ⁹ɔ 'nɪ mnɛni ɔ 'ka ɔ lubhonɔnyɔ fuo 'pa, -we ɔ gbaa -mɔɔ -yla, -we -mɔɔ nɔa lɛɛ

'gbu, we 'ni muv? ¹⁰ 'Sa we mi 'yaa amiaa -nu nya: -we weee -Lago gbaa a nu le, a -ka we lenu, a gbae: «Lubhonunya -kpuva -amia -mia, -we -Lago gbaa -a nu le, 'mu -a nua le.» »

-Zezu jipea *solubhanya kugbua

¹¹ Da -Zezu mta -Zeluzalemv mnida, 'in o yia Samalii -yo Galileee 'wugbelida 'plulu. ¹² Da o plaa 'gbe yabhlo nukple, 'in *solubhanya kugbua yia o yoo yi. ¹³ Wa -tlulu o -yola, 'in wa yia 'wukpikpie bhli: «-Zezu, -Slolunyo, -in 'yulu -ain nyazi!»

¹⁴ -Zezu 'yia wa -yo, 'in o nee wa -ylae: «A mni amiaa 'de -Lagobubonya 'kluslolu.»

Da wa mia mnida, 'in wa yia 'pu. ¹⁵ Wa glaa, 'yabhlo yibhelia we 'ji nu, o ka 'pu, 'in o yia lubhiti, -zugba o mnuni -Lagoo 'hni, 'wukpikpie nya. ¹⁶ O bhlia -Zezuu bhu -yo, o yia o 'wlu zofa, 'in o yia o fuo 'pa. O nyume mia, *Samalii -nyume -wa. ¹⁷ Toun, -Zezu nee: «Lee, nyuma kugbua 'ni 'puv, wa gbomnua pnu 'na? ¹⁸ Mu we 'ni 'lakpayu -moun 'wobhu, nyume yabhlogbo 'ni 'wlukoun lapupalu, o 'ka -Lago fuo 'paa yii?» ¹⁹ 'Bhie, -Zezu nee o -ylae: «-In -so 'wu, -in mni. -Na dluzove ka -mi pue.»

-Lagoo nyumaa 'wlulapilte mi ain nyidi

(Mt 24.23-28,37-41)

²⁰ Falizunyuma yia -Zezu layibha 'lee: «Lebhla -Lagoo nyumaa 'wlulapilbhla 'ka nynia?» 'In -Zezu yia we 'bigupalu wa -ylae: «-Lagoo nyumaa 'wlulapilte mia, wa'a 'yi we -yo 'yli nya. ²¹ Wa 'na 'ka gba nu, «A -tali, -Lagoo nyumaa 'wlulapilte mi -seli!» 'in «We mi mo!» A yibheli we 'ji nu, *-Lagoo nyumaa 'wlulapilte mi ain nyidi.»

'Ylu -we nya Nyumee 'Yu 'kaa yi

²² 'Bhie, -Zezu nee o 'binonya -ylae: «Bhla yabhlo yia nynia, 'in a 'ka gba, a 'ka *Nyumee 'Yu 'yi, 'yilu -bhlogbo nya, 'in a 'na 'ka o 'yi. ²³ Nyuma -ka gba: O

mi -seli, 'in wa -ka gba, «D mi mo», a 'na dili we dili 'wu -ni, 'in a 'na mnuni -mo -gwagwie nya -ni. ²⁴ Sa 'nyu -ka 'yika 'pa, we -nyumali bhua yalu gwedilida, 'in we mnua we bhulida, zli Nyumee 'Yu yia yia, 'sa o yia -mia. ²⁵ We mi nu, o sia -slo bhabha, 'in desleen -nyuma 'ka o solu lapali.

²⁶ «-We 'pla *Noweee bhla, Nyumee Yuu yiyizli, mu -bhloo de yia lenua.

²⁷ Noweee bhla, nyuma mi lida, wa mi 'mada, wa mi kukwalida, wa mi wa 'hwniyua yli zuda, 'in Noweee batoo 'wu -gbla yli yia nyini. Nowee -gblaa batoo 'wu, toun, zezeguda lva, 'in 'nyu yia nyuma lasa.

²⁸ «*Lotuv bhla 'sa -bhlokpade we nua: nyuma mi lida, wa mi 'mada, -zugba, wa zo lu, 'in wa pa -vale, wa pa kpa, 'in wa subha -budu. ²⁹ 'In 'yli -we nya Lotu 'bhua *Sodomu, wee 'yli nya -Lago kwilila -kosu -yo -bhuhui slo, 'in we yia wa lasa.

³⁰ «'Yli -we nya Nyumee 'Yu yia 'bhlewlua, 'sa -bhlokpade we yia nua.

³¹ «Wee 'yli nya, o -ka nyapada -mi 'pipee, o 'na mnuni o 'gba 'wubhua -budu zo -ni. 'Sa -bhlokpade, o -ka kpa -mi, -mo 'na bhitili lu -zo -ni. ³² A 'pa Lotu 'hwno dili -gu. ³³ Nyume o -ka o 'yliyogagie 'wugu, 'wu o yia we baa. 'In o -ka o 'yliyogagie 'wubo, kwee we yia o -tua. ³⁴ 'In nee ain -yla gbuzono sae: wee 'yli -muni sabo, nyuma 'so -ka lapida -mi, 'yabhlo wa yia 'wubhua, 'in wa 'ka -bha -gudu ti. ³⁵ 'Ihwni 'so -ka -lu bhuda -mi, 'yabhlo wa yia 'wubhua, 'in wa 'ka -bha o -libheyi ti. [³⁶ Nyuma 'so -ka kpa -bhlo 'wu -mi, 'yabhlo wa yia 'wubhua, wa 'ka -bha o -libheyi ti.]»

³⁷ 'In -Zezu 'bunonya yia o layibha 'lee: «Nyumaa -Kanyo, da gbu -muni 'ka lenua?»

'In -Zezu yia we 'bigupali: «Da 'kwie -ka -mi, -bha -hwa -zlo mia.»

Gbwubhunyo 'nyuu -yo -dugbanwo

18 ¹ -Muu 'bigu, -Zezu yia wa gbuu nine 'pali, o 'ka we wa 'kluslolu nu, -Lago wa 'kaa bhuhoda -tu 'komu, 'kua 'na wlati wa 'ylila -ni. ² «Gbwubhunyo yabhlo mia 'gbe yabhlo 'wu, o 'so -Lago, 'in o 'zo

nyume yabhlogbɔɔ 'nɔɲwɛ. ³ Wee 'gbe -bhloo 'dɛ 'wɔ, -dɔgbanjwɔɔ yabhlo mi -bha 'ya. 'Kɔmɔɔ ɔ mɔɔɔ ɔɔ gbɔwɔbɔhɔnyɔɔ -gbe, 'in ɔ gbaa ɔ -ylaɛ: <-ln 'bhu in -yɔ na tɔnyɔ 'sɔɔ nyɔɔ gbɔ 'wɔ.

⁴ «'Yli weee nya, ɔɔ gbɔwɔbɔhɔnyɔɔ'ɔ ɲwɔnɔ we -yɔ. 'Bhie, 'yli yabhlo nya, 'in ɔ yia 'wlukɔɔn lapɔpali, ɔ nɛɛ ɔ 'dɛɛ dli zɔɛ: <'in sɔ -Lagɔ, 'in 'in zɔ nyume yabhlogbɔɔ 'nɔɲwɛ, gbɔzɔɔnɔ -wa. ⁵ Nu, -dɔgbanjwɔɔ -mɔɔɔ mi 'mi stalɔɔ duuun 'gbɔ, ɔ gbɔ na yia 'wɔbhua. We 'nɔ -mɔɔɔ, 'in ɔ yia 'mi stalɔɔ 'yli weee nya.» »

⁶ 'Bhie, Nyumaa -Kanyɔ yia we -gɔɔɔɔɔ: «-We ɔɔ gbɔwɔbɔhɔnyɔɔ 'nyuu gbaa, a pɔɔ we yukwli! ⁷ 'ln -Lagɔ naa, -mɔɔ -bhasanya -ka ɔ gbɛgbɛɛn 'wɔkpɔɔɔ -mi zɔɔkpɛ -yɔ jibheza, -mɔɔ 'na 'ka wa -yɔgbɔ 'wɔbhɔ tɔklu? 'Lee, we 'bɔ ɔ yia 'wɔgwɛɛɛɛɛ yɔ? ⁸ ln nɛɛ aɔn -ylaɛ: -unnya, wa gbɔ ɔ yia 'wɔbhua slɔ. 'ln da Nyumɛɛ 'Yu -ka yi, ɔ yi dliɔɔnyɔɔ dɔɔɔ -gɔ yli?»

Falizinyume -yɔ nison -gwezisanyɔɔ gbɔɔ nine

⁹ Nyuma -wa yia wa 'dɛ tɔklu -Lagɔ 'yliya 'wɔ, 'in wa tilia nyuma tɔɔɔ 'ylila, ma -yla -Zezu 'paa gbɔɔ nine -mɔɔɔ: ¹⁰ «Nyuma sɔ mɔɔɔ -Lagɔɔɔɔɔɔ 'kadu zɔ -Lagɔ bhɔbhɔɔɔ. 'Yabhlo -wa Falizinyume, 'in -bɔɔɔ -wa nison -gwezisanyɔɔ.

¹¹ «'ln Falizinyume -mɔɔɔ yia -Lagɔ bhɔbhɔɔɔ ɔ 'dɛɛ dli zɔɛ: <'Oo -Lagɔ, nyuma -tɔɔɔ -wa 'wienya, tɔɔɔ 'nɔ -mi tɔklu, 'in tɔɔɔ -yɔ 'ɲwɔnɔ -putu dia -bɔɔɔ 'wɔ. -Amɔ 'nɔ -maa 'bhisa -mi, 'in 'dɛɔbhie, in 'nɔ nison -gwezisanyɔɔ -mɔɔɔ 'bhisa mi 'gbɔ, na paa -mi fuo. ¹² Lɔkɔwɔlu -bhlo 'wɔ na pla 'sun 'yli 'sɔ, 'in -lu weee na yia, 'in na nyɛa -mi we kɔgbua -gɔ -bhlonɔ.»

¹³ «Nison -gwezisanyɔɔ -mɔɔɔ vɔɔɔ gwe, ɔ 'nɔ 'yɔɔbha ɔ 'ka yali yla, ɔ kpaɔ 'wɔlu la, 'in ɔ nɛɛ: <'Oo -Lagɔ, -in 'yɔɔɔ -amɔ gbɔnyuu -lɛnɔnyɔɔ nyazi.» »

¹⁴ 'ln -Zezu yia we -gɔɔɔɔɔ: «ln nɛɛ aɔn -ylaɛ: ɔɔ nyume -mɔɔɔ, da ɔ mɔɔ ɔ -budɔɔɔwɛɛ mɔɔɔɔɔ, ɔ -yɔ -Lagɔ ka wɛɔɔ -bhlo, we 'ka Falizinyume -zi, -Lagɔ ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔtu 'gbɔ. Nu, nyume -ɔ yilimanɔɔ ɔ 'dɛ, zɔ -Lagɔ yia ɔ bɛɔɔ, 'in nyume -ɔ bɛɔɔ ɔ 'dɛ zɔ, 'yilimanɔɔ -Lagɔ yia ɔ.»

-Zezu ɲwnaa 'yilaasi 'nyu la
(Mt 19.13-15; Mk 10.13-16)

¹⁵ Yli yabhlo nya, nyuma yia -Zezu 'yuyolua -la, ɔ 'ka wa 'nyularɲwna, wa kwe -gɔ lapalte nya. -Zezuu 'bunɔnya 'yia we -yɔ, 'in wa yia waa nyuma vuvue bhli wa 'wluo kpilte nya. ¹⁶ In -Zezu yia waa 'yuyolua ɔ 'de -yɔbɛlti, 'in ɔ nɛɛ: «A 'tide 'yua 'yi, wa 'ka na -gbe yi, a 'na -kɔlv wa 'yoo -ni. Nu, nyuma mia sa 'yilaasi ni 'bhisa, -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilte mi -maa -nu nya. ¹⁷ In nɛɛ aɩn -yla gbɔzɔnɔ saɛ: ɔ 'ni -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapilɔgbɔ -yɔɲwnu 'yisɔkpile 'bhisa, ɔ 'na 'ka -Lagɔɔ -gbe pla.»

ɲnumni nyimesɔyu
(Mt 19.16-30; Mk 10.17-31)

¹⁸ Yli yabhlo nya, Zuifɔv 'yugalunyo yabhlo 'yibhaa -Zezu laɛ: «Na -slolunyo -zɔnɔ, lɛɛ -lu in 'ka lenɔ, 'bhie, 'yiliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'in in 'ka we 'yia?»

¹⁹ -Zezu yia we 'bigɔpali ɔ -ylaɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na la 'mi nyumɛ -zɔnɔ? We 'ni -Lagɔɔ 'debhlogbɔɔ 'wɔbhɔ, nyumɛ -zɔnɔ 'ni -mi. ²⁰ -In -yi -Lagɔɔ *titenya: «-In -yɔ 'ɲwnɔ -putu 'na -dili -budu 'wɔ -niⁱ, -in 'na 'bhali nyumɛ -ni, -in 'na ylili 'wie -ni, -in 'na zɔlv nyumɛ yo -yɔ -ni, -in zɔ -bha -na dide -yɔ -na 'nyaa.» »

²¹ ɔɔ nyumɛ nɛɛ: «Na -kanyɔ, in mi nyimesɔ nya, 'in in yia tite -muni 'nɔɲwezɔvɛ bhli.»

²² -Zezu 'nɔa gbɔ -mɩni, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Lu -we -in 'kaa lenɔ, we -tu 'wɔ -bhlo: -in 'pa -na zɔzɔnɔ weee pɛlv, 'in -in 'ka we 'gwezi bobabhanya 'wɔladlili. 'In -in 'ka 'ɲnumɩte 'yi -Lagɔɔ -gbe. -In -ka we lenɔvɛ bhia, -in yi 'mi 'bi.»

¹18.20 Glɛkiwɛlti 'wɔ, we ji -wa nu: -wa kukwalia, wa -yɔ nyuma -putu 'na -dili -budu 'wɔ -ni.

²³ Nu, ɔɔ nyumɛ 'nua wɛlt -mɪnɪ, ɔ mi 'ɲnumnɪnyɔ 'kadu nyaa 'gbu, 'ɪn we yia ɔ dɪt sumanɪ. ²⁴ -Zezu 'yɪa we -yɔɔ nu, ɔɔ nyumɛɛ dɪt ka sumanɪ, 'ɪn ɔ nɛɛ:

«'ɲnumnɪnyɔ 'ka -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlɪgbe 'wɔ pla, -yɔ we -kaltɪ!

²⁵ 'ɲnumnɪnyɔ 'ka -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlɪgbe 'wɔ pla, we -kaltɪ -yɔ we -zi *-nyɔmɛɛ seenu 'bhɔka 'wɔplɪtɛ.»

²⁶ Nyuma -wa mɪa -Zezu yukwli pɔlɔda, wa nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «Aya! We -ka 'sa -mɪ, nyɔɔ -mɔmɔ 'ka gbu 'wɔbhɔa?»

²⁷ -Zezu yia we 'bɪgɔpaltɛ: «-We ka lɛnve nyuma 'nɪa mneni, -Lagɔ mneni we lɛnve.»

²⁸ Tɔɔn, Pɪɛlt nɛɛ -Zezu -ylɛɛ: «-ɪn -taltɪ, -a ka -amɪaa -lu weɛɛ -bha tɪ, 'ɪn -a yia -mɪ 'bɪ yɪ.»

²⁹ -Zezu nɛɛ wa -ylɛɛ: «ɪn nɛɛ aɪn -ylɛɛ gbɔzɔnɔ saɛ: *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪtɛɛ 'gbu, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka ɔ -budu klaa, ɔ 'ɲwɔnɔ klaa, ɔ bhɛlɪa klaa, ɔ dɪɛɛ -yɔ ɔ 'yua -bha tɪ, ³⁰ -lu -duun ɔ yia 'yɪa bhla -mɪnɪ nya, we 'ka -bha 'wɔzɪ. 'ɪn -mɔv 'bɪgɔ, bhla -we yia yia, 'ɪn ɔ yia 'yɪlɪyɔgagɛ -we 'nɪa bhɪlɔluda -ka.»

-Zezuu -zakpa tanɔ gbaa ɔ tɪtɪtɛ -yɔ ɔ 'wɔsɔ gbu

(Mt 20.17-19; Mk 10.32-34)

³¹ -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnyɔ kugbua lɛ 'sɔ mɪ mɪnɪda, 'ɪn ɔ nɛɛ wa -ylɛɛ: «A -taltɪ, -Zeluzalɛmɔ -a mɪnɪ da. Gbu -we -Lagɔgbɔv -falɪpanyɔ cɛlɪa Nyumɛɛ 'Yuu daa, -mɔ we yia lɛnɔ. ³²⁻³³ Nu, nyuma -wa 'nɪa -Lagɔ -yɪ, -maa -ylɛɛ wa yia ɔ wlaa. 'ɪn -maa 'ka ɔ gla paltɪ, -maa 'ka ɔ velɪ, 'ɪn -maa 'ka ɔ -dlɛ -gɔ slɪ. Sɛlɪa wa yia ɔ, 'ɪn wa 'ka ɔ 'bha, we 'yɪlɪ taa zɪlɪ, 'ɪn ɔ 'ka 'wɔsɔ tɪtɪlɪnyɔ glaa.»

³⁴ Nu, wɛlt -we -Zezu gbaa, we 'jɪ mɪ zɪzɛɛdaa 'gbu, ɔ 'bɪnɔnyɔ 'nɪ we 'wɔlanɔ.

-Zezu jipea 'lɔlɔnyɔ yabhlo Zelikoo gbe nukple

(Mt 20.29-34; Mk 10.46-52)

³⁵ -Zezu 'ka Zelikoo kwesi bea yi, 'lɔlɔnyɔ -dɪ yoo ŋwe -yɔ la, -zugba ɔ zla.

³⁶ Ɖɔ 'lɔlɔnyɔ 'nva 'plɪplɪnyaa wɛli, 'in ɔ yia layɪbha, lɛɛ nu lɛa?

³⁷ 'In -maa nɛɛ ɔ -yla: «Nazaletiyu -Zezu mia 'plɪda.»

³⁸ Tɔɔn, ɔ yia 'wɔkɪ: «*-Davidu 'Yu -Zezuɔɔ, -in 'yɪli 'mɪ nyazuɔɔ!»

³⁹ Nyuma -wa mia -Zezu 'yu nɔda, 'in -maa yia ɔ 'wluo 'kpɪli, wa nɛɛ ɔ -yla: «'Mu ŋwɛ!» 'In ɔ yi 'yaa 'wɔkɪ 'tɪtɛɛ: «-Davidu 'Yuuɔ, -in 'yɪli 'mɪ nyazuɔɔ!»

⁴⁰ -Zezu 'yɪligbea, 'in ɔ nɛɛ nyuma -yla, wa -yɔ ɔ 'sɔ yi. Da 'lɔlɔnyɔ bea ɔ kwesi, 'in -Zezu yia ɔ layɪbha: ⁴¹ «Lɛɛ -lu -in 'yɪbha in nu lɛ -mɪ -yɪlaa?»

-Mɔɔ yia we 'bɪgɔpɪlɛ: «Na -Kanyɔ, -in -blo na 'yɪli, in 'ka layɪ lu.»

⁴² -Zezu nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «-Na 'yɪli -bloɛ, -na dɪtɔzɔvɛ ka -mɪ pue.» ⁴³ -Bha -bhlokpɛɛ, ɔ bhliɪ layɪyɛ, 'in ɔ yia -Zezu 'bɪ mɪni, -Lagɔɔ 'ŋɪni mɪnɪtɛ nya. Nyumaa -zlo 'yɪa we -yɔ, 'in -maa yi 'yaa -Lagɔɔ 'ŋɪni mɪnɪtɛ bhli.

-Zezu -yɔ -Zasee

19 ¹ 'Yɪli yabhlo nya, -Zezu plaa Zelikoo, ɔ mɪ wee 'gbe 'wɔɪɪda, ² 'ŋɪnɪmɪnyɔ yabhlo mia -bha, *nisun -gwezisanyaa -kanyɔ nya, 'mɔ wa laa -Zasee. ³ Ɖɔ mɪ 'klɪ 'yɪda, -de nyɔɔ -wa -Zezuu, ɔ 'ka ɔ -yɔyɪ 'gbu. Ɖɔ mɪ nyumɛ kibhe nya, nyumaa -zloo 'gbu, ɔ 'nɪ mɪnɪni ɔ 'ka ɔ -yɔyɪ. ⁴ 'Yoo -we -Zezu mia kwada, -Zasee tɪɪa -gwagwɛ la, su wa laa sikomɔlv -we 'yɪligbea wee 'yoo ŋwɛ -yɔ, 'in ɔ yia we -gbɪa. -Zezu yia -bha 'plɪɪa, ɔ 'ka ɔ 'yu 'gbu.

⁵ -Zezu nɪnɪa wee su zɔ, ɔ ylɛɛ yalɪ, 'in ɔ nɛɛ -Zasee -ylɛɛ: «-In 'sɪbhli la slɪvɪ, -na -gbɛ in 'kaa -zɛɛn -gu.» ⁶ -Zasee 'sɪbhliɪ la -gwagwɛ nya, 'in ɔ -yɔ -Zezu 'sɔ yia ɔ -buduŋwɛɛ mɪni 'muna nya.

⁷ -Wa weee 'yɪa -bha, 'in -maa yia -Zezu zɔ ŋwuŋwenie bhli, wa nɛɛ: «Ɖɔ nyumɛ ka gbɪnyuuu kwɛ -kanyɔɔ -gbɛ -gva mɪni.»

⁸ 'In -Zasee yia Nyumaa -Kanyo 'yu be, 'in o nee o -ylae: «Na -Kanyo, in 'yibha in 'ka bobabhanya na zozonuu kibhe 'nye. 'In nyoo in -ka 'gwezi duun kwee -sa, in 'ka -moo we -zakpa -mnuu 'nye.»

⁹ 'In -Zezu nee o -ylae: «Pupue ka -zeen -budu -mnuu zo pla. -We ka gbu -wa, -mi mi 'ya Ablaamuu zwaylinyume nya. ¹⁰ Nu, nyuma -wa mnuu, 'ma Nyumee 'Yu yia 'yiliblanuu, 'in o 'ka wa gbu 'wusa.»

Zolubhonunya taa gbuu nine

(Mt 25.14-30)

¹¹ Da nyuma mia -Zezuu weli yukwli puluda, 'in o yi 'yaa wa -yla gbuu nine yabhlo 'pa. -We ka gbu -wa, da o cipaa -Zeluzalem u -yo, 'in wa yia we 'wlukuu lapupali nu, desleen -Lago slolua o nyumaa 'wlulapite.

¹² O nee wa -ylae: «'Innumnyaa zwaylinyume yabhlo mnuu dudu -putu -gu, wa 'ka o nyumaa 'wlulapilunyo -zeli, 'in o 'ka luyi. ¹³ Da o 'kaa mnu, 'in o yia o zolubhonunya glaa nyuma kugbua la. 'In o yia wa -can gbua -bhlo -bhlo 'woladlili. O nee wa -ylae: «A 'pali we -vale, 'in na luyibhla 'ka 'sa nyini.»

¹⁴ «'In o dudu -gu nyuma mi o 'wonyedaa 'gbu, wa yia nyuma o 'bu tie, 'in wa nee: «-A 'nu 'yibha nyume -mnuu pilu -aun 'wlu la.»

¹⁵ «Wa -zela o nyumaa 'wlulapilunyo, 'in o yia o dudu -gu luyi. Toun, o zolubhonunya o 'nyea zlume 'gwezi yoo, 'in o yia wa la. 'In -we wa 'yia, o 'ka we nyee yibheli.

¹⁶ «O zolubhonunya tianu yia, 'in o nee: «Na -Kanyo, 'gwezi -we -in 'nyea 'mi yoo, we -zakpa kugbua ka we -gubho.»

¹⁷ «Nyumaa 'wlulapilunyo nee o -ylae: «We nanu 'yli, zolubhonunyo -zonu -in -mia. -In ka -lu -selee lenve 'yliyozuu 'gbu, 'gbe kugbua na yia -mi yoo 'nyea, -in 'ka we 'wlulapili.»

¹⁸ «O zolubhonunya 'sonu yia, 'in -moo nee: «Na -kanyo, 'gwezi -we -in 'nyea 'mi yoo, we -zakpa gbu ka we -gubho.»

¹⁹«Nyumaa 'wlulapulunyɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-Mi -mɔni, 'gbe gbu na yia -mi yoo 'nyɛa, -in 'ka we 'wlulapɩ.»

²⁰«ɔ zɔlubhonɔnyaa tanɔ yia, 'in -mɔɔ nɛɛ: «Na -kanyɔ, -na 'gwezi in zizea 'naa pi 'wɔ mu ni. ²¹In mi -mi sɔdaa 'gbɔ, in yi 'saa nu. Nu, -in mi dɩtelɔnyɔ nya. -Lu -we -in 'ni ladi, 'mɔ -na bhua 'wɔ. 'ln da -in 'ni 'mɔɔ 'pa, -bha -na dia 'mɔɔ.»

²²«Nyumaa 'wlulapulunyɔ nɛɛ ɔ -ylae: «Zɔlubhonɔnyɔ 'nyuu -in -mia. -Na 'dɛɛ ɣwɛɛ wɛli -gu, na yia -na -yɔgbɔ 'wɔbhua. -ln yi we 'ji nu, dɩtelɔnyɔ in -mia, 'in -lu -we in 'ni ladi, 'mɔ na bhua 'wɔ, 'mɔɔ -we in 'ni 'pa, 'mɔ na dia. ²³Lɛɛ ka 'gbɔ -in 'ni na 'gwezi bankɩ 'wɔ kwa, we 'ka -gɔbhɔa? 'ln in -ka luyi, in 'ka -mɔ we -saa?»

²⁴«-Mɔɔ 'bɩɔ, nyuma -wa mia -bha, ɔ nɛɛ wa -ylae: «A -sa 'gwezi ɔ kwɛɛ, -ɔ 'yia we -zakpa kugbua a 'nyɛ we -mɔɔ yoo.»

²⁵«Wa nɛɛ ɔ -ylae: «-Amɩaa -kanyɔ, -mɔɔ ka 'cɩn we kugbua kwɛɛ!»

²⁶«'ln ɔ yia we 'bɩɔpali wa -ylae: «ln nɛɛ, -wa weɛ kaa -lu duun, wa -nu wa yia -gɔpali. 'ln nyumɛ -ɔ 'nia -lu duun -ka, we -sɛɛɛ dɛ mia ɔ kwɛɛ, kwɛɛ wa yia we ɔ -saa. ²⁷-Slɛɛn, na tɔnyuma 'nia 'yibha in pɩli wa 'wlu la, a -yɔ wa yi -seli, 'in a -di wa -blu na 'yibadi.» »

-Zezu nynia -Zeluzalemɔ

(Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Zn 12.12-19)

²⁸-Zezu bhɩa sa gbagbɛ, -mɔɔ 'bɩɔ, ɔ yia nyumaa -zlo 'yugali, 'in ɔ yia -Zeluzalemɔ mni. ²⁹Da ɔ mia Betfazeɛ -yɔ Betani kwesi beda, -gɔɔ wa laa *Olivɔsunyaa -gɔɔ kwesi, 'in ɔ yia ɔ 'bunɔnya 'sɔ tie ɔ 'dɛ 'yu. ³⁰ɔ nɛɛ wa -ylae: «'Gbe -we mia -mɛmɛ -aun 'yu, da a -ka -mɔ nyini ni, -sokofali -dɔgbɔ a yia lubhu -jɩda yɩa, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'ni -slɔ we -gu ladi, a -sa we lubhu, a -yɔ we yi -seli. ³¹We -ka nyumɛ yabhlo ka aun layibhaɛ: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ a sa we lubhua?» A gba ɔ -ylae: «-Amɩaa -Kanyɔ 'yibha we.» »

³² Waa tietienya mnia, saa 'dε -Zezu gbaa we wa -yla, 'in wa yi 'saa we yli.

³³ Wa mi wee -sokofali -dɔgbu lubhu -sada, 'in we -cian yia wa layibhae: «Lεε -lu ka 'gbu a sa we lubhua?»

³⁴ 'In wa yia we 'bigupalie: «-Amiaa -Kanyɔ 'yibha we.» ³⁵ 'Bhie, wa -yɔ wee -sokofali yia -Zezuu -gbe yi. 'In wa yia we wa 'naanya -gu lapali. 'In wa yia -Zezu we -gu -gblali. ³⁶ Da -Zezu mia mnda, -zugba nyuma -yɔ 'naa -sluslve mni 'yloogbu ɔ 'yu.

³⁷ ɔ 'plulia Olivusunyaa -gɔgɔ yoo 'wu, ɔ 'ka -Zeluzalemɔ cipaa yi, 'muna yea ɔ 'bunɔnyaa -zlo, 'in wa yia -Lagɔ 'ɲnumnie bhli, weli 'tite nya, ninee 'ɲɲipaligbu weee ka da wa 'ytaa 'gbu. ³⁸ 'In wa nεε:

«Nyumaa 'wlulapulnyɔ mia yida Jejitapeε 'ɲni nya,
-Lagɔ ɲwana ɔ 'nyu la.

'Wututve -dlɔ -mi yali,
'in -Lagɔ 'ɲni 'ylimanti!»

³⁹ Falizunyuma -tɔlva mia nyumaa -zlo glaa, wa nεε -Zezu -yiae: «-Slolunyɔ, -in gba -na 'bunɔnyaa -yla wa 'mu ɲwe.»

⁴⁰ -Zezu yia we 'bigupalie: «'In nεε aun -yiae, wa -ka ɲwe 'mu, 'in tukpanya kpia 'wu!»

-Zezu wia -Zeluzalemɔ 'gbu

⁴¹ -Zezu nynia -Zeluzalemɔ kwesi, ɔ -talia wee 'gbe -gu, 'in ɔ yia we 'gbu wi.

⁴² ɔ nεε: «Cun, -Zeluzalemɔ, -we 'kaa -mi 'wututve -dlɔ 'nye, -in -ka yaa -zεen yli nya we yibheli, we nani 'yli. Nu, -sleen we mi zizeda -mi kwεεε 'gbu, -in 'ni mnene -in 'ka we 'yi. ⁴³ -We ka gbu -wa, bhanya yia nynia -na -nu nya, 'in -na tonyuma 'ka -mi 'suo bibeli. 'In wa 'ka -mi 'wokla sɔ weee lv. ⁴⁴ Nu, la wa yia -in -yɔ -na nyuma 'sɔ -saa. -Na -budunya wa yia wlaa, we tukpa 'na 'ka -gu ladiɔlɔda -tu. -We ka gbu -wa, bhla -we nya -Lagɔ 'yulia -mi nyazi, 'in ɔ yia -mi 'wbsaa yi, -in 'ni we yibheli.»

-Zezu vua -valepanya -Lagobudu 'kadu ηwεε*(Mt 21.12-17; Mk 11.15-19; Zn 2.13-22)*

⁴⁵ -Zezu mnta -Lagobudu 'kadu ηwεε, 'ln ɔ yia -valepanyaa vuvue bhli. ⁴⁶ ɔ nεε wa -ylaε: «We mɪ celɪda -Lagɔsɛbhε 'wvε:

«Na -budu mɪa, -Lagɔ -bhuhhoe -budu -wa».

'ln 'mɪ amɪa nva 'wɪenyaa zɪzɛda 'wɪ.»

⁴⁷ 'Kɔmɪv, -Zezu slɔlua nyɪma -Lagobudu 'kadu zɔ, -zugba, *-Lagɔbɔbɔnyaa -cian klaa, -Lagɔɔ tɪtɛ gwɛsanya -yɔ Zuɪfɪv 'yugalɪnya yɪa 'klɪ, wa 'ka ɔ 'bha.

⁴⁸ 'ln sa wa 'kaa nɪ, wa 'ka ɔ 'bha, 'sa 'nɪ -mɪ. -We ka gbɪ -wa, nyɪma duun ka ɔ ηwεε wɛlɪ -zɔnɪv yukwli pɔlvε -manɪ.

Da -Zezu gbɔlɛnɪ se 'bhɔlvɔ?*(Mt 21.23-27; Mk 11.27-33)***20**

¹ 'Ylɪ yabhlo nya, -Zezu mɪ nyɪma gbɪ -slɔluda -Lagobudu 'kadu zɔ, -zugba ɔ gba wa -yla -Lagɔgbɪ. 'ln -Lagɔbɔbɔnyaa -cian klaa, -Lagɔɔ tɪtɛ gwɛsanya -yɔ Zuɪfɪv nyɪma kpasɪ yɪa ɔ -gbε yɪ. ² 'ln wa yɪa ɔ layɪbhaε: «Se -mɪmɪ nya -na nɪ gbɔnya -mɪnɪ lεa, -ln gba wε -aun -yla. 'ln nyɔɔ 'nyε -mɪ wε lɛnɪ sɛa?»

³ -Zezu yɪa wε 'bɪgɔpɔlɪ wa -ylaε: «Gbɪv gɔ -bhlo na yɪ 'yaa amɪa layɪbhaa. ⁴ Nyɔɔ tɪε *Zaan ɔ batɪzεε nyɪma, -Lagɔ -wa yaayɪ, nyɪma -wa yɪ? A gba 'mɪ -yla wε.»

⁵ 'ln wa yɪa wε -gɪ kpɛlɛ bhli wa 'dɛkpɪa nyɪdɪ, 'un wa nεε: «-A -ka gba, «-Lagɔ tɪεa ɔ, 'un ɔ yɪbhaa -aun lɛa: «Lεε ka 'gbɪ a 'nɪ Zaaan wɛlɪ 'wɪηwɪnɪa?»

⁶ 'ln -a -ka gba: «Nyɪmε tɪεa ɔ, 'un nyɪmaa -zlo bhaa -aun gbɔkɪ 'wɪ. -We ka gbɪ -wa, nyɪma -yɪ wε 'jɪ nɪ, Zaan mɪ -Lagɔgbɪv -falɪpanyɔ nya.» ⁷ We 'gbɪ, wa yɪa wε 'bɪgɔpɔlɪ -Zezu -ylaε: «-ɔ tɪεa Zaan, -a 'nɪ ɔ -yɪ.»

⁸ 'ln -Zezu nεε wa -ylaε: «-Aa. We -ka 'sa -mɪ, -ɔ 'nyεa 'mɪ wεε gbɔnya -mɪnɪ lɛnɪ sɛ, -amɪ 'na 'ka 'ya -mɔɔ -kanyɔɔ 'ηnɪ aun -yla gba.»

Nvokple 'ylinyunonya -wa nva -dlɔkpaa lubho

(Mt 21.33-46; Mk 12.1-12)

⁹ -Muv 'bigu, -Zezu yia nyumaa -zlo gbuv nine -munt 'palt: «Nyume yabhlo 'paa -dlɔkpaa, 'in ɔ yia we -gu -busalubhonunya lapalt. 'In ɔ yia -mɔ -gwɛ -lakpa 'wu mnt. ¹⁰ Da -dlɔya -sa bhla nynia, 'in ɔ yia ɔ zɔlubhononyɔ yabhlo tie -busalubhonunya 'bi, wa 'ka ɔ -nu wla. 'In waa -busalubhonunya -mant yia ɔ zɔlubhononyɔ -mant bhuti, 'bhie, wa yia ɔ vu kwɛ klo nya. ¹¹ 'In ɔ kpaaa -kanyɔ yi 'yaa ɔ zɔlubhononyɔ -putu tie. 'In waa -busalubhonunya yi 'yaa -mɔ bhuti, wa yia ɔ veli, 'in wa yia ɔ vu kwɛ klo nya. ¹² ɔ yi 'yaa ɔ zɔlubhonunyaa tanu tie. Wa nu 'yaa -mɔ le, 'in wa yia -mɔ kpaa -gnima viteli.

¹³ «ɔ -dlɔkpaa -kanyɔ nɛɛ: «Sa in 'ka nva? Na yu, -ɔ ka zɛ in -kalɔ, 'mɔ na yia tiea. Na dli zɔ nu, -bha wa yia ɔ zva.»

¹⁴ «Nu, da -busalubhonunya 'yia ɔ 'yu, wa nɛɛ wa 'dekpua nyidie: «ɔ 'kaa ɔ kpaaa -kanyɔ 'bi li, mɔ nu. -A 'bha ɔ, 'in wee kpaa 'ka -amɔ -nu -zɛ.»

¹⁵ 'In wa yia ɔ kpaa -gnima viteli, 'in wa yia ɔ 'bha.»

'In -Zezu yia layubhae: «'Lee, sa ɔ -dlɔkpaa -kanyɔ 'ka wa nva? ¹⁶ Yia ɔ yia, ɔ 'ka ɔ -busalubhonunya -mant 'bha, 'in ɔ 'ka wee kpaa nyuma -putu yoo 'nyɛ.»

Da nyuma 'nva wee weli -munt, 'in wa nɛɛ: «-Gbaa! -Muv 'na 'ka lenv!»

¹⁷ 'In -Zezu ylaa wa, ɔ nɛɛ: «Weli mia da celɔda, sa we 'ji mia?

«Tukpa -we -budusbhanya -saa kwnɛɛ,

mu -zɛa -buduu gwɔgwɔyli -tukpa -zɔnu.»

¹⁸ Nyɔɔ nyɔɔ -ka wee tukpa -munt -gu bhilili, la ɔ wuwɔlɔ. 'In wee tukpa -ka nyɔɔ -gu bhilili, ɔ tɔpu we saa.»

Nison -gwezii plɔlue Sezaa kwɛɛ

(Mt 22.15-22; Mk 12.13-17)

¹⁹ -Lagɔ titee gwesanya klaa, -Lagɔbɔnyaa -ɔtan klaa, wa ka we 'jiyibheli nu, ma -yɔ -Zezu -saa wee gbuv nine. Wa mi 'klɔ 'yɔda, wa 'ka -Zezu kpa -bha -bhlokpade, 'in wa yia nyumaa -zlo ɔ. ²⁰ Wa mi sa -Zezu -kuda, -muv 'bigu, 'in

wa yia ɔ 'wiemɪ gbɔɔ lenunya yoo 'pa, -wa nva wa 'de nyuma tiklu 'bhisa. Waa nyuma -mant 'ka ɔ zɔbhli, ɔ layibhie nya. 'ln welɪ -kpɔva -ka ɔ ŋwɛɛ 'tla, wa 'ka ɔ gbɔ 'wlu dɪ, 'in dɔdɔv 'wɪlupɪlɪnyɔ kaa 'tite -yɔ se, wa 'ka ɔ -mɔɔ yoo 'nye.

²¹ 'ln wa yia ɔ gbɔ -munt layibhae: «-Amɪaa -Slolunyo, -we -na gbaa, 'in -na slolua, -a -yi we 'ji nu, we tiklu. -l'un yla nyumɛɛ -kwɪkwɪ. Sa -Lagɔ 'yibhaa nyumɛ -mɪ, 'mɪ -na slolua gbɔzɔnu sa. ²² 'Yoo -amɪaa tite nye -aun, -a plɪlɪ *Sezaa kwɛɛ nisɔn -gwezi yaayu, -a 'na plɪlɪ we -nu?»

²³ -Zezu yibhelia wa -dawlɪ 'ji, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: ²⁴ «A -slolu 'mɪ *Wɪlɔmɔ -tama yabhlo 'klɪ. Nyɔɔ ka 'wlu -yɔ ɔ ŋnɪ mɪ we -gua?»

'ln wa nɛɛ: «Sezaa -wa.»

²⁵ 'ln ɔ nɛɛ wa -ylae: «-We -ka *Sezaaa -nu, a 'nye we Sezaa yoo. 'ln -we -ka -Lagɔɔ -nu, a 'nye we -Lagɔ yoo.»

²⁶ Welɪ -we ɔ mɪa gbada nyumaa -zlo 'yu, we -mɔmɔ -gu wa 'kaa ɔ kpalt, -mɔv 'nɪ 'yi. Nu, ɔ gbɔɔ 'bɪgɔpalt welɪ ka wa ŋwɛgaga -subhalu 'gbɔ, wa yia ŋwɛ 'muda -tu.

'Lee, tɪtlɪnya yi 'wɔsɔɔ?

(Mt 22.23-33; Mk 12.18-27)

²⁷ *Sadusenyuma, -wa gbaa tɪtlɪnya 'nɪ mneni wa 'ka tɪtlɪɛ lu 'wɔsɔ, ma bea -Zezu kwesi, 'in wa nɛɛ ɔ -ylae: ²⁸ «-Amɪaa -kanyɔ, Moizɪ ka we cɛɪ -aun -yla titee 'sebhe 'wɔɛ: «Nyumɛ -ka 'ŋwnɔ -ka, ɔ -ka tɪ, ɔ 'nɪ 'yu -ka, ɔ bheli kwa ɔ -dɔgbadaa. 'ln ɔ -yɔ ɔɔ 'ŋwnɔ 'sɔ 'ka ɔ bheli zva lala, 'in -mɔɔ 'ŋnɪ 'ka dɔdɔ -gu -tu.» ²⁹ Nu, zlumɛ nyumɛ yabhlo ka nukpasuyua gbesɔ. Wa kpasa kwaa 'ŋwnɔ, ɔ 'nɪ gwalt, 'in ɔ yia tɪ. ³⁰ Wa 'sɔnɔ yia ɔɔ 'ŋwnɔ kwa. ³¹ 'Bhie, wa tanu yia ɔ kwa. 'Sa we nva waa bhelia gbesɔɔ -nu nya, wa 'de weee -yɔ ɔ 'nɪ gwalt, 'in wa yia tɪ. ³² Wanɔv 'bɪgɔ, 'in ɔɔ 'ŋwnɔ -mɔɔ yi 'yaa tɪ. ³³ Nu, waa bhelia gbesɔ ka ɔɔ 'ŋwnɔ -mɔnɪ kwa -bhlo -bhlo. 'ln 'yɪ -we nya tɪtlɪnya yia 'wɔsɔɔ, nyɔɔ ka 'ŋwnɔ ɔ -mɪa?»

³⁴ 'In -Zezu yia we 'bigupali wa -ylae: «Bhla -munu nyuma mi kukwalida. ³⁵ Nu, nyuma -wa -Lagoo -saa -bha, 'in -wa kaa we 'klu, wa 'ka 'wusoo tltlunya glaa, 'in wa 'ka dudu lolu -gu mni, wa 'na 'ka kukwali. ³⁶ Nu, wa 'ni -sleen mneni wa 'ka tli, -we ka gbu -wa, wa 'wlu -Lagoo 'anzunya. Wa mi -Lagoo 'yua nya. -Lagoo ka wa 'wubhu tltlunya lu, 'in wa yia 'yliyogagie 'yu. ³⁷ Moizu ka we -solulu vaa, nu, tltlunya yia 'wusoo, 'in wa 'ka 'yliyogagie 'yu. Da misagusu pilee -bhoa 'yli, 'in oo yia Jejitape la: «Ablaamu -Lagoo, Izaku -Lagoo, Zakobuu -Lagoo.»

³⁸ 'In -Zezu yia we -gudu: «Welt -munu lolua nu, -Lagoo mia, 'yliyoganyaa -Lagoo -wa, oo 'ni tltlunya -Lagoo. Nu, wa 'de weee mi 'yliyoganya nya -Lagoo 'yliya 'wu.»

³⁹ -Lagoo titee gwesanya toba nee -Zezu -ylae: «-Amiaa -sloolunyo, -we -in gbaa, gbuzoon -wa.» ⁴⁰ 'In waa nyuma 'ni 'masleen 'yibha, wa 'ka gbu -putu oo laytbha.

-Lagoo -Bhasanyo mi -Davidu -Kanyo nya

(Mt 22.41-46; Mk 12.35-37)

⁴¹ -Zezu nee wa -ylae: «Lee ka 'gbu wa gba -Lagoo -Bhasanyo mia, -Davidu yu -wa? ⁴² Nu, -Davidu 'debbie -gbolu nee Luusebhe 'wue:

«Jejitape nee na -Kanyo -ylae:

«-In -di da la na lilisolu.

⁴³ 'In in 'ka -na tunyuma -na bhu oo lapali,

-in 'ka wa -gu oo.» >

⁴⁴ Nu, sa oo -Lagoo -Bhasanyo 'ka 'ya -Davidu 'yu -zea?»

A 'na nonu -Lagoo titee gwesanyaa lenugbu le -ni

(Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)

⁴⁵ Da nyuma weee -wa mia -bha, wa mia -Zezu yukwli puluda, 'in oo nee oo 'bunonya -ylae: ⁴⁶ «A zu amiaa 'de 'yliyoo -Lagoo titee gwesanyaa gbegebeun. Wa

'yibha tɔlɔ -bana 'kadɪ 'wɔplapɩe, -zugba wa zie we nya. 'In wa 'yibha wa -sa wa fu, wa 'nɔŋwezɔzue nya -zejila 'wɔ. -Lagɔbudu zɔ -yɔ 'fetunya -gu, 'yugbeɪn ladɪdie wa 'yibhaa kpe -zɔnunya -gu. ⁴⁷ -Dugbanɔwɪnɪ wa saa -maa -lu weee kwɛɛ. 'In wa bhuhhoea -Lagɔ nyuma 'yliya 'wɔ kpokpo, nyuma tɪkɩ 'bhisa. We 'gbu, -Lagɔ yia wa -yɔgbu 'wɔbhua, 'in wanɔɔ -kasɩ 'ka nyuma tɔlvaa -nɔ 'wɔzi.»

Bobabha -dugbanɔwɪnɪ

(Mk 12.41-44)

21 ¹ -Zeu yɩaa ɔ 'de kwesi, 'ŋnumnunya mia 'gwezi -gbo 'wɔ palɪda -bhlo -bhlo, -Lagɔbudu 'kadɩ zɔ, 'in ɔ yia wa -yɔyi. ² Wee bhla -bhlokpade nya, bobabha -dugbanɔwɪnɪ mia wee -gbo 'wɔ tamayua 'sɔ palɪda, 'in ɔ yi 'yaa -mɔɔ -yɔyi. ³ -Bha -Zeu gbaa: «In nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnɔ saɛ, bobabha -dugbanɔwɪnɪ -mɔnɪ wɩaa duun, mɔ -zia wa 'de weee 'wɔ. ⁴ 'ŋnumnunya mia, 'gwezi -we wa gbu 'nɩa 'wɔ -mɩ, 'mɩ wa wɩaa. 'In ɔmɔ, ɔ boba 'wɔ, 'gwezi -we ɔ 'kaa lili, 'mɩ ɔ wɩaa.»

-Zeu gbaa -Lagɔbudu 'kadɩɔ -wɩwɩɛɛ gbu

(Mt 24.1-2; Mk 13.1-2)

⁵ -Mɩɔ 'bɩgu, nyuma tɔlvaa mɩ -Lagɔbudu 'kadɩɔ 'yɩɩnɔnɔ gbu gbada. Tɔkpa 'nani wa 'sɔbhala we klaa, 'in -lu 'nani wa 'nyea -Lagɔ, -we nya wa namanta we zɔ 'yɩ, we 'gbu. 'In -Zeu yia we 'bɩgɩpalɩ wa -ylaɛ: ⁶ «Yɩnya yia yia, -buduu tɔkpanya a yia de -yɔ -guladɩɩɩda, we 'yabhlogbɔɔ 'na 'ka we -libheyi -gu -tu. Jitea we 'de weee yia.»

Gbɔnyii 'kaa lenɔ dɔdɔɔ bhiabhɩe 'yu

(Mt 24.3-14; Mk 13.3-13)

⁷ 'In wa yia ɔ layɩbhaɛ: «-Amɩaa -slolunɔ, lebhla -mɩɔ 'ka lenɔa? Lɛɛ -lu 'ka wee -li -mɩnu lenɔbhla -slolua?»

⁸ 'ln -Zezu yia we 'bigupalte: «A zu amiaa 'de 'yliyɔ, nyume 'na nɔnu ain -dawli -ni. Nu, nyuma -duun yia na 'ɲni -gu yia, 'in wa 'ka gbae: «Ami -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ!» 'ln: «We bhla ka nyini!» Nu, a 'na nɔnu wa 'bi -ni. ⁹ Da a -ka tugugue -yɔ -yɔwɔsɔsɔlɔvee 'di 'nu, a 'na nɔnu nyanɔ -ni. We mi nu, we nu le tia. Nu, -mɔv 'ni deslɛen dudɔv bhialɔda.»

¹⁰ 'Bhie, ɔ yia we -gudɛ: «Tu yia laga 'sɔ nyidi 'wɔsɔa. 'ln nyumaa 'wlulapilinyɔ yabhlo 'ka nyumaa 'wlulapilinyɔ -gudɔ -yɔwɔsɔsɔ. ¹¹ Dudɔ yia zuklua, ɲwɔ yia yia, 'in gu 'kadɔ yia nyuma -yɔbhɔa dudɔv da weee. -Nanagbunya -yɔ gwedigbunya wa yia -yɔyɔ yali, 'in we 'ka nyuma -nyanigbo -gu -la.

-We 'kaa -Zezuu 'bunɔnya yli mɔ nu

¹² «'ln -mɔv weee 'yu, kpaɔ wa yia ain, wa 'ka ain 'klyie 'wɔpali, wa 'ka ain -Lagɔbudunya zɔ kwa, wa 'ka amiaa -yɔgbɔ 'wɔbhu, 'in wa 'ka ain -kaslu 'wɔpa. Nyumaa 'wlulapilinya -yɔ dudɔv 'wlulapilinya 'yu wa yia ain kwaa na 'gbɔ. ¹³ -We weee mia de yia lenɔa, 'in na gbunya ka da a 'yia, a 'ka we gba. ¹⁴ -We a 'kaa gba, a 'ka amiaa 'de gbɔ -gu -sa, a 'na pupali we 'wlukɔvɔn la -ni. 'ln a 'na lɔlɔ we 'gbɔ dli -ni. ¹⁵ Nu, na 'debbie -gbolu yia ain gbuyilo weli ɲwɛɛ zɔa. Sa amiaa tonyuma 'na 'kaa we kpeli, 'in wa 'na 'kaa we 'bigupali weli 'yi, 'sa. ¹⁶ Nu, amiaa didea -yɔ amiaa 'nyaanya, amiaa bhelia, amiaa nyuma -yɔ amiaa 'talea yia ain wlaa. 'ln wa 'ka ain glaa nyuma duun 'bha. ¹⁷ Na 'gbɔ, nyuma weee yia ain 'wunyɛa. ¹⁸ Nu, amiaa 'wluonyii gɔ yabhlogbɔɔ 'niɔ mɔɔa yi. ¹⁹ We 'dɛɛ 'gbɔ, a kpa amiaa 'de la -kli, 'in a 'ka 'yliyɔgagie -zɔnu 'yi.

-Zezu gbaa -Zeluzalemɔv -wɔwɔlɔɛe gbɔ

(Mt 24.15-21; Mk 13.14-19)

²⁰ «Da a -ka we -yɔyɔ, -Zeluzalemɔv tonyumaa 'sloja ka we gbeli, -zugba a yibheli we 'ji nu, -Zeluzalemɔv gbee labhubhla ka cɔpa. ²¹ -Mɔv bhla, -wa -ka Zudee -dudɔv -gu -mi, -maa -yɔ -gwagwɛe mni zizea -gɔɔnya 'wlu. -Wa -ka

-Zeluzalemugbe nukple -mi, -maa 'tla wee 'gbe nukple. 'In -wa -ka kpaá -mi, -maa 'na yili -zɔɔ -ni. ²² Sa -Lagɔ 'kaa ɔ nyumaa -yɔgbu 'wɔbhu, wee 'ylunya nukple mu ni. We mi celida, 'in le we yia nua. ²³ Lee gbonyuu yi 'sa, nukplabhue ŋwni -yɔ -wa mia 'yua 'nyenida ylia, wee 'ylunya -muni nya! Nu, staste 'kadu yia wee dudu -gu yia. 'In -Lagɔ 'ce 'ka -mɔ -nyuma -yɔwɔsɔ. ²⁴ 'Bhaa wa yia tɔlva tɔgugbe nya, 'in wa 'ka tɔlva dudu -putunya -gu kwa gali nya. Nyuma -wa 'nua Zuifu, -gu wa yia -Zeluzalem nɔa, wa 'ka we su, 'bhié, wanuu bhla 'ka 'saa bhia.

Nyumeé 'Yuu yiyie

(Mt 24.29-31; Mk 13.24-27)

²⁵ «Gwedili wa yia -yɔyia, 'yib kláa, 'cu -yɔ -zeli kláa, we -gu. Gumunyuu saju -pa -jiji 'kadu yia lenua, 'in duduɔ -nyuma weee dli 'ka sumani, nyano 'ka wa 'wuslo. ²⁶ 'In -we weee yia lenua dudu -gu, 'mu nyuma mia 'wlukusun lapupalda, we dli -sulo yia wa 'bhaa. Nu, yalu 'tite weee yia zuklua. ²⁷ Nu, Nyumeé 'Yu wa yia -yɔyia yida yalipupa -gu, ɔ 'tite -yɔ ɔ 'ŋnumnie nya. ²⁸ Da wee gbunya -muni lenue -ka gwedi, a 'yiligbe gege, 'in a 'bhu 'wlu 'wu. Nu, -Lagɔ amiaa gbuwusayli ka cipa -kwein.»

-We figisu slolua mu ni

(Mt 24.32-35; Mk 13.28-31)

²⁹ 'In ɔ yia wa gbuu nine -muni 'pali. ɔ neé wa -ylae: «A yla figisu -yɔ su -tɔlva weee -muni! ³⁰ Da a -ka we -yɔyɔ nu, we mi tɔpɔda, a yibheli we 'ji nu, 'nyu -lva bhla ka cipa. ³¹ 'Sa -bhlokpade, da a -ka gbunya -muni lenue -yɔyɔ, a yibheli we 'ji nu, -Lagɔ nyumaa 'wlulapute ka cipa. ³² 'In neé aɔn -yla gbuzɔnu sae: desleen -nyumaa 'de weee 'na 'ka tli, 'in wee gbunya -muni 'kaa lenu. ³³ Nu, la yali -yɔ dudu yia 'bhva, na weli 'na 'ka labhu 'mnumnu.

A -tu 'yliyɔgada

³⁴ «A zu amɩaa 'dɛ 'yliyɔ! A 'na yeli amɩaa dibhe 'fetunya -yɔ nu bhabhaa mame -ni, 'in a 'na lulɔdli dɔdɔ -gbu -lii 'gbu -ni. We 'nɩ -mɔɔɔ, 'in Nyumɛɛ 'Yuu yiyiyli tɩalta aɩn. ³⁵ Nu, sa 'sowli tɩalta zibhi, 'sa -bhlokpade wee yli -mɩnɩ yia dɔdɔgbu -nyɩma weee 'tɩalta. ³⁶ We 'dɛɛ 'gbu, a -tu 'yliyɔgada, a 'na ŋwɔnu 'yɩaa -ni. A -tu -Lagɔ bhubhoeda 'kɔmɔɔ, a 'ka 'tɩtɛ 'yɩ, 'in gbu weee yia yia, a 'ka we lu. 'In a 'ka Nyumɛɛ 'Yu 'klu 'yɩligbee mneni.»

³⁷ Zɩ, -Zezu slɔlua nyɩma -Lagɔbudu 'kadu zɔ. 'In jibheza, ɔ mɩna lapɩa -gɔgɔ wa laa *Olivɔsunyaa -gɔgɔ 'wlu. ³⁸ Zɩkpe 'tutu, 'in nyɩmaa -zlo yia -Lagɔbudu 'kadu zɔ, ɔ wɛli yukwli pulva.

Zuifɔv 'yugalɩnya zɔa -Zezuu -yɔgbu

(Mt 26.1-5; Mk 14.1-2; Zn 11.45-53)

22 ¹ *'Floo -we 'nɩa gɔɔ -yɔ -ka, -we ka 'fetu dia gwe *'Wɔzɩtyɩlu 'fetu zɩ, we ka cɩpa. ² -Lagɔbubɔnyaa -cɩan -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya 'yɩa 'kli, wa 'ka -Zezu 'bha. Nyɩmaa -zlo gbelia -Zezu, wa sɔsvee 'gbu, wa 'nɩ we mneni.

Zudasɩ nva -Zezu -dawli 'wɔ

(Mt 26.14-16; Mk 14.10-11)

³ Nu, -Zezuu 'bɩnɔnya kugbua ɛ 'sɔɔ lu -nyɩme yabhlo wa laa Zudasɩ Isukalɩɔv, -Saatan ka ɔ 'wɔ pla. ⁴ Sa Zudasɩ 'kaa -Zezu wɩa, 'in ɔ yia we gbaa mɩnɩ -Lagɔbubɔnyaa -cɩan -yɔ 'slɔja kɩa -Lagɔbudu 'kadu ŋwɛɛ -cɩan -yɩa. ⁵ We yia wa 'mɩna 'wɩa. 'In wa nɛɛ ɔ -yɩa, wa 'ka ɔ 'gwezi 'nyɛ. ⁶ Zudasɩ ŋwnua we -yɔ, 'in sa ɔ 'kaa wa -Zezu yoo 'nyɛ, 'in nyɩmaa -zlo 'na 'kaa we 'jɩyibheli, -zugba ɔ tɩalta we 'yoo da.

-Zezu nɛɛ ɔ 'bunɔnya pi 'Wuzitiylu 'fɛti -gɔ -lililu*(Mt 26.17-25; Mk 14.12-21; Zn 13.21-30)*

⁷ Yli -we nya wa 'kaa 'Wuzitiylu 'fɛti -gɔ *bhlabhleyua 'bha, we -yɔ 'Floo -we 'nia gɔɔ -yɔ -kaa 'fɛti, we 'yli ka nyini. ⁸ 'In -Zezu yia Piɛti -yɔ Zaan tie, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A mni -ain -yla 'Wuzitiylu 'fɛti -gɔ -lililu pia, -a 'ka we li.»

⁹ 'In wa yia ɔ layibhaɛ: «Mɔ -in 'yibha -a mni we pilia?»

¹⁰ -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «Bhla -we nya a -ka -zɔɔ plaa yi ni, nyime yabhlo a -yɔ ɔ yia gbelia, ɔ ka 'nyunyida 'wlu. -Budu -we zɔ ɔ yia plaa, a pla ɔ 'bi. ¹¹ A gba -buduu -kanyɔ -ylaɛ: «-Amiaa -slolunyɔ nɛɛ, -buduu 'yu -we zɔ ɔ -yɔ ɔ 'bunɔnya 'kaa 'Wuzitiylu 'fɛti -gɔ -lililu li, da we mia?» ¹² -Buduu 'yu 'kadu mia we 'wlu, -we kaa -guladɔ -li -zɔnu zɔ, 'in ɔ slolua we ain da. -Bha a yia wee -amiaa lililu pia.»

¹³ 'In wa yia mni, 'in sa -Zezu gbaa wa -yla, 'in wa yi 'saa we yli. 'In wa yia 'fɛti -gɔ lililu pi.

Nyɔmaa -Kanyɔɔ -mɔwɔ -lililu*(Mt 26.26-30; Mk 14.22-26; 1 Kol 11.23-25)*

¹⁴ Da lilibhla nynia, 'in -Zezu -yɔ ɔ tietienya yia lililu gwe ladɔ. ¹⁵ ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «In 'yibha in -yɔ ain 'ka 'Wuzitiylu 'fɛti -gɔ -lililu li dli weee nya, 'bhie, na siasia yli 'ka nyini! ¹⁶ Nu, in nɛɛ ain -ylaɛ: we 'bhu -zɛɛn 'wɔ, in 'nia lililu nu -putu lia yi. Zli a -ka wee lililuu 'ji 'wolɔnu kpɛɛn kpɛɛn, -mɔ -Lagɔɔ 'wlulapɔlgbe 'wɔ, we zli na lia we.»

¹⁷ -Zezu 'bhua nu -kɔpu 'wɔ, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa. 'In ɔ nɛɛ: «A 'bhu 'kɔpu ni 'wɔ, a dlili we nukpla -lu a 'dɛkpuɔ nyidu. ¹⁸ Nu, in nɛɛ ain -ylaɛ: we 'bhu -zɛɛn 'wɔ, in 'na 'ka 'maslɛɛn nu 'ma, 'in -Lagɔɔ nyɔmaa 'wlulapɔlie 'kaa yi.»

¹⁹ -Mɔv 'bɔgɔ, ɔ 'bhua 'floo 'wɔ, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa. ɔ didɔla we la, 'in ɔ yia we wa 'woladlili. 'In ɔ nɛɛ: «-We mia da na ku -wa, 'mu in wlaa amiaa 'gbu. A li wee 'floo -mɔni, 'in a 'ka 'mɔ ligbeda -tu bhla weee nya.» ²⁰ Wa bhua lilie, 'in -Zezu yi 'yaa 'sa wa nu -kɔpu yoo 'nye. 'In ɔ nɛɛ: «Wee 'kɔpu -mɔni -wa

-Lago -yo nyuma 'sɔɔ *'wɔsuslɔlue -lolu, -we ka 'gbu na 'pɔɔn yia jite amiaa 'gbu.

²¹ «'ln a yla: -ɔ 'kaa 'mɪ pelu 'pa nyuma kwɛɛ, ɔ mɪ da. Na sɔ -yo ɔ sɔ mɪ lililu lu kna -bhlogbɔɔ 'wɔ. ²² Gbuzɔnɔ -wa, sa -Lago 'yɪbhaa we, 'sa Nyumɛɛ 'Yu yia mɪa. Nu, nyumɛ -ɔ 'kaa ɔ wla, 'in wa 'ka ɔ 'bha, gbunyuuu mɪ -mɔɔ -nɔ nya.»

²³ 'ln wa yia layɪbhalte bhli: «-Aɪn glaa nyɔɔ 'ka -mɔɔ lɛnɔa?»

-Aɪn glaa nyɔɔ -wa 'kadva?

²⁴ -Zezuu 'bunɔnya nyɪdɪ kpɛlte 'kadu yia -bha -bho. Wa 'yɪbha, -ɔ -wa wa glaa 'kadu, wa 'ka ɔ yibheli. ²⁵ -Zezu nɛɛ wa -ylɛ: «Dɔdɔgbɔ -nyumaa 'wlulapɪlɪnya pɪlɪ wa 'wlu la, 'tɪtɛ weɛɛ nya. 'ln -wa kaa wa, -maa 'yɪbha wa la -maa gbuzɔnɔɔ lɛnɔnya.» ²⁶ 'ln amia 'na nɔnɔ 'sa -maa 'bhisa -nɪ. Nu, -ɔ -wa 'kadu aɪn glaa, ɔ -mɪ 'yɪsɔkpɪle 'bhisa. 'ln -ɔ -wa amiaa -kanyɔ, ɔ -mɪ amiaa zɔlubhonɔnyɔ 'bhisa. ²⁷ Nu, nyumɛ -ɔ -dɪa lililu gwe la, mɔ 'yɪlia yaayu, -ɔ mɪa lililu dlilida -mɔɔ 'yɪlia yɪ? -ɔ -dɪa lililu gwe la mɔ 'yɪlia. We 'nɪ mɔɔ? We nanɪ 'yɪli! -Mɔɔ bhla, -amɪ mɪ aɪn nyɪdɪ nyumɛɛ zɔlubhonɔnyɔ 'bhisa!

²⁸ Da wa mɪa 'mɪ stalda, amia mɪa da, amia -tua 'mɪ kwesi 'yɪlɪ weɛɛ nya. ²⁹ Sa na Dide 'nyɛa 'mɪ nyumaa 'wlulapɪlɪ se, 'sa -bhlokpadɛ -amɪ na nyɛa 'ya we amia. ³⁰ -Mɔ na 'wlulapɪlɪgbe 'wɔ, lia a -yo 'mɪ 'sɔ yia, 'in a -yo 'mɪ 'sɔ 'ka 'ma. 'ln 'ɲnumɪkpe -gu a yia ladia, 'in a 'ka *Izlaɛlu *zua kugbua lɛ 'sɔɔ -yɔgbu 'wɔbhu.

-Zezu nɛɛ Pielɪ yia ɔ gbɔ kpɛlɪa

(Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Zn 13.36-38)

³¹ «'Simɔɔ, 'Simɔɔ, -in pɔ yɪkwɪli! *-Saatan 'yɪbha ɔ 'ka aɪn 'wɔbhɪli, sa wa bhɪlɪa 'mɔɔ 'wɔ, 'in sa wa sɪsalɪa we 'ya -yo we flɪ 'wɔ, 'sa. ³² 'ln ka -Lago bhuhhoe -na 'gbu, dlɪzɔzɔvɛ yɪ -mɪ 'wɔbɔɔ 'gbu. 'ln 'yɪlɪ -we nya -in -ka lɔbhɪti na -gbe, -in 'temanɪ -na bhɛliaa dlɪ la.»

³³ Pielɪ nɛɛ ɔ -ylɛ: «Nyumaa -Kanyɔ, in ka dlɪ -sa, -in 'ka -kasɪlɪ 'wɔ mɔɔ, in -yo -mɪ 'sɔ. -ln -ka tlɔɔ, in -yo -mɪ 'sɔ.»

³⁴ 'ln -Zezu yia we 'biḡupali: «ln nɛɛ -mɪ -ylae: -zɛɛn -yli -mɪnɪ nya, -kuko 'na 'ka gbo, 'in -na kpɛlta na gbu -zakpa ta. 'ln -na gbaa, -in 'nɪ 'mɪ -yi.»

A mnazi la, a 'ka tu gu

³⁵ -Zezu nɛɛ wa -ylae: «Da in tiea aun, 'in a 'nia 'gwezi -bhɔtɔ, -bada -yɔ -sakwla 'wɔbhɔ, -lu ka aun 'wɔbɔɔ?»

'ln -maa yia we 'biḡupali: «-lnnya, -lu yabhlogbɔɔ 'nɪ -aun 'wɔbɔ.»

³⁶ 'ln ɔ nɛɛ wa -ylae: «Nɪ, -slɛɛn -ɔ -ka 'gwezi -ka, ɔ 'bhu we 'wɔ. -ɔ -ka -bada -ka, ɔ 'bhu we 'wɔ. 'ln -ɔ 'nɪ tɔgɔgble -ka, -mɔɔ 'pa -mɔɔ -bana 'kadu pɛlɔ, 'in ɔ 'ka we 'yabhlo zɔ. ³⁷ ln nɛɛ aun -ylae: wɛlɪ -we wa cɛlta -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, -we gbaa:

«Wa ka ɔ gbɔnyuuu kwɛ -cian glaa zɛlɪ,»

na 'gbu wa yia we cɛlɪ. Nɪ, -we wa cɛlta na 'gbu, we mɪ nɪ, we nɔ lɛ, -bha -tu 'wɔ -sɛ.»

³⁸ ɔ 'bɔnɔnya nɛɛ ɔ -ylae: «Nyumaa -Kanyɔ, tɔgɔgble sɔ nɪ.»

'ln ɔ nɛɛ wa -ylae: «We -tu sa!»

-Zezu bhuhhoea -Lagɔ Olivusunyaa -gɔgɔ 'wlu

(Mt 26.36-46; Mk 14.32-42)

³⁹ -Zezu 'tlaa, 'in ɔ yia *Olivusunyaa -gɔgɔ 'wlu mɪ, ɔ -yɔ ɔ 'bɔnɔnya 'sɔ. Sa ɔ nua -benyi 'sa. ⁴⁰ Da ɔ nɪnia wee da, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «A bhuhhoe -Lagɔ, a yi laylagbu lɔ bhlili.»

⁴¹ 'Bhie, sa nyɪmɛ -ka gbɔku viteli da we bhlia, 'in ɔ yi 'saa wa gwevla. ɔ 'sibhlia 'kukolu, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe. ⁴² ɔ nɛɛ: «Dide, -in -ka we 'yɪbha, -in vlalɪ 'mɪ stasɛ 'kadu -mɪnɪ gwe. We 'na -zɛlɪ nanɔɔ dɔmagbu -nɪ, we -zɛ -na dɔmagbu.» [⁴³ Tɔɔn, -Lagɔɔ 'anzi yabhlo 'bhva yalɪ, 'in we yia ɔ 'klɔtlalɪ, we 'ka ɔ dɪ latemanu 'gbu. ⁴⁴ -Zezuu dɪ sumantɪ tenyi tenyii, 'in ɔ yi 'yaa -Lagɔ bhuhhoe 'tɪtɛɛ. 'ln ɔ -yɔɔ sloo 'wɔlva 'pɪɔn, we yia bhlida -tu dɔdɔ.]

⁴⁵ Da ɔ bhua -Lagɔ bhuhhoe, ɔ -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ 'bunɔnyaa -gbe luyi. 'In ɔ yia wa 'yɫaa -ɲwɔda yɫi, -we ka gbɔ -wa, wa dɫi -su. ⁴⁶ Ɖ nɛɛ wa -yɫaɛ: «Lɛɛ ka 'gbɔ a ɲwɔ 'yɫaa? A -sɔ 'wɔ, 'in a bhuhhoe -Lagɔ, a yi laylagbɔ lu bhlili.»

-Zezu wa kpaɔ

(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Zn 18.3-11)

⁴⁷ -Zezu mi ɔ 'bunɔnyaa -yɫa gbɔ gbada, 'in nyumaa -zlo yia ɔ 'tlali. Ɖ 'bunɔnyaa kugbua lɛ 'sɔɔ 'yabhlo wa laa Zudasi, mɔ -galia wa 'yu. 'In ɔ yia -Zezu kwesi bɛ, ɔ 'ka ɔ gbleli. ⁴⁸ 'In -Zezu nɛɛ ɔ -yɫaɛ: «Zudasi, -in 'ka *Nyumɛɛ 'Yu pɛlu 'paa 'gbɔ -na gblelia ɔ yi?»

⁴⁹ Gbɔ -we 'kaa -Zezu yɫi, da ɔ 'bunɔnyaa 'yɫa we -yɔ, 'in wa yia ɔ layɪbhaɛ: «Nyumaa -Kanyɔ, -a 'pa waa nyuma ni tugugblɛɛ?» ⁵⁰ Tɔn, 'in wa lu -nyumɛ yabhlo yia -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadɔɔ zɔlubhonɔnyɔɔ lilikwe -yukwɫi ɔ 'wlu -di.

⁵¹ 'In -Zezu nɛɛ: «A 'tide we 'yi, we -tu 'sa!» Ɖ zɫa ɔɔ nyumɛɛ yukwɫi kwe, 'in ɔ yia ɔ jipe.

⁵² 'Bhie, -Lagɔbubɔnyaa -cian, -Lagɔbudu 'kadɔɔ ɲwekɔnyaa -cian, -yɔ -Lagɔbudu zɔɔ nyuma kpasɪ, -wa yia -Zezu kpaɔ, -Zezu nɛɛ wa -yɫaɛ: «Wienyɔ un -mia, 'in a yia 'mi kpaɔ yi tugugble -yɔ su kibhe nya kwɛɛ -nya yi?» ⁵³ 'In -yɔ au 'sɔ mi 'kɔmɔɔ -Lagɔbudu 'kadɔɔ zɔ, a 'ni 'mi kpa. Nu, wee bhla -munt mi amɫaa -nu nya, 'in we mia -Saataan 'tɫɛ mia nikpise 'wɔɔ -nu nya.»

Piɛɫ nɛɛ ɔ 'ni -Zezu -yi

(Mt 26.57-58,69-75; Mk 14.53-54,66-72; Zn 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Wa kpaɔ -Zezu, wa -yɔ ɔ mɫia, 'in wa yia ɔ *-Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadɔɔ -budu zɔ 'pa, -zugba Piɛɫ mi -Zezu 'bi, ɔ 'ni ɔ -yɔ ɔpa. ⁵⁵ Wa -dia -kosu 'yi wee -buduɲwɛɛ, nyuma -wa mia 'wɔɔda, 'in Piɛɫ yia wa nyɫɫi ladɫi.

⁵⁶ Zɔlubhonɔɲwɔɔ 'yɫa ɔ -kosu ɲwe -yɔ ladɫida, ɔ yɫaa ɔ tenyii, 'in ɔ nɛɛ: «Ɖɔ nyumɛ -mɔni mi 'ya -Zezuu 'bunɔnyɔ nya zɫumɛ.»

⁵⁷ 'In Piɛɫ yia we 'bugɔpali ɔɔ ɲwɔnɔ -yɫaɛ: «We 'ni gbuzɔnɔ, un 'ni ɔ -yi.»

⁵⁸ -Bha bea -se, nyume yabhlo mia -bha, ɔ ylaa Pielɔ tenyii, ɔ nɛɛ: «-Mɔ mia dɛ, -in mɔ 'ya ɔ 'bɛnɔnyaa glaa -nyume yabhlo nya.»

'In Pielɔ yia we 'bɛɔpali ɔɔ nyume -ylae: «-Innya, -amɔ 'nɔ ɔ 'bɛnɔnyɔ.»

⁵⁹ -Mɔɔ 'bɛɔ, 'lɛɔ -bhlo 'plɔ sa, 'in nyume yabhlo yi 'yaa we ɲwe -yɔkpale: «Cun, gbuzɔnɔ -wa, ɔɔ nyume mia dɛ, ɔ -yɔ ɔ 'sɔ mɔ zlɛme, nu, Galilee -nyume -wa.»

⁶⁰ 'In Pielɔ yia we 'bɛɔpali ɔɔ nyume -ylae: «'Tale, lɛɛ -in 'yɛbha -in 'ka gba -bha? U'in 'nɔ -na wɛɔ 'wɔla.» Pielɔ mɔ -sɔ gbada, tɔɔn, 'in -kɔkɔ yia gbo.

⁶¹ Nyumaa -Kanyɔ 'bhɔtia, 'in ɔ yia Pielɔ yla tenyii. Tɔɔn, wɛɔ -we Nyumaa -Kanyɔ gbaa, 'in Pielɔ dɔɔ yia we -gɔ -bho, ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «Pielɔ, nyuma -yla -na yia gbaa nu, -in 'nɔ 'mɔ -yi, -zakpa ta, 'bhie, -kɔkɔ 'kaa -zɛɛn gbo.»

⁶² Pielɔ 'tlaa, 'in ɔ yia nyazɔwɛ wida -tu kpokpo.

-Zezu wa vɛɔta, 'in wa yia ɔ bhɔti

(Mt 26.67-68; Mk 14.65)

⁶³ Nyuma -wa mia -Zezu ɲwɛkɔda, -zugba wa pali ɔ gla, 'in wa bhɔti ɔ.

⁶⁴ Wa -gblia ɔ 'naa 'yɔɔ -gɔ, 'in wa yia ɔ layɛbha: «Nyɔɔ 'pa -mɔ -lua? -In gba ɔ 'ɲnɔ!» ⁶⁵ 'In wa yi 'yaa ɔ vɛɔ, wɛɔ 'yɔɔ -bhlo -bhlo nya.

-Zezu wa kwaa gbɔwɔliwɔɔɔnyaa 'yu

(Mt 26.59-66; Mk 14.55-64; Zn 18.19-24)

⁶⁶ Da zɔɔ zɔɔ, Zuɛfɔɔ nyuma kpasi, -Lagɔbɔɔɔnyaa -cɔɔn -yɔɔ -Lagɔɔ titee gwesanya yia 'wɔɔ gbeli. 'In wa yia -Zezu gbɔwɔliwɔɔɔnyaa 'yu kwa. ⁶⁷ 'In wa yia ɔ layɛbha: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔɔ -in -mia yi? -In gba we -aɔn -yla.»

-Zezu yia we 'bɛɔpali wa -ylae: «In -ka we gba aɔn -yla, a 'nɔ we gbuzɔnɔ laa yi. ⁶⁸ In -ka aɔn layɛbha, a 'na 'ka we 'bɛɔpali 'mɔ -yla. ⁶⁹ Nu, dɛsɛɛn 'dɛbhie -gbolu, Nyumɛɛ 'Yu dɔɔ 'tɛɛ -ka -Lagɔɔ lilisɔɔɔ la.»

⁷⁰ Tɔɔn, 'in wa 'dɛ weɛ yia 'wɔkpɔ: «-Zugba, -Lagɔɔ 'Yu -in -mia yi?»

'In ɔ yia we 'bɛɔpali wa -ylae: «Mɔ a gbaa dɛ: 'mɔ in -mia.»

⁷¹ 'ln wa nɛɛ: «-A 'nti we dayinyaa gbu -ka! -A ka -amɪaa 'de nya ɔ ŋwɛɛ wɛlɪ 'nu feifei.»

-Zezu wa kwaa Pilati 'yu

(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Zn 18.28-38)

23 ¹ Nyuma weɛ -sɔa 'wɔ, 'in wa yia -Zezu Pilati 'yu kwa. ² 'ln wa yia ɔ gbu 'wluladɪte bhli -mɔ. Wa nɛɛ: «-A 'kaa nyɪmɛ -mɔnɪ 'yi, -zugba ɔ mɪ -amɪaa nyuma mɔnɔda. ɔ nɛɛ -aun -yla, -a 'na 'pɛntɪ Sezaa *nisɔn -gwɛzi -ni. 'ln ɔ nɛɛ, ɔ de -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, mɔ -wa nyɪmaa 'wlulapulɪnyɔ.»

³ Pilati yia ɔ layɪbhaɛ: «Lee, Zuifɔɔ 'wlulapulɪnyɔ -in -mɪa yi?»

-Zezu yia we 'bɪgɔpali ɔ -ylaɛ: «'Mɔ -in gbaa de.»

⁴ 'ln Pilati nɛɛ -Lagɔɔbɔnyaa -cian -yɔ nyɪmaa -zlo -ylaɛ: «Gbu -we ka 'gbu in 'kaa nyɪmɛ -mɔ ni -kasɪ 'wɔpa, 'in 'yi we -yɔ.»

⁵ 'ln wa nɛɛ 'ya wɛlɪ 'tɪtɛ nyaaɛ: «ɔ gbuslolu wɛlɪ -gɔ nyɪmaa -zlo sɔlva nyɪmaa 'wlulapulɪnya -yɔ 'wɔ. Galilee dɔdɔ -gɔ ɔ dɪlɪ we gwe, 'in ɔ -yɔ we yia Zudee -dɔdɔ -gɔ 'plɪlɪ, 'bhie, ɔ -yɔ we 'sɔ yia -zɛɛn da -seli nyɪni -Zeluzalɛmɔ -dɔdɔ -gɔ.»

-Zezu wa kwaa Ewloɔɔ 'yu

⁶ Pilati 'nva wa ŋwɛɛ Galileeɛ 'ŋnɪ, 'in ɔ yia layɪbha: «ɔ nyɪmɛ -mɔ ni, Galilee -nyɪmɛ -wa yi?» ⁷ ɔ 'nva ni, dɔdɔ -we Ewloɔɔ pɪlɪa 'wlu la, -mɔ -Zezu 'bhva, 'in ɔ nɛɛ, wa kwa ɔ Ewloɔɔ. -Mɔɔ bhla, -zugba Ewloɔɔ mɪ -slɔ -Zeluzalɛmɔ -dɔdɔ -gɔ.

⁸ Ewloɔɔ 'yia -Zezu, 'in ɔ yia 'muna li. Ni, wa ka -Zezuu gbu -gbada -gwɛ, -zugba ɔ nu we. ɔ 'yɪbha ɔ 'ka ɔ 'yi, -mɔɔ 'bɪ ka 'wɔgwɛ. 'ln ɔ 'yɪbha ɔ 'ka ɔ gwɛdigbu yabhloo lenɔda 'yi. ⁹ ɔ yia ɔ gbu duun layɪbha, 'in -Zezu 'nti we 'yabhlogɔɔ 'bɪgɔpali. ¹⁰ -Mɔɔ bhla, -Lagɔɔbɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔɔ titeɛ gwesanya mɪ -bha, -zugba wa dɪlɪ -Zezu gbu 'wlu la -gla nya. ¹¹ Ewloɔɔ -yɔ 'slɔja palɪa -Zezu gla, 'in wa yia ɔ gbu -kpɔa -nyɪmɛ 'wɔnɔ. 'ln ɔ nɛɛ, wa -pla ɔ

'ylinano -bana 'wu, wa kwa ɔ Pilatu -gbe lu. ¹² -Benyi, Ewloɔv -yɔ Pilatu 'sɔ mi tunyuma nya. Wee 'yili -bhlokpade nya, wa -zea 'tale -yɔ 'tale.

Zuifu 'yibha -Zezuu titile

(Mt 27.15-26; Mk 15.6-15; Zn 18.39-19.16)

¹³ -Lagobubonyaa -cian klaa, nyumaa 'yugalunya kpasɔ -yɔ 'gbee nukpla -nyuma weee, Pilatu gbelia 'wlu. ¹⁴ 'ln ɔ nɛɛ wa -ylae: «A -laa 'mi nyume -mɔ ni, 'in a nɛɛ, ɔ mi nyuma mnɔnɔda. Mu mia! 'Mɔ in yibhaa de la aun 'yu. 'ln gbonyii a dila ɔ 'wlu la, in 'ni ɔ 'yi we 'yabhlogboɔ lenonyɔ nya. ¹⁵ 'ln Ewloɔv -mɔɔ 'ni 'ya ɔ 'yi we lenonyɔ nya. We 'gbu, ɔ yia ɔ lula -amtaa -gbe. -Muu 'bigu, nyume -mɔ ni, gbonyuu -we ɔ nua le, -we ka 'gbu ɔ 'kaa tli, -muu 'ni -mi. ¹⁶ We 'gbu, gbaa na yia wa selɔ ɔ -pni nya bhabha, 'bhie, in 'ka ɔ 'yitide.» [¹⁷ Sa *'Wozituylu 'feti nynia -bhlo, 'sa Zuifuv tite gbaa Pilatu 'tide wa -yla -kaslonyume yabhlo 'yi.]

¹⁸ 'ln Pilatu 'yibha ɔ 'ka -Zezu 'yitidee 'gbu, wa 'de weee yia 'wukpi: «-ln 'bha ɔ nyume -mɔ ni, 'in 'tide -aun -yla -Balabasɔ 'yi!» ¹⁹ Zlume -Balabasɔ -solva duɔvɔ 'wlulapulunya -yɔ 'wu -Zeluzalemugbe nukple, 'in ɔ yia nyume 'bha. We 'gbu, wa yia ɔ -kaslu 'wupa.

²⁰ Pilatu 'yibha ɔ 'ka -Zezu 'yitidee 'gbu, ɔ yi 'yaa weli 'wubhu 'sɔ, 'in ɔ yia waa nyumaa -zlo -yla gbu gba. ²¹ 'ln wa yia 'wukpi 'tuteɛ ɔ -yla: «Kulu ɔ *su -gu la! Kulu ɔ su -gu la!»

²² Pilatu 'bhua weli -zakpa tanu 'wu, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «Gbonyuu -mumu ɔ nu lea? Gbonyuu -we ɔ nua le, -we ka 'gbu ɔ 'kaa tli, 'in 'yi we -yɔ. We 'gbu, gbaa na yia wa selɔ ɔ -pni nya bhabha, 'bhie, in 'ka ɔ 'yitide.»

²³ 'ln wa yia 'wukpi, -zugba wa kpali wee gbu -bhloo 'de ŋwe, wa kulu -Zezu su -gu la. 'ln wa ŋwe -yɔtelɔ yia Pilatu 'wuzi. ²⁴ We 'gbu, -we wa 'yibhaa, 'in Pilatu yia we lenugbu -yɔŋwnu. ²⁵ Nyume -ɔ -solva nyumaa 'wlulapulunya -yɔ 'wu, 'in ɔ yia nyume 'bha, 'mɔ wa 'yibhaa wa tide 'yi. 'ln Pilatu yia -mɔɔ 'yitide. 'ln ɔ yia wa -Zezu yoo 'nye, 'in -we wa -ka 'yibha, wa 'ka we ɔ nɔnu.

-Zezu wa kulua su -gu la*(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Zn 19.17-27)*

²⁶ Da wa -yɔ -Zezu mia mnida, 'in Silentyu 'Simɔɔ, wa -yɔ -mɔɔ yia gbeli, -zugba ɔ bhv kpa. 'Sluja yia ɔ kpa, 'in wa yia ɔ -Zezuu su -bligba 'wɔlapali, ɔ 'ka we ɔ 'bi kwa. ²⁷ Nyumaa -zlo mi ɔ 'bi. 'In ɲwni mia wa glaa, -zugba -maa bhiti kikli, 'in wa bhali ɔ 'gbv.

²⁸ -Zezu 'bhitia la wa gbegbein, ɔ nɛɛ wa -yɔ: «-Zeluzalemu -ɲwni, a 'na wili na 'gbv -ni, a wi amiaa 'de -yɔ amiaa 'yuaa 'gbv!» ²⁹ Nu, we bhla yia nynia, 'in wa 'ka gbae: «'ɲwni -wa 'nia mneni wa 'ka 'yu gwali, -wa 'nia -sɔ gwali, 'in -wa 'nia -sɔ 'yu 'nyeni, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi -maa -nu nya!» ³⁰ Nu, nyuma yia gbaa -gɔgɔnya -yɔ:

«A bhilili -aun -gu!» 'In wa 'ka gba 'kpidanya -yɔ:

«A zize -aun!»

³¹ Nu, we -ka 'sa wa nu sa su yalv, 'in lɛɛ -lu 'ka suu yeyenu yɔ?»

³² Wee bhla -bhlokpade nya, nyuma sɔ mia gbonyuu -lenunya nya, 'in 'sluja -yɔ -maa yi 'yaa yi, wa 'ka wa -yɔ -Zezu 'bha dabudu. ³³ Da wa nynia da ka 'ɲni wa laa «'Wluu 'kva», -bha 'sluja kulua -Zezu su -gu la. 'In wa yi 'yaa -bha gbonyuu -lenunya 'sɔ su -gu lakulv. 'Yabhlo mi ɔ lilisɔlv, 'in -gudu mia ɔ kɔpesɔlv. ³⁴ Tɔun, -Zezu nɛɛ, «Dide, -un ti wa -yɔgbv 'wu, -we wa mia lenuda, wa 'ni we -yi.»

'In wa yia -nɪgbt 'pa, -zugba wa dlili ɔ -bana, wa 'dekpva nyidi.

³⁵ Nyumaa -zlo mia -bha, -zugba wa yɔ -we mia 'plida. Zuifvɔ 'yugalunya yia ɔ gla pali, -zugba wa gbae: «ɔ ka nyuma tɔlva pue, ɔ pue -sɛɛn ɔ 'de, -zugba *Klist -ɔ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, ɔ -ka ɔ nya -mi!»

³⁶ 'Sluja yi 'yaa -Zezu gla pali. Wa bea ɔ kwesi, 'in wa yia ɔ kalɔ nu 'nyɛ.

³⁷ 'In wa nɛɛ: «We -ka Zuifvɔ 'wlulapɔlɔnyɔ -in -mi, -in -sa -na 'de gbu 'wu.»

³⁸ ɔ 'wlu -bita, wa yia -bha celɔ:

-ɔ MIA DA

ZUIFVU 'WLULAPɔLɔNYɔ -WA

³⁹ 'ln waa gbonyuu -lenunyaa 'yabhlo mia su -gu lakuloda, -moo yia -Zezu veli. O nɛɛ: «-ln 'ni -Lagoo -Bhasanyoo? -ln pue -na 'de, 'in -in 'ka -amia pue!»

⁴⁰ 'ln, oo gbonyuu -lenunyo -gudu yia o -libheyi -yla gbu lapali. O nɛɛ o -ylae: «-l'in so -Lagoo? Nyime o -a -yo o 'so mia da titli -kaslu -bhlo 'wu, omo 'ni gbonyuu yabhlogoo lenu. ⁴¹ We klu -wa -amia 'ka -kaslu -muni pla, gbonyii -a nva le, we 'pente -wa. 'ln omo 'ni gbonyuu yabhlogoo lenu.»

⁴² 'Bhie, o yia we -gudie: «-Zezu, zli -in -ka -na nyuma 'wlulapula yi, -in ligbe 'mi.»

⁴³ -Zezu yia we 'bigupali o -ylae: «ln nɛɛ -mi -yla gbuzonu sae: -zɛɛn -yli -muni nya, -in -yo 'mi 'so mi -Lagoo dudu -gu.»

-Zezuu titlie

(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Zn 19.28-30)

⁴⁴ 'Ylu 'ka -glonyidi nynia yi, we nyumoa 'wu, 'in nikpise yia kpa dudu weee -gu. We li 'leli ta. ⁴⁵ 'ln 'naa buzia -Lagobudu 'kadu zo, we yia 'wuyla 'so we nyidi. ⁴⁶ -Zezu 'kpa 'wu wel 'tute nya, 'in o nɛɛ: «Dide, -mi kwɛɛ na zua na zuzu.» O bhia 'saa gbagbie, toun, 'in o yia tli.

⁴⁷ -We weee 'pla, *Wlomu -sloja glu gbuu 'yugalinyo 'yia we -yo, 'in o yia -Lagoo 'hni -muni, 'in o nɛɛ: «Gbuzonu -wa, oo nyime -mɔni, nyime tiklu -wa 'pieun!»

⁴⁸ Nyuma -duun -wa yia gbu -muni ylaa, -we weee 'pla, 'in wa yia we -yoyi. 'ln hwoɔlo yia wa -gu slu, 'in wa -yo kukli bhite yia nyazi nya wa -zoo lubbhiti.

⁴⁹ -Zezuu 'talea weee -yo 'hwni -wa -yo o 'bhua Galilee, 'in wa yia o yoo kwaa, wa 'yiligbe 'pipti, -zugba wa yla -we weee mia 'plida.

*-Zezefu 'bhlua -Zezu

(Mt 27.57-61; Mk 15.42-47; Zn 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Zuifvu 'gbe yabhlo wa laa Alimatee, we nyime yabhlo wa laa *-Zezefu, -moo mi 'ya -bha. Nyime -zoonu -yo nyime tiklu -wa. O mi -Lagoo nyumaa

'wlulapute woda, 'in ɔ mia Zuifvu gbuwliwodunya glaa -nyume yabhlo nya. -We gbuwliwodunya tɔlva pupalta, 'in wa nva le, ɔ -yo wa 'sɔ 'ni we -gu welɔ -bhlo -ka. ⁵² Ɔ -Zezefv mnia Pilatu -gbe, 'in ɔ yia -mɔɔ -Zezuu 'kwie -zlali. ⁵³ -Muv 'bɔgu, 'in ɔ yia wee 'kwie su -gu -sa, 'in ɔ yia we 'naa -yo zu. 'Bhuka -we wa 'bhlua tukpa 'wv, 'in wa 'nia -slɔ 'kwie nukplɛ fa, we nukplɛ ɔ faa wee 'kwie. ⁵⁴ 'Yli -we nya wa mnazia wa 'dɛ la, wee 'yli nya -Zezefv faa wee 'kwie 'bhuka 'wv. 'In we nya *Nyapeyli dia gwe.

⁵⁵ 'Ŋwnɩ -wa -yo -Zezu 'bhva Galilee -dudu -gu, -maa -yo -Zezefv yia 'bhuka -gu mni. Wa yia wee 'bhuka 'wv -tali, 'in sa wa paltɔ -Zezuu 'kwie la, 'in wa yia we -yoyɩ. ⁵⁶ -Muv 'bɔgu, 'in wa yia wa -zɔɔ lubhiti. 'In ɲɛ -ka kpi -yo -lasiklɔ -we ka ɲɛ menɩ, wa yia we pi, -we wa 'kaa 'kwiee ku -yo 'pa. Wa tite nɛɛ, Zuifvu Nyapeyli nya, wa 'na nonv lubho -ni. We 'gbu, wa yia nyapɛda -tu.

-Zezu -sɔa 'wv tɩtɩnya glaa

(Mt 28.1-10; Mk 16.1-8; Zn 20.1-10)

24 ¹ Dimasu zlokpe -papa, 'in 'ɲwnɩ yia kpi -we ka ɲɛ menɩ wa pia, we nya gbawla -gu mni. ² Bhla waa 'ɲwnɩ 'ka -bha nyini, -zugba tukpa -boklo 'kadu 'ni gbawla ɲweɛ -mi, wa ka we glipe. ³ Wa -talia gbawla nukplɛ, wa 'ni Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu 'kwie 'yi. ⁴ -We waa 'ɲwnɩ 'kaa 'wlukvun lapupali, wa 'ni we -yi. Tɔun, nyuma sɔ kaa lɩlibana 'pupa 'ylyɩ 'wv, -maa yia wa 'klɩtɩlɩ. ⁵ Nyano sloa 'ɲwnɩ 'wv, 'in wa yia 'wlu lagbli. Waa nyuma 'sɔ nɛɛ wa -ylae: «Lɛɛ -lu ka 'gbu a tali 'yliyoganyɔɔ da tɩtɩnya glaa? ⁶ Ɔ 'ni -seli -mi. Ɔ ka 'wvɔɔ tɩtɩnya glaa. Da ɔ mia zlumɛ Galilee, -we ɔ gbaa aun -yla, a ligbe we: ⁷ «We mi ni, wa 'nye *Nyumɛɛ 'Yu gbunyuu -lenunya yoo. Wa 'ka ɔ su -gu lakvɔ, 'in 'yli 'sɔ we taa zɩ, ɔ 'ka tɩtɩnya glaa 'wvɔɔ.»

⁸ 'In waa 'ɲwnɩ yia -Zezuu wɛɩnya ligbe. ⁹ Wa 'bhva gbawla -gu, 'in wa yia we gbaa mni -Zezuu 'bɩnɔnya kugbua le -bhlo -yla, we -yo nyuma -tɔlva -yo wa 'sɔ mia. ¹⁰ 'Ŋwnɩ -wa -laa wee 'di -mni -Zezuu tietienya, wa ɲni ni: Magɩdala -ɲwnɔ Malii, Zanɩ, *Zakee 'nyaa Malii -yo 'ɲwnɩ -tɔlva -yo wa 'sɔ mia. ¹¹ 'In

waa -Zezuu tietienya nɛɛ wa 'dɛɛ dli zɔɛ, -we waa 'ɲwɛɛ mia gbada, gbɔ -kpɔa -waa 'gbɔ, wa 'nɪ wa dli 'wɔdɪ. ¹² -Bha Pielɪ -sɔa 'wɔ, 'nɪ ɔ -yɔ -gwagwɛ yia gbawla -gɔ mɪ. Ɔ kwlia 'wɔ, ɔ -talia 'bhɔka 'wɔ, 'naapɪnya wa bibelia 'kwie -yɔ la, we 'dekpɔa ɔ 'yia -yɔ. 'nɪ ɲwɛgaga yia ɔ subha, -we weee 'pliaa 'gbɔ. 'nɪ ɔ yia ɔ -budɪɲwɛɛ lɪmɪ.

-Zezu -slɔlua ɔ 'dɛ ɔ 'bɪnɔnya 'sɔ 'klɔ
(Mk 16.12-13)

¹³⁻¹⁴ 'Gbe -we wa laa Emausi, we -yɔ -Zeluzalɛmɪ 'sɔ, kilo kɪgbua lɛ -bhlo mia we nyɪdɪ. Wee 'yɪ -bhlokpade nya, -Zezuu 'bɪnɔnya glaa -nyuma 'sɔ mia -mɔ mɪnda. -We weee 'plia, -zugba wa -yɔ we 'dɪsasɛ mɪ 'yloogblɔ. ¹⁵ Bhla -we nya wa mia gbada, 'nɪ wa mia kpɛlɪda, -Zezuu 'debhɛ -gbɔlu yia wa kwesi bɛ, 'nɪ ɔ -yɔ wa yia bhɔ 'wɔ mɪ dabɔdɔ. ¹⁶ -Zezuu 'bɪnɔnya 'yia ɔ -yɔ, 'nɪ -lu yabhlo'o ɲwɛɛ, wa 'ka ɔ yibhɛli.

¹⁷ 'nɪ -Zezu yia wa layɪbha: «Lee, lɛɛ gbɔ -gɔ a kpɛlɪ nɔda 'yloogblɔ?»

Tɔɔn, wa dli yia sumani, 'nɪ wa yia 'yɪlgbe. ¹⁸ Wa 'dɛ 'sɔ glaa 'yabhlo wa laa Kleopasi, -mɔɔ nɛɛ ɔ -ylɛ: «-Na 'dɛ -bhlo -wa -Zeluzalɛmɪ -nyɪmɛ, ɔ 'nɪa gbɔ 'plia 'wɔbhlɔlu -ylɪnya nɪ nyaa 'ji -yi yɪ?»

¹⁹ 'nɪ ɔ yia wa layɪbhaɛ: «Mɔɔ -gbɔ we -ma?»

'nɪ wa yia we 'bɪgɔpali ɔ -ylɛ: «Gbɔ -we 'yɪlia Nazalettyu -Zezu, mɪ -wa! -Lagɔgbɔɔ -falɪpanyɔ 'tɪtɛ ɔ -mɪa. Ɔ ka we -slɔlu ɔ lɛnɔgbɔnya -yɔ ɔ wɛɪnya 'wɔ, -Lagɔ -yɔ nyuma 'yɪ. ²⁰ -Amɪaa *-Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ -amɪaa 'yugalɪnya ka -Zezu wɪa, wa 'bha ɔ, 'nɪ wa yia ɔ *su -gɔ lakɔlɔ. ²¹ -Amɪa dɪ we dli 'wɔ nɪ, mɔ 'ka yaa Izlaɛlɪnyuma gbɔ 'wɔsa. 'nɪ -mɔɔ weee -gɔ, gbɔnya 'plia, we 'yɪ taa zɪɪ mia -zɛɛn. ²² Gbuzɔnɔ -wa, -amɪa glaa ɲwɛɛ tɔɔba ka -ain ɲwɛgaga -subhali. Zɪɪkpɛ -papa, 'nɪ wa yia gbawla -gɔ mɪ. ²³ Wa 'nɪ ɔ 'kwie 'yɪ. 'nɪ wa yia lɔyi, -bha wa gbaa -ain -ylɛ, -Lagɔɔ 'anzɪnya ka wa 'klɔtlali, 'nɪ we nɛɛ wa -ylɛ: «-Zezu -ga 'yɪlɔ!» ²⁴ -Amɪa lɔ -nyuma tɔɔba ka gbawla -gɔ mɪ, 'nɪ gbɔ -we 'ɲwɛɛ gbaa, wa yɪ 'saa we yɪ. Wa 'nɪ -Zezuu 'dɛ 'yɪ.»

²⁵ 'In -Zezu nɛɛ wa -ylae: «Nyuma -wa 'nɪ 'ylimna, 'in gbu -we -Lagɔgbuu -falɔpanya gbaa, -wa'a 'nu we 'wula -pa! ²⁶ We mi nu, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ sia sa, 'bhie, -Lagɔ 'ka ɔ 'ɲnumnie ɔ yoo 'nyɛ.» ²⁷ -Muu 'bigu, -we wa cɛlia ɔ daa, -Lagɔsebhɛ 'wu, ɔ yia we gwe -sa wa -yla. ɔ dia we gwe Moizu 'sebhɛ -gu, 'in ɔ -yɔ we yia -Lagɔgbuu -falɔpanyaa 'sebhɛ weee 'wu pla.

²⁸ 'Gbe -we 'wu ɔ 'bɪnɔnya 'sɔ mia mnɪda, da wa nɪnia we kwesi, 'in -Zezu yia nu nɛɛ, da 'pɪpɪ ɔ mi mnɪda. ²⁹ 'In wa yia ɔ -klolu, 'in wa nɛɛ ɔ -ylae: «-In -yɔ -aun 'sɔ -tu! Jibhe ka zɔ, 'in sabɔ ka bebee bhia.» 'In ɔ yia -budu zɔ pla, ɔ -yɔ wa 'sɔ 'ka -tu.

³⁰ ɔ -yɔ wa -dia lililu gwe la, ɔ 'bhua 'floo 'wu, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa. -Muu 'bigu, ɔ didlia we la, 'in ɔ yia we wa 'wɔladlili. ³¹ Tɔun, wa 'yli -bloa, 'in wa yia ɔ yibheli. -Bha -bhlokpade, ɔ yia wa 'yiligwe mnɔnu. ³² 'In wa nɛɛ, wa 'dekpuɔ nyidi: «Da -a mia 'yloogblo, ɔ mia -aun -yla gbu gbada, -zugba ɔ sa -aun -yla -Lagɔsebhɛ gwe, 'muna ka -aun dli zɔ ye, we 'nɪ muv?»

³³ Wa -sɔa 'wu -bha -bhlokpade, 'in wa yia -Zeluzalemɔ lɔmni, -mɔ wa yia -Zezuu tietienya kugbua lɛ -bhlo -yɔ wa -lima 'wlu gbelida. ³⁴ 'In -maa nɛɛ wa -ylae: «Gbuzɔnu -wa, Nyumaa -Kanyɔ ka tɪtɪunya glaa 'wɔsɔ. Nu, ɔ ka 'Simɔɔ 'klɔtlali.» ³⁵ 'In -maa 'sɔ yia -we 'pla 'yloogblo 'di -sa wa -yla. Sa wa yibhelia -Zezu, -zugba ɔ mi 'floo ladɪlɪda, 'in wa yi 'yaa -muv gba wa -yla.

-Zezu -slɔlua ɔ 'dɛ ɔ 'bɪnɔnya 'klu

(Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Zn 20.19-23; Lngb 1.6-8)

³⁶ Da wa mia -slɔ gbada, 'in -Zezu yia ɔ 'dɛ -slɔlu wa nyidi. 'In ɔ nɛɛ wa -ylae: «'Wɔtutve -dlɔɔ -yɔ an 'sɔ -mi!»

³⁷ -Nyanɔgbɔ -kpalia wa, 'in wa yia nyanɔ nu. Wamta nɛɛ yaa 'sa nu, nyumɛzuzu -wa. ³⁸ -Zezu nɛɛ wa -ylae: «Lɛɛ -lu sumant amiaa dia? 'In lɛɛ ka 'gbu a lu sa dia? ³⁹ A yla na -kwite -yɔ na bhupatumya, -ami -wa, gbuzɔnu sa! A zi 'mi kwe, 'in a yla, nu, nyumɛzuzu 'nɪ yɪɛ -yɔ 'kua -ka. Sa a yia dɛ 'mi -yɔ 'bhisa.»

⁴⁰Ɔ gba 'saa, 'bhie, ɔ yia ɔ -kwute -yɔ ɔ bhupatunya wa 'kluslolu. ⁴¹'Muna ka wa ye, 'in ηwegaga yia wa subhaa 'gbu, -we -Zezu mia wa -yla gbada, wa 'ni mneni wa 'ka we dli 'wudi. 'In ɔ yia wa layibhae: «-Lu -we a 'kaa li, we mi -seli aun kwɛɛ?» ⁴²'In wa yia ɔ llalla -zibhii kibhe 'nye. ⁴³Ɔ 'bhua we 'wu, 'in ɔ yia we li wa 'yibadi.

⁴⁴-Muu 'bigu, ɔ nɛɛ wa -ylae: «Da in -yɔ aun 'sɔ mia -benyi, in nɛɛ aun -ylae: we mi nu, -we weee wa ceta na daa, Moizu titee 'sebhɛ 'wu, -Lagɔgbu -falupanyaa 'sebhɛ -yɔ Luusebhɛ 'wu, we nu ɛ.» ⁴⁵'In ɔ yia wa 'wlukoon ladolu, wa 'ka -Lagɔsebhɛ 'wolanu. ⁴⁶'In ɔ nɛɛ wa -ylae: «-We mia celɔda -Lagɔsebhɛ 'wu mu nu: we mi nu, -Lagɔ -Bhasanyɔ sia, 'in ɔ 'ka tli. Wa -ka ɔ gbawla 'wufa, 'yli 'sɔ we taa zli, 'in ɔ 'ka 'wusɔ titlunya glaa. ⁴⁷Ɔ 'ηni nya, -Lagɔgbu -we 'kaa nyumaa dli 'bhiti, 'in -Lagɔ 'ka wa -yɔgbu 'wuti, a bhli we gbagbie -Zeluzalem, 'in a -yɔ we 'ka dudu weee -gu mni. ⁴⁸Nu, amia -wa we dayunya. ⁴⁹'In Zuzu -ɔ Dide gbaa ɔ 'ka aun 'nye, -amɔ yia we aun yoo 'paa. We 'dɛɛ 'gbu, amia, a -tu wee gbe ni nukple tiklu, 'in -Lagɔ 'tite 'ka aun -gu lasibhli.»

-Zezu mia yali

(Mk 16.19-20; Lngb 1.9-11)

⁵⁰-Muu 'bigu, -Zezu -yɔ ɔ 'binɔnya yia Betani kwesi mni, ɔ yia sɔ 'wobhu, 'in ɔ yia wa 'nyularɔwna. ⁵¹Da ɔ mia wa 'nyularɔwnada, ɔ yia wa gwevla, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wobhu, ɔ yia yali mni. ⁵²Wa 'ylimania ɔ, 'bhie, wa yia -Zeluzalem lɔbhiti 'muna 'kadu nya. ⁵³'Kɔmɔsu, wa mi -Lagɔbudu 'kadu ɔ, -zugba wa mnuni -Lagɔ 'ηni.

Zaaan 'sebhε

Sa Zaan gbaa -Zezuu gbuzɔnu gbɔ

-Zezuu -gugbu *Zaan celta, mu -wa. Nu, Zaan mi -Zezuu *'binɔnya kugbua le 'sɔɔ glaa -nyume yabhlo nya. 'Mɔ wa laa «'binɔnyɔ ɔ ka zε -Zezu -kalɔ» wee 'sebhε da tɔlva. -We ka 'gbɔ Zaan yia 'sebhε ni celt, mu -wa nu, nyuma 'ka we 'jiyibheli nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, mɔ -wa -Lagɔɔ Yu, 'in ɔ -ka ɔ dli -gu zɔ, 'in -mɔɔ yia 'yliyɔgagie ɔ 'ɲni nya.

Welt -zεa nyume

1 ¹-Lagɔ 'nia -slɔ -lu weee lala, ɔ wa laa Welt ɔ mi la. Wee Welt -yɔ -Lagɔ 'sɔ mi. Wee Welt -yɔ -Lagɔ mi -bhlo. ²-Lu weee gwedida, ɔ -yɔ -Lagɔ 'sɔ mi. ³ɔ gbεgbεin -Lagɔ -laa -lu weee la. -Lu -we mia lalada ɔ 'bigu we 'ni -mi. ⁴Nu, ɔ -gu 'yliyɔgagie 'bhua, 'in wee 'yliyɔgagie mia, we ka nyuma zli -la. ⁵Wee zli mi luda nikipise 'wɔ, 'in nikipise 'ni we nyumonu.^a

⁶-Lagɔ ka nyume yabhlo tie, 'mɔ wa laa *Zaan,^b ⁷mɔ -wa gbudayinyɔ, mɔ yia ɔ 'ka zlu -gugbu gba. Yi ɔ yia nyuma -ka ɔ welt 'nu, 'in wa 'ka dli zɔ. ⁸ɔ 'de 'ni wee zli nya -mi, nu, yi ɔ yia ɔ 'ka wee zlu -gugbu gba. ⁹-We mia da ni, mu -wa zlu 'zayli, wee zli yia dudu -gu, we san mi 'mnida nyuma weee -gu.

¹⁰ɔ Welt ka dudu -gu yi. ɔ gbεgbεin -Lagɔ -laa dudu la, we mi 'sa 'bhie, duduɔ -nyuma 'ni ɔ yibheli. ¹¹ɔ yia ɔ 'dεε nyumaa -gbε ni, wa 'ni ɔ kpa 'nanuu. ¹²Nu, tɔlva 'paa ɔ yi, 'in wa yia ɔ dli -gu zɔ. -Maa mia, -maa ɔ 'nyεa 'yoo wa 'ka -Lagɔɔ 'yua -zε. ¹³Sa nyuma gwalia wa 'yua dudu -gu, we 'ni 'sa

^a1.5 We 'ji yabhlo -wae: 'in nikipise 'ni we 'wɔlanu.

^b1.6 Nu, 'Zan -Batist -wa.

-mani -ze -Lagoo 'yua. We 'ni nyume ni wa dide nya. Nu, -Lago 'nyea wa 'lyiyogagie.

¹⁴ ɔ Welt ka nyume -ze, 'in ɔ yia -ain glaa ladi. ɔ 'gbu -a yia 'nanidli -yo -Lagoo gbuɔɔnu yibheli. -A ka ɔ yla, 'in sa ɔ 'ɲni mnia -Lagoo 'ɲni 'bhisa, -a ka we -yoyi. Nu, 'ɲnumnie -we -Lagoo 'Yu -bhlo 'yia ɔ Dide kwɛɛ, mu -wa. ¹⁵ Zaan ni ɔ gbuɔɔnyo nya, ɔ 'kpa 'wu, ɔ nɛɛ: «Da in gbaa: «-ɔ yia na 'biɔ, ɔ 'ɲnumnie -zi na -nu, -we ka gbu -wa, bhla in 'ka 'wlu ɔ ni -bha' mo in saa 'ɲni.»

¹⁶ 'Nanidli duun ɔ kaa, we nya ɔ ɲwnaa -a 'de weee 'nyu la. ɔ palia -ain so -zɔnu -gu la, 'in ɔ yia we -gupali. ¹⁷ Nu, -Lago palia ɔ tite *Moizu gbeɔbeɔn, nu, -Zeu *Klisu gbeɔbeɔn -a yibhelia ɔ 'nanidli -yo ɔ gbuɔɔnu. ¹⁸ Nyume yabhlogɔɔ 'ni -slɔ -Lago 'yi, nu, ɔ 'Yu -bhlogɔɔ -ɔ -yo ɔ mia -bhlo, 'in -ɔ mia ɔ Dide kwesi, mo slolua -ain -Lago.

'Zan *-Batisu dayigbu

(Mt 3.11-12; Mk 1.7-8; Lk 3.15-17)

¹⁹⁻²⁰ *Zuifbu 'yugalunya -wa mia *-Zeluzalem, ma tiea -Lagobubɔnya -yo wa -yɔbenya *Leviii zuaylinyuma tɔlva, wa 'ka Zaan layibha nyoo ɔ -mia. Zaan 'ni kalɔ 'pa, 'sa ɔ 'palta we 'biɔ sa tuklu. -We ka da ɔ 'yia, 'mu ɔ gbaa, mu -wa nu: «-Ami, in 'ni -Lagoo -Bhasanyo nya -mi.»

²¹ 'In wa yi 'yaa ɔ layibha: «We -ka 'sa -mi, nyoo -in -mia? *-Lagobuɔ -falpanyo *Elii -in -mia yi?»

ɔ nɛɛ: «-lnnya, in 'ni -moo.»

Wa nɛɛ 'yae: «ɔ -Lagobuɔ -falpanyo -putu -a mia wuda ni, 'mo -in -mia yi?»

ɔ nɛɛ: «-lnnya.»

²² We 'dɛɛ 'gbu wa nɛɛ ɔ -yla: «Nyoo -in -mia? -A -ka mni, -wa tiea -ain, -a 'ka wa 'di -sali, -in nɛɛ -na 'dɛɛ daa lea?»

²³ Welt -we -Lagobuɔ -falpanyo *Ezaii gbaa, 'mu Zaan palta:

«Nyume yabhlo ɔ 'kɔɔa 'wɔ -mɔ da beblɛ:
a nu Nyumaa -Kanyɔɔ 'yoo tɔklu ɔ 'yu,
'mɔ un -mia.»

²⁴ Nyuma -wa wa tiea Zaaan -gbe, *Falizunyuma mi wa glaa. ²⁵ Wa 'yɔbhaa ɔ la: «Nu, -in 'nɔ -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya -mi, -in 'nɔ -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ Elii, 'un -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ -putu -a mia wɔda, -in 'nɔ -mɔɔ, we -ka 'sa -mi, lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na batizee nyuma?»

²⁶ ɔ nɛɛ: «Gbɔzɔnɔ -wa, -ami mia, nyuma na batizea 'nyu nya. Nu, ain nyidi, nyume yabhlo mi -bha, a 'nɔ ɔ -yi. ²⁷ Mɔ yia 'mi 'bɔ yia, un 'nɔ mnɛni un 'ka ɔ -sakwlaa 'llukpe -blo.»

²⁸ -We weee mia da, Betani we nua lɛ, -mɔ Zudeɛn nyu 'yɔɔ 'wɔsɔɔda, da Zaan batizea nyuma.

-Zezu, saa -bha nyuma gbonyuu

²⁹ Zli zli, -Zezu mi Zaaan gbegbɛun yilida, 'un Zaan yia ɔ -yɔɔ, 'un ɔ nɛɛ: «A yla, -Lagɔɔ *Bhlabhleyu ni, ɔ mi dɔdɔgbɔ -nyuma gbonyuu -bhasada. ³⁰ Da un gbaa nu, nyume yia 'mi 'bɔ yia, ɔ 'tɛ -zi na -nɔ, nu, wa 'nɔ -sɔ 'mi gwali, ɔ mi la, 'mɔ un saa 'ɛni. ³¹ Zlume, un 'nɔ ɔ -yi, un 'ka ɔ *Izlaɛlɛnyuma -sɔɔɔ wa 'ka ɔ yibheli, we 'gbɔ un yia nyuma batizea yi 'nyu nya.»

³²⁻³³ Zaan ka 'ya ɔ gbɔɔ da 'yi, ɔ nɛɛ: «Nu, zlume, un 'nɔ ɔ -yi, nu, -Lagɔ ɔ tiea 'mi un 'ka nyuma batizee 'nyu nya, ɔ nɛɛ 'mi -yla: «ɔ -gɔ -in -ka -Lagɔɔ Zuzu 'yi kwɔɔda, 'un we 'ka bha -tu, mɔ -wa nyume ɔ 'kaa nyuma batizee -Lagɔɔ Zuzu 'Pɔpa nya. Nu, -ami -wa ɔ gbɔdayɔnyɔ. In ka -Lagɔɔ Zuzu -yɔɔ. ɔ 'bhɔa yali, ɔ 'sibhɔɔ ɔ -gɔ la -kpakɔn 'bhisa, 'un ɔ yia -bha -tu.» ³⁴ -Ami, un ka ɔ -yɔɔ, mu 'gbɔ un yia gba nu, ɔ nyume mia da, -Lagɔɔ 'Yu ɔ -mia.»

-Zezu laa ɔ 'bɔnɔnyaa tɛnɔ

³⁵ Zli zli, Zaan -yɔ ɔ 'bɔnɔnyaa 'sɔ mi 'ya -bha, ³⁶ 'un -Zezu yia 'pɔɔ yi. Zaan ylaa ɔ, ɔ nɛɛ: «A -tali, -Lagɔɔ Bhlabhleyu ni.»

³⁷ ɔ 'bunɔnya 'sɔ 'nua -we ɔ gbaa, 'in wa yia -Zezu 'bɪ mni. ³⁸ -Zezu 'bhitia la, ɔ 'yia ni, wa mi ɔ 'bɪ, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «Lɛɛ -lu ka da a talta?» Wa nɛɛ ɔ -yla: «*Wlabi, mɔ -in -dɪlɪ la?» (Nu, Wlabii ji -wa zuifowɛlɪ 'wɔ: «Gbuslɔlunɔ».)

³⁹ ɔ nɛɛ: «A yi, 'in a 'ka -bha 'yɪ.»

Wa mni da ɔ -dɪlɪ la, 'in wa yia -bha 'yɪ, -zugba jibhezaa -lɛlɪ -mnuanu ka nyini. 'In wa yia wee 'yɪlɪ pnu bhɪa ɔ -gbɛ.

⁴⁰ Wa 'dɛsɔbhie glaa, -wa 'nua Zaaan wɛlɪ, 'in wa yia -Zezu 'bɪ mni, wa 'yabhlo -wa Simɔ Piɛlu bheli Andlee. ⁴¹ Tɪada, mɔ yia ɔ bheli 'Simɔ laa, 'in ɔ nɛɛ: «-A ka Mesi 'yɪ.» (We ji -wa «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ».)

⁴² 'In ɔ -yɔ -mɔɔ 'sɔ yia -Zezuu -gbɛ mni. -Zezu ylaa ɔ, 'in ɔ nɛɛ: «-Mɪ -wa 'Simɔɔ, -na dide wa laa Zaan. -Na 'ɲni wa yia zua Sefasi.» ('Mɔ wa bhitia 'wɔla Piɛlɪ, -mɔɔ ji -wa tokpa.)

-Zezu laa Filipu -yɔ Natanaɛlɪ

⁴³ Zɪlɪ zɪlɪ, -Zezu 'yɪbha ɔ 'ka Galilee -dɔdɔ -gɔ mni. ɔ -yɔ Filipu gbɛlia, ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Yi 'mɪ 'bɪ.» ⁴⁴ Filipu mia, Betusaida -dɔdɔ -gɔ ɔ 'bhua, Andlee -yɔ Piɛlɪ klaa 'ya. ⁴⁵ -Mɔɔ 'bɪgɔ, Filipu -yɔ Natanaɛlɪ yia 'wɔgbɛli, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Lagɔɔ titee 'sebhe 'wɔ, Moizɪ ka nyɛmɛ yabhloo gbɔ gba, -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya ka 'ya ɔ gbɔ gba wee 'sebhe 'wɔ. -A ka ɔ 'yɪ. Ni, mɔ -wa *-Zezɛfɔɔ 'yɪ -Zezu, Nazaletɪgbɛ 'wɔ ɔ 'bhua.»

⁴⁶ -Mɔɔ nɛɛ ɔ -yla: «Lee, -lu -zɔnɔ mnɛni we 'ka Nazaletɪ 'bhɔɔ?»

Filipu nɛɛ: «Yi -na 'dɛ 'ka -bha 'yɪ.»

⁴⁷ Nu, Natanaɛlɪ yia -Zezuu -gbɛ yi. ɔ bɛa ɔ -yɔ, -Zezu 'yia ɔ -yɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ daa: «A yla, *Izlaɛlɪnyɛmɛ 'dɛbhie -gbolɔ ni, ɔɔ nyɛmɛ mia, kalɪ 'nɪ ɔ dɪlɪ 'wɔ -mɪ.»

⁴⁸ Natanaɛlɪ nɛɛ: «Sa -in yibheli 'mɪ 'wɔ la?»

ɔ nɛɛ: «Da Filipu 'nɪa -slɔ -mɪ la ni, in ka -mɪ 'yɪ, -zugba -in mɪ *figɪsɔ zɔ.»

⁴⁹-Bha Natanaelt gbae: «Wlabi, -in mi -Lagoo 'Yu nya, Izraelinyumaa 'wulapulunyoo -in -mia.»

⁵⁰-Zezu 'palia we 'bigu, oo nee: «In gbaa nu, in ka -mi 'yi figisu oo, we 'gbu -in yia 'mi dli -gu oo, mu -wa yi? -Li 'kadu -we -zia -munt 'yia -na yia we. ⁵¹In nee aun -yia gbuzoonu sae, yali a yia 'yia nwe -kalida. 'Anzunya a yia 'yia kwilda -yo -gblada *Nyumee 'Yu -gu.»

-Zezu 'bhitilia 'nyu nu 'wola

2 ¹-Muu 'bigu, 'yil 'so 'plia, 'in wa yia 'nwonkwafetu -sa Galilee 'gbe wa laa Kana, we 'wu. -Zezuu 'nyaa mi -bha. ²'In wa yi 'yaa -Zezu -yo oo 'bunonya la wee 'fetu 'wu. ³-Bha bea, 'in nu yia bhia, 'in -Zezuu 'nyaa nee oo -yia: «Nu ka bhia.»

⁴-Zezu 'palia we 'bigu, oo nee: «'Maa, amaa nu gbu -wa yaayu, na nu gbu -wa yi? Bhla -we nya wa 'kaa na 'tutee 'debbie -gbolu 'yi, we 'ni -slo nyini.»

⁵-Zezuu 'nyaa nee lililuu dlilinya -yia: «-We weee oo yia aun -yia gbaa, a nu we le.»

⁶'In tukpa nyida 'kadu gbelibhlo mi -bha wa kwesi. -Muu 'wu wa plia 'nyu, 'in wa budoa: 'sa Zuifoo tite gbaa. Nu, we 'yabhlo bhu 'wu litli glu gbu. ⁷-Zezu nee waa lililuu dlilinya -yia: «Nyidanya mia da ni, a yeli we 'nyu.» 'Sa wa yelia we sa ke! ke! ke!

⁸-Zezu nee: «A 'pli -sleen we, a 'ka we 'fetu 'yugalnyoo kwa.» 'In wa yia we oo kwa. ⁹Oo 'fetu 'yugalnyoo 'yia wee 'nyu nwe, -zugba we ka nu 'wulabhitili. Da wee nu 'bhulua, oo 'ni -bha da -yi, nu, -wa 'plia 'nyu, wa -yi -bha da. 'In oo 'fetu 'yugalnyoo yia 'nwon -kwanyoo la. ¹⁰'In oo nee: «Da weee, nu -oonu wa wlaa -slo tia, wa -ka 'ma duun 'bhie, wa wlaa kalo nu. 'In -mi, -in yia nu -oonu ladi, 'in senee bhla yia we yil.»

¹¹Nu, gwedigbuu tianu -we -slolua oo 'nnumtee 'tute, Galilee 'gbe wa laa Kana, we 'wu oo nua we le. 'Sa oo -slolua oo 'nnumtee 'tute, 'in oo 'bunonya yia oo dli -gu oo. ¹²We 'bigu, 'in oo yia Kapenaumu mni, oo -yo oo 'nyaa klaa, oo bhelia klaa, we -yo oo 'bunonya. 'In wa yia -mo 'yil ya 'sole li.

-Zezu vua -valepanya *-Lagobudu 'kadu ηwεε

(Mt 21.12-13; Mk 11.15-18; Lk 19.45-46)

¹³ Nu, Zuifvu *'Wɔzitiyilu 'feti ka cɪpa, 'in -Zezu yia -Zeluzalemv mni. ¹⁴ Ɔ plaa *-Lagobudu 'kadu ηwεε, nyuma -wa paa 'bhli klaa, bhlabhle klaa, we -yɔ -kpakun pelv, 'ma ɔ yla -bha, 'in ɔ yi 'yaa 'gwezi -bhitinya -bha yli, wa -di wa 'tabhle -yɔ la. ¹⁵ Ɔ 'pnaa 'llukpe -yelipe 'bhisa, 'in ɔ yia nyuma weee vu -mɔ -Lagobudu 'kadu ηwεε, we -yɔ wa 'bhli -yɔ wa bhlabhlenya 'sɔ. Ɔ 'mnia 'gwezi -bhitinyaa 'gwezi, 'in ɔ yia wa 'tabhle labhli. ¹⁶ Ɔ nεε -kpakuvn pelvpanya -yla: «A -sa da we, a 'na nɔvɔ na Didee -budu -vale -budu 'wv -ni.»

¹⁷ -We *-Lagosebhe gbaa, 'in ɔ 'bunɔnyaa dli yia we -gu -bho:

«A! Na -Lagɔ, -na -budu in 'yibhaa,

we 'tv mɪ 'mɪ 'bhada.»

¹⁸ Tɔvɔn, 'in Zuifvu 'yugalunya yia ɔ layibha: «Sanεε -na nva yi? -ln nu gwedigbu yabhlo le, 'in -a 'ka we 'jiyibheli nu, -Lagɔ ka -mɪ 'yoo 'nyε.»

¹⁹ -Zezu 'palia we 'bigv, ɔ nεε: «Wee -Lagobudu 'kadu mia, a -sa we la, 'in in 'ka we 'yligbeli 'yli ta nya.»

²⁰ Wa nεε ɔ -yla: «Aya! Wa 'kaa -budu ni 'subha, wa li -zv glv 'sɔ -zv gbelibhlo, 'in -mɪ, -in nεε -in 'ka we 'subha 'yli ta nyaa?» ²¹ Nu, -budu -zɔvɔ -Zezu saa 'ηni, ɔ 'dεε kuu gbv ɔ gbaa. ²² We 'dεε 'gbv, da -Zezu -ka tilitinya glaa 'wɔsɔ, ɔ 'bunɔnyaa dli yia we -gu -bhoa, -we ɔ gbaa we -yɔ -we mia celida -Lagosebhe 'wv, 'mv wa zva dli -gu.

-We mia nyumaa dli zɔ, -Zezu -yi we

²³ Zuifvu 'Wɔzitiyilu 'feti nya -Zezu mɪ -Zeluzalemv. Ɔ gwedigbunya -we slolua ɔ 'tite, 'mv ɔ nva le, nyuma duun 'yia we -yɔ, 'in wa yia ɔ dli -gu zv. ²⁴ -Zezu 'ni wa dli -gu zv, -we ka gbv -wa, ɔ -yi wa 'dε weee dli. ²⁵ Nu, nyume ɔ -ka ɔ -limaa gbv lapali ɔ -yla, -Zezu 'ni -muv gbv -ka, nu, -we mia nyumεε dli zɔ, ɔ 'dε -yi we.

-Zezu -yɔ 'Nikodemu

3 ¹Nu, nyume yabhlo wa laa 'Nikodemu, -ɔ mia Falizunyumaa sɔ lu, 'in ɔ mia Zuifuvu 'yugalinyɔ yabhlo nya, ²mɔ yia -Zezuu -gbe sabɔ, 'in ɔ nɛɛ: «Wlabi, -a -yi we 'ji nu, -Lagɔ ka -mɔ tie, -in 'ka -aun gbu -slolu. -Lagɔ -yɔ -mɔ 'sɔ 'nɔ -mɔ ni, -in 'nɔ mneni -in 'ka 'sasukpa -gwedigbunya nɔ lenu.»

³ɔ nɛɛ 'Nikodemu -ylae: «In nɛɛ -mɔ -yla gbuzɔnu sae: nyume -ɔ ka 'lululu^c wa 'nɔ gwalt, ɔ 'nɔ mneni ɔ 'ka nyuma -wa -Lagɔ pɔlɔ 'wlu la glaa -mɔ.»

⁴'Nikodemu nɛɛ: «Sa wa 'ka nyume kpasaa 'lululu gwaltia? Nu, ɔ mneni ɔ 'ka ɔ 'nyaa nukple pla, wa 'ka ɔ 'sɔnu gwaltu?»

⁵-Zezu 'paltia we 'bɔgu, ɔ nɛɛ: «Nu, in nɛɛ -mɔ -yla gbuzɔnu sae: we -ka nu, wa 'nɔ nyumɛɛ 'lululu gwalt, 'nyu -yɔ -Lagɔ Zuzu nya, -mɔ 'nɔ mneni -mɔ 'ka -wa -Lagɔ pɔlɔ 'wlu la glaa -mɔ. ⁶-We ka gbu -wa, -wa 'nyaa -yɔ dide gwaltia, wa mɔ nyumaa nyuma nya, 'in -wa -Lagɔ Zuzu gwaltia, wa mɔ -Lagɔ Zuzuu nyuma nya. ⁷We -ka 'sa -mɔ, in -ka gba nu, wa gwalt amiaa 'lululu, we 'na subhalt -mɔ nyegaga -nɔ. ⁸Nu, da -pɔpɛ 'yibhaa we 'ka 'plɔ, -bha we plɔlɔ, 'in -na nua we -jiji, nu, da we bhɔlɔ, mɔ we mnta, -in 'nɔ -bha da -yi. Sa -pɔpɛ mia, -wa -Lagɔ Zuzu gwaltia, 'sa wa mia.»

⁹'Nikodemu nɛɛ: «Sa -mɔ 'ka 'wɔ la 'pɔlɔ?»

¹⁰In -Zezu nɛɛ: «Gbuslolunyo, -ɔ ka 'ɲnɔ wa -yia *Izlaelɔ -dɔdɔ -gu, 'mɔ -in -mia, 'in -in 'nɔ wee gbu nɔ -yii? ¹¹Nu, in nɛɛ -mɔ -yla gbuzɔnu sae: -we ka 'ji -a -yia, we -gɔgbu -a gbaa. -We ka da -a 'yia, we 'dɔ -a saa. 'In a 'nɔ 'yibha a 'ka -amiaa -bhayigbu -yɔɲwɔnu. ¹²In ka aun -yla dɔdɔgu gbu gba, a 'nɔ we -yɔɲwɔnu. We -ka 'sa -mɔ ni, da na yia aun -yla yalt gbu gbaa, a 'na 'ka we -yɔɲwɔnu, we 'nɔ mɔ? ¹³Nu, nyume yabhlogbɔ 'nɔ -slɔ -Lagɔ -gbe -gbla, we 'nɔ ɔ Nyumɛɛ 'Yu 'wɔbhu, mɔ 'bhua yalt.

¹⁴«Nu, Moizɔ ka nete -tɔbhe 'wɔbhu yalt da bɛblɛɛ nyuma weee 'yu, 'sa -bhlokpade wa yia Nyumɛɛ 'Yu 'wɔbhua yalt, ¹⁵'in -wa weee -ka ɔ dɔ -gu zɔ, wa 'ka 'yliyɔgagie -we 'nɔ bhlokluda -ka 'yi. ¹⁶We 'dɛɛ 'gbu, 'sa -Lagɔ -kaltia

^c3.3 'Lululu: wɛlt 'bhitie tɔlva nɛɛ yalt.

dɔdɔgbɔ -nyumaa zɛ, 'in ɔ yia ɔ 'Yu yabhlogbɔɔ wla, 'in -wa -ka ɔ dli -gu zu, wa 'na 'ka labhu. 'Yliyɔgagie -we 'nɪa bhloluda -ka, 'mɔ wa yia 'ya. ¹⁷ Nu, -Lagɔ 'nɪ ɔ 'Yu tie dɔdɔ -gu ɔ 'ka nyuma gbu dli, nu, ɔ 'ka wa gbu 'wusa, we 'gbu ɔ yia ɔ tie. ¹⁸ -ɔ -ka ɔ 'Yu dli -gu zu, -Lagɔ 'na 'ka ɔ gbu dli, 'in -ɔ 'nɪ ɔ dli -gu zu, -Lagɔ ka ɔ gbu dli pepe. -We ka gbu -wa, ɔ 'nɪ -Lagɔɔ 'Yu -bhlogbɔɔ dli -gu zu. ¹⁹ Sanɛɛ -Lagɔ bhua nyumaa -yɔgbu 'wɔ, nu, zli ka dɔdɔ -gu yi, 'in nyuma 'nɪ we -yɔɔwɔnu, nu, wa 'yibha nikpise, -we ka gbu -wa, gbɔnyuu wa nɔa lɛ. ²⁰ -Wa weee nɔa gbɔnyuu lɛ, zli wa nyɛa 'wɔ, 'in wa'a 'tla zli 'klu. -We ka gbu -wa, wa mi nyano nɔda, nyumɛ yi wa lenugbu yibheli. ²¹ Nu, -wa nɔa -Lagɔɔ dɔmagbu lɛ, zli 'klu wa tlaa. 'Sa nyuma ya wa lenugbu -yɔ sa tenyii, 'in wa yibhelia we 'ji nu, wa mi -Lagɔ 'nɔɔwɛ zɔda.»

Zaan nɛɛ -Zezu -galt ɔ 'yu

²² -Mɔɔ 'bɪgbɔ, -Zezu -yɔ ɔ 'bɪnɔnya yia Zudee -dɔdɔ -gu mɔnɪ, 'in ɔ yia wa -gbe 'yɪ 'sɔlɛ li, -zugba ɔ batizea nyuma. ²³ 'In Zaan mɪa, -mɔɔ mi 'ya nyuma batizeda: ɔ mi Enɔɔ, Salimu kwesi, da 'nyu -zua, -zugba nyuma yi ɔ -gbe ɔ batizee wa. ²⁴ Nu, wa 'nɪ -slɔ Zaan -kaslu 'wɔpa. ²⁵ -Bha kpɪkpɛlie -bhɔa Zaaan 'bɪnɔnya -yɔ Zuifu yabhlo nyɪdɪ, sa Zuifɔ tite gbaa wa budo wa 'ka -mɔwɔlɔ, we -gu. ²⁶ We 'gbu wa bɛa Zaan -yɔ, 'in wa nɛɛ: «Wlabi, nyumɛ -ɔ -yɔ -mɪ 'sɔ mɪa Zudeɛn nyu lɔ, 'in -in yia ɔ -gugbu gba -aɪn -yla, ɔmɔ, ɔ mi nyuma batizeda, 'in nyuma weee mi ɔ -gbe mɔnɪ.»

²⁷ 'In Zaan nɛɛ: «-Lagɔ 'nɪ nyumɛ -lu 'nye, ɔ 'nɪ mɔnɪ ɔ 'ka we 'yɪ. ²⁸ Amɪa 'dɛ mi na gbɔdayɪnya nya, a ka 'mɪ ŋwɛɛ 'nɔ nu, -amɪ, in 'nɪ -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, nu, -Lagɔ tiea 'mɪ ɔ 'yu. ²⁹ -We ka gbu -wa, we -ka nanɔɔ gbu, nu, nyumɛ -ɔ mɪa 'ŋwɔnɔ kwada, ɔ 'tale -ɔ mnazɪa -lu weee, 'in 'fɛtɪ 'ka nna, 'mɔ in -mɪa. 'In da ɔ 'ŋwɔnɔkwanyɔ -ka wee fɛtɪ 'wɔ yi nɪ, ɔ 'tale -ka ɔ yi yi dɪ 'nɔ nɪ, 'in 'mɔna bhɔa ɔ. -Amɪ mɪa, in mi 'mɔna lida sa duun, 'sa nanɔɔ gbu mɪa. ³⁰ ɔmɔ, ɔ 'bhu 'bɪ 'wɔ, 'in -amɪ 'ka zɔbɛ.»

³¹ «Nu, -ɔ bhva -Lagɔɔ -gbe, ɔ -gali nyuma weee 'yu. -ɔ bhva dudu -gu, duduɔgu -nyime ɔ -mia, 'in ɔ gbaa duduɔgu gbu. ɔmɔ, -ɔ bhva -Lagɔɔ -gbe, ɔ -gali nyuma weee 'yu. ³² -We ɔ 'yia, -we ɔ 'nva, we -gugbu ɔ gbaa. 'In nyime yabhlogɔɔ'ɔ ŋwnu ɔ gbɔɔ dayɔgbu -yɔ. ³³ -ɔ -ka ɔ gbɔɔ dayɔgbu -yɔŋwnu, mɔ slolua nu, -we -Lagɔ gbaa, gbuzɔnu -wa. ³⁴ Nu, -ɔ -Lagɔ -ka tie, -Lagɔwɛlt ɔ gbaa, -we ka gbu -wa, -Lagɔ nyɛa ɔ ɔ Zuzu kplo! kplo! ³⁵ Dide -Lagɔ -kali ɔ 'Yuu zɛ, 'in ɔ ka ɔ 'tɛtɛ ɔ kwɛɛ zu -lu weee -gu. ³⁶ -ɔ -ka ɔ 'Yu dlt -gu zu, ɔ ka 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka. Nu, -ɔ'ɔ zɔa ɔ 'Yu 'nuŋwɛ, ɔ 'na 'ka 'yliyɔgagie 'yi. -Lagɔɔ 'cɛ zɔ ɔ tua.»

-Zezu -yɔ Samaliŋwnɔ

4 ¹ -Mɔɔ 'bɔgu, Falizinyuma ka 'nu nu, nyuma duun mɔ -Zezu 'biyida ɔ 'ka wa batizee we -zi Zaan. ² (Nu, we 'nɔ ɔ dɛ, ɔ 'bɔnɔnya batizea nyuma). Da -Zezu yibhelia we 'ji, ³ -bha ɔ 'bhva Zudee, 'in ɔ yia Galilee lɔ mɔ. ⁴ ɔ 'ka Galilee mɔ, we mɔ nu, ɔ -dt Samalii -dudu 'wɔ. ⁵⁻⁶ Da ɔ mia Samalii -dudu -gu 'plɔlɔda, 'gbe yabhlo wa laa Sikaa, -bha ɔ nyinia we nukplɛ. Wee gbe mia, da *Zakɔbu ka bhaa dudu kibhe, 'in ɔ yia -bha -klɔ 'bhlu, wee dudu -we ɔ 'nyɛa ɔ 'yu *-Zezɛfu, we kwesi we mia. -Zezu sia nɔnue kwɛɛ, 'in ɔ yia wee -klɔ -yɔ ladɔ. Nu, 'ylugbagbu -wa.

⁷ -Bha Samaliŋwnɔ yabhlo yia 'nyu 'plia, 'in -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «A 'nyɛ 'mɔ 'nyu in 'ka 'ma.» ⁸ (Nu, ɔ 'bɔnɔnya ka lililu zɔa mɔ 'gbe nukplɛ.)

⁹ ɔ'ɔ ŋwɔnɔ nɛɛ ɔ -yla: «Aya! -Mɔ Zuifu zɔlɔla -amɔ Samaliŋwnɔ 'nyu yi?» Nu, Zuifu -yɔ *Samalii -nyuma'a ^d 'nunnu 'wɔla.

¹⁰ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «A 'nɔ -Lagɔɔ wlawlalu -yi, 'in a 'nɔ -ɔ mia ain 'nyu -zɔlɔda -yi. A -ka yaa we 'ji -yi, ama yi yaa ɔ 'wɔwɔlɔnyu -zɔlɔla, 'in ɔ 'ka we ain 'nyɛ.»

¹¹ ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, -in 'nɔ floko kwɛɛ -ka, 'in -klɔ -tɔ 'wɔ, sa -in 'ka 'mɔ wee 'wɔwɔlɔnyu 'nyɛa? ¹² -Amɔa dukpasa Zakɔbu 'bhluu wee -klɔ, ɔ 'dɛ ka we

^d 4.9 Zuifu 'nɔ mɔnɛni wa 'ka Samalii -nyumaa kna kwezi.

'nyu 'ma, we -yɔ ɔ 'yua -yɔ ɔ 'nɔɔlii -gnɔv -zlo. -Mɪ dli 'wɔ nu, -mɪ 'yɪlia -mɪ -zia ɔ yɪ?»

¹³ -Zezu nɛɛ ɔ -yɪa: «Nyume -ɔ -ka nyu nɪ 'ma, 'nyumatɔ yia ɔ 'bhaa lɔ.

¹⁴ Nu, 'nyu -we na yia wɪaa, nyume -ɔ -ka we 'ma, 'nyumatɔ 'na 'ka 'maslɛɛn ɔ 'bha. 'ln wee 'nyu zɛa ɔ 'wɔ 'wlɔwɪnyu, da 'yɪlyɔgagɛ -we 'nɪa bhlɔluda -ka, we bhua.»

¹⁵ ɔ 'ɲwɔnɔ nɛɛ ɔ -yɪa: «Na -Kanyɔ, 'nyɛ 'mɪ wee 'nyu, 'nyumatɔ yɪ -slɛɛn 'mɪ 'bha, un yɪ 'maslɛɛn -seli 'nyu 'plia yɪ.»

¹⁶ -Zezu nɛɛ ɔ -yɪaɛ: «A mɪn amaa 'lowli laa, a -yɔ ɔ 'sɔ 'ka yɪ.»

¹⁷ ɔ nɛɛ: «ln 'nɪ 'lowli -ka.»

ɔ nɛɛ: «Gbuzɔnɔ a gbaa, nu, a 'nɪ 'lowli -ka. ¹⁸ Nu, a 'yɪ 'lowlia gbu. -Mɔmɔ a -yɔ ɔ 'sɔ mɪa dɛ nɪ, ɔ 'nɪ amaa 'lowli. Gbuzɔnɔ -wa.»

¹⁹ ɔ 'ɲwɔnɔ nɛɛ: «Cun, na -Kanyɔ, un -yɪ we 'jɪ nu, -Lagɔgbɔv -falɪpanyɔ -un -mɪa. ²⁰ -Gɔgɔ 'kadu nɪ 'wɪu -amɪaa dɔkpaɪ bɔbɔ bhaa -Lagɔ, 'un amɪa nɛɛ: -Zeluzalɛmɔ wa 'kaa -Lagɔ bɔbɔ.»

²¹ -Zezu nɛɛ ɔ -yɪa: «Bhɔɔ, a zɔ 'mɪ dli -gu. Bhla yabhlo yia bɛa, we 'nɪ -gɔgɔ 'kadu 'wɪu, 'un we 'nɪ -Zeluzalɛmɔ wa 'ka Dide -Lagɔ bɔbɔ. ²² Nu, amɪa *Samalii -nyuma, -we a bɔbɔa, a 'nɪ we -yɪ. 'ln -we -amɪa Zuɪfɔv bɔbɔa, -a -yɪ we. -We ka gbu -wa, Gbɔwɔsanyɔ mɪa, Zuɪfɔv -gbe ɔ bhua. ²³ Nu, bhla -we nya -wa bɔbɔa Dide -Lagɔ tɪkɪu, wa 'kaa ɔ bɔbɔ Zuzu nya sazɔnɔ sa, we bhla ka cɪpa, 'un we ka nyɪnɪ. Nu, we 'sasɔkpa -nyumaa da -Lagɔ talɪa, wa 'ka ɔ bɔbɔ.

²⁴ -Lagɔ mɪ Zuzu nya. -Wa 'kaa ɔ bɔbɔ, wa bɔbɔ ɔ Zuzu nya sazɔnɔ sa.»

²⁵ ɔ 'ɲwɔnɔ nɛɛ ɔ -yɪa: «ln -yɪ we 'jɪ nu, Mɛsɪ yia yia. (We jɪ -wa -Lagɔ -Bhasanyɔ.) ɔ -ka yɪ nɪ, mɔ yia we 'dɛ weɛ 'wɔsɪsalɪa.»

²⁶ ɔ nɛɛ ɔ -yɪa: «Mɔ mɪa da aɪn -yɪa gbada.»

²⁷ -Bha -bhlokpade ɔ 'bɪnɔnya yia lɔ. 'ln wa yia -Zezu -yɔ 'ɲwɔnɔ yabhlo -yɔyɪ 'dɪ -sada. 'ln we yia wa ɲwegaga -sɔbhali, -zugba wa gba -mɔ dli zɛɛ: «Lɛɛ -lu ɔ yɪbhali ɔ 'ɲwɔnɔ? Lɛɛ -gbɔ ɔ gba ɔ -yɪa?» Nu, 'sasɔkpa -layɪbhawɛɪ nɪ 'nɪ nyume yabhlogbɔ ɲwɛɛ 'tɪa.

²⁸ Toun, ɔŋ hɔnwɔ tia -bha ɔ nyu -nyida, 'in ɔ yia 'gbe nukplɛ pla. ɔ nɛɛ nyuma -yla: ²⁹ «A yi! A yi -nya, a 'ka nyume yabhlo 'yu! Mɔ gbaa na lenugbu weee. We 'wlu sa mɔ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ.» ³⁰ Toun, wa yia 'gbe nukplɛ 'tla, 'in wa yia -Zezuu gbegebein mnuni.

³¹ We bhla, ɔ 'binɔnya mɔ ɔ bhuhhoeda ɔ 'ka li. ³² 'In ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Lililu -we in 'kaa li, a 'ni we -yi.»

³³ 'In ɔ 'binɔnya nɛɛ wa 'dekpua nyidu: «Aya! Nyɔɔ 'nye ɔ lililua?»

³⁴ ɔ nɛɛ wa -yla: «Na yoopanyɔɔ dumagbɔɔ 'nuɔwezuzɔɔ -yɔ ɔ lubhoo 'wluhabhie, mɔ -wa na lililu. ³⁵ Amia, a nɛɛ nu, we -tu 'wɔ 'cɔ -mɔɔ, 'in -luu -didɔ bhla 'ka nyini, -amɔ nɛɛ aun -yla, nu, we -didɔ bhla ka -sleɛn nyini. A -talɔ kpaa -gu, we 'ya ka zalɔ. ³⁶ -ɔ -ka -luu -didɔnyɔ nya -mɔ, ɔ ka ɔɔɔ -tɔɔ 'yu. Nu, ɔ mɔ nyuma 'wluɔgwɔlɔɔ, 'yiyɔgagɛ -we 'nia bhloluda -ka, -Lagɔ 'ka we wa 'nye. 'In we gluglɔnyɔ -yɔ we -didɔnyɔ 'ka 'mɔna li dabhlo. ³⁷ Nu, nine yabhlo nɛɛ: «Nyume yabhlo gla, 'in nyume -putu dia.» Gbɔɔɔɔ -wa. ³⁸ Kpaa -we 'wɔ a 'nia lubho nu, -mɔ in tiea aun we -luu -didɔ bhla. Tɔɔɔ ka -mɔ lubho nu, 'in wa yia sia. 'In -amia yia we 'wɔ -tɔɔ.»

³⁹ -Mɔɔ 'bɔɔ, ɔŋ hɔnwɔɔ gbagbawɛɛ -gu Samalii -nyuma duun zua -Zezu dli -gu. ɔ nɛɛ wa -yla: «ɔɔ nyume ni gbaa 'mɔ -yla na lenugbu weee.» ⁴⁰ We 'deɛ 'gbɔ, Samalii -nyumaa -zlo yia -Zezuu -gbe yi. 'In wa yia ɔ -beɔ -yɔɔɔ, ɔ -yɔ wa 'ka -tu. ɔ li -bha 'ylɔ 'sɔ.

⁴¹ 'In tɔɔɔ yia wa -gu -bho dɔɔɔɔɔ nya, ɔ 'deɛ ɔweɛ wɛɛ 'gbɔ. ⁴² Wa nɛɛ ɔŋ hɔnwɔ -yla: «We 'ni -sleɛn amaa wɛɛ -bhlogɔɔ 'gbɔ -a yi ɔ dli -gu zɔ. Nu, -amiaa 'de ka ɔ ɔweɛ wɛɛ 'nu. Nu, -a -yi -sleɛn we 'ji nu, mɔ -wa dɔɔɔɔ -nyuma weee Gbɔɔɔanyɔɔ 'debbie.»

-Zezu jipea nyume 'kadɔ yabhloo 'yu

⁴³ -Zezu li -bha 'ylɔ 'sɔ, we tanɔɔ zɔ, 'in ɔ yia ɔ 'yoo bhli, ɔ 'ka Galilee -dɔɔ -gu lɔ mnɔ. ⁴⁴ (Nu, -Zezuu 'de ka gba nu, wa'a zɔ -bha -Lagɔɔɔ -faltpanyɔ ɔ 'deɛ -zɔɔ.) ⁴⁵ Toun, ɔ nyinia Galilee, 'in nyumaa -zlo yia ɔ yoo -saa yi. -We ka gbɔ -wa, gwedigbɔ ɔ nua lɛ -Zeluzalɛmɔ 'Wɔɔɔtylu 'fɛtu bhla, wa ka -bha 'yu.

⁴⁶ 'Bhie ɔ yia Kana lu mni, Galilee -dudu -gu, da ɔ 'bhilitia 'nyu nu 'wula. Nu, *Ewloɔv nyume 'kadu yabhlo mia Kapenaumu, ɔ 'yu ka gu -yɔ. ⁴⁷ ɔ 'nva nu, -Zezu ka Zudee 'bhu, ɔ ka Galilee mni, 'in ɔ nyume yia Kana mni, ɔ 'ka ɔ 'yi. ɔ nynia ɔ -gbe, ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Na zukpa -wa! -A mni Kapenaumu, -in 'ka na 'yu jipe, ɔ yi tl.»

⁴⁸ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «We 'ni gwedigbunya 'wobhu, a 'ni mneni a 'ka 'mi dli -gu zv.»

⁴⁹ ɔ nyume 'kadu nɛɛ ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, -a mni -mɔ, na 'yu yi tl.»

⁵⁰ ɔ nɛɛ: «Mni -buduɔwɛɛ, nu, -na 'yu ka 'pu.»

'In ɔ nyume yia -Zezuu weli dli -gu zv, 'in ɔ yia ɔ -buduɔwɛɛ mni. ⁵¹ ɔ mi mnida, 'in ɔ -yɔ ɔ zɔyua yia gbeli 'yloogblu. -Maa nɛɛ ɔ -yla: «-Na 'yu ka 'pu.»

⁵² 'In ɔ yia wa layibhae: «Lee, bhla -mumu nya ɔ yili 'wua?»

Wa nɛɛ: «Zubha 'ylogbagbuu 'lelu tianu nya ɔ 'pu.»

⁵³ ɔ 'yuu dide yia we 'jiyibheli nu, wee bhla -bhlokpadɛ nya, -Zezu gbaa ɔ -ylae: «-Na 'yu ka 'pu.» -Bha ɔ -yɔ ɔ -buduɔwɛɛ -nyuma weee zua -Zezu dli -gu.

⁵⁴ Wee gwedigbuu 'sɔnu ɔ nua dɛ lɛ ɔ Zudee -bhuda, ɔ 'ka Galilee mni.

-Zezu jipea guzunya yabhlo *Nyapeyli nya

5 ¹ -Muu 'bɔgu, Zuifuu 'feti yabhlo nynia, 'in -Zezu yia 'wusu, ɔ 'ka -Zeluzalemu mni. ² Nu, -mɔ -Zeluzalemu, klolo 'kadu yabhlo mi -bha, 'mu wa laa Bhlabhlee Klolo. -Bha wee klolo kwesi, 'nyu yabhlo mi -bha, 'mu wa laa zuifuweli 'wu Betesida. Nu, paluu bhu gbu gbelia we. ³ Nu, guzunyaa -zlo slu we -yɔ la: 'lɔlɔnya klaa, 'tɔtɔgunya klaa, we -yɔ zɔlaslonya mi -bha. [Nu, 'nyuu zuklue wa mia wuda. ⁴ -We ka gbu -wa, bhla tɔlva nya, 'anzu sibhilia wee 'nyu lu la, 'in we zuklua we 'klv. 'In -ɔ -ka -mɔ -bho tia, guo gu -we -ka ɔ -yɔ -mi, 'in ɔ pua.]

⁵ Nu, wa glaa, nyume yabhlo ka gu -yɔ, we -zu glu -bhlo 'ya kugbua le gbeta nu. ⁶ Da -Zezu 'plilia -mɔ, ɔ 'yia ɔ, 'in ɔ yia 'nu nu, wee gu ka ɔ -yɔ -gwle. ɔ bea ɔ -yɔ, 'in ɔ yia ɔ layibha: «-In 'yibha -in 'ka 'pu?»

⁷ 'In ɔɔ guzunɔɔ yia we 'bigupalu: «Na -kanyɔ, 'nyu -ka zuklu, nyume -ɔ 'kaa -mɔ 'mɪ 'pa, ɔ 'nɪ -mɪ. Bhla un 'ka 'wɔsɔ, nyume yabhlo ka 'mɪ 'yugali.»

⁸ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-Sɔ 'wɔ! -ln 'bhu -na -bita 'wɔ, -in mɪ.» ⁹ -Bha -bhlokpade, ɔɔ nyume 'pua, ɔ -sɔa 'wɔ, ɔ 'bhua -bita 'wɔ, 'in ɔ yia mɪ.

Nu, *Nyapeylɪ nya we nva lɛ. ¹⁰ -Bha Zuifvɔ 'yugalunya gbaa -ɔ wa jipea -yla: «Nu, -zɛɛn mɪa, Nyapeylɪ -wa. 'ln -amɪaa tite nɛɛ, -in 'nɪ mneni -in 'ka -na -bita 'wɔbhu, -in 'ka nɔ.»

¹¹ ɔ nɛɛ wa -yla: «Nyume -ɔ jipea 'mɪ, ɔ nɛɛ 'mɪ -yla: «-ln 'bhu -na -bita 'wɔ, -in 'ka mɪ.» »

¹² -Bha wa 'yɪbhaa ɔ lae: «Nyɔɔ gba -mɪ -yla, 'bhu -na -bita 'wɔ -in mɪa?»

¹³ Nu, ɔɔ nyume -ɔ jipea ɔ, ɔ 'nɪ ɔ -yi. Nu, -Zezu ka ɔ 'yiligwe lamnɔnɔ, nyuma -zu -bhaa 'gbv.

¹⁴ -Mvɔ 'bigv, -Zezu plaa -Lagɔbudu 'kadu ɔɔ, ɔ 'yɪa ɔ -yɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-ln ka -slɛɛn 'pɔ, -in 'na nɔnɔ 'maslɛɛn gbɔnyuu lɛ -nɛ. We 'nɪ -mɔvɔ, -we yia -mɪ yɪa, we -nyu 'yɪ.»

¹⁵ -Bha ɔɔ nyume mɪa, 'in ɔ nɛɛ Zuifvɔ -yla: «-ɔ puea 'mɪ nɪ, -Zezu -wa.»

¹⁶ Nu, Nyapeylɪ nya ɔ jipea nyume, we 'dɛɛ 'gbv wa yia ɔ -yɔwɔsɔlv, wa 'ka ɔ stali.

¹⁷ Nu, -Zezu nɛɛ wa -yla: «Bhla weee nya, na Dide mɪ lubho nuda, ɔ 'bhisa -amɪ mɪ 'yaa lubho nuda.» ¹⁸ We 'dɛɛ 'gbv Zuifvɔ 'yugalunya yia ɔ -yɔwɔsɔlv, wa 'ka ɔ 'bha. We 'nɪ wa Nyapeylɪ -bhlogbɔɔ ɔ 'nɪ 'nɔŋwe zɔv gbv, ɔ nɛɛ 'ya nu, -Lagɔ -wa ɔ Dide, 'in ɔ yɪbhɔlvɔ ɔ 'dɛ -Lagɔ.

-Zezu wlaa 'yliyɔgagie

¹⁹ -Zezu 'palia we 'bigv ɔ nɛɛ: «Nu, un nɛɛ ain -yla gbuzɔnɔv sae: 'Yuu 'debhlo 'nɪ mneni ɔ 'ka -lu yabhlogbɔɔ lɛnɔ, nu, -we ɔ 'yɪa ɔ Dide lɛnɔda, we 'dekpua ɔ nva lɛ. -We Dide nva lɛ, 'mɔ 'Yu nɔ 'yaa lɛ. ²⁰ Nu, Dide -kalt ɔ 'Yuu zɛ, 'in ɔ slɔlua ɔ ɔ lɛnɔgbv weee. Cɪn, gbv 'kadɪ -we 'yɪa -we -zia -we a 'yɪa, 'mɔ ɔ yia ɔ -slɔlua, 'in we 'ka ain ŋwegaga -subhalt. ²¹ Sa Dide ganɔa tlɪtlɪnya, 'in ɔ nyɛa wa 'yliyɔgagie, 'sa -bhlokpade 'Yu nyɛa 'yliyɔgagie nyuma -wa ɔ 'yɪbhaa ɔ 'ka

we 'nye. ²² Dide'e 'bhu nyumεε -yɔgbu 'wɔ, ɔ ka we 'dε weεe ɔ 'Yu yoo 'nye, ²³ 'in nyuma weεe 'ka 'Yu 'nɔŋwe zu ɔ Dide 'bhisa. -ɔ 'nɪ 'Yu 'nɔŋwe zu nɪ, ɔ Dide, -ɔ tiea ɔ, ɔ 'nɪ -mɔɔ 'nɔŋwe zu.

²⁴ «In nεε aun -yla gbuzɔnu saε: -ɔ -ka na welɪ yukwli pulɔ, 'in -ɔ tiea 'mɪ, ɔ 'ka ɔ dɪ -gu zu, ɔ ka 'yliyɔgagie -we 'nɪa -bhɫoluda -ka. Gbudɪte 'na 'ka ɔ -nu nya -mɪ. Nu, ɔ ka tɪtɪte 'wɔbhɪ, 'in ɔ yia 'yliyɔgagie 'wɔplɪ. ²⁵ In nεε aun -yla gbuzɔnu saε: da tɪtɪlnya 'kaa -Lagɔɔ 'Yuu welɪ 'nɔ, 'in -wa yia we 'nɪa, 'yliyɔgagie wa yia 'yia, we bhɫa ka ɔpa, 'in we ka nyɪ. ²⁶ Sa Dide kaa 'yliyɔgagie 'wɔ, 'sa 'Yu kaa 'yliyɔgagie 'wɔ. Nu, Dide 'nyeε we ɔ 'Yu. ²⁷ 'In ɔ yia ɔ 'Yu se 'nye, ɔ 'ka nyumaa -yɔgbu 'wɔbhɪ. -We ka gbu -wa nɪ, ɔ mɪ *Nyumεε 'Yu nya. ²⁸ Gbunya nɪ 'na subhɫɪ aun ŋwegaga -nɪ. ²⁹ We bhɫa mɪ yida, da tɪtɪlnya weεe -wa wa 'bhɫua, wa yia ɔ welɪ 'nɪa, 'in wa 'ka wa gbawla 'wɔtɫa. -Wa nɪa gbu -zɔnu lε, wa -ka tɪtɪlnya glaa 'wɔsɔ, 'yliyɔgagie wa yia 'yia. 'In -wa 'nɪa gbu -zɔnu lεnu, wa -ka 'wɔsɔ, gbudɪte yia wa -nu nya -mɪa.

-Zezuu gbudayɪnya

³⁰ «Nu, in 'nɪ mneni in 'ka -lu yabhlogbɔɔ lεnu na 'dε nya. Sa Dide gbaa, 'sa na bhua nyumaa -yɔgbu 'wɔ, we 'gbu, na gbɔwɔbhɫuhue mɪa tɪkɫu. -We ka gbu -wa, 'in -talɪ na 'dεε dumagbɔɔ da, -ɔ tiea 'mɪ, ɔ dumagbɔɔ da na taltɪ.

³¹ «We -ka na dε mɪ na gbudayɪnyɔ nya, -we na yia gbaa, a 'na 'ka we la gbuzɔnu. ³² Nu, na gbudayɪnyɔ yabhlo mɪ -bha. 'In, in -yi we 'jɪ nu, -we ɔ gbaa na daa gbuzɔnu -wa. ³³ Na 'gbu a yia nyuma tie Zaaan -gbε, wa 'ka ɔ layɪbha. -We ɔ gbaa aun -yla na daa, gbuzɔnu -wa. ³⁴ -Amɪ, in 'nɪ we gbu -ka, nyumε 'ka na gbudayɪnyɔ -zε. Nu, Zaaan gbu na gbaa aun -yla, a 'ka gbu 'wɔbhɫɔ gbu -wa. ³⁵ Zaaan 'wɫɫa lɪlunapε, 'in a yia ŋwnu a 'ka 'mɔna lɪ ɔ san 'wɔ, bhɫa -bhlo nya. ³⁶ Nu, in ka gbudayɪnyɔ yabhlo -ɔ 'yɫɪa -ɔ -zia Zaaan. Sa wa 'kaa we 'jɪyɪbhɫɪ nu, Dide tiea 'mɪ, mɔ -wa nu, lubho -we ka 'gbu ɔ yia 'mɪ tie, in mɪ we nɔda. ³⁷ 'In ɔɔ Dide -ɔ tiea 'mɪ, ɔ 'dε mɪ na gbudayɪnyɔ nya. Nu, a 'nɪ -slɔ ɔ welɪ 'nɔ, 'in a 'nɪ -slɔ ɔ 'kɫɪ 'yɪ. ³⁸ ɔ welɪ 'nɪ aun 'wɔ -mɪ, -ɔ ɔ tiea, a'a

zv ɔ dli -gʊv 'gbv. ³⁹-Lagɔsebhɛ 'wʊ a talia, 'yliyɔgagie -we 'niɑ bhloluda -ka, a 'ka we 'yɪ we nukplɛ. Nu, gbuzɔnv -wa, wee wɛlu dɛ gbaa na -gʊgbv. ⁴⁰'ln a'a yi na -gbɛ, a 'ka 'yliyɔgagie -zɔnv 'yɪ.

⁴¹«ln 'nɪ nyumaa 'ɲnɪ kwalte datalɪda -mɪ. ⁴²Nu, un -yi aun, un -yi we 'ji nu, -Lagɔ zekalie 'nɪ aun 'wʊ -mɪ. ⁴³-Amɪ -mɔmɔ yia na Didee 'ɲnɪ nya, a'a ɲwnu na gbv -yɔ, 'un nyumɛ -putu -ka yi, ɔ 'dɛɛ 'ɲnɪ nya, ɔ gbv a ɲwnua -yɔ. ⁴⁴'ɲnɪ kɔkwalte da a talia, nu, -Lagɔ -bhlogbɔɔ 'ka amɪaa 'ɲnɪ 'ylimanɪ, a'a -taltɪ -mʊv da. -We mia daa 'gbv, a'a zva 'mɪ dli -gv. ⁴⁵'Lee, -amɪ yia aun gbv dɪta -Lagɔ 'yɪ yɪ? -lnnya, we 'nɪ -amɪ yi aun gbv dɪta -Lagɔ 'yɪ, nu, a ka Moizɪ dli 'wʊ dɪ, mɔ yia aun gbv dɪta. ⁴⁶⁻⁴⁷ A -ka yaa Moizɪ dli -gv zv nɪ, -zugba a ka 'mɪ dli -gv zv. Lɛɛ -lu ka 'gbvɑ? -We ka gbv -wa nɪ, Moizɪ ka na daa cɛɪ -Lagɔsebhɛ 'wʊ nu, -we ɔ cɛɪta a 'nɪ we dli -gv zv, we 'dɛɛ 'gbv a'a zva na 'dɛɛ wɛɪ dli -gv.»

(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Lk 9.10-17)

6 ¹-Mʊv 'bɪgv, -Zezu mɪnɪɑ Galilɛnyu kwesi, 'un ɔ yia wee 'nyu 'wʊdɪ. (Nu, wee nyu mia, 'mʊ wa la 'yaa Tibeliadi). ²'ln nyumaa -zlo yia -Zezu 'bɪ yi, nu, gwɛdɪgbv ɔ nva lɛ nyumaa jipee nya, wa ka we -yɔyɔ 'gbv. ³-Bha ɔ -gblaa -gɔgɔ yabhlo 'wlu, 'un ɔ yia -mɔ ladɪ, ɔ -yɔ ɔ 'bɪnɔnyɑ 'sɔ. ⁴Nu, Zuifʊv *'Wʊzɪtɪyɪlu 'fɛtɪ ka cɪpa. ⁵-Zezu -talia -bha tɔvn, 'un ɔ yia nyumaa -zlo -yɔyɪ ɔ -gbɛ yida, 'un ɔ nɛɛ Filipu -ylɑɛ: «Da -a 'ka 'floo zɔ, 'un nyuma nɪ 'ka lia?» ⁶-We -Zezu 'kaa lɛnv, ɔ 'dɛ -yi we. Nu, la ɔ ylaa Filipu, we 'gbv ɔ yia we ɔ layɪbha.

⁷Filipu nɛɛ: «Aya! 'Cv gbɛtaɑ lubhoo 'pɛnɪgwɛzɪɪ 'dɛbhɛ nya, -a 'nɪ mɛnɪ -a 'ka 'floo zɔ, 'un wa 'dɛ weɛ 'ka li -sɛsɛ.»

⁸-Zezuu 'bɪnɔnyɔ yabhlo mɪ -bha, 'mɔ wa laa Andlee, Simɔ Pielu bheli -wa. ɔ nɛɛ: ⁹«Nʊkpasuyu yabhlo mia da, ɔ ka *'lɔzɪfloo gbv -yɔ zɪbhɪ 'sɔ kwɛɛ. Zɪbhɪnyɑ -yɔ 'floonyɑ nɪ 'nɪ 'wʊzɪ, wa 'dɛ weɛ 'ka li. We 'nɪ mʊv?»

¹⁰-Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnyɑ -ylɑ: «A 'tʊlv wa, wa -dɪ la.» Nu, wee da mia, -petu -zu -bha. Waa nyuma -dɪɑ la, wa nɪnɪ nʊkpasɪɑɑ 'wlu glv -bhlo 'wlu gbv (5.000). ¹¹ɔ 'bhua 'floo 'wʊ, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, -wa mia ladɪda, 'un ɔ yia we wa

'wola dlili. 'Sa ɔ dlili 'yaa wa zibhi 'wola, 'in wa yia li wa dlu da. ¹² Da wa 'de weee lva ni, 'in -Zezu nɛɛ ɔ 'bunɔnya -yla: «A 'bhu we pnu la, a -yɔ we yi, we 'ya yabhlogbɔɔ yi mɔɔ.» ¹³ Wee 'floo gbu nyuma lia, 'in wa yia lv. We pnu -we -tua 'wu, 'mu ɔ 'bunɔnya 'bhua la, mu yea -cɪɛ kugbua le 'sɔ.

¹⁴ Gwɛdigbu ɔ nva le, wa 'yia we -yɔ, 'in wa nɛɛ: «Gbuzɔnu -wa, -Lagɔgbuu -falɔpanyɔ ɔ 'kaa yi ni, 'mɔ ɔ -mia.» ¹⁵ -Zezu -yi we 'ji nu, wa 'yɪbha wa 'ka ɔ 'wɔbhu -gla nya, wa 'ka ɔ wa 'wlulapɪlɪnyɔ -zɛlɪ. We 'dɛɛ 'gbu ɔ yia wa gwevla, 'in ɔ 'debhlo yia -gɔgɔ 'wlu mni.

-Zezu nɔa 'nyu -gu

(Mt 14.22-27; Mk 6.45-52)

¹⁶ Jibhe zɔa, -bha ɔ 'bunɔnya kwlia -gɔgɔ 'nyu kwesi. ¹⁷ -Bha wa -bhoa 'glu 'wu, wa 'ka 'nyu 'wɔdɪ, 'in wa 'ka Kapenaumu mni, -zugba -Zezu 'ni -slɔ wa glaa -mi, 'in sabɔ yia be. ¹⁸ Nu, 'nyuu -gbugbu yia zuklue bhli, -pɪpɛ 'kadu mi 'plɪdaa 'gbu. ¹⁹ We bhla, kilometɪ gbu, kilometɪ gbelibhlo wa nva le -mɔ 'nyu -gu. Nu, wa mi 'nyu 'wɔdɪda, 'in wa yia -Zezu -yɔyɪ yida wa gbɛgbeun 'nyu -gu -nɔnɔve nya. -Bha wa nva nyano. ²⁰ 'In -Zezu nɛɛ wa -ylɛɛ: «-Amɪ -wa. A 'na nɔnɔ nyano -ni.» ²¹ ɔ 'bunɔnya 'yɪbha wa 'ka ɔ 'wɔbhu 'glu 'wu. Tɔun, mɔ wa mia mnɪda, 'in wa 'glu yia -bhaa dɔdɔ yɪ.

²² Zɪ zɪa, nyumaa -zlo -wa -tua 'nyuu kakpe yabhlo -gu, 'in wa yia we 'jɪyɪbheli nu, 'glu -bhlogbɔɔ mia -bha. 'In nyuma -yi we 'ji nu, -Zezuu 'bunɔnya ka 'glu 'wɔbho, 'in wa yia mni, -zugba ɔ 'ni wa glaa -mi. ²³ -Slɛɛn, nyuma -wa 'bhua Tibeliadɔgbe nukplɛ, 'in wa yia 'glu tɔlvɔ 'wɔbho, 'in wa yia mni. Wa mni, da Nyumaa -Kanyɔ bhuhhoa -Lagɔ, 'in nyumaa -zlo yia 'floo li, 'in wa yia -bha nyini. ²⁴ Nyumaa -zlo mia -bha, wa yɪbhelia we 'ji nu, -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya 'ni -bha -mi, wa -bhoa 'glunya 'wu, 'in wa yia -Zezu 'yɪ 'bɪ lanɔnɔva mni Kapenaumu.

-Zezu -wa 'floo -we nyɛa nyuma 'yliyɔgagie

²⁵ Wa yɩta -Zezu kakpe -putu -gbu, 'in wa nɛɛ ɔ -yɩa: «*Wɩlabi, 'lee, lɛbhla -in nyɩi -selia?»

²⁶ -Zezu 'palia we 'bigu, ɔ nɛɛ: «In nɛɛ aun -yɩa gbuzɔnu saɛ: a ka 'floo li, 'in a 'ni lu -sɛ, we 'gbu a taltia na da. We 'ni nu, na gwɛdigbunya in nva lɛ, we 'ji a 'nu 'wɩlaa gbu. ²⁷ Lililu -we nyumɔa, a 'na nunu we 'gbu lubho -ni. Nu, lililu -we gwɩɛa, 'in we nyɛa nyumɛ 'yliyɔgagie -we 'nia bhɩɩluda -ka, a nu we 'gbu lubho. Wee lililu ni, Nyumɛɛ Yu yia we aun 'nyɛa. Nu, 'mɔ Dide -Lagɔ zua ɔ yibhelida -yɔ.»

²⁸ -Bha wa 'yɩbhaa ɔ laɛ: «'Lee, sa -a 'ka nu, lubho -we nanta -Lagɔ dudu, 'in -a 'ka we nva?»

²⁹ -Zezu nɛɛ wa -yɩaɛ: «Lubho -we -Lagɔ 'yɩbhaa a nu, mu -wa -ɔ ɔ tiea, a zu ɔ dɩi -gu.»

³⁰ Wa nɛɛ ɔ -yɩa: «Gwɛdigbu -mumu -in 'ka lɛnu, -a 'ka -yɔyɩ, 'in -a 'ka -mɩ dɩi -gu zua? Sa -in 'ka nva? ³¹ Nu, da -amɩaa dukpasɩ -dɩi bhaa da bɛblɛɛ la -bhɩo -bhɩo, wa ka *manɩ li. 'Sa we mia ɛɩɩda -Lagɔsɛbhe 'wue:

'Floo -we 'bhua yali,

ɔ ka we wa 'nye,

wa 'ka we li.» »

³² ɔ nɛɛ: «In nɛɛ aun -yɩa gbuzɔnu saɛ: ɔ 'nyɛa aun yalu 'floo ni, we 'ni Moizi: nu, na Dide nyɛa aun yalu 'floo 'zayli. ³³ Nu, -we ka gbu -wa, -Lagɔɔ nu 'floo mia, mu -wa -ɔ 'bhua yali, 'in ɔ nyɛa duduɔgu -nyuma 'yliyɔgagie.»

³⁴ -Slɛɛn, wa nɛɛ ɔ -yɩa: «-Amɩaa -Kanyɔ, wee 'floo mia ni, 'nye we -aun 'yɩi weee nya.»

³⁵ -Bha -Zezu gbaa wa -yɩaɛ: «Nu, 'floo -we nyɛa nyumɛ 'yliyɔgagie, -amɩ -wa. -ɔ -ka na -gbɛ yi, nɔwɔ 'na 'ka 'maslɛɛn ɔ 'bha. 'In -ɔ -ka 'mɩ dɩi -gu zu, 'nyumatu 'na 'ka 'maslɛɛn ɔ 'bha. ³⁶ Nu, in ka we aun -yɩa gba: amɩa, a ka 'mɩ 'yɩ, 'in a'a zu 'mɩ dɩi -gu. ³⁷ -Wa weee na Dide nyɛa 'mɩ, na -gbɛ wa yia yia. 'In nyɔɔɔ nyɔɔ yia na -gbɛ, in 'na 'ka ɔ 'pipeɛ viteli. ³⁸ Nu, in 'ni yali 'bhɩ in 'ka na

'dæ dumagbu lenva yi, -ɔ tiea 'mi, -mɔɔ dumagbu in yia lenva. ³⁹ -ɔ tiea 'mi, ɔ dumagbu -wa nu, nyuma ɔ 'nyea 'mi yoo, in 'na mnɔnu wa 'yabhlogbɔɔ -ni. Nu, dudubu bhia zli, in -sɔlv wa 'wu titlinya glaa. ⁴⁰ Cɔn, na Didee dumagbu nu: -wa -ka 'Yu 'yi, 'in wa -ka ɔ dli -gv zu, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mu wa yia, 'in dudubu bhia zli, in -sɔlv wa 'wu titlinya glaa.»

⁴¹ Tɔɔn, Zuifu yia -Zezu -yɔ ŋwuŋwenie bhli, -we ka gbu -wa, ɔ nɛɛ nu, ɔ mi 'floo -we 'bhua yali nya. ⁴² Wamɔ nɛɛ: «-ɔ mia dɛ ni, -Zezu -wa. We 'ni muv? -A -yi ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa. Nu, *-Zezefuv 'yu ɔ -mia. Sa ɔ gba -slɛn nu, yali ɔ 'bhua?»

⁴³ -Bha -Zezu 'palia wa wɛlu 'bigvɛ: «A 'na 'ŋwuŋweni a 'dɛkpva nyɔɔ -ni. ⁴⁴ Nu, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'ni mnɛni ɔ 'ka na -gbɛ yi, 'mu we 'ni nu, na Dide -ɔ tiea 'mi, mɔ gbize ɔ 'wu. 'In -ɔ -ka na -gbɛ yi ni, dudubu bhia zli, 'in na sɔlv ɔ 'wu titlinya glaa. ⁴⁵ -We mia celida -Lagɔgbuv -falɔpanyaa 'sebhe 'wu, mu nu: <-Lagɔ yia wa 'dɛ weee gbu -slolua.> Nyuma weee -wa nva na Didee wɛlu, 'in -we ɔ slolua, 'in wa ŋwnua we -yɔ, ma yia na -gbɛ. ⁴⁶ Nu, -ɔ 'bhua -Lagɔɔ -gbɛ ɔ 'dɛbhlogbɔɔ 'yia Dide. We 'ni ɔmɔ 'wɔbhv, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'ni -slɔ Dide 'yi. ⁴⁷ In nɛɛ aun -yla gbuzɔnu sɛ: nyumɛ -ɔ zva 'mi dli -gv, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, we mi ɔ -nu nya. ⁴⁸ Nu, 'floo -we nyea nyumɛ 'yliyɔgagie, -amu -wa. ⁴⁹ Da beblɛɛ mia, amɔaa dukpast ka -mɔ *manɔ li, we mi 'sa 'bhie, 'in wa yia tli. ⁵⁰ Nu, -muv -ka wee 'floo -we bhua yali ni, nyumɛ -ɔ -ka we li, ɔ 'nia tli yi. ⁵¹ In nɛɛ, 'floo -we 'bhua yali, -we wlaa 'yliyɔgagie, -amu -wa. Wee 'floo mia, nyumɛ -ɔ -ka we li ni, 'in ɔ yia 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka. Nu, 'floo na yia wlaa, mu -wa na yicɛ, 'mu na yia wlaa dudubu -nyumaa 'yliyɔgagiee 'gbu.»

⁵² -Bha Zuifuv kptkpele sumania 'wu, 'in wa nɛɛ: «Lee, sa nyumɛ ni 'ka ɔ yicɛ -aun 'nye lililu 'bhisaa?»

⁵³ Tɔɔn, -Zezu nɛɛ: «In nɛɛ aun -yla gbuzɔnu sa nu, a 'ni Nyumɛɛ 'Yuu yicɛ li, 'in a 'ka ɔ 'pɔn 'ma, 'yliyɔgagie 'na 'ka aun 'wu -mi. ⁵⁴ Nyumɛ -ɔ lia na yicɛ, 'in -ɔ maa na 'pɔn, ɔ ka 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka. 'In dudubu bhia zli ni,

-ami na solva ɔ 'wu tlɩɩnya glaa. ⁵⁵ Nu, na yice mia lililu -zɔnu -wa, 'in na 'pɩɩn mia, 'mamalu -zɔnu -wa. ⁵⁶ Nyume ɔ -ka na yice li, 'in ɔ -ka na 'pɩɩn 'ma, ɔ mi 'mi 'wu, 'in -ami mi ɔ 'wu. ⁵⁷ Sa Dide ɔ tiea 'mi, ɔ -gaa 'yliyɔ, 'in in yia 'yliyɔgagie 'yi ɔ 'gbu, 'sa -bhlokpade ɔ -ka 'mi lida -tu, 'in -mɔɔ yia 'yliyɔgagie na 'gbu. ⁵⁸ Nu, -we -wa 'floo -we 'bhva yalt ni, mu nu: wee 'floo mia, we -yɔ amiaa dɩkpasu lilifloo 'ni 'wɔwɩ. Nu, wamia ka tɩ. 'In nyume ɔ -ka wee 'floo ni li, ɔ mi 'yliyɔgada 'yɩ weee nya.»

⁵⁹ Nu, gbu weee -we mia de, -mɔ Kapenaumu *-Lagɔbudu ɔ ɔ -slolua we.

Nyuma -zlo jlaa -Zezu 'bi

⁶⁰ Da -Zezuu 'bunɔnya 'nva ɔ welt, 'in wa glaa nyuma duun nɛɛ: «Nyɔɔ mneni ɔ 'ka ɔ welt ni -yɔɩwnua? Wee welt ni 'ni 'te -se.»

⁶¹ Da -Zezu yibhelia we 'ji nu, -we ɔ gbaa, ɔ 'bunɔnya mi we 'gbu 'ɩɩwɩwɩda, ɔ nɛɛ wa -yla: «-We mia da ni, mu dia amiaa 'kva 'wu yi? ⁶² 'In da a -ka -sleen *Nyume 'Yu -yɔɩ yalt lɩmnɩda, sa a 'ka gbaa? ⁶³ Nu, -Lagɔɔ Zuzu wlaa 'yliyɔgagie, we 'ni -muɩ ni, nyume 'de -bhlo 'ni we mneni. Welt -we in gbaa da aun -yla, -Lagɔɔ Zuzu nya in gbaa we, 'in we nyɛa nyume 'yliyɔgagie. ⁶⁴ We mi 'sa 'bhie, nyuma tɔlva mi aun glaa, wa'a zu 'mi dɩ -gu.» Nu, we bhɩlii we gwɛɩda, nyuma -wa 'nia ɔ dɩ -gu zu, we -yɔ nyume ɔ 'kaa ɔ wla, wa 'ka ɔ 'bha, -Zezuu 'de -yi wa. ⁶⁵ -Bha ɔ gba 'yae: «We 'gbu in yia da aun -yla gba nu, nyume ɔ Dide 'ni 'yoo 'nye ɔ 'ka na -gbɛ yi, ɔ 'ni we mneni.»

⁶⁶ We 'bhu we bhla ni 'wu, ɔ 'bunɔnya glaa, nyuma duun yia ɔ 'bi 'bhu. Wa -yɔ ɔ'ɔ bhli -sleen 'yoo -bhlo. ⁶⁷ -Sleen, -Zezu nɛɛ ɔ 'bunɔnya kugbua le 'sɔ -yla: «'In amia naa, amia 'ni 'ya 'yɩbha a 'ka mnu?»

⁶⁸ Simɔ Piɩɩ 'palia we 'bigu, ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, 'lee, nyɔɔ ka -gbɛ -a 'ka mnia? Nu, welt -we nyɛa nyume 'yliyɔgagie -we 'nia bhɩɩluda -ka, -mi kwɛɛ we mia. ⁶⁹ Nu, -amia mia, -a ka dɩ zu, 'in -a yia we 'jɩyibheli nu, -Lagɔɔ -Mɔwɩnyɔ ɔ tiea, 'mɔ -in -mia.»

⁷⁰ -Zezu nɛɛ wa -ylae: «Amia nyuma kugbua le sɔ mia de ni, -ami -saa -bha aun, we 'ni muɩ? Nu, aun glaa, nyume yabhlo mia *'Kuzuu -nu mɔ!» ⁷¹ ɔ mia

we gbada, Simɔ Isikalioṭuṭu 'yu Zudaṣi ɔ saa 'ɲni. Nu, ɔɔ Zudaṣi mia, ɔ mi -Zezuu 'bunɔnya kugbua le 'sɔ glaa, 'bhie, mɔ yia ɔ wlaa.

-Zezuu bhelia 'ni ɔ dli -gu zu

7 ¹ -Mvu 'bɪgu, -Zezu yia Galilee -dudu -gu mni, -zugba ɔ plɪli 'gbenya 'wu. Nu, ɔ 'ni 'yibha ɔ 'ka Zudee -dudu -gu nyini, Zuifvu 'yugalunya mi ɔ 'bhahɪee 'kli 'yɪdaa 'gbu. ² Zuifu -fetu -we wa laa -fa -fetu, we ka cɪpa, ³ 'un ɔ bhelia nɛɛ ɔ -yla: «-ln 'bhv -seli, -in 'ka Zudee mni, 'in -na 'bunɔnya 'ka -na lenugbu -yɔyi. ⁴ Nyume -ɔ 'yibhaa nu, wa yibheli ɔ, ɔ'ɔ zize ɔ lenugbu. -Sleɛn, -in mi gbunya ni lenɔdaa 'gbu, -in -slolu -na 'de dudugu -nyuma 'klv wa 'ka -mi -yɔyi.» ⁵ Nu, -Zezuu bheliaa 'debbie 'ni ɔ dli -gu zu.

⁶ 'ln -Zezu nɛɛ: «-Ami mia, nanv 'yli -zɔnv 'ni -slɔ nyini. Amia, 'yli weee nani 'yli amiaa -nv nya. ⁷ Dudugu -nyuma 'ni mneni wa 'ka aun 'wɔnye, nu, -ami wa nyɛa 'wu, -we ka gbu -wa, un ka wa lenugbu 'yiliyɔlabhli, 'un un nɛɛ nu, wa lenugbu -nyu 'yli. ⁸ Nu, amia, a mni 'fetu ni -gu. Nanv 'yli 'ni -slɔ nyinii 'gbu, -ami 'na 'ka mni.» ⁹ ɔ bhia -we mia deɛ gbagbie, 'un ɔ yia Galilee -tv.

¹⁰ Nu, ɔ bhelia mnia wee 'fetu -gu, 'in -Zezuu 'debbie yia -mɔ mni zizewiemɪ. ɔ 'ni -zejila 'wu 'tla. ¹¹ Wa mi 'fetu -sada, -zugba Zuifvu 'yugalunya nɔnv ɔ 'yilibula, 'in wa gbaa: «Da ɔɔ nyume ni mia?»

¹² -Bha nyuma duun kpelia ɔ -gu, tɔlva nɛɛ: «Gbu -zɔnv ɔ nva le», tɔlva nɛɛ: «-lnnya, we 'ni 'sa -mi, nyuma ɔ nva -dawli 'wu.» ¹³ Nu, wa mi Zuifvu 'yugalunya sɔdaa 'gbu, -ɔ 'kaa -Zezuu gbu gba -zejila 'wu, we -kanyɔ 'ni -mi.

-Fa -fetu 'yli nya -Zezu -slolua nyuma gbu

¹⁴ Da 'fetu 'yli ya 'sɔle 'plia, -Zezu plaa -Lagɔbudu 'kadu zɔ, 'un ɔ yia -mɔ nyuma gbuslɔue bhli. ¹⁵ -Bha ɲwegaga -subhala Zuifu, 'un wa nɛɛ: «ɔmɔ nyume 'nia 'sebbe 'kɪa, 'lee, sa ɔ nv, 'un ɔ -yi 'sebbea?»

¹⁶ ɔ nɛɛ: «Na gbuslɔue mia, we'e 'bhv na 'deɛ -gbe. Nu, -ɔ tiea 'mi, ɔ -gbe we bhva. ¹⁷ Nu, nyume -ɔ -saa dli ɔ 'ka -Lagɔɔ dumagbu lenu, 'ji ɔ yia we

yibhelia nu, wee gbuslolue mia, -de -Lagɔɔ -gbɛ we bhuv, 'in -de na 'dɛɛ 'ɲni nya na gbaa. ¹⁸ Nyume -ɔ gbaa ɔ 'dɛɛ 'ɲni nya, ɔ 'dɛɛ 'ylimanteɛ da ɔ talia. Nu, nyume -ɔ talia -ɔ tiea ɔ, -mɔɔɔ 'ɲni 'ylimanteɛ da, gbusɔɔɔ ɔ gbaa, ɔ 'tubhu yo. ¹⁹ Moizi palta tite ain -yla, we 'ni muv? 'In wee tite mia, ain glaa nyume yabhlogbɔɔ 'ni we 'nuɲwe zuda -mi. Nu, lɛɛ -lu ka 'gbu a 'ka 'mi 'bhaa?»

²⁰ -Bha waa nyumaa -zlo gbaa: «Zuzu 'nyuu kpaɔ -mi yi? Lee, nyɔɔ gba ɔ 'ka -mi 'bhaa?»

²¹ -Zezu 'palta we 'bigu, ɔ nɛɛ: «Gwedigbu -bhlogbɔɔ in nva lɛ, mu subhalta dɛ a 'dɛ weɛ ɲwɛgaga. ²² Nu, Moizi ka ain kni -plaplie -slolu. ('In wee kni -plaplie mia, we 'ni Moizi -la we la, ɔ dukpasɪ^ɛ -wa.) We 'gbu, amia, *Nyapeyli nyaoo, 'in a paa nukpasu kni 'wu. ²³ Amia -ka nyume *kni 'wupa Nyapeyli nya, Moizu tite 'nuɲwezuvɛɛ saa ni, -slɛɛn, -ami -ka nyume -kpabhie jipe Nyapeyli nya ni, 'lee, lɛɛ -lu ka 'gbu a palɪ 'mi -yɔ 'cɛa? ²⁴ Sa a yia -lu -yɔ, a 'na 'bhulu 'sa we -yɔgbu 'wu -ni, a 'bhu gbu 'wu sa tuklu.»

-Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ yi?

²⁵ -Bha -Zeluzalɛmu -nyuma tɔlva gbɛɛ: «Nyume -ɔ ka da wa mia -talida wa 'ka ɔ 'bha, mɔ 'ni da -mi? ²⁶ Mɔɔ gbaa -slɛɛn dɛ gbu -zejila 'wu, 'in wa'a -sa ɔ -gu! 'Ji -amɪaa 'yugalunya yibhelia we nu, mɔ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ -zɔɔ yi? ²⁷ Nu, mɔɔ, -ɔ mia da, -a -yi ɔ 'bhulɔda da. 'In -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, ɔ -ka yi, da ɔ yia 'bhva, nyume 'ni -bha da -yi.»

²⁸ Da ɔ mia nyuma gbu -sloluda -Lagɔɔbudu 'kadu zɔ, -bha ɔ 'kpaɔ 'wu 'tɪtɛɛ: «A nɛɛ nu, a -yi 'mi, 'in da in 'bhva a -yi -bha da. We mi 'sa 'bhie, we 'ni na 'dɛ nya in yi. Nu, -ɔ tiea 'mi, ɔ mi tuklu. Amia 'ni ɔ -yi, ²⁹ -ami in -yi ɔ, -we ka gbu -wa, ɔ -gbɛ na bhva, 'in mɔ tiea 'mi.» ³⁰ We 'dɛɛ 'gbu wa 'yibha wa 'ka ɔ kpa. Nu, ɔ 'yli 'ni -slɔ nynii 'gbu, nyume yabhlogbɔɔ 'ni ɔ kwezi.

^ɛ7.22 Dukpasɪ: nu, Ablaamu -Lagɔɔ 'nyɛa kni -plaplie tta.

³¹ Waa nyuma glaa, nyuma duun ka ɔ dli -gu zu. -Maa nɛɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, ɔ -ka yi ni, gwedigbu nyume ni nua de le, ɔmɔ -nu 'na 'ka -mɔɔ -zi.»

³² -We nyuma duun mia 'ɲwɔɲwɛda ɔ daa, Falizinyuma 'nua we, -bha *-Lagɔbubɔnyaa -cian -yɔ Falizinyuma tiea -mɔ -Lagɔbudu 'kaduu 'ɲwekunya wa 'ka ɔ kpa.

³³ -Zezu nɛɛ 'yae: «In -yɔ au 'sɔ mi -slɔ da bhla -sɛle nya, -mɔɔ 'bɪgu, -ɔ tiea 'mi, ɔ -gbe na yia lu 'bhitia. ³⁴ Nu, na da a yia -talia yia, 'in a 'nua 'mi 'yia yi, -we ka gbu -wa, da na mɔɔ, amia, a 'ni mneni a 'ka -mɔ mɔ.»

³⁵ -Bha Zuifu gbɔgbalia -ylae: «Mɔ ɔ 'ka mɔɔ, 'in -a 'na 'ka ɔ 'yia? 'Lee, Zuifu mia -glɔgu -mɔ *Glɛki glaa, wa glaa ɔ yia mɔɔ yi? 'Lee, waa Glɛki ɔ yia -slolua mɔɔ yi? ³⁶ Welɔ -we mia da ni, sa we 'ji mia? ɔ nɛɛ: «Na da a yia -talia, 'in a 'nua 'mi 'yia yi,» 'in: «Da in mia mɔɔ, amia, a 'ni mneni a 'ka -mɔ mɔ.» »

³⁷ Nu, 'fetu 'wɔbhlolu -yli mia, -we -wa wee 'ylu 'kadu, we nya -Zezu bea nyuma 'yu, 'in ɔ nɛɛ welɔ 'tite nyae: «Nyume -ɔ 'nyumato -ka 'bha, ɔ yi na -gbe, 'in ɔ 'ka 'ma. ³⁸ Nyume -ɔ -ka 'mi dli -gu zu, 'wɔwɔlɔnyu -we wlaa 'yliyɔgagie, mu yia ɔ dli ɔ 'wɔɔ, 'sa we mia celɔda -Lagɔsɛbhe 'wu.» ³⁹ 'Nyu -we ka gbu ɔ gbaa, -Lagɔɔ Zuzu -wa. Nyuma -wa zua ɔ dli -gu ni, 'mu -Lagɔ yia wa 'nyea. Nu, -Lagɔ 'ni -slɔ Zuzu yoo 'pa, ɔ 'ni -slɔ -Zezu 'ɲnyililo 'nyɛɛ 'gbu.

⁴⁰ Nu, nyuma duun 'nua -Zezuu welɔ, wa tɔɔɔ nɛɛ: «-ɔ mia de, -Lagɔgbuu -falɔpanyɔ -a mia wuda, mɔ -wa.»

⁴¹ Nyuma tɔɔɔ nɛɛ 'ya: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, mɔ -wa,» nu, tɔɔɔ nɛɛ: «-Lagɔɔ -Bhasanyɔ 'na 'ka Galilee 'bhu, we 'ni mɔɔ? ⁴² -Lagɔsɛbhe nɛɛ nu, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, *-Davidu zɔayli ɔ yia 'bhua. Betɔlemu -Davidu -zɔɔ mia, -mɔ ɔ yia 'bhua.»

⁴³ ɔɔ -Zezuu 'gbu waa nyuma ni yia -yɔ 'bhɔbhlɔ. Wa 'ni 'masɛɛn welɔ -bhlo -ka. ⁴⁴ Nyuma tɔɔɔ 'yɔbha wa 'ka ɔ kpa. Nu, nyume yabhlogbɔɔ 'ni ɔ kwezi.

⁴⁵ Da waa -Lagɔbudu 'kaduu 'ɲwekunya 'bhua we 'ɲweɛ, 'in wa yia

-Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ Falizinyumaa -gbe lu mni. -Bha -maa 'yibhaa wa lae: «Lee -lu ka 'gbu a 'ni -Zezu kpa, 'in a -yɔ ɔ 'ka yia?»

⁴⁶ Wa nɛɛ: «-A -ka bhaa 'wlu, nyume 'nia -slɔ nyume ni 'bhisa gba.»

⁴⁷ 'In Falizinyuma nɛɛ wa -yla: «Amia, ɔ ka 'ya ain -dawli 'wɔwɔ, we 'ni muu? ⁴⁸ Zuifuv 'yugalinya -yɔ Falizinyuma glaa, nyume yabhlogbɔɔ 'ni ɔ dli -gu zv. ⁴⁹ 'In waa nyuma mia de, wa 'ni -amɔaa tite -yi, 'in -Lagɔ ka wa me -yɔ la ti.»

⁵⁰ Nu, Falizinyume yabhlo mi wa glaa, 'mɔ wa laa 'Nikodemu. (ƆƆ 'Nikodemu, ɔ mɔnia -Zezu 'yia zlume, mɔ -wa.) Ɔ nɛɛ wa -yla: ⁵¹ «-Amɔaa tite 'ni gba nu, -a 'bhu sa nyumeɛ -yɔgbu 'wɔ. -A 'nu -slɔ ɔ weli, 'in -we ɔ nva le, -a 'ka we yibheli 'bhie, -a 'ka ɔ gbu dili.»

⁵² Nu, tɔva palta ɔ ŋwɛɛ, wa nɛɛ: «-Mi mia de, Galilee -nyume -mi mi 'yaa yi? -In -tali -slɔ -Lagɔweli zɔ, 'in -na yia nu, -Lagɔgbuɔ -falɔpanyɔ yabhlogbɔɔ 'na 'ka Galilee 'bhu.»

[⁵³ -Sleen, -mɔmɔ -ka 'wɔwɔ, 'in -mɔɔ mɔnia -mɔɔ -buduŋwɛɛ.

'Ŋwɔɔ ɔ wa kpaɔ nukpasu -putu nya

8 ¹ Nu, -Zezu mɔnia *Olivɔsunyaa -gɔgɔ 'wlu, ² zli zlia, we zlvkpe -papa, -bha ɔ mɔnia -Lagɔbudu 'kadu zɔ lu, 'in nyuma weee yia ɔ -gbe yi. 'In -Zezu yia ladi ɔ 'ka nyuma gbu -slolu. ³ -Sleen, -Lagɔɔ titee gwesanya -yɔ Falizinyuma -laa ylikwɔŋwɔɔ yabhlo -Zezu 'yu. Ɔɔ ŋwɔɔ mia, 'mɔ wa kpaɔ, -zugba ɔ -yɔ nukpasu -putu mi -budu 'wɔdida. -Bha wa 'yiligbelia ɔ wa 'de weee nyidi. ⁴ -Maa nɛɛ -Zezu -ylae: «-Slolunyo, nu, 'ŋwɔɔ ɔ mia da ni, ɔ -yɔ nukpasu -putu mi -budu 'wɔdida, 'in wa yia ɔ kpa. ⁵ Moizu nɛɛ tite 'wɔ nu, 'sasokpa -ŋwɔɔ mia, wa 'bha ɔ gbɔku 'wɔ. 'In -mi, -in nɛɛ saa?»

⁶ Ɔ zɔbhililie nya wa gbaa de weli ni, ɔ 'deɛ weli 'ka ɔ kpa, 'in wa 'ka ɔ gbu dili. Nu, -Zezu kwlia 'wɔ, 'in ɔ yia -di la tli dudu ɔ -kwiteya nya. ⁷ Wa mi ɔ layibhadaa 'gbu, ɔ -sɔa 'wɔ, ɔ nɛɛ: «Ain glaa, nyume ɔ 'nia -slɔ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ lɛnu, -mɔɔ 'pa ŋwɔɔ ni gbɔku tia.» ⁸ 'Bhie, ɔ yi 'yaa 'wukwli, -zugba ɔ celi dudu.

⁹Da wa 'nva ɔ wɛli, 'un wa yia mnumntɛ bhli -bhlo -bhlo, we bhlili nyuma kpasɩ -gu, 'un -Zezuu 'dɛbhlo yia -bha -tu we -yɔ ɔ 'ɲwɔ. ¹⁰-Slɛɛn, -Zezu -sɔa 'wu, ɔ nɛɛ: «Bhɔɔ, da wa mia? Da amaa gbudilunyaa 'dɛbhie mia? Lee, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɩ -tu ɔ 'ka aɩn gbɩ -dilu?»

¹¹ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɩ da -tu ɔ 'ka 'mɩ gbɩ -dilu.»

'In -Zezu nɛɛ: «'In -amɩ, 'in -dilu 'ya aɩn gbɩ. Nu, a mɩ -buduɲwɛɛ. We 'bhu -zɛɛn 'wu, ama -putu 'na nɔnɔ gbɩnyuu lɛ -nɩɛ.»]

-Zezu mɩ dɔdɔgu -nyumaa zli nya

¹²-Slɛɛn, -Zezu nɛɛ 'ya nyuma -yla: «-Amɩ -wa dɔdɔgu -nyumaa zli. Nyumɛ ɔ yia 'mɩ 'bɩ nɔa, ɔ 'nɩa nɩkpise 'wu nɔa yi. Nu, zli -we wlaa 'yliyɔgagie, 'mɩ ɔ yia 'yɩa.»

¹³-Bha Falizunyuma gbɛ: «-Na 'dɛ -wa -na gbudayɩnyɔ, wɛli -we -na yia gbaa, -a 'na 'ka we gbɩzɔnɩ la.»

¹⁴ɔ 'palia we 'bɩgu, ɔ nɛɛ: «Nu, na 'dɛ yi na gbudayɩnyɔ nya -mɩoo, gbɩzɔnɩ -wa. -We ka gbɩ -wa, mɔ na bhua, we -yɔ mɔ na mɩa, in -yi -bha da. We mɩ 'sa 'bhie, amɩa, da na bhua, a 'nɩ -bha da -yi, 'in mɔ na mɩa, a 'nɩ -bha da -yi.

¹⁵Sa dɔdɔgu -nyuma bhua gbɩ 'wu, 'sa a bhua nyumaa -yɔgbɩ 'wu. Nu, -amɩ mɩa, 'in 'bhu nyumɛ yabhlogbɔɔ -yɔgbɩ 'wu. ¹⁶Nu, we -ka nyumɛɛ -yɔgbɩ in 'ka 'wubhu, na gbɩwubhubhue mɩ tiklu. -We ka gbɩ -wa, we 'nɩ na 'dɛbhlogbɔɔ bhu wee gbɩ 'wu, Dide -ɔ tiea 'mɩ, in -yɔ ɔ 'sɔ mɩ. ¹⁷We mɩ amɩaa tite 'wu celida nu, -we gbudayɩnya 'sɔ -ka gba wɛli -bhlo nya, a mneni a 'ka we dli -gu zu.» ¹⁸-Amɩ mɩ na gbudayɩnyɔ nya, 'in Dide, -ɔ tiea 'mɩ, -mɔɔ mɩ 'yaa na gbudayɩnyɔ nya.

¹⁹Wa nɛɛ ɔ -yla: «Da -na Dide mia?»

-Zezu nɛɛ: «Amɩa, a 'nɩ 'mɩ -yi, 'in a 'nɩ na Dide -yi, a -ka yaa 'mɩ -yi, -zugba a -yi yaa na Dide.» ²⁰Nu, wee gbɩ nɩ -Zezu gbaa, -zugba ɔ mɩ nyuma gbɩ -sloluda -Lagɔbudu 'kadɔ zu, da wa palia -Lagɔgwɛzi, we kwesi. ɔnɩv 'yɩ 'nɩ -slɔ nyɩii 'gbɩ, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɩ ɔ kpa.

-Zezu nɛɛ nu, mnta ɔ yia

²¹ -Zezu nɛɛ 'ya wa -yla: «Mnta na yia, 'in na da a yia -talia. Nu, amtaɔ gbonyuu lu a yia tɔlia. Da in mta mnɔda a 'ni mneni a 'ka -mɔ mnt.»

²² -Sleɛn, Zuifvɔ 'yugalɔnya nɛɛ: «Ɔ 'dɛ ɔ yia 'bhaa yi? -We ka gbv -wa, ɔ nɛɛ: «Da in mta mnɔda, a 'ni mneni a 'ka -mɔ mnt.» »

²³ Ɔ 'palia we 'bɔgv, ɔ nɛɛ: «Amia, dɔdɔv -nv a -mia, 'in -ami, yalu -nv in -mia. Dɔdɔgv -nyuma a -mia, 'in -ami 'ni dɔdɔgv -nyume. ²⁴ We 'dɛɛ 'gbv in yia gba nu, amtaɔ gbonyii lu a yia tɔlia. 'In tɔlia a yia amtaɔ gbonyii lu, we -ka nu, a 'ni we dli -gv zu nu, -ɔ in -mia, 'mɔ in -mia.»

²⁵ -Bha wa 'yibhaa ɔ lae: «Nyɔɔ -in -mia?»

Ɔ nɛɛ: «We 'bhu we gwedɔda, in mɔ we ain -yla gbada. ²⁶ In mneni in 'ka gbv duun gba amtaɔ daa, 'in in 'ka ain gbv dili. Nu, -ɔ tiea 'mɔ, ɔ mɔ tɔklu, 'in -we in 'nua ɔ -gbɛ, 'mɔ na gbaa dɔdɔgv -nyuma -yla.»

²⁷ Wa 'ni we 'wɔ la 'nv nu, ɔ Didee gbv ɔ mia gbada. ²⁸ We 'gbv, ɔ nɛɛ wa -yla: «A -ka Nyumɛɛ 'Yu 'wɔbhu yalɔ 'bhie, a yibhelia we 'ji nu, -ɔ in -mia, 'mɔ in -mia. 'Ji a yia we yibhelia nu, 'in nu -lu yabhlogbɔɔ lɛ na 'dɛ -bhlo, nu, -we Didee -slolua 'mɔ, 'mɔ na gbaa. ²⁹ Nu, -ɔ tiea 'mɔ ɔ -yɔ 'mɔ 'sɔ mɔ. 'Yli weee nya, -we nantia ɔ dɔdɔv 'mɔ na nua lɛ, we 'dɛɛ 'gbv, ɔ 'ni na 'dɛ -bhlo tɔ.»

³⁰ Da ɔ gbaa gbv ni, -bha nyuma duun zua ɔ dli -gv.

Galu 'zayli

³¹ -Zezu nɛɛ Zuifvɔ -wa zua ɔ dli -gv -ylae: «A -ka na weli -gv nɔ, a mɔ na 'bunɔnya -zɔnv nya. ³² In a yibhelia gbuzɔnv, 'in wee gbuzɔnv saa ain gaylo 'wɔ.»

³³ Wa nɛɛ: «Nu, *Ablaamvɔ 'yuoyua -a -mia, -amtaɔ klu -ka bhaa 'wɔ, nyume yabhlogbɔɔ 'ni -slɔ -ain galɔ -zeli. Lɛɛ -lu ka 'gbv -na gba -slɛɛn nu, -in 'ka -ain gayloflii -saa?»

³⁴ -Zezu -saa wa -gv, ɔ nɛɛ: «In nɛɛ ain -yla gbuzɔnv sa nu, -ɔ nua gbonyuu lɛ, gbonyuu gaylo ɔ -mia. ³⁵ Gaylo mia, yiyinyɔ -wa, ɔ 'ni -buduɔwɛɛ -nyume 'yli weee -nv nya. 'In, -buduɔwɛɛɛ -kanyɔɔ 'yu mia, -buduɔwɛɛ -nyume ɔ -mia

'ylt weee nya. ³⁶ Nu, -Lagɔɔ 'Yu -ka aun gayloflii -sa ni, gayloflii a 'bhvaa 'dɛbhie -gbolu. ³⁷ Ablaamuɔ 'yuoyua a -mia, un -yi we 'ji. Nu, a 'yibha a 'ka 'mɪ 'bha, -we ka gbu -wa, a'a ŋwnu na wɛlt -yɔ. ³⁸ -Amɪ mia, -we un 'yia Didee -gbe, 'mɪ na gbaa. 'In amia, -we a 'nva amiaa didee -gbe, 'mɪ a nva lɛ.»

³⁹ Wa nɛɛ: «-Amiaa dide mia, Ablaamu -wa.»

ɔ nɛɛ wa -yɛlɛ: «A -ka Ablaamuɔ 'yua nya -mɪ gbuzɔnu saa, -we ɔ nva lɛ, a ka yaa we lɛnu. ⁴⁰ Nu, -sleɛn mia, na 'bhabhɛɛ da a mia -talɪda, 'in un ka -nanu aun -yɛlɛ gbuzɔnu gba, gbuzɔnu -we un 'nva -Lagɔɔ -gbe. Wee gbu mia, Ablaamu 'nɪ we 'sasukpa -nu lɛnu. ⁴¹ Nu, amia mɪ amiaa didee lɛnu gbu lɛnɪda.»

-Bha wa gbɛ: «-A 'nɪ bhoyi -gu yua nya -mɪ. -A 'dɛ weee ka Dide -bhlo, -Lagɔ -wa.»

⁴² ɔ nɛɛ wa -yɛlɛ: «-Lagɔ -ka yaa amiaa Dide, -zugba a -kalt yaa na zɛ. -We ka gbu -wa, ɔ -gbe na bhva, 'in ɔ 'gbu un mia -seli. We 'nɪ na 'dɛ nya un yi, mɔ tiea 'mɪ. ⁴³ A 'nɪ na wɛlt 'wɔlanɪda -mɪ, lɛɛ -lu ka 'gbva? -We ka gbu -wa, a 'nɪ mneni a 'ka na wɛlt 'nɪ. ⁴⁴ Nu, amiaa dide -wa 'Kuzu, 'in a 'yibha a 'ka 'Kuzuu dɔmagbu lɛnu. We 'bhv we gwɛdɪda, we mɪ nyumɛbhanyɔ nya. Gbuzɔnu 'nɪ -slɔ we ŋwɛɛ 'wɛlɔ. Gbuzɔnu 'nɪ we 'wɔ -mu 'gbu. We 'dɛɛ wɛlt mia, mɪ -wa yoyowɛlt. We mɪ *yokanyɔ nya, 'in we mia *yoo dide nya. ⁴⁵ 'In -amɪ, gbuzɔnu na gbaa 'gbu, a'a ŋwnu na gbu -yɔ. ⁴⁶ Aun glaa, nyɔɔ 'ka we -slolu nu, un ka gbunyu lɛnu? Nu, un -ka gbuzɔnu gba ni, lɛɛ -lu ka 'gbu a'a ŋwnu we -yɔa? ⁴⁷ Nu, nyumɛ -ka -Lagɔɔ -nu ni, -Lagɔɔ wɛlt ɔ nva. A 'nɪ -Lagɔɔ -nu, we 'dɛɛ 'gbu a 'nɪa wee wɛltɪnya 'nɪda -mɪ.»

-Zezu -yɔ Ablaamu 'sɔ nyɪdɪ, nyɔɔ 'yɪliɛ?

⁴⁸ -Sleɛn, Zuifu nɛɛ: «-A -ka gba nu, Samaliyu -in -mia, 'in zuzu 'nyuu mɪ -mɪ 'wɔ, -a 'nɪ yo 'tɔbhv, we 'nɪ muɔ?»

⁴⁹ -Zezu nɛɛ: «-lɛnya, we 'nɪ nu, zuzu 'nyuu mɪ 'mɪ 'wɔ. Nu, na Dide na zɔa -bha. Amia'a zɔ -bha 'mɪ. ⁵⁰ 'In 'yɪlimantɪ na 'dɛ, -ɔ 'yɪbhaa na 'ŋnɪ 'yɪlimantɪ, ɔ

mi -bha, mɔ bhua gbu 'wu. ⁵¹ ln nɛɛ aun -yla gbuzɔnu saɛ: nyume ɔ zua na wɛlt 'nuɲwe, ɔ 'na 'ka tɪltle 'yɪ.»

⁵² Zuifv nɛɛ: «Nu, -a -yi -sleɛn we 'ji nu, zuzu 'nyuu mi -mi 'wu. Ablaamu -yɔ -Lagɔgbv -falɪpanya ka tɪ. 'ln -mi, -in nɛɛ, nyume ɔ -ka -na wɛlt 'nuɲwe zɔ, ɔ 'na 'ka tɪltle 'yɪ. ⁵³ Nu, -amɪaa dide Ablaamu ka tɪ. 'Lee, -mi 'yɪlia -mi -zia -amɪaa dide Ablaamu yɪ? -Lagɔgbv -falɪpanya ka 'ya tɪ. Sa -na bhu -na 'dɛ 'wva?»

⁵⁴ -Zezu nɛɛ: «ln -ka na 'dɛ 'ylimanɪ, -mɔv 'nɪ 'ji -ka. Nu, na Dide 'ylimanɪa na 'ɲnɪ, na Dide ɔ ka daa a gbaa: «Mɔ -wa -amɪaa -Lagɔ.» ⁵⁵ 'ln, a 'nɪ ɔ -yi, -amɪ -yi ɔ. ln -ka gba nu, un 'nɪ ɔ -yi, -zugba amɪa 'bhisa un mɪa yokanyɔ nya. Nu, un -yi ɔ, 'un na nɔa ɔ wɛlt -gv. ⁵⁶ 'Mɔna ka amɪaa dide Ablaamu ye, nu, 'yɪl -we nya un 'kaa yi, ɔ 'ka -bha 'yɪ 'gbv. ɔ 'yɪa wee 'yɪl -yɔ, 'un ɔ yɪa 'mɔna li.»

⁵⁷ Zuifv nɛɛ ɔ -yla: «Aya! -ln 'nɪ -slɔ -zɔ glv 'sɔ 'ya kugbua li, 'un -in yɪa Ablaamu 'yɪ yɪ?»

⁵⁸ -Zezu nɛɛ: «ln nɛɛ aun -yla gbuzɔnu saɛ: Ablaamu 'nɪa -slɔ 'wɪv, -amɪ mi.»^f

⁵⁹ -We mɪa daa 'gbv, wa yɪa gbɔku labhu, wa 'ka we ɔ 'wɔbha. Nu, -Zezu zizea, 'un ɔ yɪa -Lagɔbudu 'kadɔ zɔ 'tɪa.

-Zezu -bloa 'lɔlɔnyɔ 'yɪl

9 ¹ Da -Zezu mɪa mnɪda, nyume yabhlo wa 'kaa gwalt, ɔ 'lɔa, 'un ɔ yɪa ɔ 'yɪ. ² -Bha ɔ 'bunɔnya 'yɪbhaa ɔ laɛ: «Wɪabi, nyume mɪa dɛ nɪ, wa 'kaa ɔ gwalt, ɔ mi 'lɔda. 'Lee, mɔ nva gbunyuun lɛ yaayu, ɔ 'nyaa -yɔ ɔ dide -wa yɪ?»

³ ɔ 'paltɪ we 'bɪgv, ɔ nɛɛ: «ɔmɔ klaa, ɔ 'nyaa klaa, we -yɔ ɔ dide, we 'nɪ wa gbunyuun gbv. Nu, 'lɔ ɔ 'lɔa da nɪ, -Lagɔɔ lubho 'ka we 'dɛ -slɔlu ɔ gbɛgbɛun gbv -wa. ⁴ Da zɪl mɪa -slɔ da, we mɪ nu, ɔ tiea 'mɪ -a 'ka ɔ lubho nu. Nu, sabɔ mɪ yɪda, da nyume yabhlogbɔɔ 'nɪa mnɛni ɔ 'ka lubho nu. ⁵ Da un mɪa -slɔ dɔdɔ -gv, dɔdɔgv -nyumaa zɪl un -mɪa.»

^f 8.58 Wee wɛlt nɪ -Zezu gbaa da nɪ, we -yɔ 8.24 'sɔɔ 'ji -bhlo. Nu, -Lagɔɔ -mɔwɪv ɲnu 'debhɛ ɔ zua ɔ 'dɛ. Zuifv 'wɪlukvun nu, -Lagɔ ɔ vɛltɪ.

⁶-Zezu bhia gbu ni gbagbie, ɔ 'paa -dle dudu, ɔ nua plapli le we nya, 'mu ɔ tlia 'lɔlɔnyɔɔ 'yli -gu. ⁷'ln ɔ nɛɛ: «Mni budoa 'nyu -we wa laa Siloe lu. (Siloe ji -wa: pa yoo.) Ɔ mnia -mɔ, ɔ budoa wee 'nyu lu, ɔ 'kaa luyi, -zugba ɔ mi la 'yida sa 'vayu.»

⁸Ɔ -zɔɔ -bhelia -yɔ -wa yia 'cun ɔ zlada, -maa nɛɛ: «Ɔ mia da ni, nyume -ɔ zladaa mɔ, we 'ni mɔɔ?» ⁹Nyuma tɔlva nɛɛ: «Mɔ -wa mɔ!» Tɔlva nɛɛ 'ya: «-lnnya, we 'ni ɔmɔ, ɔ 'wɔwlu -wa.»

-Bha ɔ 'de gbaɛ: «-Ami -wa gbuzɔnu sa.»

¹⁰Wa nɛɛ ɔ -yla: «Sa -na 'yli -bhlolu 'wulaa?»

¹¹Ɔ nɛɛ: «Nyume wa laa -Zezu, ɔ nua plapli le, 'mu ɔ tlia na 'yli -gu. 'ln ɔ nɛɛ nu, un mni budoa Siloe lu. ln mnia -mɔ, un budoa, 'un na 'yli yia -blo.»

¹²Wa nɛɛ: «Da ɔ nyume mia?»

Ɔ nɛɛ: «ln 'ni ɔ da -yi!»

¹³-Sleen, 'lɔlɔnyɔ -ɔ ka 'yli -Zezu -bloa, 'mɔ wa kwaa Falizunyumaa 'yu.

¹⁴Nu, 'yli -we nya -Zezu nua plapli le ɔ -dle nya, 'un ɔ yia 'lɔlɔnyɔɔ 'yli -blo ni, Nyapeyli -wa. ¹⁵We 'deɛ 'gbu, da wa kwaa ɔ 'lɔlɔnyɔ Falizunyumaa 'yu, sa ɔ 'yli -blolua 'wola, 'un -maa yi 'yaa we ɔ la 'yibha. Ɔ nɛɛ: «Ɔ tlia na 'yli -gu plapli, un budoa, 'un un yia layi.»

¹⁶Waa Falizunyuma glaa, tɔlva nɛɛ: «Nyume mia da ni, ɔ 'ni -Lagɔɔ -gbe 'bhu, we 'deɛ 'gbu ɔ'ɔ zua Nyapeyilu tite 'nuɔwɛ.»

Nu, tɔlva nɛɛ 'ya: «Nyume -ɔ nua gbunyuu le, ɔ 'ni mnɛni ɔ 'ka 'sasvka -gwedigbu lɛnu.» Gbu ni -gu wa 'ni welt -bhlo -ka.

¹⁷-Sleen, wa yi 'yaa ɔ 'lɔlɔnyɔ layibhaɛ: «'ln -mi naa, -ɔ -bloa -na 'yli, sa -na gba ɔ daa?»

Ɔ nɛɛ: «-Lagɔgbu -falɔpanyɔ -wa.»

¹⁸Nu, waa Zuifuv 'yugalunya 'ni we -yɔɔwɔnu nu, ɔ nyume ka zlume 'lɔ, 'un -sleen, ɔ mi layida. -We mia da, we 'deɛ 'gbu wa yia ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa la. ¹⁹'ln wa yia wa layibhaɛ: «'Lee, nyume ni mi amiaa 'yu nya gbuzɔnu saa? A nɛɛ nu, a 'kaa ɔ gwali, ɔ mi 'lɔdaa? Lee -lu nu le 'un ɔ yi -sleen laa?»

²⁰ -Maa nɛɛ: «-A -yi we 'ji nu, -amiaa yu -wa, nu, -a 'kaa ɔ gwalt, ɔ mi 'lɔda.

²¹ -We nua lɛ 'in ɔ yia -slɛɛn la, 'in -ɔ -bloa ɔ 'yli, -a 'nɪ we -yi. A 'yɪbha ɔ 'dɛ la. Sa we 'plia ɔ gbɛgbɛɪn ɔ 'dɛ 'ka we gba, nu, ɔ 'nɪ 'nyenyeyu.» ²² ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa mi Zuifɔv 'yugalɩnya sɔdaa 'gbv, wa yi 'saa gba. -Maa ka we zɔ nu, nyumɛ -ɔ -ka gba nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, wa 'ka ɔ -Lagɔbudu zɔ vu. ²³ We 'dɛɛ 'gbv ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa nɛɛ: «ɔ 'nɪ 'nyenyeyu, a 'yɪbha ɔ 'dɛ la.»

²⁴ Falizinyuma laa ɔ -zakpa 'sɔnv, wa nɛɛ ɔ -yla: «-In gba gbvzɔnv -Lagɔ 'yu, -amia -yi we 'ji nu, ɔ nyumɛ mia, gbunyuu -lɛnvnyɔ -wa.»

²⁵ ɔ nɛɛ: «ɔ -ka gbunyuu -lɛnvnyɔ, in 'nɪ we 'ji -yi. Gbv -we in -yia 'ji, we -bhlogbɔɔ: in ka 'lɔ, 'in -slɛɛn, in mi layɪda.»

²⁶ -Maa nɛɛ: «Mɔɔ -lu ɔ nv -mi -yla lɛa? Sa ɔ nv, 'in ɔ yi -na 'yli -bloa?»

²⁷ ɔ 'palia wa wɛlu 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «In ka yaa we aɪn -yla gba, 'in a 'nɪ na wɛlt yukwli pulɔ, lɛɛ -lu ka 'gbv a 'yɪbha 'ya a ka we 'nua? 'Lee a 'yɪbha a 'ka ɔ 'bɪnɔnya -zɛ -wa yɪ?»

²⁸ Wa vɛla ɔ, wa nɛɛ: «-Mɪ -wa ɔ 'bɪnɔnyɔ. -Amia mia, Moizu 'bɪnɔnya -a -mia. ²⁹ -We ka 'ji -a -yia, mv -wa nu, -Lagɔ ka Moizɪ -yla gbv gba. 'In ɔmv mia, da ɔ bhulva, -a 'nɪ -bha da -yi.»

³⁰ ɔ nyumɛ nɛɛ wa -yla: «-We subhala nyumɛ ŋwɛgaga mv nu: amia 'nɪ ɔ 'bhulɔda da -yi, 'in ɔ yia na 'yli -blo! ³¹ Nu, -a -yi we 'ji nu, -Lagɔ'ɔ 'nv gbunyuu -lɛnvnyɔ wɛlt. Nyumɛ -ɔ mia -Lagɔnyumɛɛ 'zayli nya, 'in ɔ nua ɔ dɔmagbv lɛ, ɔ wɛlt -Lagɔ nua. ³² -A 'nɪ -slɔ 'nv -gba nu, nyumɛ wa 'kaa gwalt, -ɔ 'lɔa, nyumɛ yabhlo ka ɔ 'yli -blo. ³³ Nyumɛ -ɔ nua gbv nɪ lɛ, -Lagɔɔ -gbɛ ɔ bhva, we 'nɪ yaa we gbv, ɔ 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ mnɛni.»

³⁴ Waa Falizinyuma nɛɛ: «We 'bhv -na gwalt bhla, -na -kpabhie mi gbunyuu lɔ. -Mɪ 'nɪ mnɛni -in 'ka -amia gbv -slɔlu!» -Bha Falizinyuma vua ɔ.

'Lɔlɔnyaa 'zayli

³⁵ Nu, -Zezu ka 'nv nu, wa ka ɔ nyumɛ vu. ɔ 'yia -mɔɔ, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Lee -mi, Nyumɛɛ 'Yu -na zɔ dli -gvɔ?»

³⁶ ɔ nyumɛ nɛɛ: «Na -kanyɔ, nyɔɔ ɔ -mia? Gba we, 'in in 'ka ɔ dli -gv zɔ.»

³⁷ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «Mɔ -na yia da -yɔ, 'in mɔ mia da -mɪ -yla gbada.»

³⁸ -Bha ɔ gbaɛ: «Na -Kanyɔ, dlt na zva -mɪ -gv.» 'ln ɔ yia ɔ bubɔ ɔ 'yu 'kukolu sibhlie nya.

³⁹ We 'bigu, -Zezu nɛɛ: «-We -wa nyɔmaa -yɔgbu 'wubhubhue, -we ka 'gbu un yia dudu -gv yi ni, mu -wa nu, nyuma -wa'a 'yia la, wa 'ka layi, 'in -wa yia la, wa 'ka 'b.»

⁴⁰ Faliznyuma tɔlva -wa mia -bha, wa 'nva we, 'in wa nɛɛ: «-Amia naa, 'lɔlɔnya -a -mia yi?»

⁴¹ -Zezu nɛɛ: «A -ka yaa 'lɔlɔnya ni, a 'na 'ka ya gbonyuu 'wlu -ka. -Slɛɛn, a nɛɛ: «-A yi la» we 'dɛɛ 'gbu amiaa gbonyuu mi aun 'wlu.»

Bhlabhleɛ 'yliyɔzɔnyɔ -zɔnu

10 ¹ «Nu, un nɛɛ aun -yla gbuzɔnu saɛ: nyɔmɛ -ɔ 'nia 'suoo ŋwɛɛ plali, -ɔ -gblalia 'suoo da -putu, 'wienyɔ -yɔ nyɔmɛ 'nyuu ɔ -mia. ² Nu, nyɔmɛ -ɔ plalia 'suoo ŋwɛɛ, mɔ -wa bhlabhleɛ 'yliyɔzɔnyɔ. ³ 'ln bhlabhleɛ 'suoo ŋwɛkɔnyɔ kalta klolo ɔ -yla, 'in bhlabhleɛ nva we 'yliyɔzɔnyɔ wɛlt. Bhlabhleɛ -mɔɔ -ka -mi, we 'ŋni -yɔ ɔ lalia we, 'in ɔ kwaa we bhlabhlenya 'pipee. ⁴ ɔ -ka we 'dɛ weee wleli, 'in ɔ nɔa we 'yu. ɔ mi -slɛɛn we 'yu, 'in we nɔa ɔ 'bi, -we ka gbu -wa, we -yi ɔ wɛlt. ⁵ We'e nɔ nyɔmɛ -putu 'bi. Nu, kwɛɛ we gwaa ɔ, we 'ni ɔ wɛlt -yii 'gbu.» ⁶ Gbuɔ nine ɔ 'paa da -zugba ɔ mi gbada, nyuma 'ni we 'wɔlanu.

⁷ -Bha -Zezu gba 'yaa: «ln nɛɛ aun -yla gbuzɔnu sa ni, -ami -wa bhlabhleɛ 'suoo ŋwɛɛ. ⁸ ln 'nia -slɔ yi, -wa weee yia, 'wienya wa -mia, 'in wa mia nyuma 'nyii nya. Nu, bhlabhleɛ 'ni wa wɛlt 'nu. ⁹ 'ln bhlabhleɛ 'suoo ŋwɛɛ mia, -ami -wa. Nu, nyɔmɛ -ɔ -ka na -gbɛ plali, 'in ɔ bhva gbu 'wu. Wee 'suoo ŋwɛɛ ɔ yia plalia, 'in -bha ɔ yia 'tlalia 'bhie, ɔ 'ka lililu yi. ¹⁰ 'Wienyɔ mia, ɔ -ka yi ni, 'wie klaa, 'bhabhie klaa, we -yɔ lasaste, we 'gbu ɔ yia. -Ami mia, nyuma 'ka 'yliyɔgagie 'yu 'gbu un yia yi. 'ln wee 'yliyɔgagie mia, wa 'ka we 'yi duun.

¹¹ «Nu, -ami -wa bhabhle 'yliyozonyo -zovu. Bhabhle 'yliyozonyo -zovu mia, o 'de 'yliyogagie o saa dli -gu o bhabhle 'gbu. ¹² Nu, lubhononyo -o 'nia bhabhle 'yliyozonyo, 'in bhabhle 'nia o -nu, -fliigwi -ka yida -mi, o -ka we -yoyi, 'in o tia -bha wee bhabhle -gwagwie nya. We -ka bhabhle tɔva kpa, 'in we pnu mumnia la. ¹³ -We ka gbu -wa, lubhononyo -o mia 'gwezii datalɔda, o stali o 'de bhabhle 'gbu. ¹⁴ Nu, -ami -wa bhabhle 'yliyozonyo -zovu. Sa in -yia na bhabhle, 'in na bhabhle -yia 'mi ni, ¹⁵ 'sa Dide -yia 'mi, 'in, in -yia na Dide. 'in na palta na 'yliyogagie la na bhabhle 'gbu. ¹⁶ Bhabhle tɔva in kaa, -mumunya mia da suo ni 'wu, we 'ni -slɔ -muv glaa -mi. We mi ni, in gugwɔlɔ we 'wlu. Na weli we yia 'nva, 'in we 'de weee 'ka -zlo -bhlo -we kaa 'yliyozonyo -bhlo -ze.

¹⁷ «Nu, na Dide -kali na ze. -We ka gbu -wa, in ka na 'yliyogagie lapali. 'in 'wu na yia we 'bhua. ¹⁸ Wee na 'yliyogagie mia, nyume yabhlogbo o ni mneni o 'ka 'mi we kwɛ -sa, na dlu da in palta we la. In ka we se in 'ka we lapali, 'in, in ka we se in 'ka 'ya we 'wɔbhu. Tite na Dide tia 'mi -yo, mu mia de.»

¹⁹ -Zezu weli ni susalia Zuifu -yo. ²⁰ Wa glaa, nyuma duun nɛ: «Zuzu 'nyuu mi o 'wu, -sabhe mi o 'bhada, leɛ -lu ka 'gbu a pulɔ o yukwɔlia?»

²¹ Tɔva nɛ: «Weli -we o gbaa de ni, Zuzu 'nyuuu 'wumonyo weli 'ni 'sa -mi. 'Lee, zuzu 'nyuu mneni we 'ka 'lɔlɔnyo 'yli -bloo?»

-Zezu nɛ o mi -Lagoo 'Yu nya

²² Nu, -Lagobudu 'kaduv -kalyɔlu 'feti ka nyini -Zeluzalemv. -Zoo -zu, -sa wa saa we. 'in, ŋwɔtɔyibhla -wa. ²³ -Lagobudu 'kadu ŋweɛ, da wa laa Salomoo palv 'kadu, we bhunya -yo -Zezu mia -zieda. ²⁴ -Sleen, Zuifu gbelia o, 'in wa nɛ: «Lɛbhla -in 'ka -amɔa dli yali -saa? Nu, -mi, in -ka -Lagoo -Bhasanyo, gba we -ain -yla sa 'vayɔ.»

²⁵ -Zezu nɛ wa -ylae: «In ka we ain -yla gba, 'in a 'ni we dli -gu zu. Nu, gbu na nva le na Dide 'ŋni nya, mu -wa na gbudayinya. ²⁶ Nu, a 'ni na bhabhle glaa -mi, we 'de 'gbu a'a zua 'mi dli -gu. ²⁷ Na bhabhle mia, na weli we nva. -Ami -yi we, 'in we nɔa 'mi 'bi. ²⁸ 'Yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka,

'mu na nyaa we. We 'na 'ka labhu -bhlɔkɔɔ -gba, 'in nyume yabhlogbɔɔ 'na 'ka 'mi we kwɛɛ -sa. ²⁹ Na Dide ɔ 'nyaa 'mi we yoo, ɔ 'yli ɔ -zi -lu weee. 'Bhie, nyume yabhlogbɔɔ 'ni mnɛni ɔ 'ka we na Dide kwɛɛ -sa. ^g ³⁰ -Ami -yɔ na Dide 'sɔ, -a -bhlo.» ^h

³¹ -Bha, Zuifu 'bhu 'yaa gbɔku la wa 'ka we ɔ 'wɔbha. ³² We 'dɛɛ 'gbu -Zezu nɛɛ wa -ylaɛ: «Libho -zɔnɔv -zlo, -we 'bhva na Dideɛ -gbɛ, in nva lɛ amiaa 'yibadi, a 'yia -yɔ, we glaa, -mumɔ ka 'gbu a 'ka 'mi 'bha gbɔku nyaa?»

³³ Zuifu nɛɛ ɔ -yla: «We 'ni lubho -zɔnɔv 'gbu -a 'yibha -a 'ka -mi 'bha gbɔku nya, nu, -Lagɔ -in vɛla, we gbu -wa. Nu, nyume -in -mia, 'in -na bhua -na 'de 'wɔ -Lagɔ 'bhisa!»

³⁴ -Zezu nɛɛ: «We mi cɛlɔda amiaa tite 'wɔ nu, -Lagɔ nɛɛ:

<lagɔnya a -mia.>

³⁵⁻³⁶ -A -yi we 'ji nu, -we mia cɛlɔda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, nyume 'ni mnɛni ɔ 'ka we lasa. -Wa ka -nɔ nya -Lagɔwɛlɛ mia cɛlɔda, ɔ -ka -maa la <lagɔnya> ni, 'in -ami, -Lagɔ -ka -bha 'mi -sa, 'in ɔ -ka 'mi tie dɔdɔ -gv ni, 'lee, sa a mnɛni a 'ka gba nu, in ka -Lagɔ vɛla, nu, in nɛɛ in mi -Lagɔɔ 'Yu nyaa 'gbu? ³⁷ Nu, in 'ni na Dideɛ lubho nɔ ni, a 'na zɔv 'mi dli -gv -ni. ³⁸ Nu, in -ka we lɛnɔ ni, 'in a 'ni yaa 'mi dli -gv zva yioo, wee libho -zɔnɔv mia, a zɔ we dli -gv. 'In a 'ka we 'jiyibheli 'nanɔv nu, Dide mi 'mi 'wɔ, 'in in mi ɔ 'wɔ.» ³⁹ Wee gbu nu 'gbu, wa 'yibha 'ya wa 'ka ɔ kpa, 'in ɔ yia wa kwɛɛ 'tla.

⁴⁰ -Sleɛn, -Zezu yia Zudɛɛn nyuu -kakpe yabhlo -gv mni. Da Zaan batizee bhaa nyuma, -bha ɔ -dia la. ⁴¹ Nyuma duun yia ɔ -gbɛ, wa nɛɛ: «Zaan 'ni gwɛdigbu yabhlogbɔɔ lɛnɔ, nu, -we weee ɔ gbaa nyume nu daa, we mi gbuzɔnɔv nya.» ⁴² -We mia ni -gv, nyuma duun zva ɔ dli -gv.

^g10.29 'Sɛbhɛ tɔlva nɛɛ: «-We na Dide 'nyaa 'mi yoo, we 'yli we -zi -lu weee.»

^h10.30 Nu, -Zezu -ka gba nu, ɔ -yɔ -Lagɔ 'sɔ -bhlo, -Lagɔ ɔ vɛla Zuifuɔv 'wluksɔv, wa titeɛ sɔlv. We 'dɛɛ 'gbu wa 'yibha wa 'ka ɔ 'bha.

-Lazalu tlutlgbu

11 ¹⁻²Nu, nyume yabhlo wa laa -Lazali, ɔ -zɔɔ -wa Betani. Malii -yɔ Maatu 'sɔ mɪ 'ya Betani, ɔ bhɔlɔa wa -mia. (Malii -ɔ 'kaa Nyumaa -Kanyɔ *-lasiklɔ bhɔ -yɔ tli, 'in ɔ 'kaa we -yɔsɛ ɔ 'dɛɛ 'nyi nya nɪ, ɔɔ Malii -wa.) Nu, 'yɪt yabhlo nya, 'in -Lazali yia gu bhli. ³We 'dɛɛ 'gbu, ɔ bhɔlɔa yia nyume tie, wa 'ka -Zezu la. ɔ mɪna -Zezuu -gbe, 'in ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ, -na jijli -tale ka gu -yɔ.»

⁴Da -Zezu 'nva we, ɔ nɛɛ: «Nu, gu -we yia -Lazali -yɔ, we 'nɪ ɔ 'bhabhtee 'gbu we yi ɔ -yɔyi, we 'ka -Lagɔɔ 'ɲnumntee 'tite -sloluu gbu -wa. -Bha wa yia -Lagɔɔ 'Yuu 'ɲnɪ -mnɪna.»

⁵Nu, -Zezu 'nɪ Maatu klaa, ɔ bhɔlɔ klaa, we -yɔ -Lazalu zekali -sɛ. ⁶'In ɔ 'nva nu, -Lazali ka gu -yɔ, wa laa ɔ, ɔ 'nɪ -mɔ mɪ. Da ɔ mia, ɔ li -bha 'yɪt 'sɔ. ⁷'In ɔ nɛɛ ɔ 'bunɔnya -yla: «-A mɪ Zudee lɔ.»

⁸ɔ 'bunɔnya nɛɛ: «*Wlabi, dayɪda, Zuifu 'yibha wa 'ka -mɪ 'bha gbɔku nya, 'in -na gbaa -in 'ka -mɔ lɔmɪtɪ yɪ?»

⁹ɔ nɛɛ: «We bhɪli zɪɠv, jibhe 'ka zɔ, mɪ -wa 'yɪlɪ zɪ. Nyume -ɔ nɔa zɪ, ɔ'ɔ gozo, -we ka gbu -wa, zɪ san mɪ -bha. ¹⁰Nu, we -ka sabɔ ɔ nɔ, 'in ɔ gozoa, -we ka gbu -wa, san 'nɪ -bha -mɪ.» ¹¹Welɪnya nu 'bɪɠv, ɔ nɛɛ: «-Amɪaa 'tale -Lazali ka 'yɪlaa ɲwɔ, nu, mɪda in mia in 'ka ɔ ganɔ.»

¹²ɔ 'bunɔnya nɛɛ ɔ -yla: «-Amɪaa -Kanyɔ, we -ka 'yɪlaa ɔ ɲwɔ, 'pɪa ɔ yia.» ¹³- We -Zezu 'yibhaa ɔ 'ka gba, mɪ -wa nu, -Lazali ka tɪ. Nu, ɔ 'bunɔnya nɛɛ 'sa nu, 'yɪlaa 'dɛbhie ɔ saa 'ɲnɪ.

¹⁴-Bha -Zezu gbaa wa -yla sa tkɪlɛ: «-Lazali ka tɪ. ¹⁵Nu, ɔ ka tɪ, 'in in 'nɪ -mɔ -mɪ, we 'dɛɛ 'gbu na lia 'mɪna amɪaa daa. 'In, a 'ka 'mɪ dɪlɪ -gɪ zɪv gbu -wa. Nu, -a mɪ ɔ -gbe.»

¹⁶-We mia nɪ -gɪ, Toma wa laa -Zɪluya nɛɛ -Zezuu 'bunɔnya tɔlɔa -yla: «-A -yɔ ɔ 'sɔ mɪ, 'in -a 'ka dabhlo tɪlɪ.»

¹⁷ Nu, da -Zezu mnta -mɔ, 'in ɔ yia 'nu nu, wa ka -Lazalu 'kwie gbawla 'wufa, we li 'yɪt -mnua. ¹⁸ Nu, Betani mɪ -Zeluzalemv kwesi, we nyɪdɪ mneni we 'ka kilometl ta nyini. ¹⁹ We 'dɛɛ 'gbv Zuifu duun yia Maatu -yɔ Malii -gbe yi, wa 'ka wa 'yuo 'pa wa bheli tɪtɪtee 'gbv.

²⁰ Da Maatu 'nua nu, -Zezu mɪ yida, 'in ɔ yia ɔ yoo -saa mnt, -zugba Malii -mɔɔ -dɪ -budu zɔ la. ²¹ Maatu -yɔ ɔ gbelia 'wv, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, nu, -in -ka yaa -seli -mɪ, na bheli 'na 'ka yaa tɪ. ²² Nu, un -yi -slɛɛn we 'ji nu, -we -na yia -Lagɔ -zlalɪa, 'nyɛa ɔ yia -mɪ we.»

²³ ɔ nɛɛ ɔ -yla: «'Wv amaa bheli yia -sɔa.»

²⁴ -Mɔɔ nɛɛ: «ln -yi we 'ji nu, dɔdɔv bhɪa zɪt mɪa, ɔ -yɔ tɪtɪlunya yia 'wusɔa.»

²⁵ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «Tɪtɪlunya 'wusɔlunya mɪa, -amɪ -wa, 'in -ɔ nyɛa nyuma 'yɪyɔgagɛ, -amɪ -wa. Nyumɛ -ɔ -ka 'mɪ dɪt -gv zv, ɔ 'dɛ yi tɪoo, 'yɪyɔ ɔ yia -gaa. ²⁶ ln nyumɛ -ɔ -gaa 'yɪyɔ, 'in -ɔ zua 'mɪ dɪt -gv, ɔ 'na 'ka tɪ. -We un gbaa dɛ, 'lee, a zv we dɪt -gv?»

²⁷ ɔ nɛɛ: «ln, na -Kanyɔ, in ka we dɪt -gv zv nu, -in mɪ -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya, 'in -in mɪ -Lagɔɔ 'Yu -ɔ 'kaa dɔdɔv -gv yi nya.»

²⁸ Welɪ nɪ -gv ɔ mnta ɔ bhɔbɔ Malii laa, 'in ɔ yia ɔ ŋwɔŋwɛnɛ: «-Amɪa -Slolunya mɪ da, ɔ nɛɛ a mnt.» ²⁹ Malii 'nua we, -bha ɔ -sɔa 'wv sa slv, 'in ɔ yia ɔ -gbe mnt, ³⁰ -zugba -Zezu 'nɪ -slv wee -zɔɔ pla, da Maatu tɪa ɔ, -bha ɔ mɪa.

³¹ Zuifu tɔlva -yɔ Malii -dɪ -mɔ -budu zɔ la, -zugba wa pa ɔ 'yuo. Malii -sɔa 'wv sa slv, ɔ 'tɪaa, wa 'yɪa ɔ -yɔ, 'in wa yia yɪylalɪ, 'in wa nɛɛ wa 'dekpua nyɪdɪ nu, gbawla -gv ɔ mnta ɔ 'ka -mɔ wili, -bha wa mnta ɔ 'bɪ.

³² Da -Zezu mɪa, Malii nɪnɪa -bha, ɔ 'yɪa ɔ -yɔ, 'in ɔ yia ɔ bhv -yɔ bhɪlɪ, -bha ɔ gbɛ: «Na -Kanyɔ, -in 'ka yaa -seli -mɪ nɪ, na bheli 'na 'ka yaa tɪ.»

³³ Da -Zezu 'yɪa ɔ wida, 'in Zuifunya -wa -laa ɔ yoo, -maa mɪ 'yaa wida, -bha -gbagbɪ sloa ɔ 'wv, 'in ɔ dɪt yia sumanɪ. ³⁴ ɔ nɛɛ: «Da a zv ɔ 'kwiea?»

Wa nɛɛ: «-Amɪa -Kanyɔ, -in yi -in 'ka -bha 'yɪ.»

¹11.17 Nu, Zuifv -gbe, nyumɛ -ka tɪ, 'in wa faa ɔ 'kwie gbawla 'wv wee 'yɪt -bhlokpɛɛ zɪt.

³⁵ -Bha -Zezu wia.

³⁶ 'In Zuifv nɛɛ: «A -tali, ɔ 'nɪ ɔ zekali -sɛ!»

³⁷ Nu, wa glaa nyuma tɔlva nɛɛ: «Nyume ɔ -bloa 'lɔlɔnyaa 'yli, lɛɛ -lu ka 'gbv ɔ 'nɪ mnɛni ɔ 'ka yaa -Lazalu tɪtɪtɛ 'yoo -kɔlva?»

-Zezu -sɔlva -Lazali 'wu tɪtɪlɪnyaa glaa

³⁸ Ya -bhlokpade, -gbagbɪ sloa -Zezuu kuzɔ, 'in ɔ yia gbawla -gv mɪ. Nu, wee gbawla mia, tukpaa gbacɪzɔ we mia, 'in tukpa -boklo 'kadu mia we ŋwɛɛ.

³⁹ ɔ nɛɛ: «A -sa -bha wee tukpa.»

'In ɔ tɪa, ɔ bhɔlɔ Maati nɛɛ: «Na -Kanyɔ, ɔ 'nɪ -bha ŋɛ 'pa -slɛɛn? ɔ tɪa, we 'yli -mɪvɔnɔ nɪ -zɛɛn.»

⁴⁰ Nu, -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «Lee, in 'nɪ aɪn -yla gba nu, a -ka 'mɪ dɪ -gv zɔ, 'in a yia -Lagɔɔ 'ŋnumɪɛ -yɔɔ?»

⁴¹ -Bha wa -saa -bha tukpa. -Zezu 'bhua 'klv 'wu yali, ɔ nɛɛ: «Dide, -Mɪ na paa fuo, -we ka gbv -wa, -in ka na wɛɪ -yɔŋwɪn. ⁴² Nu, in -yi we 'ji nu, 'wu -na ŋwnua na wɛɪ 'yli weɛɛ nya. Gbuzɔnɔ mɪ, nyuma duun -wa gbelia da 'mɪ 'gbv na gbaa we, wa 'ka dɪ zɔ nu, -mɪ tiea 'mɪ.» ⁴³ ɔ gbaa wɛɪ nɪ, 'in ɔ nɛɛ wɛɪ 'tɪtɛ nyɛɛ: «-Lazali, 'tɪa -mɔ!» ⁴⁴ -Lazali, ɔ tɪ yaa, ɔ 'tɪaa -mɔ, -zugba ɔ bhv -yɔ ɔ sɔnya mɪ gbvanda 'naa kibhe nya. 'Naa mɪ ɔ 'klv -yɔ bibeda.

-Bha -Zezu gbaa nyuma -yla: «-We weɛɛ mia dɛ ɔ -yɔ, a -blo we, a 'tide ɔ 'yi, ɔ 'ka mɪ.»

(Mt 26.1-5; Mk 14.1-2; Lk 22.1-2)

⁴⁵ Zuifɔnya -wa yia Malii -gbe, 'in -we -Zezu nva lɛ, -wa 'yia we -yɔ, wa glaa, nyuma duun yia ɔ dɪ -gv zɔ. ⁴⁶ Nu, tɔlva mɪa Falizinyumaa -gbe, -we -Zezu nva lɛ, 'in wa yia -maa 'dɪ -salt. ⁴⁷ -Bha -Lagɔbubɔnyaa -cɪan -yɔ Falizinyuma laa wa -lima gbɔwɔbhunya wa 'dɛ weɛɛ 'ka 'wɪlɔgbeli, 'in wa nɛɛ: «Nyume nɪ mɪ gwedɪgbv duun lenuda, 'lee, sa -a 'ka ɔ nva? ⁴⁸ Nu, -a -ka ɔ 'yitide, ɔ -yɔ we lɛnɛ 'ka mɪnɪda -mɪ, 'in nyuma weɛɛ zɔa ɔ dɪ -gv. Wa -ka ɔ

dlu -gu zu, 'in *Wlɔmɔ -nyumaa 'wlulapulunya yia, 'in wa saa -amɔaa bubɔluda -yɔ -amɔaa klu la.»

⁴⁹ Waa Zuifu glaa, yabhlo mɔ -bha, 'mɔ wa laa Kaifu. *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu ɔ -mɔa wee -zu ni nya. ɔ nɛɛ: «A'a 'nu -lu yabhlogbɔɔ 'wɔla! ⁵⁰ We 'dɛɛ 'gbu a pupali 'wlukɔɔn la 'nanɔɔ! We nani 'yli amɔaa -nu nya nu, nyumɛ -bhlo tli -amɔaa kluu 'gbu. -A -ka 'sa nu, -Zuifu weee 'na 'ka labhu.» ⁵¹ Nu, wɛli -we Kaifu gbaa, we 'ni ɔ 'dɛɛ -gbe 'bhu. Nu, wee -zu ni nya, mɔ -wa -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu. -Bha -Lagɔ zɔa ɔ wɛli ŋwɛɛ, 'in ɔ nɛɛ nu, -Zezu yia tlia Zuifu weee 'gbu. ⁵² We 'ni Zuifu -bhlogbɔɔ 'gbu ɔ 'ka tli, nu, -Lagɔɔ 'yua weee mɔa dɔdɔ weee -gu, ɔ 'ka wa 'wlugɔgwɔlali, 'in ɔ 'ka wa nyuma -bhlo -zɛlu gbu -wa 'ya.

⁵³ Nu, we 'bhu wee 'yli 'wɔ, -bha Zuifɔv 'yugalunya pupalia -slɛɛn gbu nu, wa 'ka -Zezu 'bha. ⁵⁴ -We mɔa 'dɛɛ 'gbu, ɔɔ -zie -slɛɛn Zuifu glaa zli 'klu. Nu, 'gbe -we wa laa Eflaimɔ, -we mɔa -mɔ da bɛblɛɛ, -mɔ ɔ mɔa, 'in ɔ -yɔ ɔ 'bunɔnya 'sɔ yia -mɔ ladi.

⁵⁵ Zuifɔv *'Wɔzɔtɔyɔlu 'fɛti ka ɔpa. Wee 'fɛti 'ni -slɔ nyini, 'in nyuma duun yia da weee 'bhu, 'in wa yia -Zeluzalɛmɔ yi. Nu, wa 'ka wa 'dɛ lamnazɔli, 'in wa 'ka -mɔwɔlɔ, wa 'ka wee 'fɛti -sa. ⁵⁶ Wa mɔ -mɔ -Lagɔbudu 'kadu zɔ, -zugba wa talia -Zezuu da, 'in wa gbɔgbali -ylaɛ: «Lee, nyumɛ ni 'nɔa fɛti 'wɔ yia yi -wa yi? Sa amɔa yi wea?» ⁵⁷ -Slɛɛn, -Lagɔbɔbɔnyaa -ɔian -yɔ Falizinyuma zua gbu, 'mɔ wa gbaa nyuma -yla: «Nu, nyumɛ ɔ -ka -Zezu da -yi, ɔ yi ɔ 'ka we gba, 'in wa 'ka ɔ kpa.»

Malii tlia -lasiklɔ -Zezuu bhu -yɔ

(Mt 26.6-13; Mk 14.3-9)

12 ¹ Nu, we -tu 'wɔ 'yli gbelibhlo, 'in 'Wɔzɔtɔyɔlu 'fɛti 'ka nyini. -Bha -Zezu -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia Betani mni. Wee Betani -Lazali mɔa, nyumɛ ɔ -Zezu -sɔlɔa zlumɛ tlɔtlɔnya glaa 'wɔ, mɔ -wa. ² -Bha wa pia ɔ -yla, 'in Maati mɔa we dlilida. -Wa -yɔ -Zezu 'sɔ mɔa lida, ɔɔ -Lazali mɔ wa glaa.

³ Wa mi lida ni, Malii bea -Zezu -yo, -lasiklo -zɔnɔv litli -kibhe -we ka -vale 'te'a, ɔ 'bhua we 'wɔ, ɔ tlia we -mɔɔ bhɔ -yo, 'in ɔ yia we -yɔsɛ ɔ 'nyi nya. 'In wee -lasiklɔɔ ŋɛ yia -budu zɔ ye.

⁴ Nu, -Zezuu 'bunɔnyɔ yabhlo wa laa Zudast Isikalioɔv, -ɔ 'kaa cɪ ɔ wla, ɔ 'bhua gbɔ 'wɔ, ɔ nɛɛ: ⁵ «-Lasiklo nu -vale 'te, we -vale mneni we 'ka lubhonɔnyɔɔ -zɔ -bhloo 'penigwezi nyini. Lɛɛ -lu ka 'gbɔ -a 'ni we pelɔ 'pa -a 'ka we 'gwezi bobabhanya 'nyea?» ⁶ -We ɔ gbaa da ni, we 'ni nu, bobabhanyaa daa ɔ ka nyazɪdli, nu, 'wienyɔ ɔ -miaa gbɔ -wa. Nu, 'gwezii lazunyɔ ɔ -mia, 'yɪlɪ weee nya -zugba ɔ sa -bha zizewiemɪ.

⁷ 'In -Zezu nɛɛ ɔ -ylae: «'Bhu ɔ -yo! Nu, -we ɔ tlia da 'mi -yo ni, na ku ɔ mnazia la zli wa 'kaa 'mi gbawla 'wɔ fa, we 'gbɔ. ⁸ Bobabhanya mia ni, -maa -yo aun 'sɔ mi 'yɪlɪ weee nya. Nu, -ami mia ni, un 'na 'ka aun glaa -tu 'yɪlɪ weee nya.»

⁹ Zuifɔv -zlo 'nva nu, -Zezu mi Betani, 'in wa yia -mɔ mni. -We ka 'gbɔ wa yia -mɔ mni ni, we 'ni ɔ 'debhloo gbɔ, nu, wa 'yubha 'ya wa 'ka -Lazali 'yɪ, -ɔ ɔ -sɔlvɔ tɪtɪlɪnya glaa 'wɔ. ¹⁰ We 'dɛɛ 'gbɔ -Lagɔbubɔnyaa -cian yi 'yaa -Lazalu 'bhabhie pupali. ¹¹ Nu, nyumaa -zlo mi wa -gbe 'bhuda ɔ 'gbɔ, -zugba wa zɔ -Zezu dli -gu.

Nyumaa -zlo -saa -Zezu yoo

(Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Lk 19.28-40)

¹² Zli zlia, nyumaa -zlo, -wa yia 'fɛtɪ ni -gu, wa 'nva nu, -Zezu mi -Zeluzalemɔ yida, ¹³ wa 'tlaa wee 'gbe 'wɔ, yoo wa mnua ɔ -saa saɔn nya kwɛɛ. Wa 'kpia 'wɔ, wa nɛɛ:

«-A -mnunɪ -Lagɔɔ 'ŋni!

-ɔ mia Jejitapeɛ 'ŋni nya yida,

-Lagɔ ŋwna ɔ 'nyu la.

-Lagɔ ŋwna Izlaɛlɪnyumaa 'Wlulapɪlɪnyɔ 'nyu la.»

¹⁴ -Zezu 'yia -sokofali -dɔgbɔ, 'in ɔ yia we -gu -gbla, 'sa we mia cɛluda

-Lagɔsɛbhɛ 'wɔɛ:

¹⁵ «A 'na nɔnɔ nyano -ni, *Siɔn -gbe!

A -talɪ, amaa 'wlulapulɪnyɔ mɪ yida!

Ɔ -dɪ -sokofalɪ -dɔgbɔ -gɔ la.»

¹⁶ We gwedɪda, -we mia 'plɪda, ɔ 'bɪnɔnya 'nɪ -sɔ we 'wɔla 'nɔ. Nɪ, -Zezu -ka -slɛn ɔ 'ɲɪnyɪlɪlo 'yɪ 'bhie, wa dɪ bhlɪlɪa -bha nɪ, -we weee mia dɛ nɪ, we mɪ ɛɛɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ, 'ɪn ɔ -gɔgbɔ we gbaa.

¹⁷ Nyɪmaa -zlo, -wa -yɔ -Zezu 'sɔ mia gbawla ɲwɛɛ, da ɔ gbaɛ: «-Lazalɪ, 'tɪa -mɔ», 'ɪn ɔ yia ɔ 'wɔsɔɔɔ tɪtɪlɪnya glaa, -we wa 'yɪa -yɔ, wa mɪ we 'dɪ -sada.

¹⁸ We 'dɛɛ 'gbɔ nyɪmaa -zlo ka -Zezu yoo -saa yi. Nɪ, wa ka 'nɔ nɪ, ɔ ka we gwedɪgbɔ lɛnɔ. ¹⁹ Tɔn, Falizɪnyɪma nɛɛ wa 'dekpɔa nyɪdɪɛ: «Lee, a 'nɪ mnenɪ a 'ka -lɪ yabhlogbɔɔ lɛnɔ? Mɔ mia dɛ, nyɪma weee mɪ ɔ 'bɪbholuda!»

²⁰ Nɪ, Glɛkɪ tɔɔɔa yia -Zeluzalɛmɔ wa 'ka -Lagɔ bɔbɔ 'fɛtɔ bhla. ²¹ Ma yia Filɪpɔ -gbe, -Zezuu 'bɪnɔnyɔ ɔ 'bhɔa Betsaida, Galilee -dɔdɔ -gɔ, mɔ -wa. 'ɪn wa nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «-Na zukpa -wa, -a 'yɪbha -a 'ka -Zezu 'yɪ.»

²² Filɪpɔ gbaa we Andlee -yla, 'ɪn -mɔɔ 'bɪgɔ, wa 'dɛsɔbhie yia we -Zezu -yla gbaa mɪ. ²³ Ɔ nɛɛ: «-Slɛn, we bhla ka nyɪnɪ, bhla -we nya -Lagɔ 'kaa *Nyɪmɛɛ 'Yuu 'ɲɪnɪ 'ylɪmanɪ, we ka nyɪnɪ. ²⁴ Nɪ, bleya -we bhla dɔdɔ, tɪ we tɪa, we 'nɪ -mɔɔ, 'ɪn we tɔa 'wɔ -bhlo. We -ka tɪ nɪ, 'ɪn we wlaa 'yaa -zlo. ²⁵ ɪn nɛɛ aɪn -yla gbɔzɔnɔ sɛɛ: nyɪmɛ ɔ -ka ɔ 'yɪlɪyɔgagɪɛ 'yɪbha, kwɛɛ we yia ɔ 'tɪaa. Nɪ, nyɪmɛ ɔ nyɛa ɔ 'yɪlɪyɔgagɪɛ 'wɔ dɔdɔ nɪ -gɔ, 'yɪlɪyɔgagɪɛ -we 'nɪa bhlɔluda -ka, mɔ yia ɔ -nɔ nya -mɪa. ²⁶ -Ɔ -ka gba ɔ 'ka na lubho nɔ, ɔ nɔ 'mɪ 'bɪ, 'ɪn da ɪn -ka -mɪ, na lubhonɔnyɔ mɪ 'ya -bha. Nyɪmɛ ɔ -ka na lubho nɔ nɪ, na Dide yia ɔ -bha zɔa.»

²⁷ «-Slɛn, na dɪ ka sumanɪ bhabha. 'Lee, sa ɪn 'ka gbaa? 'Sa ɪn 'kaa gba: ɔDide, -ɪn -sa 'mɪ stasɪa bhla nɪ 'wɔ yɪ?» -ɪnnya! Nɪ, we 'dɛɛ 'gbɔ ɪn yia yi.

²⁸ Dide, 'ylɪmanɪ -na 'dɛɛ 'ɲɪnɪ!»

Welɪ yabhlo 'bhɔa yalɪ, we nɛɛ: «ɪn ka we 'ylɪmanɪ pepe, 'ɪn 'ylɪmanɪa na yia we lɔ.»

²⁹ Nyumaa -zlo -wa mia -bha, 'in -wa 'nva wee weli, wa nɛɛ: «Dɛɛ -gangan -jiji -wa!»

Tɔlva nɛɛ: «'Anzi ka ɔ -yla gba!»

³⁰ -Zezu nɛɛ wa -ylae: «We 'ni na 'dɛɛ 'gbu weli ni yi gba, nu, amiaa gbu -wa. ³¹ Bhla -we nya -Lago 'kaa dudugv -nyumaa -yɔgbv 'wɔbhhu, we bhla ka nyni. 'In bhla -we nya ɔ 'kaa dudugv -nyumaa 'yugalunyɔ 'nyuu¹ vu, we bhla ka nyni.

³² «'In -ami mia, wa -ka 'mi 'wusɔlv dudv -gv, 'in na gbizea nyuma weee 'wv na gbɛgbɛɛn.» ³³ Wee wɛlunya ɔ gbaa da ni, nu, sa ɔ 'kaa tli 'mv ɔ mia -sloluda.

³⁴ Nyumaa -zlo nɛɛ ɔ -ylae: «Titee 'sebhe nɛɛ nu, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ mia, 'yli weee nya ɔ yia -bha -tva, we ni mvv? Nu, sa -in mnɛni -in ka gba nu, Nyumɛɛ 'Yu wa yia 'wusɔlva? ɔɔ Nyumɛɛ 'Yu, nyɔɔ ɔ -maa?»

³⁵ ɔ nɛɛ wa -ylae: «Bhla -sele ni nya, zli mi -slɔ aun glaa. A nɔ -nya, da zli mia -slɔ -bha, nikpise yi aun -kpali. -We ka gbu -wa, nyumɛ ɔ nɔa nikpise 'wv, mɔ ɔ mɛɛ, ɔ 'ni -bha da -yi. ³⁶ Da a kaa da zli, a zv we dli -gv, 'in a 'ka zlu 'yua -zɛ.» Da ɔ bhia gbagbɛ, 'in ɔ yia wa kwɛɛ zizea mni.

Zuifv'v zv -Zezu dli -gv

³⁷ -Zezu ka gwedigbv duun lenv Zuifv'v 'yibadi, 'in wa'a zv ɔ dli -gv. ³⁸ Sa -Lagɔgbv -falɔpanyɔ Ezaii gbaa, 'sa we 'plia, ɔ nɛɛ:

«Nu, Jejitape, nyɔɔ zv -amiaa weli dli -gua?

'In nyɔɔ Jejitape -slolu ɔ 'tite 'klva?»

³⁹ We 'gbv Zuifv'v 'ni mnɛni wa 'ka ɔ dli -gv zv. Sa Ezaii gbaa we da -putu sa -wa:

⁴⁰ «-Lagɔ ka wa 'lɔlv.

ɔ ka wa dli 'wɔkla,

-mvv yi 'wlv nu, wa 'yli 'yi la,

'in wa dli 'nv gbu 'wɔla.

¹12.31 Nu, -Saatan wa saa 'ɣni.

We 'dɛɛ 'gbu wa'a 'bhitia -Lagɔɔ -gbɛ la

ɔ 'ka wa pue.»

⁴¹ -We ka 'gbu Ezaii yia wee wɛlɛ nɛ gba, mɔ -wa nu, ɔ ka -Zezuu 'ɲnumɛ -yɔyɛ, 'ɛn ɔ mɛa ɔ gbu gbada.

⁴² Nu, -mɔ Zuifɔv 'yugalɛnya glaa, nyɔma duun ka -Zezu dɛ -gbɔ zɔ. Nu, wa'a 'wɔv 'klɔla we gbagbɛ nya Falizɛnyɔmaa 'gbu. Wa mɛ sɔda wa yi wa vɔ -Lagɔbudu zɔ. ⁴³ Wa 'yɛbha nyɔma kwɛlɛ wa 'ɲnɛ we -zi -Lagɔ 'ka wa 'ɲnɛ kwɛlɛ.

-Zezuu wɛlɛ bhɔa ɔ Didee -gbɛ

⁴⁴ -Zezu 'kpɛa 'wɔv, ɔ nɛɛ: «Nyɔmɛ -ɔ -ka 'mɛ dɛ -gbɔ zɔ, we 'nɛ na 'dɛbhɔ ɔ zɔ dɛ -gbɔ, nu, -ɔ tiea 'mɛ, 'mɔ ɔ zɔ 'yaa dɛ -gbɔ. ⁴⁵ 'ɛn nyɔmɛ -ɔ yɛa 'mɛ -yɔ, -yɔ ɔ yɛa -ɔ tiea 'mɛ. ⁴⁶ Nu, zɛlɛ un -mɛa, un ka dɔdɔ -gbɔ yi, 'ɛn nyɔmɛ -ɔ -ka 'mɛ dɛ -gbɔ zɔ, ɔ 'na 'ka nɛkpɛsɛ 'wɔvɔ. ⁴⁷ Nu, nyɔmɛ -ɔ nɔa na wɛlɛ, 'ɛn ɔ'ɔ zɔa we 'nɔɲwɛ, -amɛ, 'ɛn dɛlɛ ɔ gbu. Nu, we 'nɛ nyɔmaa gbɔdɛlɛɛ 'gbu un yi yi, un 'ka wa gbu 'wɔsaa 'gbu un yɛa yi. ⁴⁸ Nu, nyɔmɛ -ɔ 'nɛ 'mɛ -yɔɲwɔnu, 'ɛn ɔ -ka na wɛlɛ kpɛla 'wɔvɔ, ɔ gbɔwɔbhɔnyɔ mɛ -bha. Dɔdɔv bhɛa zɛlɛ, wɛlɛ -we un gbɛa, mɔ yɛa ɔ -yɔgbɔ 'wɔbhɛa. ⁴⁹ Wɛlɛ un gbɛa, we 'nɛ na 'dɛɛ -gbɛ 'bhɔ. Nu, Didee -ɔ tiea 'mɛ, ɔ -gbɛ we 'bhɛa. Gbu un 'kaa gba, 'un sa un 'kaa we gba, ɔ 'dɛ ka 'mɛ we -slɔlu. ⁵⁰ 'ɛn, un -yi we 'jɛ nu, Didee tɛtɛ mɛa, 'yɛlɛyɔgagɛ -we 'nɛa bhɔlɔlɔda -ka, 'mɔ we wɛlɛ. Wɛlɛ weɛɛ na gbɛa, sa Didee gbɛa 'mɛ -yɛla we, 'sa na gbɛa we.»

-Zezu -wɔlɔa ɔ 'bɛnɔnyaa bhɔ -yɔ

13 ¹ Nu, we -tɔ 'wɔv 'yɛlɛ -bhɔ, Zuifɔv 'Wɔzɛtɛyɛlɛ 'fɛtɛ 'ka nɛnɛ. -Zezu -yɛ we 'jɛ nu, 'yɛlɛ -we nya ɔ 'kaa dɔdɔ -gbɔ 'bhɔ, 'ɛn ɔ 'kaa ɔ Didee -gbɛ mɛnɛ, we 'yɛlɛ ka nɛnɛ. ɔ -kɛlɛ ɔ dɔdɔ -gbɔ -bhɛlɛa zɛ, 'ɛn -slɛɛn, ɔ -kɛlɛ wa zɛ ɔ dɛlɛ weɛɛ nya. ² Nu, jɛbhe ka zɔ, 'un -Zezu -yɔ ɔ 'bɛnɔnyaa 'sɔ mɛ lɛda. *'Kuzu ka 'cɛn Zudastɛ, Simɔ Isɛkalɛɔtɔv 'yuu dɛlɛ zɔ -Zezuu wɛlɛ zɔ. ³ -Zezu -yɛ we 'jɛ nu, ɔ Didee ka ɔ -lu weɛɛ kwɛɛ zɔ. 'ɛn ɔ -yɛ we 'jɛ nu, Didee -gbɛ ɔ

'bhua, 'in ɔ -gbe ɔ yia lɔmɩa. ⁴ Da wa mia lida, ɔ -sɔa 'wɔ, ɔ -saa ɔ -bana 'wɔ, ɔ 'bhua 'naa 'wɔ, 'in ɔ yia we zleti -gba. ⁵ -Mɔv 'bɪgɔ, ɔ slua 'nyu kna 'wɔ, ɔ -wɔlɔa ɔ 'bɩnɔnyaa bhv -yɔ, 'naa -we ɔ -gbaa zleti, 'in ɔ yia we -yɔ sɛ we nya.

⁶ Tɔvɩn, ɔ nɩɩia Simɔ Pielt -gɔ, 'in -mɔɔ nɛɛ ɔ -ylae: «Aya! Na -Kanyɔ, nanɩv bhv -yɔ -mɩ na yia -wɔlɔa yɩ?»

⁷ ɔ nɛɛ: «-We in mia lɛvɔda, -i'in 'nɩ -slɔ we 'wɔla. Nɩ, cɩcɩ -in 'kaa we 'wɔlanɩ.»

⁸ Pielt nɛɛ ɔ -ylae: «-lɩɩɩya, -in 'na 'ka na bhv -yɔwɔlɔ -gba!»

ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «lɩ 'nɩ -na bhv -yɔwɔlɔ, -in 'na 'ka -lu 'yabhlogbɔɔ 'yɩ 'mɩ kwɛɛ.»

⁹ Simɔ Pielt nɛɛ: «Na -Kanyɔ, we -ka 'sa -mɩ nɩ, -in 'na -wɔlɔ na bhv -bhlo -yɔ -nɩ. Nɩ, -in -wɔlɔ 'ya na sɔ -yɔ na 'wɩ -yɔ!»

¹⁰ ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «Nyɩmɛ -ɔ -ka budo nɩ, ɔ 'nɩ -yɔwɔlɔe gbv -ka, we 'bhv ɔ bhv 'wɔ, ɔ ka -mɔwɩlɔ 'lɩlɩ. We 'dɛɛ 'gbv, amɩa, a mɩ -mɔwɩlɔda, 'in, we 'nɩ a 'dɛ weee.» ¹¹ Nɩ, -ɔ 'kaa ɔ wɩa, ɔ -yɩ ɔ, we 'dɛɛ 'gbv ɔ yia gba nɩ: «A 'dɛ weee 'nɩ -mɔwɩlɔda -mɩ.»

¹² Da -Zezu bhɩa ɔ 'bɩnɔnyaa bhv -yɔwɔlɔe, ɔ -plaa ɔ -bana 'wɔ, 'in ɔ yia ladɩ. ɔ nɛɛ wa -ylae: «Lee, -we in nɩa da aɩn -yɩa lɛ, a nɩ we 'wɩlɩa? ¹³ -Amɩ a laa «-Slɔlunɩ» we -yɔ «-Kanyɔ», 'in amɩaa gbv mɛnɩ, nɩ, 'mɔ in -mɩa. ¹⁴ Nɩ, -amɩ -wa amɩaa -Kanyɔ, we -yɔ amɩaa -Slɔlunɩ, 'in in ka amɩaa bhv -yɔ -wɔlɔ, we 'dɛɛ 'gbv a 'dekpɩa 'kaa bhv -yɔ wɩwɔlɔ. ¹⁵ In ka we 'yɩlɩ aɩn -slɔlɩ: sa in nɩa aɩn -yɩa, a nɩ 'sasɔkpa -gbv lɛ. ¹⁶ In nɛɛ aɩn -yɩa gbvzɔnɩ sa nɩ, lubhonɩnyɔ 'nɩ 'nɩɩwe -ka ɔ 'ka ɔ -kanyɔ -zi, tietienɩyɔ 'nɩ 'lɛ -ka -ɔ tiea ɔ, ɔ 'ka -mɔɔ -zi. ¹⁷ -Slɛɛn, a -yɩ we 'dɛ weee 'jɩ. Nɩ, a -ka we lɛnɩ nɩ, 'wɩtɩtɩe -dlɔɔ mɩ amɩaa -nɩ nya.

¹⁸ «Nɩ, in 'nɩ a 'dɛ weee 'ɩnɩ sa -nyaa. -Wa in -saa -bha, in -yɩ wa. Welɩ -we mɩa cɛlɩda -Lagɔsɛbhɛ 'wɩ, lɛ we yia nɩa. We nɛɛ:

«Nyɩmɛ -ɔ -yɔ 'mɩ 'sɔ lia,

ɔ ka na tunyɩmɛ -zɛ.»

¹⁹ Da we 'nia -slɔ da 'plɪ nɪ, gba na gbaa -slɛn we aɪn -yla. Nu, we bhla -ka nɪnɪ nɪ, 'ɪn a 'ka dɪ zɔ nu, -amɪ mɪa, «ɔ un -mɪa, 'mɔ un -mɪa.» ²⁰ ʔn nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnɔ sɛ: nyumɛ ɔ -ka na tɪtɪɛnyɔ kpa 'nanɔv, -amɪ ɔ kpa 'nanɔv. 'ʔn nyumɛ ɔ -ka 'mɪ kpa 'nanɔv, ɔ tɪɛ 'mɪ, 'mɔ ɔ kpa 'nanɔv.»

-Zezu nɛɛ ɔ 'bɪnɔnyɔ yabhlo yia ɔ wlaa
(Mt 26.20-25; Mk 14.17-21; Lk 22.21-23)

²¹ -Zezu bhɪa gbɔnya nɪ gbagbɛ, 'ɪn ɔ dɪ yia sumanɪ, 'ɪn ɔ nɛɛ wa -yla sa tukɪ: «ʔn nɛɛ aɪn -yla gbuzɔnɔ sɛ: aɪn glaa, nyumɛ yabhlo yia 'mɪ wlaa.»

²² Nu, -Zezuu 'bɪnɔnyɔ yia yɪylalɪ, ɔ ɔ saa 'ɲnɪ, wa 'nɪ ɔ -yɪ. ²³ Da wa mɪa lɪda, ɔ 'bɪnɔnyɔ yabhlo, ɔ ka zɛ ɔ -kala, -mɔɔ mɪ ɔ kwesi. ²⁴ Simɔ Piɛɪ yia ɔ -yla 'yɪka 'pa, ɔ 'ka -Zezu layɪbha nɪ, nyɔɔ ɔ sa 'ɲnɪa.

²⁵ -Mɔɔ piɛɪ -Zezuu gbɛgbɛɪn 'wɔ, 'ɪn ɔ yia ɔ layɪbha 'ɲwɪɲwe wɛɪ 'wɛ: «Na -Kanyɔ, nyɔɔ 'ka -mɪ wlaa?»

²⁶ ɔ 'palɪa wɛ 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ: «'Floo -kɪbhe na yia zapɔ lɔ 'ɲwaa, ɔ un -ka wɛ yoo 'nyɛ, mɔ 'kaa 'mɪ wla.»

Tɔvɔn, ɔ 'ɲwaa 'floo -kɪbhe zapɔ lɔ, 'ɪn ɔ yia wɛ Simɔ Isikalɪɔtɔv 'yɪ Zudast yoo 'nyɛ. ²⁷ Da -mɔɔ 'bhua wɛ 'floo -kɪbhe 'wɔ, -bha -bhlokpade *-Saatan plaa -mɔɔ 'wɔ. -Mɔv 'bɪgɔ, -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-We -ɪn 'kaa lɛnɔ, -ɪn nɔ wɛ lɛ slɔ.»

²⁸ -Wa mɪa -bha lɪda, wa 'nɪ wɛ 'wɔlanɔ. -We ka 'gbɔ -Zezu yia wɛ ɔ -yla gba, wa glaa, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ wɛ -yɪ. ²⁹ -Zezu gbaa wɛɪ mɪa dɛ nɪ, -zugba nyuma tɔlva pupalɪa 'wlukɔvɔn lɛ: «'Sa ɔ 'yɪbhaa ɔ 'ka gba nɪ, ɔ mɪnɪ 'fɛtɪgɔlɪ zɔa yaayɪ, ɔ mɪnɪ bobabhanya 'gwezi 'nyɛa yɪ?» Zudast mɪ 'gwezi lazɔnyɔ nyaa 'gbɔ. ³⁰ Zudast 'bhua wɛ 'floo -kɪbhe 'wɔ, -bha -bhlokpade ɔ 'flaa -budu zɔ, -zugba sabɔ ka bɛ.

Tite lolu

³¹ Zudast mɪnɪ 'bhɪɛ, -Zezu nɛɛ: «-Slɛn, Nyumɛ 'Yɪ ka 'ɲnɪylɪlo 'yɪ. ɔ 'wɔ wa yia -Lagɔɔ 'ɲnɪylɪlo yɪbhɛɪa. [³² ʔn wa -ka -Lagɔɔ 'ɲnɪylɪlo yɪbhɛɪ ɔ 'wɔ

ni,] Nu, ɔ 'Yu -ka -Lagɔɔ 'ɲni 'ylimani ni, 'un -Lagɔɔ 'debbie slolua ɔ 'Yuu 'ɲniylilo ɔ 'de 'wu, 'un dayli ɔ slolua we. ³³ Na 'ylaastu, un -yɔ aun 'sɔ mi -slɔ bhla -selee -nu nya. 'ln -muv 'bigu, na da a yia -talia. -We ka gbu -wa, da na yia mnia, a 'ni mneni a 'ka -mɔ mni. Nu, un ka zlume we Zuifu -yla gba. 'ln, 'mu na gbaa -sleen aun -yla. ³⁴ Nu, tite lolu na palta aun -yla, mu nu: a kikalɔ ze. Cun, sa un -kalta amiaa ze, a kikalɔ 'sa ze. ³⁵ We -ka 'sa -mi, a -ka zekikalɔ, 'un nyuma weee yibhelia we 'ji nu, a mi na 'bunɔnya nya.»

-Zezu nɛɛ Pielɔ yia ɔ gbu kpelta

(Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Lk 22.31-34)

³⁶ Simɔ Pielɔ nɛɛ -Zezu -yla: «Na -Kanyɔ, mɔ -na mnia?»

ɔ 'palta we 'bigu, ɔ nɛɛ: «Mɔ na mnia, -un 'ni -slɔ mneni -un 'ka 'mi 'bi yi, nu, cici -in 'kaa 'mi 'bi yi.»

³⁷ Pielɔ nɛɛ ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, un 'ni -sleen mneni un 'ka -mi 'bi yii? 'Lee, lee -lu ka 'gbua? Nu, un mneni un 'ka na 'deɛ 'yliyɔgagie wla -na 'gbu!»

³⁸ ɔ nɛɛ ɔ -yla: «-ln mneni -un 'ka -na 'deɛ 'yliyɔgagie wla na 'gbu 'pieun? ln nɛɛ -mi -yla gbuzɔnu sa nu, -kukɔ 'na 'ka gbu, 'un -na kpelta na gbu -zakpa ta.»

-Zezu -wa 'Yoo -we mnia Didee -gbe

14 ¹ -Zezu nɛɛ ɔ 'bunɔnya -ylaɛ: «A 'na lulu dli -ni. A zu -Lagɔ dli -gu, 'un a zu 'ya 'mi dli -gu. ² -Buduu -zlo mi na Didee -budunweɛ. We 'ni ya 'sa -mi ni, un 'na 'ka aun -yla gba nu, amiaa ladida na mnia la mnazia, we 'ni muv? ³ 'ln, un -ka aun -yla ladida la mnazi ni, lu na yia yia un -yɔ aun 'sɔ 'ka mni, 'un da un mia, a 'ka -bha -mi. ⁴ 'ln da na mnia, 'yoo -we mnia -mɔ, a -yi we.»

⁵ Toma nɛɛ ɔ -yla: «Na -Kanyɔ, da -na mnia -a 'ni -bha da -yi! 'Lee, sa -a mneni -a 'ka -bhaa 'yoo da -yia?»

⁶ ɔ nɛɛ: «Nu, -ami -wa yoo, gbuzɔnu we -yɔ 'yliyɔgagie. Nyume -ɔ 'ni 'mi 'woplili ni, ɔ 'na 'ka Didee -gbe mni. ⁷ A -ka 'mi -yi, -zugba a -yi na Dide. 'ln we 'bhu -sleen 'wu, a -yi ɔ, 'un a ka ɔ 'yi.»

⁸ Filipu nɛɛ ɔ -yɫa: «Na -Kanyɔ, -na zukpa -wa, -slolu -aun -na Dide 'kɫɔ. -ɫn -ka we lɛv, 'ɫn -amaa dɫi pta la.»

⁹ -Zezu nɛɛ ɔ -yɫa: «Filipu, 'yɫu -zlo ɫn -yɔ aun 'sɔ lia da nɫ, 'lee, -ɫn 'nɫ 'mɫ -yii? Nyume ɔ -ka 'mɫ 'yɫ, ɔ ka na Dide 'yɫ. 'ɫn, -mɫ nɛɛ: «-Slolu -aun -na Dide 'kɫɔ!» ¹⁰ Nu, ɫn mɫ Dide 'wɔ, 'ɫn Dide mɫ 'mɫ 'wɔ. 'Lee, -ɫn zɔ we dɫi -gɔv? Welɫnya na gbaa da aun -yɫa, we'e 'bhɔ na 'dɛɛ -gbe, nu, na Dide ɔ -dɫɫa 'mɫ 'wɔla, mɔ nva ɔ lubho.

¹¹ «ɫn -ka aun -yɫa gba nu, ɫn mɫ Dide 'wɔ, 'ɫn Dide mɫ 'mɫ 'wɔ, a zɔ 'mɫ dɫi -gɔ. We 'nɫ -mɔv nɫ, a zɔ -ylɛɛ dɫi na gwɛdigbɔnyaa 'gbɔ. ¹² ɫn nɛɛ aun -yɫa gbɔzɔv sa nu, ɔ -ka 'mɫ dɫi -gɔ zɔ nɫ, 'ɫn ɔ nva na lɛvɔgbɔnya lɛ. Cɔn, ɔ lɛvɔgbɔnya yia na -nɔ -zia, -we ka gbɔ -wa, Didee -gbe na mɫnɫ. ¹³ -Lu weee a -ka na 'ɫnɫ nya -zla, lɛ na yia we nva. We -ka 'sa -mɫ nɫ, 'ɫn 'Yu mɫnɫɫa ɔ Didee 'ɫnɫ. ¹⁴ Nu, -ɫu -mɔv a -ka 'mɫ -zɫɫɫ na 'ɫnɫ nya, lɛ na yia we nva.

-Yɔbɛnyɔ yia yia

¹⁵ «Nu, a -ka na zɛkɫɫ -nya nɫ, 'ɫn a zɔv na tɫɫɫɫɫɫ 'nɔvɫɫɫɫ. ¹⁶ 'ɫn ɫn 'ka Dide -yɔbɫɫɫɫɫɫ ɔ 'ka aun -Yɔbɛnyɔ -putu 'nyɛ. Mɔ 'kaa aun -yɔbɫɫɫɫɫɫ, 'ɫn mɔ -yɔ aun 'sɔ 'kaa -tɔ 'yɫ weee nya. ¹⁷ Nu, mɔ -wa Zuzu ɔ -ka aun -Lagɔɔ gbɔzɔv 'wɔkwa. ɔɔ Zuzu mɫɫ nɫ, dɔdɔvɔv -nyɫma 'nɫ mɫnɫɫɫ wa 'ka ɔ -yɔvɫɫɫɫɫɫ, -we ka gbɔ -wa, wa'a 'yɫ ɔ -yɔ, 'ɫn wa 'nɫ ɔ -yi. Nu, amɫɫ mɫɫ, a -yi ɔ, ɔ -yɔ aun 'sɔ -dɫɫ dabhɫo la, 'ɫn aun 'wɔ ɔ yia ladɫɫa.

¹⁸ «ɫn 'na 'ka aun 'wɔtɫ kwiiyua 'bhisa, nu, amɫɫɫ -gbe na yia yia. ¹⁹ 'ɫn bhɫa -sɛɫɫ -ka 'pɫɫ nɫ, dɔdɔvɔv -nyɫma 'na 'ka 'mɫ 'yɫ. Nu, amɫɫ mɫɫ nɫ, 'yia a yia 'mɫ. 'ɫn a yia 'yɫiɔvɫɫɫɫɫɫ, -amɫ ka 'yɫiɔvɫɫɫɫɫɫɫɫɫ 'gbɔ. ²⁰ Zɫɫ we 'yɫɫ -ka nɫnɫ nɫ, 'ɫn a yibhɫɫɫɫ we 'jɫɫ nɫ, ɫn mɫ Dide 'wɔ, a mɫ 'mɫ 'wɔ, 'ɫn ɫn mɫ aun 'wɔ.

²¹ «Nyume ɔ -ka na tɫɫɫɫɫɫɫ -yɔvɫɫɫɫɫɫɫ, 'ɫn ɔ -ka we 'nɔvɫɫɫɫɫɫ zɔ nɫ, -zɫɫɫɫɫ -mɔv -kɫɫɫ na zɛ. ɔɔ nyume ɔ -kɫɫɫɫ na zɛ, ɔ zɛ na Dide yia -kɫɫɫɫ. -Amɫ, ɔ zɛ na yia -kɫɫɫɫ, 'ɫn ɫn 'ka ɔ na 'de -slolu.»

²² Zudasi (-ɔ 'nia Zudasi Isukaliɔtu) nɛɛ ɔ -ylae: «Na -Kanyɔ, 'lee, lee -lu ka 'gbu -un 'ka -ain -na 'de -slolu, 'in, -t'in -slolu -na 'de dɔdɔgbu -nyuma weee?»

²³ ɔ nɛɛ: «Nyume -ɔ -ka na zekali ni, na weli ɔ zva 'nɔɔwɛ. 'In na Dide kalia ɔ zɛ, 'in -amɩ -yɔ na Dide sɔ yia ɔ 'wu la -dɩla. ²⁴ Nyume -ɔ 'nia na zekali, ɔ'ɔ zɔ na weli 'nɔɔwɛ. -We na gbaa da ain -yla, we 'ni na 'dɛɛ weli, nu, na Dide -ɔ tiea 'mɩ, ɔ -gbɛ we bhva.

²⁵ «Wee weli na gbaa ain -yla, da in mia -slɔ ain glaa. ²⁶ Nu, in -ka mni ni, 'in na Dide paa ain Zuzu 'Pɔpa yoo na 'ɣni nya, mɔ 'kaa ain 'wusa. ɔ Zuzu 'kaa ain gbu weee -slolu, 'in ɔ ligbea ain gbu weee -we in gbaa ain -yla.

'Wɔtɔtɔe -dlɔɔ -zɔnu

²⁷ «'Wɔtɔtɔe -dlɔɔ na tia ain -yɔ. Na 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ na nyɛa ain. Sa in kaa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ ni, 'sa na nyɛa we ain. U'in wla we dɔdɔgbu -nyumaa -luwla sɔlv. A palti dli la, a 'na nɔnu nyancɔ -ni. ²⁸ A ka 'mɩ ɣwɛɛ 'nu nu: 'Mɩa na yia, 'in amɩaa -gbɛ na yia lv yia.» A -ka yaa na zekali ni, -zugba a ka yaa 'mɩna li, nu, na Didee -gbɛ na mɩa. -We ka gbu -wa, Dide 'yli ɔ -zi 'mɩ. ²⁹ Da -we -nya mia dɛ 'nia -slɔ 'pli ni, gba na gbaa we ain -yla 'gamv. Nu, we bhla -ka nyini, a 'ka we dli -gu zɔ. ³⁰ In -yɔ ain 'sɔ 'na 'ka gba duun, -we ka gbu -wa, dɔdɔgbu -nyumaa 'yugalinyɔ 'nyuu^k mɩ yida. ɔ 'ni 'mɩ kweyɔmneni. ³¹ We -ka 'sa -mɩ ni, dɔdɔgbu -nyuma 'ka we 'jiiyibheli nu, in -kali na Didee zɛ. In -kali ɔ zɛ, we 'dɛɛ 'gbu -lu weee ɔ gbaa in nu lɛ, 'in na nua we lɛ. A -sɔ 'wu, -a 'ka mni.»

*-Dlɔsuu 'zayli

15 ¹ «Nu, *-dlɔsuu 'zayli, -amɩ -wa. 'In na Dide mia, we kpaapanyɔ ɔ -mia. ² Na 'kɩya -we'e tɩva, 'mɩ ɔ dia, 'in 'kɩya -we tɩva, ɔ mnazɩa we -yɔ, 'in we 'ka tɩv duun. ³ Weli -we in gbaa ain -yla, we ka ain -yɔmnazi, 'in we yia ain -mɔwɔlvɔ.

^k14.30 Nu, -Saatan wa saa 'ɣni.

⁴ «A -dɪlɪ 'mɪ 'wɔlɑ, sɑ ɪn -dɪlɪ ɑɪn 'wɔlɑ 'bɦɪsɑ. Sɑ suu 'kɪlɪɑ -we 'nɪɑ suu 'ɡbɪv -yɔ -mɪ, we 'nɪɑ mɪnɛni we 'kɑ tɪv we 'dɛ -bɦlɔ nɪ, 'sɑ -bɦlɔkpɑdɛ, ɑ 'nɪ 'mɪ 'wɔlɑdɪlɪ, ɑ 'nɑ 'kɑ tɪv.

⁵ «Nɪ, -ɑmɪ -wɑ -dɪɔsɪ, 'ɪn ɑmɪɑ -wɑ we 'kɪlɪɑ. Nyɪmɛ -ɔ -kɑ 'mɪ 'wɔlɑdɪlɪ, sɑ -ɑmɪ -dɪlɪ ɔ 'wɔlɑ 'bɦɪsɑ nɪ, ɔɔ nyɪmɛ, tɪvɑ ɔ yɪɑ duun. -We kɑ ɡbɪ -wɑ, ɪn 'nɪ ɑɪn -yɔbɛ, ɑ 'nɪ mɪnɛni ɑ 'kɑ -lɪ yɑbɦlɔɡbɔɔ lɛɪv. ⁶ Nyɪmɛ -ɔ 'nɪ 'mɪ 'wɔlɑdɪlɪ nɪ, suu 'kɪlɪɑ 'bɦɪsɑ wɑ vɪtɛlɪɑ ɔ. Wee suu 'kɪlɪɑ -kɑ yɛ nɪ, 'mɪv wɑ bɦuɑ lɑ, 'ɪn wɑ pɑɑ we -kɔsɪ 'wɔ, 'ɪn we sɪɑ. ⁷ A -kɑ 'mɪ 'wɔlɑdɪlɪ, 'ɪn nɑ wɛɪnɪɑ -kɑ ɑmɪɑɑ dɪlɪ 'wɔtɪv nɪ, -lɪ wɛɛɛ ɑ -kɑ 'yɪbɦɑ, ɑ -zɪlɪlɪ we Dɪdɛ, 'ɪn ɔ nyɛɑ we ɑɪn. ⁸ A -kɑ tɪv duun, mɪv slɔlɪɑ nɑ Dɪdɛɛ 'ɲɪnɪmɪnɛ -yɔ ɑ mɪ nɑ 'bɪnɔnɪɑ -zɔɪv nyɑ.

⁹ «Nɪ, sɑ Dɪdɛ -kɑɪlɪ nɑ zɛ, 'sɑ -bɦlɔkpɑdɛ ɪn -kɑɪlɪ ɑmɪɑɑ zɛ. A -tɪv nɑ zɛkɑɪɪ 'wɔ. ¹⁰ ɪn kɑ nɑ Dɪdɛɛ tɪtɛnɪɑ 'nɔɲwɛ zɪv, 'ɪn ɪn yɪɑ ɔ zɛkɑɪɪ 'wɔtɪv. 'Sɑ -bɦlɔkpɑdɛ, ɑ -kɑ nɑ tɪtɛnɪɑ 'nɔɲwɛ zɪv nɪ, 'ɪn ɑ tɪvɑ nɑ zɛkɑɪɪ 'wɔ.

¹¹ «-We mɪɑ dɛ, 'mɪv ɪn ɡbɑɑ ɑɪn -yɪlɑ, 'ɪn sɑ 'mɔnɑ mɪɑ 'mɪ dɪlɪ 'wɔ, we 'kɑ 'kɑ ɑɪn dɪlɪ 'wɔ -mɪ. Cɪn, 'ɪn ɑmɪɑɑ 'mɔnɑ 'kɑ -bɦɑ -ɡv zɪ. ¹² Nɑ tɪtɛ nɪ: sɑ ɪn -kɑɪlɪ ɑmɪɑɑ zɛ, ɑ kɪkɑɪ 'sɑ zɛ. ¹³ Nɪ, nyɪmɛ -ɔ -kɑ ɔ 'dɛɛ 'yɪɪyɔɡɑɡɪɛ wɪlɑ ɔ -lɪmɑɑ 'ɡbɪv, zɛkɑɪɪ -we -zɪɑ -mɪv, we 'nɪ -mɪ. ¹⁴ -We ɪn ɡbɑɑ ɑ nɪv lɛ, ɑ -kɑ we 'nɔɲwɛ zɪv, ɑ mɪ nɑ 'tɑɛlɑ nyɑ. ¹⁵ ɪn lɑ 'mɑsɛɛn ɑɪn nɑ lɪbɦɔnɔnɪɑ, -we kɑ ɡbɪ -wɑ, lɪbɦɔnɔnɪyɔ 'nɪ ɔ -kɑnyɔɔ ɡbɔnɪɑ -yɪ. 'ɪn ɑmɪɑ mɪɑ, nɑ 'tɑɛlɑ nɑ lɑɑ ɑɪn, -we kɑ ɡbɪ -wɑ, ɡbɪ wɛɛɛ ɪn 'nɪvɑ Dɪdɛɛ -ɡbɛ, ɪn kɑ we ɑɪn -slɔlɪ. ¹⁶ Lee, ɑmɪɑ -sɑɑ -bɦɑ 'mɪ yɪ? -lɪnɪɑ, we 'nɪ -mɪv, -ɑmɪ -sɑɑ -bɦɑ ɑɪn. Nɪ, ɪn kɑ ɑɪn 'yɔɔ 'nyɛ ɑ 'kɑ tɪvɑ mɪnɪ, 'ɪn we 'yɑ 'kɑ -ɡwɪɛ. 'ɪn -lɪ wɛɛɛ ɑ -kɑ Dɪdɛ -zɪlɑ nɑ 'ɲɪnɪ nyɑ, ɔ 'kɑ we ɑɪn 'nyɛ. ¹⁷ Nɪ, tɪtɛ ɪn pɑɪlɑ ɑɪn -yɪlɑ, mɪv nɪ: ɑ kɪkɑɪ zɛ.

Dɔdɔɡv -nyɪmɑ nyɛɑ -Zɛzɪ -yɔ ɔ 'bɪnɔnɪɑ 'wɔ

¹⁸ «Nɪ, dɔdɔɡv -nyɪmɑ -kɑ ɑɪn 'wɔnɪyɛ nɪ, ɑ 'nɑ dɪlɪv -nɪ nɪ, wɑ kɑ 'mɪ 'wɔnɪyɛ tɪɑ. ¹⁹ A -yɔ dɔdɔɡv -nyɪmɑ 'sɔ 'nɪ -mɪ -bɦlɔ. A -kɑ yɑɑ -mɪ -bɦlɔ, 'ɪn wɑ yɪbɦɑɑ ɑɪn, wɑ 'dɛɛ nyɪmɑ wɑ 'yɪbɦɑɑ 'ɡbɪv. Nɪ, ɪn kɑ -bɦɑ ɑɪn -sɑ dɔdɔɡv -nyɪmɑ ɡlɑɑ, 'ɪn ɑ -yɔ wɑ 'sɔ 'nɪ -mɪ -bɦlɔ, we 'dɛɛ 'ɡbɪv wɑ nyɛɑ ɑɪn 'wɔ. ²⁰ A

ligbe na welt, nu, lubhononyo 'ni 'yli o 'ka o -kanyo -zi. Dudoḡu -nyuma ka 'mi 'klyie 'wupalu. 'In wa -ka 'mi 'klyie 'wupalu ni, 'klyie 'wu wa yia ain palu. 'In wa -ka na welt 'nuḡwe zu, 'in wa zu amiaa -nu 'nuḡwe. ²¹ Nu, 'sa wa yia ain kpa na 'gbu. -We ka gbu -wa, o tiea 'mi, wa 'ni o -yi. ²² 'In 'ni yaa yi, 'in in 'ka wa -yla gba ni, -zugba wa 'ni yaa gbonyuuu 'gba 'wlu -ka. Nu, -sleen wa 'ni zizeda -ka wa gbonyuu 'yu. ²³ Nyume o -ka 'mi 'wonye, na Dide o nyea 'wu. ²⁴ Gwedigbunya -we nyume yabhlogbo'o 'nia -slo lenu, in ka -muv lenu wa 'yibadi. We 'ni yaa 'sa -mi, -zugba wa 'na 'ka yaa gbonyuuu 'gba 'wlu -ka. Nu, -sleen, gwedigbunya in nua le, wa ka we -yoyi, 'in wa nyea in -yo na Dide 'so 'wu. ²⁵ -We mia celida wa tite 'wu, nee:

«Wa ka 'mi 'wonye bhe.»

'Wu wa nyea -ain, -we mia celida we 'ka lenu 'gbu.

²⁶ «Nu, -Yobenyu yia yia. Mo -wa Zuzu o 'kaa ain gbuzonu 'wokwa. Didee -gbe o bhua, yoo na yia o ain 'paa. Nu, o -ka yi ni, mo yia na gbudayinyo -zea. ²⁷ 'In amia yi 'yaa na gbudayinya -zea, -we ka gbu -wa, we bhili we gwedida, a -yo 'mi 'so mi.»

16 ¹ «Nu, a yi 'yoo -zonu -gu labhulu, we 'gbu in yia ain -yla gbu -mni gba. ² -Lagobudunya zo wa yia ain vua. 'In we bhla ka cipa, da nyuma -wa mnenia wa 'ka ain 'bha, wa yia gbaa wa 'dee dlu 'wu nu, 'sa wa nua -Lagoo lubho. ³ 'Sa wa yia nua, -we ka gbu -wa, wa 'ni Dide -yi, 'in wa 'ni 'mi -yi. ⁴ Da we bhla 'nia -slo nyini, gbunya ni na gbaa ain -yla 'gamu. 'In we bhla -ka nyini ni, a 'ka ligbe nu, in ka we ain -yla gba.

-Yobenyu yia yia

«Nu, in 'ni we ain -yla gba we gwedida, -we ka gbu -wa, in -yo ain 'so mi -slo.

⁵ «-Sleen, o tiea 'mi, o -gbe na mnua. 'In ain glaa, nyume yabhlogbo'o 'yibha 'mi lae: «Mo -na mnua?» ⁶ Nu, -sleen in 'tulua da ain ni, we 'dee 'gbu amiaa -gu yia 'wutu yoo. ⁷ 'In gbuzonu -nanu in mia ain -yla gbada: in -ka mni ni, -muv nani 'yli amiaa 'gbu. -We ka gbu -wa, in 'ni mni, -Yobenyu 'na 'ka

aun -yla yi. Nu, un -ka mni ni, 'un na paa ɔ aun yoo. ⁸ 'ln, ɔ -ka yi ni, 'un ɔ slolua dɔdɔgu -nyuma sa wa nva wa 'de -dawli 'wu wa gbonyuu klaa, -we mia tiklu klaa, we -yɔ -Lagɔɔ gbɔwɔbhubhuee daa. ⁹ Nu, dɔdɔgu -nyuma mi wa 'de -dawli 'wɔnɔda tiada gbonyuuu daa, wa'a zu 'mi dli -gɔv 'gbɔ. ¹⁰ 'ln, we 'sɔnɔ nya, wa mi wa 'de -dawli 'wɔnɔda, -we mia tiklu daa. -We ka gbɔ -wa, Didee -gbɛ na mni, 'in a 'na 'ka 'mi 'yi. ¹¹ Dɔdɔgu -nyuma mi wa 'de -dawli 'wɔnɔda we tanɔ nya, -Lagɔɔ gbɔwɔbhubhuee daa. -We ka gbɔ -wa, -Lagɔ ka dɔdɔgu -nyumaa 'yugalɔnɔ 'nyuuu -yɔgbɔ 'wɔbhu pepe.

¹² «Nu, un ka -slɔ wɛlɔ duun un 'ka we aun -yla gba. 'ln a 'ni -slɛn mneni a 'ka we ɔ 'yiligbe. ¹³ Gbɔzɔnɔ -Zuzu -ka yi ni, mɔ 'kaa aun gbɔzɔnɔv 'debhie 'wɔkwa. -We ka gbɔ -wa, ɔ 'na 'ka ɔ 'dɛɛ 'ɲni nya gba, ni, -we weee ɔ 'nva, 'mɔ ɔ gbaa, 'un -we 'ni -slɔ 'pli ni, 'mɔ ɔ paltɔ aun zli. ¹⁴ -We mia na -nɔ nya, 'mɔ Zuzu yia 'yia, 'un ɔ paltɔ aun zli. 'Sa ɔ mnɔntɔ na 'ɲni. ¹⁵ -We weee na Didee kaa, we mi 'ya na -nɔ nya. We 'dɛɛ 'gbɔ, un yia aun -yla gba ni, -we mia na -nɔ nya, 'mɔ Zuzu yia 'yia, 'un we zli ɔ yia aun 'paltɔ.

-Zezu nɛɛ ni, mni ɔ yia

¹⁶ «Bhla -sele nya, a 'na 'ka 'mi 'yi, 'bhie, bhla -sele nya, 'un a yia 'mi.»

¹⁷ -Zezuu 'bunɔnya glaa, tɔlva gbɔgbaltɔ -ylae: «ɔ nɛɛ -aun -yla: «Bhla -sele nya, a 'na 'ka 'mi 'yi, 'bhie, bhla -sele nya, 'un a yia 'mi.» ɔ nɛɛ 'ya -aun -ylae: «Na Didee -gbɛ na mni aa 'gbɔ,» 'lee, sa we 'ji mia?»

¹⁸ 'ln wa nɛɛ 'yae: «ɔ -ka gba «Bhla -sele» ni, 'lee, sa -mɔv 'ji mia? -We ɔ gbaa, -a'a 'nɔ we 'wula.»

¹⁹ -Zezu -yi we 'ji ni, ɔ 'bunɔnya 'yibha wa 'ka ɔ layibha, tɔn, ɔ nɛɛ wa -yla: «ln nɛɛ aun -yla: «Bhla -sele nya, a 'na 'ka 'mi 'yi, 'bhie, bhla -sele nya, 'un a yia 'mi.» We 'jii da a mia -talida a 'dɛkpva nyidi, we 'ni mɔv? ²⁰ ln nɛɛ aun -yla gbɔzɔnɔv sa ni, wia a yia, 'un -gle a yia 'paa. Nu, dɔdɔgu -nyuma yia 'mɔna lia, -zugba amiaa dli sumani, 'un amiaa dlu sumante yia 'mɔna -zɛa. ²¹ 'ŋwɔnɔ -ka luzi -bho, ɔ dli -su, -we ka gbɔ -wa, ɔ stasta bhla ka nyini. Nu, ɔ -ka gwalt ni,

'in ɔ dɪba ɔ stasɛ 'wɔ. 'ln ɔ lia 'mɔna, ɔ ka 'yu gwalu 'gbɔ. ²²'Sasukpa sa, -sɛɛn amɪaa dɪ -su, nɪ, in -ka aɪn 'yɪ lɔ nɪ, 'in a lia 'mɔna. 'ln, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mɛnɛni ɔ 'ka weɛ 'mɔna aɪn kwɛɛ -sa. ²³Nɪ, weɛ 'yɪ -ka nɪnɪ nɪ, a 'na 'ka 'masɛɛn 'mɪ gbɔ yabhlogbɔɔ layɪbha. In nɛɛ aɪn -yɪa gbɔzɔnɔ sɛɛ: -lu weɛɛ a -ka Dide -zlalɪ na 'ɲnɪ nya, 'nyɛa ɔ yɪa we aɪn. ²⁴A 'nɪ -slɔ -lu na Dide -zlalɪ na 'ɲnɪ nya. Nɪ, a -zɪa, a -ka -zɪa nɪ, 'in a yɪa we, 'in amɪaa 'mɔna 'ka -bha -gɔ zɪ.

-Zezu ka dɔdɔ lu

²⁵«Nɪ, -we weɛɛ mɪa dɛ, in ka we aɪn -yɪa gbɔ gbɔɔ nɪnɛ nya. We bhɪa ka cɪpa, bhɪa -we nya in 'na 'kaa gbɔ gbɔ gbɔɔ nɪnɛ nya, 'in in 'kaa aɪn -yɪa Dideɛ gbɔ gbɔ sa 'vayɪ. ²⁶Weɛ 'yɪ -ka nɪnɪ nɪ, 'in a bhɪbhɔɛa na Dide na 'ɲnɪ nya. 'ln, in 'nɪ gbɔ aɪn -yɪa nɪ, bhɪbhɔɛa na yɪa ɔ amɪaa 'gbɔ. -lnɪnɪ, we 'nɪ -mɔɔ. ²⁷-We ka gbɔ -wa, Dideɛ 'debbɪɛ -kalt amɪaa zɛ. A -kalt na zɛ, 'in a zɔa dɪ nɪ, Dide -Lagɔɔ -gbɛ na bhɪa, we 'gbɔ ɔ -kalt amɪaa zɛ. ²⁸Nɪ, Dideɛ -gbɛ in 'bhɪa, 'in in yɪa dɔdɔ -gɔ yɪ. -Sɛɛn, dɔdɔ -gɔ na yɪa 'bhɪa in 'ka Dideɛ -gbɛ lɔmɪnɪ.»

²⁹'ln ɔ 'bɪnɔɲɪa nɛɛ ɔ -yɪaɛ: «Mɔ mɪa dɛ, -sɛɛn -i'in gbɔ gbɔɔ nɪnɛ nya, nɪ, sa tɪkɪlu -na gbɛa. ³⁰-Sɛɛn, -a -yɪ we 'jɪ nɪ, -in -yɪ gbɔ weɛɛ 'jɪ. Nɪ, -a 'nɪ -slɔ -mɪ gbɔ yabhlogbɔɔ layɪbha, 'in -in -yɪa -we -a 'kaa -mɪ layɪbha. We 'gbɔ -a zɔa dɪ nɪ, -Lagɔɔ -gbɛ -na bhɪa.»

³¹-Zezu 'palia we 'bɪgɔ, ɔ nɛɛ wa -yɪaɛ: «Dɪ a zɔ -sɛɛn 'mɪ -gɔɔ? ³²In nɛɛ, we bhɪa mɪ beda, 'in we ka nɪnɪ, da a 'kaa lamɪmɪnɪ, 'in -ɔ -ka -mɪ, ɔ 'kaa ɔ da lɔmɪnɪ, 'in a 'kaa -bha na 'dɛ -bhɪo tɪ. Nɪ, we 'nɪ na 'debbɪo mɪ, Dide -yɔ 'mɪ 'sɔ mɪ 'gbɔ.

³³«-We mɪa dɛ in gbɛa aɪn -yɪa a 'ka 'wɔtɔtɔɛ -dɪɔɔ 'yɪ 'mɪ 'wɔ. Sɪa a yɪa dɔdɔ -gɔ. Nɪ, a 'tɛmɪnɪ dɪ: in ka dɔdɔ lu.»

-Zezu bhuhoea -Lago

17 ¹Nu, -Zezu bhia -we weee mia deε gbagbie, ɔ ylaa yali, 'in ɔ yia -Lago bhuhoe. ɔ nεε:

«Dide, we bhla ka nyini. -Slolu -na 'Yuu 'hnylilo, 'in -na 'Yu 'ka -na 'hnylilo -slolu. ²Nu, -in ka ɔ 'yoo 'nye nyuma weee -gu. 'In waa nyuma weee -wa -in 'nyea ɔ, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, ɔ 'ka we -maa 'nye. ³Nu, nyuma -ka -mi -yi, -mi, -ɔ ka 'de -bhlo mia -Lagoɔ 'zayli nya, 'in wa -ka -Zezu Klisti, -ɔ -in tiea -yi ni, mu -wa 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka. ⁴In ka -na 'hnumnie -slolu dudv -gu, 'in lubho, -we -in 'nyea 'mi, in ka we bhia. ⁵Dide, dudv 'nia -slɔ la -mi, na 'hni mnia 'cun -na -gbe. Nu, 'nye -sleen 'mi wee 'hnumnie -bhlokpade -mi kwesi.

⁶«Nu, nyuma -wa -in -saa -bha dudvɔg -nyuma glaa, 'in -in yia 'mi wa 'nye, in ka -maa -na 'hni -slolu. Wa mi -na -nv nya, 'in -in yia wa 'mi 'nye, 'in wa yia -na weli 'nujwe zu. ⁷-Sleen, wa -yi we 'ji nu, -we weee -in 'nyea 'mi, -na -gbe we bhua. ⁸-We ka gbu -wa, weli -in zua 'mi njweε, in gbaa we wa -yla, 'in wa yia we -yɔjwnu. 'In wa ka we yibheli sazɔnu sa nu, -na -gbeε na bhua, 'in wa yia dli zu nu, -mi tiea 'mi.

⁹«Nu, wa 'gbu na bhuhoea -mi. In 'ni dudvɔg -nyumaa 'gbu -mi bhuhoea -mi, nu, -wa -in 'nyea 'mi, wa 'gbu na bhuhoea -mi. -We ka gbu -wa, wa mi -na -nv nya. ¹⁰Nu, -wa weee mia na -nv nya, wa mi -na -nv nya. 'In nyuma weee mia -na -nv nya, wa mi na -nv nya, 'in wa mnina na 'hni. ¹¹Wamia mia, dudv -gu wa yia -slɔ -gwleε, nu, -ami mia, in 'na 'ka dudv -gu -gwle: -na -gbe na yia mnia. -Mɔwlv -Dide, zu wa 'yliyɔ -na 'hni 'tite nya, 'hni -we -in 'nyea 'mi, wa 'ka 'wutu -bhlo, sa -ami -yɔ -mi 'sɔ mia -bhlo 'bhisa. ¹²Bhla -we nya in mia wa glaa, in ka wa 'yliyɔzv -na 'hni 'tite nya, 'hni -we -in 'nyea 'mi. In ka wa 'yliyɔzv, 'in nyume yabhlogbɔɔ 'ni mɔɔ wa glaa, we 'ni -ɔ 'kaa mɔɔ 'wɔbhv. Mɔ 'kaa mɔɔ, 'in -we mia celida -Lagoεbhe 'wv, we 'ka lenv.

¹³«'In -sleen, in mi -na -gbe mnida. Da in mia -slɔ dudv -gu, weliɔnya ni na gbaa, wa 'ka na 'muna dli 'wv -ka, 'in we 'ka -bha -guzi. ¹⁴In ka wa -na weli

'nye, 'in duduḡu -nyuma yia wa 'wonye. -Maa -yo wa 'so 'ni -mi -bhlo, 'sa -bhlokpade in -yo duduḡu -nyuma 'nia -mi -bhlo, we 'dɛɛ 'gbu wa yia -maa 'wonye. ¹⁵ In 'ni -mi bhuhhoeda -mi nu, -in 'ka wa dudu -gu -sa. -lnnya, nu, bhuhhoe na bhuhhoea -mi -in 'ka wa 'yliyɔzu gbonyuuu dide kwɛɛ. ¹⁶ Wa -yo duduḡu -nyuma 'so 'ni -mi -bhlo, -ami 'bhisa. ¹⁷ -Sa wa duduḡu -nyuma kwesi -na 'dɛ -yla gbuzɔnu nya. Nu, -na weli mi gbuzɔnu nya. ¹⁸ Sa -in tiea 'mi duduḡu -nyumaa -gbe, 'sa -bhlokpade na tiea na 'bunɔnya duduḡu -nyumaa -gbe. ¹⁹ Na 'de na wlaa -mi -yla wa 'gbu, 'in wa 'ka 'ya -mi -yla -mi 'piein.

²⁰ «Nu, in 'ni -maa 'debhloo 'gbu bhuhhoeda -mi. Bhuhhoe na bhuhhoe 'yaa nyuma -wa yia -maa weli 'gbu 'mi dli -gu zua, wa 'gbu. ²¹ Bhuhhoeda in mia wa 'dɛ weee 'ka -mi -bhlo, nɛɛ -mi -ami 'wu, 'in -ami -mi 'wu, nu, Dide, wa -yo -an 'so -mi -bhlo. We -ka 'sa -mi ni, 'in duduḡu -nyuma zua dli nu, -mi tiea 'mi. ²² Innumnie -we -in 'nyea 'mi, in ka we wa 'nye, wa 'ka -mi -bhlo, -ami -yo -mi 'so 'bhisa. ²³ -Ami mi wa 'wu, 'in -mi mi -ami 'wu, we -ka 'sa -mi ni, -bhlo wa yia -mia sazɔnu sa. 'In wa -ka -sleen -bhlo -mi, 'in duduḡu -nyuma yibhelia we 'ji nu, -in ka 'mi tie, 'in sa -in -kalta na zɛ, 'sa -in -kalta wa zɛ.

²⁴ «Dide, dudu 'nia -slo la -mi, -in -kali na zɛ, we 'dɛɛ 'gbu -in yia 'mi 'hnumnie 'nye. -Sleen, in 'yibha nu, -maa -in 'nyea 'mi, wa -yo 'mi 'so -mi 'ya da na mnta, wa 'ka wee 'hnumnie -yoyi.

²⁵ «Dide tiklu, duduḡu -nyuma 'ni -mi -yi, nu, -ami -yi -mi, 'in na 'bunɔnya -yia we 'ji nu, -mi tiea 'mi. ²⁶ In ka wa -na 'hnt -slolu, 'in -sloluda na yia we -tua, 'in sa -in -kalta na zɛ, wee zɛkale 'ka wa 'wu -mi, 'in -ami 'ka wa 'wu -mi.»

'Sloja kpaa -Zezu

(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Lk 22.47-53)

18 ¹ -Zezu bhia -Lago bhuhhoe, ɔ -yo ɔ 'bunɔnya -sɔa 'wu, 'in wa yia mni. Wa mia mnida, -gbua -we wa laa Sedlon, 'in wa yia we 'wudu. Nu, su -kpaa yabhlo mi -mɔ, -bha -Zezu -yo ɔ 'bunɔnya plaa.

²Zudasi, -ɔ mia -Zezu wlada, ɔ -yi -mɔ da, -we ka gbu -wa, -mɔ -Zezu -yɔ ɔ 'bunɔnya gbelia 'wlu zli tɔlvaa zli. ³Nu, -Lagɔbudu 'kaduɔ ɲwekunya -wa *-Lagɔbubɔnyaa -cian -yɔ Falizunyuma tiea, we -yɔ Wlɔmu -sluja, Zudasi -gali wa 'yu, 'in wa yia wee su -kpaɔ mni. Wa 'kaa -mɔ nyini nu, wa -yɔ 'nape -yɔ ylo yia yi, -zugba 'sluja ka tɔgugble kwɛɛ.

⁴-We weee 'kaa -Zezu yli, ɔ 'dɛ -yi we, we 'dɛɛ 'gbu ɔ yia wa gbɛgbɛin mni, 'in ɔ yia wa layibhaɛ: «Lee, nyɔɔ ka da a taltɔ?»

⁵Wa nɛɛ: «Nazaletyu -Zezu, ɔ da -a mia -talɔda.»

ɔ nɛɛ wa -ylae: «-Amɔ -wa.» (-Zugba Zudasi, -ɔ mia ɔ wlada, mɔ -maa glaa.)

⁶Da -Zezu gbaa wa -yla: «-Amɔ -wa» ni, waa 'sluja yilia gwe tɔun, 'in wa yia bhli.

⁷ɔ yia wa layibha -zakpa 'sɔɛ: «Nyɔɔ ka da a taltɔ?»

'in wa nɛɛ: «Nazaletyu -Zezu, ɔ da -a mia -talɔda.»

⁸'in -Zezu yia we 'bigupali wa -ylae: «In ka we aun -yla gba pepe, -amɔ -wa. Nu, we -ka na da a mi -talɔda, a 'tide -maa mia dɛ 'yi, wa 'ka mni.»

⁹-We mia da, 'mu ɔ gbaa, ɔ weli -we ɔ gbaa 'cin we 'ka lenuu 'gbu: «Dide, nyuma -wa -in 'nyeɔ 'mi, nyume yabhlogbɔɔ 'ni mɔɔ wa glaa.»

¹⁰Nu, Simɔ Pielɔ ka tɔgugble kwɛɛ. ɔ -saa we we tukpa 'wu, 'in ɔ yia -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kaduɔ zɔlubhonuɔɔ we pa, 'in ɔ yia -mɔɔ lilikwe -yukwli -bha -di. (ɔ zɔlubhonuɔɔ wa laa Malukusi.)

¹¹Nu, -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «Fa -na tɔgugble we tukpa 'wu. -Mi dli 'wu, staste 'kadu -we Dide dia 'mi -yla la, in 'nta we zɔ 'yiligbea yi -wa yi?»

(Mt 26.57-58; Mk 14.53-54; Lk 22.54)

¹²Waa 'sluja -yɔ wa 'yugalnyɔ, we -yɔ Zuifuv -Lagɔbudu 'kaduɔ ɲwekunya kpaɔ -Zezu, 'in wa yia ɔ gbuan. ¹³Nu, Anasu -gbɛ wa kwaa -ɔ tia. -We ka gbu -wa, Anasu -wa Kaifuv 'ɲwnɔɔ dide. Wee -zu nya, Kaifu -wa *-Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadu. ¹⁴Nu, Kaifu zua Zuifuv 'yugalnya 'di, ɔ nɛɛ: «We nanɔ 'yli nu, nyume -bhlo tli -amɔɔ nyumaa 'gbu.»

Pielu tia kpele nu, ɔ 'ni -Zezu -yi

(Mt 26.69-70; Mk 14.66-68; Lk 22.55-57)

¹⁵ Simɔ Pielu -yɔ -Zezuu 'bunɔnyɔ yabhlo yia -Zezu 'bi mni. Nu, -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadu -yi ɔ -Zezuu 'bunɔnyɔ yabhlo -mɔni, we 'dɛɛ 'gbu -mɔɔ -yɔ -Zezu 'sɔ yia ɔ -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadu -buduɲwɛɛ pla. ¹⁶ Nu, Pielu yia 'pipeɛ -tu, 'yoo ɲwɛɛ. Tɔun, ɔ -Zezuu 'bunɔnyɔ yabhlo, -ɔ -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadu -yia, 'in -mɔɔ yia 'tla. ɔ gbaa 'yoo ɲwɛkɔɲwɔ -yla gbu, 'in ɔ yia Pielu -plali. ¹⁷ ɔ 'yoo ɲwɛkɔɲwɔ nɛɛ Pielu -ylɛ: «ɔ nyumɛɛ 'bunɔnyɔ yabhlo -in -mia, we 'ni muv?»

Pielu yia we 'bigupali ɔ -ylɛ: «-lnnya, -gba! -gba!»

¹⁸ Nu, ɲwɔtlɔ mi yida. We 'dɛɛ 'gbu lubhonɔnyaa -yɔ -Lagɔbudu 'kadu ɲwɛkɔnyaa yia -kosu 'yidi, -zugba wa wɔɔ. Pielu mi 'ya wa glaa 'wɔɔda -kosu -yɔ.

-Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadu yibhaa -Zezu la

(Mt 26.59-66; Mk 14.55-64; Lk 22.66-71)

¹⁹ Nu, -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadu mi -Zezu layibhada, ɔ 'bunɔnyaa -yɔ -we ɔ slolua -gu. ²⁰ ɔ 'pali we 'bigu, ɔ nɛɛ: «In ka nyuma weɛ -yla gba -zejila 'wu. Nu, 'yil weɛ nya na slolua -Lagɔbudunya zɔ we -yɔ -Lagɔbudu 'kadu zɔ da Zuifu weɛ gbelia 'wlu. U'in gba gbu yabhlogɔɔ 'wiemi. ²¹ 'Lee, -amɔ -na yibhaa la yi? Nyuma -wa in -slolua, wa -yi -we in gbaa, 'yibha we wa la.»

²² -Zezu gbaa -we mia de ni, -Lagɔbudu 'kadu ɲwɛkɔnyɔ yabhlo mia -bha, ɔ bea ɔ -yɔ, 'in ɔ yia ɔ 'kpa yukwli 'wu subha. 'in ɔ nɛɛ -Zezu -ylɛ: «'Lee, sanɛɛ -na gbaa -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadu -yla yi?»

²³ ɔ nɛɛ -buduu ɲwɛkɔnyɔ -ylɛ: «'Lee, gbu 'nyuu -mumu in gbaa, -slolu 'mi we 'klu, 'in we -ka nu, in 'ni gbu 'nyuu gba ni, lɛɛ -lu ka 'gbu -na pa 'mi -lu?»

²⁴ Tɔun, 'in Anasi yia 'slɔja 'yoo 'nyɛ, wa 'ka -Zezu -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadu Kaifuɔ -gbe kwa, -zugba ɔ mi gbvanda.

(Mt 26.71-75; Mk 14.69-72; Lk 22.58-62)

²⁵ Nu, Simɔ Pielɩ mɩ wee -buduŋwee 'wɔɔda. Wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Mɩ mia 'dɛ ɔɔ nyumɛɛ 'bunɔnyɔ yabhlo -in -mia, we 'nɩ muɔ?»

ɔ kpelta we, ɔ nɛɛ: «-lnnya, yo -wa yo!»

²⁶ -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kaduɔ gaylo yabhlo mɩ -bha, nyumɛ ɔ ka yukwli Pielɩ -dia -bha, ɔ koda -nyumɛ yabhlo -wa. ɔɔ lubhonɔnyɔ nɛɛ Pielɩ -yla: «Nu, -mɩ un 'yia da su -kpaa, -in -yɔ -Zezu 'sɔ, we 'nɩ muɔ?» ²⁷ Nu, 'in Pielɩ yia we -zakpa tanɔ kpeli. Wee kpeliɛ mɩ ɔ ŋwɛɛ, 'in -kukɔ yia -bha -bhlokpade gbogboe bhli.

(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Lk 23.1-5)

²⁸ Nu, we 'bigu, wa -yɔ -Zezu yia Kaifuɔ -gbe 'bhu. *Wlɔmu -nyumɛ Pilatɩ, ɔ pilia Zuifuɔ duduɔ 'wlu la, -mɔɔ -buduŋwee wa kwaa ɔ. Zlɔkpɛ tutu -wa, Zuifuɔ 'yugalunya 'nɩ wee -budu ɔɔ pla. Wa -ka -mɔ pla, -zugba wa ka puɩn pla wa tite 'yu. 'In wa -ka puɩn -ka nɩ, wa 'nɩ mnɛni wa 'ka *Wɔzɩtylu 'feti -gu -lu li.

²⁹ We 'dɛɛ 'gbu wa yia 'pipeɛ -tu, 'in Pilatɩ, ɔ pilia Zuifuɔ 'wlu la yia 'tla. ɔ nɩnyia wa -yɔ la, 'in ɔ yia wa layɩbha: «Lee, gbɔ -mumu a dɩɩ nyumɛ nɩa?»

³⁰ Wa 'paltɩ we 'bigu, wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-A -ka -mɩ nyumɛ mia dɛ -la nɩ, -zugba gbunyumonyɔ -wa.»

³¹ Pilatɩ nɛɛ wa -ylaɛ: «Amɩaa 'dɛ 'bhu ɔ 'wɔ, 'in a 'ka ɔ -yɔgbu 'wɔbhu amɩaa titeɛ sɔɔ.»

Tɔɔn, 'in wa nɛɛ: «We -ka nyumɛɛ -yɔgbu -a 'bhu 'wɔ, -a 'nɩ we 'klɔ -ka, -a 'ka ɔ tɩtɩɛ -dɩɩ.»

³² 'Sa -muɔ 'pɩta, -Zezuu weli 'ka gbuzɔnu -zɛɛ 'gbu. Sa ɔ 'kaa tɩ, wee weli ka we -slolu. ³³ Pilatɩ plaa -budu ɔɔ, 'in ɔ yia -Zezu la. -Mɔɔ bea ɔ 'yu, 'in ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Lee, Zuifuɔ 'wlulapɩnyɔ -in -mia yi?»

³⁴ -Zezu 'paltɩ we 'bigu, ɔ nɛɛ: «Lee -lu ka 'gbu -na yɩbha 'mɩ we laa? 'Lee, -na 'dɛ yɩbhaa 'mɩ we la yaayu, nyuma -putu la 'saa 'mɩ yi?»

³⁵ Pilati nɛɛ: «'Lee, Zuifv un -mia yi? Nu, -na 'dɛɛ Zuifv bhelia -yɔ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian ka -mi 'mi -la. 'Lee, lɛɛ -lu -in nu lɛa?»

³⁶ ɔ nɛɛ: «Na 'wlulapiltee se mia, we'e 'bhu dɔdɔgv -nyumaa -gbɛ. We -ka yaa wa -gbɛ we 'bhu ni, -zugba na lubhonɔnya ka yaa jeligba gv, -muv yi 'wlv nu, Zuifv 'yugalunya kpa 'mi. Nu, -innya, we'e 'bhu dɔdɔgv -nyumaa -gbɛ.»

³⁷ Pilati nɛɛ ɔ -ylɛ: «Nu, nyumaa 'wlulapilnyɔ -in -mia, we 'ni mv?»

ɔ nɛɛ: «'Mv -in gbaa dɛ. We 'dɛɛ 'gbv wa yia 'mi gwali. In 'ka gbuzɔnv dayinyɔ nya -mu 'gbv in yia dɔdɔ -gv yi. -Wa weee mia gbuzɔnv -nv nya, na weli wa pulva yukwli.»

(Mt 27.15-31; Mk 15.6-20; Lk 23.13-25)

³⁸ Pilati nɛɛ: «Gbuzɔnv, lɛɛ -lu we -mia?» Pilati bhia -we mia dɛ gbagbie, 'in ɔ yia -budu zɔ 'tla. ɔ mnia 'pipee Zuifv -gbɛ, ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «Nu, -we ka 'gbv in 'kaa nyumɛ ni gbv duli, t'in 'yi we -yɔ. ³⁹ Amiaa lenvgbv 'cin 'yibha nu, in 'tide -kaslonyumɛ yabhlo 'yi 'Wozitlylu 'fetu bhla. 'Lee, a 'yibha nu, in 'tide aun -yla Zuifv 'Wlulapilnyɔ 'yii?»

⁴⁰ Wa 'kpa 'wv, wa nɛɛ: «-Innya! -In 'na 'tide -mɔɔ mia dɛ 'yi -ni. 'Tide -Balabast 'yi -ain -yla!» -Zugba ɔ -Balabast mia, nyumɛ 'nyuuu 'debbie -wa.

19 ¹Tɔvn, 'in Pilati nɛɛ wa -yla nu, wa 'bhu -Zezu 'wv wa 'ka ɔ sɛta mni. ²'Sloja maa 'wia -kloo, 'in wa yia we -Zezu 'wluo -pla. 'In wa yi 'yaa ɔ -bana zalv 'wvpla, nyumaa 'wlulapilnyɔ 'bhisa. ³Wa -ka ɔ -yɔ lanyini -bhlo, -zugba wa nyanta ɔ. Wa nɛɛ ɔ -ylɛ: «Zuifv 'wlulapilnyɔ, -na fuv.» 'In wa subhaa ɔ 'kpa yukwli 'wv.

⁴Pilati 'tlaa lv, 'in ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «A pv yukwli -nya, nu, lv na laa ɔ aun 'pipee, 'in a 'ka we 'wolanv nu, -we ka 'gbv in 'kaa nyumɛ ni gbv duli, t'in 'yi we -yɔ.» ⁵Tɔvn, 'in -Zezu yia 'tla, ɔ ka wee -bana zalv 'wv, 'in 'wia -kloo mia ɔ 'wluo. 'In Pilati nɛɛ wa -ylɛ: «ɔ nyumɛ ni!»

⁶-Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ -Lagɔbudu 'kadv ŋwekunya 'yia -Zezu -yɔ, 'in wa yia 'wɔkptkpte bhli. Wa nɛɛ: «Kvlv ɔ *su -gv la! Kvlv ɔ su -gv la!»

Pilatı nɛɛ wa -ylae: «Amıaa 'de 'bhu ɔ 'wu, 'ın a 'ka ɔ su -gu lakulɔ. Nu, -we ka 'gbu ın 'kaa ɔ gbu dulı, t'ın 'yı we -yɔ.»

⁷ Zuıfu nɛɛ ɔ -yla: «-A ka tite yabhlo, 'ın wee tite nɛɛ nu, wa 'bha ɔ, -we ka gbu -wa, ɔ nɛɛ nu, -Lagɔɔ 'Yu ɔ -mıa.»

⁸ Da Pilatı 'nua wa welt nı, 'ın ɔ nyano yia -gubho. ⁹ ɔ plaa -budu zɔ, 'ın ɔ yia -Zezu layıbha: «Mɔ -na bhva?» Nu, -Zezu 'nı we 'yabhlogbɔɔ 'bigupalı.

¹⁰ Tɔɔn, 'ın Pilatı nɛɛ ɔ -ylae: «-l'ın sısalı ɲwe -gu -amı -ylaa? -Amı, ın ka we se ın 'ka -mı 'yıtide, 'ın ın ka 'ya we se ın 'ka -mı su -gu la kulɔ, 'lee, -ın 'nı we 'ji -yi -wa yı?»

¹¹ -Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-ln 'nı -lu yabhlogbɔɔ se -ka 'mı -gu, we 'nı -we ka se -Lagɔ 'nyea -mı 'wubhu. We 'dɛɛ 'gbu -mɔmɔ -laa 'mı -mı 'yu, ɔ gbonyuu 'yli we 'ka -na -nu -zi.»

¹² Wee welt nu 'bigu, Pilatı 'yıbha yaa ɔ 'ka -Zezu 'yıtide, 'ın Zuıfu yia 'wukpıkpıe bhli. Wa nɛɛ: «-ln -ka nyıme mıa de 'yıtide nı, -zugba -ın 'nı Wlɔmısu 'wlulapılınɔ 'kadıu 'tale! Nu, nyıme -ɔ -ka gba: «Nyımaa 'wlulapılınɔ ın -mıa» -zugba -mɔɔ mı nyımaa 'wlulapılınɔ 'kadıu tınyıme nya.»

¹³ Pilatı 'nua welnyıa nı, 'ın ɔ yia -Zezu la ɔ 'ka 'tla. We 'bigu, 'ın Pilatı yia gbıwubhukpe -gu ladı. -Budıɲweɛ da -le wa mnazıa la tukpa nya, -bha -wa. 'Mu wa laa «Gabata» zuıfıwelı 'wu.

¹⁴ Nu, 'yılı -we nya wa mnazıa wa 'de la 'Wuzıtıyılı 'fetu 'gbu, wee yılı -wa. 'Yılı nınyıa -glɔnyıdı, 'ın Pilatı nɛɛ Zuıfu -yla: «Amıaa 'wlulapılınɔ nı.»

¹⁵ 'ın wa yia 'wukpıkpıe bhli. Wa nɛɛ: «'Bha ɔ! 'Bha ɔ! Kulɔ ɔ su -gu la!»

Pilatı nɛɛ wa -ylae: «'Lee, ın kulɔ amıaa 'wlulapılınɔ su -gu laa?»

'ın -Lagɔɔbɔnyıaa -cıan yia we 'bigupalı: «-Amıaa 'wlulapılınɔ -bhlogbɔɔ, Wlɔmısu 'wlulapılınɔ 'kadıu -wa.»

¹⁶ Tɔɔn, 'ın ɔ yia wa -Zezu yoo 'nyɛ, wa 'ka ɔ su -gu lakulɔ.

'Sluja kulva -Zezu su -gu la

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Lk 23.26-43)

'In wa -yɔ -Zezu 'sɔ yia mni. ¹⁷ Wa 'kaa 'gbe 'tla ni, su -we -gu wa 'kaa ɔ la kulɔ, ɔ 'de ka we -blɪgba. Wa mi mnɪda, 'in wa yia da -we wa laa 'Wluu 'Kvaa da nyini. (-Bha wa laa «Gɔlɔgota» zuifɔwɛlɛ 'wɔ.) ¹⁸ -Bha 'sluja kulva -Zezu su -gu la. 'In wa yi 'yaa nyima -putu 'sɔ su -gu lakulɔ. 'Yabhlo mi -Zezuu lilisɔlɔ, 'in 'yabhlo mia ɔ kɔpɛsɔlɔ.

¹⁹ Pilatu nva su falu ɛ, 'in wa yia we -Zezuu su -gu lakulɔ. Wee su falu -gu ɔ cɛlta:

NAZALɛTɪYU -ZEUZU

ZUIFɔU 'WLULAPɪLɪNYɔ

²⁰ Nu, Zuifɔ duun zɛlta -we mia wee su falu -gu cɛlɪda. -We ka gbu -wa, da wa zva -Zezu su -gu, -bha cɪpa 'gbe 'kadɔ -yɔ, 'in wa cɛlɛ we -zakpa ta: tia zuifɔwɛlɛ 'wɔ, we 'bigu wɔmɔwɛlɛ 'wɔ, 'bhie glɛkɪwɛlɛ 'wɔ. ²¹ *-Lagɔbɔbɔnyaa -cɪan zɛlta we, -bha wa mnɪa Pilatu -gbe, 'in wa nɛɛ ɔ -ylɛ: «-Mi cɛlta: <Zuifɔ 'Wlulapɪlɪnyɔ> ni, we 'ni mnɛni we 'ka 'sa -tu! -In cɛlɛ ni: <Nyɪmɛ ni nɛɛ: -Amɪ -wa Zuifɔ 'wlulapɪlɪnyɔ.> »

²² Pilatu 'palɪa we 'bigu, ɔ nɛɛ: «-We in cɛlta, cɛlɪda we tua.»

²³ Da 'sluja kulva -Zezu su -gu la, 'in wa yia ɔ 'wɔplɪlɪ dlili. Wa dlili we 'wɔ la -mnɔva, 'slɔjayu -mɔmɔ -ka -mɪ, -mɔɔ ka -mɔɔ -nɔ. 'In wa yi 'yaa ɔ -banaa zɔbana -zɔnɔ 'wɔbhu. Nu, wee -bana mi lɔada 'naa kibhe -bhlo nya, we 'bhɔ -blɪ -yɔ we 'ka bhɔ -yɔ nyini. We 'ni pɪpɛda -mɪ. ²⁴ Wa nɛɛ wa 'dɛkpɔa nyɪdɪ: «-A 'na ylɪlɛ wee -bana -zɔnɔ -ni, ni, -a 'pa -nɪgbɪ, 'in -ɔ ka -nɔ -yɔ we -ka -tu ni, -mɔɔ 'ka we 'wɔbhu.»

Nu, 'sa -we mia -Lagɔsɛbhɛ 'wɔ cɛlɪda 'kaa sa 'plɪ. We nɛɛ:

«Wa ka na 'wɔplɪlɪ dlili wa 'dɛkpɔa nyɪdɪ.

'In wa yia -nɪgbɪ 'pa,

-ɔ yia na -bana 'bhaa,

wa 'ka ɔ yibhɛlɪ.»

Nu, -we 'sluja nva lɛ, mu mia de.

²⁵ -Zugba -Zezuu 'nyaa klaa, ɔ 'nyaa bhɔɔ klaa, Klopasu 'ɲwɔɔ Malii klaa, we -yɔ Magudala -ɲwɔɔ Malii mi -bha wee *su kwesi. ²⁶ Nu, 'in -Zezu yia ɔ 'nyaa -yɔyɔ. ɔ 'bunɔnyɔ yabhlo -ɔ ka zɛ ɔ -kala, -mɔɔ mi ɔ 'nyaa kwesi. 'In ɔ nɛɛ: «Maa, amaa yu ni.» ²⁷ We 'bigv, ɔ nɛɛ 'bunɔnyɔ -ylae: «-Na 'nyaa ni.» Tɔɔn, we 'bhu -bha 'wv, 'in ɔɔ 'bunɔnyɔ yia ɔ, ɔ 'dɛɛ -gbɛ bɛɛ.

-Zezuu tɪtɪɛ

(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Lk 23.44-49)

²⁸ We 'bigv, -Zezu -yi -slɛɛn we 'ji nu, -lu weee ka gba. 'In -we mia ɔɛɪda -Lagɔsebhe 'wv, we 'ka lɛnɔv 'gbv, ɔ nɛɛ: «In 'ka 'ma.»

²⁹ Wee da mia, kalɔ nɔv nyida mi -bha. Wa faa -fuu wee kalɔ nu lu, wa bɪzɪa we suu¹ 'yɪɪa 'wv, 'in wa yia we -Zezuu ɲwe -yɔ bɛɪ. ³⁰ Nu, ɔ 'maa wee kalɔ nu ni, we 'bigv, ɔ nɛɛ: «We ka bhɪa!» ɔ -laa 'wlu zɔ tɔɔn, 'in ɔ yia tɪɪ.

³¹ Nu, 'ylɪ -we nya wa mnazɪa wa 'dɛ la wa Nyapeylu 'gbv, wee ylɪ -wa. Wee *Nyapeylɪ mia, 'ylɪ -zɔnɔv 'dɛbhie -wa. We 'dɛɛ 'gbv Zuifv 'nɪ 'yɪbha nu, 'kwie -tv su -gv wee Nyapeylɪ nya. We 'gbv wa 'yugalunya yia Pilatɪ 'yoo -zlalɪa mni, wa 'ka waa nyumaa bhu 'kate, 'in wa 'ka wa 'kwie su -gv -sa. ³² Tɔɔn, wee da wa kulva waa nyuma su -gv la, 'in 'sluja yia -mɔ mni. Wa nynia -mɔ ni, 'in wa yia waa nyuma sɔ 'sɔ lu mia -Zezu kwesi bɛ. Wa 'katea yabhloo bhunya, 'bhie, wa yia 'sɔnɔv -nu 'kate. ³³ Wa nynia -Zezu -yɔ la, 'in wa yia we -yɔyɔ nu, ɔ ka tɪɪ, we 'dɛɛ 'gbv wa 'nɪ ɔ bhunya 'kate. ³⁴ Nu, 'in 'slujayɪ yabhlo yia -Zezuu gbacɪ zɔ tɔv ɔ 'li nya. -Bha -bhlokpade 'pɪɔɔn -yɔ 'nyu 'tɪaa ɔ 'wv.

³⁵ Nyumɛ -ɔ mia -bha we zɪɪ, 'in -we 'plɪa, -ɔ 'yɪa we -yɔ, -mɔɔ -wa we dayɪnyɔ. Nu, wee gbunya ni ɔ gbaa, 'in a 'ka 'ya we dɪɪ -gv zɔ. ɔ gbɔdayɪwɛɪ mi gbuzɔnɔ nya, 'in ɔ -yɪ we 'ji nu, -we ɔ gbaa gbuzɔnɔ -wa.

¹19.29 Wee su mia de, *isɔpusu -wa.

³⁶ -We weee mia de 'plia, 'in -we mia celuda -Lagosebhe 'wu, we 'ka lenu. We nœe: «Wa 'na 'ka ɔ 'kua yabhlogbɔɔ 'kate.» ³⁷ 'In wee 'sebhe kibhe yabhlo nœe: «'In, ylaa wa yia ɔ ka gbaci -zɔ wa tɔva.»

³⁸ Nu, nyume yabhlo wa laa *-Zezefu, Alimateyu -wa, ɔ mi -Zezuu 'bunɔnyɔ yabhlo nya zizewiem. -We ka gbu -wa, ɔ mi Zuifvu 'yugalunya sɔda. ɔ nyume ni mnia Pilatu 'yoo -zlaka ɔ 'ka -Zezuu 'kwie 'wɔbhu. 'In Pilatu yia we -yɔŋwɔnu. Tɔɔn, -Zezefu yia lu ni, 'in ɔ yia -Zezuu 'kwie 'wɔbhu. ³⁹ Nyume yabhlo wa laa 'Nikodemu, -mɔɔ yi 'yaa ɔ 'bɔ mni. Nu, nyume ɔ mnia zlume -Zezu 'yia sabɔ, mɔ -wa. ɔ mia mnɔda, ɔ -yɔ -lasiklɔɔ bɔtɔlv -nu 'sɔ, 'in wa yia mni. 'Mu wa laa *milt -yɔ aluesi. We 'wɔwɔlve mneni we 'ka kilo glu -bhlo 'ya kugbua nyini. ⁴⁰ -Zezefu -yɔ 'Nikodemu yia -Zezuu 'kwie 'wɔbhu. 'In wa yia ɔ 'naapinya -we wa slua wee bɔtɔlv -lasiklɔ -gu, -yɔ labibeli. Nu, 'sa Zuifu mnazia 'kwie -yɔ, 'bhie wa faa we gbawla 'wu.

⁴¹ Da wa kulva -Zezu *su -gu la, su -kpaɔ mi -bha. Wee su -kpaɔ, 'bhuka -lolu, -we 'wu wa 'nia -slɔ 'kwie yabhlogbɔɔ fa, we mi -bha. ⁴² Nu, 'yɔl -we nya Zuifu mnazia wa 'de la wa Nyapeyɔlu 'gbu, wee yɔl -waa 'gbu, 'in wee 'bhuka cipa -bhaa 'gbu, wa yia -Zezuu 'kwie -mɔ fa.

-Zezu 'ni gbawla 'wu -mi

(Mt 28.1-10; Mk 16.1-8; Lk 24.1-12)

20 ¹ Nu, 'yɔl 'pli -bhlo, we 'sɔnɔv zɔgu, dimasɔ nya, da zɔl 'nia -slɔ ladolu, 'in Magɔdala -ŋwɔnɔ Malii yia gbawla -gu mni. Nu, wa ka zlume we kla tukpa -boklo 'kadɔ nya, 'in Malii -talia -bha ni, ɔ 'ni wee tukpa -yɔyɔl we ŋwee. ² Tɔɔn, 'in ɔ -yɔ -gwagwie yia Simɔ Pielɔ -yɔ 'bunɔnyɔ yabhlo, ɔ ka ze -Zezu -kala, 'di kwa. ɔ nœe wa -ylae: «Wa ka -amɔaa -Kanyɔ gbawla 'wɔsa, 'in da wa zva ɔ, -a 'ni -bha da -yi.»

³ Pielɔ -yɔ ɔɔ -Zezuu 'bunɔnyɔ yabhlo ni -sɔa 'wu, 'in wa yia wee gbawla -gu mni. ⁴ -Gwagwie nya wa 'desɔbhie mia -mɔ mnɔda. 'In ɔɔ 'bunɔnyɔ -mɔnɔ -gwagwie -zi Pielɔ. Mɔɔ nyinia -mɔ tia. ⁵ ɔ kwɔlia 'wu, 'in ɔ yia 'naapinya -yɔyɔl

-bha lasluda, nu, ɔ 'nɪ -mɔ pla. ⁶ Simɔ Pielɪ yia ɔ 'bɪ, ɔ nɪnɪa, ɔ plaa gbawla nukplɛ, 'ɪn ɔ yia -mɔ 'naapɪnyɔ -yɔyɪ, -bha lasluda. ⁷ Ɖ ka 'ya 'naa -we wa gbɔania -Zezuu 'wlu -yɔla -yɔyɪ. Nu, wee 'naapɪ 'nɪ we -lima glaa -mɪ, we mɪ glɪda we 'dɛɛ saa da -putu. ⁸ -Mɔb 'bɪgɔ, 'bunɔnyɔ -ɔ nɪnɪa tɪa, ɔ yɪ 'yaa gbawla nukplɛ pla. Ɖ 'yɪa we -yɔ, 'ɪn ɔ yia dɪɪ zɔ. ⁹ (Nu, -we mɪa -Lagɔsɛbɛ 'wɔ celɪda, wa 'nɪ -slɔ we 'wɔlanɔ: nu, 'wɔ -Zezu yia -sɔa tɪɪɪnyɔ glaa.)

-Zezu 'tɪalɪa Malii 'kɪɔ

(Mk 16.9-11)

¹⁰ Tɔɔn, 'bunɔnyɔ sɔbɛɪe yia -budɔɔwɛɛ lɔbhɪtɪ. ¹¹ Nu, Malii mɪ -bha gbawla kwesi -zugba ɔ wi. Ɖ mɪ wɪda, 'ɪn ɔ yia 'wɔkwɪɪ ɔ 'ka gbawla nukplɛ 'ylɪlabɪɪ. ¹² 'ɪn ɔ yia -mɔ 'anzɪ 'sɔ -yɔyɪ ladɪda da wa palɪa -Zezuu 'kwɪe la. Yabhlo mɪ ɔ 'wluu 'bɪgɔ, 'ɪn yabhlo mɪa ɔ bhɔnyaa 'bɪgɔ. 'Wɔplalɪ 'pɔpɔ mɪa we 'wɔ. ¹³ Nu, 'ɪn wee 'anzɪ yia Malii layɪbɛɪa. We nɛɛ: «Bhɔɔɔ, lɛɛ -lu wɪɪ aɪn a?»

Ɖ nɛɛ we -yɪa: «Wa ka na -Kanyɔ -bha lasalɪ, 'ɪn da wa zɔa ɔ, ɪn 'nɪ -bha da -yɪ.» ¹⁴ Ɖ mɪ -we mɪa dɛ gbada, ɔ 'bhɪtɪa la, 'ɪn ɔ yia -Zezu -yɔyɪ, ɔ 'nɪ we 'jɪyɪbhɛɪɪ nu, -Zezu -wa.

¹⁵ 'ɪn -Zezu yia ɔ layɪbɛɪa: «Bhɔɔɔ, lɛɛ -lu ka 'gbɔ a wɪa? Nyɔɔ a nɔnɔ 'ylɪbɪɪa?»

Malii dɪɪ 'wɔ nu, su -kpaaa lubhɔnɔnyɔ -wa. Tɔɔn, ɔ nɛɛ ɔ -yɪaɛ: «-Na zukpa -wa, we -ka nu, -mɪ 'bɛɪ ɔ 'kwɪe 'wɔ, gba 'mɪ -yɪa da -ɪn zɔa ɔ, 'ɪn ɪn 'ka ɔ 'bɔmɪɪ.»

¹⁶ -Zezu nɛɛ ɔ -yɪaɛ: «Malii!»

Malii 'bhɪtɪa ɔ gbɛgbɛɪn la, 'ɪn ɔ nɛɛ ɔ -yɪa zuɪfɔwɛɪɪ 'wɔɛ: «Wɪlabɔnɪ!» We jɪ -wa: «-Slɔlɔnyɔ.»

¹⁷ Ɖ nɛɛ ɔ -yɪa: «A 'na kpalt 'mɪ la -nɪ, ɪn 'nɪ -slɔ Dɪdɛɛ -gbɛ mɪnɪ 'gbɔ. Nu, a mɪnɪ a 'ka na bhɛɪa -yɪa gbɛɛ: na Dɪdɛɛ, -ɔ mɪa amɪaa Dɪdɛɛ nɪa, na -Lagɔ, -ɔ mɪ 'yaa amɪaa -Lagɔ nyɔ, ɔ -gbɛ na mɪnɪ.»

¹⁸ Ƨɔn, 'in Magidala -ɲwnɔ Malii yia -Zezuu 'bunɔnyaa -gbe mni, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «In ka -amɪaa -Kanyɔ 'yɪ!» 'In ɔ yia -we -Zezu gbaa ɔ -yla, we 'dɪ wa -salt.

-Zezu 'tlalta ɔ 'bunɔnyaa 'klo

(Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Lk 24.36-49)

¹⁹ Wee 'yɪ -bhlokpadeɛ jibheza, 'bunɔnyaa yia 'wlugbeli -budu zɔ. Nu, wa ka -buduu klolo -gbali, wa mɪ Zuifvɔ 'yugalinya sɔdaa 'gbv. 'In -Zezu yia wa glaa yi. Ƨ 'yiligbe wa nyɪɪ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «-Lago 'nye ain 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ!» ²⁰ Ƨ bhia we gbagbie, 'in ɔ yia ɔ -kwite wa 'klɔslolu, we -yɔ ɔ gbacɔ zɔ. Wa 'yia Nyumaa -Kanyɔ -yɔ, 'in wa yia 'muna li.

²¹ Ƨ nɛɛ wa -yla -zakpa 'sɔnɔ nyae: «-Lago 'nye ain 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ! Nu, sa Dide tiea 'mɪ, 'sa -bhlokpadeɛ na tiea ain.» ²² Wee wɛlɪnya nu 'bɪgɔ, ɔ 'paa wa -pɪpɛ -gbv, 'in ɔ nɛɛ wa -yla: «Zuzu 'Pupa -mɪ amɪaa -nɔ nya. ²³ A -ka nyumaa gbonyuu 'wɔtɪ nɪ, 'in we 'gba bhva wa 'wlu. Nu, a 'nɪ nyumaa gbonyuu 'wɔtɪ nɪ, 'in we tva wa 'wlu.»

-Zezu -yɔ Toma

²⁴ Da -Zezu yia wee -budu zɔ, -zugba ɔ 'bunɔnyaa kugbua lɛ 'sɔ glaa yabhlo wa laa Toma (-ɔ ka 'ɲnu -yɔgbalɪɲɪ -wa -Zluya), ɔ 'nɪ -bha -mɪ. ²⁵ Ƨɔn, 'bunɔnyaa pnu nɛɛ ɔ -yla: «-A ka -amɪaa -Kanyɔ 'yɪ.»

Nu, Toma nɛɛ wa -ylaɛ: «We -ka nu, in 'nɪ poendee 'bɪ 'yɪ ɔ -kwite, 'in un 'nɪ we 'bɪ 'wɔ na -kwitaya fa, 'in in 'nɪ ɔ gbacɔ zɔ na sɔ fa nɪ, in 'na 'ka we dɪ -gu zɔ.»

²⁶ Lɔkɔwlu 'plɪ -bhlo, 'in -Zezuu 'bunɔnyaa yi 'yaa 'wlugbeli -budu zɔ. Nu, Toma mɪ -bha. Wa ka -buduu klolonya -gbali, 'in -Zezu yia wa glaa yi. Ƨ nɛɛ wa -yla: «-Lago 'nye ain 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ!» ²⁷ 'In ɔ nɛɛ Toma -ylaɛ: «Dɪ da -na -kwitaya, 'in yla da na -kwite: beluda -na sɔ, 'in fa we na gbacɔ zɔ. 'Bhv dɪlɔlɔve 'bɪ, 'in -in 'ka dɪ zɔ!»

²⁸ Toma nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na -Kanyɔ, na -Lago!»

²⁹-Zezu nɛɛ ɔ -yla: «-ln ka 'mɪ 'yɪ, we 'gbu -na zva dli, we 'nɪ muv? -Wa 'nɪa 'mɪ 'yɪ, 'ɪn wa zva dli, 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ mɪ -maa -nɔ nya.»

Wee 'sebhɛɛ wlu nɪ

³⁰-Zezu ka gwedigbɔnya tɔlvaa -zlo lɛnɔ ɔ 'bɪnɔnyaa 'yɪbadɪ, nɪ, -mɔv 'nɪ cɛlɪda -mɪ 'sebhɛ nɪ 'wɔ. ³¹Nɪ, -we -nya mɪa da cɛlɪda nɪ, -bha we mɪa a 'ka dli zɔ nɪ, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ -yɔ -Lagɔɔ Yu. 'ln, a -ka ɔ dli -gu zɔ, a 'ka 'yɪlyɔgagɪɛ 'yɪ ɔ 'ɲɪ nɪa.

-Zezu 'tlaltɔ ɔ 'bɪnɔnyɔ 'klɔ Tibeliadɪnyu kwesi

21 ¹-Mɔv 'bɪgɔ, 'ɪn -Zezu yɪ 'yaa ɔ 'de ɔ 'bɪnɔnyɔ 'kluslɔlu Tibeliadɪnyu kwesi. Sa we 'plɪa mɔ nɪ: ²Simɔ Piɛlɪ klaa, Toma (-ɔ wa laa -Zluya) klaa, Natanaɛlɪ (Galilee Kanagbe 'wɔ yu) klaa, Zebedee 'yua klaa, we -yɔ -Zezuu 'bɪnɔnyɔ -putu 'sɔ mɪ -bha. ³Simɔ Piɛlɪ nɛɛ wa -yla: «Nyu na mɪa -dɔa.» Wa nɛɛ ɔ -ylɛ: «-Amɪa mɪ 'ya yɪda -a -yɔ -mɪ 'sɔ 'ka mɪ.» Wa mɪa, 'ɪn wa yɪa 'glɔ 'wɔbho. Nɪ, sabɔ weɛ 'plɪa nɪ, wa 'nɪ zɪbhi yabhlogbɔɔ 'bha.

⁴Zlɪ bhɪa zɪzɪlɛ, -zugba -Zezu mɪ -bha weɛ 'nyuu ɲwe -yɔ. Nɪ, ɔ 'bɪnɔnyɔ 'nɪ we 'jɪyɪbhɛlɪ nɪ, mɔ -wa. ⁵ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «ln! Nyimesia, a 'nɪ zɪbhi 'bha -nyaa?»

Wa 'paltɔ we 'bɪgɔ, wa nɛɛ: «ln, -a 'nɪ zɪbhi yabhlogbɔɔ 'yɪ!»

⁶ɔ nɛɛ wa -yla: «A vitelɪ 'sowli amɪaa 'glɔv lɪlɪsɔlɔ, 'yɪa a yɪa.» Wa vitelɪa 'sowli, tɔn, zɪbhɪi -zlo -we wa 'bhaa, we 'wɔzuloɔ 'gbu, wa 'nɪ 'maslɛn 'sowli 'nyu lɔ -sastɛ mɛnɪ.

⁷'Bɪnɔnyɔ ɔ ka zɛ -Zezu -kaltɔ nɛɛ Piɛlɪ -yla: «-Amɪaa -Kanyɔ -wa!» Simɔ Piɛlɪ 'nɪa «-Amɪaa -Kanyɔ -wa!» tɔn, 'ɪn ɔ yɪa ɔ -banaa -gubana 'wɔplɔ, nɪ, ɔ ka we 'wusaa 'gbu, 'ɪn ɔ yɪa 'nyu lɔ -bho. ⁸'ln 'bɪnɔnyaa pɪnɪ -yɔ 'glɔ yɪa yɪ, -zugba 'sowli mɪa yɛda zɪbhi nɪa, wa gbɪzɛ we 'wɔ. Nɪ, wa 'nɪ yaa 'nyuu ɲwe

-yo latlɔɔ, sa 'bhisa 'metlu glɔ gbu sɔsalia wa -yo. ⁹ Wa 'tlaa -gɔgɔ -gu, 'un wa yia -bha -kapu 'yu. Zibhi mɔ 'yli, 'un 'floo mia -bha.

¹⁰ -Zezu nɛɛ wa -yla: «Zibhi -we a 'bhaa da ni, a -yo we tɔɔɔa yi.»

¹¹ Simɔ Pielu -gblaa 'glɔ 'wɔ tɔɔn, 'un ɔ yia 'sowli 'wugbize dudu. We mɔ yeda zibhi 'kadɔ nya, we ŋwe nyini zibhi glɔ gbesɔ 'ya kugbua lɛ ta (153). Nu, wee zibhi -zu 'wɔ, 'un wee sowli'i yla. ¹² -Zezu nɛɛ wa -yla: «A yi a 'ka li!» Waa 'bunɔnya glaa nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɔ ŋwe -ka ɔ 'ka ɔ layibhaɛ: «Nyɔɔ -un -mia?» Wa -yi we 'ji nu, Nyumaa -Kanyɔ -wa. ¹³ -Zezu bɛa wa kwesi, ɔ 'bhua 'floo 'wɔ, ɔ dlilia we wa 'wɔla, 'un ɔ yia wa zibhi 'nye. ¹⁴ Nu, -Zezu -sɔa tɔɔɔɔɔ glaa 'wɔ, ɔ 'dɛɛ slolue ɔ 'bunɔnya -ylaa -zakpa tanu mia de.

¹⁵ Wa bhua lilie, -Zezu nɛɛ Simɔ Pielu -yla: «Zaaan 'yu 'Simɔɔ, 'lee, -un -kalt na zɛ we -zi waa?»

ɔ nɛɛ ɔ -yla: «Un, na -Kanyɔ, -un -yi we 'ji nu, un -kalt na zɛ.»

-Mɔɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «'Nye na bhlabhleyua.»

¹⁶ ɔ nɛɛ ɔ -yla -zakpa 'sɔnɔ nyae: «Zaaan 'yu 'Simɔɔ, 'lee, -un -kalt na zɛɛ?»

-Mɔɔ nɛɛ ɔ -yla: «Un, na -Kanyɔ, -un -yi we 'ji nu, un -kalt -na zɛ.»

-Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Zɛ na bhlabhleɛ 'yliyɔɔɔnyɔ.»

¹⁷ 'ln ɔ yia ɔ layibha -zakpa tanu nyae: «Zaaan 'yu 'Simɔɔ, 'lee, -un -kalt na zɛɛ?»

Pielu -gu yia 'wɔ -tu -kɔɔn, nu, ɔ ka ɔ layibha -zakpa ta: «'Lee, -mɔ, -un -kalt na zɛɛ?» We 'gbu, ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «Na -Kanyɔ, -un -yi -lu wee 'ji: -un -yi we 'ji nu, un -kalt -na zɛ.»

-Zezu nɛɛ ɔ -yla: «'Nye na bhlabhle. ¹⁸ 'ln nɛɛ -mɔ -yla gbuzɔnɔ sa nu, da -un mia nyimeslɔyu nya ni, -na dɛ gbaa -na -cesli, 'un -na mɔɔ mɔ -un 'yibhaa. Nu, -un -ka gɔ ni, -na sɔ -na yia 'wɔbhua, 'un nyuma -putu yia -na -cesli -gbaa, 'un wa kwaa -mɔ da -un 'nia 'yibha.» ¹⁹ (-We -Zezu gbaa dɛ ni, sa Pielu 'kaa tɔ, 'un ɔ 'kaa -Lagɔɔ 'ŋnɔ -mnɔnɔ ɔ -tɔɔɔɔɔ 'wɔ, 'mɔ ɔ mia -sloluda.) 'Bhie, -Zezu nɛɛ Pielu -ylaɛ: «Yi 'mɔ 'bɔ.»

²⁰ Pielu 'bhitia la, 'in ɔ yia wa 'lɔv -gbɛɪn 'bɪnɔnyɔ ɔ ka zɛ -Zezu -kalia -yɔyɔ wa 'biyida. (Nyɛmɛ ɔ, wa mia zɛmɛ lida, ɔ pulɛ -Zezuu gbɛgbɛɪn 'wɔ, 'in ɔ yia ɔ layɪbha nu, nyɔɔ 'ka ɔ wla ni, mɔ -wa.) ²¹ Pielu 'yia ɔɔ 'bɪnɔnyɔ -yɔ, 'in ɔ yia -Zezu layɪbhaɛ: «'ln -mɔɔ mia da na?»

²² -Zezu nɛɛ ɔ -ylaɛ: «'ln -ka 'yɪbha nu, ɔ -tɔ -bha, 'in un 'ka lɔ yi ni, 'lee, lɛɛ -lu -mɔv 'ka -mɪ nɔnɔva? -Mɪ, nɔ 'mɪ 'bɪ!» ²³ Tɔvɔn, 'in we 'dɪ yia 'mni 'bɪnɔnya glaa nu, ɔɔ 'bɪnɔnyɔ -mɔnɪ 'na 'ka tɪ. Nu, -Zezu 'nɪ gbɛɛ: «ɔ 'na 'ka tɪ.» Nu, ɔ nɛɛ: «'ln -ka 'yɪbha nu, ɔ -tɔ -bha, 'in un 'ka lɔ yi ni, 'lee, lɛɛ -lu -mɔv 'ka -mɪ nɔnɔva?»

²⁴ Nu, ɔɔ 'bɪnɔnyɔ -bhlokpade -wa we dayɪnyɔ, 'in mɔ cɛɪa we. -A -yi we 'ji nu, -we ɔ gbaa, gbɔzɔnɔ -wa.

²⁵ -Zezu ka gbɔv -zloo tɔɔva lɛnɔ. Nu, sa we 'plɪa, we -ka 'sa wa cɛɪ we -bhlo -bhlo ni, we 'wuzuloo 'gbɔ, wee 'sɛbhɛnya 'na 'ka yaa dɔdɔ weee -gu mneni.

-Zezuu tietienyaa lɛnɔgbunya

'Sebhɛɛ 'sɔnu -we Lukɪ cɛlɪa, mu -wa. Sa tia *-leglizinyaa gbu dia gwe, 'mu we gbaa -aun -yla. Nyuma 'sɔɔ -gugbu we gbaa -aun -yla tenyi tenyii: Pielɪ -yɔ *Pɔlv. Gbu ta wee 'sebhɛ nɪ slolua -aun: -we tia -Lagɔnyuma zva dli -gu, sa *Zuifv 'nɪa wee gbu -yɔŋwnu, we -yɔ -we Wlɔmu -nyuma nva -Lagɔnyuma 'wluo.

-Zezu nɛɛ, ɔ 'ka -Lagɔɔ Zuzu 'Pupa yoo 'pa

1 ¹Na bheli Teofilɪ, -na fuv! Na 'sebhɛ tianv 'wv, -we weee -Zezu nva le, 'n ɔ -slolua, we 'ka we gwedɪda 'bhv, we 'ka ɔ yalumnɪbhla yli, un ka we cɛli. ²Nyuma -wa ɔ -saa -bha ɔ tietienya nya ɔ kaa yalt mni, -we ɔ gbaa wa -yla Zuzu 'Pupaa 'tite nya, mu ni. ³-Zezu tɪa, we 'bɪgv, ɔ yia ɔ 'dɛ ɔ tietienya 'klvslolu -zakpa duun, wa we slolue nya nu, ɔ 'nɪ tli, ɔ -ga 'yliyɔ. ɔ li 'yli gv 'sɔ, -zugba ɔ tlalt wa 'klv, ɔ gba *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlgbu wa -yla.

⁴'Yli yabhlo nya, -Zezu -yɔ ɔ tietienya 'sɔ mɪ lida, 'n ɔ nɛɛ wa -ylae: «A 'na 'bhulv *-Zeluzalemvgbe nukplɛ -nɪ. -We Dide gbaa ɔ 'ka aun yoo 'pa, -we ka gbu un gbaa zlumɛ aun -yla, a wv we. ⁵Nu, *Zaan -mɔɔ ka nyuma batizee 'nyu nya, -bha -tv 'wv -sɛ, 'n -Lagɔ 'ka aun batizee Zuzu 'Pupa nya.»

Da -Zezu mniɪ yalt

⁶-Muv 'bɪgv, -wa gbelia 'wlu -Zezu kwesi, wa yia ɔ layɪbha, wa nɛɛ ɔ -ylae: «-Amɪaa -Kanyɔ, wee bhla -mni nya, -na yia *Izraelnyuma wa duduv 'wlulapɪte yoo 'nyea lv yɪ?»

⁷-Zezu yia we 'bɪgvpat wa -ylae: «We bhla -yɔ we yli mɪa ni, we 'nɪ amɪanuv gbu. Na Dide ka we zv. 'n ɔ 'dɛbhlogbɔɔ mnenia ɔ 'ka we lɛv ɔ 'dɛɛ

se nya. ⁸ Nu, amia yia 'tite 'yia, Zuzu 'Pupa yia aun -gu lasibhlia, 'in a zea na gbodayunya -Zeluzalemugbe nukple, Zudee -yo Samalii -dudu -gu, 'in we 'ka dudu bhloluda nyi.»

⁹ Da ɔ bhia wee gbunya -muni gbagbie, 'in -Lago yia ɔ 'wobhu yali, -zugba ɔ tietienya mi ɔ 'bi ylada sa tenyii. -Mvu 'bigu, yaluppa yia ɔ 'wozize. Wa'a 'yi 'masleen ɔ -yo. ¹⁰ Da -Zezu mia -mo 'yu beda, 'in ɔ tietienya mia ɔ 'bitalida yali, -bha -bhlokpade, nukpasia so kaa -bana 'pupa 'wu, 'tlalia wa 'klv. ¹¹ -Maa nee wa -ylae: «Galilee -nyuma, -bhade a 'yiligbea, -zugba a yla yali yi, lee ka 'gbua? ɔ -Zezu, -Lago ka ɔ 'wobhu aun glaa, ɔ ka yali mni. Sa a 'yia da ɔ mnida yali, 'sa -bhlokpade ɔ yia luyia.»

¹² Toun, -Zezuu tietienya 'bhva -gogo wa laa *Olivusunyaa -gogo 'wlu, 'in wa yia -Zeluzalem lumn. Wee -gogo mi -Zeluzalem kwesi, we 'de 'so nyidi ka sa kilo -bhloo -kpa nyi. ¹³ Wa plaa -Zeluzalem ni, 'in wa yia komi yabhlo, -we mia -budu 'wlu zo mni. -Mo wa dula la -benyi. Piel klaa, *Zaan klaa, *Zake -yo Andlee klaa, Filipu -yo Toma klaa, Batlemii -yo Matie klaa, Alftee 'yu 'Zake klaa, 'Sim ɔ *Zelto -yo 'Zakee 'yu Zudas klaa, -maa mi 'ya wee -budu zo. ¹⁴ Wamia klaa, 'jwni klaa, -Zezuu 'nyaa Malii -yo -Zezuu bhelia klaa, 'zlabhue zo wa 'de wee gbelia 'wlu, 'in wa bhubhoa -Lago dli -bhlogbo nya dabudu.

Matiasi wa -saa -bha Zudasu 'bigu

¹⁵ 'Yi yabhlo nya, -Lagobhelia gbelia 'wlu, wa mneni wa 'ka nyumaa glu gbelibhlo nyi. Piel -saa 'wu, ɔ 'yiligbea wa nyidi, 'in ɔ nee wa -ylae: ¹⁶ «Na bhelia, welt -we Zuzu 'Pupa gbaa 'cin, 'in wa celta *-Lagosebhe 'wu, we mi ni, we nu le. Zuzu 'Pupa ka Zudasu gb gba nyumaa 'wlulapulunyo *-Davidu nwe nya 'cin. Nyuma -wa kpa -Zezu, ɔ Zudas -galia wa 'yu. ¹⁷ Zudas mi zlume -amtaa lnyume yabhlo nya. Tietie -lubho -a nva, ɔ yia ɔ -nu 'yi.» (¹⁸ 'Gwezi wa 'penia ɔ, ɔ gbonyuuu 'gbu, 'in ɔ yia we kpa yabhlo 'wozob, 'in ɔ yia ɔ 'de 'bha. ɔ 'sibhlia 'wlu, ɔ nukpla yia njwani, 'in ɔ 'mvi wee yia 'pipee 'mni. ¹⁹ -

Zeluzalemu -nyuma weee yia we 'nu. We 'gbu, wa yia wee kpaaa 'hni zo wa weli 'wu, «Akelidama.» We ji -wa «'Pɔn -Kpa.»)

²⁰ «Nu, we mi Luusebhe 'wu celidæ:

∅ -budu -tu klo nya,

nyume yabhlogboɔ 'na -dili we zo la -ni.»

'ln we mi 'ya celidæ:

∅Nyume -putu nu ∅ 'bigu lubho.»

²¹ We 'gbu, nyume yabhlo -bho -ain glaa, 'in sa Nyumaa -Kanyo -Zezu -sɔa 'wu tɔltɔle lu, -a -yo ∅ 'sɔ 'ka we dayinya -zɛ. Nyuma -wa -yo -ain 'sɔ nɔa, -zugba -amɔaa -Kanyo -Zezu -yo -ain 'sɔ mi dudu weee -gu 'plɔɔda, ∅ nyume -zɛ wa lunyume yabhlo, ²² 'yli -we nya Zaan batizea -Zezu, we 'bhu we -yo, 'in we 'ka -Zezuu yali -mni bhla yli.»

²³ 'ln wa yia nyuma 'sɔ wla: Matiasi -yo *-Zezefu wa laa Balusabasi, 'in wa la 'yaa Zutusu. ²⁴ 'Bhie, 'in wa 'dɛ weee yia -Lago bhuhoe dabudu, wa nɛɛ: «Jeditape, -mi -yia nyuma weee dli, waa nyuma sɔ ni glaa, -∅ -in -saa -bha, -in -sɔlolu ∅ -ain 'klu, ²⁵ ∅ 'ka *tietienyo -zɛ Zudasu 'bigu. 'ln lubho -we -mɔɔ 'tidea 'yi, ∅ 'ka we nu. Nu, 'bi -we ka 'klu Zudasɔ kaa, 'in ∅ yia -mɔɔ -gu mni.»

²⁶ -Mɔɔ 'bigu, wa yia -nɔgbɔ 'pa, we yia Matiasi -gu bhilili. 'ln ∅ yia -Zezuu tietienya kugbua lɛ -bhlo glaa -bho.

-Lago 'paa ∅ Zuzu 'Pupa yoo

2 ¹ *Pantukotvu 'yli nynia ni, 'in -Lagonyuma weee yia 'wluɔbeli da yabhlo. ² Tɔɔn, -jiji yabhlo yia yali gba. We 'wlu sa -pɔpɛ 'kadu -we mi 'plɔɔda, 'in we yia -budu -we ka zo wa -dia la ye weee. ³ -Bha -bhlokpade, -we wa 'yia -yo, we 'wlu sa -kosuu mɔɔnya. We 'bhɔbhɔla -yo, 'in we yia wa -gu ladi -bhlo -bhlo. ⁴ 'ln Zuzu 'Pupa yia wa ye. Wa yia weli -putunya gbagbie bhli. Sa Zuzu zua we wa nyɛɛ, 'sa wa gbaa we.

⁵ Nu, Zuifu -wa zua -bha -Lago, -wa 'bhva dudu weee -gu, -Zeluzalemu wa -dia la. ⁶ -Jiji -we gbaa yali da wa 'nva we, wa -zlo -yo -gwagwɛ yia -mɔ

'wlugbelia mni, -we nua le, wa 'ka we 'yi. Wa nynthia -mɔ, we ka wa ŋwegaga -subhalt. -We ka gbu -wa, -Lagɔnyuma mi wa weli gbada -bhlo -bhlo, -zugba wa nu we. ⁷ We ka wa -lveli, 'in wa yia -folu. 'In wa nɛɛ: «Aya, -mɔ 'ni -slo gbuzɔnu! Nyuma -wa mia de -amɔaa weli gbada -nya, wa 'ni Galilee -nyumaa? ⁸ Sa we nu, 'in wa gba -amɔaa weli -bhlo -bhlo, -zugba -a nu wea? ⁹ -Aun glaa, nyuma -tɔlva mi Paati -nyuma nya, tɔlva mia Medi -yɔ Elamu -nyuma nya. 'In tɔlva bhva Mezopotami, Zudee -yɔ Kapadɔsu -dudu -gu, Pɔɔn -yɔ -Azii -dudu -gu, ¹⁰ Flizii -yɔ Panfilii, Eziputu -dudu -gu, we -yɔ Silenɔge 'wu Libii -dudu -gu. Nyuma -tɔlva 'bhva *Wlɔmu, ¹¹ Zuifu -yɔ nyuma -wa zva Zuifɔ -Lagɔ dli -gu. Kletɔ -nyuma -yɔ Alabunya mi -bha, 'in -zugba -a nu -Lagɔ lenugbu 'kadɔ wa ŋwee -amɔaa 'deɛ weli 'wu!» ¹² We ka wa -lveli. Sa wa 'kaa 'wlukɔvɔn lapupali, 'sa 'ni -mi. 'In wa nɛɛ wa 'dekpua nyɔɔɛ: «Sa -mɔ 'ji mia?»

¹³ 'In nyuma tɔlva yia wa glapalte bhli, 'in wa nɛɛ: «Nu wa lva 'wu, mu mia wa 'bhada!»

Pielɔ gbaa nyumaa -zlo -yla gbu

¹⁴ Pielɔ -yɔ tietienya kugbua le -bhlo -sɔa 'wu, 'in ɔ yia nyumaa -zlo -yla gbu -gbagbie bhli weli 'tute nyae: «Amɔ Zuifu, 'in amɔa weee dɔlia -Zeluzalemɔ la, -we mia 'plɔda, a 'nu we 'wɔla. 'In -we na yia gbaa, a pulɔ we yukwli 'nanɔvɔ.

¹⁵ Sa a pupalia de we 'wlukɔvɔn la, we 'ni 'sa -mi. Nu 'ni nyuma ni 'bhada -mi, nu, zɔkpa -leli gbomvɔnu 'wu -a mia da. ¹⁶ Nu, -we *-Lagɔgbɔvɔ -falɔpanyɔ -Zoweli gbaa, mu mia -sleɛn da lenuda. ɔ nɛɛ nu, -Lagɔ nɛɛ:

¹⁷ <-We 'kaa lenɔ 'wɔbhɔlɔlu -ylɔnyaa zli mu ni.

Na Zuzu na yia nyuma weee -gu lamnenia.

Amɔaa nukpasiyua -yɔ amɔaa 'ŋwɔnyua

yia gbɔvɔ -falt 'paa.

Amɔaa nyimesia yia -li -yɔyɔta wa 'yli 'wu,

'in amɔaa nyɔvɔ 'ka 'ylaanya yla.

¹⁸ Cun, wee 'ylɔnyaa -mɔni nya,

na Zuzu na yia na lubhonunya
 -yɔ na lubhonuɲwɛnɛ -gv slua,
 'in wa 'ka gbuɔ -falɛ 'pa.

¹⁹ Gbu 'kadɛ na yia lenva yalɛ.

'In in 'ka gwɛdigbu lenv dɔdɔ -gv.

'Pɔɔn klaa, -kosu klaa,
 gbeylo -ylukpa klaa, mv -wa.

²⁰ Nikpise yia 'yɛ 'yɛliya 'wɔ kpaɛ,

'in 'cɔ 'ka zamanɛ nɛɛ 'pɔɔn.

-Mvɔ 'bɛgɔ, 'bhie, Nyumaa -Kanyɔɔ yiyiyɛlɛ 'kadɔ

ka 'ɲnumɛna 'kaa yi.

²¹ 'In nyɔɔɔ nyɔɔ -ka Nyumaa -Kanyɔɔ 'ɲnɛ la,

-Lagɔ 'ka ɔ gbu 'wɔsa.> »

²² Pielɛ nɛɛ 'yae: «Izlaelɛ nyuma, -we na yia aun -yla gbaa, a pulɔ we yukwli:

-Lagɔ ka Nazaletiyu -Zezuu 'tɛtɛ aun 'klɔslolu. -Zezuu gbɛgbɛɛn -Lagɔ nva nineɛ

'ɲɛnɔpɛlɛgbu klaa, gbu 'kadɛ klaa, we -yɔ gwɛdigbu lɛ aun nyɛdɛ. Amɛaa 'dɛ -yi

we 'ji. ²³ Wa 'kaa aun -Zezu yoo 'nyɛ -Lagɔ -yi we 'ji, 'in ɔ dɔmagbu -wa, ɔ ka

we 'wlukɔɔn lapɔpɛlɛ 'cɛn. A ka -Zezu 'bha, a ka ɔ gbɔnyuu -lenunya yoo 'nyɛ,

'in wa yia ɔ *su -gv lakɔlɔ. ²⁴ -Lagɔ ka -Zezu 'wɔbhu tɛtɛ lɔ, 'in ɔ yia ɔ

tɛtɛlɛɛ sɛasɛɛ 'llukpe -yɔdɛ, we se 'nɛ -mɛ, ɔ 'ka tɛtɛlɛɛ 'tɛtɛ zɔ -tɔ. ²⁵ Nyumaa

'wlulapɛlɛnyɔ -Davidɛ nɛɛ -Zezu daaɛ:

'Kɔmɔvɔ na yia Nyumaa -Kanyɔɔ -yɔ na 'dɛ 'yu.

ɔ mɛ na lilisɔlɔ, in yi bhɛlii 'gbu.

²⁶ We 'gbu, na dɛlɛ 'wɔlɔ gumu,

'in na ɲwɛɛ wɛlɛ mɛ yɛda 'mɔna nya.

'In na ku -ka tɛlɛ, -zugba nyapɛda we mɛa:

na dɛlɛ 'tɛ 'wɔ -Lagɔ -gv.

²⁷ Nɛlɛ, na -kanyɔɔ, -in 'na 'ka 'mɛ tɛtɛlɛ lotɛ

tlitlunyaa dudv -gv.

-ln 'na 'ka -na -mowlunyɔ 'yitide

ɔ 'ka 'bhvka 'wv zɛn.

²⁸ -ln ka 'mɪ 'yliyɔgagie -we 'nɪa bhloluda -kaa

'yoo daslolu.

ln -ka -mɪ 'yu -mɪ,

'mɔna -na yia 'mɪ yelia.» »

²⁹ Pieli nɛɛ 'yae: «Na bhelia, amɪaa zukpa -wa, a 'nye 'mɪ 'yoo, in 'ka -amɪaa dukpasa -Davidɪ -gugbv gba kpɛɛn kpɛɛn. ɔ ka tɪ, wa ka ɔ 'bhlu. 'ln ɔ gbawla mɪ -zɛɛn yɪɪ nya -aun nyɪɪ. ³⁰ Bhla -we nya, nyumaa 'wlulapulunyɔ -Davidɪ -gaa 'yliyɔ nɪ, ɔ mɪ -Lagɔgbvɔ -falɪpanyɔ nya. 'ln ɔ -yi we 'ji, -Lagɔ ka ɔ -yla bi: nɪ, ɔ 'yuoyu -kpɔ yia ɔ 'ɲnumɪɪɪ 'wɔbhua. ³¹ Nyumaa 'wlulapulunyɔ -Davidɪ ka we -yɔyɪ -mɔ 'yugbɛɪn nɪ, *Klistɪ, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ yia 'wɔsɔa tɪtɪɪe lɪ. We 'gbv, ɔ nɛɛ nɪ, -Lagɔ 'nɪa ɔ tɪtɪlunyaa dudv -gv 'wɔbantɪ yi. 'ln ɔ ku 'na 'ka zɛn gbawla nɔkplɛ. ³² ɔɔ -Zezu, -ɔ ka gbv in mɪa da gbada, -Lagɔ ka ɔ 'wɔbhv tɪtɪɪe lɪ, -amɪa -mama mɪa da, -a 'dɛ weɛɛ mɪ we -bhayɪnya nya. ³³ -Lagɔ ka ɔ 'wɔbhv ɔ lilisɔlv, 'in ɔ yia Zuzu 'Pupa 'yɪ, -ɔ Dide -Lagɔ gbaa zlɪmɛ ɔ 'ka yoo 'pa. 'ln ɔ yia ɔ Zuzu -aun -gv slɪ, 'mɪ a mɪa -yɔyɪɪa, 'in 'mɪ a mɪa 'nɔda -slɛɛn. ³⁴⁻³⁵ Nɪ, nyumaa 'wlulapulunyɔ -Davidɪ 'nɪ cɪ yalɪ mɪɪ, 'in ɔ nɛɛ ɔ 'dɛ nyae:

«Jɛɪɪapɛ nɛɛ na -Kanyɔ -ylae:

«-ln -dɪ na lilisɔlv la,

'in in 'ka -na tunyuma -na bhv zɔ lapalɪ,

-in 'ka wa -gv nɔ.» »

³⁶ «Izlaɛlunyuma weɛɛ yibheli we 'ji sazɔnɪ sa: nɪ, ɔɔ -Zezu a kɔlvɪa su -gv la, 'mɔ -Lagɔ nɪa Nyumaa -Kanyɔ -yɔ -Bhasanyɔ 'wɔ.»

³⁷ Da wa 'nɪa wɛɪnya -mɪɪ, 'in we yia wa dɪɪ kwɛzɪ bhabha. 'ln wa nɛɛ Pieli -yɔ tɪɪɪɪɪa tɔlvɪ -ylae: «Bhelia, sa -a 'ka we nɪa?»

³⁸ Pielu nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'bhiti amiaa dli, 'in wa batizee a 'de weee -bhlo -bhlo -Zezu Klisu 'ɲni nya. 'In -Lago 'ka amiaa gbunyii 'wutu, 'in ɔ 'ka ɔ Zuzu 'Pupa aun 'nye, ɔ kwelu nya. ³⁹ Nu, -we -Lago gbaa ɔ 'ka wla, we mi amia -yo amiaa 'yuua -nu nya. We mi 'ya nyuma -wa mia 'pɪpu -nu nya, we mi nyuma weee -nu nya, -wa Jejitape, -amiaa -Lago 'kaa la.»

⁴⁰ Pielu ka wa -yla weli tɔlva gba duun, ɔ 'ka wa lu, 'in ɔ 'ka wa dli latemanu 'gbu. ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A ɲwnu 'pɪpɪvee gb -yo, a vla mnɔmnɔnya gwe.»

⁴¹ Wa glaa nyuma duun yia Pielu weli -yɔɲwnu, 'in wa yia wa batizee. Wee 'yli nya, nyuma -wa 'nyeɛ wa 'de -Lago yoo, wa yi sa nyumaa 'wlu kugbua lɛ gbu nyini (3.000), 'in wa yia -Lagɔnyuma 'cɪn -gɔbhli.

-Lagɔnyumaa gbɔlenu ɔ

⁴² 'Kɔmɔv, wa pɔlva tietienyaa gbu -sloluweli yukwli, 'in wa tua dabɔɔv, bhelia -yo bhɔɔa 'bhisa. Dabɔɔv wa lia, 'in wa dia wa 'floo 'wu, 'in wa bhuhhoea -Lago dabɔɔv. ⁴³ -Nyanɔgbɔ ka wa -kpalɪ -bhlo -bhlo, gbu 'kadɪ -yo gwedigbu -duunnya tietienya mia lenudaa 'gbu. ⁴⁴ -Wa weee plaa -Lago, we bhla dabhlo wa mia, 'in dabɔɔv wa -lu weee mia. ⁴⁵ Wa -kakali -yo wa zɔzɔnɔnya wa paa pelv, 'in wa dlilia we 'gwezi wa 'dekpa nyɪɪ. Sa -mɔmɔ ka -yɔgbu -ka -mi, 'sa wa nyea -mɔɔ.

⁴⁶ 'Yli weee nya, *-Lagɔbudu 'kadɪ zɔ wa gbelia 'wlu. 'In wa lia ladɪɪɪfloo wa -buduɲweɛ dabɔɔv,^a 'in wa lia wa 'sukwe 'mɔna -yo dli -dlɔɔ nya. ⁴⁷ -Lagoɔ 'ɲni wa mnɔna, 'in -zugba nyuma weee -wa mia wee 'gbe nukplɛ, kwali wa 'ɲni. 'In 'yli weee nya, Jejitape saa nyuma gbu 'wu, 'in ɔ palta wa -Lagɔnyuma -gu.

'Kukunyo yabhlo 'yia 'pɪpɪve

3 ¹ 'Yli yabhlo nya, -Lago -bhuhhoe bhla bea, Pielu -yo Zaan 'sɔ yia dabɔɔv -Lagɔbudu 'kadɪ zɔ mni, wa 'ka -Lago bhuhhoe jibheylɔv 'lelu

^a2.46 'Sa -Lagɔnyuma ligbea -Zezuu tɪɪɪɪ, sa ɔ -slɔlɔɪ we wa 'wɔbhɔlɔlɔ -lɪlɪɪɪɪ lɪɪɪɪ.

tanu nya. ² -Lagobudu 'kaduu plalida wa laa Plalida -Zonu, we kwesi nukpasu yabhlo o 'nyaa gwalta, -zugba o mi 'kuda, -bha o dia la. 'Yli weee nya, o nyuma -yo o yia -bha, 'in wa dia -bha o la, o 'ka nyuma -wa plaa -Lagobudu 'kadu zo 'gwezi -zlalu 'gbu. ³ O 'yia Pielu -yo Zaan 'so plada -Lagobudu 'kadu zo, 'in o yia wa -lu -zlalu. ⁴ Pielu -yo Zaan 'so 'bhitia la, wa ylaa o tenyii, 'in Pielu nee: «Yla -ain.» ⁵ 'In o nukpasu yia wa ylada -tu. Omo dlu nu, -lu yabhlo wa yia o 'nyea.

⁶ 'In Pielu nee o -ylae: «In 'ni 'gwezi -ka, in 'ni -can -ka. Nu, -we in kaa, 'mu na yia -mi 'nyea: Nazaletiyu -Zezu Klisu 'hni nya, -so 'wu, ko!» ⁷ 'In o yia o liliso -yo kpali, o yia o 'wobhu. -Bha -bhlokpade, o 'kukunyoo bhunya -yo we -kwikwianya 'temania la. ⁸ O -blu 'wu -bhlogbo, 'in o yia o bhu 'so -gu 'yigbe, o yia nonve bhli. 'In o -yo wa 'so yia -Lagobudu 'kadu zo pla, nonve nya, 'woblubluwe nya, we -yo -Lagoo 'hni -zonuu munie nya. ⁹ 'In nyuma weee mia -bha, 'in wa yia o -yoyi nonda, -zugba o mntu -Lagoo 'hni -zonu. ¹⁰ Wa ka o nukpasu yibheli. Mo -dia -benyi -Lagobudu 'kaduu Plalida -Zonu la, -zugba o zla -li. 'In nyano yia wa 'wuslo, 'in we yia wa -lbeli, -we ylia o nukpasuu 'gbu.

Pielu gbaa nyuma -yla gbu -Lagobudu 'kadu zo

¹¹ O nyume 'ni Pielu -yo Zaan 'bi 'bhuda -mi, 'in nyuma weee hwegaga subhaa, -maa -yo gwagwie yia wa gbegebeun mni, -Lagobudu 'kaduu -kapue kaa bhu, wa lalta *Salomoo 'hni, we zo. ¹² Da Pielu 'yia gbu -mni -yo, 'in o nee nyumaa -zlo -ylae: «Izlaelu nyuma, lee ka 'gbu nyume -mou 'pupue subhali ain hwegaga? Lee ka 'gbu a yla -ain nee -amuaa 'dee 'tite -yo -amuaa -Lagoo -yolanente nya -a jipe o nyume -moua? ¹³ *Ablaamu, *Izaki -yo *Zakobuu -Lagoo, -amuaa dukpasu -Lagoo ka o lubhonnyoo -Zezuu 'hni 'ylimani. Amuaa 'de ka o wla nyumaa 'wlulapilunya -yla, 'in a yia o kwnee -sa Pilatu 'yu, -zugba -moo 'yibha yaa -moo 'ka o 'yitide. ¹⁴ A ka -Mowlunyo mia Nyume Tiklu nya kwnee -sa, 'in a nee Pilatu -yla, o 'tide nyumebhanyo 'yi ain -yla. ¹⁵ Sanee 'sa, a 'bhaa 'yliyogagiee -Kanyo. 'In -Lagoo ka o 'wobhu titlunya glaa, -a mi we

dayinya nya. ¹⁶ Nyume a yia de -yo, 'in a -yia, -Zezuu 'hnu 'tite -yo o dli -guzuzve 'nyea o latebo. -Zezuu dli 'wuzuzve jipea o nyume -mou kpeen kpeen, sa a 'de weee yia de we -yo.

¹⁷ «'ln -sleen, na bhelia, in -yi we 'ji zuzou sa nu, a -yo amiaa 'yugalunya 'so, gbu -we a nua le -Zezuu gbegbein, a 'ni we 'wuyii 'gbu, a yia we lenu. ¹⁸ 'ln gbu -we -Lago gbaa zlume o gbuu -falupanya weee hwe nya, o ka 'sa we lenu. O nee zlume nu, sia -Lago -Bhasanyo yia. ¹⁹ 'ln nee, a 'bhiti amiaa dli, a yi -Lago -gbe lu, 'in o 'ka amiaa gbunyii lamumni. ²⁰ 'ln Jejitape 'ka aun nyapebhla 'nye, -pupe 'ka aun -yoplui. 'ln Klisti, -Lago -saa -benyi -bha amiaa -nu nya, o 'ka o aun yoo 'pa, mo -wa -Zezu. ²¹ We mi nu, yali -Zezu Klisti yia -slo -tua, 'in -lu weee lamnazi bhla 'kaa nyini. Sa -Lago gbaa we zlume, o gbuu -falupanyaa -mowlu nuu hwe nya, 'sa.

²² «'ln, *Moizi nee:

«Jejitape o -wa amiaa -Lago, mo yia aun glaa
o gbuu -falupanyo yabhlo -bha -saa, -ami 'bhisa.

Amiaa 'dee bheli yabhlo o yia -zea.

-We weee o yia aun -yla gbaa,
yukwli a yia we pulva.

²³ Nyoo nyoo 'ni o -Lagobuu -falupanyo -mou

weli yukwli pulu,

-Lago nyuma glaa wa yia o -saa,

'in o 'ka labhu.»

²⁴ 'ln we 'ka Samueli -gu gwedi, -Lagobuu -falupanya -wa gbaa -bhlo -bhlo, wa 'de weee ka 'ylunya -minu gbu gba. ²⁵ -Lu -we -Lago 'kaa wla, o gbaa o gbuu -falupanyaa hwe nya, we mi amiaa -nu nya. 'ln *'wususloluwe -we ka weli -Lago -yo amiaa dukpasu bhla, -muu mi 'ya amiaa -nu nya. Da o gbaa
Ablaamu -ylae:

«-Na 'yuoyuaa 'gbu na yia

dudu -nyuma weee 'nyulanwnaa.»

²⁶ 'ln tia -Lago ka ɔ lubhononyo yoo 'pa amtaa 'gbu. ɔ ka ɔ tie, ɔ 'ka aun 'nyulanjwna, 'un ɔ 'ka aun amtaa lenugbu 'nyii 'bisa -bhlo -bhlo.»

Pielɩ -yɔ Zaan wa kwaa *Zuifuv gbuwliwodunya 'yu

4 ¹ Da Pielɩ -yɔ Zaan mia nyumaa -zlo -yla gbu gbada, 'un -Lagɔbubɔnya klaa, -Lagɔbudu 'kaduv ɲwekunya -kanyɔ -yɔ *Sadusenyuma yia -bha wa yli. ² 'ln wa yia 'ce 'pa, da Pielɩ -yɔ Zaan 'sɔ mia nyumaa -zlo -sloluda nu, -Zezu ka tɩtɩnya glaa 'wusɔ, mu slolua we nu, tɩtɩnya mneni wa 'ka tɩtɩe lu 'wusɔ. ³ Wa kpaa wa, jibhe ka zɔɔ 'gbu, wa yia wa -kasɩbudu zɔ -gueli. ⁴ -Muɔ bhla, nyumaa -zlo -wa 'nva -Lagɔgbu, yia we -yɔɲwuu. Wa nyini sa nyumaa 'wlu glɩ -bhlo 'wlu gbu. (5.000)

⁵ -Muɔ zli zla, Zuifuv 'yugalunya klaa, nyuma kpasɩ -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanya yia 'wlugbeli -Zeluzalemu. ⁶ Nyuma -wa mia -bha wa ɲni nu: *-Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadu Anast, Kaifu, Zaan, Alezandɩ we -yɔ -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kaduv zɔyɩnyuma weee. ⁷ 'ln wa yia Pielɩ -yɔ Zaan kwa wa 'yu, 'un wa yia wa layibhae: «Se -mumu nya a jipe ɔɔ 'kukunyaɔ? 'ln nyɔɔ ka 'ɲni -gu a nu we lea?»

⁸ Zuzu 'Pupa yea Pielɩ, ɔ nɛɛ wa -ylae: «'Yugalunya, nyuma kpasɩ, ⁹ -a ka guzonyɔ -mɔni zɔzɔnu -yla lenuv 'gbu, wa yibhaa -zeen yli nya -aun la, sa -a jipeli ɔɔ nyume 'wola? ¹⁰ A 'de weee yibheli we 'ji, 'un Izlaelnyuma yibheli we 'jie: Nazalettyu -Zezu Klisi a kulva su -gu la, 'un -Lago 'bhua 'wu tɩtɩnya glaa, ɔ 'ɲni nya nyume -mɔni 'pua, 'un ɔ 'yiligbea da aun 'yu. ¹¹ Nu, we mi celɩda -Lagɔsebhe 'wu -Zezuu daae:

ɩtukpa -we amia -budusvbhanya -saa kwnɛɛ,
mu -zea -buduu gwɩgwɩyli -tukpa -zɔnu.»

¹² Pielɩ nɛɛ 'yae: «ɔ 'debhlogbɔɔɔ -gbe wa yia 'pupue. Nu, dudu weee -gu, nyuma weee glaa, -Lago 'ni nyume -putuu 'ɲni wla, ɔ 'ka -aun gbu 'wusa.»

¹³ Da *Zuifuv gbuwliwodunya 'yia Pielɩ -yɔ Zaaan dli telɔ -yɔ, 'un ɲwegaga yia wa subha. 'ln wa yia we -yɔyɩ nu, nyuma -kpua -yɔ -wa 'nia 'sebhe -yi, ma

-wa. 'ln wa -yi 'ya wa -Zezuu nɔnɔnya 'cɔn nya. ¹⁴'ln wa yi 'yaa nyume -ɔ wa jipea -yɔyɔ 'yɔligbeda wa kwesi. 'ln wa 'nɔ wɛlɛ -ka, wa 'ka we 'bɔgɔpali. ¹⁵'ln wa nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'tɛla gbuwɔbhu -budu zɔ!» 'ln wa 'dɛkɔɔɔ yia kpɛɛɛ bhli. ¹⁶Wa nɛɛ: «Sa -a 'ka waa nyuma -manɔ nua? Wa ka gwɛdigbu lɛnɔ, -Zeluzalɛmɔ -nyuma weɛɛ ka -bha 'yɛ, 'in -a 'nɔ mneni -a 'ka we kpɛɛɛ. ¹⁷Nɔ, weɛ gbɔ -mɔnɔ yi lamneni nyuma -nyɔdɔ -tapaa 'gbɔ, -a 'yɔligbeli wa -glawɛɛɛ nya! Nyɔɔɔ nyɔɔɔ -ɔ -ka -mɔ, wa yi ɔ -yla gbɔ gba -Zezuu 'ɛnɔ nya.»

¹⁸Wa laa Pielɛ -yɔ Zaan, 'in wa nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'na gbali nyuma -yla gbɔ -Zezuu 'ɛnɔ nya -nɔ, 'in a 'na -slɔlu wa gbɔ we nya 'mnumnu -nɔ.» ¹⁹'ln Pielɛ -yɔ Zaan nɛɛ wa -ylaɛ: «A 'yɔbha -slɔ amɔaa 'dɛ la. We nanɔ 'yɛli, -Lagɔ 'yɛ, -a zɔ amɔa 'nɔɔwɛ yaayɔ, -a zɔ -Lagɔ 'nɔɔwɛɛ? ²⁰'A! Gbɔ -we ka da -a 'yɛ, 'in -a 'nua, -a 'nɔ mneni, -a 'ka gba -a 'nɔa we gba.»

²¹Gbuwɔliwɔdɔnya yia wa 'cɛ -yɔ 'pali 'ya 'sɔ. -Mɔɔ 'bɔgɔ, 'in wa yia wa 'yɔtɛɛ. Gbɔ -we ka 'gbɔ wa 'kaa wa 'klɔyɛ 'wɔpali, wa 'nɔ we 'yɛ. Nyuma weɛɛ mɔ -Lagɔɔ 'ɛnɔ -mɔnɔɔda, -we nua lɛɛ 'gbɔ. ²²Nyume -ɔ 'pua gwɛɛɛ sa, ɔ -zɔ mneni we 'ka -zɔɔ glɔ 'sɔ -guzi.

-Lagɔnyuma bhubhɔea -Lagɔ

²³Da wa 'tɛɛɛ Pielɛ -yɔ Zaan 'yɛ, 'in wa yia wa bhɛɛɛ -gbɛ mɔnɔ. 'ln -we *-Lagɔbɔɔnyaa -cɔn -yɔ nyuma kpaɔ gbaa wa -yla, wa yia we -sa lɔdɔ nya.

²⁴Da waa -Lagɔbhɛɛɛ 'nua gbɔ -mɔnɔ, 'in -maa yia -Lagɔ bhubhɔe bhli dabɔdɔ. 'ln wa nɛɛ: «-Amɔaa -Kanyɔ, -mɔ nua yalɔ -yɔ dɔdɔ -yɔ gumunyu lɛ, 'in -we weɛɛ mɔa we -gɔ -yɔ we nɔkplɛ, -mɔ nua we lɛ. ²⁵-Mɔ gbaa, Zuzu 'Pɔpa nya, -amɔaa dukpasa -Davidɔ -ɔ -wa -na lubhonɔnyɔ, ɔ nɔwɛ nyaaɛ:

«Lɛɛ ka 'gbɔ dɔdɔɔ -nyuma weɛɛ

dɔ -zɛɛ la 'dɛɛ 'yɛlimanɛ nya?

Lɛɛ ka 'gbɔ wa pɔpali gbɔ -kpua gbua?

²⁶Dɔdɔɔ 'wlɔlapɔlɔnya -sɔa 'wɔ tɔ nya,

'in nyumaa 'yugalunya yia gwe 'pa,

Jejitape -yɔ ɔ -Bhasanyɔ -yɔ.»

²⁷ Nu, gbuzɔnu -wa, -na lubhonunyɔ -Zezu ɔ mia -mɔwɔluda, -in -saa -bha, 'in -in slua 'kpi 'wluo, *Ewɔlodu klaa, Pɔnsɪ Pilatɪ klaa, 'lakpanya -yɔ *Izlaelu zwaylɪnyuma ka ɔ -yɔ gwe 'pali, wee dudu -gu. ²⁸ -We weee -in gbaa -na 'tute -yɔ -na dumagbu nya pepe, 'mu wa nua dɛ lɛ. ²⁹ 'In Jejitape, sa wa 'palia -aun 'cɛ -yɔ, -in yla we. 'In -in 'tɛmanɪ -na lubhonunyaa dli la, wa 'ka -na gbu gba. ³⁰ -In -glo -na sɔ 'wu, 'in nyumaa jipee -yɔ gwɛdigbu -yɔ gbu 'kadɪ 'kadɪ nu lɛ, -na lubhonunyɔ -Zezu mia -mɔwɔludaa 'ɲni nya. We -mɪ 'sa.»

³¹ Bhla -we nya wa bhia -Lagɔ bhubhoe, da wa -ɔɔa la, 'in -bha yia zuklu. 'In Zuzu 'Pupa yia wa 'dɛ weee ye, tɔun, wa yia -Lagɔwɛɔ gbagbɛ bhli, dli telɔ nya.

-Lagɔnyuma suslolua wa zuzɔnɔli 'wu da yabhlo

³² Nyuma weee -wa zua -Zezu dli -gu, wa dli -yɔ wa 'wlukusun lapɔpalɛ -bhlo. 'In nyumɛ yabhlogbɔɔ'ɔ gba nu, ɔnɔ zuzɔnɔnya mia, ɔ 'dɛ -bhloo -nu -wa. Nu, wa zuzɔnu weee mia, 'wu wa suslolua we da yabhlo. ³³ 'Tute 'kadɔ yabhlo nya, -Zezuu tietienya gbaa Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu 'wusɔgbu tɪtɪlɪnya glaa. 'In -Lagɔɔ 'nanɪ 'kadɔ yia wa 'dɛ weee -gu kwɪlɪ. ³⁴ Wa glaa bobabhanyɔ 'nɪ -mɪ. -Wa weee kaa kpaɔ -yɔ -budunya, pelu wa paa we, 'in wa -yɔ we -yɔgwɛzi yia. ³⁵ 'In wa -yɔ wee 'gwɛzi yia, -zugba wa nyɛ we -Zezuu tietienya yoo. -Muu 'bɪgbɔ, 'in -maa dlɪlɪa we wa 'wɔla -bhlo -bhlo, sa wa -yɔgbu -ka -mɪ, 'in wa bhia we.

³⁶ Sɪpɔyɪ *Zɛzɛfɔ, ɔ -wa *Leviii zwaylɪnyumɛ, ɔ ka 'ɲni -Zezuu tietienya zua Banabasɪ, 'sa ɔ mia. (Wee Banabasɪ ji -wa, nyumaa dli latemanunyɔ.)

³⁷ Kpaɔ yabhlo ɔ kaa, 'in ɔ yia we pelu 'pa. ɔ -yɔ we 'gwɛzi yia -Zezuu tietienyaa -gbɛ mɪ, 'in ɔ yia we wa yoo 'nyɛ.

Ananiasi -yɔ ɔ 'ɲwnɔ Safilaa gbu

5 ¹ Cɔn, nyɔmɛ yabhlo -ɔ ka ɲni -wa Ananiasi -yɔ ɔ 'ɲwnɔ Safilaa 'paa wa kpaa pelu. ² 'ɲn ɔ -yɔ ɔ 'ɲwnɔ bhliɔ wɛlɔ -bhlo, ɔ yia we 'gweziɔ kibhe 'wutɔ ɔ -nu nya, 'ɲn ɔ -yɔ we tɔlva yia -Zezuu tietienyaa -gbe mni.

³ 'ɲn Pielɔ nɛɛ ɔ -ylɛ: «Ananiasi, lɛɛ ka 'gbu *-Saatan yi -na dli yea? -ɲn ka Zuzu 'Pupa -yla yotubhu, 'ɲn -ɲn yia wee kpaa 'gwezi tɔlva 'wutɔ -na -nu nya.

⁴ Da -ɲn 'niɔ -slɔ wee kpaa pelu 'pa, we mi -na -nu nya. 'ɲn -ɲn 'paa we peluoo, we 'gwezi miɔ, -na -nu -wa, we 'ni muɔ? Lɛɛ ka 'gbu -ɲn yi sanɛɛ -sukpa gbu pupalia? We 'ni nyuma -yla -ɲn 'tubhu yo, -Lagɔ -yla -ɲn 'tubhua we.»

⁵ Ananiasi 'nua wee wɛlunya -mni, ɔ bhliɔ, -bha ɔ tɔlta. -Wa weee 'nua we, -nyanigbo yia wa -kpali. ⁶ Nyimesia yia 'wusɔ, 'ɲn wa yia ɔ 'naa -yɔzɔ, wa -yɔ ɔ yia mni, 'ɲn wa yia ɔ lazɔ.

⁷ Lɛlɔ ta 'pla, 'ɲn ɔ 'ɲwnɔ Safilaa yia pla, -zugba -we nua lɛ, ɔ 'ni we 'ji -yi.

⁸ Pielɔ yia ɔ layibha, ɔ nɛɛ ɔ -ylɛ: «A gba 'mi -yla gbuzɔnɔ, -valɛ ni nya a 'paa amiaa kpaa pelu yi?»

'ɲn ɔ nɛɛ: «ɲn, we nya -a 'paa we pelu.»

⁹ Tɔn, Pielɔ nɛɛ ɔ -ylɛ: «Sa we miɔ, 'ɲn a -yɔ amaa 'lowli yi wɛlɔ -bhlo bhliɔ, 'ɲn a yi -Lagɔ Zuzu laylaa? A -tali, -wa 'bhua amaa 'lowli lazuda, wa 'yligbe -budunwɛɛ, ma yi 'yaa ama yoo kwaa.»

¹⁰ -Bha -bhlokpade, ɔ bhliɔ Pielu bhu -yɔ, ɔ yia tli. Nyimesia 'kaa pla, -zugba ɔ ka tli, wa 'bhua ɔ 'wɔ, wa -yɔ ɔ 'sɔ mniɔ, 'ɲn wa yia ɔ lazɔ ɔ 'lowli kwesi. ¹¹ *Leglizɔ weee -yɔ nyuma -tɔlva weee, -wa 'nua wee gbu -mni, -nyanigbo yia wa -kpali.

-Zezuu tietienya nua gwedigbu 'kadɔ lɛ

¹² -Zezuu tietienya ka gwedigbu -yɔ gbu 'kadɔ duun lɛnu nyuma nyidi.

-Lagɔbudu 'kaduɔ -kapue wa lala Salomɔɔɔ palu 'kaduɔ, we zɔ -Lagɔnyuma gbelia 'wlu, we bhliɔ wa ka dli -bhlo. ¹³ 'ɲn nyɔmɛ yabhlogɔɔɔ 'yi dli ɔ 'ka wa lubho, 'ɲn -zugba nyuma duun mnɔni wa 'ɲni. ¹⁴ 'ɲn nyumaa -zlo, nukpasia -yɔ 'ɲwnɔ, -wa ɲwnua Nyumaa -Kanyɔɔ gbu -yɔ, 'ɲn -maa yia -Lagɔnyuma -gubho.

¹⁵ 'ln nyuma yia guzunya 'yloogblu wlelie bhli. Wa yia wa -gbato -yɔ -bitanya -gu lapuli. 'ln bhla -we nya Pieli -ka 'plta yi, ɔ zuzu 'ka -ylɛɛ 'yabhloo -kpuɔ -gu 'plili wa glaa. ¹⁶ Nyumaa -zlo yi 'yaa 'gbenya mia -Zeluzalemɔ kwesi 'bhu, 'in wa -yɔ guzunya -yɔ nyuma -wa zuzu 'nyii mia 'klyie 'wupalda yia yi, 'in wa 'dɛ weee yia 'pu.

Wa kpaɔ -Zezuu tietienya

¹⁷ -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu -yɔ -wa mia ɔ kwesi -wa weee -wa *Sadusenyuma, zenyidli yia wa 'wubho -Zezuu tietienyaa gbɛgbɛn. 'ln -we wa 'kaa lenu, wa yia we weli bhli. ¹⁸ Wa kpaɔ -Zezuu tietienya, 'in wa yia wa -kaslu 'wupa. ¹⁹ Nu, sabɔ, -Jejitapɛɛ 'anzɔ yabhlo yia, 'in we yia -Zezuu tietienya ŋwɛ -kaslubudu -kali. We wlelia wa, 'in we nɛɛ wa -ylaɛ: ²⁰ «A mni -Lagɔbudu 'kadu zɔ. 'ln -we weee -wa 'yliyɔgagie loluu gbu, a gba we nyuma -yla.» ²¹ -Zezuu tietienya zua we weli 'nuŋwɛ, 'in zlukpɛ -papa, wa yia -Lagɔbudu 'kadu zɔ mni, 'in wa yia nyuma slolue bhli.

-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu -yɔ -wa mia ɔ kwesi, wa yia gbɔwliwudunya -yɔ Zuifɔb nyuma kpaɔ la, gbɔwɔbhubhue 'kadu -yɔ. 'Bhie, wa yia nyuma tie -kaslubudu zɔ, wa mni -Zezuu tietienya 'bu. ²² 'ln da 'slɔja nynia -kaslubudu zɔ, -maa 'ni -mɔ wa yli. 'ln -maa yia gbɔwɔbɔhunyyaa -gbɛ lubhiti, wa yia lɔdi -sa. ²³ Wa nɛɛ: «-A ka -kaslubudu klada yli 'nanɔɔ, -zugba we ŋwekunya 'yiligbe we ŋwɛɛ. Nu, da -a -kalia we, -a 'ni -mɔ nyime yabhlogbɔɔ yli.» ²⁴ Da -Lagɔbudu 'kaduɔ ŋwekunya -kanyɔ -yɔ -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'nva gbunya -mni, -we wa 'kaa 'wlukɔɔn lapupali, wa 'ni we -yi. 'ln wa yia wa 'dɛ layɔbhaɛ: «Lɛɛ -lu yli -Zezuu tietienya?»

²⁵ Tɔɔn, nyime yabhlo 'tlala -bha, 'in -mɔɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «A -tali! Nyuma -wa a 'paa -kaslu 'wu, wa mi -Lagɔbudu 'kadu zɔ nyuma gbu -sloluda.» ²⁶ 'Bhie, -Lagɔbudu 'kaduɔ ŋwekunya -kanyɔ -yɔ ɔ 'slɔja yia -Zezuu tietienya 'bumni sa -dlɔɔ, wa 'ni we nu -gla nya, nyuma yi wa gbɔku 'wubhaa 'gbu, nyanɔ mi wa dlu.

Wa kwaa -Zezuu tietienya gbuwliwodunya 'yu

²⁷ Da wa -yo wa yia lu, 'in wa yia wa gbuwliwodunya 'yu kwa.

-Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -yo -wa mia o kwesi, yia wa layibhayibhie bhli.

²⁸ O nee wa -ylae: «-A ka ain -yla gba 'klu 'cici nya da nu, a 'na -slo lu nyuma gbu nyume -mouu 'hni nya -ni. 'ln -mumu a nu de lea? A ka amiaa nyumaa gbuslolue lamneni -Zeluzalem -gbe -kpahie nukple. 'ln a 'yibha a 'ka -ain o 'bhabhagbu 'wludu.»

²⁹ Piel -yo -Zezuu tietienya toba yia we 'bigupalae: «-Lago -a 'kaa 'nuhwe zu, we 'ka nyuma -zi. ³⁰ Amia 'bhaa -Zezu, o su -gu lakolbe nya. 'ln -amiaa dukpasu -Lago yia o 'wobhu tlitunya glaa. ³¹ Nu, -Lago ka o 'wobhu o lilisolu, 'in o yia o 'yigbeli nyumaa 'Yugaluno -yo wa Gbuwosanyo nya. 'ln o 'ka *Izlaeli 'yoo 'nye, wa 'ka wa dli 'bhiti, 'in -Lago 'ka wa gbonyii 'wuti. ³² Wee gbunya -muni, -amia mi we dayunya nya, 'in Zuzu 'Pupa -o -Lago 'nyea -wa zua o 'nuhwe, o mi 'ya we dayuno nya.»

³³ Gbuwliwodunya 'nua gbunya -muni, 'in we yia wa 'ce dlo la. Wa 'yibha wa 'ka -Zezuu tietienya 'bha we 'gbu. ³⁴ Wa glaa, *Falizinyume yabhlo wa laa Gamalieli, -Lagoo titee gwesanyo -wa, nu, nyuma weee zua o 'nuhwe, o -saa 'wu gbuwliwodunya nyidi, 'in o nee, wa wleli -slo -Zezuu tietienya -se.

³⁵ -Muu 'bigu, o nee waa gbuwliwodunya -ylae: «Izlaelu nyuma, gbu -we a 'kaa lenu waa nyuma -manu gbegebein, a zu amiaa 'de 'yliy o we 'gbu. ³⁶ Nu, nyume yabhlo wa laa Tedasi, o 'flaa, we 'bi 'ni 'wugwle, o yia o 'de la nyume -zouu. Sa 'bhisa, nyumaa 'wlu 'so yia o 'bi -bholu. Wa yia o 'bha, 'in -wa weee -bholua o 'bi, -maa yia lamno. 'ln gbu -we o 'kaa lenu, we yia 'wutu bhe. ³⁷ -Moo 'bigu, nyumaa zelibhla, Galileyu Zudasi yia 'tla, 'in nyumaa -zlo yia o 'bibholu. 'ln wa yi 'yaa -moo 'bha. 'ln -wa weee -bholua o 'bi, -maa yia lamno.

³⁸ -Sleen, in nee ain -ylae: a 'na ylali nyuma -manu 'masleen -ni, a 'tide wa 'yi, wa 'ka mni. We -ka wa 'wlukusun lapupaligbu -yo wa lenugbu mia, nyumaa -gbe we bhv, la we yia 'bhva. ³⁹ Nu, we -ka -Lagoo -gbe we bhv 'pieu, a 'ni mneni a 'ka we lasa. A zu amiaa 'de 'yliy o, a -yo -Lago 'na gulu tu -nu!»

'ln gbuwliwudunya yia Gamalielu welu 'wɔŋwnu. ⁴⁰ Wa laa -Zezuu tietienya, 'in wa yia wa selu, 'in wa nee wa -yla, wa 'na gbalu 'masleɛn -Zezuu 'ŋni nya gbu -ni. 'Bhie, wa yia wa 'yitide. ⁴¹ 'ln -Zezuu tietienya -yɔ 'mɔna yia gbuwliwudunya -gbe 'bhu, -we ka gbu -wa, -Lagɔ ka we -yɔyɔ nu, wa ka we 'klu, wa 'ka wa 'klyie 'wɔpali -Zezuu 'ŋni nya. ⁴² 'ln sa zli zlia, 'sa wa tua -Lagɔweli -sloluda, 'in wa tua -Lagɔɔ -Bhasanyɔ -Zezuu Gbuɔɔnu -gbada -Lagɔbudu 'kadu -yɔ wa -budunya zɔ.

Wa -sa -bha nyuma gbesɔ, wa 'ka -Zezuu tietienya 'wusa

6 ¹ We bhla, 'in -Zezuu *'bunɔnya yia -gubho. -Lagɔnyuma -wa gbaa *glekiweli, ma palu -Lagɔnyuma -wa gbaa zuifuweli -yla gbu lae: «Yli weee nya, wa -ka lililu dlilia yi, 'in wa dlua -amɔaa -dugbaŋwnu 'wu.» ² -Zezuu tietienya kugbu la 'sɔ gbelia -Zezuu 'bunɔnya weee 'wlu, 'in wa nee wa -ylae: «-A -ka -Lagɔweli sloluee 'yitide lililuu dliliee 'gbu, we 'ni 'ylinanu. ³ We 'dee 'gbu, bheliaun, a -sa -bha -mɔ aun glaa nyuma gbesɔ, -wa ka 'ŋni -zɔnu nyuma gbaa, -wa -Lagɔɔ Zuzu yea, -wa -yia gbu, 'in -a 'ka wa wee lubho kwɛɛ zɔ. ⁴ 'ln -amɔa 'ka -Lagɔ bhuhoe -yɔ -Lagɔweli -sloluda -tu.» ⁵ -We wa gbaa, -wa weee mɔa -bha, 'in -maa yia we -yɔŋwnu. 'ln Etieni -ɔ zua dli, Zuzu 'Pupa mɔa yeda, 'in wa yia -bha ɔ -sa, we -yɔ Filipu, Plokɔɔ, Nikanɔɔ, Timɔ, Palumenasi -yɔ Antioɔsu -yu 'Nikolaa, -ɔ zɔ bhaa Moizu tite 'nuŋwe. ⁶ 'Bhie, wa yia wa -Zezuu tietienya 'yu kwa. 'ln -maa yia wa sɔ 'wluo lapali, 'in wa yia -Lagɔ bhuhoe. ⁷ 'ln -Lagɔgbu -yɔ lamnenie yia mni -tapa. 'ln -Zezuu 'bunɔnya yia -gubho duun -Zeluzalem. 'ln *-Lagɔbubɔnyaa -zlo yia -Zezuu gbu -yɔŋwnu dli weee nya.

Wa kpaa Etieni

⁸ Etieni, -ɔ kaa -Lagɔɔ 'nani -yɔ ɔ 'tite 'wu, mɔ nva gbu 'kadu 'kadu -yɔ gwedigbu le nyuma -nyidi. ⁹ *-Lagɔbudu wa lalia «Gali wa 'tidea 'yii» 'ŋni nya,

we zo nyuma tɔlva -sɔlva Etient -yɔ 'wɔ. Waa nyuma -yɔ Etient kpelia, ma nɔ: Silent -yɔ Alezandlii gbee Zuifu, we -yɔ 'ya Silisi -yɔ -Aziii Zuifu. ¹⁰ Nu, gbuɣilo -Lagɔɔ Zuzu 'nyea ɔ, we nya ɔ gbaaa 'gbu, wa 'nɔ mneni wa 'ka ɔ lu.

¹¹ 'In wa yia nyuma 'wɔplalɔ nu, wa gbæ: «Ɔ mɔ Moizɔ -yɔ -Lagɔ vɛluda, 'in -a yia we 'nɔ.» ¹² Sa wa 'bhua sa nyumaa -zlo, nyuma kpasɔ -yɔ -Lagɔɔ titee gwesanyaa dɔl 'wɔ, 'in -maa yia Etient kwesi bɛ, wa yia ɔ kpa. 'In wa yia ɔ gbɔwliwɔdɔnya 'yɔ kwa. ¹³ Yɔgbɔɔ dayɔnya wa -yɔ wa yi 'yaa, 'in -maa nɛɛ: «Ɔ nyumɛ -mɔ nɔ, -amɔaa -mɔwɔlɔ -Lagɔɔbudu 'kadu -yɔ Moizɔ titee da ɔ gbaa gbɔnyuu 'kɔmɔ. ¹⁴ -A ka 'nɔ ɔ ŋwɛɛ nɔ, ɔɔ Nazalɛtiyɔ -Zezɔ yia -amɔaa -Lagɔɔbudu 'kadu lamumnia, 'in tite Moizɔ 'nyea -aun, ɔ 'ka we 'bhiti.»

¹⁵ Gbɔwliwɔdɔnya weee -wa -dɔa -bha la, wa ylaa Etient tenyii, 'in wa yia ɔ 'klɔ -yɔyɔ nɛɛ -Lagɔɔ 'anzi yabhloo klɔ.

Etient gbaa -Lagɔgbu

7 ¹ *-Lagɔɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu yia Etient layɔbhaɛ: «-We weee wa gbaa da -na daa, gbɔzɔnɔ -wa yɔ?»

² 'In Etient yia we 'bɔgɔpalɛ: «Na bhelia -yɔ na didea, a pulɔ 'mɔ yukwli! 'Ŋnumnɔ -Lagɔ ka -amɔaa dukpasa Ablaamɔ 'klɔtlalɔ Mezopotami -dɔdɔ -gɔ. We ka lenɔ 'bhie, Ablaamɔ yia Alaan -dɔdɔ -gɔ mɔ. ³ -Lagɔ nɛɛ ɔ -ylæ:

«-In 'bhɔ -na nyumaa -gbɛ,
 -na dɔdɔ -gɔ,
 'in dɔdɔ -we na yia -mɔ 'klɔslɔlua,
 -in mɔnɔ we -gɔ.»

⁴ Ablaamɔ 'bhua Kalɔdee -dɔdɔ -gɔ, 'in ɔ yia Alaan mɔnɔ.

«Ɔ dide tɔlɔ, -mɔɔ 'bɔgɔ, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhu Alaan -dɔdɔ -gɔ, 'in dɔdɔ -we -gɔ a dɔa -zɛɛn da la, 'in ɔ yia -bha ɔ -la. ⁵ -Mɔɔ bhla, -Lagɔ 'nɔ Ablaamɔ -lu yabhlogbɔɔ 'nyɛ. Dɔdɔɔ kibhe 'kienyilɛ -we 'wɔlva bhɔɔ 'bɔ, ɔ 'nɔ 'debhie -gbolu we ɔ 'nyɛ. 'In -Lagɔ nɛɛ Ablaamɔ -yla, wee dɔdɔ ɔ yia ɔ 'nyɛa, 'in we 'ka ɔ 'yɔyɔyaa 'lɔɔ -yɔyɔyaa -nɔ -zɛ, ɔ 'bɔgɔ. 'In -zugba Ablaamɔ 'nɔ 'yɔ yabhlogbɔɔ

-ka. ⁶ -Lago nɛɛ ɔ -yɛɛ: «Na 'yuoyua yia 'lakpa -dɔdɔ -gu ladia. 'ln wa 'ka -mɔ galɪ -zɛ, wa 'ka wa 'klyɛ 'wɔpali -zɔɔ 'wlu 'sɔ nɔkplɛ.» ⁷ 'ln -Lago nɛɛ 'yɛɛ:

«Nyuma -wa ka galɪ wa yia -zɛɛ,

-maa -yɔgbu na yia 'wɔbhua.

-Muu 'bɪgu, lu wa yia yia,

'ln wa 'ka 'mɪ bubɔ -seli.»

⁸ 'Bhie, -Lago yia *'wɔsuslɔue ɔ -yɔ Ablaamu nyɪdɪ zɔ. -We -slɔlua we mu -wa *kɪ 'wɔpaliɛ. 'Sa Ablaamu gwaltɔ ɔ 'yu Izaki, we 'yɪ gbɛtaɔ zɪ, 'ln ɔ yia ɔ kɪ 'wɔpa, 'ln Izaki yia -mɔɔ 'yu Zakɔbu kɪ 'wɔpa, 'ln Zakɔbuɔ 'yua kugbua lɛ sɔ mia -amɪaa dukpasi nya, 'ln ɔ yia wa kɪ 'wɔpa.

⁹ «-Amɪaa dukpasi nua *-Zɛzɛfɔv zenɪ, 'ln wa yia ɔ pɛlɔ 'pa gaylo nya Eziputɔ -dɔdɔ -gu. 'ln -Lago -yɔ -Zɛzɛfɔ 'sɔ mi. ¹⁰ -Lago ka -Zɛzɛfɔ sɪastɛ 'wɔsa, 'ln ɔ yia ɔ gbuyilo 'nyɛ, ɔ 'ka Eziputɔv dɔdɔv 'wlulapɪlɪnyɔ *Falaɔn dɔdɔnamani. 'ln -mɔɔ yia ɔ Eziputɔv zɔzɔnɔ weɛɛ -yɔ -mɔɔ 'dɛɛ -buduu 'yɪlyɔzɔnyɔ 'wɔnɔ.

¹¹ «ŋwɔ 'kadu ka Eziputɔ weɛɛ -yɔ Kanaa -dɔdɔ -gu yɪ. We mɪ sɪastɛ 'kadu nya. -Amɪaa dukpasi 'yɪ lililu wa'a li. ¹² Da Zakɔbu 'nua nu, lililu mɪ Eziputɔ -dɔdɔ -gu, 'ln ɔ yia -mɔ -amɪaa dukpasi tie tia -bhlo. ¹³ Da wa -zakpa 'sɔnɔ mɪna, 'ln -Zɛzɛfɔ yia ɔ 'dɛ -slɔlu ɔ bhɛlia -yɪa. -Bha Falaɔn yibhɛlia -Zɛzɛfɔv zɔyɪlɪnyuma. ¹⁴ 'ln -Zɛzɛfɔ yia nyuma tie, wa mɪnɪ ɔ dɪdɛ Zakɔbu -yɔ ɔ zɔyɪlɪnyuma 'bɔ. Wa nyumaa glɔ ta 'ya kugbua lɛ gbu. ¹⁵ 'ln Zakɔbu yia Eziputɔ mɪnɪ, -mɔ ɔ tlɪta, 'ln -mɔ -amɪaa dukpasi tɔlɔ tlɪtɪ 'yaa. ¹⁶ 'ln wa yia wa 'kwɛ Sisɛmugbɛ 'wɔ kwa, 'ln 'bhɔka -we Ablaamu zɔa 'gwezi nya Amɔɔɔ 'yua kwɛɛ, 'ln wa yia we 'wɔ wa 'bhlulu -mɔ Sisɛmɔ.

¹⁷ «Gbɔ -Lago gbaa zlɛmɛ Ablaamu -yɪa, da we lɛnɔ bhla nyɪnia, 'ln Zuɪfɔ yia zumani Eziputɔ -dɔdɔ -gu. ¹⁸ Nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ -lɔlu -ɔ 'nɪa -Zɛzɛfɔ yibhɛli, 'ln -mɔɔ yia Eziputɔ -dɔdɔ 'wlulapɪli. ¹⁹ 'ln ɔɔ nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ

-mɔntɔ yia -amɩaa nyuma -dawli 'wɔwɔ. Ɔ nɛɛ -gla nya, wa 'tide wa 'yuyolua 'yi -maa 'ka tli.

²⁰ «We bhla wa gwalia Moizi. Ɔ nani 'yli, 'in ɔ nania -Lago dudu bhabha. Wa 'nyɛntɔ ɔ 'cɔ ta ɔ didee -budu zɔ. ²¹ Da ɔ didea palia ɔ la, wa 'bhva ɔ lɔv, Falawɔn 'ɲwɔɔyɔ yia ɔ 'wɔbhu. 'In ɔ yia ɔ zu ɔ 'dɛɛ 'yu 'bhisa. ²² 'Sa wa -slolua Moizi gbu weee Eziputu -nyuma -yia. 'In ɔ yia nyume 'tute -zɛ, ɔ ɲwɛɛ weli -yɔ ɔ lenugbunya 'wu.

²³ «Da ɔ 'yia -zɔv glu 'sɔ, 'in ɔ nɛɛ, ɔ bhelia Izlaɛlɔnyuma ɔ mɩta 'yia. ²⁴ Moizi 'yia Eziputu -nyume yabhlo, -zugba ɔ mɩ Izlaɛlɔnyume yabhlo 'kɩtye 'wɔpada, 'in ɔ yia -mɔɔ lɔpa, 'in ɔ yia Eziputu -nyume 'bha. ²⁵ Ɔmɔ dlu, 'wu ɔ bhelia yia we lanva nɩ, 'mɔ -Lago yia 'wɔbhua, 'in ɔ 'ka wa gbu 'wɔsa. 'In wa 'nɩ we 'wolanɔ. ²⁶ -Mɔv 'bɪgɔ, zɩ zɩta, 'in Moizi yia Izlaɛlɔ -ylaasi 'sɔ guda yɩ. 'In ɔ 'yibha ɔ 'ka wa 'wɔsuslolu, 'in ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «Na 'talea, amɩ mɩ bhelia nya, lɛɛ ka 'gbu a pɔpali 'kɩtye 'wɔa?»

²⁷ «'In ɔ mɩta ɔ -libheyi 'kɩtye 'wɔpalɩda, 'in -mɔɔ yia Moizi 'su, 'in ɔ nɛɛ Moizi -ylɛ:

-In 'bhulɔ 'mɩ 'yula!

Nyɔɔ pali -mɩ la -amɩaa 'yugalɔnyɔ

-yɔ -amɩaa gbuwɔbhunɔɔ nya?

²⁸ Sa -in 'bhaa Eziputuɔyɔ zɔbha,

-in 'yibha -in 'ka 'sa -amɩ 'bhaa?»

²⁹ Moizi 'nva welunya -mɩntɔ, tɔvɔn, ɔ yia -flii -bho, 'in ɔ yia Madian -dudu -gu mɩntɔ. -Mɔ ɔ gwalia nɔkpasia 'sɔ.

³⁰ «-Zɔv glu 'sɔ 'plia, da beblɛɛ *Sinaii -gɔgɔ mɩta -bha -Lagoɔ 'anzi yabhlo 'tlalia Moizi 'kɩv, misa -gu -su tekɛɛ mɩta sida we -kosuu mɩw 'wu. ³¹ Da Moizi 'yia we -yɔ, 'in ɲwɛgaga yia ɔ subha. Ɔ mɩ -bha beda ɔ 'ka we yla, 'in ɔ yia Jejitapɛɛ weli 'nɔ, mɩv nɛɛ ɔ -ylɛ:

³² -Amɩ -wa -na dukpasu -Lago.

-Amɩ -wa Ablaamu,

Izaki -yo Zakobuu -Lago.>

'ln Moizi yia tele bhli nyano nya o 'ni 'masleen 'yibha o 'ka -bha -tali.

³³ Jejitape nee o -ylae:

<-ln -sa -na -sakwla bhv 'wu.

Da -in mia de, -mowlo -da -wa.

³⁴ ln ka na nyumaa siaste -yoyi Eziputu -dudu -gu.

'ln in yia wa wieweli 'nu,

'in in yia lasibhli,

in 'ka wa gbu 'wusa.

-ln yi, in 'ka -mi tie Eziputu -dudu -gu.>

³⁵ «O Moizi o Izlaelnyuma -saa zlume kwnee, 'in wa yia o -yla gbae: «Nyoo palti -mi la -amtaa 'yugalnyo -yo -amtaa gbuwobhunyo nya?», 'mo Jejitape tiea wa 'yugalnyo -yo wa gbuwosanyo nya, -Lagoo 'anzi o 'tialta o 'klu misa -gu -su teklee nyidi, o so nya. ³⁶ Moizi -saa Izlaelnyuma Eziputu -dudu -gu. 'ln o yia gbu 'kadu -yo gwedigbunya lenu Eziputu -dudu -gu, *gumunyu Zalu -gu, we -yo da beblee zuu glu 'so nukple.

³⁷ «O Moizi gba 'yaa Izlaelnyuma -ylae:

<-Lago yia aun o gbuu -falupanyo yabhlo yoo 'paa,

'mi 'bhisa.

Amtaa zuaylinyume yabhlo o yia -mia.>

³⁸ Da Izlaelnyuma gbelia 'wlu da beblee, oo Moizi mi -bha. Mo -zea 'kolu, -Lagoo 'anzi gbaa o -yla gbu Sinaii -gogo 'wlu -yo -amtaa dukpasi nyidi. Mo -yla -Lago gbaa 'yliyogaweli, 'in o yia we -aun -yla gba.

³⁹ «'ln -amtaa dukpasi 'ni 'yibha wa 'ka o 'nonwe zu. 'ln wa yia o kwnee -sa, wa dli 'yibha wa 'ka Eziputu -dudu -gu lubhiti. ⁴⁰ Wa nee *-Awloun -ylae:

<-ln nu -aun -yla -Lagonya le,

we 'ka -aun 'yugali.

Nu, oo Moizi o -saa -aun Eziputu -dudu -gu,

-we yla ɔ, -a 'ni we -yi.>

⁴¹ Tɔn, wa yia 'bhliyu bhla, 'in wa yia we bubɔ. Wa sɔɔ lenulu ka wa 'muna 'wulaa 'gbu, 'in wa yia we 'feti -sa. ⁴² 'In -Lago yia wa -bligu palt. ɔ yia wa kwe -yɔsa, wa 'ka yalili bubɔ. We mi 'sa celɔda -Lagɔgbu -falɔpanyaa 'sebhe 'wue:

ɔzlaelnyuma, 'lee -amɪ a 'nyea 'nɔɔlunya

-yɔ -zila bubuluu tɔba,

-zuv glu 'sɔ nukple da beblee yi?

⁴³ -lnnya! A ka amiaa -lago wa laa Molokuu 'naabudu

-yɔ -lago wa laa Wlefanu zuzu 'wobhu.

Nu, -li a nva le, a 'ka we bubɔ, mu -wa.

We 'gbu na yia aun galɪ -zela dudu -putu -gu,

Babilɔngbe luɔ 'pɪɪ.> »

⁴⁴ Etienu nee 'yae: «-Amiaa dukpasɪ ka bhaa *'naabudu yabhlo kaa 'wolanunvee 'sebhe 'gba zɔ, -mɔ da beblee. Sa -Lago 'paa we ɲwee Moizɪ -yla, 'sa wa nva we. Nu, ɔ nee Moizɪ -yla, we 'yli -we ɔ 'yia -yɔ, ɔ nu we le. ⁴⁵ -Muv 'bɪgu, 'in -amiaa dukpasu 'yua yia wee *'naabudu 'wobhu -maanv nya. *-Zozue -galɪ wa 'yu, nyuma -Lago vua wa 'yu, 'in wa yia -maa dudu -gu ladia mni. 'In wa -yɔ wee 'naabudu yia -mɔ mni. 'In we yia -bha -tu tuklu, 'bhie, nyumaa 'wlulapulnyɔ -Davidu nu bhla yia nyini. ⁴⁶ -Davidɪ ka -Lagɔɔ 'nant 'yi, 'in ɔ yia -Lago 'yoo -zlalɪ ɔ 'ka Zakɔbuɔ -Lagɔɔ -budu 'subha. ⁴⁷ 'In nyumaa 'wlulapulnyɔ *Salomɔɔ 'subhaa wee -budu -Lago -yla.

⁴⁸ «'In, -zugba, Yalɪ -Lagɔ'ɔ -dɪɪ nyumɛ 'subha 'subha -budu zɔ la. Sa -Lagɔgbuɔ -falɔpanyɔ gbaa we 'sa. ⁴⁹ Jejitape nee:

ɔYalɪ -wa na 'ɲnumukpe,

'in dudu -gu na dia na bhv la.

-Budu -mumu a mneni a 'ka 'mɪ -yla 'subha?

'In da in mneni in 'ka ladia?

⁵⁰ 'Lee -amɪ 'ni we 'de weee lalaa?> »

⁵¹ Etienu nɛɛ 'yae: «-Glactaan yukwliyɔsulonya, amɪaa dli -yɔ amɪaa yukwli mɪ 'wɔsuluda -Lagɔɔ lalawɛli -yla. 'ln a zva -gla Zuzu 'Pɔpa -yla 'kɔmɔv. A 'wlv sa amɪaa dukpasti! ⁵² -Lagɔgbvɔ -falɪpanyɔ -mɔmɔ amɪaa dukpasti 'nɪ 'klyie 'wɔpali? 'ln -wa gbaa zlɛɛ Nyɛɛ Tiklu yabhlogbɔɔ yiyigbɔ, wa ka -maa 'bha. 'ln -slɛɛn, 'mɔ a wlaa, 'n a yia ɔ 'bha. ⁵³ -Lagɔ ka ɔ tite aun yoo 'nyɛ -Lagɔɔ 'anzu sɔ nya. 'ln a 'nɪ we 'nɔŋwɛ zɔ.»

Etienu tɪtlɛ

⁵⁴ Da gbɔwliwɔdunya 'nva wɛlnya -mɪnɪ, 'n 'cɛ yia wa dli yi. Wa lia gla 'wv, 'n wa yia Etienu 'cɛ -yɔ 'pali. ⁵⁵ Zuzu 'Pɔpa mɪ Etienu yɛdaa 'gbɔ, ɔ ylaa yali, 'n ɔ yia -Lagɔɔ 'ŋnɔmɛ 'kadɔ -yɔyɪ, -zugba -Zezu 'yɪligbe -Lagɔɔ lilisɔlv. ⁵⁶ 'ln ɔ nɛɛ: «A -tali, na yɪ yali -yɔ ŋwɛ -kalɪda, 'n, -zugba, *Nyɛɛɛ 'Yu 'yɪligbe -Lagɔɔ lilisɔlv.»

⁵⁷ Tɔvɔn, wa yia 'wukpɪ 'tɪtɛɛ, 'n wa yia yukwli 'wɔsulɔ. 'ln wa 'dɛ weɛ yia ɔ -gɔslo dabɔvɔ. ⁵⁸ 'ln wa -yɔ ɔ 'susue yia 'gbe -gnɪma mɪnɪ, -zugba wa bha ɔ gbɔkɔ 'wv. 'ln -bhayɪnya yia -maa -bananya nyɛmɛsɔyɪ yabhlo wa laa Sɔlv -yɔvɪ, -mɔɔ 'ka we 'yɪliyɔzɔ.

⁵⁹ Da wa mɪa Etienu gbɔkɔ 'wubhada, 'n ɔ yia -Lagɔ bhuhɔɛ, ɔ nɛɛ: «Na -Kanyɔ -Zezu, -n 'bhu na zuzu 'wv.» ⁶⁰ -Mɔv 'bɪgɔ, ɔ yia 'kukolɔ 'sɪbhli, 'n ɔ yia 'wukpɪ 'tɪtɛɛ: «Jejitape, -n 'na dilɪ gbɔnyuu -mɪnɪ 'gba wa 'wlv -nɪ!» ɔ bhɪa 'sa gbagbɛ tɔvɔn, ɔ yia 'yɪ 'mu.

Sɔlv pali -Zeluzalɛmɔv *leglɪzi 'klyie 'wv

8 ¹ Sɔlv -yɔ -wa 'bhaa Etienu ka dli -bhlo.

Weɛ 'yɪ -bhloo 'dɛ nya, wa bhli -Zeluzalɛmɔv leglɪzi 'klyie 'wɔpali. 'ln -Lagɔnyɛmɔ weɛ yia lamnɛni Zudɛɛ -yɔ Samalɪi -dɔvɔ -gɔ. -Zezuu tɪtɪɛnyɛ 'dɛkpɔa -tva -Zeluzalɛmɔ. ² 'ln nyɛmɔ -wa zva -bha -Lagɔ, yia Etienu 'kwɛ -gɔ wili bhabha, 'n wa yia ɔ 'bhlu.

³ Sɔlv 'temanta 'kva la, ɔ 'ka leglizɔ lasa, -zugba ɔ mni -budunya zɔ -bhlo -bhlo, 'n ɔ kpa -Lagɔnyuma, nukpasia -yɔ 'ɲwnɔ ɔ pa wa -kaslv 'wv.

Filipɔ gbaa -Lagɔgbv Samalii -dɔdv -gv

⁴ -Lagɔnyuma -wa mnenia la dɔdv weee -gv, wa mni mɔ, wa yi mɔ, -Lagɔgbv gbabue nya. ⁵ Filipɔ yia Samalii 'gbe 'kadu yabhlo nukplɛ mni, 'n ɔ yia -mɔ nyuma -yla -Lagɔ -Bhasanyɔ gbv -gbabue bhli. ⁶ Nyumaa -zlo pulva Filipɔ wɛlv yukwli flilu, -we wa 'nva, 'n gwɛdigbv ɔ nva lɛ, wa yia -yɔ 'gbv. ⁷ Nu, zuzu 'nyii yia guzɔnyaa -zlo 'wɔtla 'wukpɔkpe nya, 'n 'kukunya -yɔ 'tɔgtɔgɔnya duun yi 'yaa 'pv. ⁸ 'n we yia 'muna 'kadu -zɛ, weee 'gbe -mni nukplɛ.

⁹ We bhla, nyumɛ yabhlo mɔ 'cɔn weee 'gbe nukplɛ, 'mɔ wa laa 'Simɔɔ. -Dlabhia -nyakpɔ nɔnyɔ -wa. 'n ɔ subhalɔ *Samalii -nyuma weee ɲwɛgaga. 'n ɔ laa ɔ 'dɛ nyumɛ -zɔnv. ¹⁰ 'n we 'ka 'nyenyɛyua -yɔbhv, we 'ka nyuma kpasɔ ylɔ, wa 'dɛ weee pulva ɔ yukwli flilu. Wa nɛɛ: «ɔ nyumɛ -mɔnɔ, -Lagɔ 'tɛtɛ -wa, -we wa laa 'Tɛtɛ 'Kadɔ.» ¹¹ ɔ ka -dlabhia -nyakpɔ nɔda -gwɛ, -zugba we subhalɔ nyuma ɲwɛgagaa 'gbv, wa pulva ɔ wɛlv yukwli flilu. ¹² 'n -Lagɔ nyumaa 'wlulapɔgbv -yɔ -Zɛzv Klisu gbv -zɔnv Filipɔ gbaa. -Wa weee ɲwnua we -yɔ, nukpasia -yɔ 'ɲwnɔ, 'n ɔ yia wa batizee. ¹³ 'Simɔɔ 'dɛ ka we -yɔɲwnv, 'n wa yia ɔ batizee. ɔ yia Filipɔ kwesi -tv. Gwɛdigbv -yɔ gbv 'kadɔ mia lɛnvda, -we ɔ yia -yɔ, 'n we yia ɔ ɲwɛgaga -subhalɔ.

¹⁴ -Zɛzv tiɛtienya mta -Zeluzalɛmɔ 'nva nu, Samalii -nyuma ka -Lagɔgbv -yɔɲwnv, 'n wa yia wa -gbe Pielɔ -yɔ *Zaan tie. ¹⁵ Da Pielɔ -yɔ Zaan nyinia Samalii -dɔdv -gv, 'n -maa yia -Lagɔ bhuhɔe, -wa ɲwnua -Lagɔgbv -yɔ, wa 'ka Zuzu 'Pɔpa 'yɔ 'gbv. ¹⁶ Nu, Zuzu 'Pɔpa 'nɔ wa glaa nyumɛ yabhlogbɔ -gv lasibhli -slɔ. Nyumaa -Kanyɔ -Zɛzv 'ɲnɔ nya -bhlogbɔ wa batizea wa. ¹⁷ 'n Pielɔ -yɔ Zaan 'sɔ yia wa sɔ 'wluo lapalɔ, 'bhie, wa yia Zuzu 'Pɔpa 'yɔ.

¹⁸ Da 'Simɔɔ 'yia we -yɔ nu, -Zɛzv tiɛtienya -ka nyuma -wa ɲwnua -Lagɔgbv -yɔ sɔ 'wluo lapalɔ, 'n wa yia -Lagɔ Zuzu nu, 'n ɔ yia Pielɔ -yɔ Zaan

'gwezi -la. ¹⁹'In ɔ nɛɛ: «A 'nye 'ya -amɪ wee se -mɪnɪ, 'in -ɔ un -ka sɔ 'wluo lapali, -mɔɔ 'ka Zuzu 'Pupa 'yɪ!»

²⁰'In Pielt yia we 'bigupali ɔ -ylae: «-In -yɔ -na 'gwezi 'bhu la dabudu! -We ka gbɔ -wa, -mɪ dlu, -Lagɔɔ wlawlalu mia, wa mneni wa 'ka we zɔ 'gwezi nya!

²¹-Na dli 'nɪ 'ylinanɪ -Lagɔ 'yliya 'wɔɔ 'gbu, -in 'nɪ -lu yabhlogbɔɔ -ka gbɔ -mɪnɪ 'wɔ. ²²-In 'bhiti -na dli, -in bhuhhoe Jejitape, -de ɔ mneni ɔ 'ka -na 'wlukɔɔn lapupalte 'nyuu -yɔgbɔ 'wɔtɪ? ²³Na yɪ we -yɔ nu, -in 'te dli kalɔ, 'in -in mɪ gbɔnyuuu gaylo nya.»

²⁴'In 'Simɔɔ nɛɛ Pielt -yɔ Zaan -ylae: «Amɪaa 'de bhuhhoe -Lagɔ na -nu nya. -Delee gbɔ -we a gbaa da, we yɪ 'mɪ yɪ.»

²⁵-Mɔɔ 'bigu, wa bhɪa -we ka da wa 'yɪa, we -yɔ -Lagɔgbɔɔ gbagbɪe, 'in waa -Zezuu tietienya 'sɔ yia lubhiti -Zeluzalemɔ. Wa mɪ mnɪda, -zugba wa -yɔ -Lagɔgbɔɔ gbagbɪe mnta Samalii 'gbe duun nukple.

Filipu -yɔ Etiopiyu gbelia

²⁶Jejitapeɛ 'anzɪ yabhlo nɛɛ Filipu -ylae «'Yɪɔɔ 'wɔsɔɔda lilisɔɔ, 'yoo -we 'bhua -Zeluzalemɔ, 'in we yia -Gazaagbe 'wɔ mɪnɪ, -in -sɔ 'wɔ, -in mɪnɪ -mɔ.» -Bɔsɛ -dudu bebleɛ -gu -wa.

²⁷-Bha -bhlokpade, Filipu -sɔa 'wɔ, 'in ɔ yia mɪnɪ. 'In ɔ -yɔ nyɪmɛ yabhlo yia gbeli, lɛlɛɛɛnyɔ yabhlo -wa. Etiopii -dudu -gɔɔ 'wlulapulɔɔwɔɔ Kandasu lubho ɔ nua, 'ɲnumnɪlii 'yliyɔɔnyɔ 'kadu -wa. -Zeluzalemɔ ɔ yia, ɔ 'ka -Lagɔ bɔbɔ, ²⁸'in ɔ mia ɔ dudu -gu lɔmnɪda. ɔ mɪ ɔ numɛsɔɔn -wotloo 'wɔ, -zugba ɔ zɛɪ 'sebhe -we -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ *Ezaii cɛɪa. ²⁹-Lagɔɔ Zuzu nɛɛ Filipu -ylae «-In mɪnɪ, -in nyɪnɪ -wotloo mia nɪ -yɔ.»

³⁰Filipu -yɔ -gwagwɪe yia we -yɔnyɪnɪ, ɔ 'nua -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ Ezaiiii 'sebhe Etiopiyu mia zɛɪda nɪ, 'in ɔ yia ɔ layɪbha. ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-We -na zɛɪa dɛ, -na nu we 'wɔlaa?»

³¹ -Moo nɛɛ ɔ -ylae: «Nyume 'ni 'mi -yla we gwe -sa, sa un 'ka we 'wulanva?»
 'In ɔ nɛɛ Filipu -ylae: «-In -gbla -wotloo 'wu, -in -di 'mi kwesi la.» ³² -

Lagɔsebheɛ 'ya -we ɔ mia zelida mu nu:

«ɔ 'wlv sa bhlabhle -we wa kwa we 'bhalida,
 ɔ 'ni nwe gba.

'In ɔ 'wlv sa *bhlabhleyu -we'e gba,
 we nyanu -gudinyɔ 'yu,
 ɔ 'ni nwe gba.

³³ Wa ka ɔ 'wvtt 'kienyi,
 ɔ 'ni -gugbugbanyɔ tuklu 'yi.

Nyɔɔ 'ka ɔnsv 'yuaa 'di -sa?
 Nu, wa ka ɔ lasa dudu -gu.»

³⁴ Etiopiyu nɛɛ Filipu -ylae: «-Na zukpa -wa, nyɔɔ ka gbu -Lagɔgbu -falɔpanyɔ gba sa? ɔ 'dɛɛ gbu -wa yaayɪ, nyume -putuu gbu ɔ gbaa yi?»

³⁵ Tɔun Filipu yia we -gusa. 'In ɔ yia wee -Lagɔsebheɛ 'ya kibhe -muni -gu -Zezuu gbu -zɔnsv gbagbie bhli ɔ -yla. ³⁶ Wa mi sa mnida, 'in wa yia 'yloogblu da yabhlo 'nyu yɪ, 'in Etiopiyu nɛɛ: «Nyu mia da! Lɛɛ -lu ka 'gbu -in 'na 'ka 'mi batizea?» [³⁷ Filipu nɛɛ ɔ -yla: «Wa mneni wa 'ka -mi batizee, -zugba -in -ka -Zezu dli -gu zu dli weee nya.» Etiopiyu nɛɛ: «In zu we dli -gu nu, -Zezu Klisi mi -Lagɔɔ 'Yu nya.»]

³⁸ Tɔun, ɔ yia -wotloo 'yligbeli, 'in Filipu -yɔ ɔ 'sɔ yia 'nyu lu -bho, 'in Filipu yia ɔ batizee. ³⁹ Da wa 'tlaa 'nyu lu ni, 'in -Lagɔɔ Zuzu yia Filipu -bha lasali, Etiopiyu 'ni 'masleen ɔ 'yi. Tɔun, 'in ɔ yia ɔ 'yloogblu 'wubhu 'muna nya.

⁴⁰ Filipu mia ni, -moo mi Azɔv! -Lagɔgbu -zɔnsv ɔ gbaa 'gbenya nukple. Danya ɔ plila tuklu, ɔ 'ka Sezalee nyini.

Solu 'bhitia dli, 'in c yia c 'de -Zezu yoo 'nye

(Lngb 22.6-16, 26.12-18)

9 ¹We bhla, Solu gbaa 'komsu c 'ka Nyumaa -Kanyo c 'bunonya 'bha, 'in c yia *-Lagobubonyaa -kanyo 'kadu 'yia mni -Zeluzalem. ²'In c nee -moo -yla, -moo celi 'sebhenya *-Lagobudunya 'wu -Damastibe nukple. Nyuma -wa mia -Zezuu 'Yloogblu -gu, c -ka -mo wa yli, c kpa wa, we yi nukpasia -zeoo, we yi 'hwni -zeoo, c Solu 'ka wa 'llukpe pali, 'in c 'ka wa -Zeluzalem kwa.

³Ɔ mi sa -Damast mnta, c 'ka wee 'gbee 'hwe -yoba yi, toun, san yabhlo yia yali 'bhu, 'in we -nyumali yia c gbeli. ⁴'In c yia bhli dudu, 'in c yia weli yabhlo 'nu. -Muu nee c -ylae: «Solu, Solu, lee ka 'gbu -na pali 'mi 'klyie 'wua?»

⁵'In c yia we 'bigupali: «Na -Kanyo, nyoo -in -mia?»

«-Ami -Zezu, -in mia 'klyie 'wupalida, -ami -wa. ⁶-In -so 'wu, -in pla gbe ni 'wu, 'in -we -in 'kaa lenu, wa 'ka we -mi -yla gba.»

⁷Nyuma -wa -yo Solu 'so mia, wa yia 'yiligbe, wa'a -sa gbu -gu nyano nya. Weli -we gbaa 'nu wa nu we, 'in wa'a 'yi nyime yabhlogbo -yo. ⁸Solu 'kaa dudu 'wusa, c 'yli mi -bloda, -zugba c'c 'yi -lu yabhlogbo -yo. Ɔ so wa kpa la, 'in wa -yo c 'so yia -Damast pla. ⁹Ɔ li 'yli ta, c'c 'yi la, 'in c'c li, c'c 'ma.

¹⁰-Zugba -Zezuu 'bunonyo yabhlo wa laa Ananiast c mi -Damast. Nyumaa -Kanyo nee c -yla -mo c 'yli 'wu: «Ananiast!»

'In c yia 'hwnu, c nee: «Nyumaa -Kanyo, -ami ni.»

¹¹Nyumaa -Kanyo nee c -ylae: «-In -so 'wu desleen, -gwele wa laa 'Wusna -Gwele, -in 'plili we -gu. -In mni Zudasu -budu zo, Talisyu yabhlo wa laa Solu, c mi -Lago bhuhoda, -in 'yubha c -yola. ¹²'In -mo c 'yli 'wu, c ka nukpasu yabhlo wa laa Ananiast -yoyi plada, 'in -mo yia c sonya -gu lapali, 'in c 'ka lalolu 'yi.»

¹³Ananiast yia we 'bigupali: «A! Na -Kanyo, in ka 'nu nyuma duun 'hwee nu, nyime ni ka -na nyuma tiklu gbonyuu 'wluo nu -Zeluzalem. ¹⁴'In -seli c

yia da, -Lagobubonyaa -cian ka we se ɔ 'nyɛ, nu, nyuma weee, -wa gbaa -na 'ɲni, ɔ kpa wa, 'in ɔ 'ka wa 'llukpe palɔ.»

¹⁵ Nyumaa -Kanyɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-In mni! Nu, in ka -bha nyume -mɔni -sa na lubhonulu yabhlo nya. Nyuma -wa 'nia Zuifu klaa, wa dɔdɔv 'wlulapɔlunya klaa, Izlaelinyuma klaa, ɔ 'ka wa na 'ɲni -sloɔ. ¹⁶ Sa ɔ 'kaa sia na 'ɲnu 'gbu, na de yia -mvɔ ɔ -sloɔ.»

¹⁷ Tɔvɔn, Ananiast yia mni. ɔ nyinia wee -budu zɔ, 'in ɔ yia Sɔlv sɔnya -gv lapalɔ. 'In ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «Sɔlv, na bheli, da -in mia yida ni, Nyumaa -Kanyɔ -Zezu ka -mi 'klutlalt 'yloogblɔ. Mɔ tiea 'mi, -in 'ka lalolu 'yi, 'in Zuzu 'Pupa 'ka -mi ye.» ¹⁸ -Bha -bhlokpade, -lu yabhlo 'bhua Sɔlv 'yliya 'wɔ gaza -kwikwi 'bhisa, we yia bhli, 'in ɔ yia layiyɛ lolu bhli. ɔ -sɔa 'wɔ, 'in wa yia ɔ batizee.

¹⁹ Tɔvɔn, ɔ bhia lilie, 'in 'kua yia ɔ 'yli yi.

Sɔlv gbaa -Lagɔgbɔ -Damasi

Sɔlv -yɔ -Zezuu 'binɔnya ka -tv 'yɔ sanume nya -Damasi. ²⁰ ɔ yia -bha -bhlokpade -Zezuu gbɔv gbagbie bhli *-Lagɔbudu zɔ. ɔ nɛɛ: «-Zezu mi -Lagɔv 'Yu nya.» ²¹ Nyuma -wa 'nua ɔ weli, ɲwegaga yia wa subha, 'in wa nɛɛ: «Nyume -ɔ palɔdaa nyuma -wa gba -Zezuu 'ɲni 'klyɛ 'wɔ, mɔ 'ni de mu? 'In gbu -gble sa, ɔ 'ni de wa kpa yi, 'in ɔ 'ka wa -Lagobubonyaa -cian kwaa?»

²² Yɔl weee nya, Sɔlv gbaa -Zezuu gbu 'tite nya. Da ɔ gbaa -Zezu -wa -Lagɔv -Bhasanyɔ ni, Zuifunya mia -Damasi, -we wa 'kaa gba, we 'ni -mi.

²³ Yɔl sanume plia, 'in Zuifu yia 'wɔlanvnnv, wa 'ka Sɔlv 'bha. ²⁴ 'In Sɔlv yia we 'nv. 'Yɔl weee nya, zɔl -yɔ sabɔ, -zugba wa mi gbee plalɔdanya ɲweguda, wa 'ka ɔ 'bhaa 'gbu. ²⁵ Yɔl yabhlo nya, sabɔ, nyuma -wa -yɔ Sɔlv 'sɔ mia, wa yia ɔ -cɔce 'wɔ ladɔ. 'In wa yia ɔ 'suo -we gbelia 'gbe, we 'wɔlubitɔ -lalt, 'in wa yia ɔ we lvɔ lasibhli.

Sɔlv mi -Zeluzalemv

²⁶ Sɔlv nyinia -Zeluzalemv ni, 'in ɔ yia -Zezuu 'binɔnya lubhobhoe layla. -Maa weee yia ɔ sɔsve bhli. Wa 'yabhlo 'ni we dɔl 'wɔdɔ ni, Sɔlv mi -Zezuu

'bunonyo nya. ²⁷ Banabasi yia o 'wobhu, 'in o -yo o 'so yia tietienyaa -gbe mni. 'In o yia wa -yla Solu gbu gba. Sa Solu -yo Nyumaa -Kanyo 'so gbelia, 'in o yia o -yla gbu gba klaa, 'in sa Solu gbaa -Lagogbu -Zezuu 'hni nya -Damasi, -zugba nyano 'ni o dlu -mi, Banabasi yi 'yaa -muv gba wa -yla. ²⁸ -Muv bhla, Solu -yo tietienya mi. O mni, 'in o yia wa -gbe -Zeluzalem, -zugba o gba -Lagogbu Nyumaa -Kanyo 'hni nya, nyano 'ni o dlu -mi. ²⁹ Zuifu -wa gbaa glekweli, o -yo wa yia 'wugbeli, 'in wa yia weli 'wusali. Nu, -maa mi o dideda, wa 'ka o 'bha. ³⁰ -Lagonyuma 'nva sa we, 'in wa yia Solu Sezalegbe 'wu kwa. 'Bhie, wa yia o yoo 'pa Talstige nukple.

³¹ -Muv bhla -leglizu -yo -dlu, Zudee -yo Galilee -yo Samalii -dudu weee -gu. -Zugba wa temani dli, 'in wa zu Nyumaa -Kanyo 'nuhwe. 'In Zuzu 'Pupa yia wa 'wusa, 'in wa yia 'wzumante bhli.

Eneee puepuegbu

³² We -ka Piel, -moo mia dudu weee -gu 'plilida -Lagonyuma 'wutale nya. 'Yi yabhlo nya, 'in o yia -Lagonyuma -wa mia Lidaagbe nukplee -gbe mni. ³³ 'In o yia -mo nyime yabhlo wa laa Enee 'yi, -zugba -moo pi -moo -bita -gu la -zu gbeta, o 'kukuee 'gbu. ³⁴ Piel nɛɛ o -ylaɛ: «Enee! -Zezu Klisti ka -mi pue. -In -so 'wu, -in gli -na -bita -na 'de nya.» -Bha -bhlokpade Enee -soa 'wu. ³⁵ Lidaa -nyuma weee -yo Saloon -dudu -gu -nyuma weee 'yia o -yo nda ni, 'in wa yia -Lago pla.

Tabitaa soa 'wu tlutle lu

³⁶ Nu, 'hwno yabhlo mi -Zopeegbe 'wu, -Zezuu 'bunohwno o mia. 'Mo wa laa Tabitaa, we ji -wa «lue»^b glekweli 'wu. 'Yi weee nya, o nva gbuzonu gbu le, 'in o bea bobabhanya -yo. ³⁷ 'Yi yabhlo nya, 'in o yia gu bhli, 'in o yia tli. Wa budoa o 'kwie, wa yia we lapali -budu 'wlu, -mo komi yabhlo zo. ³⁸ -Zezuu 'bunonya -wa mia -Zopee, wa ka 'nu nu, Piel mi Lidaagbe 'wu, -we mia -Zopee

^b9.36 -Dokasi.

kwesi. Wa yia nyuma 'sɔ tie, nɛ, wa mni ɔ laa wɛlt nɛ nya: «-Na zukpa -wa, -in 'na -gwɛlt -mɔ -nɛ. -ln yi!»

³⁹ Tɔɔn, Piɛlt -sɔa 'wɔ, 'in ɔ -yɔ wa yia mni. Da ɔ nynia -mɔ, 'in wa yia ɔ wee komi -we mia -budu 'wlu zɔ kwa. -Dugbanɔni weee bea ɔ kwesi wie nya. Zɔbana -yɔ -bana -we Tabitaa nva lɛ, -zugba ɔ -ga 'yliyɔ, 'mu wa -slolua ɔ 'klɔ.

⁴⁰ Piɛlt wɛlia nyuma weee -budu zɔ, ɔ kulva 'kukolu 'yli, 'in ɔ yia -Lago bhuhoe. ɔ 'bhitia 'kwiee gbegbeɛn, 'in ɔ nɛɛ: «Tabitaa, a -sɔ 'wɔ!» Tabitaa -bloa 'yli, ɔ 'yia Piɛlt -yɔ, 'in ɔ yia 'wɔsɔ, ɔ yia ladi. ⁴¹ Piɛlt kpaltɔ ɔ sɔ -yɔ, 'in ɔ yia ɔ 'wɔbhu. ɔ laa -Lagonyuma -yɔ -dugbanɔni, 'in ɔ yia ɔ wa 'klɔslolu, -zugba ɔ -ga 'yliyɔ. ⁴² -Zopeegbe 'wɔ -nyuma weee yia we 'nɔ. -Bha nyuma duun zva Nyumaa -Kanyɔ dli -gɔ. ⁴³ Piɛlt ka 'yɛ sanɛme li -mɔ -Zopee, -zelibhanyɔ yabhlo wa laa 'Simɔɔ -gbɛ.

Kɔlɔnɛɛ 'ylikakɛ Sezalegbe 'wɔ

10 ¹ -Mɔ Sezalee, nɔkpasu yabhlo mi -mɔ, 'mɔ wa laa Kɔlɔnɛɛ. Wɔmɔsɔ 'slɔjaa 'wlu ta lɔ -slɔja glɔ gbu -zakpa -bhlo wa laa Italii -nyuma, wa 'yugalinyɔ ɔ -mia. ² Nɔkpasu -mɔni, -Lago ɔ zva -bha. 'ln ɔ -yɔ ɔ -buduɔwɛɛ -nyuma sɔ sɔa -Lago. Zuifɔs bobabhanya duun ɔ saa 'wɔ. 'ln ɔ bhuhoea -Lago 'kɔmɔsɔ. ³ 'Yɛ yabhlo nya, jibheza, lɛlu tanɔ nya, -Lagoɔ 'anzi yabhlo yia ɔ 'klɔtlaltɔ ɔ 'yli 'wɔ. Kɔlɔnɛɛ yia we -yɔyɛ vaa. 'ln -mɔsɔ yia ɔ -gbɛ pla. 'ln we nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «Kɔlɔnɛɛ!»

⁴ ɔ ylaa -Lagoɔ 'anzi tenyii, 'in -nyanɔgbɔ yia ɔ -kpaltɔ. ɔ nɛɛ we -ylɛɛ: «Na -Kanyɔ, lɛɛ -lu we -ma?»

-Lagoɔ 'anzi yia we 'biɔupaltɔ ɔ -ylɛɛ: «-Na -Lagoɔ bhuhoe wɛlt -yɔ zɔzɔnɔnya -in nva bobabhanya -yla lɛ, -Lago ka we gbɔ -yɔɔɔnɔni. ɔ 'nɛ -mi 'wɔdlɔ. ⁵ -ln tie dɛslɛɛn nyuma -Zopee, nyɛme yabhlo mi -bha, 'mɔ wa laa Simɔ Piɛlt. Wa -yɔ ɔ 'ka yi. ⁶ -Zelibhanyɔ wa laa 'Simɔɔ, -ɔ ka -budu mia gumunyuu -gɔgɔ -gɔ nɛ, ɔ -gbɛ Piɛlt mia.» ⁷ Da -Lagoɔ 'anzi -we -laa ɔ wɛlt mɔni, tɔɔn, 'in Kɔlɔnɛɛ yia ɔ zɔlubhonɔnya 'sɔ -yɔ ɔ 'slɔjayu yabhlo mia ɔ lubho nuda la. Nɛ,

ɔɔ 'slɔjayu mia, -Lagɔ -mɔɔ zu 'yaa -bha. ⁸ Gbu -we 'plɔ, ɔ gbaa we 'bɪgu wa -yla weee 'bhie, ɔ yia wa tie -Zopee.

Pielu 'ylikakte -Zopeegbe nukple

⁹ We zɩ zɩta, da wa mia -slɔ 'yloogblɔ, 'un wa mɩ -Zopee -yɔ ɔɩpada, -bha Pielɩ -gblaa -budu 'wlu^c. Midiii gbɛgbɛun, ɔ -gblaa -mɔ, 'un ɔ 'ka -Lagɔ bhuhhoe. ¹⁰ -Slɛɛn, ŋwɔ 'bhaa ɔ, ɔ 'yɪbha ɔ 'ka li. Da wa mia ɔ -yla lililu pida, -bha -lu yabhlo -Lagɔ 'paa yoo yia ɔ 'yli -gu. ¹¹ ɔ 'yɪa yalɩ -yɔ ŋwɛ -kalɩda, -bha -lu yabhlo 'bhua -mɔ. Wee -lu mia, we 'wɩ sa 'naa 'kadu, mu 'bhua yalɩ, nɛɛ -lu wa kpa la gwɪgwɪ -mnua 'yli, 'un we yia kwli. ¹² 'In numa weee -we kaa 'lali -mnua klaa, lagbizeli -numa klaa, we -yɔ zia weee mɩ we 'wɩ. ¹³ Welɩ yabhlo nɛɛ ɔ -ylɛ: «Pielɩ, -in -sɔ 'wɩ, -in 'bha, 'in -in 'ka li!»

¹⁴ Nu, Pielɩ 'paltɩ we 'bɪgu: «'Ao! -lnnya! Na -Kanyɔ, -we ka gbɩ -wa, in 'nɩa -slɔ pɔnkanumɛ -yɔ -na -gba li.»

¹⁵ Wee welɩ -bhlokpade -zakpa 'sɔnu yia gba, we nɛɛ: «-We -Lagɔ tɩa 'wɩ 'wlalaa nɩ, -mɩ 'na 'yɩlɩ we pɔnkalu 'bhisa -nɩ.» ¹⁶ We 'plɩlɩ 'wɩ la -zakpa ta, 'in wee -lu yia yalɩ lumni.

¹⁷ Nu, -we ɔ 'yɩa dɛ ɔ 'yɩlɩ 'wɩ, we 'ji Pielɩ 'yɩbhaa ɔ 'dɛ la, 'lee sa -mɩv 'ji 'ka -mia? Wee bhla nɩ nya, nyuma -wa Kɔlɔnɛɩ tiea, wa yia 'Simɔɔɔ -budu -yɔlayɩbha. Nu, -slɛɛn wa mɩ ɔ -buduu klolo ŋwɛɛ. ¹⁸ Wa laa, 'un wa yia layɩbha: «'Lee -budu nɩ ŋwɛɛ Simɔ Pielɩ mia yɩ?»

¹⁹ Pielɩ mɩ -slɔ -we ɔ 'yɩa ɔ 'yɩlɩ 'wɩ, we 'ji -gu 'wlukvun lapupalɩda, -bha -Lagɔɔ Zuzu gbaa ɔ -ylɛ: «-In -talɩ, nyuma ta mɩ -na da -talɩda. ²⁰ -In -sɔ 'wɩ, -in 'sibhli la. 'In -in 'na kpekeli -nɩ, -in -yɔ wa 'sɔ mni, -amɩ tiea wa.»

²¹ Pielɩ 'sibhli la, 'in ɔ nɛɛ waa nyuma -ylɛ: «Nyume yabhloo da a mia -talɩda yɩ? -Amɩ -wa. -A 'nɩ -mɔ? Lɛɛ gbɩ 'wɩ a yɩ -nya?»

²² Wa nɛɛ ɔ -ylɛ: «Kɔlɔnɛɩ -ɔ -wa Wɩɔmɩv 'slɔjaa glɩ gbuu 'yugalɩnyɔ nɩ, mɔ tiea -aɩn. Nyume tiklu -wa, 'in ɔ zɩa -Lagɔ 'nɔŋwɛ. Zuɩfɩv dɩdɩ -gu -nyuma

^c10.9 Wee -buduu -ba -bɛdlɛɛ.

weee saa ɔ zuzɔnu 'di. 'Yl yabhlo nya, -Lagɔ 'anzi yabhlo yia ɔ 'tulua yi. Nu, ɔ tie -mi nyuma 'wu. Wa la -mi, -in yi ɔ -gbe, 'in wɛlnya -in 'kaa gba, ɔ 'ka we yukwli pulɔ.» ²³ Tɔn, Piel yia wa 'wɔbhu ɔ 'lakpanya nya, 'in wa yia ɔ -gbe -gu.

Zlu zlia, 'in Piel yia 'wusɔ. 'In ɔ -yɔ wa 'sɔ yia mni. -Lagɔbhelia -tɔlva -wa mia -Zopee, -maa yia wa yoo kwa. ²⁴ We zlu 'sɔnu zlia ni, 'in wa yia Sezalee nyini. Kɔlɔnɛi ka ɔ -buduɔwɛɛ -nyuma -yɔ ɔ jijli -talea la. Wa ka 'wlugbeli ɔ -budu zɔ, -zugba wa wu Piel. ²⁵ Da Piel nyinia Kɔlɔnɛi -buduɔwɛɛ, ɔ 'ka plaa yi, -bha Kɔlɔnɛi yia ɔ yoo -saa. 'In ɔ yia 'wɔkwli tenyii, ɔ 'ka Piel fusa, -mɔ 'nuɔwɛzɔvɛ nya. ²⁶ 'In Piel yia ɔ 'wɔbhu. ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-In -sɔ 'wu, nu, nyume -ami -mi 'ya.» ²⁷ 'Bhie, ɔ yia gbada -tu Kɔlɔnɛi nya. 'In ɔ yia -budu zɔ pla. Piel yia nyumaa -zlo -yɔyɔ 'wlugbelida. ²⁸ ɔ nɛɛ wa -ylae: «A -yi we 'ji nu, we se 'ni Zuifu -yla -mi, ɔ -yɔ ɔ 'nia -Lagɔ -yi 'ka ladɔ. 'In ɔ 'ni we se -ka, ɔ 'ka -mɔ -budu zɔ pla. -Lagɔ ka 'mi we 'kluslolu nu, in 'na ylali nyume yabhlogbɔɔ pɔnkanyɔ -yɔ titinanyɔ 'bhisa -ni. ²⁹ We 'dɛɛ 'gbu, da a laa 'mi, 'in in yia yi, 'in in 'nia -gla zu. -We ka 'gbu a yia 'mi la, in 'yibha in 'ka we 'nu.»

³⁰ Kɔlɔnɛi yia we 'biɔpali: «We 'yl -mnva ni, wee lelɔ -bhlokpade nya, 'ylugbagbu lelu tanu nya, in mi -Lagɔ bhuhhoeda na 'dɛɛ -gbe. -Bha -bhlokpade nyume yabhlo kaa lilibana 'wu tlalia 'mi 'klɔ. ³¹ 'In ɔ nɛɛ 'mi -ylae: «Kɔlɔnɛi, -Lagɔ ka -na -Lagɔ bhuhhoe wɛlɔ -yɔɔwɔnu. ɔ 'ni zuzɔnu -we -in nua bobabhanya -yla lɛ 'wɔdlɔ. ³² -In tie nyuma -Zopee, Simɔ Pielu -gbe wa -yɔ ɔ 'ka yi. -Zelibhanyɔ wa laa 'Simɔ, -ɔ ka -budu mia gumunyuu -gɔgɔ -gu ni, ɔ -gbe Piel mia.» ³³ -Bha -bhlokpade in tiea nyuma, wa mni -mi 'bu, 'in -in yia yiyigbu -yɔɔwɔnu. -A 'de weee mi -slɛɛn -seli -Lagɔ 'yu, -a 'ka -we Nyumaa -Kanyɔ zua -mi ɔwɛɛ yukwli pulɔ.»

Piel gbaa Kɔlɔnɛi -buduɔwɛɛ

³⁴ Tɔn, Piel 'bhua wɛlɔ 'wu, 'in ɔ nɛɛ: «-Slɛɛn, in ka we 'jiyibheli gbuzɔnu sa nu, -Lagɔ'ɔ gbɔzi nyuma 'wu. ³⁵ Nu, wɛlɔ -gnu -bhlo -bhlo 'wu, nyume -ɔ zua -Lagɔ 'nuɔwɛ, 'in ɔ nua gbu tiklu lɛ, mɔ nania -Lagɔ dudɔ. ³⁶ -Lagɔ ka ɔ wɛlɔ

Izraelinyuma yoo 'pa. Nu, welu -zɔnu -wa. 'ln -Zezu Klisu 'gbu, -a 'ka 'wututue -dlɔɔ 'yɪ -Lagɔɔ -gbe. Ɔɔ -Zezu -wa nyuma weee -Kanyɔ. ³⁷ Bhla -we nya 'Zan *-Batisi gbaa nyuma -yla: «A yi, in 'ka aun batizee», we bhla wee welu -minu dia gwe Galilee. 'ln, -muv 'bigu, -we nua le Zudee -dudu -gu da weee, amiaa 'de -yi we 'ji. ³⁸ Sa -Lagɔ ɲwnaa Nazaletyu -Zezu Zuzu 'Pupaa 'tite nya, a -yi we 'ji. Sa -Zezu 'pluta dudu weee -gu gbuzɔnuv lenue nya, 'in sa ɔ jipea nyuma weee -wa *'Kuzu mia 'klyte 'wupalida, a -yi 'ya -muv 'ji. -We ka gbu -wa, -Lagɔ -yɔ ɔ 'sɔ mi.

³⁹ «-We weee ɔ nua le Zuifuv dudu -gu -yɔ -Zeluzalemv, -amia mi we dayinya nya. Wa ka 'ya ɔ 'bha ɔ *su -gu lakulve nya. ⁴⁰ 'ln 'yɪ 'sɔ we taa zɪ, -Lagɔ yia ɔ 'wubhu tɪtɪnya lv. 'ln ɔ yia we lenv, ɔ 'ka -amia ɔ tietienya 'klɔtlali. ⁴¹ We 'nɪ nyuma weee 'yɪ ɔ, -amia -Lagɔ -saa -bha 'cɪn ɔ gbuv dayinya nya, -amia -wa. Da -Lagɔ 'bhua ɔ 'wv tɪtɪnya lv, -amia -yɔ ɔ lia, 'in -a -yɔ ɔ yia 'ma. ⁴² -Zezu nɛɛ -aun -yla, -a gba -Lagɔgbu nyuma -yla, 'in -a gba nu, 'mɔ -Lagɔ palia la, ɔ 'ka tɪtɪnya -yɔ 'yliyɔganyaa -yɔgbu 'wubhu. ⁴³ -Lagɔgbuv -falɔpanya weee ka ɔ gbuv dayɪgbu gba. Wa nɛɛ: «Nyumɛ -ɔ -ka -Zezu dɪ -gu zv, 'in -Lagɔ tia -mɔɔ -yɔgbu 'wv, -Zezuu 'ɲnu 'titeɛ 'gbu.» »

Nyuma -wa 'nia Zuifv, Zuzu 'Pupa ka wa -gu lasibhli

⁴⁴ Bhla -we nya Pielɪ mia gbada, -wa mia ɔ welu yukwli pulɔda, 'in Zuzu 'Pupa yia wa -gu lasibhli. ⁴⁵ Zuifuv -Lagɔnyuma -wa -yɔ Pielɪ 'sɔ nɔa, -maa 'yia we -yɔ nu, -Lagɔ ka -wa 'nia Zuifv Zuzu 'Pupa -gu lamneni, 'in ɲwegaga yia wa subha. ⁴⁶ 'ln -Lagɔnyuma yia waa nyuma ɲweɛ welu -putunya 'nv, -zugba wa mnunɪ -Lagɔɔ 'ɲnɪ 'kadu.

⁴⁷ 'ln Pielɪ nɛɛ: «Nyuma Zuzu 'Pupa 'sibhli -gu la -aun 'bhisa, -a mneni -a 'ka gba wa 'na batizeli wa 'nyu nya -nu?» ⁴⁸ 'ln Pielɪ nɛɛ, wa batizee wa -Zezu Klisu 'ɲnɪ nya. 'ln wa 'de weee nɛɛ Pielɪ -yla, ɔ -yɔ wa 'sɔ -tv 'yɪ sanumɛ nya.

*Pɔlv saa 'bɪgu dt -Zeluzalemuv leglizt -yla

11 ¹ -Zezuu tietienya -yɔ -Lagɔbhelia -wa mia Zudee -dudu -gu ka 'nu nu, nyuma -wa 'nia Zuifu, wa ka -Lagɔgbv -yɔŋwuu. ² Da Pielt yia lv -Zeluzalemv, -Lagɔnyuma -wa mia Zuifu nya, 'in -maa yia ɔ tv dlt.

³ Wa nɛɛ: «-ln ka nyuma 'nia kni 'wu mu -gbɛ pla^d, 'in -in -yɔ wa 'sɔ yia li!»

⁴ -Bha Pielt gbaa wa -yla, -we 'plia -bhlo -bhlo, we bhlii we gwedɪda, ɔ nɛɛ wa -yla: ⁵ «'Yli yabhlo nya, in mi -Zopeegbe 'wu, da in mia -Lagɔ bhuhoda, 'in -lu yabhlo -Lagɔ 'paa yoo yia na 'yli -gu yi. Wee 'yli 'wu, in 'yia -lu yabhlo -yɔ, -zugba we sibhli la na gbegbɛin. Wee -lu 'wlv sa 'naa 'kadv. We mi lakpada we gwɪgwɪ -mnva 'yli, -zugba we bhv yalt, 'in we yia 'mi kwesi nyini.

⁶ ln ylaa we nukplɛ tenyii, 'in in yia numa kaa 'lali -mnva klaa, -fliinuma klaa, lagbizeli -numa klaa, 'zianya klaa -yɔyi. ⁷ Tɔun, 'in in yia welt yabhlo 'nu, we nɛɛ 'mi -yla: «Pielt, -in -sɔ 'wu, -in 'bha, 'in -in 'ka li!»

⁸ «ln in nɛɛ: 'Ao, na -Kanyɔ, -innya! ln -ka bhaa 'wlv, pɔunkalu -yɔ -na -gba 'ni -slɔ na ŋwɛɛ pla.»

⁹ «ln we 'sɔnv nya, wee welt yia yalt 'bhv, 'in we nɛɛ 'mi -yla: «-We -Lagɔ tta 'wu 'wlalaa ni, -mi 'na 'yult we pɔunkalu 'bhisa -ni.» ¹⁰ We nu 'sa -zakpa ta. 'Bhie, we 'dɛ weee yia yalt lumnu.

¹¹ «We bhla tɔun, nyuma ta -wa 'bhva Sezalee, -wa wa tiea 'mi 'wu, -budu -we ŋwɛɛ in mia, 'in wa yia -bha nyini. ¹² -Lagɔɔ Zuzu nɛɛ 'mi -ylɛɛ: «-ln 'na gbizult nyuma 'wu -ni, -in -yɔ wa 'sɔ mni.» -Amiaa -Lagɔbhelia gbelibhlo -wa -yɔ 'mi 'sɔ yia da -seli ni, ma kwaa 'mi yoo Sezalee. 'ln -a 'dɛ weee yia Kɔlvnɛu -budu ɔ pla. ¹³ -We yla Kɔlvnɛu ni, ɔ yia we gba -ain -yla. Sa ɔ 'yia ɔ -budu ɔ -Lagɔɔ 'anzɪ 'yiligbeda, 'in -muv yia ɔ -yla gba: «-ln tie nyuma -Zopee, nyumɛ wa laa Simɔ Pielt, wa -yɔ ɔ 'sɔ 'ka yi. ¹⁴ Sa -in 'kaa nu, 'in -in -yɔ -na -buduŋwɛɛ -nyuma 'kaa gbv 'wvbhv, ɔ 'ka -mi -yla we gba.»

¹⁵ «Da in bhlii wa -yla gbv -gbagbɛ, 'in Zuzu 'Pupa yia wa -gu lasibhli. Sa we 'sibhlii -amia -gu la we gwedɪlda, 'sa. ¹⁶ Tɔun, Nyumaa -Kanyɔɔ welt ɔ

^d11.3 Glektwelt nɛɛ «knɪplanya».

gbaa zlume, 'in we yia 'mi dlu lasibhli: «*Zaan ka batizee 'nyu nya, nu, -Lago 'ka aun batizee Zuzu 'Pupa nya.»¹⁷ Zli -a nywnua Nyumaa -Kanyo -Zezu Klisu gbu -yo, 'in -Lago yia o Zuzu 'Pupa -aun 'nye. 'Sa -Lago 'nye 'yaa wamia o Zuzu 'Pupa. Nyoo -ami mia, 'in in 'ka gba -we -Lago 'kaa leno, o 'na nunu we le -nia?»

¹⁸ -Lagonyuma 'nva welunya -muni, 'in we yia wa dlu zobeli -dlao. Wa -mnunia -Lagoo 'nyu, 'in wa nee: «Gbuozoo -wa, nyuma -wa 'nia Zuifu, -Lago ka se wa 'nye, wa 'ka wa dlu 'bhiti, 'in wa 'ka 'yliyogage -zoo 'yi.»

Antiosu -Lagonyuma

¹⁹ Etienu tltle 'bigu, 'in wa yia -Lagonyuma 'klye 'wupalie bhli. 'In -maa yia lamneni da weee. Tolva mni Fenisi, Siplu -yo Antiosu. 'In wa -ka -Lagobu gbaa mni, Zuifu 'dekuva -yla wa gbaa we.²⁰ -Muu bhla, Siplu -yo Silenu -Lagonyuma tolva ka Antiosu yi, -zugba wa gba Nyumaa -Kanyo -Zezuu gbuozoo gbu, nyuma -wa 'nia Zuifu -yla.²¹ -Lagoo 'tite -yo wa 'so mu 'gbu, nyuma duun yia wa welt -gu lanwnunu. 'In wa yia wa 'de -Lago yoo 'nye.

²² -Zeluzalemu *leglizi 'nva gbunya -muni, too, wa yia Banabasi tie Antiosu.²³ Da o nymia -mo, sa -Lago nva -Lagonyuma 'nant 'wu, o 'yia we -yo, o yia we 'muna li. 'In o yia wa 'de weee 'kuayli 'pa, nu, wa -tu -Lago 'wu dlu weee nya tiklu.²⁴ Banabasi mi nyume -zoo nya, Zuzu 'Pupa ka o ye, 'in o kaa dlu. 'In we 'gbu nyumaa -zoo yi 'yaa -maa 'de -Lago yoo 'nye.

²⁵ -Muu 'bigu, Banabasi yia Solu dataha mni Talu.²⁶ Da o 'yia o, 'in o -yo o 'so yia Antiosu yi. Wa 'de 'so li -bha -zu -bhlo waa -Lagonyumaa -gbe, -zugba wa slolu nyumaa -zoo dlu -zu gbu. Nu, Antiosugbe 'wu wa laa -Zezuu 'bunya Kletien tiata.

²⁷ We bhla, -Lagobuu -falpanya tolva 'bhva -Zeluzalemu, 'in wa yia Antiosu yi.²⁸ Wa 'yabhlo wa laa Agabus -soa 'wu -Lagoo Zuzu nya, o nee, nyoo 'kadu yia dayli yia duu weee -gu. 'In wee nyoo yia yi bhla -we nya Klodu mia nyumaa 'wlupalunyoo 'kadu nya.²⁹ 'In, -Zezuu 'bunya yia gbu pupali nu, o

-ka -mi -we ɔ -ka 'yi, ɔ wla we, wa 'ka we yoo 'pa, -Lagɔnyuma mia Zudeee dɔdɔ -gɔ wa 'wɔsalu nya. ³⁰'Sa waa -Zezuu 'bɛnɔnya nɔa we. -We wa 'yia, 'ɛn wa yia we Banabasi -yɔ Sɔlv yoo 'nye, 'ɛn -maa yia we leglizu nyuma kpasi kwa Zudee.

Wa 'bhaa *'Zake, 'ɛn wa yia Pielɛ -kaslo 'wɔpa

12 ¹We bhla, nyumaa 'wlulapɛɛnyɔ Ewloɔv bhlia leglizu nyuma tɔlvɔ 'klyɛtɛ 'wɔpaliɛ. ²'ɛn ɔ yia Zaaan bheli *'Zake 'bha tɔgɔgble nya. ³'ɛn da ɔ 'yia we -yɔ nu, we nani Zuifɔ dɔdɔ, 'ɛn ɔ yi 'yaa Pielɛ kpa, *'Floo -we 'nɔa gɔɔ -yɔ -kaa 'fetu bhla. ⁴Ewloɔv kpaa Pielɛ, 'ɛn ɔ yia ɔ -kaslo 'wɔpa. 'ɛn ɔ nɛɛ 'slɔja -mnɔvɔ -zakpa -mnɔvɔ -yla, -maa -ku ɔ ŋwɛ. ɔ 'yubha ɔ 'ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔbhɔ nyuma 'yu, *'Wɔzɛtɛyɛ 'fetu bhia zli. ⁵'Slɔja mi Pielɛ ŋwɛkɔda -kaslobudu zɔ, 'ɛn leglizi yia -Lagɔ bhuhɔda -tɔ tɛklu ɔ 'gbɔ.

-Lagɔɔ 'anzi -saa Pielɛ -kaslobudu zɔ

⁶Yli -we nya Ewloɔv 'kaa Pielɛ -yɔgbɔ 'wɔbhɔ, we sabɔ, -zugba Pielɛ mi 'yɛlaa 'wɔ 'slɔja 'sɔ nyidi. ɔ mi netellukpe 'sɔ 'wɔ gbɔanda, -zugba -kaslobuduu ŋwɛkɔnya 'yɛlɛgbe -kaslobudu ŋwɛɛ. ⁷-Bha -bhlokpɔdɛ Jɛjitapɛɛ 'anzi 'tɛlɛta -bha -kaslobudu zɔ, 'ɛn zli yia -mɔ slo. ɔ zia Pielɛ beta yabhlo kwe, ɔ ganɔa ɔ, 'ɛn ɔ nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «-ɛn -sɔ 'wɔ slɔ!» Tɔn, netellukpenya yia Pielɛ sɔ 'wɔbhɔ, 'ɛn we yia laslo.

⁸'ɛn -Lagɔɔ 'anzi nɛɛ ɔ -ylɛɛ: «-ɛn ji -na -jɛlaa, -ɛn -pla -na -sakwɛla 'bhɔ 'wɔ, -ɛn -gba we 'llukpe!» Pielɛ yia we 'nɔŋwe zɔ. 'ɛn -Lagɔɔ 'anzi yia we -gɔɔɔ ɔ -ylɛɛ: «-ɛn -pla -na -bana 'wɔ, 'ɛn -ɛn yi 'mi 'bɛ.»

⁹Pielɛ mi -Lagɔɔ 'anzi 'bɛ, 'ɛn ɔ yia -kaslobudu zɔ 'tɛla. -We -Lagɔɔ 'anzi mia lɛnɔda, ɔmɔ dlu we 'nɛ gbɔzɔnɔ, 'yɛlaa -ylada ɔ mia. ¹⁰Wa zia -kaslobuduu ŋwɛkɔnyaa tɛnɔ -yɔ 'sɔnɔ -gɔ, 'ɛn netɛ -kɛlɔ -we -galɛta 'gbe, 'ɛn wa yia we -yɔ nyini. Wee kɛlɔ -kɛlɛta we 'dɛ nya wa 'yu, 'ɛn wa yia 'tɛla. Wa kwaa yoo yabhlo -sɛ, tɔn, 'ɛn -Lagɔɔ 'anzi yia Pielɛ kwesi 'bhɔ.

¹¹ Toun, -we 'plta Pielu yibhelia we 'ji, 'in ɔ nɛɛ ɔ dli zɔɛ: «-Sleɛn na yi we -yɔ nu, gbuzɔnu -wa: Jejitape ka ɔ 'anzi tie, 'in ɔ yia 'mɪ Ewloɔvɔ 'tute kwɛɛ -sa. Gbunyuu Zuifu pupalta na 'gbu, 'in ɔ yi 'yaa 'mɪ -mɪvɔ zɔ -sa.»

¹² Da Pielu 'nua wee gbu 'wɔla, 'in ɔ yia Zaan wa laa Maliku 'nyaa Maliii -buduɲwɛɛ mni. Da -Lagɔnyuma duun gbelia 'wlu, -zugba wa bhuhhoe -Lagɔ ɔ 'gbu. ¹³ Pielu bhla -buduu klolo, lubhonuɲwɔ wa laa Wloɔvɔ, 'in -mɔɔ yia -bha -talta yi. ¹⁴ ɔ yibhelia Pielu wɛli, ɔ mɪ 'mɔna lidaa 'gbu, ɔ 'ni -budu -kalu. 'In ɔ -yɔ gwagwie yia gbaa mni nyuma tɔlva -ylaɛ: «Pielu mɪ -buduɲwɛɛ!»

¹⁵ Wa nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Sabhe bhaa ain yi?» 'In ɔ nɛɛ wa -yla: «Gbuzɔnu -wa!» Toun, 'in wa nɛɛ: «-Zugba ɔ zuzu -wa!»

¹⁶ -Mɪvɔ bhla, -zugba Pielu bhla klolo -bhloo 'dɛ. Da wa -kalia -bha, wa 'yia ɔ -yɔ, 'in ɲwɛgaga yia wa subha. ¹⁷ 'In Pielu yia wa -yla sɔ 'pa, a 'mu ɲwɛ. 'In sa Jejitape wɛlia ɔ -kasɔvɔbuɔ zɔ, 'in ɔ yia we 'bugu gba wa -yla. 'In ɔ nɛɛ 'ya wa -ylaɛ: «A gba we 'Zake -yɔ -Lagɔbhelia tɔlva -yla.» 'Bhie, ɔ 'tlaa, 'in ɔ yia da -putu mni.

¹⁸ Da zli zlia, 'in 'slɔja yia gbugblolu, -zugba wa yɪbhala yɪbhala laɛ, lɛɛ -lu yli Pielu. ¹⁹ Ewloɔvɔ nɛɛ wa -tali ɔ da. Wa -talta ɔ da, wa 'ni ɔ 'yi. 'In Ewloɔvɔ yia waa -buduu ɲwɛku -slɔja layɪbha, 'in ɔ nɛɛ wa 'bha wa.

-Mɪvɔ 'bugu, ɔ 'bhua Zudee, 'in ɔ yia Sezalee ladu mni bhla -seleɛ -nu nya.

Ewloɔvɔ ka tli

²⁰ Tili -yɔ Sidɔɔn -nyumaa lililu mia, Ewloɔvɔ dɔɔvɔ -gu we bhua. -Mɪvɔ bhla, Ewloɔvɔ ka wa -yɔ 'cɛ 'pali. Wa bhla wɛli -bhlo, 'in wa yia ɔ komii ɲwɛkɔnyɔ Blasitusti ɔ 'wɔkulu. 'In wa nɛɛ Ewloɔvɔ -ylaɛ: «'Wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ -tu -an nyidi.»

²¹ 'In Ewloɔvɔ yia wa -yla 'yɪ zu. Wee 'yɪ nyina, ɔ yia ɔ 'ɲnumni -bana 'wɔpla, 'in ɔ yia ɔ gbɔwɔbhukpe 'wɔ ladu. 'Bhie, ɔ yia wa -yla gbu lapali -zejila 'wɔ. ²² 'In nyuma yia 'wɔkɔ: «-Lagɔ yabhlo mia dɛ gbada, -mɔɔ 'ni nyume!»

²³ Wee bhla -bhloo 'de nya, Jejitapee 'anzi yia Ewlođu bhutu, ɔ 'ni -Lagoo 'hni -mnunu 'gbu. 'ln -mna yia ɔ li, 'un ɔ yia tli.

²⁴ We bhla, -zugba -Lagoweli -yɔ -gɔwɔlaylimante mni, 'un nyuma nye wa 'de -Lago yoo.

²⁵ Da Banabasi -yɔ Sɔlu bhua wa lubho, 'un wa yia -Zeluzalemu lobhiti. Wa yia 'Zan Maliki 'wɔbhɔ, 'un wa -yɔ ɔ 'sɔ yia mni.

Zuzu 'Pupa tiea Banabasi -yɔ Sɔlu

13 ¹ Antiosɔu leglizi 'wɔ, -Lagɔgbɔu -falɔpanya -yɔ nyumaa gbɔslolunya mia -bha. Wa hni ni: Banabasi, 'Simeɔɔ wa laa nyume -ylukpa, Silentyu Lusiusu, nyumaa 'wlulapilunyɔ Ewlođu Antipasɔu jijli -tale Manaee -yɔ Sɔlu. ² Yli yabhloo zli, da wa mia -Lago bhuhhoeda, -zugba wa pla 'sun, Zuzu 'Pupa nee wa -ylae: «A -sa -bha Banabasi -yɔ Sɔlu wa 'de saa, lubho -we ka 'gbu un yia wa la, wa 'ka we nu.» ³ Wa yia 'sun -plada -yɔ -Lago -bhuhhoeda -tu. -Mɔu 'biɔ, 'un wa yia Banabasi -yɔ Sɔlu sɔ 'wluo lapali, 'bhie, wa yia wa 'yitide, 'un wa yia mni.

⁴ Zuzu 'Pupa tiea Banabasi -yɔ Sɔlu, 'un wa yia Selusii mni, -bha wa 'bhua 'glɔ 'wɔ. 'ln 'nyunyɔdɔdɔdɔ wa laa Siplu, wa yia -mɔ mni. ⁵ Da wa nymia Salamini, 'un wa yia -Lagɔgbɔu gbagbue bhli Zuifɔu -Lagɔbudunya zɔ. 'Zan Maliki -yɔ wa 'sɔ mi, -zugba ɔ sa wa 'wɔ.

⁶ Wa -dia 'nyunyɔdɔdɔdɔ 'wɔ, 'un wa yia Pafɔsɔgbe nukple nyini. -Mɔ wa -yɔ -dlabhia -lenunyɔ yabhlo wa laa Baali -Zezu gbelia. Zuifɔ, -ɔ laa ɔ 'de -Lagɔgbɔu -falɔpanyɔ, mɔ -wa. ⁷ Nyunyɔdɔdɔdɔdɔ 'wlulapilunyɔ Seljijusu Pɔlusɔu -gbe ɔ -dulia la, 'ylimnanyɔ mɔ. ɔɔ dɔdɔdɔ 'wlulapilunyɔ laa Banabasi -yɔ Sɔlu, ɔ 'yɔbha ɔ 'ka -Lagoweli 'nɔu 'gbu. ⁸ Nu, -dlabhia -lenunyɔ wa laa glekweli 'wɔ Elimasi, -mɔɔ 'ni 'yɔbha, 'nyunyɔdɔdɔdɔdɔ 'wlulapilunyɔ hɔwnu -Lagɔgbɔ -yɔ, we 'gbu ɔ yia Banabasi -yɔ Sɔlu tu duli. ⁹ Zuzu 'Pupa yea Sɔlu wa la 'yaa *Pɔlu, ɔ ylaa ɔɔ Elimasi 'yliya 'wɔ tenyii, 'un ɔ nee ɔ -ylae: ¹⁰ «-Dawli bhabha -yɔ 'nyii -kanyɔ, 'Kuzuu 'yu, -ɔ -wa gbɔzɔnu weee tɔnyime! -ln 'nia

-Lagɔɔ lenugbɔɔ da 'wɔlasalɛ 'yɪlɪgbelɪa yɪi? ¹¹ -Sɛɛn -ɪn pɔ yɪkwɪlɪ: Jɛjɪtɛpɛ yɪa -mɪ bhɪttɪa, -ɪn 'kɛ 'lɔ. 'lɛn -ɪn 'nɛ 'kɛ 'yɪlɔ -yɔyɪ bhɪla yabhɪlɔ nɪyɛ.»

-Bha -bhɪlɔkpɛɛ, Elɪmɛst 'lɔa, 'ɪn ɔ yɪa nɪkpɪsɛ 'wɔ -tɔ, -zɪgbɛ ɔ bhɪbhɪlɪ ɔ la, nɪyɛ -ɔ 'kɛ ɔ sɔ lɛkpɛɛ dɛtalɛ nɪyɛ. ¹² Da 'nɪyɪnɪdɪdɪdɔɔ 'wɪlɔpɪlɪnɔ 'yɪa -wɛ 'pɪlɪa -yɔ, 'ɪn ɔ yɪa -Lagɔ -pɪlɔgbɔ -yɔɲwɪnɪ. 'lɛn -Lagɔgbɔ wɛ mɪa -sɪlɔlɔdɛ, wɛ yɪa ɔ dɪlɪ kweztɪ bhɪbhɪa.

Pɔlɔ -yɔ Banabast 'sɔ mɪnɪa Antɪɔsɔ Pɪsɪdɪɪ -dɔdɔ -gɔ

¹³ Pɛfɔsɔgbɛ 'wɔ, Pɔlɔ -yɔ ɔ nɔnɔnɪyɛ -bhɔa 'glɔ 'wɔ, 'ɪn wɛ yɪa Pɛlɪzɪgbɛ nɔkplɛ mɪnɪ, Pɛnfɪlɪɪ -dɔdɔ -gɔ. -Bha 'Zɛn Mɛlɪkɪ 'bhɔa wɛ 'bɪ, 'ɪn ɔ yɪa -Zɛlɔzɛlɛmɔ lɔmɪnɪ. ¹⁴ -Mɔɔ 'bɪgbɔ, wɛ 'bhɔa Pɛlɪzɪ, 'ɪn wɛ yɪa Antɪɔsɔ mɪnɪ Pɪsɪdɪɪ -dɔdɔ -gɔ, bhɔ -gɔ. Zɪfɪtɔ *Nɪyɛpɛyɪlɪ nɪyɛ, 'ɪn wɛ yɪa -Lagɔbɔdɔdɔ ɔ pɪlɛ, 'ɪn wɛ yɪa lɛdɪ. ¹⁵ Da wɛ bhɪa tɪtɛ -yɔ -Lagɔgbɔɔ -fɛlɪpɛnɪyɛ 'sɛbhɛ zɛlɪzɛlɛ, 'bhɪɛ, -Lagɔbɔdɔdɔ -ɔɪɛn nɛɛ Pɔlɔ -yɔ Banabast -yɪlɛ: «Bhɛlɪɛm, wɛ -kɛ gbɔ a 'kɛ gba, 'ɪn a 'kɛ nɪyɛmɛɛ dɪlɪ lɛtɛmɛnɪ, a mɛnɛnɪ a 'kɛ wɛ gba!»

¹⁶ Pɔlɔ -sɔa 'wɔ, ɔ 'pɛɛ sɔ, 'ɪn ɔ nɛɛ: «Izɪɛlɛlɔ nɪyɛmɛɛ, a mɪa bɔbɔa -Lagɔ, a pɔlɔ 'mɪ yɪkwɪlɪ! ¹⁷ Izɪɛlɛlɔnɪyɛmɛɛ -Lagɔ -sɛ -bha -a mɪa dɔkɛpɛstɪ, 'ɪn ɔ yɪa wɛ zɪmɛnɪ dɛ lɛgɛ 'wɔ Eziptɔtɔ -dɔdɔ -gɔ. 'Bhɪɛ, ɔ yɪa wɛ Eziptɔtɔ -sɛ ɔ 'tɪtɛ nɪyɛ.

¹⁸ 'lɛn ɔ yɪa wɛ zɔ dɔdɔ bɛblɛɛ -gɔ, wɛ mɛnɛnɪ wɛ 'kɛ -zɔɔ glɔ 'sɔ ɲwɛɛ nɪnɪ.

¹⁹ 'lɛn ɔ yɪa zɛɛ gɛsɔ lɛsɛ Kɛnɛɛ -dɔdɔ -gɔ. 'lɛn ɔ yɪa -mɛɛ dɔdɔ ɔ nɪyɛmɛɛ 'wɔlɛdɪlɪlɪ, 'ɪn wɛ yɪa -mɛɛnɔ -zɛ. ²⁰ -Mɔɔ lɪ -zɔɔ 'wɪlɔ sɔ -zɔɔ glɔ 'sɔ 'yɛ kɪgbɛɛ (450).

«'Bhɪɛ, ɔ yɪa -a mɪa dɔkɛpɛstɪ gbɔwɔbhɪnɪyɛ 'nɪyɛdɛ -tɔ tɪklɔ, 'ɪn wɛ yɪa -Lagɔgbɔɔ -fɛlɪpɛnɪyɛ Sɛmɛɛlɔ bhɪlɛ yɪlɪ.

²¹ «-Mɔɔ 'bɪgbɔ, -a mɪa dɔkɛpɛstɪ yɪa -Lagɔ wɛ 'wɪlɔpɪlɪnɔ -zɪlɪlɪ. 'lɛn -Lagɔ yɪa wɛ Kɪsɔ 'yɛ Sɛɛlɔ 'nɪyɛ, Bɛzɛmɛɛ zɛyɪlɪnɪyɛ nɪyɛ. -Mɔɔ pɪlɔ wɛ 'wɪlɔ lɛ -zɔɔ glɔ 'sɔ. ²² -Mɔɔ 'bɪgbɔ, -Lagɔ -sɛɛ Sɔlɔ kɛwɛɛ, 'ɪn ɔ yɪa -Dɛvɪdɪ ɔ 'bɪgbɔpɛlɪ. 'lɛn -Lagɔ nɛɛ -Dɛvɪdɪ dɛɛ: «lɛn kɛ -Zɛsɛɛ 'yɛ -Dɛvɪdɪ 'yɪ nɛ dɪlɔ dɛ -nɪyɛ nɪyɛ. -Wɛ wɛɛɛ ɪn 'yɪbhɛɛ, lɛ ɔ yɪa wɛ nɛɛ.»

²³ «Davidu zwaylinyume yabhlo -wa -Zezu, 'mɔ -Lagɔ -saa -bha *Izlaelɔ Gbuwusanyɔ nya. Sa ɔ gbaa zɔlume we 'sa. ²⁴ -Zezuu yiyie 'yu, Zaan yia Izlaelinyuma weee la. ɔ nɛɛ wa -yla: «A 'bhiti amiaa dɔlɔ, 'in wa 'ka aun batizee.»

²⁵ Da Zaan mia ɔ lubhoo 'wlu 'bhada, 'in ɔ nɛɛ: «Amia dɔlɔ, nyɔɔ in -mia? -Lagɔɔ -Bhasanyɔ, -ɔ a mia wuda we 'ni -amɔ. A -tali, yia ɔ yia 'mɔ lɔɔ, 'in, in 'ni we 'kɔ -ka in 'ka ɔ -sakwɔlaa 'llukpe -blo.»

²⁶ «Na bhelia, amia Ablaamuɔ zwaylinyuma, 'in amia mia -seli -Lagɔ bubbee 'gbu, -a 'dɛ weee -yla -Lagɔ 'paa nyumaa gbuwusaweli -mɔni yoo. ²⁷ Nu, -Zeluzalemɔ -nyuma -yɔ wa 'yugalinya 'ni -Zezu yibheli *nyumaa Gbuwusanyɔ nya. 'in -Lagɔgbuɔ -falɔpanyaa weli -we wa zelta Zuifɔɔ Nyapɛyɔlɔ weee nya, wa 'ni -mɔɔ 'wɔlanɔ. 'in wa yia we lenue gbali -Zezuu 'bhabhie nya. ²⁸ 'in weli -we -gbu wa 'kaa ɔ 'bha wa 'ni we 'yɔ. 'in wa nɛɛ Pilatɔ -yla, -mɔɔ 'bha ɔ. ²⁹ -We -Lagɔsebhe gbaa -Zezuu daa, wa bhia we lenue, wa -saa ɔ *su -gbu, 'in wa yia ɔ gbawla 'wɔ ladi. ³⁰ 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhɔ tɔtɔlɔnya glaa. ³¹ 'in nyuma -wa -yɔ -Zezu 'sɔ 'bhɔ Galilee -dudu -gbu, 'in wa yia -Zeluzalemɔ mɔni, ɔ ka ɔ 'dɛ -maa 'kɔɔlɔlɔ 'yɔlɔ duun nya. -Maa mia -sɔlɛn ɔ gbudayinya, -zugba wa -yɔ ɔ gbu -gbagbie mɔni Izlaelinyuma -yla.

³² «'in gbuzɔnɔ -we -Lagɔ gbaa zɔlume -amiaa dukpasɔ -yla, 'mɔ -a yia aun -yla gbaa. ³³ -Amia, wa 'yuoyua -yla -Lagɔ nua -sɔlɛn we lɛ, -Zezuu 'wɔbhɔbhue nya tɔtɔlɔnya glaa. We mɔ celɔda Luusebhɛɛ lɔɔɔ 'sɔnɔ 'wɔɛ:

<Mɔ -wa na yu,

'in we 'bhɔ -zɛɛn 'wɔ,

-amɔ -wa -na dide.»

³⁴ -Lagɔ ka zɔlume we gba. Nu, -Zezu ɔ yia 'wɔbhɔ tɔtɔlɔnya glaa, 'in ɔ 'na 'ka 'masɔlɛn tɔ. 'in ɔ nɛɛ weee gbu -mɔni daɛ:

<Mɔwɔlɔ -zɔnɔnya in gbaa in 'ka -Davidɔ 'nyɛ,

'mɔ na yia aun 'nyɛa.»

³⁵ We 'gbu, we mɔ 'ya celɔda Luusebhɛɛ da yabhloɛ:

<in 'na 'ka -na -mɔwɔlɔnyɔ 'yitide

ɔ 'ka 'bhuka 'wu zɛnɪ.>

³⁶ Da nyɩmaa 'wlulapɩnyɔ -Davidɪ -gaa 'yliyɔ, sa -Lagɔ 'yɩbhaa, 'ɪn ɔ yi 'saa ɔ lubho nɩ. ɔ tɩa, wa 'bhɩa ɔ, ɔ dɔkpaɩ kwesi, 'ɪn ɔ yia zɛn.

³⁷ «-Zezu 'nɪ glu zɛnɪ, -Lagɔ ka ɔ 'wɔbhu tɩtɩnya glaa. ³⁸ Amɩa, bhelia, -a nɛɛ aɪn -ylaɛ: -Zezuu 'gbɩ -Lagɔ tɩa nyɩmaa -yɔgbɩ 'wu. ³⁹ Nu, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka -Zezuu gbɩ -yɔɣwɩnɩ, ɔ 'gbɩ -na gbɩnyuuu 'gba bhɩa -mɩ 'wɩ. Moizu tite 'nɩ mnɛni we 'ka we aɪn 'wɩ -sa. ⁴⁰ A zu amɩaa 'dɛ 'yliyɔ, gbɩ -we -Lagɔgbɩ -falɩpanya gbaa, we yi aɪn yɩ. ⁴¹ -Lagɔ nɛɛ:

«A -talɩ gbɩɩ 'ylilatɩlɩnya,
ɣwɛgaga sɔbha aɪn,
'ɪn a 'bhɩ la.

Nɩ, gwɛdigbɩ na yia lɛnɩ amɩaa bhɩa.

Wa -ka we 'dɩ aɪn -salɩ,

a 'na 'ka we la gbɩzɔnɩ.» >

⁴² Da Pɔɩ -yɔ Banabasi mɩa -Lagɔbudu zɔ 'tlada, 'ɪn wa nɛɛ wa -ylaɛ: «Amɩa -a bhɩbhoe, Zuifɩv Nyapeyɩ -putu -ka nyɩni, a yi a 'ka wee gbɩ -bhloo 'dɛ gba -aɪn -yla!» ⁴³ Wa bhɩa 'wɩlugbelie, Zuifɩv -zɩo -yɔ nyɩma -putu -wa bubɔa Zuifɩv -Lagɔ, 'ɪn wa yia Pɔɩ -yɔ Banabasi yoo kwa. Pɔɩ -yɔ Banabasi mɩ wa -yla gbɩ -gbada, -zugba wa tɛmanɩ wa dɩ la nɩ, wa 'na 'tideli -Lagɔɔ 'nantɩ 'yi -nɩ.

Pɔɩ -yɔ Banabasi gbaa gbɩ nyɩma -wa 'nɩa Zuifɩv -yla

⁴⁴ Zuifɩv Nyapeyɩ -putu nyɩnia, -wa yia -Lagɔwɛɩ yukwɩ pulɩa, we -tɩ 'wu -sɛ, wa 'ka wee 'gbee nukpla -nyɩma ɣwɛɛ nyɩni. ⁴⁵ Zuifɩv 'yɩa nyɩmaa -zɩo -manɩ -yɔ, 'ɪn zenyidɩ yia wa 'wɔbho. 'ɪn -we Pɔɩ mɩa gbada, wa bhɩtia we saputu sa, -zugba wa velɩ ɔ.

⁴⁶ Pɔɩ -yɔ Banabasi nɛɛ wa -yla dɩ 'tɩtɩ nyaaɛ: «We mɩ nɩ, amɩa Zuifɩv -yla wa 'ka yaa -Lagɔgbɩ gba tɩa. 'ɪn a mɩ we kwnɛɛ -sada, 'ɪn a nɛɛ amɩaa 'dɛ nya

nu, 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, a 'ni we 'yiyte 'klv -kaa 'gbu, nyuma -wa 'nia Zuifu, wa gbegben -a yia mnia!

⁴⁷ «-We Jejitape gbaa -aun -yla, mu nu:

«In ka -mi 'yligbeli,

dudubu -nyuma weee zli nya.

'In, -in 'ka nyuma gbuwusa weli gba dudubu da weee.» »

⁴⁸ Da nyuma -wa 'nia Zuifu 'nua welunya -mni, 'in wa yia 'muna li, wa yia -Lagoo 'hni -mni c weli -zonus 'gbu. 'In -wa -Lagoo -saa -bha 'cun, wa 'ka 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'yi, 'maa yia -Lagoo dli -gu zu.

⁴⁹ 'In Nyumaa -Kanyoo weli yia wee dudu weee -gu lamneni. ⁵⁰ Zuifu 'paa 'hnumni -hwni -wa zua -Lagoo -bha -yo 'gbee nyuma 'kadu dli yali nu, wa palu Pulu -yo Banabasi 'klyite 'wu. 'In wa yia -maa vu wa dudu -gu. ⁵¹ Da Pulu -yo Banabasi 'kaa wee 'gbe nukple 'bhu, 'in -maa yia -maa bhu -yo *-bhuhui gboto wa 'gbu. 'Bhie, wa yia Ikoniumu mni. ⁵² 'In 'muna -yo Zuzu 'Pupa yia -Zezuu 'binanya ye -mo Antioosu -dudu -gu.

Pulu -yo Banabasi mi Ikoniumu

14 ¹ Da Pulu -yo Banabasi nymia Ikoniumu, 'in wa yi 'yaa -meme Zuifuv -Lagobudu zo pla. Wa gbaa -mo -Lagobu sa kpeen kpeen, Zuifu duun -yo -wa 'nia Zuifu, -maa yia -Lagoo pla. ² Zuifu -wa 'nia -Lagobu -yohwnu, -maa 'bhua nyuma -tolva -wa 'nia Zuifuv dli 'wu, 'in wa 'ka -Lagobhelia -yla gbunyuu lenu. ³ 'In Pulu -yo Banabasi yia -muv bhla Ikoniumu -tu -daan, -zugba wa gba -Lagobu, nyano yabhlogboo 'ni wa 'wu -mi. 'In -Lagoo yia wa se 'nye, wa 'ka gwedigbunya -yo gbu 'kadu lenu. Wa gbaa c 'nanu -gu gbu, 'in -Lagoo yia we -slolu nu, wa weli mi gbuzonus nya.

⁴ 'In wee 'gbee nukpla -nyuma yia 'wudi 'so: tolva -zea Zuifuv -nu, 'in tolva yia -Zezuu tietienyaa -nu -ze. ⁵ Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu, we -yo wa 'yugalunya pupalta gbu, wa 'ka Pulu -yo Banabasi 'klyite 'wupa, 'in wa 'ka wa gboku 'wobha. ⁶ Da waa nyuma 'so 'nua gbu -mni, 'in wa yia -flii -bho. 'In wa yia

Likaoni -duduv 'gbenya wa laa Listli -yɔ Dɛlibu mni, we -yɔ we kwesi -gbenya 'wu. ⁷ 'ln wa yi 'yaa -mɛmɛ -Lagɔgbu gba.

Pɔlv -yɔ Banabasi mi Listli

⁸ Nyume yabhlo mi Listli, ladida ɔ tua 'kɔmɔv, -we ka gbu -wa, ɔ bhu ka 'ku. 'ln wee 'kukue wa gwaluta ɔ, ɔ tianv 'ni -slɔ nɔ. ⁹ 'Yli yabhlo nya, -zugba ɔ pɔlv Pɔlv weli yukwli. 'ln Pɔlv yia we -yɔyɔ nu, ɔ dli mi -Zezu -gɔv 'gbu, ɔ mneni ɔ 'ka 'pu. ¹⁰ Pɔlv nɛɛ ɔ -yla weli 'tite nyae: «-ln sɔ 'wu, -in 'yiligbe -na bhu -gɔ tiklu!» 'ln ɔ nyume yia 'woblu, ɔ yia nɔnɔve bhli -bha -bhlokpade.

¹¹ Gbunya Pɔlv nva lɛ da, nyumaa -zlo 'yia we -yɔ, 'in wa yia 'wukɔ Likaoni -nyumaa weli nya: «-Lagɔnya ka nyuma -zɛ, we ka -amɔaa -gbe lasibhli!»

¹² Banabasi wa laa -Zeusv, 'in Pɔlv -wa gbɔgbanyɔ 'gbu, wa yia -mɔɔ la ɛlumɛsi. ¹³ -Lagɔ wa laa -Zeusv, we -budu 'yiligbe wee 'gbee ŋwɛ -yɔ. 'ln we bubɔnyɔ -yɔ bhligblɔnya yia yi, 'in ɔ yia we -kpeli suu -bɔi nya. ɔ -yɔ ɔ nyumaa -zlo 'yibha wa 'ka Banabasi -yɔ Pɔlv -zila -yɔ bubɔlv.

¹⁴ 'ln da -Zezuu tietienya Banabasi -yɔ Pɔlv 'nva wee gbu -mni, 'in wa yia wa 'wu *-bananya yla. 'ln wa -yɔ gwagwie yia nyumaa -zlo glaa mni 'wɔkpɔkɔpie nyae: ¹⁵ «'Oo! Bheliaun, lɛɛ -lu ka 'gbu a nu 'sa? Nu, nyuma -amɔa -mɔa 'ya amɔa 'bhisa. -Lagɔgbu -a yia aun -yla gbaa. Nu, a 'bhu -sini -kpuanya -mni 'bɔi, a 'bhiti 'yliyɔga -Lagɔ gbɛgbɛun! Mɔ nva yali klaa, dudu klaa, gumunyu -yɔ we lv -lu weee lɛ. ¹⁶ Bha, bhlasabhla, -Lagɔ ka dudugv -nyuma weee 'yitide, 'in wa yia wa 'dɛɛ nuv 'yoo bhli. ¹⁷ 'ln -mɔv bhla, -Lagɔ yia ɔ 'de -slolu aun -yla, ɔ zɔzɔnɔlɛnɔve nya 'kɔmɔv: ɔ lvali yalɔnyu, 'in amɔaa kpaa -li zua. 'ln ɔ nyɛa aun lililu duun, ɔ yelia 'mɔna aun dli zɔ.» ¹⁸ Banabasi -yɔ Pɔlv ka 'kɔi 'yi, 'in wa yia gbu weee 'bigv 'plɔlɔ waa nyuma -zlo -yla, nu, wa 'na bubɔlv wamɔa -ni, 'bhie -maa yia we -yɔŋwɔnu lugada.

¹⁹ We bhla Zuifunya 'bhua Antiovsu Pisisii -yɔ Ikoniumv -dudu -gɔ, wa nyinia Listli, 'in wa yia nyumaa -zlo lubho. 'ln wa yia -maa dli 'wobhu, 'in wa yia Pɔlv gbɔkv 'wobha, wa 'ka ɔ 'bhaa 'gbu. 'Bhie, wa yia ɔ 'gbe -gnima kwa, wa

mia dlu nu, ɔ ka tli. ²⁰ 'In da -Lagɔnyuma gbelia Pɔlv, ɔ yia 'wɔsɔ, 'in ɔ yia wee 'gbe nukple lumnɪ. -Muu zli zlia, 'in ɔ -yɔ Banabast 'sɔ yia Dɛltɔv mni.

Pɔlv -yɔ Banabast 'bhitia lv Silii -dɔdɔ -gu

²¹ Pɔlv -yɔ Banabast gbaa -Lagɔgbv Dɛltɔvge nukple, 'in nyuma duun yia -mɔ -Lagɔ pla. 'Bhie, wa yia lubhiti Listli, Ikoniumu, we -yɔ Antiovu Pisidii -dɔdɔ -gu. ²² 'In wa temania -Lagɔnyumaa dli la, -zugba wa pa wa 'kuayli, nu, wa zɔ dli gege. 'In wa nɛɛ wa -ylae: «We mi nu, -a 'plɪtɪ stasie duun lv 'bhie, -a 'ka *-Lagɔɔ nyumaa 'wlɔlapɪtɪ zɔ pla.» ²³ 'In Pɔlv -yɔ Banabast yia nyuma kpast lapali *leglizɪ -bhlo -bhlo zɔ. Wa plaa 'sun, wa bhuhhoea -Lagɔ, 'bhie, wa yia waa -Lagɔnyuma -wa zva -Lagɔ dli -gu, -Lagɔ kwɛɛ zɔ.

²⁴ -Muu 'bigv, wa 'plɪtɪ Pisidii -dɔdɔ -gu, 'in wa yia Panfilii nyini. ²⁵ Wa gbaa -Lagɔgbv Pɛltɔzɪgbe nukple, -muu 'bigv, 'in wa yia Atalii mni. ²⁶ -Mɔ wa -gblaa 'glv 'wv Atalii, 'in wa yia Antiovu lubhiti Silii -dɔdɔ -gu. -Mɔ wa zva zɪmɛ wa -Lagɔɔ 'nanɪ kwɛɛ, lubho -we wa bhia da nunvee 'gbv.

²⁷ Da wa nɪnia Antiovu, 'in wa yia leglizɪ weee 'wɪugbeli. -We weee -Lagɔ nva le wa sɔ nya, 'in sa -Lagɔ -kaltɪ -wa 'nɪa Zuifu -yla 'yoo, 'in -maa 'ka 'ya -Lagɔ pla, wa yia we -sa 'bigv dɪ nya. ²⁸ 'In Pɔlv -yɔ Banabast yia Antiovu -tv -daan -Zezuu 'bunɔnya nya.

Antiovgbee -Lagɔnyuma kpɛltɪ Moizu tite -gu

15 ¹ We bhla -bhlokpade nya, nyuma -tɔlvɪ 'bhva Zudee -dɔdɔ -gu, 'in wa yia Antiovu mni. Da wa nɪnia -mɔ, wa yia -Lagɔbhelia gbv -mɪnu slɔlvɛ bhli, wa nɛɛ: «Sa Moizu tite gbaa, wa 'pa nyuma knɪ 'wv, a 'nɪ 'sa knɪ pla, a 'nɪ mnɛni a 'ka gbv 'wɔbhv!» ² Pɔlv -yɔ Banabast 'nɪ wa wɛlt -yɔŋwɪnu -gbaa, 'in wa -yɔ wa 'sɔ yia wee gbv -mɪnɪ -gu kpɛltɪ bhabha. We 'gbv, wa yia Pɔlv, Banabast -yɔ Antiovu -nyuma tɔlvɪ tie -Zeluzalɛmɪ, 'in wa -yɔ -Zezuu tietienya -yɔ nyuma kpast 'ka wee gbv -mɪnɪ gba.

³ We 'gbv, wa mɪ mɪnmɪnɛ -gu, 'in leglizɪ yia wa -yɔbɛ, 'in wa yia wa yoo kwa. 'In wa yia Fenisi -yɔ Samalii -dɔdɔ -gu 'plɪtɪ, sa nyuma -wa 'nɪa Zuifu plaa

-Lagɔ, -zugba wa -yɔ we gbagbɛ mni. 'ln wee 'dizɔnu -mni yia -Lagɔbhelia weee 'muna 'kadu 'wula.

⁴ Da wa nynthia -Zeluzalemɔ, 'ln leglizɔ klaa, -Zezuu tietienya klaa, we -yɔ nyuma kpasɔ yia wa 'lakpasu kpa. 'ln -we -Lagɔ nua le wa sɔ nya, wa yia we -sa 'bigɔdi nya -maa -yla.

⁵ Zuifvɔ -zakpa -bhlo wa laa Falizunyuma wa glaa -nyuma tɔlua, -wa zua -Zezu dli -gu -sɔa 'wɔ, 'ln wa nɛɛ: «-Lagɔnyuma -wa 'nia Zuifvɔ, wa 'pa wa knɔ 'wɔ, 'ln wa gba wa -yla, wa zu Moizu tite 'nuɲwɛ!»

-Lagɔnyumaa 'wlugbelie -Zeluzalemɔ

⁶ 'ln -Zezuu tietienya -yɔ nyuma kpasɔ yia 'wlugbeli, wa 'ka wee gbɔ -mni 'wɔsɔsali. ⁷ Wa kpɛtia kpokpo, Piɛti -sɔa 'wɔ, 'ln ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Na bhelia, amiaa 'dɛ -yi we 'ji nu, -Lagɔ ka -bha 'mɔ -sa aɔn glaa, we 'bɔ ka 'wugwɛ, 'ln -wa 'nia Zuifvɔ, 'ln 'ka wa -yla -Lagɔgbɔ gba, wa -ka we 'nu, wa 'ka -Zezu dli -gu zu. ⁸ -Lagɔ -ɔ -yia nyumaa dli, ɔ ka we -slolu nu, -wa 'nia Zuifvɔ, ɔ ka wa gbɔ -yɔɲwɔnu, 'ln ɔ yi 'yaa wamɔ Zuzu 'Pɔpa 'nye, -amɔ 'bhisa. ⁹ -Lagɔ 'nɔ nyume 'wɔgbɔzi, -a -yɔ wa 'sɔ nyidi. -We ka gbɔ -wa, ɔ ka wa dli -yɔwɔlu, wa ka -Zezu dli -gu zu 'gbɔ. ¹⁰ 'ln -slɛɛn, lɛɛ -lu ka 'gbɔ a yla -Lagɔ la? 'ln 'gba 'kadu -amɔa dukpasɔ -yɔ -amɔa 'dɛ 'nia mneni -a 'ka 'wɔbhu, 'ln a dɔ we -Zezuu 'bunɔnya 'wɔa? ¹¹ -lnnya! -A dɔ we dli 'wɔ nu, Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu 'nanu 'gbɔ, -a yia 'pɔ, wamɔa 'bhisa!»

¹² Tɔɔn, nyuma weee yia ɲwe 'mu, -zugba wa pulɔ Banabasi -yɔ Pɔlu 'sɔ yukwli. Gwedigbɔ -yɔ gbɔ 'kadɔ -Lagɔ nua le wa sɔ nya -wa 'nia Zuifvɔ nyidi, -zugba wa gba we waa nyuma -yla.

*Zake gbaa nyuma -yla gbɔ

¹³ Da wa bhɔa gbagbɛ, 'ln *Zake yia wɛli 'wɔbhu, ɔ nɛɛ: «Na bhelia, a pulɔ 'mɔ yukwli. ¹⁴ Sa -Lagɔ ylaa tɔtia nyuma 'nia Zuifvɔ, 'ln ɔ yia -bha nyumaa -zakpa -bhlo -sa wa glaa, -maa 'ka ɔ -nu -zɛ, we gbɔ 'Simɔɔ gbaa -aɔn -yla.

¹⁵ 'In wee wɛlɛ -mɪnɪ -yɔ -Lagɔgbuu -falɪpanyaa wɛlɛ yia bhli -bhlo. Nu, we mɪ
cɛlɪda -Lagɔsɛbhɛ 'wɛ:

¹⁶ «Jejitapɛ nɛɛ:

«-Muu 'bɪɔ,

lɔ na yia yia cɪ,

'in -Davidu -budu bhli,

in 'ka we 'subha lɔ.

In 'ka we 'subha lɔ we 'ku -gɔ,

'in in 'ka we 'yɪlɪgbeli.

¹⁷ 'In nyuma pnu weee yia Jejitapɛɛ 'yoo dataɪa.

Cun, nyuma -wa 'nɪa Zuɪfɔ in laa

wa 'ka na -nɔ -zɛ, ma -wa.»

¹⁸ -We Jejitapɛ gbaa mu mɪa dɛ.

ɔ ka we gbunya -mɪnɪ -sɪlɔlɔ 'cɪn,

-muu 'bɪ ka 'wɔgwɛ,

'in 'sa ɔ mɪa we lɛnɔda.» »

¹⁹ Zake yia we -gɔdɪɛ: «We 'gbɔ, -we na yia -yɔ, nyuma -wa 'nɪa Zuɪfɔ, -wa
plaa -Lagɔ, -a 'na sɪalɪ wa -nɪ. ²⁰ Nu, -a cɛlɪ wa 'wɛ: wa 'na lɪlɪ -zɪla
-bubɔnɔmɛ -nɪ, we ka pɔn. 'In wa 'na nɔnɔ mutnɪgbɔ lɛ -nɪ. Nɔmɛ -we 'pɪɔn
'nɪa 'wɔtɪla, we -yɔ nɔmɛɛ 'pɪɔn -tɔkpa, wa 'na lɪlɪ we -nɪ. ²¹ -We ka gbɔ -wa,
bha bhlasabhla, nyuma sɪlɔlɔ Moizu tɪtɛ 'gbɛ -bhlo -bhlo 'wɔ, -zugba wa zɛlɪ
we -Lagɔbudunya zɔ, *Nyapɛyɪlɪ weee nya.»

'Sɛbhɛ wa 'paa -Lagɔnyuma 'nɪa Zuɪfɔ yoo

²² Tɔɔn, -Zezuu tɪtɪɛnyaa -yɔ nyuma kpasɪ -yɔ legɪzɪ weee yia wɛlɛ -bhlo
bhli nu, wa -sa -bha nyuma wa glaa, 'in wa 'ka wa -yɔ Pɔlɔ -yɔ Banabasɪ tɪɛ
Antɪɔsɔ. 'In wa yia -bha Zudasɪ wa laa Balɪsabasɪ -yɔ Silasɪ -sa. Wamɪa nyuma
'sɔ -manɪ, -bha -Lagɔbhɛlɪa zɔa wa. ²³ 'Sɛbhɛ wa cɛlɪa wa zɔa wa kwɛɛ we
nɔkplaa -wɛlɪ nɪ:

Amia, -amtaa bhelia -Lagonyuma 'nia Zuifu, -wa mia Antiosugbe nukple, Silii -yo Silisi -dudu -gu, -amia -Zezuu tietienya -yo nyuma kpası saa aun fu.

²⁴ -A ka 'nu nu, nyuma ka -amtaa -gbe 'bhu, 'in wa yia amtaa dı sumania mnu wa njwee welynaya nya. -Amia 'ni wa tie -muv 'wu. ²⁵ We 'gbu, -a yia weli -bhlo bhli, 'in -a yia -bha nyuma -sa, -a 'ka wa tie. 'In wa 'ka -amtaa jijli -talea Banabasi -yo Pulu yoo kwa amtaa -gbe. ²⁶ Waa nyuma 'so ka wa 'pupue dı -sa, -amtaa -Kanyo -Zezu Klisu lubhoo nonvee 'gbu. ²⁷ We 'gbu, -a yia Zudasi -yo Silasi tie amtaa -gbe. 'In -we -a celta aun 'wu da, wa 'ka we 'wosisali aun -yla. ²⁸ Nu, Zuzu 'Pupa -yo -aun 'so 'ni 'yubha wa dı 'gba 'kadu aun 'wlu. Nu, titenya mia da, a zu we 'nujwe, -gla -wa: ²⁹ a 'na lili -zila -bubonume -ni, we ka pun. Numee 'pıon -tukpa -yo nime -we 'pıon 'nia 'wotla, a 'na lili we -ni. 'In a 'na nunu motnıgbu le -ni. A -ka we 'nujwe zu, -zugba gbuzonu a nua le. -A -sa aun fu.

-Zezuu tietienya nynia Antiosugbe 'wu

³⁰ Wa 'tidea waa nyuma -mnuva -mani 'yi, 'in -maa yia Antiosu mnu. Wa yia -Lagonyuma weee 'wlugbeli, 'in wa yia wee 'sebhe -maa yoo 'nye. ³¹ Wa zela wee 'sebhe, we yia wa 'muna 'wula, we nukplaweli ka wa 'kuayli 'paa 'gbu. ³² Zudasi -yo Silasi -wa ka de mia -Lagobbu -falıpanya nya, wa zua -Lagobhelia 'dı kpokpo, 'in wa yia wa 'kuayli 'pa, 'in wa yia wa dı latemani. ³³ 'Yı sanume 'plıa, 'in -Lagobhelia yia wa 'yoo 'nye -dlıı. Wa yia -wa tiea zlume wa -gbe lobhiti. [³⁴ Nu, we nani Silasi dudu ı 'ka wa -gbe -tu, 'in ı yia -bha -tu.] ³⁵ We bhla, Pulu -yo Banabasi ka Antiosu -tu. Wa -yo nyumaa -zlo 'so, -zugba wa slolu nyuma, 'in wa gba -Lagobbu.

Pulu -yo Banabasi 'bhıbhııa -yo

³⁶ 'Yı sanume 'plıa, 'in Pulu nee Banabasi -yla: «'Gbe weee -we nukple -a -yo -Lagobbu gbagbe 'plıa -a 'bhiti -mı lu. -A 'ka -amtaa bhelia 'yi, -de sa wa mı -mıı.» ³⁷ Da wa mia mnda, *Zaan wa laa Malıki, Banabasi 'yubha wa -yo ı

'sɔ 'ka mnt. ³⁸ 'ln Pɔlv 'nt we -yɔŋwnu, -we ka gbv -wa, Malɔkt ka zlumɛ wa 'bɪbhv Panfilii -dɔdv -gv, 'nt ɔ 'nt wa kwalɪ, wa -Lagɔlvbho 'wv. ³⁹ Kpelte 'kadu yia Pɔlv -yɔ Banabast nyɪdɪ -bho, 'nt wa yia -yɔbhvbhlv. Banabast yia Malɔkt 'wɔbhv, 'nt wa yia 'glv 'wɔbhv, 'nt 'nyunyɪdɪdɔdv wa laa Siplv, wa yia we -gv mnt. ⁴⁰ 'ln, Pɔlv -mɔɔ yia -bha Silast -sa. 'ln -Lagɔnyuma yia -Lagɔ bhvbhɔe wa 'dɛ 'sɔɔ -nv nya, nu, Nyumaa -Kanyɔ nv wa 'nant 'wv, 'bhie, wa yia mnt. ⁴¹ 'ln wa yia Silii -yɔ Silisi -dɔdv -gv 'pllv, -zugba wa -yɔ leglizinyaa 'kvaylipapɛ mnt.

Pɔlv 'bhua Timotee 'wv

16 ¹ Pɔlv nynia Delɪbv -yɔ Lisɪtl -gbenya nukplɛ, -Zezuu 'bunɔnyɔ yabhlo wa laa Timotee, -zugba ɔ mɪ -mɔ. Zuɪfɔŋwnɔ ɔ zva -Zezu dlɪ -gv, ɔ yu -wa, 'nt ɔ dide mɪa *Glɛktyu nya. ² -Lagɔnyuma mɪa Lisɪtl -yɔ Ikoniumu -gbenya nukplɛ, ma gbaa Timotee gbɔzɔnv gbv. ³ Pɔlv 'yɪbha ɔ -yɔ ɔ 'sɔ 'ka mnt. ɔ 'bhua ɔ 'wv, 'nt ɔ yia ɔ *knɪ 'wɔpa, Zuɪfv -wa mɪa wee dɔdv -gv 'gbv. -We ka gbv -wa, -maa weee -yi ɔ dide Glɛktyu nya. ⁴ Da wa mɪa 'gbenya -gv 'plɪda -bhlo -bhlo, gbunya -Zezuu tietienya -yɔ -Zeluzalɛmɔv -Lagɔnyuma kpasɪ pupalta, -zugba wa -yɔ we gbagbɛ mnt -Lagɔnyuma -yla nu, wa zv we 'nɔŋwe. ⁵ 'ln leglizinya yia latɛmant dlɪzɔzɔvɛ 'wv. 'ln sa zlv zlv, -zugba wa bho -gv.

Masedvanti -nyumɛ 'lɪalɪ Pɔlv 'klv

⁶ Da Zuzu 'Pɔpa gbaa wa 'na gbalt -Lagɔgbv -Azii -dɔdv -gv -nt, 'nt wa yia Flizii -yɔ -Galasii -dɔdv -gv 'pllv. ⁷ Da wa nynia Mizii -yɔ Bitinii 'wɔgbelida, wa ka Bitinii dɔdv -gv -mnmntɛ layla. 'ln -Zezuu Zuzu 'nt we ŋwnu wa -yla. ⁸ We 'gbv, wa 'plɪla Mizii -dɔdv -gv, 'nt wa yia Tloastgbe nukplɛ mnt. ⁹ Sabɔ, Pɔlv yia Masedvanti -nyumɛ yabhlo -yɔyɪ 'yɪlgbedɔ ɔ 'yɪ 'wv. 'ln -mɔɔ nɛɛ ɔ -yla: «-Na zukpa -wa, -nt 'pllv Masedvanti -dɔdv -gv, -nt 'ka -ant 'wɔsa.» ¹⁰ Wee gbv -mnt 'bhva Pɔlv 'yɪ -gv, -bha -bhlokpade -a gbaa -a 'ka Masedvanti mnt.

-We ka gbu -wa, -a ka we -yoyi nu, -Lagɔ ka -aun la, -a 'ka -mɔ -nyuma -yla
-Lagɔgbu gba.

Lidii ɲwnua -Lagɔgbu -yɔ Filipugbe 'wu

¹¹-A -gblaa 'glɔ 'wu Tloasi, 'in -a yia 'nyunyɔdɔdɔdɔ wa laa Samotlasi -gu
mni tklu. -Mɔɔ 'bɔgbu zli zlia, 'in -a yia Neapoli nyini. ¹²-Mɔ -a 'bhua, 'in
Maseduanɔ -dɔdɔ -guɔ 'gbe 'kadu wa laa Filipu, -we Wlɔmɔ -nyuma pɔlɔ 'wlu
la, 'in -a yia -mɔ mni. -A ka 'ylɔ duun li wee 'gbe nɔkplɛ.

¹³Nyapeylɔ nyinia, 'in -a yia 'gbe nɔkplɛ 'tla, -a yia -gbua ɲwe -yɔ mni. Da -a
zua we dli -gu nu, -mɔ Zuifɔ bhuhhoelia 'cɔn -Lagɔ. 'ɲwnɔ -wa gbelia -bha
'wlu, -a -dɔ la, 'in -a yia wa -yla gbu gba. ¹⁴Waa 'ɲwnɔ glaa 'yabhlo wa laa
Lidii, Tiatiltɔgbɛ 'wu wa gwalɔlɔ ɔ, 'naa -zalu ka -vale 'tɛa, 'mɔ ɔ paa pɛlɔ, 'in ɔ
bɔbɔa -Lagɔ. ɔ mi -aun yukwli pɔlɔda, 'in Nyumaa -Kanyɔ yia ɔ dli 'wɔkali,
-zugba -we Pɔlɔ mia gbada ɔ nu we. ¹⁵Da -a batizea ɔ -yɔ ɔ nyuma 'sɔ, 'in ɔ
nɛɛ -aun -ylaɛ: «We -ka aun dlu -mi, nu, in ka -Lagɔgbu -yɔɲwnu 'pɛɛn, a yi na
-gbe ladɔlɔ.» 'In ɔ nɛɛ -a ɲwnu we -yɔ -kpɔ.

Filipugbe nɔkplɛ, wa 'paa Pɔlɔ -yɔ Silasi -kaslɔ 'wu

¹⁶Ylɔ yabhlo nya, da wa bhuhhoelia -Lagɔ, -a mi -mɔ mnɔda, 'in gaylonɲwnɔ
yabhlo yia -aun yoo yi. ɔ ka -zatɔbɛ -zuzu -gu, mɔ nya ɔ bhɔlɔ kwɛ la. Wee ɔ
kwɛ labhlɔlɔ -yɔ ɔ yia 'gwezi duun ɔ -cian -yla. ¹⁷'In ɔ yia -a -yɔ Pɔlɔ 'sɔ 'bɔ
-bholu, 'wɔkpɔkpɛ nya: «Waa nyuma mia da, Yalɔ -Lagɔɔ lubhonunya -wa. Sa
-Lagɔ 'kaa aun gbu 'wusa, we 'yoo wa mia da aun dasloluda.» ¹⁸'Sa ɔɔ 'ɲwnɔ
nɔa 'kɔmɔɔ. We bhɔlɔda, 'cɛ yia Pɔlɔ dɔlɔ, ɔ 'bhɔtia, 'in ɔ nɛɛ wee zuzu -ylaɛ:
«-Zezu Klisu 'ɲni nya, in nɛɛ -mi -ylaɛ, -in 'tla ɔ 'wu!» -Bha -bhlokpade, 'in wee
zuzu yia ɔ 'wɔtla.

¹⁹ɔɔ gaylonɲwnɔɔ -cian yia we -yoyi nu, ɔ 'nɔ 'maslɛɛn mnɛni, ɔ 'ka wa -yla
'gwezi 'ylɔ. 'In wa yia Pɔlɔ -yɔ Silasi kpa, 'in wa yia wa -zejila 'wu kwa nyumaa
'yugalnyaa -gbe, -gla nya. ²⁰Wa kwaa wa Wlɔmɔɔ gbɔwɔbhunya 'yu, wa nɛɛ

-maa -ylae: «Nyuma mia da, wa ka -amtaa 'gbe gbugblolu. Zuifunya -wa, ²¹'in wa zwayli -gbu, -amia Wlomu -nyumaa tite gbaa -a 'na nwnunu -yo -ni, 'in -a 'na nunu le ni, 'mu wa slolua.» ²²'In nyumaa -zlo yi 'yaa wa 'ce -yo 'pali.

Wlomu -nyumaa gbuwubhunya nee wa -sa Pulu -yo Silasi -bana 'wu, 'in wa 'ka wa selt. ²³Wa selta wa bhabha, 'bhie, wa yia wa -kaslu 'wopa. 'In wa nee -kaslubuduu nwekunya -yla, o zu wa 'yiyi 'nanuu. ²⁴Wa gbaa sa weli -muni oo -kaslubuduu nwekunya -yla, 'in -moo yia wa -kaslubuduu nyidi -komi zo 'pa. 'In o yia wa gbloko bu 'wu pali.

²⁵-Mo zli -nyidi, Pulu -yo Silasi 'so mi -Lago bhubhoeda, wa mnuni -Lago nni luu nya, -zugba -kaslonyuma tolu pulu wa yukwli. ²⁶-Bha -bhlokpade, dudu yia zuklu 'titee, 'in -kaslubuduu -klu yia lazuklu. Toun, 'in we kolo wee yia -kati, 'in -kaslonyuma wee gbloko yia ladidi. ²⁷Da oo -kaslubuduu nwekunya ganja, 'in o yia klolonya -yoyi -kalida. Omo dlu nu, waa -kaslonyuma ka -gwa. 'In o yia -mo o tugugbe -sa, o 'ka o 'de 'bha. ²⁸'In Pulu yia 'wukpi 'titee, o nee: «-In 'na nunu -na 'de gbonyuu -yla le -ni, -a 'de wee mi -bha!»

²⁹Toun, -kaslubuduu nwekunya yia 'nape -yolayibha, 'in o yia gwagwie -yo telitele nya -buduu komi zo pla, 'in o yia Pulu -yo Silasi 'so 'yu 'kukolu 'sibhli. ³⁰-Muu 'bigu, o wlelia wa, 'in o yia wa layibha: «Na -cian, sa in 'ka nu, 'in in 'ka gbu 'wubhua?»

³¹'In Pulu -yo Silasi yia we 'bigupali o -ylae: «-In zu Nyumaa -Kanyo -Zezuu dlu -gu, 'in -in -yo -na zwaylinyuma 'so 'ka gbu 'wubhu.» ³²'In wa yia o -yo o zwaylinyuma wee -yla -Lagobu gba. ³³Sabo, bhla -bhloo 'de nya, 'in oo -kaslubuduu nwekunya -yo Pulu -yo Silasi 'so yia o 'de -gbe mni. 'In o yia wa 'gbia glu, 'in -maa yia -bha -bhlokpade o -yo o zwaylinyuma wee batizee. ³⁴O -yo Pulu -yo Silasi mna o -buduwee, 'in o yia wa lililu 'nye. 'In oo nyume -yo o zwaylinyuma yia 'muna li, -Lagoo dlu -guzuzuee 'gbu.

Pɔlv -yɔ Silast wa -saa -kaslv 'wu

³⁵ Da zli zlia, Wlɔmv -nyumaa gbɔwubhunya yia 'sluja tie -kaslvbuduu ŋwekanyɔ -gbe nu, wa 'tide waa nyuma -manl 'yi. ³⁶ 'ln -kaslvbuduu ŋwekanyɔ yia we weli Pɔlv kwa, 'in ɔ nɛɛ: «Gbɔwubhunya ka nyuma tie, wa nɛɛ, in 'tide aun 'yi. We 'gbu, a mneni a 'ka 'tla, 'in a 'ka mni -dlɔɔ.»

³⁷ 'ln Pɔlv nɛɛ waa 'sluja -ylae: «-Amia -wa Wlɔmv -nyuma, wa 'ni -amīaa -yɔgbu 'wɔbhhu sazɔnu sa, 'in wa yia -aun bhiti -zejila 'wu, 'bhie, 'in wa yia -aun -kaslv 'wupa. 'ln -sleɛn wa 'yibha wa 'ka -aun -kaslv 'wu -sa 'wiemu? -lnnya, we 'na 'ka lenv. Wa yi, wa 'ka -aun wleli wa 'de nya!»

³⁸ 'ln 'sluja yia we 'dt Wlɔmv -nyumaa gbɔwubhunyaa -gbe kwa. -Maa 'nva nu, Pɔlv -yɔ Silast mɪ Wlɔmv -nyuma nya, 'in we yia -maa nyano dli 'wɔslu.

³⁹ 'ln wa yia wa bhubhoa yi, 'bhie, wa yia wa -kaslv 'wu -sa. 'ln wa nɛɛ: «Amia zukpa -wa, a 'tla 'gbe nɔkple!» ⁴⁰ Da Pɔlv -yɔ Silast 'tlaa -kaslv 'wu, 'in wa yia Lidiii -buduŋwɛɛ mni. Wa 'yia -Lagɔbhelia, 'in wa yia wa 'kvayli 'pa, 'bhie, wa yia mni.

Pɔlv -yɔ Silast sɔ gbaa -Lagɔgbu Tesalonikgbe nɔkple

17

¹ Pɔlv -yɔ Silast 'sɔ 'plilia Anfilolist -yɔ Apoloni -gbenya nɔkple, 'in wa yia Tesaloniki nyini. -Mɔ Zuifvɔ *-Lagɔbudu mta. ² 'ln Pɔlv yia -mɔ pla sa ɔ nva 'cɪn 'sa. 'ln Zuifvɔ Nyapeyli ta nya, 'in ɔ -yɔ wa yia -Lagɔsebhe -gv kpɛlɪ. ³ 'ln ɔ yia we 'ji gba, 'bhie, ɔ yia we wa 'klɔslolu nu, wee 'sebhe nɛɛ, we mɪ nu, -Lagɔɔ -Bhasanyɔ sia, ɔ 'ka tli, 'in ɔ 'ka 'wɔsɔ tɪtɪnya glaa. ɔ nɛɛ nu: «ɔɔ -Zezu -ɔ ka gbu na gbaa da aun -yla, mɔ -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ.» ⁴ Wee weli zia wa lv Zuifvɔ tɔlv dli kwɛ, wa yia we -yɔŋwnu, 'in wa yia Pɔlv -yɔ Silast 'bɪbholu. 'Sa -bhlokpade, *Gleki -duun -wa bɔbɔa Zuifvɔ -Lagɔ nva, we -yɔ 'ŋnumni zɔayliŋwnu -zlo.

⁵ 'ln Zuifvɔ yia we zenyi nu, wa yia gbɔkpua -nyuma labhu 'yloogblv, 'in wa yia -zle ladɪ 'gbe nɔkple. 'ln wa yia Pɔlv -yɔ Silast da mni, Zasɔɔn -buduŋwɛɛ, wa 'ka wa -zejila 'yu kwa. ⁶ 'ln wa 'ni Pɔlv -yɔ Silast 'yu 'gbu, wa yia Zasɔɔn -yɔ

-Lagɔbhelia tɔlva 'gbee 'wlulapulunya 'yu kwa. 'ln wa yia 'wukpikpie bhli: «Nyuma -mant ka dɔdɔ weee gbugblolu, 'ln wa yi 'yaa -sleen -seli yi! ⁷ Zasɔn ka wa 'bɪ 'nye ɔ 'dɛɛ -gbe! Waa nyuma wee'e zu nyumaa 'wlulapulunyɔ 'kadu *Sezaaa titenya 'nɔɔwe, 'ln wa nɛɛ, nyumaa 'wlulapulunyɔ -putu mɪ, 'mɔ wa laa -Zezu.» ⁸ 'ln wee wɛlunya -mɪnɪ yia nyumaa -zlo -yɔ gbee 'wlulapulunyaa dli 'wɔbhɪ, ⁹ 'ln wa nɛɛ Zasɔn -yɔ -Lagɔbhelia tɔlva -yla, wa plɔlɔ 'gwezi 'kadu yabhlo. Wa wlaa we, 'bhie, wa yia wa 'yitide.

Pɔlv -yɔ Silasɪ gbaa -Lagɔgbɔ Beleegbe nukplɛ

¹⁰ Da sabɔ bea, 'ln -Lagɔnyuma yia -bha -bhlokpade Pɔlv -yɔ Silasɪ yoo kwa Belee. Da wa nynia -mɔ, 'ln wa yia Zuifɔv -Lagɔbudu zɔ mɪnɪ. ¹¹ Belee -Zuifɔv dli nant 'yili, we 'ka Tesalonikɪ -Zuifɔv 'wɔzi. Wa ka -Lagɔgbɔ yukwli pɔlv, 'ln wa yia we -yɔɔwɪnɪ gwagwɪɛ nya slɔ 'mɔna nya. 'Ylɪ weee nya, wa kpia -Lagɔsebhe, 'ln wa 'ka we -yɔyɪ nɪ, -de -we Pɔlv gbaa gbuzɔnɔv. ¹² 'ln waa Zuifɔv glaa -nyuma duun yia -Lagɔgbɔ -yɔɔwɪnɪ. 'ln Glekɪ glaa 'ɔnɔmɪnɪ zɔyɔlɔɔwɪnɪ -yɔ nukpasia duun yi 'yaa -Lagɔgbɔ -yɔɔwɪnɪ.

¹³ Da Tesalonikɪ -Zuifɔv 'nua nɪ, Pɔlv mɪ Belee -nyuma -yla -Lagɔgbɔ gbada 'ya, tɔn, 'ln wa yia wee gbee nukpla -nyumaa dlu yalɪ 'paa mɪnɪ, 'ln -maa yia gbugblolu. ¹⁴ 'ln -bha -bhlokpade -Lagɔbhelia yia Pɔlv yoo kwa gumunyu -yɔ -gbeɪn. 'ln Silasɪ -yɔ Timotee yia Belee -tɔ. ¹⁵ -Wa kwaa Pɔlv yoo, wa -yɔ ɔ 'sɔ yia Atenɪgbe nukplɛ nyini. Wa 'bhitia lɔ la, 'ln Pɔlv yia wa wɛlɪ zɔ, nɪ, Silasɪ -yɔ Timotee ylɪ -mɔ ɔ slɔ.

Pɔlv gbaa -Lagɔgbɔ Atenɪgbe nukplɛ

¹⁶ Da Pɔlv mɪa Silasɪ -yɔ Timotee wuda Atenɪ, ɔ 'yia we -yɔ nɪ, wee 'gbee nukpla -nyuma, yoyolagɔ wa bubɔa duun, 'ln ɔ dli yia 'wɔsɔ. ¹⁷ 'ln Zuifɔv -yɔ -wa 'nɪa Zuifɔv, -wa bubɔa -Lagɔ, 'ma ɔ -yɔ wa kpɛlɪa -Lagɔgbɔ -gɔ -Lagɔbudu zɔ. 'ln sa zɪ zɪa -bhlo, 'sa ɔ gbaa -Lagɔgbɔ 'plɪplɪnya -yla -gblɔgbɪ 'wɔ.

¹⁸ 'Sebhe -yilonya 'kadɪ wa laa Epikulu 'bunyuma -yɔ Sitoisunyuma, -maa -yɔ ɔ bhliia kpɛlɪkplɛ 'ya. Tɔlva nɛɛ: «Zlesanyɔ mɪa nɪ nɛɛ -bha saa?» Tɔlva nɛɛ:

«We 'wlu sa 'lakpa -Lagonyaa gbu ɔ mi gbada.» Nu, -Zezuu gbu -yɔ tɪtɪnya glaa 'wɔsɔgbu Pɔlv mia gbada, 'mu wa 'nva. ¹⁹ Da wa kpa Pɔlv, 'in wa -yɔ ɔ yia wa gbuwubhunya 'yu mni, -gɔgɔ wa laa Aleopazi 'wlu. 'In wa yia ɔ layɪbhae: «Gbu -lolu -in mia de -sloluda, -in mneni -in 'ka we 'ji gba -aun -yɫaa? ²⁰ -We ka gbu -wa, -nanagbunya -na gbaa de -aun -yɫa, -a 'yɪbha -a 'ka we 'ji 'wolanu.»

²¹ Nu, Atenu -nyuma weee -yɔ wa 'lakpanya tua -bha bhla duun nya, 'wobhlolugbunya kpelie -yɔ we yukwli pulve nya.

²² -Mɔ Aleopazi 'wlu Pɔlv -sɔa 'wɔ, 'in ɔ nɛɛ: «Atenu -nyuma, na yɪ we -yɔ nu, amɪaa bubɔli nani aun dudu bhabha. ²³ Da in mia amɪaa 'gbe nukple -zieda, in ka amɪaa bubɔlii *-bada 'yɪ. Amɪaa -zilagububɔlulu yabhlo in 'yia -bha wa cɛɫae: -LAGɔ -ɔ NYUMA 'NɪA -YI. 'In -we a 'nɪa -yɪ, a bubɔa, we gbu in yia da aun -yɫa gbaa. ²⁴ 'In -Lagɔ -ɔ nva dudu -yɔ we -gu -lu weee ɛ, mɔ -wa yali -yɔ dudu -Kanyɔ. ɔ'ɔ -dɪɫ nyumaa 'subha 'subha zilabubɔ -budu zɔ la. ²⁵ -Lagɔ 'nɪ 'yɪbha nyuma 'nyɛ ɔ -lu yabhlogbɔɔ, nu, mɔ nyɛa nyuma 'yɪiyɔgagie, nyapeli, we -yɔ -lu weee. ²⁶ Nyume yabhlogbɔɔ ɔ -laa la, 'in wɛɫi weee yia layi -mɔɔ 'gbu, 'in wa yia dudu weee -gu ladi. 'In ɔ yia -zuv 'wɔsɪsɪɫɪda lɛnu wa -yɫa, 'in ɔ yia dudu wa 'kaa -gu ladi bɔlv pali. ²⁷ Nyuma 'ka -Lagɔɔ datalu 'gbu, ɔ yɪ 'saa nu. Wa -ka sɪada -mɪ, ɔ datalɛ nya, 'in wa 'ka ɔ 'yɪ. 'In -zugba -Lagɔ 'nɪ -aun -yɔbhuda -mɪ 'pɪpɪ. ²⁸ ɔ 'gbu -a -gaa 'yɪiyɔ, -a nɔa, 'in -a mia la.» Amɪaa gbalnyaa tɔlvɔ ka we gba: «-Amɪa mɪ 'ya ɔ 'yua nya.»

²⁹ «-A mɪ -Lagɔɔ 'yua nyaa 'gbu, -a 'na palɪɫ -can, 'gwezi -yɔ tukpa -we nyuma telɪ wa 'yɪɪmnee nya -Lagɔ 'wɔ -nɪ. ³⁰ Da nyuma 'nɪa gbu yabhlogbɔɔ -yɪ, 'sa wa nva, 'in -Lagɔɔ gbu 'nɪ -mɔvunya 'wɔlapɪɫ. Nu, -slɛɛn, duduɔɔ -nyuma weee ɔ laa, da wa -ka -mɪ, wa 'ka wa dɪɫ 'bhiti. ³¹ ɔ ka 'yɪ yabhlo zu, ɔ 'ka nyume yabhlo ɔ -saa -bha, ɔ 'ka ɔ -gu 'plɪɫ, 'in ɔ 'ka duduɔɔ -nyumaa -yɔgbu 'wobhu tɪkɪɫ. ɔ ka we nyuma weee 'klɪslɔlu, ɔɔ nyumɛɛ 'wobhubhue nya tɪtɪnya glaa.»

³²Da wa 'nva tlitlre luw 'wusɔ gbu, Pɔlv ŋwɛɛ, 'in -zakpa -bhlo yia ɔ gla palɪ, 'in tɔlva nɛɛ: «'Yli -putu nya, 'bhie, -a 'ka -mɪ yukwli pulu, wee gbu -mɪnu 'gbu.» ³³'In Pɔlv yia wa glaa 'bhu. ³⁴Nyuma -tɔlva -wa ŋwnua -Lagɔgbu -yɔ, 'in -maa yia Pɔlv 'bɪ mɪ. Wa glaa Atenu gbɔwubhunyyaa lonyyɛ yabhlo wa laa Denisi klaa, 'ŋwnɔ yabhlo wa laa Damalisti, we -yɔ nyuma tɔlva, ma -wa.

Pɔlv mɪ Kolentigbe nukple

18 ¹-Muv 'bigu, Pɔlv 'bhua Atenu, 'in ɔ yia Kolenti mɪ. ²Zuifu yabhlo wa laa Akilasi, wa gwalia Pɔɔn -dudu -gu, 'in ɔ yia -mɔ ɔ yli, -zugba ɔ -yɔ ɔ 'ŋwnɔ Plisili ka Italii -dudu -gu 'bhu 'lulolu. -We ka gbu -wa, nyumaa 'wlulapulunyɔ 'kadu Klodu nɛɛ, Zuifu 'bhu Wlɔmugbe nukple. 'In Pɔlv yia wa -gbe mɪ. ³Nu, wa nɔnu -lubhoo 'yli -bhlo, *'naabuduu 'naa wa lva, we 'gbu, ɔ yia wa -gbe ladɪta mɪ, -zugba wa nva lubho dabudu. ⁴Sa *Nyapeyli nynia -bhlo, 'sa Pɔlv bhua weli 'wu -Lagɔbudu zɔ, 'in ɔ gbaa, ɔ yia 'kli, ɔ 'ka Zuifu -yɔ Gleki lu.

⁵Da Silasi -yɔ Timotee 'bhua Masedvani, Pɔlv yia bhla weee nya -Lagɔgbu gbada -tu, -zugba ɔ gba Zuifunya -yla, nu, -Zezu -wa -Lagɔɔ -Bhasanyɔ. ⁶'In Zuifu yia Pɔlv -yɔwɔsɔlv, -zugba wa veli ɔ. 'In ɔ yia ɔ -bana 'wɔvu wa -gu^e, ɔ nɛɛ wa -ylae: «A -ka mɔɔ, amɪaa 'dɛɛ 'bigu -wa, we 'nɪ na gbu. Nu, we 'bhu -zɛɛn 'wu, -wa 'nɪa Zuifu, wa -gbe na yia mɪa.»

⁷Pɔlv 'tlaa -Lagɔbudu zɔ, 'in nyɛme yabhlo wa laa Titiusi Zutusi -ɔ bubɔa -Lagɔ, 'in -ɔ ka -budu mɪa -Lagɔbudu kwesi, 'in ɔ yia -mɔɔ -gbe mɪ. ⁸-Lagɔbuduu 'yugalunyɔ Klisipusi zva Nyumaa -Kanyɔ dli -gu, we -yɔ ɔ zwaylinyuma. Kolenti -nyumaa -zlo -wa pulva Pɔlvu weli yukwli, 'in -maa yi 'yaa -Lagɔ dli -gu zɔ, 'in wa yia wa batizee.

⁹Sabɔ yabhlo nya, Nyumaa -Kanyɔ 'tlalia Pɔlv 'klu ɔ 'yli 'wu, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-In 'na nɔnu nyano -nɪ, -in -tu gbada. -In 'na 'mɪnu ŋwɛ -nɪ. ¹⁰Nu, in -yɔ -mɪ 'sɔ mɪ. Nyɛme yabhlogbɔɔ 'na 'ka -mɪ kwezi, 'in ɔ 'na 'ka -mɪ -yla

^e18.6 Mv slolua nu, ɔ ka -mɔ ɔ sɔ -sa.

gbonyuu lenu. -We ka gbu -wa, gbe ni nukple, -wa mia na -nu nya wa -zu 'wu.» ¹¹ Pɔlv li Kolenti -zu -bhlo 'cu gbelibhlo, -zugba ɔ slolu -mɔ nyuma -Lagɔweli.

¹² Bhla -we nya Wlɔmv -nyume Galicɔn pɔlta Akai 'wlu la, 'in Zuifunya yia Pɔlv -yɔ gwe 'pa, 'in wa -yɔ ɔ yia gbɔwubhu -zejila 'yu mnu. ¹³ 'In wa nɛɛ: «Ɔ nyume -mɔni, sa -amɔaa tite 'nia gba, 'sa ɔ gbaa nyuma bɔbɔ -Lagɔ.»

¹⁴ Pɔlv 'ka ŋwe gbaa yi, 'in Galicɔn nɛɛ Zuifu -ylae: «We -ka nu, ɔ nyume ka tite mɔ, 'in ɔ yi gbɔ 'kadɔ -nyumɔ, -zugba in ka yaa dlu lapali, 'in in ka amɔa Zuifu yukwli pɔlv. ¹⁵ -We ka gbu -wa, weli klaa, ŋni klaa, we -yɔ amɔaa 'dɛɛ tite -gu a mia kpelulɔdaa 'gbɔ, amɔaa 'dɛɛ gbɔ mv. In 'ni 'yɔbha in 'ka sanɛɛ -sukpa gbɔwubhunyo -ze!» ¹⁶ 'In Galicɔn yia wa vu gbɔwubhu -zejila 'yu. ¹⁷ Tɔvn, Zuifu weee kpaa -Lagɔbuduu 'yugalinyɔ Sɔsitenti, 'in wa yia ɔ bhiti -bha gbɔwubhu -zejila 'yu.

'In Galicɔn 'ni we 'yabhlogbɔɔ -gusa.

Pɔlv bhitia Antiovu lu

¹⁸ Pɔlv ka 'ya Kolenti -gwɛ kplokplo. 'Bhie, ɔ yia -Lagɔbhelia weli 'pa, 'in ɔ yia 'glv 'wu -gblaa, ɔ yia Silii -dɔdɔ -gu mnu, ɔ -yɔ Plisili -yɔ Akilasɔ 'sɔ. Da wa 'kaa 'glv 'wu -gbla, 'in ɔ yia ɔ 'nyi kpla Sankleegbe nukple. -We ka gbu -wa, ɔ ka -Lagɔ -yla bi. ¹⁹ Wa nynia Efezu, -bha Pɔlv tia Plisili -yɔ Akilasɔ. 'In ɔ yia -Lagɔbudu zɔ mnu, 'in ɔ -yɔ Zuifu yia kpeli. ²⁰ 'In -maa nɛɛ ɔ -yla, ɔ -tu wa -gbe -slɔ, ɔ 'ni we -yɔŋwuu. ²¹ Ɔ 'paa wa weli, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «-Lagɔ -ka ŋwuu, 'in na yia amɔaa -gbe lu.» 'In ɔ yia 'glv 'wu -gbla Efezu, ɔ yia mnu. ²² -Mvu 'bɔgv, ɔ nynia Sezalee, 'in ɔ yia -Lagɔnyuma fusaa mnu -Zeluzalemv.

'Bhie, ɔ yia Antiovu mnu. ²³ Ɔ lia -bha 'yli sanume Antiovu, 'bhie, ɔ yia lumnu. Ɔ 'pluta -Galasii -yɔ Flizii -dɔdɔ -gu -bhlo -bhlo, -zugba ɔ pa -Zezuu 'binɔnya weee 'kuayli.

Apolosu

²⁴ Zuifu -ɔ wa gwalta Alezandli, wa laa Apolosu, yia Efezi yi. Gbagbanyo -zɔnu -wa, 'in ɔ -yia -Lagɔsebhe 'nanuu. ²⁵ Nyumaa -Kanyɔɔ 'Yloogblu wa -slolua zlume ɔ, -slɛɛn dli weee nya ɔ gbaa, 'in ɔ slolua -Zezuu gbu kpɛɛn kpɛɛn. 'In Zaaan nyumaa batizee -gbu -bhlo ɔ -yia. ²⁶ 'In Apolosu yia -Lagɔgbuu gbagbie bhli dli telɔ nya, Zuifuu -Lagɔbudu zɔ. Da Plisili -yɔ Akilasii pɔlba ɔ yukwli, wa yia ɔ 'wɔbhɔ, wa -yɔ ɔ 'sɔ yia wa 'dɛɛ -gbe mni. 'In wa yia ɔ -Lagɔɔ 'Yloogblu -slolu kpɛɛn kpɛɛn.

²⁷ -Muu 'biɔ, Apolosu 'yibha ɔ 'ka Akai mni. 'In -Lagɔbhelia yia ɔ 'kuayli 'pa, 'in -maa yia wee dudu -muu -gu -Lagɔnyuma 'sebhe yoo 'pa nu, wa kpa ɔ 'nanuu wa 'lakpa yu nya. Da ɔ nynia -mɔ, -wa plaa -Lagɔ, -Lagɔɔ 'nani nya, 'in ɔ yia wa 'wusa bhabha. ²⁸ ɔ ka -Lagɔsebhe zeli Zuifu -yla, 'in ɔ yia wa -slolu tuklu nu, -Zezu mɔ -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya, 'in ɔ 'ni Zuifuu welt -yɔɔɔnu, ɔ yia wa lu -zejila 'wu.

Pɔlu -zakpa 'sɔnu mnta Efezi

19 ¹ Bhla -we nya Apolosu mnta Kolenti, 'in Pɔlu yia -Aziif^f -gɔɔ -ka -dudu yali -gbɛn 'pluu, 'in ɔ yia Efezi nyini. 'In ɔ yia -mɔ -Zezuu 'bunɔnya tɔlva yli. ² 'In ɔ yia wa layibhae: «Da a zua dli -Zezu -gu, Zuzu 'Pupa ka aun -gu kwilili?»

'In wa yia we 'biɔpali ɔ -ylae: «-A 'ni -slɔ 'nu nu, Zuzu 'Pupa mɔ.»

³ 'In Pɔlu yia wa layibhae: «-Zugba, sa wa batizee aan?»

'In wa yia we 'biɔpali: «Zaaan nyumɛ batizee batizee sɔlu wa batizea -aun.»

⁴ Pɔlu nɛɛ wa -ylae: «Nyuma -wa nyunua wa dli 'bhitigbu, 'ma *Zaan batizea. 'In ɔ nɛɛ wa -ylae: «Nyumɛ -ɔ yia 'mi lɔ yia, a zu ɔ dli -gu, mɔ -wa -Zezu.» »

⁵ Da waa Efezi -nyuma 'nua welt -muni, 'in wa yia wa 'de wla, wa batizee wa Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu nyi nya. ⁶ Pɔlu palta wa sɔ -gu la, 'in Zuzu 'Pupa yia

^f19.1 'Mu wa laa -zɛɛn «Asie Mineure» -tuauwelt 'wu.

wa -gu kwilili. 'ln wa yia welt -putunyaa gbagbie bhli, -zugba wa paa -Lagɔgbu -falt.

⁷ Wa 'de weee mneni wa 'ka sa nyuma kugbua le 'sɔ ɲwɛɛ nyini.

⁸ -Muu 'bigu, Pɔlu plaa -Lagɔbudu zɔ, 'in ɔ yia -Lagɔgbu gbada -tu 'cu ta nukplɛ dli telɔ nya, -zugba ɔ gba -Lagɔ nyumaa 'wlulapilɔgbu, 'in ɔ yi 'kli, -wa mia ɔ yukwli puluda ɔ 'ka wa lu. ⁹ 'ln duun yia yukwli -yɔsumanti, -maa 'ni -Lagɔgbu -yɔɲwɛnu, 'in wa yia -Zezuu 'Yloogblo gla palɔ -zejila 'wu. 'ln Pɔlu yia wa -yɔ 'bhu, ɔ -yɔ -Zezuu 'binɔnya yia mni, -zugba ɔ slolu wa -Lagɔgbu 'kɔmɔ, Tilanusu lakɔnti -budu zɔ. ¹⁰ 'Sa ɔ -tva nuda -zɔ 'sɔ nukplɛ. 'ln Zuifu -yɔ Glɛkti sɔ mia -Azii -dɔdɔ -gu, -maa yia Nyumaa -Kanyɔ gbu 'nu.

Sevaaa nukpasuyua

¹¹ 'ln -Lagɔ yia gwedigbu 'kadɔ 'kadɔ lɛnu, Pɔlu sɔ nya. ¹² 'ln 'klɔ -selɔ -mislo -yɔ 'naa -kibhenya bhli ɔ ku ɲwe, 'mu wa kwaa guzunya. 'ln -maa gu yia -maa -yɔ 'bhu, zuzu 'nyii -we -dila wa 'wu la, 'in we yia wa 'wu 'tla.

¹³ Zuifu tɔlva -wa jilɔ 'gbe, zuzu 'nyii vuvue nya guzunya 'wu, -maa yi 'yaa Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu 'ɲni laylati, we vuvue nya. 'ln wa nɛɛ zuzu 'nyii -yla: «-Zezu ka gbu Pɔlu gbaa da, -a nɛɛ, ɔ 'ɲni nya a 'tla wa 'wu!» ¹⁴ Zuifu -Lagɔbɔnyaa -kanyɔ mi -bha, 'mɔ wa laa Sevaa. ɔ ka nukpasuyua gbesɔ, ma nu 'saa.

¹⁵ 'ln zuzu 'nyuu yia we 'bigupali wa -yla: «ln -yi -Zezu, 'in ɔ Pɔlu -mia, in -yi -mɔɔ. 'ln amia naa, nyɔɔ amia -mia?»

¹⁶ Nyume kaa zuzu 'nyuu 'wu, -mɔɔ yia wa -gubho. 'ln ɔ yia we -slolu nu, ɔ 'tela, ɔ -zi wa. ɔ nva wa le, 'in ɔ yia wa -bana yla, 'in wa -yɔ gwagwie yia ɔ -budu zɔ 'tla kpanu nya. ¹⁷ Zuifu -yɔ Glɛkti mia Efezi 'nva gbu -mni, 'in nyano yia wa 'wuslo. 'ln wa yia Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu 'ɲni 'ylimanti. ¹⁸ Nyuma -duun -wa ɲwnua -Lagɔgbu -yɔ, 'in wa yia wa gbonyuu gbaa yi 'tuteɛ nyuma -zejila 'wu. ¹⁹ -Dlabhia -lɛnɔnya duun -yɔ wa 'sebheɛ -zlo yia yi, 'in wa yia we -sie nyuma weee 'yu. Wa zelta we -vale we nyini 'gwezii 'wlu gbu ta 'wlu kugbua le

gbu^g. ²⁰'Sa -Lagɔgbu mnenia la, 'un we yia -gɔwɔlaylimani, Jejitapeɛ 'tute slolue nya.

-Zle 'kadu mi Efezi

²¹Gɔnya -minu 'bɔɔ, Pɔɔ nɛɛ Masedvanti -yɔ Akai ɔ plita ɔ 'ka -Zeluzalemɔ mni. ɔ nɛɛ: «-Mɔ 'bɔɔ, un -ka -mɔ nyini, we mi nu, un mni 'ya *Wɔmɔ 'ya.» ²²Timotee -yɔ Elastɔ -wa -wa ɔ 'wɔsanya, 'un ɔ yia -maa sɔbɔhie tie Masedvanti, 'un ɔ 'de yia -Azii -tu 'yɔ yasɔle nya.

²³-Mɔ bhla, 'un gbu 'kadu yia bhli -Zezuu 'Yloogblɔ 'gbu. ²⁴Nyime yabhlo wa laa Demetliɔsɔ, 'gwezi nya ɔ bhlaa -lu yua -sese. Nyumaa -lagɔ wa laa Atemist^h we -buduu 'wɔwɔ -yua -sese ɔ bhlaa. Mɔ -yɔ, ɔ -yɔ ɔ lubhonɔnya yia 'gwezi duun. ²⁵'Yɔ yabhlo nya, Demetliɔsɔ gbelia ɔ lubhonɔnya -yɔ -wa -yɔ ɔ kaa lubhoo 'yɔ -bhlo 'wɔ, 'un ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «'Talean, amiaa 'de -yi we 'ji nu, 'mɔ lubho ni -yɔ -a yɔta -amianɔsɔ 'gwezi. ²⁶-We mta 'plɔda, a yɔ we -yɔ, 'un a nu we. ɔ Pɔɔ nɛɛ nu, -lagɔ -we nyuma tɛta, we 'ni -lagɔ -zɔnɔnya. ɔ ka nyuma duun 'wɔ -nyumɔ. We 'ni -seli Efezi -bhlo, we -tu 'wɔ -sɛ, we 'ka -Azii -dɔdɔ weee -gu lamneni. ²⁷-Mɔ mneni we 'ka -amiaa lubho -nyumɔ, 'un we 'ka Atemist 'kadu -budu -yɔ we 'ɔni lasa. 'ln nyuma 'na 'ka -sɛɛn we 'ylimanti. 'ln 'mɔ wa bɔɔ -Azii -yɔ -dɔdɔ weee -gu.»

²⁸Da nyuma 'nua wee gbu -mni, wa 'paa 'cɛ, 'un wa yia 'wɔkɔkɔ bhli: «Efezi -nyumaa Atemist 'yɔ!» ²⁹'ln 'gbe -kpabɔhie yia gbugblɔ. 'ln Masedvanti -nyuma 'sɔ wa laa Gayustɔ -yɔ Alistakɔ, -wa -wa Pɔɔ nɔnɔnya, 'un wa yia -maa kpa, 'un wa -yɔ wa 'sɔ yia -gblɔgblɔ 'wɔ mni gwagwɛ nya.

³⁰Pɔɔ 'yɔbɔ ɔ 'ka wa nyɔtɔ 'tɛ -zejila 'wɔ, 'un -Zezuu 'bunɔnya nɛɛ ɔ -yɔ, ɔ 'na nuun we lɛ -ni. ³¹-Aziii lubhonɔnya 'kadu -tɔɔ -wa mta Pɔɔ 'talea nya, -maa yi 'yaa wee wɛtɔ -bhlokpade ɔ yoo 'pa, nu, ɔ 'na 'sibɔhie wee -zejila 'wɔ la -ni.

^g19.19 'Yɔ glɔ 'sɔ 'yɔ kugbuaa lubhoo 'penigwezi -wa.

^h19.24 'ŋwɔɔlagɔ -wa.

³²-Muu bhla, nyuma yiyli -gu, -zugba gbu bidi -bidi bidi wa nua le. Nyuma tolva kpi 'wu weli yabhlo nya, 'in tolva kpia 'wu 'ya weli -putu nya. 'In -we ka 'gbu wa yia 'wlugbeli, wa glaa -nyuma duun 'ni we -yi. ³³ We bhla Zuifu yabhlo wa laa Aléandli mi -bha. 'In nyuma tolva yia we 'ji gba ɔ -yla, -zugba Zuifu tolva sua ɔ, ɔ 'ka gba. 'In Aléandli yia ɔ 'wubhu, ɔ 'yibha ɔ 'ka waa nyumaa -zlo -yla gbu gba. ³⁴ Wa yibhelia ɔ Zuifu nya, 'in wa 'de weee yia 'wukpida -tu weli -bhlogboɔ nya 'leli 'sɔ nukplée: «Efezi -nyumaa Atemisi 'yilia! Atemisi 'yilia!»

³⁵ 'In wee 'gbee fengble yia nyuma weee nwe 'munu. 'In ɔ nɛɛ: «Efezi -nyuma, nyuma weee -yi we 'ji nu, Efezi -gbe -wa Atemisu bubɔ -budu 'kadu -yɔ we teliteli -tukpa, -we 'bhua yalu nwekunyo. ³⁶ Nyime yabhlogboɔ 'ni mneni ɔ 'ka gbu -muni kpeli. We 'gbu, a 'mu nwe, a 'na slolu gbu lu -ni. ³⁷ 'In nyuma -wa a -laa -seli, wa 'ni we -budu zɔ -lu yabhlogboɔ yli, 'in wa 'ni -amtaa -Lagɔ vɛli. ³⁸ We -ka Demetliusu -yɔ ɔ lubhonunya 'yibha wa 'ka nyime 'klamani, wa mni gbuwubhunya 'yu, gbuwubhu yli nya. Mɔ wa 'kaa nyime 'klamani -mɔ mia de. ³⁹ We -ka nu, a ka 'ya gbu yabhlo, a 'ka we layibha, -a mneni -a 'ka -muu gba -a 'de weee 'wlugbeliyli nya. ⁴⁰ -A felti -amtaa 'de gbu 'nyea, 'in wa 'ka -aun gbu 'wludi, nu, -amta solva -amtaa 'wlulapilunya -yɔ 'wu, gbu -we 'plia -zɛɛn daa 'gbu. Wee 'wlugbelie -muni 'ni 'ji tiklu -ka, 'in gbu -we -a 'kaa gba, -muu 'ni -mi.»

⁴¹ Da ɔ fengble gba 'saa, 'in ɔ nɛɛ nyuma -yla, wa mni wa -budunwee.

Pɔlu mnta Masedvani -yɔ *Glesti -dudu -gu

20 ¹ Da -zle bhia, -muu 'bigu, Pɔlu yia -Zezuu 'binɔnya 'wlugbeli. ɔ zua wa 'di, 'bhie, ɔ yia weli 'pa, 'in ɔ yia Masedvani mni. ² ɔ 'plilia wee dudu -muni -gu, 'in ɔ yia -Lagonyuma 'di duun zu. -Muu 'bigu, ɔ yia *Glesti nyini, ³ 'in ɔ li -mɔ Glesti -dudu -gu 'cu ta. Da ɔ mia 'glu 'wu -gblada, ɔ 'ka Silii mni, 'in ɔ yia 'nu nu, Zuifu mi ɔ -yɔgbu zuda, wa 'ka ɔ 'bha. Tɔun, ɔ yia ɔ 'dɛɛ dli zɔ lapupali nu, ɔ 'ka Masedvani -dudu -gu lubhiti. ⁴ -Wa -yɔ Pɔlu

mnia, wa ɲni nu: Belee -nyime Pilusu 'yu Sopateɛ, Tesaloniki -nyuma Alistaku -yɔ Sekɔndusi, Delubu -nyime Gayusi, 'in Timotee, we -yɔ 'ya -Azii -dudu -gu -nyuma Tisiki -yɔ Tlofimu. ⁵ Nyuma -manɩ -galia -aun 'yu, 'in wa yia -aun wu Tloasiɣbe nukple. ⁶ *'Floo -we 'nia ɔɔ -yɔ -ka, we 'fetu 'plia, 'in -amia yia Filipugbe nukple 'glu 'wu -gbla. -A li 'nyu 'klɔɔ 'yɩ gbu, 'in -a yia wa -gbe nyini Tloasi, -a li -mɔ lɔkɔwlu -bhlo.

Pɔlu mi Tloasi

⁷ Samidii jibheza, -a gbelia 'wlu, -a 'ka 'floo ladidli dabudu, 'in Pɔlu yia gbu -gbagbie bhli -Lagɔnyuma -yla. 'In zli -ka zli mnia ɔ yiaa 'gbu, 'in ɔ yia gbada -tu tuklu, 'in zli -gu yia be. ⁸ -Buduu yu mia yali, -we zɔ -a gbelia 'wlu, 'napɛɛ -zlo mi -mɔ -nyumada. ⁹ Nyimesɔyɩ wa laa Etiki -dia finetlu ɲwe -gu la. Pɔlu ka gbagbie latlumanu 'gbu, Etiki yia 'yɩaa ɲwɔ. ɔ zilia 'yɩaa 'wu, 'in ɔ yia 'tazi tanuu finetlu 'yɩ 'bhɩ, 'in ɔ yia bhli. Wa 'ka ɔ 'wɔbhɩ, -zugba ɔ ka tɩ. ¹⁰ Pɔlu 'sibhɩa la, ɔ kwɩa ɔ -gu 'wu, 'in ɔ yia ɔ 'wɔbhɩ, ɔ nɛɛ: «Amɩaa dɩ 'na sumanɩ -ni, ɔ -ga 'yɩiyɔ!» ¹¹ -Muu 'bɩɣu, Pɔlu -gbla 'tazi 'wlu, ɔ didɩa 'floo la, 'in ɔ yia we li. ɔ gba 'yaa kplokplo, zli dolua 'wɩa, 'in ɔ yia mni. ¹² 'In wa -yɔ ɔɔ nyimesɔyɩ yia mni, -zugba ɔ -ga 'yɩiyɔ, we yia wa 'de weee dɩ lapali.

Pɔlu 'bhua Tloasi, 'in ɔ yia Milee mni

¹³ -A -gaa 'yu, -a yia 'glu 'wu -gbla, 'in -a yia Asɔsu mni. -Mɔ -a 'kaa Pɔlu 'wɔbhɩ, -we ka gbu -wa, ɔ nɛɛ ɔ 'ka -mɔ mni bhɩ -gu. ¹⁴ Pɔlu yɩa -aun Asɔsu, 'in -a yia ɔ 'wɔbhɩ 'glu 'wu, 'in -a -yɔ ɔ 'sɔ yia Mitilɛni mni. ¹⁵ -Bha -a -gbla 'glu 'wu, 'in -a yia lɔbhiti gumunyu -gu. -Muu zli zɩa, 'in -a yia Kio 'klɩ nyini. -Muu 'bɩɣu zli zli 'yaa, 'in -a yia Samɔsu nyini, -muu 'bɩɣu zli zɩa, 'in -a yia Milee nyini. ¹⁶ Nu, Pɔlu nɛɛ, Efezi ɔ plɩa, ɔ 'nia -bha 'yɩligbea yi, ɔ yi bhla lanyumɔnu -Azii -dudu -gu. ɔ 'yɩbha ɔ 'ka *Pantikɔtu 'yɩ nya -Zeluzalemu -mi, sao sa we -ka -mi. We 'gbu, ɔ yia kwelapulo.

Pɔlv 'paa Efezu leglizɔ nyuma kpasɔ weli

¹⁷ Pɔlv mɪ Milee, 'ɪn ɔ yia nyuma Efeztɪ tie nɪ, wa 'ka *leglizɔ nyuma kpasɔ laa mɪnɪ. ¹⁸ Da wa nɪnɪa Pɔlv kwesi, ɔ nɛɛ wa -ylaɛ: «Na tianɪv nɪnɪa -Azii -dɔdɔ -gɔ, sa ɪn -yɔ aɪn 'sɔ -dɪa la, amɪaa 'dɛ -yi we. ¹⁹ ɪn ka Nyumaa -Kanyɔɔ lubho nɪ na 'dɛɛ 'wɔttɪtɪ nya 'kienyi, sɪastɛ -yɔ 'mɔɔ nya 'yɪliya 'wɔ, na -yɔgbɔ Zuɪfɔ zɔaa 'gbɔ. ²⁰ Amɪaa 'dɛ -yi we 'ji nɪ, ɪn 'nɪ gbɔ yabhlogbɔɔ aɪn -yɔ zizeli. -We weɛɛ 'kaa aɪn 'wɔsa, ɪn ka we aɪn -yla gba, 'ɪn ɪn ka we aɪn -slɔlu -zejɪla 'wɔ we -yɔ amɪaa -budu zɔ. ²¹ ɪn ka Zuɪfɔ -yɔ -wa 'nɪa Zuɪfɔ la, wa 'ka wa dɪ 'bhɪtɪ -Lagɔ 'yɪ, 'ɪn wa 'ka -amɪaa -Kanyɔɔ -Zezɪ dɪ -gɔ zɔ.

²² «'ɪn -slɛɛn, -Zeluzalɛmɪ na mɪnɪa. -Lagɔɔ Zuzu gbaa, ɪn nɪ 'sa -glɪ nya. -We 'kaa -mɔ 'mɪ yɪ, ɪn 'nɪ we -yi. ²³ Nɪ, -we ka 'ji ɪn -yɪa -bhlogbɔɔ, 'gbe -bhlo -bhlo 'wɔ, Zuzu 'Pupa ka 'mɪ 'tɔlv nɪ, -kasɔ -yɔ sɪastɛ mɪ 'mɪ wɔda. ²⁴ ɪn 'ka tɪoo, ɪn 'ka 'pɔoo, -mɪv 'nɪ 'mɪ dɪlu gbɔ yabhlogbɔɔ. -We -wa 'mɪ dɪlu gbɔ, mɪ -wa nɪ, lubho -we Nyumaa -Kanyɔɔ -Zezɪ tɪa 'mɪ -yɔ, ɪn nɪ we, ɪn 'ka we bhɪa. Weɛ lubho mɪa, -Lagɔɔ 'nanɪ gbɔzɔnɔ gbɔv gbagbɛ -wa.

²⁵ «'ɪn ka -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlɪgbɔv gbagbɛ nya aɪn glaa 'plɪ. 'ɪn -slɛɛn, ɪn -yi we 'ji nɪ, amɪaa 'yabhlogbɔɔ 'na 'ka 'maslɛɛn na 'kɪlɪ 'yɪ. ²⁶ We 'gbɔ, ɪn nɛɛ aɪn -yla -zɛɛn ɛ: amɪaa 'yabhlo -ka mɔɔ, we 'nɪ na 'wɪlu -gbɔ. ²⁷ Nɪ, ɪn ka -Lagɔɔ dɪmagbɔ weɛɛ aɪn -yla gba. ɪn 'nɪ we 'yabhlogbɔɔ aɪn -yɔ zizeli. ²⁸ A zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪliɔ, 'ɪn a zɔ leglizɔ weɛɛ 'yɪliɔ. Wa 'wɪlɪ sa bhlabhlenya, -wa Zuzu 'Pupa 'nye aɪn yoo, a 'ka wa 'yɪliɔzɔnyɪa -zɛ. -Lagɔ ka wa 'wɔzɪtɪ ɔ 'Yuu 'pɪɔn nya, wa 'ka ɔ -nɪ -zɛ. ²⁹ Na mɪnɪnɪɛɛ 'bɪgɔ, gɔbhɛɛ -bho -nyuma yɪa aɪn glaa plaa, 'ɪn wa 'ka weɛ bhlabhlenya gbɔnyuu -yla lɛnɪ. ³⁰ ɪn 'dɛbhɛ aɪn nyɪdɪ, nyuma -tɔlvɪa yɪa yɔtɔbhɪa, 'ɪn -Zezuu 'bɪnɔnyɪa 'ka wa 'bɪbholu. ³¹ A -tɔ 'yɪliɔgada, 'ɪn a lɪgbe we nɪ, ɪn ka aɪn 'dɪzɔda -tɔ zɪvɪkpe -yɔ jɪbheza, -zɔ ta 'wɔ, 'mɔɔ nya 'yɪ.

³² «'ɪn -slɛɛn, -Lagɔ -yɔ ɔ 'nanɪwɛɪ kwɛɛ na zɔa aɪn. 'ɪn ɔ ka we se, ɔ 'ka aɪn 'yɪlɪmɪnɪ dɪzɔzɔvɛ 'wɔ, 'ɪn 'bɪ -we ɔ zɔa la, -wa weɛɛ mɪa ɔ -nɪ nya -yla, ɔ 'ka we aɪn 'nye. ³³ Na dɪ 'nɪ nyɪmɛ yabhlogbɔɔɔ 'gwezi, ɔ -can -yɔ ɔ 'naanya

'wonyini. ³⁴ Amiaa 'de -yi we 'ji nu, -li -we ka 'tu mia un -yo na nɔnɔnya -yo, na 'deɛ sɔɔ lubho nya na yia we. ³⁵ Sa a 'kaa lubho nu, 'in a 'ka bobabhanya 'wuyi, in ka we aun -slohu. 'In -a 'ka weli -we Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu 'de gbaa ligbe: «Nyume -lu -nyenyɛ ka 'muna, we -zi -lu 'yiyɛ nyume kwɛɛ.»

³⁶ Pɔlv bhia gbagbe, -muv 'bigv, ɔ -yo wa 'de weee 'sibhlia 'kukolu, 'in wa yia -Lagɔ bhuhhoe. ³⁷ Wa 'de weee bhlia wie, wa gblelia Pɔlv, 'in wa yia ɔ weli 'pa. ³⁸ 'In wa -gv yia 'wutu -kɔun, -we ka gbv -wa, ɔ nɛɛ wa -yla wa -putu 'na 'ka 'maslɛn ɔ 'klv 'yi. Wa kwaa ɔ yoo, 'in wa yia ɔ 'glv -yo -nyneni -kpɔ.

Pɔlv mna -Zeluzalemv

21 ¹ -A 'bhva Efezu -Lagonyuma kpasu -gbe, -a -gblaa 'glv 'wv, 'in -a yia 'nyunyɔdɔdɔv wa laa Kɔsv -gv mni tiklu. -Muv zli zla, -a nynia Wlodv, 'bhie, -a yia Patalaa mni. ² 'Glv yabhlo mia Fenisi dudv -gv mnɔda, -mɔ -a yla we. Tɔun, -a -gbla we 'wv, 'in -a yia mni. ³ -A nynia gumunyuu nyɔdɔ, 'in -a yia 'nyunyɔdɔdɔv wa laa Siplv -yɔyɔ kɔpɛsɔlv. -A mna Sili -dudv -gv -gbeun, 'in -a yia Tilgbe nukplɛ lasibhli, -bha 'glv 'kaa we nukpla -gba weee lasibhli. ⁴ -Mɔ Til -a yla -Zezuu 'bunɔnya, 'in -a yia wa -gbe -tv lɔkɔwlv -bhlo. Gbv -we 'kaa Pɔlv ylv, -Lagɔ Zuzu gbaa we wa -yla, 'in wa nɛɛ ɔ -yla, ɔ 'na mnun -Zeluzalemv -nu. ⁵ Da we lɔkɔwlv -bhlo bhia, 'in -a yia 'yoo 'wubhu, wa 'de weee yia -aun yoo kwa. Wa -yo wa 'ɣwnv -yo wa 'yua, 'in -a yia 'gbe nukplɛ 'tla, 'bhie, -a yia 'kukolu 'sibhli gumunyuu -gɔgɔ -gv, 'in -a yia -Lagɔ bhuhhoe. ⁶ -Muv 'bigv, -a 'pɔpalt weli, 'bhie, -amua -gblaa 'glv 'wv, 'in -Zezuu 'bunɔnya yia -buduɣwɛ lubhiti.

⁷ -A 'bhva Tilgbe 'wv 'glv nya, 'in -a yia Ptolemaist -amiaa nɔnɔv 'wlvha. -A -saa wee 'gbe nukplɛɛ -Lagɔbhelia fv, 'in -a yia 'ylv -bhlo li wa nya.

⁸ -Muv 'bigv zli zla, -a 'bhita lv, 'in -a yia Sezalee nyini. -Bha -a plaa -Lagɔ gbvgbanyɔ Filipv -budu zɔ, 'in -a yia ɔ -gbe ladlv. Nu, ɔ Filipv mɔ nyuma gbesɔ -wa -a -saa zlɛ -bha -Zeluzalemv, wa lɔnyume yabhlo nya. ⁹ ɔ ka 'ɣwnyua -mna, 'yieslɔɣwnv nya, wa 'nɔ ylv -mɔ. -Lagɔgbv -falt wa paa.

¹⁰ -A ka -bha 'yli duun li, 'bhie, -Lagɔgbu -falɔpanyɔ yabhlo 'bhua Zudee, wa laa Agabusi, 'in ɔ yia -bha yi. ¹¹ ɔ yia -aun 'yia, ɔ 'bhua Pɔlv -jlaa 'wu, ɔ gbuan ɔ 'dɛɛ bhu 'sɔ -yɔ sɔ 'sɔ, 'in ɔ nɛɛ: «Welt Zuzu 'Pupa gbaa, mu nu: 'Nyume ka -jlaa mia da, sa un gbuan da na 'de, 'sa Zuifu yia ɔ gbuaan -Zeluzalem. 'In wa 'ka ɔ nyuma -wa 'nia Zuifu yoo 'nye.» »

¹² Da -a 'nua gbu -muni, 'in -amɔaa 'de -yɔ Sezalee -Lagɔbhelia yia Pɔlv bhuhoe, nu, ɔ 'na mnuni -Zeluzalem -ni. ¹³ 'In Pɔlv yia we 'bigupali: «Lɛɛ ka 'gbu a wi, 'in a sumani na dlia? Wa 'ka 'mi gbuan -Zeluzalemoo, wa 'ka 'mi 'bha 'debbie -gbolu Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu 'ɲni 'gbuoo, un mi 'cun lamnazida.»

¹⁴ Nu, ɔ 'ni -amɔaa weli 'wɔɲwnuda -mu 'gbu, -a yia ɔ bhuhoe 'yitide. 'In -a nɛɛ: «Nyumaa -Kanyɔɔ dumagbu nu lɛ!»

¹⁵ -A lia 'yli sanume wee da, 'in -a yia -amɔaa 'gbanya -mɔzv, -a yia -Zeluzalem mni. ¹⁶ -Zezuu 'binɔnya tolva mia Sezalee, -maa yia -aun yoo kwa. 'In wa yia -aun Siplv -nyume yabhlo, -ɔ 'kaa -aun -gɔda 'nye, -ɔ wa laa Mnasɔɔn -buduɲwee kwa. -Zezuu 'binɔnyɔ -wa, we 'bi ka 'wɔgwɛ.

Pɔlv -yɔ -Lagɔnyuma kpasɔ gbelia 'wlu -Zeluzalem

¹⁷ Da -a nynia -Zeluzalem, -Lagɔbhelia yia -amɔaa 'lakpasu kpa 'muna nya. ¹⁸ -Muv 'bigv zli zla, Pɔlv -yɔ -aun 'sɔ yia *'Zakee -gbɛ mni. -Mɔ leglizu nyuma kpasɔ weee gbelia 'wlu. ¹⁹ Pɔlv -saa wa fu, 'bhie, -we weee -Lagɔ nua lɛ nyuma 'nia Zuifu -gbɛ, 'in ɔ yia we 'di -sa wa -yla kpeɛn kpeɛn.

²⁰ Da wa 'de weee 'nua weli -muni, 'in wa yia -Lagɔɔ 'ɲni -mnuni. 'In wa nɛɛ Pɔlv -ylae: «Bheli -in -tali, Zuifu 'wlu sanume ka -Zezu dli -gv zv, 'in wa mia Moizu tite -yɔlaneda. ²¹ -We wa mia gbada wa -yla -na daa mu nu: Zuifu -wa mia 'lakpanya glaa, -in nɛɛ wa -yla wa palɔ Moizu tite -blɔgv, wa 'na 'palɔ wa 'yua knɔ 'wu -ni, 'in wa 'bhu -Zuifu lenugbu 'cun 'bi. ²² Sa -a 'ka we nua? 'Nua wa yia we -kpɔ, nu, -in ka yi. ²³ We 'gbu, -we -a yia da -mi -yla gbaa, -in nu we lɛ. Nɔkpasia -mnua -wa bia -Lagɔ -yla mi -aun glaa -seli. ²⁴ -In -yɔ wa mni, -in -yɔ wa 'ka wa -yɔwɔlvɔgbu lenv, -in plɔlv wa 'wlu, 'in wa 'ka wa 'nyi -sa. -In

-ka 'sa nu, 'in nyuma weee yibhelia we 'ji nu, -we wa gbaa -na daa, we 'ni gbozɔnu. 'In wa 'ka we -yɔyɔ, nu, Moizu tite -mɪ -na zu 'ya 'nujwe. ²⁵ We -ka nyuma -wa 'nia Zuifu, -wa zua -Zezu dli -gu, gbu -we ka weli -a bhlia, -a ka we celi, 'in -a yia we wa yoo 'pa: «A 'na lili -zila -bubɔnume -ni, we ka puɔn. Numɛɛ 'puɔn -tukpa -yɔ numɛ -we 'puɔn 'nia 'wotla, a 'na lili we -ni. 'In a 'na nuɔn mutnɔgbu ɛ -ni.» »

²⁶ -Muu zli zlia, tɔun, Pɔlv -yɔ waa nyuma -mnua yia mni. 'In ɔ -yɔ wa yia -yɔwɔlvgbu lɛnu dabudu. -Muu 'bɪgu, 'in ɔ mnia -Lagɔbudu 'kadu zɔ, 'in 'yli -we nya wee -yɔwɔlvgbu 'kaa bhia, ɔ yia we gba. We ji -wa nu, bhla -we nya wa 'kaa wa -zila bubɔ -bhlo -bhlo.

Pɔlv wa kpa -Lagɔbudu 'kadu zɔ

²⁷ Wee -yɔwɔlv yli gbesɔ 'ka bhia mni, 'in -Azii -dudu -gusu Zuifu yia Pɔlv -yɔyɔ -Lagɔbudu 'kadu zɔ. Tɔun, wa 'paa nyuma -zloo dli yali, 'in wa yia ɔ kpa, 'wukpɪkpiɛ nyae: ²⁸ «Izlaɛlu nyuma, a be -aun -yɔ! Nyume -ɔ mia da, da weee -yɔ nyuma weee ɔ slolua gbu -we -wa Izlaɛlunyuma klaa, we -yɔ Moizu tite -yɔ -Lagɔbudu 'kadu -yɔ -tu. 'In -sleɛn, nyuma -wa 'nia Zuifu, ɔ ka wa -Lagɔbudu 'kadu zɔ -la, sanɛɛ 'sa ɔ plalia wee -mɔwlv da puɔn -llɛllɛ!»

²⁹ -We ka 'gbu, wa yia 'sa nu, wa ka Efeziyu Tlofimu 'yɪ Pɔlv nya -Zeluzalemugbe nukple. Nu, wamia dlu, Pɔlv -yɔ ɔ 'sɔ ka -Lagɔbudu 'kadu zɔ pla.

³⁰ 'In wee 'gbee nukpla -nyuma weee gbugblolua, 'in wa -yɔ -gwagwie yia da weee 'bhv. 'In wa yia Pɔlv kpa, wa -yɔ ɔ lagbizelie yia -Lagɔbudu 'kadu zɔ 'tla, 'in wa yia -bha kla, -bha -bhlokpade. ³¹ Zuifu mɪ 'kli 'yida, wa 'ka Pɔlv 'bha, 'in nyuma yia weli Wlɔmuɔ 'slɔjaa -zloo -kanyɔ 'kadu kwa, nu, -Zeluzalemv -nyuma weee ka gbugblolu. ³² -Bha -bhlokpade, ɔ 'bhua 'slɔja -yɔ 'slɔjaa glv gbuu 'yugalɔnya 'wv, 'in ɔ -yɔ -gwagwie yia nyumaa -zloo gbegbeɛn mni. Da wa 'yia ɔ -yɔ 'slɔja 'sɔ -yɔ, 'in wa yia Pɔlv bhutte 'yitide. ³³ ɔ 'slɔjaa -kanyɔ 'kadu bea Pɔlv -yɔ, ɔ kpa ɔ, 'in ɔ nɛɛ, wa gbuan ɔ netɛllukpe 'sɔ nya. 'Bhie, ɔ yia wa layibhae: «Nyɔɔ nyume -mɔni -mia? Lɛɛ -lu ɔ nu lea?» ³⁴ 'In

nyumaa -zloo glaa, -zakpa -bhlo kpu 'wu -maa 'dɛɛ sa, 'in tɔlva kɔɔa 'wu, wɛl
 -putu nya. Nu, 'slɔjaa -kanyɔ 'kadu 'ni mneni ɔ 'ka wɛl yabhlogbɔɔ 'wɔlanu,
 wee -zɛ duun glaa. 'In ɔ nɛɛ, wa -yɔ Pɔlv 'sɔ mni 'slɔjaa -budu 'kadu zɔ. ³⁵ Da
 Pɔlv -yɔ wa nɔɔɔɔ wee -buduu sikalie kwesi, 'in 'slɔja yia ɔ 'wɔbhu nyuma 'wlu
 yali, nyumaa -zlo glaa, 'cɛ 'kadu wa mia 'padaa 'gbu. ³⁶ Nu, nyuma weee mi ɔ
 'bi, 'wukpɔkɔɔɛ nya: «A 'bha ɔ!»

Pɔlv gbaa ɔ 'dɛɛ -gɔgbu

³⁷ Bhla -we nya wa -yɔ Pɔlv 'kaa 'slɔjaa -budu 'kadu zɔ pla, ɔ nɛɛ 'slɔjaa
 -kanyɔ 'kadu -ylaɛ: «In mneni in 'ka -mi -yla wɛl yabhlo gbaa?»

'In -mɔɔ yia we 'biɔpali ɔ -ylaɛ: «l'in, aya! Glɛkwɛl -na gbaa?»

³⁸ Ezipotvyu -ɔ 'bhua nyumaa dli 'wu, nyumaa 'wlulapɔlɔnyɔ -yɔ, we 'bi 'ni -slɔ
 'wɔgwɛ, 'in ɔ -yɔ 'bunɔɔɔɔ 'wlu glɔ -bhlo (4.000) yia da bɛbɛɛ ladula mni, we
 'ni -mi?»

³⁹ Pɔlv yia we 'biɔpaliɛ: «Zuifu in -mia, Talisɔgbe nukplɛ, Silisi -dɔdɔ -gu.
 Gbe ka 'ɛni mia mɔɔɔɔ, we nukpla -nyumɛ in -mia. -Mi na bhuhhoea, -in 'nye
 'mi 'yoo, in 'ka nyuma -yla gbu gba.»

⁴⁰ 'Slɔjaa -kanyɔ 'kadu yia ɔ 'yoo 'nye. Pɔlv 'yiligbea sikalie 'wlu, 'in ɔ yia sɔ
 'pa nyuma -yla, nu, wa 'mu ɛwɛ. Da wa 'dɛ weee 'mua ɛwɛ blenyii, 'in Pɔlv yia
 wa -yla gbu gba zuifɔwɛl 'wu:

22 ¹ «Na bhelia -yɔ na didea, a pu yukwli, na 'dɛɛ gbu 'wɔsawɛl na
 yia -slɛɛn da aɔn -yla gbaa.»

² Da Pɔlv mia gbada wa -yla, wa 'nva we zuifɔwɛl 'wu, 'in wa yia ɛwɛ 'mu
 blenyii.

Tɔɔn, 'in Pɔlv nɛɛ: ³ «Zuifu in -mia, Talisɔgbe 'wu wa gwalia 'mi, Silisi
 -dɔdɔ -gu. 'In -seli wa zua 'mi -Zeluzalɛmu. Gamaliel -wa na -slɔlunɔɔ, mɔ
 -slɔlua 'mi -amɔaa dukpasu tite kpɛɛn kpɛɛn. -Lagɔɔ gbu mi 'ya -amɔ dlu
 'kaduɔ, a 'dɛ weee 'bhisa -zɛɛn. ⁴ Nyuma -wa mia -Zezuu 'Yloogblɔ -gu, in ka
 wa 'klyɛ 'wɔpali, in ka wa 'bha. 'In in yia wa 'lɔkpe pali, we yi nukpasia

-zeoo, we yi 'ɲwni -zeoo, -zugba na pa wa -kaslu 'wu. ⁵*-Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -yo Zuifvu nyuma kpassi weee mnene wa 'ka gba, nu, gbuzɔnu na gbaa. Wa ka 'mi 'sebhenya yoo 'nye, na bhelia Zuifu mia -Damasigbe nukplɛɛ 'gbu. 'In un yia wee 'gbe nukplɛ mni, waa -Lagonyuma mia -mɔ, un 'ka wa 'llukpe palɪ, un 'ka wa -mɔ -Zeluzalemɔ kwa, 'un wa 'ka wa -kaslu 'wupa.

Pɔlu gbaa ɔ -Lagɔplagbu

(Lngb 9.1-19, 26.12-18)

⁶ «'In, un mi 'yloogblu, un 'ka -Damasigbe -yo cipaa yi, 'yɩgbagbu yɩ nya tɔun, san 'kadu yabhlo 'bhua yali, 'un we yia 'mi gbeli. ⁷ In bhlia dudu, 'un un yia weli yabhlo 'nu, we nɛɛ 'mi -ylaɛ: «Sɔlu, Sɔlu, lɛɛ ka 'gbu -na palɪ 'mi 'kɩyie 'wba?»

⁸ «'In un yia layɩbhaɛ: «Na -Kanyɔ, nyɔɔ -in -mia?»

«'In wee weli yia we 'bigupalɛ: «Amɩ Nazaletiyu -Zezu, -in mia 'kɩyie 'wupalɩda, -amɩ -wa.» ⁹ Na nɔnɔnya ka wee san -yɔyi, 'un ɔ mia 'mi -yla gbu gbada, wa'a 'nu -mɔɔ weli.

¹⁰ «Tɔun, un yia layɩbhaɛ: «Na -Kanyɔ, sa un 'ka nua?»

«'In Nyumaa -Kanyɔ nɛɛ 'mi -ylaɛ: «-In -sɔ 'wu, -in mni -Damasigbe nukplɛ, 'un -we weee -Lagɔ gbaa, -in nu lɛ, -mɔ wa yia -mi -yla we gbaa.» ¹¹ In ka 'lɔ wee saan 'tite -muni 'gbu, na nɔnɔnya kpaa na sɔ la, 'un wa yia 'mi -Damasi kwa.

¹² «-Mɔ -Damasi, nyime yabhlo mi -bha, 'mɔ wa laa Ananiasi. Nyime ɔ zua -bha -Lagɔ, 'mɔ ɔ -mia, 'un ɔ zua Moizu tite 'nuɲwɛ. -Damasigbee Zuifu weee gbaa gbuzɔnu gbu ɔ daa. ¹³ Ananiasi yia na -gbe, ɔ 'yiligbea 'mi kwesi, 'un ɔ nɛɛ 'mi -ylaɛ: «Sɔlu, na bheli, -na 'yɩ -blo!» -Bha -bhlokpade, na 'yɩ -bloa, 'un un yia ɔ -yɔyi vaa.

¹⁴ «'In ɔ yia we -gɔdi 'mi -ylaɛ: «-Amuaa dukpasu -Lagɔ ka -bha -mi -sa 'cun, -in 'ka ɔ dumagbu yibheli, 'un ɔ -wa Nyime Tiklu, -in 'ka ɔ -yɔyi, -in 'ka ɔ 'dɛɛ weli 'nu. ¹⁵ Nu, ɔ gbudayinyɔ -na yia -zɛa. 'In -we -in 'yɩa -yɔ, 'un -in 'nua, -in

'ka we gba dudugv -nyuma weee -yla. ¹⁶ 'ln -sleɛn, lee ka 'gbu -na wua? -ln -so 'wu, -un yi, -un la Nyumaa -Kanyɔɔ 'ɲni, wa 'ka -mi batizee, -Lago 'ka -mi -yɔwɔlv, -na gbunyii 'ka -mi kweyli 'bhu.»

Pɔlv gbaa sa -Lago tiea ɔ, nyuma 'nia Zuifv, wa -gbɛɛ gbu

¹⁷ «-Mvɔ 'b'igv, un yia lubhiti -Zeluzalemv. 'Yl yabhlo nya, un mi -Lago bhuhhoeda -Lagɔbudu 'kadu ɔ, 'un Nyumaa -Kanyɔ yia 'mi 'klɔtlɔl na 'yli 'wu.

¹⁸ 'ln, un 'yia Nyumaa -Kanyɔ -yɔ, 'un ɔ neɛ 'mi -ylae: «-ln 'pulo kwe la, -un 'bhu -Zeluzalemv sɔ! Nu, na gbu -na yia gbaa, -mɔ -nyuma 'na 'ka we -yɔɲwɔnu.»

¹⁹ «ln yia we 'b'igvpaɛ: «Nyumaa -Kanyɔ, wa 'de -yi we 'ji nu, un ka -Lagɔbudunya ɔ 'plil, 'un nyuma -wa ɲwnua -na gbu -yɔ, -zugba na pa wa -kasɔ 'wu, 'un na seli wa. ²⁰ 'ln da wa 'kaa -na gbɔdayinyɔ Etien 'bha, -ami mi 'ya -bha. -Wa mia ɔ 'bhada, un ka wa ɲwnunu, 'un un yia wa -bananya 'yliyɔzv.»

²¹ «'ln Nyumaa -Kanyɔ neɛ 'mi -ylae: «-ln mni, nu, tiea na yia -mi 'p'ip, nyuma -wa 'nia Zuifv gbɛgbɛn!» »

Pɔlv neɛ Wlɔmv 'slujaa -kanyɔ -yla nu, Wlɔmv -dudɔwlakpe ɔ -mia.

²² Nyumaa -zlo pulva Pɔlv yukwli tuklu, tɔn, ɔ yia welunya -minu gbagbie bhia. 'ln wa yia 'wɔk'ɔkpte bhlie: «A -sa nyume ni la! A 'bha ɔ! ɔ 'ni we 'klɔ -ka, ɔ 'ka 'yliyɔgada -tv, dudv ni -gv!» ²³ Wa 'k'p'ia 'wu 'tuteɛ, wa vitelia wa -bananya, 'un wa yia bla yalt 'mni. ²⁴ Wlɔmv 'slujaa -kanyɔ 'kadu neɛ, wa 'pa Pɔlv 'slujaa -budu 'kadu ɔ. Wa 'ka ɔ seli, 'un gbu -we ka 'gbu nyumaa -zlo mia sa ɔ 'wluo 'k'p'ida, ɔ 'ka we gba, 'un -mɔ 'ka we 'nv. ²⁵ 'ln da wa gbuan Pɔlv wa 'ka ɔ seli yi, tɔn, 'slujaa glv gbuu 'yugalinyɔ mia -bha, Pɔlv yia ɔ layibha 'lee: «We se mi aun -yla, a 'ka *Wlɔmv -dudɔwlakpe seli, -zugba a 'ni -slɔ ɔ -yɔgbv 'wɔbhuv?»

²⁶ Da ɔ 'slujayu 'nva weli -mni, 'un ɔ yia 'slujaa -kanyɔ 'kadu weli kwa, ɔ neɛ ɔ -ylae: «Lee -lu -na yi yaa de lenva? ɔ nyume -mɔni, Wlɔmv -dudɔwlakpe -wa!»

²⁷ 'Slojaa -kanyo 'kadu yia Pɔlu 'yia, ɔ bea ɔ -yo. ɔ yia ɔ layibhae: «Gba gbuzɔnu, Wlɔmu -duduwlakpe -in -mia 'pieun yi?»

Pɔlu yia we 'bigupali: «In, 'mɔ in -mia.»

²⁸ 'In 'slojaa -kanyo 'kadu nee: «'Gwezi 'kadu in plɔba 'bhie, in yia Wlɔmu -duduwlakpe -ze.»

'In Pɔlu yia we 'bigupali: «-Amɔ mia, gwali wa gwalitia 'mi we.»

²⁹ -Bha -bhlokpadɛ, -wa 'ka yaa Pɔlu seli, 'in ɔ 'ka gba, -maa yia ɔ gwevɔla. Da 'slojaa -kanyo 'kadu yibhelia we 'ji nu, Pɔlu -ɔ ɔ gbuan, -mɔɔ mi Wlɔmu -duduwlakpe nya, 'in ɔ 'dɛ yia nyanɔ nu.

Pɔlu mi gbɔwliwodunya 'yu

³⁰ Gbu -we Zuifu dia Pɔlu 'wlu, 'slojaa -kanyo 'kadu 'yibha ɔ 'ka we 'wɔlanu kpeɛn kpeɛn. We 'gbu, zli zli, 'in ɔ yia ɔ gbuan -llukpe 'wusa. 'In ɔ yia -Lagɔbɔnyaa -cian -yo gbɔwliwodunya 'wlugbeli. 'Bhie, ɔ -yo Pɔlu yia wa 'yu yi.

23 ¹ Pɔlu ylaa gbɔwliwodunya flutu, ɔ nee: «Bheliau, in ka -Lagɔ 'yu no 'nanuu, na dli 'ni 'mi gbu 'nye, 'in we yia -zeɛn yli -mɔni yli.»

² 'In -Lagɔbɔnyaa -kanyo 'kadu Ananiasi nee -wa mia Pɔlu kwesi -ylae: «A 'pa ɔ ŋwe -gu -lu!»

³ Tɔun, Pɔlu nee ɔ -ylae: «Weli 'sɔ -nyume, -mi -Lagɔ yia bhutia! -Bha -in -dia la, -zugba -na bhu na -yɔgbu 'wu titee sɔlu, 'in -in nee, wa bhuti 'mi. Tite 'ni 'sa gba.»

⁴ -Wa mia Pɔlu kwesi, -maa nee ɔ -ylae: «-Lagɔbɔnyaa -kanyo 'kadu -na velta yi?»

⁵ Pɔlu yia we 'bigupali: «Na bhelia, in 'ni we 'ji -yi nu, -Lagɔbɔnyaa -kanyo 'kadu ɔ -mia. Nu, we mi celɔda -Lagɔɛbhe 'wue:

<-In 'na gbali gbonyuu -na nyumaa 'yugalinyo -yla -ni!> »

⁶ Pɔlu -yi we 'ji nu, nyumaa -zakpa sɔ -wa gbɔwliwodunya. -Zakpa -bhlo -wa *Sadusenyuma, 'in -zakpa 'sɔnu -wa Falizinyuma. We 'dɛɛ 'gbu ɔ yia 'wɔkpi

'titee wa 'yue: «Bhelia, Falizinyume in -mia, 'in Falizinyume 'yu in -mia. Tliltlunyaa 'wusɔsue in dia dli 'wuu 'gbu, wa mia da na -yɔgbu 'wɔbhuda.»

⁷ Da Pɔlv gba 'saa, Falizinyuma -yɔ Sadusenyuma yia kpelite bhli, 'in wa yia 'wudo 'sɔ. ⁸ Nu, Sadusenyuma nɛɛ, tliltlunyaa 'wusɔsue 'ni -mi, 'anzinya -yɔ zuzu 'ni la -mi, 'in -zugba Falizinyuma yibhelia we nu, we 'de weee mi la. ⁹ 'In nyumaa -zlo mi 'wɔkpɔda 'titee, 'in Falizinyumaa tɔlva -wa -wa -Lagɔ titee gwesanya, -maa yia Pɔlv lɔpa 'kva 'tite nya. Wa nɛɛ: «-A yi we -yɔ nu, nyume -mɔnti 'ni gbɔnyuu yabhlogbɔ lɛnu. -De zuzu yabhloo, -de 'anzi yabhlo gba ɔ -yla gbɔ, nyɔɔ -yi we 'jia?»

¹⁰ Wee -zle kpukpala 'wu, wa yi Pɔlv 'ylistsalu 'gbu, nyano yia 'slujaa -kanyɔ 'kadu dlu slo. 'In ɔ nɛɛ ɔ 'sluja -ylae, -maa -sa Pɔlv wa nyidi, wa kwa ɔ 'slujaa -budu 'kadu zɔ lv.

¹¹ -Muu 'bigɔv sabɔ bea, Nyumaa -Kanyɔ yia Pɔlv 'klɔtlali, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-In 'temanti dli! -In ka na gbu gba -seli -Zeluzalɛmu, we mi nu, -in gba 'ya we Wlɔmugbe nukple.»

Zuifu zva Pɔlv 'bhabhagbu

¹² -Muu zli zla zɔkpe, Zuifu -zakpa -bhlo yia welt -bhlo bhli, 'in wa yia bi -Lagɔ 'yu nu, wa 'ni -slo Pɔlv 'bha, wa 'na 'ka li 'in wa 'na 'ka 'ma. ¹³ Nyuma -wa bhli welt -mini, wa ka nyumaa glu 'sɔ -guzi. ¹⁴ 'In wa yia -Lagɔbɔbɔnyaa -cian -yɔ nyuma kpasu -gbe mni. 'In wa nɛɛ -maa -ylae: «-A ka bi -Lagɔ 'yu, nu, -a 'ni -slo Pɔlv 'bha, -a 'na 'ka -lu yabhlogbɔ li. ¹⁵ 'In -sleen, amia -yɔ gbɔwliwɔdɔnya bhli welt -bhlo, 'in a 'ka 'slujaa -kanyɔ 'kadu -yla gba nu, ɔ -la ain Pɔlv -dawli nya, a 'yibha a 'ka ɔ -yɔgbu 'wɔsɔsali tɔklu. We -ka -amia, -a ka -amiaa 'de lamnazi -a 'ka ɔ 'bha, 'bhie, ɔ 'ka -seli nyini.»

¹⁶ 'In welt wa bhli Pɔlv daa, ɔ bhɔbɔ 'yu 'nva we, 'in ɔ yia 'slujaa -budu 'kadu zɔ Pɔlv 'di -salia mni. ¹⁷ Tɔvɔn, Pɔlv laa 'slujaa glu gbuu 'yugalinyɔ yabhlo, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-In kwa nyimeslɔyu ni 'slujaa -kanyɔ 'kadu -gbe, nu, ɔ ka gbu yabhlo ɔ 'ka we gba ɔ -yla.»

¹⁸Ɔ 'slɔja -yɔ ɔ nyimeslɔyɔ yia 'slɔjaa -kanyɔ 'kadu -gbe mni, 'in ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «Kaslɔnyɛ Pɔlv laa 'mi, ɔ nɛɛ: in -la -mi nyimeslɔyɔ ni. -Mɔɔ ka gbɔ yabhlo ɔ 'ka -mi -yla we gba.»

¹⁹'Slɔjaa -kanyɔ 'kadu kpaɔ nyimeslɔyɔ ɔ la, ɔ -yɔ ɔ vlaa gwe -sɛ, 'in ɔ yia ɔ layibhaɛ: «Lɛɛ -gbɔ -in 'yibha -in 'ka 'mi -yla gbaa?»

²⁰'In nyimeslɔyɔ yia we 'bigɔpale: «Zuifu ka welt -bhlo bhli nu, -in kwa cɔzi Pɔlv gbɔwliwɔdɔnya 'yu. Gbaa wa yia -dawli nya nu, gbɔwliwɔdɔnya 'yibha wa 'ka ɔ -yɔgbɔ 'wɔsɔsalɔ tiklu. ²¹'In -in 'na 'nɔnu wa welt -ni! Nu, -wa zizea ɔ 'bhahɛe 'gbɔ, wa mneni nyumaa glɔ 'sɔ -guzi. Wa ka bi -Lagɔ 'yu, wa nɛɛ, wa 'ni -slɔ Pɔlv 'bha, wa 'na 'ka li, 'in wa 'na 'ka 'ma. Nu, -sleɛn, wa ka lamnazi, -na welt wa mia wɔda.»

²²Da ɔ 'slɔjaa -kanyɔ 'kadu gbaa nyimeslɔyɔ -yla nu: «-We -in gbaa da 'mi -yla, -in 'na gbali we nyɛ yabhlogbɔɔ -yla -ni.» 'Bhie, ɔ yia -mɔɔ 'yitide, 'in -mɔɔ yia mni.

'Slɔjaa -kanyɔ 'kadu kwa Pɔlv Felisu -gbe

²³-Mɔ 'bigɔ, 'slɔjaa -kanyɔ 'kadu laa ɔ 'slɔjaa glɔ gbɔ 'yugalunya 'sɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «'Slɔjaa 'wlu -bhlo (200) klaa, numɛsɔn -gɔ 'slɔjaa glɔ ta 'ya kugbua (70) -yɔ 'slɔjaa 'wlu -bhlo kaa 'li kwɛɛ, a gbɛli da wa 'wlu. 'In a 'de weɛ mnazi la, jibheza lelu gbomnuɔ nya, a 'ka Sezalegbe nɔkple mni. ²⁴A mnazi numɛsɔn -yɔ, 'in a 'ka Pɔlv 'wɔbhɔ we -gɔ, 'in a 'ka ɔ dɔdɔ 'wlulapulɔnyɔ Felisu -gbe kwa -dlɔɔ.»

²⁵'In ɔ yia 'sɛbhe celɛ:

²⁶Dɔdɔ 'wlulapulɔnyɔ Felisu 'kadu,
-amɔ Klɔdɔ Liziasɔ saa -mi fu.

²⁷Nyɛ -ɔ in 'paa dɛ -mi yoo, Zuifu ka ɔ kpa, wa 'ka ɔ 'bha. 'In da in 'nɔ nu, Wlɔmɔ -dɔdɔwɔlɔkpe -wa, 'in un -yɔ na 'slɔja yia mni, in yia ɔ wa kwɛɛ -sa.

²⁸'In 'yibha gbɔ -we Zuifu dia ɔ 'wlu, in 'ka we 'ji 'nu. We 'gbɔ, in yia ɔ wa gbɔwliwɔdɔnya 'yu kwa. ²⁹'In ka we -yɔyɔ nu, wa 'dɛɛ titee 'gbɔ, wa dia ɔ gbɔ 'wlu. 'In wa 'ni mneni wa 'ka ɔ gbɔ yabhlogbɔɔ -yla lapali, -we ka 'gbɔ wa 'kaa

ɔ 'bha, 'un wa 'kaa ɔ -kaslu 'wupa, we 'nt 'yie. ³⁰ 'Bhie, wa yia 'mɪ wɛlt kwaɛ, Zuifu ka ɔ -yɔgbu zu. -Bha -bhlokpadɛ, un 'paa ɔ yoo -na -gbɛ. 'ln un nɛɛ ɔ gbɔwɫudɪnya -ylaɛ, wa 'kla ɔ -na -gbɛ.

³¹ -We 'slɔjaa -kanyɔ 'kadu gbaa, ɔ 'slɔja ka we lɛnu. Wa 'bhua Pɔlu 'wu sabɔ, 'un wa -yɔ ɔ yia Antipatlisigbe nukple mni. ³² -Mɔv zɪ zɪa, 'un 'slɔja mta bhv -gu nɔda, -maa yia 'slɔjaa -budu 'kadu zu lɔbhiti. 'ln wa yia 'slɔja mta numasɔvɔn -gu 'yitide, -maa -yɔ Pɔlu yia 'yoo 'yliyɔzu. ³³ 'Slɔja mta numasɔvɔn -gu nɪnɪa Sezalee, 'un wa yia dudɔvɔ 'wlulapɪlɪnyɔ 'sɛbhɛ yoo 'nye, 'bhie, wa yia ɔ Pɔlu 'kɪslɔlu. ³⁴ Dudɔvɔ 'wlulapɪlɪnyɔ zɛɪa weɛ 'sɛbhɛ, 'un ɔ yia Pɔlu layɪbha: «Dudɔ -mɔmɔ ka nyɛmɛ -in -mɪa?» 'ln Pɔlu yia we 'bɪgɔpaltɛ: «Silisi -nyɛmɛ in -mɪa.» ³⁵ 'ln ɔ nɛɛ ɔ -ylaɛ: «-Wa dɪa -mɪ gbɔ 'wlu, wa -ka yi, 'un na yɪbhaa -mɪ la.» 'ln ɔ nɛɛ, wa kwa Pɔlu Ewɫodɔvɔ gbɔwɫubhubudu 'kadu zu.

Zuifu dɪa Pɔlu gbɔ 'wlu Felisɪ 'yu

24 ¹ 'Yɪ gbɔ 'plɪa, -Lagɔbɔvɔnyaa -kanyɔ 'kadu Ananiastɪ yia Sezalee nyɪni. ɔ -yɔ nyɛmɛ kpasɪ tɔlvɔ -yɔ *lɔpanyɔ yabhlo wa laa Telɪtɪlɪ. 'ln wa yia Pɔlu 'klaa yi dudɔvɔ 'wlulapɪlɪnyɔ Felisɪ 'yu.

² Wa laa ɔ, 'un Telɪtɪlɪ yia ɔ gbɔ 'wludɪdɪɛ bhli dudɔvɔ 'wlulapɪlɪnyɔ Felisɪ 'yu: «Felisɪ 'kadu! -Na 'gbɔ -a kaa da 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ weɛ. 'ln gbɔnya -in 'bhɪtɪa gbɔyɪlo nya, mɔ saa -amɪaa nyɛmɛ 'wu. ³ -Lu -zɔnvɔ weɛ -a yia, da weɛ, 'yɪlɪ weɛ nya, we 'gbɔ -a paa -mɪ fuo dɪlɪ weɛ nya. ⁴ 'ln in 'nɪ 'yɪbha, un 'ka -na 'bɪ 'wɔgwɫɛɪ, we 'dɛɛ 'gbɔ, -mɪ na bhɪbhɔvɛ, -in 'nye -aun bhla -sɛɪɛ, -na dɪlɪ -zɔnvɔ nya, -in 'ka -aun yukwɪlɪ pɔlvɔ.

⁵ «-A ka we -yɔyɪ nɪ, nyɛmɛ -mɔnɪ, nyɛmɛ 'nyuuu 'dɛgbɔlu -wa. Nyɛmɛ -zakpa -bhlo wa laa Nazaɪɪtɪ -nyɛmɛ, wa 'yugalɪnyɔ -wa. Zuifu weɛ ɔ pɔpaltɪ 'wu dudɔvɔ weɛ -gu. ⁶ 'ln ɔ ka we layɪla 'dɛbhɪɛ nɪ, ɔ 'ka -amɪaa -mɔwɫvɔ -Lagɔbudu 'kadu 'ɲnɪ -nyumɔ, 'un -a yia ɔ kpa. [-A 'yɪbha -a 'ka ɔ -yɔgbu 'wɔbhɪ -amɪaa tɪɛɛ sɔlvɔ. ⁷ 'ln 'slɔjaa -kanyɔ 'kadu Liziasɪ yia yi, 'un ɔ yia ɔ -aun kwɛɛ -sa -gla nya. ⁸ 'Bhie, Liziasɪ nɛɛ Pɔlvɔ gbɔwɫudɪnya -yla, wa yi -mɪ

'yu.] We -ka -na de 'yibha ɔ la, 'in -in 'kaa we 'jiyibheli nu, gbu -we -a dia ɔ 'wlu, gbuzɔnu -wa.»

⁹ 'In Zuifu -maa yi 'yaa Teetulusu welt -gu 'yligbe, 'in wa nee: «Cun, -we ɔ gbaa de, gbuzɔnu -wa.»

Pɔlv gbaa ɔ 'dee -gugbu

¹⁰ 'In duduvu 'wlulapɩnyɔ yia Pɔlv -yla sɔ 'pa, nu, ɔ gba. 'In Pɔlv nee:

«In -yi we 'ji, -in ka -zu duun li, -zugba -na bhu -amīaa nyūmaa -yɔgbu 'wu. We 'gbu, na dli 'te 'wu, in 'ka na 'dee -gugbu gba.

¹¹ «In mneni -in 'ka we 'wɔsɩsɩ -na 'de nya, nu, -amī nynthia -Zeluzalemɩ, in 'ka -Lagɔ bubɔ, we 'yɩ kugbua le 'sɔ 'nɩ -slɔ 'plɩ. ¹² Nyūme yabhlogbɔɔ 'nɩ 'mɩ 'yɩ, -zugba na -yɔ nyūme kpeli -Lagɔbudu 'kadu zɔ. 'In nyūme yabhlogbɔɔ 'nɩ 'mɩ 'wɩlɩlɩ, -zugba na bhu nyūmaa -zloo dli 'wu -Lagɔbudunya zɔ -yɔ daputu, 'gbe nukple. ¹³ 'In -sleen, gbu -we nyūma -mantɩ dia da 'mɩ 'wlu, wa 'nɩ mneni wa 'ka we 'wɔyleli -mɩ -yla. ¹⁴ -Muv bhla, -we in ŋwnua -yɔ -mɩ 'yu, mu nu: -amīaa dukpasu -Lagɔ na bubɔa, 'Yloogblɩ -lolu -we ka gbu wa'a laa gbuzɔnu, we -gu -nɔnɔwe nya. 'In -we weee mīa cɛlɩda Moizu titee 'sebhe -yɔ -Lagɔgbu -falɩpanyaa 'sebhe 'wu, 'in na zua we dli -gu. ¹⁵ Sa wamīa dia -Lagɔ dli 'wu, 'sa -amɩ na dia -Lagɔ dli 'wu. Nu, nyūma tikli -yɔ nyūma 'nyii 'sɔ, 'wu wa yia -sɔa tɩtɩnya glaa. ¹⁶ We 'gbu na gva la 'yɩ weee nya, 'in na dli yi 'mɩ gbu 'nye -Lagɔ 'yliya 'wu, 'in 'ya nyūma 'yliya 'wu.

¹⁷ «Da in lia -zu duun daputu, 'in in yia -Zeluzalemɩ luyi 'gwezi nya, na nyūma 'wɔsɩsɩ -yɔ 'slaka -lii wlawɩe -Lagɔ -yɩlaa 'gbu. ¹⁸ Da in mīa -Lagɔbudu 'kadu zɔ, 'in -Aziii Zuifu yia -mɔ 'mɩ yɩ, -we in mīa lenɩda mu nɩ, in mɩ -mɔwɩgbu lenɩda. Nyūmaa -zlo 'nɩ 'mɩ 'bɩ -mɩ, 'in -zle 'nɩ 'mɩ kwesi -mɩ. ¹⁹ 'In we -ka yaa nu, -Aziii Zuifu -tɔlɩa mīa zlume -bha, -maa ka yaa na gbegbein gbu dli, ma 'kaa 'mɩ 'kla -na -gbe. ²⁰ Da wa kwaa 'mɩ gbuwɩwɩdunya 'yu, gbunyuu in nua le wa 'yia -yɔ, nyūma -wa 'yɩgbea de, wa gba we -mɩ -yla.

²¹ 'In 'yɩgbea gbuwɩwɩdunya 'yu, 'in in nee wa -yla welt 'tite nyae: «Tɩtɩnya

yia 'wusɔa tɪtɪle lɔ! We nya wa -laa 'mɪ aɪn 'yɪ, a 'ka na -yɔgbɔ 'wɔbhu.› -De muu.»

²² Dɔdɔ 'wlulapɪlɪnyɔ Felisɪ -yia -Zezuu 'Yloogblɔ -gɔgbɔ 'ji kpɛɛn kpɛɛn, 'ɪn ɔ yia we 'wɔlanɔ, -mɔɔ yia wee gbɔwɔbhu yɪ lɔbelɪ. 'ɪn ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «'Slɔjaa -kanyɔ 'kadɔ Liziasɪ -ka yɪ 'bhie, ɪn 'ka amɪaa gbɔ 'wɔbhu.» ²³ ɔ nɛɛ 'slɔjaa glɔ gbɔu 'yugalɪnyɔ -ylɛ: «-ɪn dɪ Pɔlɔ la -kasɔbɔdɔ zɔ. -ɪn 'tide ɔ 'yɪ, ɔ 'ka ɔ 'dɛ -yla -tɔ. -ɪn 'nyɛ ɔ 'talea 'yoo, wa 'ka ɔ -yla -li lɛnu.»

Wa ka Pɔlɔ Felisɪ -yɔ Dɪlɪsɪlɪ 'yɪ kwa

²⁴ 'Yɪ sanɪmɛ 'plɪa, Felisɪ -yɔ ɔ 'ɲwɔɔ Dɪlɪsɪlɪ yia yɪ, Zuɪfɔɲwɔɔ -wa. ɔ nɛɛ wa -yɔ Pɔlɔ yɪ, 'ɪn ɔ 'ka ɔ -Zezu Klisɪ dɪ -gɔzɔ wɛɪt yɪkwɪlɪ pɔlɔ. ²⁵ 'ɪn da Pɔlɔ bhɪa nyɪmɛɛ nɔnɔbhɔ tɪklɪ klɛa, 'dɛɛ dɪ lakpakɪɛ -yɔ -Lagɔɔ nyɪmaa -yɔgbɔ 'wɔbhubhuee gbɔ gbɔgbɛ, 'ɪn Felisɪ yia nyɔnɔ nu. 'ɪn ɔ nɛɛ Pɔlɔ -ylɛ: «-ɪn mɛnɪ, -ɪn 'ka -slɛɛn mɪnɪ. 'ɪn da ɪn -ka bhɪa, ɪn 'ka -mɪ la lɔ.» ²⁶ Dɔdɔ 'wlulapɪlɪnyɔ Felisɪ dɪ yaa we dɪ 'wɔ nu, 'gwezi Pɔlɔ yɪ yaa ɔ 'nyɛa. We 'gbɔ, ɔ laa Pɔlɔ bhɪa weɛɛ nya, ɔ -yɔ ɔ 'ka 'dɪ -sa.

²⁷ -Zɔ 'sɔ 'plɪa, Pɔsɪusɔ Fesɪtusɔ yia Felisɪ 'bɪgɔpɪlɪ. 'ɪn Felisɪ 'yɪbha ɔ 'ka Zuɪfɔ dɔdɔnɛmanɪ 'gbɔ, ɔ yia Pɔlɔ -kasɔ 'wɔ tɪ.

Wa ka Pɔlɔ nyɪmaa 'wlulapɪlɪnyɔ 'kadɔ Fesɪtusɔ 'yɪ kwa

25 ¹ Da ɔ nyɪa wee dɔdɔ -gbɔ, we 'yɪ ta 'plɪa, Fesɪtusɔ 'bhɔa Sezalee, 'ɪn ɔ yia -Zeluzalɛmɔ mɪnɪ. ² -Lagɔbɔbɔnyaa -ɔɪn -yɔ Zuɪfɔ nyɪa kpasɪ yia Pɔlɔ 'kla ɔ -gbɛ. ³ Wa nɛɛ Fesɪtusɔ -yla, ɔ nu wa 'nanɪ 'wɔ, 'ɪn wa yia we ɲwɛ -yɔkpɪlɪ nu, ɔ -la Pɔlɔ -Zeluzalɛmɔ lɔ. Nu, wa ka Pɔlɔ -yɔgbɔ zɔ, wa 'yɪbha wa 'ka ɔ 'bha 'yloogblɔ. ⁴ 'ɪn Fesɪtusɔ yia we 'bɪgɔpɪlɪ wa -ylɛ: «Pɔlɔ mɪ -kasɔ 'wɔ Sezalee, 'ɪn dayɪ na 'dɛgbɔlɔ bhɪɪa -mɔ lɔ.» ⁵ 'ɪn ɔ yia we -gɔdɪ: «Amɪaa -ɔɪn kwa 'mɪ yoo, we -ka nu, nyɪmɛ -mɔnɪ ka gbɔnyuu lɛnu, wa 'ka -mɔ we gba.»

⁶ Fesitusu li wa -gbe sa 'bhisa 'yli gbomnva. 'Bhie, ɔ yia Sezalee lubhiti. -Muu zli zlia, 'in ɔ yia gbuwobhu -zejila 'yu ladɪ, 'in ɔ nɛɛ wa -yɔ Pɔlv yi. ⁷ Da Pɔlv yia, Zuifu -wa 'bhva -Zeluzalem, -maa yia ɔ gbeli. 'In wa yia ɔ gbunyii 'kadu -zlo 'wludi, 'in wa 'de 'ni mneni wa 'ka we 'wusisali tiklu. ⁸ Pɔlv mia ɔ 'dɛɛ -gugbu gbada, ɔ nɛɛ: «In 'ni gbonyuu yabhlogbɔɔ lenv, Zuifv tite -yɔ -Lagɔbudu 'kadu -yɔ nyumaa 'wlulapulnyɔ 'kadu *Sezaa gbegeun.»

⁹ Fesitusu 'yibha ɔ 'ka Zuifu dudu namanu 'gbv, 'in ɔ nɛɛ Pɔlv -ylae: «-In 'yibha -in 'ka -Zeluzalem mnɪ? Wa 'ka -mɔ -na -yɔgbv 'wobhu 'mɪ 'yuu?»

¹⁰ Pɔlv yia we 'bigupale: «Sezaa gbuwobhu -zejila 'yu in 'yiligbea da, 'in -bha wa 'kaa na -yɔgbv 'wobhu. In 'ni Zuifu -yla gbonyuu yabhlogbɔɔ lenv, 'in -na 'de -yi we 'ji zvzɔnv sa. ¹¹ We -ka na -yɔgbv, 'in gbv -we ka 'gbv wa 'kaa nyume 'bha, in -ka we lenv, in 'na 'ka tɪtɪɛɛ daa gba <-innya>. 'In we -ka nu, gbv nyuma -manɪ mia da 'mɪ 'wludɪda, we 'ni gbuzɔnv, nyume yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka 'mɪ wa yoo 'nye. In ka na gbv Sezaa 'yu kwa.»

¹² Nu, Fesitusu -yɔ ɔ gbwliwɔdɪnya bhia gbagbɛ, 'in ɔ nɛɛ Pɔlv -ylae: «-In ka -na gbv Sezaa 'yu kwa, we 'gbv, Sezaa 'yu -na yia mɪnɪ!»

Wa ka Pɔlv Aglipa 'yu kwa

¹³ 'Yli sanɪmɛ 'plɪa, nyumaa 'wlulapulnyɔ Aglipa -yɔ ɔ bhɔlv Belenɪ yia Fesitusu fɔsaa yi Sezalee. ¹⁴ Wa mɪ -bha 'yli duun lida, 'in Fesitusu yia nyumaa 'wlulapulnyɔ Aglipa -yla Pɔlv gbv gba. ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «Nyume yabhlo Felɪstɪ tɪa -kaslv 'wv, ɔ mɪ da. ¹⁵ Da in mɪnɪ -Zeluzalem, *-Lagɔbubɔnyaa -cian -yɔ Zuifv nyuma kpasɪ yia ɔ 'kla nu, in 'pa ɔ -kaslv 'wv.»

¹⁶ «'In in yia we 'bigupali wa -ylae: <-Amɪa, Wlɔmv -nyuma 'ni we bhlabhu, -a 'ka nyume ɔ gbowludɪnya yoo 'nye, -zugba ɔ 'ni ɔ 'dɛɛ -gugbu gba gbuwobhunɔyɔ 'yu.> ¹⁷ 'In waa nyuma -yɔ 'mɪ 'sɔ yia -seli yi dabudu. 'In in 'ni kpeke, -muv zli zlia, in -dia gbuwobhu -zejila 'wv la, 'in in nɛɛ na 'slɔja -yla, wa -yɔ ɔ nyume yi. ¹⁸ ɔ gbowludɪnya yia yi. 'In gbunyii in pupali yaa 'wlukuv la, nu, 'mɪ wa yi ɔ 'wlu dia, wa 'ni -muv ɔ 'wlu di. ¹⁹ Nu, wa 'dɛɛ -Lagɔbubɛ -yɔ nyume yabhlo wa laa -Zezuu gbv -gv wa -yɔ ɔ 'sɔ kpɛɪa. ɔɔ

nyume ka tli, 'in Pɔlv nɛɛ, ɔ 'ni tli, ɔ -ga 'yiliyɔ. ²⁰ Sa un 'kaa gba gbu -mɪnɪ 'wɔ, un 'ni we -yi. Tɔun, 'in un nɛɛ Pɔlv -yla, ɔ -ka 'yibha ɔ 'ka -Zeluzalɛmɔ mɪnɪ, 'in wa 'ka -mɔ ɔ -yɔgbɔ 'wɔbɪhulu, gbu -mɪnɪ -gɔ. ²¹ 'In Pɔlv yia ɔ gbu nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ 'kadɔ Sezaa 'yu kwa. ɔ 'yibha nɪ, -mɔɔ 'bɪhɔ ɔ -yɔgbɔ 'wɔ. 'In un nɛɛ, wa tɪ ɔ -kasɪubudu zɔ bhla -sele nya. -Mɔv 'bɪgɔ, un 'ka ɔ Sezaa 'yu kwa.»

²² Aglipa nɛɛ Fɛstusɔv -ylaɛ: «Na 'dɛ 'yibha un 'ka ɔ nyume -mɔnɪ wɛɪ 'nɔ.»

Fɛstusɔv yia we 'bɪgɔpaliɛ: «Cɪzɪ -na nɔa ɔ nyume -mɔnɪ wɛɪ.»

²³ -Mɔv zɪ zɪta, Aglipa -yɔ Belenɪsɪ -yɔ nyumaa -dɔlv yia -budu 'kadɔ zɔ pla, we -yɔ 'slɔjaa -cian -yɔ wee 'gbee nyuma kpaɪ. 'In Fɛstusɔv wɛɪ -gɔ, wa -yɔ Pɔlv yia yi. ²⁴ 'In Fɛstusɔv nɛɛ: «Nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipa, 'in amɪa weee -yɔ -aɪn mɪa da, a yla 'mɔ nyume nɪ. Zuɪfɔ weee ka ɔ 'klaa yi na -gbe -Zeluzalɛmɔ, 'in wa yi 'yaa -seli 'mɪ 'bɪ yi, -zugba wa kɪtɪ 'wɔ, wa 'bha ɔ. ²⁵ -Amɪ ka we -yɔyɪ nɪ, ɔ 'nɪ gbɔnyuu yabhlogbɔɔ lɛnɔ, 'in wa 'ka -mɔv 'gbɔ ɔ 'bha. 'In ɔ 'dɛ yia ɔ gbu Sezaa 'yu kwa. We 'gbɔ, un nɛɛ wa kwa ɔ -mɔɔ -gbe. ²⁶ 'In -we un 'kaa cɛɪ -kɔɔ na -kanyɔ 'wɔ ɔ 'gbɔ, we 'nɪ -mɪ. We 'gbɔ, un -yɔ ɔ yia aɪn 'yu yi, we -yɔ -mɪ nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipaa 'dɛbɪhɛ 'yu. -In 'yibha ɔ la, 'in -we ɔ -ka gba, un 'ka we cɛɪ. ²⁷ Nɪ, we 'nɪ 'yɪlanɪnɪ -amɪ 'yɪliya 'wɔ, un 'ka -kasɪunɪ Wɔmɔv kwa, -zugba gbu -we ɔ nɔa lɛ, wa dɪa ɔ 'wɪ, un 'nɪ mɛnɪ un 'ka we gba tɪkɪ.»

Pɔlv gbaa ɔ 'dɛɛ -gɔgbɔ nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipa 'yu

26

¹ Aglipa nɛɛ Pɔlv -ylaɛ: «-A ka -mɪ 'yoo 'nye, -in 'ka -na 'dɛɛ -gɔgbɔ gba.»

Tɔun, Pɔlv 'paa sɔ, 'in ɔ yia ɔ 'dɛɛ -gɔgbɔ gba, ɔ nɛɛ: ² «Nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipa, na dɪɪ mɛnɪ -zɛɛn bhabha. Nɪ, gbu weee Zuɪfɔ dɪa 'mɪ 'wɪ, un 'ka we na 'dɛ 'wɪ -sa -mɪ 'yu. ³ -We ka gbu -wa, -in -yi Zuɪfɔ lɛnɔgbɔ 'cɪn 'nanɔv, we -yɔ gbu -we -gɔ wa kpɛɪɪa. We 'gbɔ, -mɪ na bhɪbhɔɛa, -in pɔlv 'mɪ yukwɪ dɪɪɪɪ nya.

⁴ «Sa un mumnia 'wula na nyuma weee nyidi, we -yɔ -Zeluzalem, 'un we 'ka gwedi na nyimeslɔ bhla na lenugbu mia, Zuifu weee -yi we. ⁵ Wa -yi 'mi -muvu 'bi ka 'wugwle, wa mnenei wa 'ka we gba, -zugba wa -ka we 'yibha. Falizinyuma ka kwɛɛ -amɪaa -Lagɔɔ gbu -sua 'wɔ, wa lonyime yabhlo un -mia. ⁶ 'In -lu -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -amɪaa dukpasɪ 'nye, un dia dli 'wuvu 'gbu, wa mia na -yɔgbu 'wɔbhuda -sleɛn. ⁷ -Amɪaa nyumaa *zva kugbua le 'sɔɔ dli mi we -gu, wa 'ka weli nu lenuda 'yi. 'In wa bhuhhoea -Lagɔ 'kva 'tute nya, zlvkpe jibheza. Nyumaa 'wlulapɪnyɔ Aglipa, wee weli -mɪnɪ un dia dli 'wuvu 'gbu, Zuifu yia 'mi gbu 'wɪludɪ! ⁸ Lɛɛ ka 'gbu, we mi amɪa Zuifu dli nu, -Lagɔ 'nɪ mnenei ɔ 'ka tɪtɪlnya 'wɔbhɪ tɪtɪle lva?

⁹ «Na 'degbolu ka 'wlukuvun lapɔpali nu, un mnenei un 'ka Nazaletiyu -Zezuu 'ɲnɪ lasa sɔ weee lu. ¹⁰ Mu un nva le -Zeluzalem. -Lagɔbɔbɔnyaa -cian ka 'mi 'yoo 'nye, 'un un 'ka -Lagɔnyumaa -zlo -kasɪ 'wupa. 'In -wa gbaa wa 'ka wa 'bha, 'un na -yɔ -maa paa gwe. ¹¹ Zɪ tɔlva zɪ, 'un na plɪta -Lagɔbudu zɔ. 'In na palta wa 'kɪtye 'wɔ, 'un na gbaa -gla nya, wa velɪ -Zezu. 'Ce na palɪ bhaa wa -yɔ 'nyumɛɛ 'gbu mu nva le, 'un na mɪta wa 'kɪtye 'wɔpalɪa laga -gu.

Pɔlv gbaa sa Nyumaa -Kanyɔ laa ɔ, we gbu

(Lngb 9.1-19, 22.6-16)

¹² «-Muvu 'gbu, 'yɪ yabhloo zɪ, 'un un yia -Damastɪ mɪnɪ. -Lagɔbɔbɔnyaa -cian 'nyɛa 'mi we se, 'un wa yia 'mi tie nu, un kpa -Lagɔnyuma. ¹³ Nyumaa 'wlulapɪnyɔ Aglipa, 'yɪlgbagbu un mi 'yloogblɪ, 'un un yia san bhva yali -yɔyɪ. We -nyumali -zi 'yɪv, 'un we -nyumali yia 'mi gbeli, we -yɔ na nɔnɔnya. ¹⁴ -A 'de weee ka bhli dudɪ, 'un un yia weli yabhlo 'nu, -muvu nɛɛ 'mi -yɪla zuifweli 'wuvu: «Sɔlv, Sɔlv, lɛɛ -lu ka 'gbu -na palɪ 'mi 'kɪtye 'wɔa? Lɛɛ -lu ka 'gbu -na zu -gla bhea, nɛɛ bhli zu -gla we -kanyɔɔ 'pa 'pa -pɪnɪ zɔa?»

¹⁵ «'In un yia layibhaɛ: «Na -Kanyɔ, nyɔɔ -un -mia?»

«'In Nyumaa -Kanyɔ yia we 'bɪgɔpali 'mi -ylɛ: «-Amɪ -Zezu, -un mia 'kɪtye 'wɔpalɪa, -amɪ -wa. ¹⁶ -In -sɔ 'wɔ, -un 'yɪligbe -bhade! -We ka 'gbu un yia na 'de

-mi 'kluslolu, mu ni: un ka -bha -mi -sa, -in 'ka na lubhononyo -ze. 'ln -in 'ka 'ya na gbodayinyo -ze. 'ln -we -in 'yia -zeen -yo klaa, we -yo -we na yia ci -mi 'kluslolua klaa, -in 'ka we gba. ¹⁷ Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu -wa ka -gbe in tiea -mi, na 'de yia -mi 'ylioyova wa gbegbein. ¹⁸ Wa -gbe na tiea -mi, -in 'ka wa 'yli -blo, -in 'ka wa nikipise 'wusa, -in 'ka wa zli 'klv -la. -ln 'ka wa -Saataan 'tute zo -sa, 'in -in 'ka wa -Lagoo -gbe -la. 'ln wa -ka 'mi dli -gu zu, -Lago 'ka wa gbonyuu 'woti, 'in wa 'ka 'bi 'yi -Lagoo -mowlv -nyuma glaa.»

Polv gbaa lubho -we o mia nvdaa gbu

¹⁹ «We 'gbu, nyumaa 'wlulapilinyo Aglipa, 'ylikakie -we 'bhva -Lagoo -gbe, un 'ni we 'nuhwe -sa. ²⁰ 'ln -Damasi -nyuma -yo -Zeluzalemv -nyuma -yla in gbaa -Lagobu tia. 'Bhie, in yia Zudee -dudu weee -gu -nyuma -yo nyuma -wa 'nia Zuifu we -yla gba. ln nee wa -yla, wa 'bhiti wa dli, wa yi -Lagoo -gbe, 'in wa lenugbu -slo lu wa 'bhiti bhiti sazov sa. ²¹ -We ka 'gbu Zuifu yia 'mi kpa, -zugba in mi -Lagobudu 'kadu zo, 'in wa yia 'klu 'yi, wa 'ka 'mi 'bha, mu ni. ²² 'ln -Lagoo zva 'mi 'ylioy, 'in we yia -zeen yli. ln mi -slo -bha, in 'ka o gbodayinyo -ze nyuma weee 'yu, nyuma -kpuv -yo nyuma 'kadu. Gbu -we -Lagobuv -falpanya -yo Moizi gbaa nu, le we yia nva, mu -bhloo 'de -amv na gbaa. ²³ ln nee sa bhee, sia -Lagoo -Bhasanyo yia. Mo yia tlitlunya glaa 'wusoa tia, 'in mo yia -Lagoo zlu gbu gbaa Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu -yla.»

Polv nee nyumaa 'wlulapilinyo Aglipa -yla, o pla -Lago

²⁴ Polv mi sa o 'dee -gugbu gbada, 'in duduv 'wlulapilinyo Fesitusv yia 'wukup: «Polv, -sabhe bhaa -mu! -ln ka 'sebhe 'kpi duun, we ka -mi -sabhe 'wlu pali!»

²⁵ Polv yia we 'bugupali o -ylae: «Fesitusv 'kadu, -sabhe 'ni 'mi 'wlu -mi. Welnya in mia da gbada, gbuzov -yo gbuyilo -weli -wa. ²⁶ Nyumaa 'wlulapilinyo Aglipa -yi we 'de weee 'ji. 'ln we 'gbu, in mneni in 'ka o -yla wee gbu gba dli telv nya. Na dli mi we -gu nu, o -yi wee gbu weee 'ji, -we ka gbu

-wa, we 'nɪ lɛnu da yabhlo zizewiemɪ. ²⁷ Nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ Aglipa, gbu -Lagɔgbɔɔ -falɪpanya gbaa, -na zu we dɪ -gɔɔ? Dɪ -na zu we -gɔ, un -yi we 'ji!»

²⁸ Aglipa yia we 'bɪgɔpalt Pɔɔ -ylae: «-Mɪ dɪ nɪ, -Lagɔ 'wɔ -na yia 'mɪ 'paa bhla -sɛ nɪ nya yɪ?»

²⁹ 'ɪn Pɔɔ yia we 'bɪgɔpaltɛ: «We yi deslɛɛn -zɛɔɔ, we yi cɪ -zɛɔɔ, -Lagɔ na bhuhhoea, we 'nɪ -na 'dɛ -bhloo gbu, 'un 'ya amɪa weee -wa mɪa da 'mɪ yukwli pɔɔɔda -zɛɛn, sa un mɪa da, amɪa 'ka 'sa -mɪ, we 'bhu 'llukpenya -mɪnɪ 'wɔ. Nɪ, un 'nɪ 'yɪbha wa gbuan aɪn -amɪ 'bhisa!»

³⁰ Nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ klaa, dɔɔɔɔ 'wlulapɪlɪnyɔ klaa, Belenɪsɪ -yɔ -wa weee -yɔ wa dɪa -bha la, 'un wa yia 'wɔɔɔ. ³¹ Wa 'tlaa, 'un wa nɛɛ wa 'dɛkpɔa nyɪdɛ: «Nyumɛ -mɔnɪ 'nɪ gbu yabhlogbɔɔ mɪnɔ, 'un wa 'ka -mɔɔ 'gbu ɔ -kasɔ 'wɔpa, 'un wa 'ka ɔ 'bha.»

³² 'ɪn Aglipa nɛɛ Fɛstusɔ -ylae: «Nyumɛ -mɔnɪ 'nɪ yaa ɔ gbu nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ 'kadɔ Sezaaa -gbɛ kwa, -zugba -un ka ɔ 'yɪtɪdɛ.»

Wa kwaa Pɔɔ Wlɔmɔ

27 ¹ Da wa gbaa, 'glɔ 'kadɔ 'wɔ -a yia -gblaa -a 'ka Italiɪ -dɔɔɔ -gɔ mɪnɪ, 'un Wlɔmɔɔ 'slɔjaa glɔ gbuu 'yugalɪnyɔ yabhlo wa laa Zulusɔ¹, 'mɔ wa 'nyɛa Pɔɔ -yɔ -kasɔnyuma tɔɔɔa yoo. ² Adlamɪtɪ 'glɔ 'kadɔ yabhlo 'kaa -Azɪɪ -dɔɔɔ -gɔɔ 'glɔɔ 'yɪgbedanya 'plɪɪ, -a -gblaa we 'wɔ, 'un -a yia mɪnɪ. Tesalonikɪyɪ Alɪsɪtaktɪ 'bhua Masɛɔvɪantɪ, ɔ -yɔ -aun 'sɔ mɪ.

³ -Mɔɔ zɪɪ zɪɪ, 'un -a yia Sɪdɔngbe nɔkplɛ nɪnɪ. Zulusɔ ɔ mɪa Pɔɔ kpada 'nanɔɔ, -mɔɔ yia Pɔɔ 'yoo 'nyɛ, ɔ 'ka ɔ 'talea 'yia mɪnɪ, 'un -we Pɔɔ -ka 'yɪbha, wa 'ka we ɔ 'nyɛ. ⁴ Da -a 'bhua -bha dɛ, -a nɪnɪa 'nyunɪdɪdɔɔɔ wa laa Sɪplɔ kwɛsɪ, 'un -a yia we kakpɛ yabhlo -gɔ 'plɪɪ, -pɪpɛ mɪ -aun yoo yɪdaa 'gbu.

⁵ 'Bhɪɛ, -a -dɪa Sɪlɪsɪ -dɔɔɔ -yɔ Panfɪlɪɪ -dɔɔɔɔ gumunɪyɪ 'wɔ, 'un a yia Milaa

¹27.1 Zulusɔɔ 'slɔja wa laa «nyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ 'kadɔɔ 'slɔja».

nyni, Lisii -dudu -gu. ⁶ -Bha Wlɔmɔɔ 'slɔjaa glɔ gbuu 'yugalɔnyɔ ylia Alezandlii gbee 'glɔ kadu mia Italii mɔnda, 'n ɔ yia -mɔ -aun 'pa.

⁷ 'Yli duun nya, -a -tva 'nyu -gu nɔda yeleɛ 'glɔ nya, 'n -a yia sia bhabha, 'bhie, -a yia 'gbe wa laa Sinidu 'klu nyni. -Pɔpe 'nɔ ɲwnu, -a 'ka -mɔ -gbeun mnu 'gbu, -a yia Salimonee 'plɔlɔ, 'n -a yia 'nyunyidɔdɔdɔ wa laa Kletu zɔgbeun mnu. ⁸ Siaste duun nya -a nɔnva wee 'nyuu kakpe, 'n da wa laa «'Glɔ 'yligbelida -zɔnɔnya», -a yia -bha de nyni, Lazegbe kwesi.

⁹ -Amiaa bhla duun ka lanyumɔɔɔ, 'n 'glɔɔ 'wɔ -nɔnɔve yia 'ylinyumanɔ -aun -yla, -we ka gbu -wa, Zuifɔɔ 'sun -pla bhla ka 'plɔplɔe bhia, pepe^j. We 'gbu, Pɔlɔ yia glɔɔ nɔkplɛɛ -lubhonɔnya tɔlva -yla gbu lapalɔ: ¹⁰ «Na 'talea, 'n ka we -yɔyɔ nu, -amiaa nɔnɔve yia -ylinyumanɔ, nu, 'glɔ -yɔ we nɔkplɛɛ 'gbanya yia -nyumɔa. 'n -a 'nɔ nu 'nanɔɔ, -amiaa 'debbie -gbolu yia -bha tɔltɔe.» ¹¹ 'n Wlɔmɔɔ 'slɔjaa 'yugalɔnyɔ yia 'glɔ 'kaduɔ 'papanɔyɔ -yɔ 'glɔɔ -kanyɔɔ wɛli dli 'wɔdɔ, we 'ka Pɔlɔ wɛli 'wɔzi. ¹² Nu, wee 'glɔɔ 'yligbelidaa ladɔte 'n 'ylinant ɲwɔtɔyibhla. We 'gbu, nyuma duun nɛɛ, wa 'bhu -bhade. Wa 'yɔ 'klu, wa 'ka 'glɔɔ 'yligbelida Fenisɔ mnu, -mɔ 'nyunyidɔdɔdɔ wa laa Kletɔ -gu. Wee dɔdɔɔ 'klu mɔ 'ylɔɔ bhlilidaa sɔ 'sɔ lɔ. -Mɔ wa yia ladɔa ɲwɔtɔyibhla.

-Pɔpe 'kadu 'plɔ gumunyu -gu

¹³ 'Ylɔɔ bhlilida kɔpɛsɔlɔ, -pɔpe yia 'plɔplɔe bhli -dlɔɔ. -Wa mia 'glɔ 'kadu 'wɔ, we mɔ wa dlu nu, -we wa pɔpala, lɛ we yia nva. Wa 'bhua 'glɔɔ 'yligbelinete 'wɔ yalɔ, wa mɔna, 'n wa yia 'nyunyidɔdɔdɔ wa laa Kletɔ -gu 'plɔlɔ.

¹⁴ 'n 'bɔ 'nɔ 'wugwɛ, tɔnɔ, -pɔpe 'kadu yabhlo wa laa Elakilɔɔn, we yia 'nyunyidɔdɔdɔɔ -gɔgɔ 'wlu 'bhu. ¹⁵ -Pɔpe yia 'glɔ kwa, 'n nyume 'nɔ mneni ɔ 'ka we layligbeli tukluu 'gbu, -a yia -amiaa 'de 'yitide, 'n -pɔpe yia -aun kwa. ¹⁶ -A 'plɔlɔ 'nyunyidɔdɔdɔ 'kienyi wa laa Kodaaa zɔgbeun, 'ylɔɔ bhlilida kɔpɛsɔlɔ, 'n -a nynia -bha, we yia -aun 'wɔpa -se. 'n -a 'yɔ sa 'klu -zlo, 'n -a yia gbɔwɔsaglu -yule yabhlo bɔzia 'glɔ 'kadu 'wlu 'wɔbhu. ¹⁷ 'n 'glɔ 'kaduɔ

^j27.9 Wee 'yli -mɔnu 'bɔgɔ, glɔɔ 'pape yia 'ylinyumanɔ bhlaa 'ylinyunoo 'gbu.

nukplɛɛ lubhonunya yia we -gblali. 'ln wa yia 'glu 'kadu gbuan nyumaa -yɔbe -llukpe nya. Wa mi sɔda, wa yi Libii -dudu -guv -buse -kakpe -gu bhlii 'gbu, 'un wa yia 'glu 'kadu 'naa 'wɔyɔglɔ, 'un wa yia 'sa wa 'de 'yitide, -pɔpɛ yia wa kwa.

¹⁸ -Mvu zli zla, -pɔpɛ 'kadu mi -aun lazukluda 'titɛɛ -bhloo 'de, 'glu nukpla -nyuma yia gbanyaa vitelivitelie bhli, gumunyu lu. ¹⁹ We 'ylu tanu zli, wa yia 'glu 'kadu 'deɛ -yɔlunya vitelie bhli gumunyu lu, wa 'deɛ sɔ nya. ²⁰ 'Yi duun nya, -a'a 'yi 'ylu -yɔ -zeli -yɔ, -zugba wee -pɔpɛ 'kadu pli 'saa 'titɛɛ. 'ln -a yia -amɔaa 'deɛ tɔtɔ dli -sa.

²¹ 'Bi ka 'wɔgwɛ, 'un -wa mɔa 'glu 'kadu nukplɛɛ, wa 'nɔ -lu yabhlogbɔ li.

Tɔun, Pɔlu 'yiligbea wa nyidi, 'un ɔ nɛɛ wa -ylɛɛ: «Na 'talea, un nɛɛ yaa, -a 'na 'bhulu Kletu -nɔ. A -ka yaa na wɛli 'wɔɔwɔnu, -zugba -li 'na 'ka yaa sa -nyumɔ.

²² 'ln -slɛɛn, 'kua na paa aun 'yli, a 'teman dli. Nu, amɔaa lunyume yabhlogbɔ 'na 'ka tli, 'glu 'kadu 'deɛbhlogbɔ yia -nyumɔa. ²³ -We ka gbu -wa, -Lagɔ -ɔ ka -nɔ un -mɔa, 'un -ɔ ka lubho na nua, ɔ 'anzi ka 'mi 'klɔtlali -zɛɛn sabɔ. ²⁴ 'ln we nɛɛ 'mi -ylɛɛ: «Pɔlu, -un 'na nɔnɔ nyano -nɔ! Nu, we mi nu, -un 'tla *Sezaa 'yu,

wa 'ka -na -yɔgbu 'wɔbhu. 'ln -Lagɔ ka -mi 'nant 'wɔnɔ, -na 'gbu, -wa weɛɛ -un -yɔ wa mɔa 'glu 'kadu 'wu, -Lagɔ yia wa puea.» ²⁵ We 'gbu, na 'talea, a 'teman dli! Nu, na dli mi -Lagɔ -gu. Gbu -we -Lagɔ gbaa 'mi -yla, lɛ we yia nua. ²⁶ Nu, bhli -a yia, 'nyunyidududu yabhloo -gɔgɔ -gu.»

'Glu -wɔwɔlɛ 'nyu -gu

²⁷ 'Yi kugbua lɛ -mɔnɔnɔ sabɔ, -zugba -pɔpɛ 'kadu mi -aun kwada -bhlokpade Adliatiki -gumunyu -gu. -Mɔ zli -nyidi, 'un we yia 'glu nukplɛɛ lubhonunya dli lasibhli nu, -a ka dudu -yɔɔpa. ²⁸ 'ln wa vitelia 'nyuu yibhɔlu -llukpe 'nyu glu, we -tɔ 'wu 'metli glu -bhlo 'ya kugbua lɛ gbɛɔ. Wa bea 'yugbɛɛn -sɛ, wa viteli 'yaa we, we -tɔ 'wu 'metlu glu -bhlo 'ya gbɛta. ²⁹ 'ln wa mi nyano nuda nu, -amɔaa 'glu 'kadu yi tukpa -gɔgɔ 'kadu 'wlu bhuu 'gbu, wa yia 'glu 'yiligbelinete -mɔnɔ 'nyu lu viteli 'glu lugbɛɛn, 'un wa yia zlu zlizle wuda -tɔ dli sulo nya. ³⁰ 'ln -mɔnɔ bhli, 'glu nukplɛɛ lubhonunya 'yibha wa 'ka

-flii -bho. 'ln wa yia gbuwɔsaglv -yule kwilili 'nyu lv. 'ln wa nɛɛ -dawli nya, 'glv 'kaduɔ 'yiligbelinɛtɛ wa vitelia we 'yugbein. ³¹ 'ln Pɔlv nɛɛ Wlɔmɔv 'slujaa glv gbuu 'yugalnyɔ -yɔ 'sluja -ylae: «Nyuma -manɩ 'nɩ 'glv 'kaduɔ nukplɛ -tɔ, a 'na 'ka 'pɔ.»

³² Tɔvɩn, 'sluja yia 'glv -yule 'llukpenya -yɔdɩ, 'in wa yia we 'yitide, we 'ka gumunyu -gv mni.

³³ Zlu zluɩɩe 'yu, Pɔlv laa wa 'dɛ weɛɛ lililu -yɔ, 'in ɔ nɛɛ wa -ylae: «Amiaa 'yɩ kugbua lɛ -mnuɩ nɩ -zɛɛn, dlu sulo nya, -zugba a'a 'bhu lililu yabhlogbɔɔ 'wɔ, a'a li we. ³⁴ We 'gbu na laa aun, a 'ka li. Nɩ, we nanɩ 'yɩ a 'ka li, 'bhie, a 'ka 'pɔ. Amiaa lunnyɛ yabhlogbɔɔɔ 'nyii gɔ yabhlo 'nɩa mɩɩa yi!» ³⁵ Welunya -minu 'bɩgv, Pɔlv 'bhua 'floo 'wɔ, 'in ɔ yia -Lagɔ fuo 'pa wa 'dɛ weɛɛ 'yibadi. 'Bhie, ɔ -dɩa we 'wɔ, 'in ɔ yia lilie bhli. ³⁶ Tɔvɩn, wa 'dɛ weɛɛ 'tɛmanɩ dlu, 'in wama yi 'yaa li. ³⁷ -Amia mia weɛɛ 'glv 'kaduɔ nukplɛ, -a 'dɛ weɛɛ nyini nyumaa 'wlu -bhlo glv ta 'ya kugbua lɛ gbelibhlo. ³⁸ Da wa lva, 'in wa yia bleyanya 'nyu lv viteli 'glv 'ka 'wɔtɔ fefee 'gbu.

³⁹ Da zlu zlia, 'glvɩ nukplɛɛ lubhonunya 'nɩ dɔdɔ yibheli, 'in wa yia gumunyuɩ sɔ yabhlo -yɔ -bɔsɛ -gɔgɔ -yɔyɩ. 'ln wa nɛɛ wa 'ka -mɔ 'glv 'yiligbelia mni, -de wa yi we mnenii. ⁴⁰ Wa -bloa 'glvɩ 'yiligbelinɛtenya, 'in wa yia we 'yitide gumunyu lv. 'ln 'payli -we nya wa paa 'glv, wa yia we 'llukpe -blo. 'Bhie, wa yia 'naa weɛɛ 'glvɩ 'yugbein zɔ, -pɩpɛ 'ka we kwaa 'gbu, 'in wa yia -bɔsɛ -gɔgɔ -gv -gbɛin mnɩnɩ. ⁴¹ 'ln wa nyɩa gumunyuɩ sɔ 'sɔɔ nyɩdɩ -bɔsɛɛ -zlo -gv, 'in 'glv yia -bha zɩ. 'ln weɛɛ 'glvɩ 'yugbein yia -bɔsɛ 'wɔ pla, we 'nɩ mneni we 'ka nɔ, -zugba gumunyuɩ -gbɔgbɔ 'tɩtɩ wla we lɔgbɛin.

⁴² 'ln 'sluja 'yɩbha wa 'ka -kaslɩnyɩma 'bha, -maa 'yabhlogbɔɔ yi -flii -bho llolloe nyaa 'gbu. ⁴³ 'ln wa 'yugalnyɔ 'yɩbha ɔ 'ka Pɔlv gbu 'wɔsaa 'gbu, gbu 'sluja pupalɩa, ɔ nɛɛ wa 'na nɩvɩ we lɛ -nɩ. 'ln -wa -yia llo sa, ɔ nɛɛ -maa -yla, -maa -bho 'nyu lv tia, 'in wa 'ka -gɔgɔ -gv mni, ⁴⁴ 'in tɔlv mni wa 'bɩ, sufalɩnya -yɔ 'glvɩ falv -yɔlanɛnɩ nya. Sanɛɛ 'sa, wa 'dɛ weɛɛ 'tɩaa -gɔgɔ -gv -dlɔɔ, 'in wa yia 'pɔ.

Pɔlv mi Maliti

28 ¹Da -a 'pva, 'in -a yia 'nu nu, wee 'nyunyididudu wa laa Maliti. ²Wee 'gbee nukpla -nyuma ka -amtaa 'lakpasu kpa 'nanuu. 'Nyu mi lbada, 'in ηwɔtlɔ mu 'gbu, wa -dia -kosu 'kadu 'yi, 'in wa yia -a 'de weee 'bi nye, we kwesi.

³Pɔlv 'bhua -gbali pipi 'wu, ɔ yia we -kosu 'wu 'pa. 'In 'mɔnume yia -kosuu sloo 'gbu -gbali pipi 'wu 'tla! We yia Pɔlvu sɔ mu, 'in we yia we -yɔlane! ⁴Da 'nyunyididudu -gu -nyuma 'yia wee 'mɔnume -yɔ bɔɪda Pɔlvu sɔ -yɔ, 'in wa nɛɛ wa 'dekpva nyidiɛ: «Ɔɔ nyumɛ -mɔni, nyumɛbhanyɔ -wa 'piɛn. Ɔ ka gumunyu kwɛɛ -di, 'in -Lago 'ni ɔ 'pɔpɔgbu -yɔɲwuu.»

⁵Tɔvɔn, Pɔlv vua sɔ 'wu, 'in wee tibhe yia -kosu 'wu -bho, ɔ ku 'ni glopo. ⁶Tɔlvɔ dlu nu, 'yɪta Pɔlv yia, 'in bhɪia ɔ yia -bha -bhlokpade, ɔ 'ka tɪ. 'In wa yia we -yɔyi nu, 'bi mi 'wɔgwɛda, gbɔ yabhlogbɔɔ 'ni Pɔlv yɪda -mi. Tɔvɔn, wa yia welt 'bhiti, 'in wa nɛɛ: «-Lago yabhlo -wa.»

⁷'Nyunyididudu -mɪnu 'wlulapɪlɪnyɔ wa laa Publiusu, ɔ dudu mi wee da -mɪnu kwesi. Mɔ kpaɔ -amtaa 'lakpasu 'yɪtɔ, 'in ɔ yia -aɪn ɔ -budu zɔ -gueli, ɔ 'talea 'bhisa. ⁸Publiusu dide mi lapɪda, ɔ ku -su, 'in ɔ kaa kakpa -yɔ. Pɔlv mɪna ɔ 'yia, 'in ɔ yia ɔ sɔ ɔ 'wluo lapali, ɔ yia ɔ 'gbu -Lago bhuhoe, 'in ɔ yia ɔ jipe. ⁹-Muu 'bɪgu, wee 'nyunyididudu -guu guzɔnya tɔlvɔ yia yi, 'in Pɔlv yia wa jipe. ¹⁰Wa ka -aɪn 'yɪlɪmɔni sɔ weee lu. 'In -amtaa mɪnbhɪla bɛa, -a -gblaa 'glɔ 'wu, -we weee -a 'nɪa -ka, 'in wa yia we -aɪn 'nye.

Pɔlv mɪna Wɪɔmɔ

¹¹'Cu ta 'plɪa, 'in -a yia Aɛzandlii 'glɔ yabhlo wa laa «-Zɪluya -Lago» 'wu -gbla. 'Nyunyididudu 'glɔv 'yɪligbelɪda yabhlo wee 'glɔ -tva 'yɪligbedɔ ηwɔtlɔyɪbhɪla. ¹²-A nɪnɪa Silakuzɪgbɛ 'wu, 'in -a yia -bhade -tu 'yɪtɔ. ¹³-A 'bhua -bhade, -a mi 'nyu -gɔgɔ nɔnɔda, 'in -a yia Wɛziogbe nukplɛ nɪni. -Muu 'bɪgu, zɪ zɪa, 'yɪlv bhɪlɪda kɔpɛsɔlv -pɪpɛ yia 'plɪplɛ bhɪli 'gbu, -a li 'yɪtɔ 'yɪloogblɔ, 'bhie, -a yia Puzɔlvgbɛ nukplɛ nɪni. ¹⁴Wee 'gbɛ nukplɛ -a yɪta -Lagɔnyuma, 'in -maa nɛɛ, -a li wa -gbɛ lɔkɔwlu -bhlo. Sanɛɛ 'sa, -a mɪna

Wlɔmɔ. ¹⁵ Wlɔmɔɔ -Lagɔnyuma 'nva nu, -a mɪ -mɔ yida, 'in wa yia -aun yoo -saa yi tiklu Apiusɔɔ lɔkɔ 'wɔ, we -yɔ wee 'gbee da wa laa 'Lakpanyaa Zɔgɔbudu Ta. Da Pɔlv 'yia wa -yɔ, ɔ 'paa -Lagɔ fuo, 'in we yia ɔ 'kɔvayli 'pa.

¹⁶ Da -a nɔnia Wlɔmɔ, wa yia Pɔlv 'yoo 'nyɛ nu, ɔ -yɔ 'slɔjayu mia ɔ ŋwekoda -dɔlɔ -budu yabhlo zɔ la wa 'dɛɛ sa.

Pɔlv gbaa -Lagɔgbɔ Wlɔmɔ

¹⁷ Yli ta 'plɔ, 'in Pɔlv yia Zuifu mia Wlɔmɔ, wa 'yugalɔnya la. Da wa gbelia 'wlu, 'in ɔ nɛɛ wa -ylɛ: «Na bheliaun, in 'nɪ gbɔ yabhlogbɔɔ lɛnu, -amɪaa nyuma -yɔ -amɪaa dukpasu lɛnugbɔ 'cɔnnɪaa gbɛgbɛun, 'in wa yia 'mɪ kpa -Zeluzalemɔ, 'in wa yia 'mɪ Wlɔmɔ -nyuma yoo 'nyɛ. ¹⁸ Da -maa 'yɪbhaa 'mɪ la, -maa 'yɪbha yaa -maa 'ka 'mɪ 'yitide. -We ka gbɔ -wa, gbɔ -we in nva lɛ, -we ka 'gbɔ wa 'kaa 'mɪ -kaslɔ 'wɔpa, 'in wa 'ka 'mɪ 'bha, we 'nɪ -mɪ. ¹⁹ Da -maa gbaa -maa 'ka 'mɪ 'yitide, Zuifu yia we -yɔwɔsɔlvɔ 'gbɔ, mɔ 'sua 'mɪ, 'in in yia na gbɔ -nyumaa 'wlulapɪlɔnyɔ 'kadɔ 'yɪ kwa. 'In -zugba, in 'nɪ 'yɪbha in 'ka na nyuma gbɔ 'wlu ladɪlɔ. ²⁰ -We ka 'gbɔ, in yia aun la, 'in in 'ka aun -yla gbɔ gba, mɔ nɪ. Nu, nyɛmɛ -ɔ Izlaɛlɔnyuma mia wuda, ɔ 'gbɔ in mia da gbuan -llukpe -mɪnɪ 'wɔ.»

²¹ 'In Zuifu nɛɛ ɔ -ylɛ: «-Na -yɔsɛbhɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ -slɔ Zudee -dɔdɔ -gɔ 'bhɔ, 'in we 'ka -amɪaa -gbɛ yi. 'In -amɪaa bheli yabhlogbɔɔ 'nɪ -slɔ mɔ 'bhɔ, ɔ 'ka -na gbɔnyuu gbaa yi -aun -yla. ²² -Mɔv bhla, -a 'yɪbha gbɔnya -na pɔpɔlɔ 'wlukɔvɔn la, -in gba we, -a 'ka we 'nɔ. -A -yi we 'jɪ nɪ, da weee, nyuma sɔlvɔ -na zɔva -yɔ 'wɔ.»

²³ Wa -yɔ Pɔlv yia 'yli yabhlo zɔ, 'in wee 'yli nɔnia, da ɔ -gɔva, 'in wa -zlo yia -bha yi. We 'ka zlukpɛ -yɔbhɔ, we 'ka jibhe yli, Pɔlv yia -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlɔgbɔ gba wa -yla, 'in ɔ yia wa -yla we 'jɪ gba. ɔ 'yɪbha ɔ 'ka wa lu -Zezuu gbɔ nyaa 'gbɔ, ɔ yia Moizu tite -yɔ -Lagɔgbɔvɔ -falɔpanyaa 'sɛbhɛ zɛlɔ wa -yla. ²⁴ Gbɔ ɔ mia gbada, we ka -zakpa -bhlo lu, 'in tɔlvɔ nɛɛ -maa 'nɪa we -yɔŋwɔnɔ. ²⁵ 'In wa mɪ kpɛlɔda, -zugba wa mɪnɪ. Pɔlv nɛɛ wa -yla bheɛ: «Zuzu

'Pupa ka zlume zukpa, da ɔ gbaa amtaa dukpasɔ -yla gbu -Lagɔgbuu -falɔpanyɔ
Ezaiiii n̄we nya! ɔ n̄eɛ nu:

²⁶ <-ln̄ m̄nɪ, -in̄ gba nyuma nɪ -ylaɛ:

«Gbunya a yia 'nua sa 'nanuu,

'in̄ a 'na 'ka we 'ji 'wɔlanu.

-Li a yia ylaa sa 'nanuu,

'in̄ a 'na 'ka we -yɔyɪ.»

²⁷ Cɔun, waa nyuma -manɪ ka wa dɪt 'tɛmanɪ,

wa ka wa yukwli 'wɔsulu,

'in̄ wa yia wa 'yli 'mu.

Wa yi layɪ wa 'yli nya,

wa yi 'nu wa yukwli nya,

'in̄ wa yi gbu 'wɔlanu wa dɪt nya.

Wa 'nɪ 'yɪbha wa 'ka na -gbɛ lobhiti,

in̄ 'ka wa pue.» »

²⁸ 'ln̄ Pɔlu yi 'yaa we -gɔdɪɛ: «A yibheli we 'ji nu, nyuma -wa 'nia Zuifu,
-Lagɔ ka wa nyumaa gbuwusawelɪ yoo 'pa. 'Nua -maa yia we.» [²⁹ Da Pɔlu
gbaa welunya -mɪnɪ, Zuifu -yɔ kpɛlɪkpɛlɛ 'tɪtɛ yia m̄nɪ wa 'dekpua nyɪdɪ.]

³⁰ -Budu -we Pɔlu 'penta, ɔ li we zɔ zɔ 'sɔ, 'in̄ -wa weee yia ɔ 'yia wee -budu
zɔ, sɔ 'sɔ nya ɔ kpaa wa. ³¹ -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪlɪgbu Pɔlu gbaa, 'in̄ ɔ slɔlua
Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisu gbu, dɪt -telɔ weee nya, sa -dɪɔɔ.

'Sebhe Pɔlv 'paa Wlomu -nyuma yoo

Nu, -Lagonyuma mia Wlomugbe 'wu, 'ma *Pɔlv 'paa 'sebhe ni yoo. ɔ neɛ wa -yla wee 'sebhe 'wu nu, nyuma 'ni mneni wa 'ka -Lagɔ -yɔlanyni wa 'deɛ lagugve nya. Nu, nyuma -ka -Zezu *Klisti dli -gu zu, 'in -Lagɔ tia wa gbunyii 'wu, 'in ɔ nyea wa 'yliyɔgagie lolu.

Fɔsawelt

1 ¹ -Ami, -Zezu Klisu lubhononyo, *Pɔlv, -ami celta ain 'wu. -Lagɔ laa 'mi, in 'ka ɔ *tietienyo -ze, mɔɔ -saa -bha 'mi ɔ gbɔv gbada.

² Wee -Lagɔgbu mia de ni, -Lagɔ ka bha we gba ɔ gbɔv -falɔpanyaa gbegebein, 'in wa yia we celi *-Lagɔsebhe 'wu. ³ ɔ 'Yuu -gugbu we gbaa. Nu, 'mɔ wa gwalta ɔ dukpasa, nyumaa 'wlulapulinyo *-Davidu zuayli, nyime -kpua 'bhisa. ⁴ Zuzu 'Pupa -slolua 'tite nya nu, mɔ -wa -Lagɔɔ Yu, ɔ ka titlunya glaa 'wɔsɔɔ 'gbu. ⁵ ɔ -amɔaa -Kanyo -Zezu Klisi mia ni, ɔ gbegebein -Lagɔ nua -ain 'nani 'wu, 'in -a yia ɔ tietienya -ze ɔ 'ɲnu 'gbu -a 'ka dudugv -nyuma weee ɔ 'tite -slolu, 'in wa 'ka ɔ weli 'nuɲwe zu dliɔzɔve nya. ⁶ -Wa ɔ -saa -bha wa 'ka ɔ weli 'nuɲwe zu, a mi wa glaa, -we ka gbv -wa, ɔ ka 'ya amia la -Zezu Klisu -nu nya.

⁷ Amia weee, -mɔ *Wlomu, amia -wa ka ze -Lagɔ -kali, 'in amia -wa ɔ laa a 'ka -mi tiklu, nu, -amɔaa Dide -Lagɔ -yo -amɔaa -Kanyo -Zezu Klisi ɲwana ain 'nyu la, 'in wa 'nye ain 'wɔtɔtɔve -dloɔ.

Pɔlv 'yibha ɔ 'ka Wlomu -nyuma 'yi

⁸ Tiatta mia, -Lagɔ na paa fuo -Zezu Klisu 'ɲni nya, a 'de weee 'gbu. -We ka gbv -wa, dli a zua, we 'di ka 'gbe weee -gulamneni. ⁹ -Lagɔ, -ɔ ka lubho in mia

nuda na dli weee nya -Lagɔgbu gbagbie nya, ɔ -yi we 'ji nu, -we na gbaa gbuzɔnu -wa. We 'gbu, un -ka -Lagɔ bhuhoea -mi, amiaa 'ɲni' bɔ -mɔ.

¹⁰ Zlabhuezɔ, na bhuhoea ɔ, ɔ 'ka 'mi 'yoo 'nye, un 'ka amiaa -gbe mni. ¹¹ Nu, amiaa 'yiytee 'tu mi 'mi 'bhada. In -ka amiaa -gbe yi, -Lagɔ Zuzuu wlawlalu a yia 'yia na gbegeɛn, 'in a 'ka dli 'temani. ¹² Nu, un 'yibha un -mi aun glaa, 'in -a 'ka 'kvayli 'pɔpali nanuɔ dliuzue -yɔ amiaa -nu 'sɔɔ gbegeɛn.

¹³ Bheliaun, -we un 'yibhaa a yibheli 'ji, mu -wa nu, amiaa -gbe na yi yaa yia -zakpa duun, 'in un 'ni -sɔ we 'yoo 'yi. In -ka -mɔ nyini ni, un 'yibha nu, na lubho mia, sa we 'yia -tnuɔ laga -dudu -putu -gu, we nu 'ya 'sa amianuɔ -gbe.

¹⁴ -We un 'kaa lenu, mu -wa nu, un mni dudu weee -gu, -wa ka 'yli -bloa klaa, -wa ka 'yli 'nia -blo klaa, -wa -yia 'sebhe we -yɔ -wa 'nia we -yi, wa -gbe. ¹⁵ We mi 'saa 'gbu ni, na dli mi amiaa -gbe nynida -mɔ Wlɔmu, un 'ka aun -yla -Lagɔgbu gba.

-Lagɔgbu, mu ni

¹⁶ Nu, un -ka -Lagɔgbu gbada -mi, we'e 'bhali 'mi zu. -Lagɔ 'tite -wa, 'in -wa zua ɔ dli -gu, 'ma ɔ saa gbu 'wu: *Zuifu ɔ saa gbu 'wu tia, 'bhie ɔ saa nyuma pnu gbu 'wu. ¹⁷ -We wee -Lagɔgbu slolua, mu ni: nyuma -wa zua ɔ dli -gu, nyuma tiklu nya ɔ bhua wa 'wu. Dliuzue -bhlogbɔ nya nyume bhua gbu 'wu. We mi celida -Lagɔsebhe 'wue: «-ɔ -Lagɔ yibhelia nyume tiklu nya dliuzuee 'gbu, 'yiyɔgagie -mɔɔ yia 'yia.»

Nyuma weee ka gbonyuuu 'gba 'wlu -Lagɔ 'yu

¹⁸ Nu, -Lagɔ mi ɔ 'ce -we bhua yali -sloluda, -we ka gbu -wa, duduɔ -nyuma mi gbonyuu lenuda, 'in -we wa nua le, we 'ni tiklu -mi. 'In wa lenugbu 'nyii nya wa tuntua -Lagɔ gbuzɔnu. ¹⁹ Nu, -we -yɔ wa mnenia wa 'ka -Lagɔ gbu yibheli, we mi wa 'yu: -Lagɔ ka we wa 'kluslolu 'nanuɔ.

²⁰ -Lagɔ 'tite, we'e bhia, 'in wa'a 'yi we -yɔ, 'in sa -Lagɔ mia, wa 'ni mneni wa 'ka 'sa ɔ -yɔyi. Nu, da -Lagɔ -laa dudu la, wa mneni wa 'ka wee gbu yibheli. -A -ka -Lagɔ lalalu yla, -amiaa 'wlukuun mneni we 'ka -Lagɔ -yɔ ɔ 'tite

-Lagɔɔ nyumaa -yɔgbu 'wɔbhubhue

2 ¹ We 'dɛɛ 'gbu, -mɪ bhua dɛ -na nyumaa -yɔgbu 'wɔ, nyɔɔɔ nyɔɔ -ɪn -ka -mɪ, -ɪn 'nɪ zizelida -ka. Nyumaa -yɔgbu -na bhua 'wɔ, 'ɪn -we wa nua lɛ, mɔ -bhlokpade -na nua lɛ. Nu, -ɪn -ka wa -yɔgbu 'wɔbhu, -na 'dɛ -ɪn -luelia gbu. ² 'ɪn -a -yi we 'ji nu, -wa nua 'sasɔkpa gbu lɛ, -Lagɔ bhua wa -yɔgbu 'wɔ sazɔnu sa. ³ -Mɪ, -mɪ bhua -wa nua we 'sasɔkpa gbu lɛɛ -yɔgbu 'wɔ, 'ɪn -we wa nua lɛ, 'mɔ -na nua lɛ. Nu, -mɪ dɪ 'wɔ nu, -Lagɔɔ gbɔwɔbhubhue yia -mɪ -gɔzia yi? ⁴ -Lagɔ ka 'nantɪ bhabha, ɔ dɪ tie, ɔ yi wusa. 'Lee, nyantɪ -na nyantɪ ɔ yi? 'Lee, -ɪn 'nɪ we 'ji -yi nu, -Lagɔ -ka sa 'nantɪ -ka -na daa, nu, -ɪn 'ka -na dɪ 'bhiti gbu -waa? ⁵ -ɪn -su yukwli -yɔ, -ɪn 'nɪ 'yɪbha -ɪn 'ka -na dɪ 'bhiti. We 'dɛɛ 'gbu -na zumantɪ -Lagɔɔ 'cɛ 'wɔ -na 'dɛ -yɔ. Wee cɛ mia, -Lagɔɔ nyumaa -yɔgbu 'wɔbhu -zɪ, -na yia we. Nu, we zɪ -Lagɔ yia nyumaa -yɔgbu 'wɔbhubhue -slɔlua sazɔnu sa. ⁶ -We nyumɛ -ka lɛnu, we -tɪnu ɔ yia 'yia -Lagɔ kwɛɛ. ⁷ Nu, nyuma tɔlva -wa tɛmantɪ dɪ gbuzɔnu lɛnu 'bɪ, -wa tala 'ɣnumtɛ klaa, 'ɣnɪkwaltɛ klaa, we -yɔ 'yɪyɔgagɪɛ da -Lagɔ kwɛɛ, 'yɪyɔgagɪɛ -we 'nɪa bhɔlɔluda -ka, 'mɔ -Lagɔ yia wa 'nyɛa. ⁸ 'ɪn, nyuma -putu -wa sɔlva -Lagɔ -yɔ 'wɔ, -wa'a zɔa ɔ gbuzɔnu 'nɔɣwɛ, 'ɪn wa zɔa 'yɪnyunɔgbu 'nɔɣwɛ, ma -yɔ -Lagɔ yia ɔ 'cɛ 'kadu 'paa. ⁹ Stastɛ 'kadu -yɔ dɪsɔlɔ yia nyuma weɛ -wa nua gbunyuu lɛ bhiti. Zuifu -gɔ we yia gwɛdɪtɪ, 'bhie we 'ka -wa 'nɪa Zuifu -gɔ nyɪ. ¹⁰ 'ɪn -wa nua gbuzɔnu lɛ, wa 'ɣnɪ -Lagɔ yia -mɪntɪ, 'ɪn ɔ 'ka wa 'ɣnɪ kwaltɛ, 'bhie ɔ 'ka wa 'wɔtɔtɔɛ -dɪɔɔ 'nyɛ. Zuifu -gɔ we yia gwɛdɪtɪ, 'bhie we 'ka -wa 'nɪa Zuifu -gɔ nyɪ. ¹¹ Nu, -Lagɔ mia, ɔ'ɔ gbɪzɪ nyuma 'wɔ. ¹² -Wa 'nɪa *Moizu tite -yi, 'ɪn wa nua gbunyuu lɛ nɪ, wa 'nɪ we -yɪoo, tɪta -maa yi 'yaa. 'ɪn -wa weɛ -yia we tite, 'ɪn wa nua gbunyuu lɛ, we tite gbɛgbɛɪn -Lagɔ yia wa -yɔgbu 'wɔbhua. ¹³ Nu, -wa mia tɪkɪ -Lagɔ 'yu, ma -wa nyuma -wa zɔa tite 'nɔɣwɛ, we 'nɪ nu, -wa pulva we yukwli, 'ɪn wa'a nua we -gɔgbu lɛ. ¹⁴ 'ɪn, -wa 'nɪa Zuifu, wa 'nɪ tite -yi. We mɪ 'sa 'bhie, -we we tite gbaa, tɔlva nɔa we -gɔ. Waa nyuma mia, wa 'nɪ tite -ka. Wa 'dɛ -wa wa 'dɛɛ tite. ¹⁵ Wa nɔnɔbhu slɔlua nu, lɛnɔgbu -we tite 'yɪbhaa, we mɪ cɛɪda -mɔ wa

dli zɔ. Wa 'wlukɔɔn mɪ we dayɪnyɔ nya. Mu nya wa 'dɛ 'wlukɔɔn lapupalɛ bhua wa -yɔgbɔ 'wɔ, nɪ, wa ka gbɔnyuu lɛnɔ, nɪ, wa ka gbɔzɔnɔ lɛnɔ.

¹⁶ Gbɔwɔbhɔ zli, wa yia we -yɔyia. Nɪ, -Lagɔgbɔ in mia da gbada, we nɛɛ nɪ, we zli, -we weee nyuma zizea, -Lagɔ yia we gbɔ 'wɔbhua -Zezu Klisu gbɛgbɛɪn.

Zuifu -yɔ tite

¹⁷ Nɪ, -mɪ, -mɪ laa -na 'dɛ Zuifu, 'in -na dia tite dli 'wɔ, 'in -na bhua -na 'dɛ 'wɔ 'kadɔɔ, -na -Lagɔɔ 'gbɔ. ¹⁸ -ln -yi -Lagɔɔ dɔmagbɔ, 'in tite ka -mɪ -slolu nɪ, -we mia 'nanɔɔ -in yibheli we. ¹⁹ 'ln -na bhua -na 'dɛ 'wɔ 'lɔlɔnyaa 'yoo da -slolunɔɔ nya, we -yɔ -wa mia nɪkpise 'wɔ wa zli nya. ²⁰ -ln nɛɛ nɪ, -wa 'nɪa 'sɛbhe -yi, -mɪ -wa wa -slolunɔɔ, 'in -in mia 'nyenyeyuaa 'yliyɔzɔnɔɔ nya, -we ka gbɔ -wa, -in mɪ we -gɔ nɪ, tite slolua -mɪ gbɔzɔnɔ -yɔ -luyilo sa tɪklu.

²¹ Nɪ, -mɪ slolua nyuma. Lɛɛ -lu ka 'gbɔ, -'in -slolu -na 'dɛa? -ln nɛɛ wa -ylɛ: «A 'na ylili 'wie -nɪ», 'in -zugba -mɪ, -na 'dɛ -na yli 'wiee? ²² -ln nɛɛ: «-ln -yɔ 'ɲwɔɔ -putu 'na -dɪlɪ -budu 'wɔ -nɪ^a », 'in -mɪ -na nɪa we lɛ yi? Yoyolagɔ -na nyɛa 'wɔ, 'in -na ylia -we mia wa yoyolagɔɔ -budu zɔ yi? ²³ -Na 'dɛ -na bhua 'wɔ titee yilonɔɔ nya, 'in -'in zɔ we 'nɔɲwɛ. -ln -ka 'sa nuda -mɪ nɪ, -Lagɔɔ 'ɲnɪ -na bɛlɪa zɔ. ²⁴ Nɪ, we mɪ cɛlɪda -Lagɔsɛbhe 'wɛ: «Amɪaa 'gbɔ, -wa 'nɪa Zuifu, 'in wa gbaa -Lagɔɔ 'ɲnɪ 'nyuu.»

Knɪ 'wɔpapɛɛ 'zayli

²⁵ Knɪ 'wɔpapɛɛ mia, -in -ka Moizu tite 'nɔɲwɛ zɔ, we ka 'ji. 'ln -in 'nɪ we tite 'nɔɲwɛ zɔ, we 'wɔ sa wa 'nɪ yaa -mɪ *knɪ 'wɔpa. ²⁶ Sa 'bhisa, wa 'nɪ nyume yabhlo knɪ 'wɔpa, 'in -zugba ɔ zɔ -we tite yibhala nyume 'nɔɲwɛ, 'lee, -Lagɔ 'na 'ka ɔ 'wɔbhɔ nyume wa 'paa knɪ 'wɔ 'bhisaa? ²⁷ Nyume, -ɔ wa 'nɪa knɪ 'wɔpa ku -yɔ, 'in ɔ zɛa tite 'nɔɲwɛ sazɔnɔ sa, -mɪ'ɪ zɛa da tite 'nɔɲwɛ, mɔ yia -na -yɔgbɔ 'wɔbhua. 'ln -zugba wa ka -mɪ knɪ 'wɔpa, 'ya tite -we mia cɛlɪda, we

^a2.22 Glektwelt 'wɔ, we ji -wa nɪ, -wa kɔkwala, wa -yɔ nyuma -putu 'na -dɪlɪ -budu 'wɔ -nɪ.

mɪ -mɪ kwɛɛ. ²⁸ Nɪ, -ɔ mia Zuifɔv 'zayli nya, we 'nɪ nyɪmɛ -ɔ wa yibheli ku -yɔ, 'in wa 'pa knɪ 'wɔ ku -yɔ, mɔ. ²⁹ Zuifɔv 'zayli mia nɪ, -mɔ ɔ 'wɔ wa yibhelia we. -We -wa *knɪ 'wɔpapɪɛ 'zayli nɪ, mɔ -wa dlu -nɔ, -Lagɔɔ Zuzuɔ -gbɛ we bhɔa, nɪ, we'e 'bhɔ tite -we mia ɛɛɪdaa -gbɛ. Ɖɔ nyɪmɛ mia nɪ, we 'nɪ nyuma kwalt ɔ 'ɲnɪ, -Lagɔ kwalt ɔ 'ɲnɪ.

Zuifɔ -yɔ -wa 'nɪa Zuifɔ, wa mɪ gbɔnyuu -lenɔnya nya

3 ¹ Lee, Zuifɔ mia, lɛɛ -lu -zɔnɔ ɔ ka, -we -zi -ɔ 'nɪa Zuifɔa? Lee, knɪ 'wɔpapɪɛ ka 'jii? ² Cɔn, we nant 'yli da weee. Tɪada mia, Zuifɔ -yla -Lagɔ wlaa ɔ wɛɪ. ³ Zuifɔ tɔɪa 'nɪ yaa -Lagɔɔ wɛɪ -gɔ nɔ, 'lee, -a yi yaa gba nɪ, -Lagɔ 'na 'ka ɔ wɛɪ -gɔ -tɔv? ⁴ -lnɲya, we 'nɪ sa -mɪ. -A yibheli we 'ji nɪ, -Lagɔ mia, gbɔzɔnɔ -gbanyɔ -wa, -zugba nyuma weee ka yo. -Lagɔsɛbhe ka we -gɔgbɔ gba -Lagɔɔ daɛ:

«Wa yibheli -mɪ tiklu -na gbagbawɛɪ 'wɔ,
 'in wa -ka -mɪ gbɔwɔbhuda kwa,
 'in -na galɪa wa -gɔ.»

⁵ Gbɔnyuu -we -a nɔa lɛ, mɔ slɔɪa nɪ, -Lagɔ tiklu. We -ka 'sa -mɪ, -Lagɔ -ka -aɪn 'ɛɛ -yɔpalt nɪ, 'lee, -a mneni -a 'ka gba nɪ, -Lagɔ 'nɪ tiklu -mɪ? (ln -ka 'sa gba, dɔdɔgɔ -nyuma 'bhisa in gbaa we.) ⁶ -lnɲya, we 'nɪ 'sa -mɪ. -Lagɔ 'nɪ yaa tiklu -mɪ, sa ɔ 'ka nyɪmaa -yɔgbɔ 'wɔbhua? ⁷ 'ln na yɔtɔbhue -ka -slɔɪu nɪ, -Lagɔ gbaa gbɔzɔnɔ, 'in nyuma -ka ɔ 'ɲnɪ -mnɪnɪ we 'gbɔ, lɛɛ -lu ka 'gbɔ ɔ dilɪ 'mɪ gbɔ, gbɔnyuu -lenɔnyɔ 'bhisa? ⁸ 'Sa tɔɪa vɛɪta -aɪn, 'in wa gbaa nɪ, -amɪa nɛɛ: «-A nɔ gbɔnyuu lɛ, 'in zɔzɔnɔ -nɔ 'ka -bha 'tɪɪɪ!» Nɪ, -maa -ɛɪan mia dɛ, -kasɪ 'wɔpapɪɛ mɪ wa -nɔ nya.

⁹ Saa nya? 'Lee, -amɪa Zuifɔ 'yɪɪa, -amɪa -zia nyuma tɔɪa yi? -lnɲya, we 'nɪ 'sa -mɪ. ln ka 'ɛɪn we -slɔɪu nɪ, Zuifɔ -yɔ nyuma -putu, gbɔnyuu ka 'tɪtɛ wa 'dɛ weee -gɔ. ¹⁰ Nɪ, we mɪ ɛɛɪda -Lagɔsɛbhe 'wɔɛ:

«Nyɪmɛ -ɔ mia tiklu, ɔ 'nɪ -mɪ.

Nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ tiklu -mɪ.

¹¹ Nyume yabhlogbɔɔ 'nɪ gbuyilonyɔ nya -mi.

Nyume yabhlogbɔɔ'ɔ -tali -Lagɔɔ da.

¹² Nyuma weee ka 'yoo -zɔnɔ -gulabhɔɔ,
wa ka -nyumo.

Nyume -ɔ 'kaa gbuzɔnɔ lɛnɔ, ɔ 'nɪ -mi.

¹³ -We tlaa wa ɲweɛ we 'wɔɔ, gbawla -kalt ɲwe.

Wa mɔ nya wa nɔa wa -lima -dawli 'wɔ.

-We tlaa wa ɲweɛ, 'mɔnumɛɛ -dlɛ -wa.

¹⁴ Melatɔwɛɔ 'nyuu yea wa ɲweɛ.

'ɪn wa wɛɔ nɔa nyume lɛ.

¹⁵ -Gwagwie nya wa mɔɔa nyume 'bhaa.

¹⁶ Da wa -ka 'plɔɔ, -lu wa saa la,

'ɪn wa tta -bha stasɛ.

¹⁷ Wa 'nɪ 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔɔ 'yoo -yi.

¹⁸ -Lagɔɔ sɔsɔɛ 'nɪ wa dɔɔ zɔ -mi.»

¹⁹ -A -yi we 'ji nɔ, -we weee tite gbaa, -wa -yia tite, wa -nɔ nya we mɔa. We -ka 'sa -mɔ nɔ, nyume yabhlogbɔɔ 'nɪ zizelida -ka. Nɔ, nyuma weee ka gbɔnyuuu 'gba 'wɔɔ -Lagɔ 'yɔ. ²⁰ We 'dɛɛ 'gbɔ, -Lagɔ 'na 'ka nyume yabhlogbɔɔ 'yɔ nyume tɔkɔɔ nya titee 'nɔɲweɛzɔvɛɛ 'yɔlibilanɔnɔɛ nya. -We tite nɔa lɛ, mɔ slɔɔɔ nɔ, gbɔnyuu -lɛnɔnya nyuma -mɔa.

Sanɛɛ -Lagɔ zɛɔɔ nyuma nyuma tɔkɔɔ

²¹ 'ɪn -slɛɛn mɔa, sa -Lagɔ 'kaa -aɪn nyuma tɔkɔɔ -zɛɔɔ, ɔ ka we -aɪn 'klɔslɔɔɔ. ɔ -ka -aɪn nyuma tɔkɔɔ -zɛɔɔ yi, ɔ'ɔ yla -amɔaa titee 'nɔɲweɛzɔvɛɛ 'yɔlibilanɔnɔɛ. Nɔ, tite -yɔ *-Lagɔgbɔɔ -falɔpanya mɔ we gbɔdayɔnya nya, wa ka bha we gba: ²² -Zɛɔ Klisɔ dlɔɔzɔvɛɛ gbɛgbɛɪn -Lagɔ nɔa nyume tɔkɔɔ. -Wa weee zɔa Klisɔ dɔɔ -gɔ, 'ma ɔ nɔ 'saa. -We ka gbɔ -wa, 'wɔgbɔzɛɛ 'nɪ wa nyɔɔ -mɔ: ²³ nɔ, nyuma weee ka gbɔnyuu lɛnɔ. Nyume yabhlogbɔɔ 'nɪ -Lagɔɔ

ɲɲumɲie -yɔcipa. ²⁴ Nu, -Lagɔ mia, ɔ zuzɔnɔ nya, ɔ nva nyumɛ tiklu sa bhe, -Zezu Klisu gbeɣɛin. Mɔ saa nyuma gbonyuuu gaylo 'wu.

²⁵⁻²⁶ -Lagɔ 'yibha nu, -Zezu slu ɔ 'pɔn la 'slaka 'bhisa. 'In ɔ 'slaka nya, -Zezu yia nyumaa gbonyuu lamumni, 'in -wa zva ɔ dli -gu, wa 'ka tiklumɲie 'yi. Sanɛɛ -Lagɔ 'yibhaa ɔ 'ka -slolu nu, ɔ mi tiklu. Nu, ɔ ka dlitie lenv bha, 'in ɔ 'ni we bhla nyuma -kasl 'wɔpa wa gbonyuu lenvee 'gbu. 'In -slɛn mia, -Lagɔ slolua nyuma nu, ɔ mi tiklu, 'in ɔ 'ka nyuma, -wa zva -Zezu dli -gu, tiklu nu.

²⁷ 'In -amɲa ka -bha wɛlɛ yabhlo -a 'ka -amɲaa 'dɛ 'ylimanɲ? -lnnya, we 'ni 'sa -mi. Lɛɛ -lu ka 'gbua? -We ka gbv -wa, -we nanta 'yili, we 'ni titee 'nɔɲwezuzvee 'yiliblanɔnve -amɲaa 'dɛɛ lagugve nya, nu, -Zezu dliɣuzuzve -wa. ²⁸ -We -gu -a pupalia 'wlukɔn la, mɔ ni: nyuma mi tiklu -Lagɔ 'yu, -we ka gbv -wa, wa ka -Zezu dli -gu zv. We 'ni titee 'nɔɲwezuzvee 'gbv -Lagɔ yi wa 'yi nyuma tiklu nya ɔ 'dɛ 'yu. ²⁹ Nu, -Lagɔ mia, Zuifu -bhlogbɔɔɔ -nɔ ɔ -mia yaayu 'lakpanyaa -Lagɔ ɔ -mi 'yaa yi? 'Lakpanyaa -Lagɔ ɔ -mi 'yaa: ³⁰ nu, -Lagɔ mi -bhlogbɔɔɔ 'gbv ni, mɔ yia Zuifu nyuma tiklu -zɛlia wa dliuzuzvee 'gbv, 'in mɔ -bhlokpade yia 'lakpanya nyuma tiklu -zɛlia wa dliuzuzvee 'gbv. ³¹ 'Lee, we -ka 'sa -mi ni, dliuzuzve -gu, tite mi bhee? -lnnya, we 'ni 'sa -mi, mɔ nva we lɛ, 'in tite kaa 'nɔɲwe.

*Ablaamu zva -Lagɔ dli -gu

4 ¹ We -ka 'sa -mi, sa -a 'ka -amɲaa dukpasa *Ablaamu daa gbaa? Lɛɛ -lu ɔ 'yi ɔ lenugbv 'wɔa? ² Nu, -Lagɔ -ka yaa Ablaamu yibheli nyumɛ tiklu nya ɔ lenugbv 'wu, ɔ mneni ɔ 'ka ɔ 'dɛ 'ylimanɲ. 'Bhie, we 'ni -Lagɔ yu. ³ Nu, -Lagɔwɛlɛ nɛɛ: «Ablaamu ka -Lagɔ dli -gu zv. ɔ dliuzuzvee 'gbv -Lagɔ yia ɔ yibheli nyumɛ tiklu nya.» ⁴ Nu, nyumɛ -ka lubho nu ni, 'penɲ wa penɲa ɔ, 'in -we ɔ 'yia, we 'ni bhe ɔ 'yi we, ɔ ka we 'klv. ⁵ Nu, nyumɛ -ɔ'ɔ dia ɔ lenv -lubho dli 'wu, -Lagɔ, -ɔ zɛlia gbonyuu -lenvnya nyuma tiklu, 'in ɔ zva dli -gu ni, ɔɔ nyumɛ mia, -Lagɔ yibhelia ɔ nyumɛ tiklu nya ɔ dliuzuzvee 'gbv. ⁶ 'Sa -bhlokpade, -Davidɲ gbaa ɔɔ 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -nyumɛɛ gbv, 'mɔ -Lagɔ yia nyumɛ tiklu nya, we 'ni ɔ lenugbv gbv. ɔ nɛɛ:

⁷ «'Wɔtɔtɔve -dlɔɔ -nyuma, ma ni:

-wa ka -yɔgbu -Lago tia 'wu,

'in ɔ yia wa gbɔnyuu lamumni, ma -wa.

⁸'Wɔtɔtɔve -dlɔɔ -nyume mia, mɔ ni:

Jejitape'e yla -sleen ɔ gbɔnyuu.»

⁹Wee 'wɔtɔtɔve -dlɔɔ mia ni, 'lee, Zuifu -bhlogbɔɔ -nu -wa yi? -lnnya, -wa 'nia Zuifu wa -nu -wa 'ya^b. -A nɛɛ nu: «Ablaamu ka -Lago dli -gu zu, 'in -Lago yia ɔ yibheli nyume tiklu nya.» ¹⁰Lɛɛ -bhla -Lago gba ni, Ablaamu mi nyume tiklu nyaa? Da wa 'nia -slɔ ɔ *kni 'wɔpa -wa yaayu da wa 'paa ɔ kni wu -wa yu? We 'ni nu, da wa 'paa ɔ kni wu. Da wa 'nia -slɔ ɔ kni 'wɔpa, we bhla -wa. ¹¹Ni, da wa 'nia -slɔ ɔ kni 'wɔpa ni, Ablaamu mi nyume tiklu nya -Lago 'yu, ɔ ka -Lago dli -gu zuv 'gbu. -Mɔv 'bɔv, 'in ɔ yia kni 'wɔpapie 'yi -luu -slolulu nya. Wee knu bi -slolua nu, -Lago ka ɔ 'yi nyume tiklu nya. Nyuma weee -wa zua -Lago dli -gu, -bha Ablaamu -zea wa dide: wa 'de 'ni kni 'wu -mɔo, ɔ mi wa dide nya. ¹²ɔ yi 'yaa nyuma -wa wa 'paa kni 'wɔv dide -ze. We 'ni nu, -wa wa 'paa kni 'wu ku -yɔ -bhlogbɔɔ, nu, -wa zua -Lago dli -gu Ablaamu 'bhisa -zugba wa 'ni -slɔ wa kni 'wɔpa, ma -wa. ɔmɔ, ɔ ka -Lago dli -gu zu, 'bhie wa yia ɔ kni 'wɔpa.

¹³-Lago nɛɛ Ablaamu -yɔ ɔ 'yua -yla nu, 'ma ɔ yia dɔdɔ 'nyɛa. -We -Lago gbaa de ni, we 'ni nu, Ablaamu zua tite 'nɔɔwɛɛ 'gbu, nu, -we ka gbu -wa, ɔ dliuzɔvee 'gbu ɔ yia ɔ 'yi nyume tiklu nya. ¹⁴We -ka yaa ni, zuzɔnu -Lago gbaa ɔ 'ka wla, titee 'nɔɔwɛzɔvee 'gbu -amia -bhlogbɔɔ yi we ni, -zugba, dliuzɔvee mia, bhe -wa, 'in -we -Lago gbaa ɔ 'ka nyume 'nye, we 'ni 'ji -ka.

¹⁵Tite laa -Lago ɔ 'ce la, nu, tite 'ni -mi ni, we 'nɔɔwɛzɔvee 'ni -mi.

¹⁶We 'gbu dliuzɔvee nya -a yia -lu -we -Lago gbaa ɔ 'ka -ain 'nye. Ni, wla ɔ wlaa we bhe. -Wa weee mia Ablaamu 'yua nya, ma yia we. 'In -wa mia Ablaamu 'yua nya, we 'ni nu, -wa zua tite 'nɔɔwɛ -bhlogbɔɔ, nu, -wa zua dli

^b 4.9 Ni, glɛkɔwɛlɛ 'wu -wa mia kni 'wu -yɔ -wa 'nia kni 'wu -mi gbu we gbaa.

Ablaamu 'bhisa, ma -wa. Nu, Ablaamu mi -a 'de weee dide nya. ¹⁷ 'Sa we mia celida -Lagɔsebhɛ 'wɔ: «Nu, -mi mia, -mi in -zɛla laga -nyumaa -zloo dide.» Sanɛɛ Ablaamu mia -amɪaa dide nya, -Lagɔ ɔ ɔ zwa dli -gu, -mɔɔ 'yu. -Lagɔ ɔ nyɛa tɪtɪlɪnya 'yɪɪyɔgagɪɛ, 'in -we 'nɪa lamɪ, 'in ɔ laa we la, mɔ. ¹⁸ Ablaamu dli 'tɛ -Lagɔ -gu 'wɔ, da wa 'nɪa mneni wa 'ka -lu yabhlogbɔɔ wɔ, 'in ɔ yia wɔ. ɔ mia wɔda, ɔ dli mi -Lagɔ -gu. We 'dɛɛ 'gbu ɔ yia laga -nyumaa -zloo dide -zɛ. Nu, -Lagɔwɛɪ nɛɛ: «-Wa -na yia gwaltɪ nɪ, wa -zu 'wɔ.» ¹⁹ Ablaamu ka -Lagɔ dli -gu zɔ, 'in ɔ yia dli 'temanɪ. Nu, ɔ -zɔ glɔ gbu, 'in ɔ zɛɪa ɔ ku tɪtɪlɪ glaa, 'in ɔ 'ɪwɔɔ *Sala mi -gblotɔ 'ɪwɔɔ nya. ²⁰ We mi 'sa 'bhie, ɔ 'nɪ dli -Lagɔɔ gbagbawɛɪ -gusa. Nu, ɔ dɪɪzɔzɔɛ 'temanɪ ɔ la, 'in ɔ yia -Lagɔɔ 'ɪnɪ 'yɪɪmanɪ. ²¹ ɔ mi we -gu nu, -Lagɔ ka 'tɪtɛ, 'in -we ɔ gbaa, ɔ mneni ɔ 'ka we lɛnu. ²² -We mia dɛɛ 'gbu -Lagɔ yia Ablaamu 'yɪ nyumɛ tɪkɪɪ nya. ²³ -Lagɔwɛɪ nɛɛ: «-Lagɔ ka ɔ 'yɪ nyumɛ tɪkɪɪ nya», 'ya we 'nɪ ɔ 'dɛbhlogbɔɔɔ 'gbu we mi celɪda. ²⁴ -Amɪa ka dɪɪzɔzɔɛ -gu, -Lagɔ ɔ -sɔɪva -amɪaa -Kanyɔ -Zɛzu 'wɔ tɪtɪlɪnya glaa yia -aɪn yɪbhɛɪɪa nyuma tɪkɪɪ nya, 'sa -bhlokpɛɛ we mia -amɪa weee -nu nya. ²⁵ -Amɪaa gbɔnyuuu 'gbu wa yia ɔ 'bha, 'in -Lagɔ 'ka -aɪn 'yɪ nyuma tɪkɪɪ nyaa 'gbu ɔ yia ɔ tɪtɪlɪnya glaa 'wɔsɔɪɔ.

-Lagɔ ka -a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔsusɔlɔɪ -Zɛzuu gbɛgbɛɪn

5 ¹ We 'dɛɛ 'gbu -Lagɔ yia -aɪn 'yɪ nyuma tɪkɪɪ nya -amɪaa dɪɪzɔzɔɛɛ 'gbu. -Slɛɛn, -a -yɔ ɔ 'sɔ mi 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ 'wɔ, -amɪaa -Kanyɔ -Zɛzu Klɪsu gbɛgbɛɪn. ² -A -ka -Lagɔ dli -gu zɔ, -Zɛzuu gbɛgbɛɪn -a mneni -a 'ka 'nanɪdli -ka -Lagɔ -yɔɪanɪni. 'In -slɛɛn, -a mi ɔ 'nanɪdli 'wɔ. -A mi 'mɔna lɪda, -we ka gbu -wa, -amɪaa dli mi we -gu nu, -Lagɔɔ 'ɪnɪmɪɛ -a yia 'yɪa ɔ kwɛɛ. ³ We bhɪɪ -mɔv -gu, -amɪaa 'dɛ yɪ stada -mɪoo, -a mi 'mɔna 'wɔ. -We ka gbu -wa, -a -yɪ we 'jɪ nu, -a -ka stada -mi, 'bhie -a zɛa dɪtɪɛ -ɔɪan. ⁴ -A -ka dɪtɪɛ -ka, 'bhie -a temanɪ la 'yɪyɪgbu 'wɔ. -A -ka latemanɪ 'yɪyɪgbu 'wɔ, -we -a wɔa, mɔ -wa -we -Lagɔ yia -aɪn -yɪa lɛnu. ⁵ -A -ka -Lagɔɔ kwɛɪɪ wɔda -mi, we 'na 'ka -aɪn -dawlɪ 'wɔnu, -we ka gbu -wa, -Lagɔ ka -aɪn ɔ Zuzu 'Pɔpa 'nye, 'in mɔ 'kaa ɔ zɛkalɛɛ -amɪaa dli zɔ yɛɪɪ.

⁶ Cɔn, bhla -we nya -a 'nia 'tite yabhlogbɔɔ -ka, 'in Klisi yia tli gbonyuu -lenɔnyaa 'gbu, wee bhla mia, -Lagɔ 'paa we ŋwɛɛ. ⁷ Wa 'ka nyume tikluu 'gbu tɔltɔle -yɔŋwnu we -kali -yɔ. Nyume yabhlo -ɔ nua 'nani, wa mneni yaa wa 'ka tli ɔ 'gbu. ⁸ Nu, Klisi yia tli -amɔaa 'gbu, da -a mi bhaa gbonyuu lenɔda, mɔ -sɔlɔla -aɔn sa -Lagɔ -kalia -amɔaa zɛ. ⁹ -Sɛɛn, ɔ 'pɔɔɔn 'gbu -Lagɔ yia -aɔn nyuma tikluu nya. We -ka 'sa -mi ni, -a mi we -gu nu, mɔ yia -aɔn -Lagɔɔ 'ce 'wɔsaa. ¹⁰ Nu, da -a mi bhaa -Lagɔɔ tɔnyuma nya, 'in ɔ yia -a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔsusɔlɔlu ɔ 'Yuu tɔltɔle nya. ɔ -ka -a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔsusɔlɔlu sanɛɛ, sa we -ka -mi, mɔ yi 'yaa -aɔn gbu 'wɔsaa ɔ 'Yuu 'yɔɔɔgagie -gu. ¹¹ We 'ni 'sa -tu. -A mi 'mɔna lida -Lagɔ 'wɔ, -amɔaa -Kanyɔ -Zezu Klisi gbɛgbɛn, -we ka gbu -wa, mɔɔ susɔlɔla -a -yɔ -Lagɔ 'sɔ 'wɔ.

-Zezu Klisi lenɔgbu 'yli we -zi *-Adaan -nu

¹² Gbonyuu yia la dɔdɔ -gu nyume yabhlogbɔɔɔ 'gbu, mɔ -wa *-Adan. 'In wee gbonyuu yia tɔltɔle lala, tɔn, 'in tɔltɔle yia lamneni nyuma weee -gu, -we ka gbu -wa, dɔdɔgbu -nyuma weee ka gbonyuu lenɔ. ¹³ Da -Lagɔ 'nia -sɔ Moizu tite 'nyɛ, wemu gbonyuu mi la dɔdɔ -gu see. Nu, tite 'ni bha -sɔ lamu 'gbu, -Lagɔ 'ni gbonyuuu 'gba nyume 'wlu dɔ. ¹⁴ 'In tɔltɔle -nanɔ yia nyuma 'wlulapɔlu, we 'bhu -Adan -gu we 'ka Moizu yɔ. -Adan -ɔ 'nia -Lagɔɔ wɛɛɛ 'nɔŋwe zɔ, -mama 'nia ɔ -bho -gbonyuu lenɔ, 'in tɔltɔle yia -maa 'bha.

Nu, -Adan -wa -ɔ 'kaa yii nu 'wɔwɔ. ¹⁵ 'In, -Lagɔɔ wɔwɔlalu bhe -yɔ -Adaan gbonyuu mi -yɔbhubhɔda tenyi tenyii. Nyumaa -zɔ yia tli nyume -bhlogbɔɔɔ gbonyuuu 'gbu, gbuzɔnɔ -wa. Nu, -Lagɔɔ wɔwɔlalu bhe kaa 'ŋni tenyi tenyii, -Lagɔ wɔla we nyume -bhlogbɔɔɔ gbɛgbɛn, mɔ -wa -Zezu Klisi. 'Sa -Lagɔ bubania ɔ zuzɔnɔ lenɔ la sa bhe, nyumaa -zɔ glaa. ¹⁶ -Lagɔɔ wɔwɔlalu, we -yɔ ɔ nyume -bhlogbɔɔɔ gbonyuu, we 'ni -tɔnɔ -bhlo -ka. ɔ nyumɛɛ gbonyuuu -tɔnɔ -wa nyumaa -kasɔ 'wɔpapie -Lagɔɔ gbuwɔbhubhuee gbɛgbɛn. Nu, ɔ wɔwɔlalu bhe -tɔnɔ -wa -Lagɔ yia nyuma nyuma tikluu nya. ¹⁷ Gbuzɔnɔ sa, nyume -bhlogbɔɔɔ 'gbu, nyume -bhlogbɔɔɔ 'wlu -gbonyuuu 'gbu, 'in tɔltɔle yia

dudu weee bhutu. Nu, ɔ -Zezu Klisu 'debhloo gbegbɛn nyuma yia -lu duun -Lagɔ kwɛɛ. Mɔ nyɛa wa zuzɔnu sa duun, 'in ɔ gbaa nu, wa mi nyuma tiklu nya. 'Yliyɔgagɛ wa yia 'yia -Zezu Klisu 'gbu, 'in wa -yɔ ɔ 'sɔ 'ka -lu weee 'wlulapɩ.

¹⁸ Nu, nyume -bhlogbɔɔ gbonyuu 'paa nyuma weee -kasɩ 'wɔ. 'Sa -bhlokpade, -bhlogbɔɔ lɛnɔgbu tiklu tia nyuma weee 'wɔ tiklu, 'in we yia wa 'yliyɔgagɛ 'nyɛ. ¹⁹ Bha -benyi, nyume -bhlogbɔɔ 'nta -Lagɔ 'nɔɔwɛ zu, -bha nyumaa -zlo -zɛa gbonyuu -lɛnɔnya. 'Sa -bhlokpade, nyume -bhlogbɔɔ zɔa ɔ 'nɔɔwɛ, 'in -Lagɔ yia nyuma duun 'yɩ nyuma tiklu nya.

²⁰ Tite ka yi, 'in gbonyuu yia 'wuzumanɩ tenyii. 'In gbonyuu -ka 'wuzumanɩ tenyii ni, -Lagɔɔ 'nanɩdlɩ ka -gɔwɩlaylimanɩ, 'in we yia we ŋwɛlazili. ²¹ Nu, gbonyuu ka tɩtlɩ la, 'in we yia nyuma 'wlulapɩ. 'Sa -bhlokpade, -Lagɔɔ zuzɔnu pɩta nyuma 'wɩ la, 'in we yia wa nyuma tiklu -zɛɩ. 'Sa -a yia 'yliyɔgagɛ -we 'nta bhloluda -ka -amɩaa -Kanyɔ -Zezu Klisu gbegbɛn.

Gbonyuu 'nɩ -slɛn se -ka -aun -gɔ

6 ¹ Wee gbɩ mia, sa -a 'ka we daa gba? 'Lee, -a zu gbonyuu lɛnɛ 'yliyɔ, 'bhie -Lagɔɔ 'nanɩdlɩ 'ka -gɔwɩlaylimanɩ? ² -Innya, we 'nɩ 'sa -mi. Tɩtlɩ yabhlo -we 'wɔ -a 'pɩta, we ka -a -yɔ gbonyuu 'sɔ -yɔsɩsɩ. We -ka 'sa -mi, -a 'nɩ mneni -a 'ka gbonyuu lɛnɔda -tɩ. ³ Amɩaa 'dɛ -yi we 'ji nu, da wa batizea -aun, -a -yɔ -Zezu Klisi ka 'wɩtɩ -bhlo, 'in -a -yɔ ɔ 'sɔ mi -bhlo ɔ tɩtlɩ 'wɩ. ⁴ Da wa batizea -aun, we 'wɩ sa nu, wa ka -a -yɔ ɔ 'sɔ gbawla 'wɩfa. 'In Didee 'tɩtɩ 'kadɩ yia ɔ Klisi ganɔ -mɔ tɩtlɩ 'wɩ. 'Sa -bhlokpade, -amɩa 'ya, -a 'ka 'yliyɔgagɛ lolu 'yɩ 'gbu, ɔ yi 'saa nu.

⁵ We -ka nu, -a -yɔ ɔ 'sɔ mi -bhlo bhla -we nya -a -yɔ ɔ tɩta, 'wɩ -a -yɔ ɔ yia -tɩta -bhlo ɔ 'yliyɔgagɛ 'wɩlɩ bhla. ⁶ -A yibheli we 'ji nu, -amɩaa -mumɩsɩ 'cɩn -yɔ Klisi mi *su -gɩ lakɩluda. -Slɛn, gbonyuuu -kpabhiee 'tɩtɩ ka labɩ, -a yi 'maslɛn gbonyuuu galɩ nya -mi. ⁷ Nu, nyume -ka tɩ, gbonyuu 'nɩ 'maslɛn 'tɩtɩ -ka ɔ -gɩ.

⁸ Cɔn, -a -yɔ Klisti -ka tɔlɔ nɪ, -amɪaa dɪlɪ mɪ we -gɔ nɪ, 'yɪɪyɔgada -a -yɔ ɔ 'sɔ yi 'yaa -mɪa. ⁹ Nu, -a -yi we 'ji nɪ, -Zezu Klisti ka tɪtɪɪnɪyaa glaa 'wɔsɔ, 'nɔ ɔ 'na 'ka 'masɛɛn tɪlɪ, we ji -wa nɪ, tɪtɪɪtɪ 'nɪ 'masɛɛn 'tɪtɪ -ka ɔ -gɔ. ¹⁰ Cɔn, ɔ ka tɪlɪ, 'nɔ we tɪtɪɪtɪ yɪa ɔ -yɔ gbɔnyuu -yɔsɪsɪlɪ -zakpa -bhlogbɔɔ 'kuteyi. -Sɛɛn, ɔ -ga 'yɪɪyɔ, 'nɔ ɔ 'yɪɪyɔgagɪ weɛɛ mɪ -Lagɔɔ -nɔ nyaa. ¹¹ 'Sa -bhlokpade, amɪa 'ya, a yɪa amɪaa 'dɛ tɪtɪɪnɪyaa 'bhɪsa. We ji -wa nɪ, a -yɔ gbɔnyuu ka -yɔbhɪbɪhɪlɪ, 'nɔ a -ga 'yɪɪyɔ -Lagɔɔ -nɔ nyaa, -Zezu Klisti 'wɔ.

¹² We 'dɛɛ 'gbɔ, amɪaa ku -we 'kaa tɪlɪ, gbɔnyuu 'na pɪɪlɪ we 'wɪlɪ la -nɪ, a yi 'masɛɛn we dɪɪwɔnyɪnɪgbɔ lɛnɔ. ¹³ A 'na tɪlɪ 'masɛɛn amɪaa ku gbɔnyuu lɛnɔ 'wɔ -nɪ, we yi gbɔnyuu lɛnɔ. Nu, -we a 'kaa lɛnɔ, mɔ nɪ: a 'nyɛ amɪaa 'dɛ -Lagɔ yoo, nɛɛ nyuma -wa 'bhɔ tɪtɪɪtɪ lɔ, 'nɔ wa yi 'yɪɪyɔgagɪ 'wɔpɪɪɪ. A bhɔ amɪaa 'lɪlɪ 'wɔ a 'ka gbɔzɔnɔ lɛnɔ. ¹⁴ Nu, gbɔnyuu 'na -kɪɪlɪ aɪn -nɪ. -We ka gbɔ -wa, a 'nɪ tɪtɪɪtɪ zɔ -mɪ, nɪ, -Lagɔɔ 'nanɪdɪlɪ zɔ a mɪa.

-Lagɔɔ galɪ a -mɪa

¹⁵ Nu, -we zɔ -a mɪa nɪ, we 'nɪ -sɛɛn tɪtɪɪtɪ, nɪ, -Lagɔɔ 'nanɪdɪlɪ zɔ -a mɪa. 'Lee, we -ka 'sa -mɪ, -a mɛnɪ -a 'ka -amɪaa 'dɛ gbɔnyuu lɛnɔ tɪlɪ? -lɪnɪyaa, we 'nɪ 'sa -mɪ. ¹⁶ -We a 'kaa 'jɪyɪbhɛɪlɪ, mɔ nɪ: a -ka amɪaa 'dɛ wɪa nyɪmɛ yabhɪlo -yɪa ɔ 'ka amɪaa -kanyɔ -zɛ, ɔɔ nyɪmɛ a mɪa 'nɔɪɪwɛ -zɔda, -mɔɔ galɪ a -zɛa. We 'dɛɛ 'gbɔ, a mɛnɪ a 'ka gbɔnyuu galɪ -zɛ. We 'nɪ -mɔsɔ, a mɛnɪ a 'ka -Lagɔɔ galɪ -zɛ. Gbɔnyuu mɪa, mɔ kwaa aɪn tɪtɪɪtɪ 'wɔ. Nu, a -ka -Lagɔ 'nɔɪɪwɛ zɔ, 'nɔ ɔ yɪa aɪn nyuma tɪkɪlɪ nyaa. ¹⁷ -A 'pa -Lagɔ fuo. Tɪada mɪa, a mɪ gbɔnyuu galɪ nyaa, 'nɔ, -sɛɛn mɪa, a ka gbɔzɔnɔ wa -sɪlɔlɔ aɪn 'nɔɪɪwɛ zɔ, dɪlɪ weɛɛ nyaa. ¹⁸ Nu, -Lagɔ ka aɪn gbɔnyuu 'tɪtɪɪtɪ kwɛɛ -sa, 'nɔ, -we mɪa tɪkɪlɪ, a yɪa we galɪ -zɛ. ¹⁹ -We ka 'gbɔ na gbɪa sa we, amɪaa 'nɔnɔ -kɪɪlɪ -yɔ. Sa a wɪa bhɪa amɪaa ku pɔnɪplagɔ -yɔ gbɔnyuu 'yɪlɪ -bhɪlo -bhɪloo lɛnɔ -yɪa, galɪ 'bhɪsa, 'nɔ gbɔnyɪlɪ weɛɛ yɪa aɪn 'wɪlɔpɪɪɪ nɪ, 'sa -bhlokpade, a wɪa -sɛɛn amɪaa 'dɛ galɪ nyaa, -we mɪa tɪkɪlɪ -yɪa. Nu, mɔ wɪlɔlɔ -mɔ aɪn -Lagɔɔ 'yɪɪyɔ 'wɔ.

²⁰ Da a mia gbonyuuu gali nya, gbu tikluu lenvee 'tu'v 'bha aun. ²¹ -We a nva le, lee -lu we nye aun -nya? -Sleen mia, zu bhaa aun, wee gbu ni kwaa nyume tltlie 'wuu 'gbu. ²² Nu, -sleen mia, a mi amiaa 'de -yla, 'in, gbonyuu 'ni aun -ka. A ka -Lagoo gali -ze, 'in we -tnuu -wa nu, -a mi -mowlbee 'yoo -gu. Mu kwaa aun -Lagoo 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka 'wu. ²³ Gbuozuu -wa: gbonyuu lenvee mia, we -tnuu -wa tltlie. 'In -we -Lago wlaa sa bhe, mu -wa 'yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka -amiaa -Kanyo -Zezu Klisti 'wu.

7 ¹ Na bhelia, in -yi we 'ji nu, -we na yia gbaa, a ka we 'wolanonnue bhia, -we ka gbu -wa, a -yi tite. Tite mia, nyume -ka 'yliyoga ni, we pulu o 'wlu la. ² We 'wlu sa ylikwobhwo -yo o 'lowlii gbegbein gbu. O -ka o 'lowlii -gbe -mi, -moo -ka 'yliyoga ni, tite -gali o -gu. 'In -moo -ka tli, tite 'ni -sleen oo 'hwoo -gu -mi. ³ Da oo 'hwoo 'lowli -gaa -slo 'yliyoo, o -ka nukpasu -putu kwa, -zugba gbonyuu o nva le. 'In o 'lowli -ka tli ni, tite 'ni -sleen oo 'hwoo -gu -mi. O mnene o 'ka nyume -putuu 'hwoo -ze, -muv 'ni -sleen gbonyuu. ⁴ Na bhelia, 'sa -bhlokpade we mia amiaa -nu nya. A -yo Klisti mi -bhlo. Mo tlia -amiaa 'gbu. We 'dæ 'gbu a -yo tite ka -yobhobhlu. -Sleen mia, -o -saa tltlunya glaa 'wu, o -nu a -mia. We 'dæ 'gbu, -a mnene -a 'ka -Lagoo lubho nu. ⁵ -Benyi mia, da -a nva -amiaa 'dæ dumagbu le, -Lagoo tite saa -amiaa dlwunynili 'nyii gwlu. Muv nva -amiaa ku oo lubho, 'in we kwaa -aun tltliee 'yloogblu. ⁶ Nu, -sleen mia, -a 'ni 'masleen titee gali nya -mi. -We kwæ -a mia -kaslu 'wu -benyi, -a ka tli -muv solu. -A mnene -a 'ka -Lagoo lubho nu lubhonoo lolu lu, o Zuzu 'nwhwezove nya. Sa -a nva -benyi o lubho, tite -we mia celuda we gali -mumie nya, -a 'ni 'masleen -muv -gu -mi.

-Muv tite nu lea?

⁷ Sa -a 'ka -sleen gbaa? 'Lee, tite -yo gbonyuu 'so, -lu -bhlo -wa yi? -lnnya, we 'ni -lu -bhlo. Nu, -we gbonyuu -mia -slolu, tite ka 'mi we -slolu. We 'ni ya nu, tite nee nu, -na -limaa -luu 'tu 'na 'bhali -mi -ni, nyuma -putuu -luu tu mia, in 'na 'ka yaa we yibheli. ⁸ Nu, da tite yia, -bha gbonyuu 'yia -jolu, 'in we yia na dli oo dlwunyniluu 'yli -bhlo -bhlo fa. -We ka gbu -wa, tite 'ni -mi ni,

gbonyuu ka tli. ⁹ Bha, da tite 'nia lami, un -ga 'yliyɔ. -Sleen, tite ka yi, 'in gbonyuu yia ganɔ, ¹⁰ -bha -bhlokpade, 'in un yia tli. -Sleen, tite -mumu 'ka yaa 'yliyɔgagie la, we 'ni we lɛnu, tɔtɔle we laa. ¹¹ Gbonyuu 'yia -jɔlɔ, 'in we yia tite 'wɔplɔli we 'ka 'mɪ -dawli 'wɔnu. Gbonyuu ka 'mɪ 'bha titee sɔlɔ.

¹² Nu, -Lagɔɔ tite mɪ -mɔwɔlɔda, 'in ɔ titenya mɪ -mɔwɔlɔda, we tɔkɔ, 'in we nani 'yili. ¹³ Lee, -lu -zɔnu mnɛni we 'ka 'mɪ tɔtɔle -laa? -lnnya, we 'ni 'sa -mɪ: gbonyuu nva we lɛ. We ka -lu -zɔnu 'wɔplɔli, we 'ka 'mɪ 'bha. Nu, tite slɔlua -aun nu, gbonyuu -nyu 'yili.

-Gɔlɔ mɪ gɔda nyumɛ 'wɔ

¹⁴ Cɔn, gbɔzɔnu -wa: -a -yi we 'ji nu, tite mia, -Lagɔɔ Zuzuu -gbɛ we 'bhva. 'In -ami mia, nyumɛ -ɔ wa paa pɛlɔ gaylo 'bhisa gbonyuu kwɛɛ, 'mɔ in -mia.

¹⁵ Yee! -We na nva lɛ, 'in 'nu we 'wɔla. Nu, -we in 'yibhaa un 'ka lɛnu, 'in nu -mɔlɔ lɛ, 'in -we na nyɛa 'wɔ, -mɔlɔ na nva lɛ. ¹⁶ -We na nva lɛ, we -ka nu, un 'ni we 'yibha, mɔ slɔlua nu, un ka ŋwnu nu, tite nani 'yili. ¹⁷ We -ka 'sa -mɪ, we 'ni na dɛ nu we lɛ, gbonyuu, -we mia 'mɪ 'wɔ, mɔ nva we lɛ. ¹⁸⁻¹⁹ Cɔn, in -yi we 'ji, zɔzɔnu 'ni 'mɪ 'wɔ -mɪ. -Ami, -ɔ mia nyumɛ nya, nu, zɔzɔnu -nunɔ mɪ na dɔlɔ zɔ, 'in un 'ni mnɛni un 'ka we lɛnu: zɔzɔnu -we in 'yibhaa un 'ka lɛnu, 'in nu we lɛ, gbonyuu -we in 'nia 'yibha, 'in na nva -mɔlɔ lɛ. ²⁰ -Sleen mia, -we in 'nia 'yibha, un -ka we lɛnu ni, we 'ni nu, na dɛ nu we lɛ, nu, gbonyuu -we -dɔlɔ 'mɪ 'wɔla, mɔ nva we lɛ.

²¹ Sanɛɛ na tlata sa tite ni -gu: un -ka gba un 'ka zɔzɔnu lɛnu, gbonyuu lɛnu -bhlogbɔɔ un mnɛnia. ²² -Mɔ na dɔlɔ zɔ, -Lagɔɔ tite nani 'mɪ dɔdɔ. ²³ Nu, -mɔ na ku zɔ mia, tite -putu mia -mɔ. Wee tite mia, mɔ -yɔ tite, -we na 'wlukɔɔn ŋwnunua sɔ gɔa, 'in mɔ zɛlɔ 'mɪ tite 'nyuu, -we mia 'mɪ 'wɔlɔ -kasɔnyumɛ. ²⁴ -Ami mia -sleen da nyazinyɔ nya. Nyɔɔ mnɛni ɔ 'ka 'mɪ na ku -we kwaa 'mɪ tɔtɔle 'wɔ kwɛɛ -saa? ²⁵ -A 'pa -Lagɔɔ fuo -amtaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'ŋni nya. Na 'ylimnee nya na ŋwnua -Lagɔɔ tite -yɔ, 'in na zɔa gbonyuu 'nuŋwe na -mɔmɔsɔ 'wɔ.

-Lagɔɔ Zuzu saa -aun gaylo -flii

8 ¹ -Slɛɛn mia, -wa -yɔ -Zezu 'sɔ mia 'wɔsusloluda nyɔmɛ -bhlo nya, gbɔdɔlɛ 'nɪ wa -nɔ nya -mɪ. ² Nu, -Lagɔɔ Zuzuu tite, -we nyɛa nyɔmɛ 'yliyɔgagie -Zezu Klisi 'wɔ, -mɔv ka 'mɪ gbɔnyuuu tite -yɔ tɪtɪlɛ kwɛɛ -sa. ³ Nyumaa 'wɔyɔlɔbɛe 'gbɔ Moizu tite mia, we 'nɪ mneni we 'ka wa gbɔ 'wɔsa. Nu, -Lagɔ ka we lɛnɔ: ɔ 'ka nyumaa gbɔnyuuu -yɔgbɔ 'wɔbhɔu 'gbɔ, ɔ 'dɛɛ 'Yu ɔ 'paa yoo dɔdɔ -gɔ, 'ɪn -mɔɔ yia yi nyɔmɛ 'bhisa, -mɔɔ ku 'ka gbɔnyuu -lɛnɔnyɔɔ ku nya 'wɔwɔlɔ. 'Sa -Lagɔ 'bhua gbɔnyuuu -yɔgbɔ 'wɔ ɔ 'Yuu gbɛgbɛɪn. ⁴ -We ka 'gbɔ ɔ yi 'saa nɔ, mɔ -wa nɔ: -we tite palɔ gbɔ tɪkɪlɔ nya -aun 'wɔ, we 'ka gba. Nu, -slɛɛn mia, -a mɪ -Lagɔɔ Zuzuu sɔlɔ nɔɔa, -a'a nɔ 'maslɛɛn -amɪaa dɪwɔnyɔnɪli 'bɪ. ⁵ -Wa nɔa nyumaa dɪwɔnyɔnɪli 'bɪ, wa dɪ tua we -gɔ, 'ɪn -wa nɔa -Lagɔɔ Zuzuu sɔlɔ, wa dɪ tua we -gɔ. ⁶ Nyuma -wa ka dɪ tua wa dɪwɔnyɔnɪli 'bɪ, tɪtɪlɛɛ 'yoo -gɔ wa mia. Nyuma -wa ka dɪ tua -Lagɔɔ Zuzu -gɔ, 'yliyɔgagie -yɔ 'wɔtɔtɔɛ -dɪɔɔɔ 'yoo -gɔ wa mia. ⁷ Cun, nyuma -wa ka dɪ tua wa dɪwɔnyɔnɪli 'bɪ, -Lagɔɔ tɔnyuma wa -mɪa: wa'a zɔ -Lagɔɔ tite 'nɔŋwɛ, nɪ, wa 'nɪ we mneni. ⁸ Nu, -wa nɔa wa 'dɛɛ dɪwɔnyɔnɪli 'bɪ, wa 'nɪ mneni wa 'ka -Lagɔ dɔdɔ namani.

⁹ 'ɪn amɪa, a'a nɔ amɪaa dɪwɔnyɔnɪlii sɔlɔ, nɪ, -Lagɔɔ Zuzuu sɔlɔ a nɔa, -we ka gbɔ -wa, ɔ mɪ aun 'wɔ. Nyɔmɛ -ɔ 'nɪ Klisi Zuzu 'wɔ -ka, ɔ 'nɪ Klisi -nɔ nya -mɪ. ¹⁰ Nu, Klisi -ka aun 'wɔ -mɪ, amɪaa kuu 'dɛ yi tɪtɪlɛɛ -nɔ nya -mɪ gbɔnyuuu 'gbɔ, -slɛɛn -Lagɔɔ Zuzu yia aun 'yliyɔgagie 'nyɛa, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔ nɛɛ nɪ, a mɪ nyuma tɪkɪlɔ nya. ¹¹ We -ka nɪ, -Lagɔɔ Zuzu mɪ aun 'wɔ, -Lagɔ -ɔ -sɔlɔa -Zezu Klisi 'wɔ tɪtɪlɔnya glaa, amɪaa ku -we tɪa, mɔ yia we 'yliyɔgagie 'nyɛa ɔ Zuzu -ɔ mia aun 'wɔv gbɛgbɛɪn.

¹² Bheliian, weɛ mia dɛɛ 'gbɔ, kpagbɔ yabhlo mɪ -aun 'wɪlɔ. Weɛ kpagbɔ mia, we 'nɪ -amɪaa dɪwɔnyɔnɪlii gbɛgbɛɪn, 'bhie -a 'ka we sɔlɔ nɔ. ¹³ A -ka amɪaa dɪwɔnyɔnɪlii sɔlɔ nɔ nɪ, tɪa a yia. 'ɪn a -ka we 'bha -Lagɔɔ Zuzuu 'tɪtɛ nya nɪ, 'ɪn a yia 'yliyɔgagie. ¹⁴ -Wa mia -Lagɔɔ Zuzuu sɔlɔ nɔɔa, ma -wa -Lagɔɔ yua. ¹⁵ -Lagɔ ka aun ɔ Zuzu 'nyɛ, 'ɪn ɔ Zuzu'u -zɛlɔ aun galɔ, ɔ'ɔ 'nyɛ aun

nyanɔdli. Nu, -Lagɔɔ 'yua ɔ zɛlia aun. Ɔɔ Zuzu 'gbu, -a kpta 'wu -Lagɔɔ gbgɛgɛin gbagɛie nya: «Aba!^c Dide!»¹⁶ -Lagɔɔ Zuzu bhlia -amɔaa 'dɛɛ zuzu -gu, 'in ɔ ɲwnunua -aun nu, -a mɔ -Lagɔɔ 'yua nya.¹⁷ 'In -a -ka -Lagɔɔ 'yua nya -mɔ, -lu -zɔnɔ -we -Lagɔɔ zɔa la ɔ nyumaa -nɔ nya, 'yia -a yia we. Cɔn, -a -yɔ Klist sɔ yia we dlilia. Nu, -a -yɔ ɔ 'sɔ -ka siada -mɔ, -a -yɔ ɔ 'sɔ, 'in -amɔaa 'ɲnɔ mɔnɔ 'yaa.

-Lagɔɔ yia -aun ɔ 'ɲnɔ 'kadu 'nyea

¹⁸ -Amɔaa -zɛɛn -siastɛ -yɔ -Lagɔɔ 'ɲnɔmɔnɛ -we ɔ yia -aun 'klɔslɔlua, -a -ka we 'dɛsɔbhie yibhɔlɔ, 'in mɔ we -gu nu, -amɔaa siastɛ 'kienyi.¹⁹ Cɔn, -lu weee -Lagɔɔ -laa la, bhla -we nya -Lagɔɔ 'kaa ɔ 'yuaa 'ɲnɔ 'kadu -slɔlu, we mɔ we wuda, 'in we 'tɔ mɔ we 'bhada.²⁰ Nu, 'tɛtɛ -we nɔa lɛ, 'in lalalu kamanɔa -yɔ, we kwɛɛ dɔdɔ -tɔa. We 'nɔ lalalu 'yibha we, -Lagɔɔ dɛ -wa. We mɔ 'sa 'bhie, -lu -zɔnɔ dɔdɔ mɔa wuda.²¹ Wee 'tɛtɛ -we nɔa lɛ, 'in lalalu mɔa -nyumoda, 'in -we nɔa dɔdɔ gaylo 'wu, la we yia 'bhɔa. Gaylo 'wu dɔdɔ yia 'bhɔa, 'in 'yia we yia 'ɲnɔ 'kadu -we -Lagɔɔ 'yua 'kaa 'yi.²² -A -yi we 'ji nu, -lu weee -Lagɔɔ -laa la, we mɔ -zɛɛn -bhlokpade kluda siastɛ kwɛɛ, 'ɲwnɔ -ɔ mɔ 'wlusada 'bhisa.²³ Nu, we 'nɔ lalalu 'dɛbhlogbɔɔ: -amɔa mɔ 'ya kluda -amɔaa dlɔ zɔ. -Lagɔɔ 'yuaa -zɛzɛɛ 'tɔ mɔ -aun 'bhada, ɔ 'ka -amɔaa ku gaylo 'wusa. We mɔ 'sa 'bhie, -a ka -Lagɔɔ wlawlalu tianɔ 'yi, mɔ -wa ɔ Zuzu.²⁴ -A ka gbu 'wɔbhɔ, nu, -a 'nɔ -slɔ we 'dɛ weee 'yi: -a mɔ we wuda. -We -a dia dlɔ 'wu, -a -ka we -yɔyɔ nɔ, wa'a la -slɛɛn we dlɔwɔdɔdɛ. -We -a yia -yɔ, we 'nɔ dlɔwɔdɔdɛɛ gbu -ka.²⁵ -We -a'a 'yia -yɔ, -a -ka we dlɔ 'wɔdɔ nɔ, 'in -a wɔa we dlɔtie nya.

²⁶ We bhli mɔv -gu, -amɔa 'nɔa da 'wɔtɛ nɔ, -Lagɔɔ Zuzu yia, 'in ɔ bea -aun -yɔ. Sa -a 'kaa -Lagɔɔ bhuhhoe sazɔnɔ sa, -a 'nɔ we sa -yi. Tɔn, 'in Zuzu bhuhhoea -Lagɔɔ -amɔaa -nɔ nya, klukluwɛlt -we ɲwe 'nɔa mneni we 'ka gba nya.²⁷ Nu, -Lagɔɔ mɔa, -mɔ nyumɛɛ dibhe 'wu ɔ yia la, 'in ɔ -yi -we Zuzu

^c8.15 Aba: we ji -wa «Dide» zuifwɛlt 'wu.

yibhala ɔ, -we ka gbu -wa, sa ɔ 'yibhaa, 'sa Zuzu bhuhoea, -wa mia ɔ -nu nya, wa 'gbu.

²⁸-A -yi we 'ji nu, nyuma -wa -kalia -Lagɔ zɛ, -wa ɔ laa ɔ dumagbuu 'gbu, gbuo gbu -we ylia wa, -Lagɔ bhaa we 'wlu -maa nu zuzunu nya. ²⁹-Wa -Lagɔ -saa -bha we gwedda, ɔ ka dli -sa 'cɪn ɔ 'ka wa ɔ 'Yuu 'wuwlu -zeli. 'In ɔ 'Yu 'ka kpasaa -zɛ bhelia duun glaa. ³⁰-Wa -Lagɔ -saa -bha tɪtɪta, ɔ 'ka 'ya wa la. -Wa ɔ laa, ɔ ka wa nyuma tuklu -zeli, 'in -wa ɔ -zɛlia nyuma tuklu, ɔ ka 'ya wa ɔ 'ɲni 'kadu 'nye.

Gbu yabhlogboɔ 'ni mneni we 'ka -aun -Lagɔ zekalte -yɔsa

³¹Nu, lɛɛ -lu -a 'ka gbunya -minu 'bigupalia? -Lagɔ -yɔ -aun -ka -mi, nyɔɔ mneni -aun a? -Mɔɔ -kanyɔ 'ni -mi. ³²ɔ 'Yuu 'deɓhie, -Lagɔ 'ni ɔ siaste gwevlali. Nu, -a 'de weee 'gbu ɔ yia ɔ wla wa 'ka ɔ 'bha. ɔ -ka ɔ 'Yu wla ni, -lu weee ɔ yia wlaa sa bhe. ³³-Wa -Lagɔ -saa -bha, nyume yabhlogboɔ 'ni mneni ɔ 'ka wa gbu 'wluladli. -We ka gbu -wa, -Lagɔ nɛɛ wa mi nyuma tuklu nya.

³⁴Nyume yabhlogboɔ 'ni mneni ɔ 'ka wa gbu -lueli. Nu, -Zezu Klisi ka tli, we 'ni 'sa -tu, 'in ɔ yia tɪtɪlnya glaa 'wɔɔ. ɔ -di -Lagɔ lilisɔlu la, -zugba ɔ bhuhoe -mɔɔ -amɪaa -nu nya. ³⁵Nyɔɔ 'ka -aun Klisi zekalte -yɔsaa? 'Lee, siaste -wa yi? Dɪlɔ -wa yi? 'Kɪyɛ 'wɔpalɛ -wa yi? ɲwɔ -yɔ boba -wa yi? -Naaɲgbu -we ylia nyume -wa yi? We -yɔ -amɪaa 'bhabhie -wa yi? ³⁶'Sa we mia cɛɪda -Lagɔsɛbhe 'wɔɛ:

«-Na 'gbu -a plɪta tɪtɪtee ɲwɛɛ 'yli weee nya.

Bhlabhlenya -we wa 'kaa 'bha ni,

sa wa nva we, 'sa wa nva -aun.»

³⁷Nu, -we weee ylia -aun, 'in -a lua we sa kpeɛn kpeɛn, -ɔ -kalia -amɪaa zɛ, ɔ 'ɲni nya. ³⁸⁻³⁹'In in mi we -gu nu, gbu yabhlogboɔ 'ni mneni we 'ka -aun -Lagɔ zekalte -yɔsa. We 'de yi tɪtɪte -zɛoo, we yi 'yɪyɔgagɛ -zɛoo, we yi 'anzunya -zɛoo, we yi zuzunya -zɛoo, we -yɔ -lu -we mia -slɛɛn -bha -zɛoo, 'in -lu -we mia yida -zɛoo, we 'ni we mneni. We yi -lu weee -we kaa 'tɪte -we mia yali -zɛoo, -we mia dudu -zɛoo, we -yɔ -li weee mia lalali nya -zɛoo, we

'yabhlogbɔɔ 'nɪ mnɛni wɛ 'ka -aun -Lagɔɔ zɛkalɛ -wɛ ɔ -slolua -amɪaa -Kanyɔ
-Zɛzu Klɪsɪ 'wʊ, -yɔsa.

-Lagɔ -saa -bha *Izlaɛlɪnyuma

9 ¹ Nɪ, gbuzɔnʊ na gbaa, -wɛ ka gbʊ -wa, un mɪ Klɪsɪ 'wʊ, t'un 'tʊbhʊ yɔ.
Na dɪtɪ, -wɛ Zuzu 'Pɔpa slolua 'yoo da, mʊ gbaa 'mɪ -yɪa nɪ, gbuzɔnʊ na
gbaa. ² -Mɔ na nukplɛ, plɛɛ sulo 'nyuu -yɔ sɪastɛ -wɛ 'nɪa bhɫoluda -ka mɪ -mɔ.
³ -Wɛ mɪa na bhɛɪa Zuɪfʊv -nʊ nya, -wa un -yɔ wa 'sɔ mɪa nyuma -bhɫo nya
yɪɛ 'wʊ, un 'yɪbha yaa -Lagɔ -sa 'mɪ kwɛɛ, 'un un 'ka Klɪsɪ -yɔbhʊ wa zuzɔnʊv
'gbʊ. ⁴ *Izlaɛlɪnyuma wa -mɪa. -Lagɔ ka wa ɔ 'yua -zɛɪ, ɔ ka wa ɔ 'ɲɪnɪ 'kadʊ
'klʊslolu, ɔ -yɔ wa 'sɔ ka 'wʊsuslolu, ɔ ka wa -yɪa ɔ tɪtɛ paltɪ, ɔ yɪa wa ɔ bʊbʊvɛ
-slolu, 'un -lɪ 'kadɪ ɔ 'kaa wa 'nyɛ, ɔ yɪa wɛ wa -yɪa gba. ⁵ ɔ ka wa dukpasɪ
'kadɪ 'nyɛ, 'un wa yɪa Klɪsɪ gwaltɪ nyɪmɛ 'bhɪsa wa zʊaylɪ, Klɪsɪ -ɔ mɪa -Lagɔ nya
nyuma weɛɛ 'wlu, -a 'ylɪmantɪ ɔ 'ylɪ weɛɛ nya. *-Amɛnɪ.

-Lagɔɔ 'yuaa 'zaylɪ

⁶ Wɛ 'nɪ nɪ, -wɛ -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wa 'nyɛ, wɛ 'na 'ka nɪnɪ, nɪ, -wa wa
gwaltɪ Izlaɛlɪnyuma nya, wa 'dɛ weɛɛ 'nɪ 'sa Izlaɛlɪnyumaa 'zaylɪ. ⁷ 'ɪn -wa wa
gwaltɪ Abɫaamʊv zʊaylɪ, wa 'dɛ weɛɛ 'nɪ 'sa ɔ 'yuaa 'zaylɪ. -Lagɔ nɛɛ Abɫaamʊ
-ylɛ: «'Yua un gbaa nɪ, 'yɪa -na yɪa wa, *Izakʊ zʊaa gbɛgbɛun -na yɪa wa 'yɪa.»
⁸ Weɛ wɛɪtɪ 'jɪ -wa nɪ, -wa mɪa -Lagɔɔ 'yuaa 'zaylɪ nya, wɛ 'nɪ 'yua -wa wa
gwaltɪ nyumaa sɔɫv -bhlogbɔɔ, ma: 'yua -wa -Lagɔ gbaa ɔ 'yua wa yɪa -zɛa, ma
-wa. ⁹ Nɪ, -wɛ -Lagɔ gbaa ɔ 'ka lɛnʊ, mʊ -wa nɪ: «-Zʊ -bhɫo 'ka 'plɪ nɪ, yɪa na
yɪa, wɛɛ bhɫa -bhɫokpadɛ nya, -zugba *Sala ka 'yʊ gwaltɪ.»^d

¹⁰ Nɪ, wɛ 'nɪ wɛ bhɫaltɪa, *Wɛɫɛka mɪ 'ya -bha. ɔ 'yɪ 'yua 'sɔ nukplɛ -bhɫo
'wʊ -amɪaa dukpasɪ Izakɪ nya. ¹¹⁻¹² 'ɪn -Lagɔ -yɪ ɔ nyuma -bhasa sa ɔ dʊmagbʊ
nya, wɛ 'nɪ wa lɛnʊgbʊv gbʊ, nɪ, la ɔ laa wa. *Wɛɫɛka 'nɪa -slɔ ɔ 'yua 'sɔ

^d9.9 Nɪ, Izakʊ gwaltɪgbʊ wɛ gbaa dɛ.

gwali ni, -zugba wa 'ni gbuzɔnu -yɔ gbunyuu lɛnu, 'in -Lagɔ nɛɛ ɔ -yla: «Kpasa yia ɔ 'bɪsvayu zɔ lubho nva.» ¹³ Nu, we mi cɛlida -Lagɔsɛbhe 'wɔɛ:

«*Zakɔbuu zɛ in -kala,
in 'ni *Ezauu zekali.»

¹⁴ Sa muv 'ji mia? 'Lee, -Lagɔ 'ni tiklu -mi -wa yi? -lnnya, we 'ni 'sa -mi. ¹⁵ 'Ya, ɔ nɛɛ Moizi -yla:

«-ɔ in 'kaa nyazi 'yili,
nyazi na yilia ɔ.

'In -mɔmɔ in 'kaa zuzɔnu 'wluo nu,
zuzɔnu na nva ɔ 'wluo.»

¹⁶ We -ka 'sa -mi ni, -Lagɔ zuzɔnu -lɛnve mia, we'e 'bhu nyumaa dumagbuu -gbe, 'in we'e 'bhu wa lagugvee -gbe, nyazidli -ka -Lagɔ -bhlogbɔɔɔ -gbe we bhua. ¹⁷ Nu, -mɔ -Lagɔsɛbhe 'wu, -Lagɔ nɛɛ ɔ pɪlia Eziputu 'wlu la -ylae:

«Nyumaa 'Wlulapulunyɔ in nva da -mi 'wu ni, in 'ka na 'tute -slolu -mi 'wuu gbɔ -wa, 'in -in 'ka we lɛnu, wa 'ka 'mi yibheli dudu weee -gu.» ¹⁸ -Bha wa yia we -yɔyia nu, ɔ -Lagɔ 'yibhaa ɔ 'ka nyazi 'yili, 'mɔ ɔ yilia nyazi, 'in ɔ ka dli ɔ 'yibhaa ɔ 'ka 'wukla, ɔ dli ɔ klaa 'wu.

-Lagɔ -saa ɔ nyuma -bha ɔ dumagbu nya

¹⁹ Gbaa wa yia 'mi -ylae: «We -ka 'sa -mi ni, sa -Lagɔ 'ka gba ni, nyume ka gbunyuu lɛnva? Nyɔɔ 'ka -Lagɔ dumagbu 'kluyiligbea?» ²⁰ 'In -mi, nyume, nyɔɔ -in -mi, 'in -na kpeli -Lagɔ? 'Lee, nyida mnɛni we 'ka we manyɔ -yla gbae: «Lɛɛ -lu ka 'gbɔ -in yi sa 'mi ma?» ²¹ Nyidamanyɔ mnɛni ɔ 'ka ɔ mame nya -we ɔ 'yibhaa ma. We 'ni muv? Wee mame -pue -bhlokpade nya ɔ mnɛni ɔ 'ka nyida -zɔnu ma, 'in ɔ mnɛni ɔ 'ka nyida -kpɔa ma.

²² Nu, -Lagɔ 'yibha ya ɔ 'ka ɔ 'cɛ -yɔ ɔ 'tute -slolu, we 'dɛɛ 'gbɔ nyuma -wa -gu ɔ 'cɛ mi yaa, 'in ɔ 'kaa lasa, ɔ ka wa 'gba 'wɔbhɔ dɪtie nya. ²³ Nu, -Lagɔ 'yibha sa ɔ 'ɲni mɪia, ɔ 'ka we -slolu, we 'dɛɛ 'gbɔ, -wa ɔ 'yilia nyazi, 'ma ɔ mnazɪa la ɔ 'ɲnumɪɛ -nu nya. ²⁴ Waa nyuma ɔ laa, -amɪa -wa. We 'ni nu,

Zuifu -bhlogbɔɔ nyidu ɔ -sa -aun, 'in ɔ yi -aun la, nu, -wa 'nia Zuifu wa glaa -wa 'ya. ²⁵ 'Sa we mia celida Ozeee 'sebhe 'wu nu, -Lago nɛɛ:

«Nyuma -wa 'nia na nyuma glaa -mi,
 laa na yia wa na nyuma.
 'In -wa 'nia na dluwunyninya,
 'ma na yia laa na dluwunyninya.»

²⁶ ɔ nɛɛ 'yaɛ:

«Da -mumu wa gbaa zlume wa -ylaɛ:
 «A 'ni na nyuma -nu,
 'ma wa yia -sleen laa 'yliyɔga -Lagoɔ 'yua.»

²⁷ *Ezaii 'kpa 'wu, -mɔɔ nɛɛ Izlaɛlunyumaa daɛ: «Izlaɛlunyuma yi 'wɔzumanu gumunyuu nɔweyɔ -buse 'bhisao, wa falu yabhlogbɔɔ yia 'gbu 'wɔbhua. ²⁸ Nu, -we Jejitape gbaa ɔ 'ka dudu -gu lenu, slu ɔ yia we lenu, 'in we 'ka we bhloluda nyini.» ²⁹ 'In Ezaii ka 'ya we gba tɔda:

«'Tite -ka -Lago ka -aun 'yua -yɔti.
 ɔ 'ni yaa we lenu ni,
 sa *Sodɔmɔ -nyuma -yɔ *-Gomɔlɔ -nyuma mia,
 'sa -a yia -mia.»

³⁰ Sa -mɔɔ 'ji mia? Nyuma -wa 'nia Zuifu, -wa 'nia tuklumɛɛ datalida -mi, -Lago nɛɛ wa mi nyuma tiklu nya, wa ka -Lago dli -gu zuɔ 'gbu. We bhla, wa 'ni tuklumɛɛ datalida -mi. ³¹ We 'ni 'sa -mi Izlaɛlunyumaa -nu nya, titee gbɛgbɛn wa tala tuklumɛɛ da, 'in -we tite 'yibhaa wa 'ni we yli. ³² -We ka 'gbu wa 'nia we kweyɔmneni ni, wa lenugbu gbɛgbɛn wa tala we da, wa 'ni -Lago dli -gu zu. We nya wa gozoa «tukpa -we bhla nyuma la.» ³³ Wee tukpa mia, we mi celida -Lagoɛbhe 'wu we daɛ:

«Nu, *Siɔngbe 'wu, na dia tukpa 'kadu yabhlo
 -we nyuma gozoa la,
 -we bhla nyuma la.

-Ɔ -ka ɔ dli -gu zu nu,
-mɔɔ 'na ka dli lu.»

Zuifu -yɔ -wa 'nia Zuifu, wa -Kanyɔ -bhlo

10¹ Bheliaan, in 'yibha na dli weee nya nu, -Lago -sa Zuifu gbu 'wu, 'in in mi we 'gbu -Lago bhuhhoeda. ² Nu, in mneni in 'ka gba, wa -gu mi ladoluda wa 'ka -Lagoɔ lubho nu, 'in sa wa 'kaa we nu, wa 'ni we -yi. ³ Sa -Lago nua, 'in nyuma mia tiklu ɔ 'de 'yu, wa 'ni we 'wolanu, 'in wa 'yibhaa wa 'ka wa 'dɛɛ nu saa we nu. Wa -ka 'sa nuda -mi, -zugba sa -Lago zɛlia nyuma nyuma tiklu, wa 'ni we zɔlapɔli. ⁴ Nu, Klisi -wa Moizu titee 'wluhalɔda. -Sɛɛn mia, -wa weee zua -Zezu Klisi dli -gu, 'ma -Lago zɛlia nyuma tiklu.^o

⁵ Moizi -ka tiklumɔmie -we bhua titee gbɛgbɛin gbu gbada -mi ni, ɔ nɛɛ: «-Wa zua tite gbabawɛli 'nuɲwɛ, ma yia 'yliyɔgagie we gbɛgbɛin.» ⁶ Nu, -we wa gbaa tiklumɔmie -Lago 'yuu daa dliuzube 'wu, mu ni: «-In 'na gbali -mɔ -na dli zɔ -ni, nyɔɔ 'ka yali -gbla?» (-In -ka 'sa gba, Klisi -in 'sibhlia la.) ⁷ -In 'na gbali 'ya -nɛɛ, nyɔɔ 'ka -mɔ glu pla? -In -ka 'sa gba, Klisi -in -sɔlua 'wu tɛtlunya glaa. ⁸ 'In sanɛɛ Moizi gbaa we daa -Lagoɛbhe 'wu: «Wɛli mi -na 'de kwesi, -na ɲwɛɛ, -na dli zɔ.» Wee wɛli mia, dliuzube gbu -we -a gbaa aun -yla, mu -wa. ⁹ -In -ka nyuma weee 'yibadi we ɲwɛɛ wleli nu, -Zezu -wa Nyumaa -Kanyɔ, 'in -in -ka we dli -gu zu nu, -Lago ka ɔ tɛtlunya glaa 'wɔsɔlu, -Lago yia -mi gbu 'wɔsaa. ¹⁰ Nu, -in -ka -Zezu -na dli weee -gu zu, 'in -Lago yia -mi nyume tiklu nya. -In -ka we ɲwɛɛ wleli nu, -na dli mi ɔ -gu, gbu ɔ yia -mi 'wɔsaa. ¹¹ -Lagoɛbhe nɛɛ: «Nyɔɔ nyɔɔ -ka ɔ dli -gu zu, ɔ 'na 'ka dli lu.» ¹² We -ka 'sa -mi, Zuifu -yɔ -wa 'nia Zuifu, wa 'ni -yɔbhuhhlɔda -mi. Wa 'de weee -Kanyɔ -bhlo. -Wa weee laa ɔ 'ɲni, ɔ zɔzɔnu ɔ nyɛa wa sa duun. ¹³ -Lagoɛbhe nɛɛ: «-Wa weee laa Nyumaa -Kanyɔɔ 'ɲni, gbu 'wu ɔ saa wa.»

¹⁴ 'In nyuma 'ni mneni wa 'ka ɔ 'ɲni la, -zugba wa dli 'ni ɔ -gu -mi. We 'ni muu? Wa 'ni mneni wa 'ka ɔ dli -gu zu, -zugba wa 'ni -slɔ ɔ -gugbu 'nu. 'Ya, wa

^o10.4 A zɛli -Galasi -nyuma 3.25-27

'nɪ mneni wa 'ka ɔ -gɔgbɔ 'nɔ, -zugba nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ -slɔ wa -yla
 -Lagɔgbɔ gba, we 'nɪ mɔɔ? ¹⁵ 'nɪ nyuma 'nɪ mneni wa 'ka -Lagɔgbɔ gba, -zugba
 wa 'nɪ -slɔ wa tie wa 'ka we gba. We 'nɪ mɔɔ? We mɪ cɛlɪda -Lagɔsebɛ 'wɔ: «-
 Wa gbaa gbɔɔ nɔ zɔzɔnɔ, wa -ka yi, -a li 'mɔna.» ¹⁶ 'nɪ nyuma weee 'nɪ 'sa wee
 -Lagɔgbɔ -zɔnɔ -yɔŋwɔnu. Ezaii ka we gba: «Jejitape, wɛlɪ -we -in tie -aɪn 'wɔ,
 nyɔɔ zɔ we dɪlɪ -gua?» ¹⁷ -Lagɔgbɔ -zɔnɔ -we wa 'nɔa nɪ, we -gu dɪzɔzɔɔɔ 'bhɔa.
 'nɪ wee gbɔzɔnɔ mɪa, Klisu wɛlɪ -wa.

¹⁸ Lee, Zuifu 'nɪ wee wɛlɪ 'nɔɔ? Lɛɛ 'gbɔa, wa ka we 'nɔ. -Lagɔwɛlɪ nɛɛ:

«Wa ka wa wɛlɪ 'nɔ dɔdɔ weee -gɔ,

'nɪ wa gbagbawɛlɪ yia dɔdɔɔ bhlɔlɔda nyɪ.»

¹⁹ 'nɪ we -ka 'sa -mɪ nɪ, Izlaɛlɪnyuma 'nɪ we 'wɔlanɔɔ? Lɛɛ 'gbɔa. Tɪatɪa -Lagɔ
 nɛɛ Moizu ŋwe nyɛ:

«Zenyidɪlɪ na yia aɪn 'nyɛa,

-wa 'nɪ bhɛa na nyuma, wa gbɛgbɛɪn.

'Cɛ na yia aɪn 'paliɛ waa nyuma -wa 'nɪa gbɔ -yi,

wa gbɛgbɛɪn.»

²⁰ 'nɪ Ezaii 'temanta dɪlɪ, ɔ nɛɛ -Lagɔɔ 'ŋnɪ nyɛ:

«Nyuma -wa 'nɪa na dataɪda -mɪ,

ma 'yia 'mɪ.

'nɪ -wa 'nɪa 'mɪ -yɔlayɪbhada -mɪ,

'nɪ in yia na 'dɛ wa 'klɔslɔlu.»

²¹ Nɪ, -Lagɔ nɛɛ Izlaɛlɪnyumaa daɛ:

«We 'ka 'yɪlɔ 'wɔsɔlɔ bhla 'wɔbhɔ we 'ka we bhlɪlɪda nyɪ,

nyuma wa'a zɔa 'mɪ 'nɔŋwɛ,

'nɪ wa kpɛliɛ 'mɪ,

na sɔ mɪ wa -yla slɔda.»

-Lago 'yɩta Izlaelnyuma nyazi

11 ¹We -ka 'sa -mi, na 'de na yɩbhaa la 'lee, -Lago ka ɔ nyuma ɔ zɔlasali 'kuteyii? -lnnya, we 'ni 'sa -mi! *Izlaelnyume na 'de -mia. Nu, Ablaamu 'yuoyu in -mia, 'in in mia Bezamee -gɩgbɔ 'yɩ -nyume nya. ²-Lago 'ni ɔ nyuma ɔ -saa -bha we gwedida ɔ zɔlasali 'kuteyii. -Lagosebhe 'wu, da *Elii mia Izlaelnyumaa gbɩ lapalɩda -Lago -yla, weli -we ɔ gbaa, amɩaa 'de -yi we. ³ɔ nee: «Jelitape, wa ka -na gbɩ -falpanya 'bha, wa ka -na bubɔlɩda lasa. Na 'debhlogbɔ -tua -bha, wa 'yɩbha wa 'ka 'ya 'mi 'bha.» ⁴'In sa -Lago 'pali we 'bugua? ɔ nee: «Nyuma 'wɩ glɩ -bhlo 'wɩ kugbua ɛ gbu in zɔa la na -nu nya. -Maa 'ni yoyolagɔ -Baali 'yu 'kukolu 'sibhli.» ⁵Mu -bhlokpade mi 'yaa -zeen yɩ nya. Nyuma -sele -tua 'wu, 'nanɩɩɩ nya -Lago -saa -bha wa. ⁶Nu, -Lago -ka -bha wa -sa 'nanɩɩɩ nya, we 'ni wa lenugbɩ gbɩ. We 'ni -muɩ, -Lago 'nanɩɩɩ mia, we bhe.

⁷-We mia de ni, sa -muɩ 'ji mia? -We ka da Izlaelnyuma talɩ, wa 'ni we 'yɩ. 'In -wa -Lago -saa -bha, ma -bhlogbɔ 'yɩ we. Nyuma -putu mia, -maa 'ni mneni -maa 'ka we 'wɩlanɩ. ⁸Nu, we mi celɩda -Lagosebhe 'wɩɩ: «-Lago ka wa dɩ 'yɩaa 'wɩpali. ɔ ka nikpise wa 'yɩya 'wɩkpali wa yi layɩ, 'in ɔ yɩa wa yukwɩ 'wɩsulu wa yi 'nu, 'sa -bhlokpade we mia we 'ka -zeen yɩ.» ⁹Nyumaa 'wɩlɩpɩnyɔ -Davidɩ nee 'yae:

«Wa 'feti -saste -ze lubhu yabhlo we 'ka wa 'de kpa.

'In we 'ka 'bhɩka yabhlo -ze,

wa 'ka -mɔ bhɩli,

'in we 'ka -kasɩ -ze wa -yla.

¹⁰Wa -ze 'lɔlɔnya,

wa 'na 'yɩɩ -lu yabhlogbɔ -yɔ -ni.

Kwɩani wa kaun 'wɩ 'kɔmuɩ.»

¹¹-We mia dee 'gbɩ, in yɩa layɩbhae: 'lee, Zuifu mia ni, bhli wa bhli de weee yi? -lnnya, we 'ni 'sa -mi, nu, wa gbɩnyuuu 'gbɩ, 'lakpanya yɩa gbɩ 'wobhu. 'In we 'ka Izlaelnyuma zenɩ pali. ¹²Zuifɩv gbɩnyuu nua we ɛ, 'in

zuzɔnɔ 'kadu yia dudu -gu lɛnɔ. 'ln wa bhlibhlie yia nyuma -wa 'nia Zuifu zuzɔnɔ 'kadu nye. Nu, da Zuifu weee -ka 'wɔsɔ, zuzɔnɔ 'kadu yi 'yaa -gɔwɔlaylimanɩ.

-Wa 'nia Zuifu, sa -Lagɔ -saa wa gbɔ 'wɔ

¹³ Amɩa 'nia Zuifu, amɩa na sala da 'di -sleɛn. -Wa 'nia Zuifu, wa -gbɛ -Lagɔ tiea 'mɩ. 'ln wee lubho -mɩnɩ mɩ na 'mɔna nya. ¹⁴ ln 'yɩbha wee na lubho 'nye na bhelia Zuifu zenyidɩ, 'in wa tɔlva 'ka gbɔ 'wɔbhu. ¹⁵ Nu, da -Lagɔ palta wa sɔlv la, 'in ɔ -yɔ dɔdɔgbɔ -nyuma yia 'wɔsuslolu. ɔ -ka Zuifu kpa 'nanɔ nɩ, 'lee, lɛɛ -lu we 'ka lɛnva? -Wa tɩa ma yia 'yliyɔgagie 'yia.

-Fliisu -yɔ fafasu

¹⁶ Nu, 'floo kibhee tɩanɔ -ka -Lagɔɔ -nɔ nya -mɩ, we -kpabhie mɩ 'ya ɔ -nɔ nya. 'ln suu somi -ka -Lagɔɔ -nɔ nya -mɩ, we 'kɩyanya mɩ 'ya ɔ -nɔ nya.

¹⁷ Izlaɛlnyuma 'wɔv fafasu -we ka 'kɩya tɔlva wa -di. -Mɩ, -in 'wɔv sa -fliisu yabhloo 'kɩya -we wa -di, 'in wa yi we fafasuu 'kɩyaa 'bɩgɔ lagbuani. -Sleɛn mɩa, -mɩ, -fliisuu 'kɩya, fafasuu somii 'nyu -na -yɔ we 'kɩyanya dlilia. ¹⁸ -ln 'na 'ylimanɩ -na 'de fafasuu 'kɩyanya -yɔ -nɩ. -ln mɩ -fliisuu 'kɩya nya, 'in we 'nɩ -mɩ nye somi 'nyu, nu, somi nyɛa -mɩ 'nyu. We 'dɛɛ 'gbɔ, -in 'nɩ mnɛni -in 'ka -na 'de 'ylimanɩ.

¹⁹ ln -mɩ, gbaa -na yia 'mɩ -ylɛ: «Nu, wa ka wee fafasuu 'kɩya tɔlva -di, wa 'ka 'mɩ we 'bɩ 'wɔlagbuani.» ²⁰ Gbuzɔnɔ -wa, wa 'nɩ dlɩ zɔv 'gbɔ wa yia wa -di. 'ln -mɩ, -na dlɩzɔvɛɛ 'gbɔ wa yia -mɩ we 'bɩ 'wɔ lagbuani. -ln 'na 'ylimanɩ -na 'de -nɩ, -in sɔ -Lagɔ. ²¹ Nu, -Lagɔ -ka fafasuu 'kɩya 'wɔdɩ nɩ, ɔ mnɛni ɔ 'ka 'sa -mɩ nɔ. ²² -ln -tali, -Lagɔɔ dlɩ nani 'yli, 'in ɔ -suɲwɛ. -Wa bhɩa, ɔ -suɲwɛ wa -nɔ nya, nu, ɔ dlɩ nani 'yli -na gbɛgbɛn. -Tɔ ɔ dlu 'ylinanɔ zɔ. We 'nɩ 'sa -mɩ, sa ɔ -dia de fafasuu 'kɩya, 'sa ɔ di 'yaa -mɩ. ²³ Nu, 'ylɩ yabhlo nya, Zuifu -ka dlɩzɔvɛɛ gbɔ -yɔɲwɩnɩ nɩ, -Lagɔ ka 'tɩtɛ ɔ 'ka wa wa 'bɩgɔ lagbuani lɔ. ²⁴ Nu, -mɩ, -in mɩ zlɩme -fliisuu 'kɩya nya, wa ka -mɩ -di, 'in wa yia -mɩ fafasu

-yɔlagbuani, we 'ni 'sa -in 'wlu. We -ka 'sa -mi, Zuifu -wa mia, wee fafasuu
'kliya nya, -Lago mneni ɔ 'ka -maa wee suu da ɔ -dia wa lagbuani lu.

Izlaelnyuma weee yia gbu 'wobhva

²⁵ Na bheliian, -Lago zizelu yabhlo mia, in 'yibha a yibheli we, a yi amiaa
'de 'wobhu gbuyilonya 'bhisa. Izlaelnyumaa falu yabhlo ka dli 'wukla bhla
-selee -nu nya -Lago -yla. 'Sa we yia -mia, we 'ka 'lakpanya -wa 'kaa gbu
'wobhuu nwe -gbali bhla yli. ²⁶ We bhla mia, Izlaelnyuma weee yia gbu
'wobhva. 'Sa we mia celuda -Lago sebhe 'wu nu:

«Gbuwsanyɔ yia *Sion 'bhva.

Mɔ yia *Zakobuu -gligbu 'yli -nyumaa 'ylinyunogbu wa -gusaa.

²⁷ A yla! In -ka -bha wa gbunyuu -sa,

'in na nva wee *'wusulolue ni le wa nya.»

²⁸ Wa 'ni -Lago gbu -yɔnwnu, we 'de'e gbu wa yia -Lago tonyuma -ze. 'In
-mɔ yia an 'wusa. Nu, wa dukpasu 'gbu -Lago -kali wa ze, 'in ɔ yia -bha wa
-sa wa 'ka ɔ nyuma -ze. ²⁹ 'In -we -Lago 'nye nyuma, ɔ 'bhu we 'wu lu: -wa ɔ
laa, ɔ 'tide wa 'yi. ³⁰ Tiada, a 'ni -Lago 'nɔnwe zu. Nu, -sleen mia, -Lago ka
an nyazi 'yili Zuifu 'ni ɔ 'nɔnwe zu. ³¹ 'Sa -bhlokpade, wanuu -Lago wa
'nta 'nɔnwe zu, we -ka amianuu ɔ nyazidli 'yiyie -ze nu, ɔ 'ka wa nyazi 'yili
'yaa gbu -wa. ³² Nu, sa nyuma 'na 'kaa -Lago 'nɔnwe zu, ɔ ka we wa kwee ti, 'in
ɔ 'ka wa 'de weee ɔ nyazidli -slolu.

-A 'ylimani -Lago 'nɔn

³³ -Lago 'nanidli 'yli -gɔwula. ɔ gbuyilo -yɔ ɔ 'wlukusun -tɔ 'wu. Nyume 'ni
mneni ɔ 'ka -we mia ɔ dli 'wu 'wulanu. Sa ɔ nva gbu le, nyume 'ni mneni ɔ 'ka
we 'wulanu. ³⁴ -Lago weli nee:

«Nyɔɔ -yi Jejitapee 'wlukusun lapɔpali gbu?»

Nyɔɔ 'ka ɔ 'dizva?

³⁵ Nyɔɔ 'nye -Lago -lu tiada,

'in ɔ yi we 'bɔɔpalia?»

³⁶ Cɔun, -lu weee mia, ɔ -gbɛ we bhva. Mɔ -laa -lu weee la, 'un we mia ɔ -nu nya. -Lagɔɔ 'ɣnti 'yɔlimant 'yɔli weee nya. -Amentɔ.

12 ¹ Na bheliaun, -Lagɔ mi yeda 'nantɔ nya -amɔaa -nu nya. We 'dɛɛ 'gbu, -we un 'yɔbha a nu lɛ, mu -wa nu, a wla amɔaa ku 'yɔliyɔga -slaka nya. Mu -wa -mɔwɔlɔ -slaka -we nantɔ -Lagɔ dudu. -We mia da, mu -wa amɔaa -Lagɔɔɔɔɔɔ tuklu. ² A 'na mnunɔ duduɔɔ gbu 'bɔ -ni, nu, a 'tide -Lagɔ 'yɔ, ɔ 'ka amɔaa 'wlukuvun lapɔpaltɛ 'bhiti. ɔ -ka we 'bhiti ni, 'un a yɔbhelia -we ɔ 'yɔbhaa 'ji: mu nantɔ 'yɔli, mu nantɔ ɔ dudu, mu'ɔ bɔa -lu yabhlogbɔɔ 'wɔ.

³ -Lagɔ ka 'mi ɔ zɔzɔnɔ 'nye sa bhe. We 'dɛɛ 'gbu un nɛɛ aɔn -yɔla -bhlo -bhloɛ: a 'na 'bhulu amɔaa 'dɛ 'wɔ kaduɔ -ni, nu, -mɔmɔ -ka -mi, dɔɔzɔzɔ -we ɔ 'yɔla -Lagɔ kwɛɛ, ɔ 'bhu 'sa ɔ 'dɛ 'wɔ. ⁴ Nyumɛ mia, ɔ ka 'lali duun, 'un wee 'lali wee'e nu lubho -bhlo. ⁵ Sa we mia -amɔaa -nu nya. -A -zu 'wɔ, 'un -a mia nyumɛ -bhlogbɔɔ nya, -we ka gbu -wa, -a -yɔ Klist 'sɔ -bhlo. -A 'dɛ weee mi 'wɔsuslɔluda, 'un, -ɔ -ka -mi, ɔ ka ɔ 'bɔ, kuu 'lali 'bhisa. ⁶ -Lagɔ ka -aun lubho 'nye 'nantɔɔɔ nya. -Lubho -we ɔ 'nyɛa -aun we 'yɔli -bhlo -bhlo. 'ln ɔ ɔ -ka -Lagɔgbuɔ gbagba -lubho 'nye, ɔ nu we lɛ -Lagɔɔ dɔɔzɔzɔɔɔ nya. ⁷ ɔ -ka nyumaa 'wɔsa dɔɔ -ka ni, ɔ -sa wa 'wɔ. ɔ -ka nyumaa -slɔlu -lubho -ka ni, ɔ -slɔlu wa. ⁸ ɔ -ka nyumaa 'kwayɔli -papɔɛɛ 'tɔtɛ -ka, ɔ 'pa wa 'kwayɔli. ɔ -ka nyumaa -lu -nye dɔɔ -ka, ɔ 'na zɛɔ we -ni, ɔ nu we lɛ. ɔ -ka nyumaa 'yugalunyo nya -mi, ɔ nu we lɛ -gɔladolue nya. ɔ -ka bobabhanyaa 'wɔsa dɔɔ -ka ni, ɔ nu we lɛ 'muna nya.

⁹ Zɛkaltɛ mia, we -mi sa tuklu, we'e nɔnu -dawli lɛ -ni. A nyɛ gbunyuɔ 'wɔ, a nɛ 'nantɔ -nɔnuɛ -yɔla. ¹⁰ A 'yɔbhalt -yɔbhalt, dɔɔ weee nya nɛɛ -Lagɔbhelia. A 'yɔ 'klɔ a 'dekpa 'ka -bhazɔzɔ. ¹¹ A nu -amɔaa -Kanyɔɔ lubho -gɔladolue -yɔ dɔɔ weee nya, nu, a 'na 'yamantɔ -ni. ¹² A li 'muna, -we ka gbu -wa, a mi -Kanyɔ wuda. A -ka sɔastɛ 'wɔ -mi, a nu dɔɔtɛ, a bhuhɔɛ -Lagɔ 'zɔlabhue zɔ. ¹³ Amia -Lagɔnyuma sɔsɔɔ 'wɔ, 'un -wa -ka amɔaa -gbɛ yɔ ni, a kpa wa sa 'nanuɔ.

¹⁴ -Wa -ka aɔn 'kɔɔyɛ 'wɔpaltɔ -mi, a bhuhɔɛ -Lagɔ ɔ 'ka wa 'nyulɔɔwna. A ɔwna wa 'nyu la, a 'na bhɔɔɔ wa gweɛɛ -ni. ¹⁵ -Wa mia 'muna lida, a -yɔ wa

'sɔ li 'muna. -Wa mia wida, a -yɔ wa 'sɔ wi. ¹⁶ A -ka wɛli -bhlo a 'dɛkpa nyidi. A 'na 'bhulu amiaa 'dɛ 'wɔ 'kadɔv -ni, a ŋwnu lubho -ylaasu nunve -yɔ. A 'na 'bhulu amiaa 'dɛ 'wɔ gbuyilonya 'bhisa -ni.

¹⁷ Nyume -ɔ -ka aun gbonyuu -yla lɛnu, a 'na nunu we 'lɛɛji le -ni. Nu, a 'yi 'kli a 'ka gbuzɔnu gbu lɛnu nyuma weee 'yiliya 'wɔ. ¹⁸ We -ka yaa amiaa -gbe we bhu ni, sa a mnenia a -yɔ nyuma weee 'ka 'wɔtu -dlɔɔ, a nu 'sa. ¹⁹ Na 'talea, a 'na -salt amiaa 'dɛɛ kpa -ni, nu, a 'tide -Lagɔɔ 'cɛ 'yi, we 'ka amiaa kpa. -We ka gbu -wa, we mi cɛluda -Lagɔsɛbhe 'wɔɛ, Jejitape nɛɛ: «Kpasasie mia, na -nu -wa. -We ka 'klu nyume kaa, -ami wlaa we.» ²⁰ 'ln -Lagɔ nɛɛ 'yae:

«Ŋwɔ -ka -na tunyume 'bhada -mi,

-in 'nye ɔ lililu,

'nyumatv -ka ɔ 'bhada -mi,

-in 'nye ɔ 'nyu ɔ 'ka 'ma.

-ln -ka 'sa nu ni,

we 'wlv -kapv -in slu ɔ 'wluo.»

²¹ Gbonyuu 'na pɛli -mi 'wlu la -ni, nu, -in pɛli gbonyuu 'wlu la zuzɔnu nya.

A zu nyumaa 'yugalunya 'nunwe

13 ¹ -Wa pɛli 'gbe 'wlu la, nyuma weee pɛli wa zɔla, -we ka gbu -wa, 'gbee 'wlulapɛlinyɔ -ɔ -Lagɔ 'nia lapali, ɔ 'ni -mi, 'in -wa ɔ palta la, 'in ɔ yia we 'yoo wa 'nye. ² Nu, ɔ -ka wa we 'yoo 'nye ni, nyume -ɔ -ka wa -yɔwɔsɔlv, -zugba -Lagɔ -yɔ ɔ -sɔlvɔ 'wɔ. 'ln -mama -ka 'sasukpa gbu lɛnu, -kaslv 'wɔ wa paa -maa. ³ -ɔ -ka 'nanunonyɔ nya -mi, ɔ 'na 'ka 'gbee 'wlulapɛlinya kwɛɛ nyano nu. Nu, we -ka gbonyuu nyume nu lɛ, 'in ɔ nva wa kwɛɛ nyano. We 'dɛɛ 'gbv, -we -in 'kaa lɛnu, mv -wa 'nani -nunve, 'in wa 'ka -mi 'ŋnikwali. ⁴ 'Gbee 'wlulapɛlinya mia ni, -Lagɔlubho, -we nania 'yli -na -nu nya, 'mu wa mia nuda. 'ln -in -ka gbonyuu lɛnu, -in sɔ wa, -we ka gbu -wa, wa ka 'tite, wa 'ka -mi -kaslv 'wupa. -Lagɔɔ lubhonunya wa -mia, 'in wa slolua -Lagɔɔ 'cɛ -wa nva gbonyuu lɛ -yla. ⁵ We 'dɛɛ 'gbv, -in pɛli wa zɔla, we 'ni

-Lagoo 'ce -bhlogbooo gbu, nu, -mo -na 'dee 'wlukoon, 'yoo -zoon -wa 'yaa 'gbu.
⁶We 'dee 'gbu a 'peni 'ya *nison -gwezi. -Wa saa we, -Lago 'nyea wee lubho wa, 'in we 'ka -mi tiklu. ⁷-We a kaa kwee nyuma -putuu -nu nya, a 'nye we wa yoo. We -ka nison -gwezi, a 'peni we. We -ka -sasa -lu ni, a 'peni we. -Wa a 'kaa 'nohwe zu, a zu wa 'nohwe. Nyume -o mia -bhazonyo nya, a -zu -bha o.

A kukalt ze

⁸Nu, nyume yabhlogbooo kpagbu 'na -mi -ni ain 'wlu -ni. Kpagbu -we 'kaa ain 'wlu -mi, we -ze zekaltdi -bhlogboo: mu 'kaa ain nyidi -mi. Nu, -o -kala o -libheyii ze, -Lagoo tite o zua de 'nohwe sa 'ce. ⁹Amiaa 'de -yi *titenya: -in -yo 'hwo -putu 'na -dli -budu 'wu -ni. ^f-ln 'na 'bhali nyume -ni, -in 'na ylili 'wie -ni, -lu -we 'nia -na -nu, -na dli 'na nyini we 'wu -ni. Wee titenya mia de ni, we -yo we pnu weee 'so mi weli ni 'wu, mu -wae: -in -kali -na -libheyii ze -na 'de 'bhisa. ¹⁰-ln -ka -na -libheyii zekali, -in 'ni mneni -in 'ka gbonyuu o -yla lenu. We -ka 'sa -mi, mu -wa -Lagoo titee 'nohwezuzue sa 'ce.

A 'bhu nikpise 'wu -gbunya 'bi

¹¹Amiaa 'de -yi bhla -we -a mia de 'wu. A ganoo, a 'na hwoon 'ytaa -ni. Nu, da -a dia dluzovee gwe, -amiaa gbuwobhuylt tlulu -ain -yola, nu, we ka -sleen cipa. ¹²Sabo ka -mo 'yu be, zli ka cipa. We 'dee 'gbu, -a 'bhu nikpise 'wu -gbunya 'bi, -a 'tide we 'yi. -A mnazi -amiaa 'de la, -a 'ka zli tu gu. ¹³-A zu -amiaa 'dee 'yliyo sa 'nanuu, zli 'wu -nouve 'bhisa. Nu 'na 'bhali -ain -ni. -A -yo nyuma weee 'na -dli -budu 'wu -ni. -A bhu mutni -nouve 'bi. -We weee nania -ain dudu, -a 'na nuu 'sa we le -ni. -A 'bhu -zle -yo zenyi 'bi. ¹⁴A no -amiaa -Kanyo -Zezu Klisu noobhu. Amiaa 'wlukoon 'na -tulu amiaa dlwonyilii lenue 'bi -ni.

^f13.9 Glekiweli 'wu, we ji -wa ni, -wa kokwala, wa -yo nyuma -putu 'na -dli -budu 'wu -ni.

A 'na 'bhulu amiaa bheliaa -yɔgbu 'wu -ni

14 ¹Nu, -ɔ ka dli 'ni 'wute -Lagɔ -gu, a ŋwnu ɔ gbu -yɔ. Sa ɔ yia gbu -yɔ, a -yɔ ɔ 'na -salt -zle we -gu -ni. ²Sa 'bhisa, -ɔ ka dli 'tea 'wu, ɔ mneni ɔ 'ka -lu weee li, 'in -ɔ ka dli 'nia 'wute, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka nɔme li. ³-ɔ lia -lu weee, ɔ 'na nyenti -ɔ'ɔ lia nɔme 'wu -ni. -ɔ'ɔ lia nɔme, ɔ 'na 'bhulu -ɔ lia -lu weee -yɔgbu 'wu 'nyumɛɛ -ni, nu, -Lagɔ ka ɔ gbu -yɔŋwnu. ⁴Nyɔɔ -in -mi, 'in -na bhu nyumɛ -putuu lubhonɔnyɔɔ -yɔgbu 'wua? ɔ 'ka bhlioo, ɔ 'ka 'yiligbeda -tɔoo, ɔ -kanyɔɔ gbu -wa. Nu, 'yiligbeda ɔ yia -tua, -we ka gbu -wa, -Kanyɔ kaa ɔ la.

⁵Nu, nyuma -tɔlva pupalta 'wlukɔɔn la nu, 'yli tɔlva mi 'nanɔɔ we -zi we tɔlva. 'In nyumaa -zakpa -bhlo -ka 'wlukɔɔn lapɔpali, -maa nɛɛ, 'yli weee -bhlo. -ɔ -ka -mi, -we -gu ɔ pupalta 'wlukɔɔn la, ɔ -mi we -gu nu, gbuzɔɔn -wa. ⁶-ɔ sisalta wee 'yinya -yɔ, -Kanyɔ -yla ɔ nua we le. -ɔ lia -lu weee, -Kanyɔ -yla ɔ nua we le, 'in ɔ paa -Lagɔ fuo. -ɔ'ɔ lia nɔme ni, -Kanyɔ -yla ɔ nua we le, 'in ɔ pa 'yaa -Lagɔ fuo. ⁷We 'dɛɛ 'gbu, -amia -gaa da 'yiyɔ, -Kanyɔɔ 'ŋni nya -wa: we 'ni -amiaa 'dɛ tɛun gbu. Nyumɛ yabhlogbɔɔ'ɔ tli ɔ 'dɛɛ 'ŋni nya. ⁸- A -ka 'yiyɔga, -Kanyɔɔ 'gbu -a gaa 'yiyɔ, 'in -a -ka tli ni, -Kanyɔɔ 'gbu -a tɔa. -A yi tɔoo, -a yi 'yiyɔgao, -Kanyɔɔ -nu -a -mia. ⁹Nu, Klist ka tli, 'in ɔ yia ganɔ lu, ɔ 'ka tɔtɔnya -yɔ 'yiyɔganyaa -Kanyɔ -ze. ¹⁰-Mi, lee -lu ka 'gbu -na bhu -na bheli -yɔgbu 'wua? 'In -mi 'ya, lee -lu ka 'gbu -na nyɛ -na bheli 'wua? Nu, -a 'dɛ weee yia -Lagɔ 'yu 'yiligbea ɔ 'ka -amiaa -yɔgbu 'wɔbhu. ¹¹We mi celida -Lagɔsɛbhe 'wɔɛ:

«-Ami, Jejitape,
 'yiyɔga -Lagɔ,
 in nɛɛ ain -yla nu,
 nyuma weee yia 'mi 'yu 'kukolu 'sibhlia,
 'in wa bhli na 'ŋni.»

¹²-Bha -a yia -amiaa lenɔgbu gbaa -Lagɔ 'yu.

-ln 'na bhliɔ -na bheli la -ni

¹³ -We mia dɛɛ 'gbu, -a 'bhu -amɔaa -limaa -yɔgbu 'wɔbhuhue 'bɔ. -We a 'kaa lɛnu, mu -wa nu, -we 'kaa -amɔaa bhelia labhli, -we 'kaa wa gbonyuu 'yloogbu kwa, a 'na nɔnu we wa -yla lɛ -ni. ¹⁴ ln -yɔ -Kanyɔ -Zezu 'sɔ mi -bhloo 'gbu, in -yi we 'ji, 'in in mi we -gu nu, -lu yabhlogbɔɔ 'ni pɔin -ka we 'dɛ 'wɔ. 'ln nyɔmɛ -ka 'wlukɔɔn lapɔpali nu, -lu yabhlo ka pɔin, 'in we zɛa pɔin -ka -lu ɔ -yla. ¹⁵ -We -na lia, -in -ka we 'gbu -na bheli gbɔyɔkpali, -in 'ni -sleɛn zɛkalɔɔli 'wɔ -ka. Klisi ka -na bheli 'gbu ti, we 'dɛɛ 'gbu -in 'na salt ɔ la lililuu 'gbu -ni. ¹⁶ -We nanta 'yli amɔaa -nu nya, we 'na -zɛli nyuma tɔlvaa 'yliya 'wɔ amɔaa 'ɲɔnsagbu -ni. ¹⁷ Nu, we 'ni lilie -yɔ nu -mamɛɛ 'gbu -Lagɔ pɔli nyuma 'wlu la. Tiklɔmɔmɛ klaa, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ klaa, we -yɔ 'mɔna -we Zuzu 'Pɔpa wlaa, we 'gbu -Lagɔ pɔli nyuma 'wlu la. ¹⁸ -ɔ -ka 'sa Klisi lubho nu ni, ɔ nani -Lagɔ dɔdɔ, 'in nyuma kwalia ɔ 'ɲni.

¹⁹ We 'dɛɛ 'gbu, -we nyɛa nyuma 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -yɔ 'dɛkpɔvaa dli latɛmame, -a -tali we da. ²⁰ Lililuu 'gbu, -in 'na -salt -Lagɔɔ lubho la -ni. Nu, nyɔmɛ mneni ɔ 'ka lililu weɛ li. We mi 'sa 'bhie, -in -ka lililu yabhlo li, 'in we -ka nyɔmɛ yabhlo gbonyuu 'wɔkwa, we 'ni 'ylinani. ²¹ -We nanta 'yli, mu -wa nu: -in 'na lili nɔmɛ -ni, -in 'na 'mani nu -ni, we -ka nu, muɔ 'ka ɔ labhli. Gbu weɛ -we 'kaa -na bheli labhli, -in 'na nɔnu we lɛ -ni. ²² -We mia dɛ -gu, -we -in zɛa dli -gu -na 'dɛɛ -nu nya, we -tɔ -in -yɔ -Lagɔ 'sɔ nyidi. Nyɔmɛ -ɔ nɔa gbu lɛ, 'in ɔ'ɔ dɔla ɔ 'dɛ gbu, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mi ɔ -nu nya. ²³ Nu, nyɔmɛ -ɔ -ka li dli lɔlɔe nya, we 'bɔgu, -Lagɔ dɔla ɔ gbu, -we ka gbu -wa, ɔ 'ni li dli zɔzɔe nya. 'ln lɛnɔgbu weɛ -we'e 'bhɔa -Lagɔ dli zɔzɔe -gu, gbonyuu -wa.

Sa Klisi nɔa, -a nu 'sa

15 ¹ Nu, -amɔa 'tɛa da 'wɔ ni, -wa 'nɔa 'wɔtɛ, -a -sa wa 'wɔ wa 'wɔyɔlɔe 'wɔ. -A 'na nɔnu -we nanta -aun dɔdɔɔ 'dɛkpɔa lɛ -ni. ² -ɔ -ka -mi, ɔ nu ɔ -limaa dɔdɔnɔnɔ gbu lɛ -mɔɔ nu zɔzɔnɔ 'gbu. -A -ka 'sa nu, 'in we temanta wa dli la. ³ Klisi 'debie mia, ɔ 'ni ɔ 'dɛɛ dɔdɔnɔnɔ gbɔɔ

datali. Nu, we mi celɔda -Lagɔsebhe 'wuɛ:

«Vɛlɛ wa vɛlɛ dɛ -mɪ nɪ,
-amɪ wa sa 'yaa 'ɲɪ.»

⁴ -We weee mia celɔda -Lagɔsebhe 'wu bha, we 'ka -aun gbɔ -sloluu gbɔ -wa. We -ka 'sa -mɪ, mu nyɛa -aun dlɛtɛ, mu paa -aun 'kɔvayli, 'ɪn -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -aun 'nyɛ, 'ɪn -a 'ka we wu.

⁵ -Lagɔ, ɔ nyɛa nyuma dlɛtɛ -yɔ 'kɔvayli -paptɛ, 'mɔ na bhuhoea ɔ 'ka aun 'tɛtɛ 'nyɛ, a 'ka wɛlɛ -bhlo -ka, 'ɪn sa -Zezu Klisu nua, a 'ka 'sa nu. ⁶ 'ɪn dli -bhlo -yɔ wɛlɛ -bhlo nya, a 'ka -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisu Dide -Lagɔɔ 'ɲɪ bhli.

⁷ Nu, sa Klisu ɲwnua amɪaa gbɔ -yɔ 'nanɔɔ, a kpɔkpɔlɛ 'sa, we 'ka -Lagɔɔ 'ɲɪ 'ylimanɪ. ⁸ 'ɪn nɛɛ, -Lagɔ mia, ɔ'ɔ 'bhulɔ ɔ wɛlɛ -gu la. We 'dɛɛ 'gbɔ Klisu ka Zuifɔɔ -lubhonɔnyɔ -zɛ, 'ɪn -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wa dɔkpasɪ 'nyɛ, we yia gbɔzɔnɔ -zɛ. ⁹ 'ɪn, -maa 'nɪa Zuifɔ, -maa 'ka -Lagɔ bhuhoe -mɔɔ nyazɪdlɛ ɲwɛɛ. 'Sa we mia celɔda -Lagɔsebhe 'wu:

«-We mia dɛɛ 'gbɔ na yia -mɪ fuo paa 'lakpanya weee glaa.
'ɪn -na 'ɲɪ na yia 'ylimanɪa lɔɔ 'wu.»

¹⁰ We nɛɛ 'yae:

«'Lakpanya, nyuma -wa -Lagɔ -saa -bha,
a -yɔ wa 'sɔ li 'muna.»

¹¹ We nɛɛ 'yae:

«'Lakpanya, a 'dɛ weee -mnɪnɪ -Lagɔɔ 'ɲɪ.
Dɔdɔɔ -nyuma weee, a -mnɪnɪ ɔ 'ɲɪ.»

¹² -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ Ezaii nɛɛ 'yae:

«*-Zeseeɛ zɔvayli -nyɪmɛ yabhlo yia yia.
'Wɔ ɔ yia -sɔa ɔ 'ka 'lakpanya 'wlɔlapɪlɪ,
'ɪn wa 'ka ɔ dli 'wɔdɪ.»

¹³ -Lagɔ, ɔ nyuma dia dli 'wu, yeli aun 'muna, 'ɪn ɔ 'nyɛ aun 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔ, a ka ɔ dli -gu zɔɔ 'gbɔ. We -ka 'sa -mɪ, amɪaa ɔ dliwɔdɪdlɛ 'ka -gɔwɔlaylimanɪda -tɔ Zuzu 'Pɔpaa 'tɛtɛ nya.

Pɔlvɔ lubho, -wa 'nia Zuifvɔ -gbe

¹⁴ Na bheliaun, un mɛ we -gv nu, a mɛ yeda 'nant nya. Amɛaa 'dɛ -yi gbu duun, 'un sa a 'kaa 'dɔzɔzɔ, a -yi we. ¹⁵⁻¹⁶ 'Bhie, 'sebhe nu datɔlvɔ, un 'kaa amɛaa dli gwlu -sa, un 'nɛ na 'dɛ nyeni. -We ka 'gbv na nva we lɛ, mɛ nɛ: -Lagɔ -zɛla 'mɛ -Zɛzu Klisu lubhonvnyɔ ɔ 'nant nya -wa 'nia Zuifvɔ -yla. Mɔɔ -saa -bha 'mɛ un 'ka wa -yla -Lagɔgbv gba, 'un -wa 'nia Zuifvɔ, wa 'ka wlawlalu -we nania -Lagɔ dɔdɔ -zɛ. Nu, Zuzu 'Pɔpa wlvɔvɔ -mɔ we. ¹⁷ We 'dɛɛ 'gbv, lubho -we -Lagɔ 'nyea 'mɛ, we mɛ na 'mɔna nya, -Zɛzu Klisɛ 'wv. ¹⁸ Nu, un -ka dli 'temanɛ un 'ka gbu yabhlo gba nɛ, mɛ -wa -we Klisɛ nva na gbɛgbɛn lɛ, we 'nɛ gbu -putu. Na gbɛgbɛn Klisɛ nva lubho, 'un -wa 'nia Zuifvɔ, 'un -maa yia -Lagɔ 'nɔŋwe zɔ. -Li -we nya ɔ nva we lɛ, mɛ nɛ: wɛlt klaa, lɛnɔgbv klaa, ¹⁹ gwɛdigbv klaa, we -yɔ -we subhɛtia nyumɛ ŋwɛgaga, -Lagɔɔ Zuzuu 'tɛ nya. Sanɛɛ un 'bhva *-Zɛluzɛlɛmɔ, -zugba na gba da weɛɛ -Lagɔgbv -we gbaa Klisu -gugbv, 'un un yia Ililii nyeni. ²⁰ Na dli 'wv -gbv -wa nu, 'gbenya we 'wv nyuma 'nia -slɔ Klisu gbu 'nɛ, un 'ka -mɔ -Lagɔgbv gbaa mɛnɛ, -mɔv yi 'wlv nu, da nyumɛ -putu 'paa -buduu gwe glu, un 'subha -bha -budu. ²¹ Sa we mɛa ɛɛlɛda -Lagɔsebhe 'wv, 'sa un nva lubho:

«Nyuma -wa -yla wa 'nia ɔ gbu gba,

'yɛ wa yia ɔ.

-Wa 'nia ɔ gbu 'nɛ,

'wv wa yia we lanva.»

²² Mɛ nyenia 'mɛ -zakpa duun, we 'gbv un 'nia amɛaa -gbe nyeni.

Pɔlvɔ 'yɛbha ɔ 'ka *Wlɔmɔ mɛnɛ

²³ -Slɛɛn, lubho un mɛa weɛ 'gbenya 'wv nuda, we ka bhɛa. In 'yɛbha un 'ka amɛaa -gbe mɛnɛ, -mɔv -zɔ duun ka 'plu 'gbv, ²⁴ zɛ un -ka ɛsɛpanyɛ mɛnɛda -mɛ, 'un na plɛlɛ amɛaa -gbe. Cɛun, un -ka -mɔ mɛnɛda -mɛ na dli mɛ amɛaa 'yɛyɛ -gv. Nu, 'yɛlɛ 'sɔlɛ na -yɔ aɛn yia lia, 'un na dli mɛ aɛn -gv a 'ka 'mɛ 'wɔsa na ɛsɛpanyɛ -mɛnɛda. ²⁵ Nu, -Zɛluzɛlɛmɔ na mɛnɛ -slɔ, un 'ka -Lagɔnyuma -wa mɛa -mɔ

'wusa. ²⁶ Nu, -Zeluzalemɔ -Lagonyuma, -wa boba mia 'bhada, Masedvanɔ -yɔ Akaii -Lagonyuma 'yɔbha wa 'ka wa 'wusa 'gwezi nya. ²⁷ Wa 'yɔbha wa 'ka wa 'wusa, wa -ka yaa we lenɔ nɪ, kpagbu wa -saa. Nu, Zuifɔvɔ -Lagonyuma dlilia -Lagɔɔ 'nyulanɔwnanɔwnɪ 'lakpanya nya. 'Sa -bhlokpade -maa ka we 'klɔ -maa 'ka -maa 'ɲnumɪe dlili Zuifɔ nya. ²⁸ Nu, ɪn -ka wee gbɔ nɪ bhɪa, ɪn -ka -Lagonyuma, -wa mia -Zeluzalemɔ 'gwezi 'nyɛ, Esɪpanyɔ na yia mɪa, 'ɪn na plɪa amɪa -gbe. ²⁹ 'ɪn, ɪn -yɪ we 'jɪ nu, ɪn -ka amɪa -gbe mɪ, Klisu 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ 'debbie nya na yia -mɔ nɪnia.

³⁰ Na bheliɪn, -we na yɔbhaliɪ aɪn mɔ nɪ: a -yɔ 'mɪ 'sɔ, -a 'yɪ 'klɪ -a 'ka -Lagɔ bhuhhoe na 'gbɔ. -Amɪa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'ɲɪ -yɔ zekalɪdlɪ -we -Lagɔɔ Zuzu 'nyɛa -aɪn, we 'gbɔ na yɔbhaliɪ we aɪn.

³¹ A bhuhhoe -Lagɔ, ɪn yɪ Zudee -nyuma, -wa'a zua Klisɪ dlɪ -gɔ, kwɛɛ bhilili. A bhuhhoe -Lagɔ 'ɪn -Zeluzalemɔ -Lagonyuma 'ka 'wɔsaste -we ɪn -yɔ we mia mɪa -yɔɲwɪnɔ dlɪ -zɔnɔ nya. ³² We -ka 'sa -mɪ, ɪn mɪnɪ ɪn 'ka amɪa -gbe mɪ 'mɪna nya, 'ɪn -Lagɔ -ka ɲwɪnɔ, ɪn mɪnɪ ɪn 'ka amɪa -gbe nyapɛ 'yɪ ya 'sɔle nya. ³³ Nu, -Lagɔ, -ɔ nyɛa nyuma 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ, -ɔ -yɔ a 'de weɛ 'sɔ -mɪ. -Amenɪ.

Fɔsawɛɪ

16 ¹ Amɪa na nyɛa -amɪa bhɔɔ Febee yoo. Nu, -Lagɔɔ lubho -ɔ nɔa, -mɔ Sankleee *leglizɪ 'wɔ. ² Sa -Lagonyuma 'kaa nyuma kpa, a kpa 'sa -ɔ -amɪa -Kanyɔɔ 'ɲɪ nya. Gbɔ weɛ -we 'wɔ -ka aɪn la, a -sa -ɔ 'wɔ. Nu, -ɔ 'de ka nyuma duun 'wusa, we -yɔ na 'de.

³ Plisɪ -yɔ Akilasi, -wa -yɔ 'mɪ 'sɔ nɔa -Zezu Klisu lubho, a -sa wa fɔ. ⁴ Wa ka wa 'dɛɛ nɔ 'yɪlɔyɔgagie pɛɔ 'pa, wa 'ka 'mɪ gbɔ 'wusa. We 'nɪ na 'debhlogbɔ 'ka wa 'nanɪ yɔbheli: nɪ, 'lakpanyaa leglizɪ weɛ, -maa klaa. ⁵ -Lagonyuma -wa gbelia 'wɪ -mɔ wa -budu zɔ, a -sa wa fɔ.

Epainɛɪ, -ɔ mia na jɪjɪ -tale nya, a -sa -ɔ fɔ. ɔmɔ mia, -wa ɲwɪnɔ Klisu gbɔ -yɔ, mɔ -wa wa tiatia -nyumɛ -mɔ -Aziii kibhe lɔ.

⁶ Malii -ɔ nɔa amɪa lubho sa duun, a -sa -ɔ fɔ.

⁷ A -sa Andlonikust -yɔ Zuniasɩ fɩ. Wa mɩ na zɔayli -nyuma nya, 'ɩn ɩn -yɔ wa 'sɔ yia -kasɩv pla. Nu, ma plaa Klist 'mɩ 'yu, 'ɩn wa -yia wa nyuma 'kadɩ nya ɔ tietienya glaa.

⁸ A -sa Ampliatust fɩ. Na jijli -tale -wa -mɔ -Kanyɔ 'wɔ.

⁹ A -sa Ulbben fɩ, mɔ -yɔ -aun 'sɔ nɔa Klisu lubho. Ɖmɔ -yɔ na jijli -tale Sitakist 'sɔ.

¹⁰ A -sa Apelest fɩ. Mɔ -slolua ɔ 'de -Lagɔnyume tuklu nya. A -sa Alistobulu -budurwɛɛ -nyuma fɩ.

¹¹ A -sa Ewlotɔn fɩ, nu, na -budurwɛɛ -nyume -wa. Naltsisu -budurwɛɛ -nyuma -wa zɔa -Kanyɔ dli -gu, a -sa wa fɩ.

¹² A -sa Tlifentɩ -yɔ Tlifozɩ fɩ. Ma nɔa -Kanyɔɔ lubho. A -sa na jijli -tale Pɛlɩsɩdɩ fɩ. Mɔ nɔa -Kanyɔ lubho duun.

¹³ A -sa Wlufust fɩ. Nu, -Kanyɔ -saa -bha ɔ. Ɖ 'nyaa -ɔ mɩ 'yaa nanɩ nya, a -sa -mɔɔ fɩ.

¹⁴ Asenklitɩ klaa, Flegɔn klaa, Elumest klaa, Patlobast klaa, Elumast klaa, we -yɔ bhelia -yɔ bhɔɔa -wa -yɔ wa 'sɔ mɩa, a -sa wa fɩ.

¹⁵ Filolɔgvɩ -yɔ Zuli klaa, Nele -yɔ ɔ bhɔɔ klaa, Olenpast klaa we -yɔ -Lagɔnyuma weee -yɔ wa 'sɔ mɩa, a -sa wa fɩ.

¹⁶ A sisalt fɩ 'wugbigbie nya, -Lagɔnyuma 'bhisa. Klisu leglizɩ weee nɛɛ wa -sa aun fɩ.

'Dɩzɔwɛɩ

¹⁷ Bheliaun, -we na 'yɩbhaltɩ aun, mɩv nu: -wa sisaltɩ nyuma -yɔ, a kpa amɩaa 'de 'nanɩv wa gbegbeun. -Sloluwɛɩ a 'yɩa, wa -ka we gbegbeun mɩnɩnda -mɩ, a 'nɩ nu 'nanɩv, 'ɩn wa bhltɩ nyuma la. A -yɔ wa 'sɔ 'na nɔnɩ -nɩ. ¹⁸ We ka gbu -wa, 'sasɩkpa -nyuma mɩa, wa'a nu -amɩaa -Kanyɔ Klisu lubho. Wa 'dɛɛ nɩkplaa lubho wa nɔa. Wɛɩ menɔ -nu -yɔ gbu duun wa gbaa nyuma -yɩa. We nya wa nɔa nyuma -kpɔa -dawli 'wɔ.

¹⁹ 'In amia mia, sa a zua -Lago 'nuɲwɛ, we 'di ka da weee lamneni. We 'dɛɛ 'gbu, un mɪ 'mɔna 'wɔ amiaa 'gbu. Nu, un 'yɪbha a yibheli gbu a 'ka 'nanu 'dɛkpɔa nu, 'in a zu amiaa 'dɛ 'yɪlyɔ a yi gbɔnyuu lɛnu.

²⁰ -Lago -ɔ wlaa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ, mɔ yia dayɪ *-Saatan lawɔwɔlɔta amiaa bhu zɔ.

Nu, -amiaa -Kanyɔ -Zezu ɲwana aun 'nyu la.

²¹ Timotee, -ɔ -yɔ 'mɪ 'sɔ nua lubho, nɛɛ ɔ -sa aun fu. Lusiusu klaa, Zasɔɔn klaa, we -yɔ Sosipateli -wa mia na -buduɲwɛɛ -nyuma nya, sa 'yaa aun fu.

²² -Amɪ, Tɛltiustɪ -ɔ cɛɪta 'sɛbhɛ ni, un -sa aun fu -amiaa -Kanyɔ -ɔ nua -aun nyume -bhlo nyaa 'ɲni nya.

²³ Gayust nɛɛ ɔ -sa aun fu. ɔ -gbɛ un -dia la, -mɔ ɔ -budu zɔ -Lagɔnyuma weee gbelia 'wlu.

'Gbee 'gwezilazɔnyɔ Elastɪ -yɔ -amiaa bheli Kalitustɪ nɛɛ wa -sa aun fu. [²⁴ - Amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisɪ ɲwana a 'dɛ weee 'nyu la.]

-A 'ylimantɪ -Lagɔɔ 'ɲni

²⁵ -A 'ylimantɪ -Lagɔɔ 'ɲni! We ka gbu -wa, -Lagɔgbu na gbaa -Zezu Klisu daa, mɔ mnenia ɔ 'ka aun latemantɪ dlɔzɔzɔe 'wɔ we -gu. -Lagɔɔ zizelu, -we ka bi -gwɪɛa 'wɔ, we gbɛgbɛun we 'wɔba bhlee. ²⁶ Nu, -slɛɛn mia, we mɪ zɪ 'klɪ. Nyuma weee -wa 'nia Zuifu, wa mneni wa 'ka we yibheli -we mia cɛɪda, we gbɛgbɛun. Wee 'sɛbhenya mia, -Lagɔgbu -falɪpanya cɛɪ bhaa we. -Lago -ɔ mia 'ylɪ weee nya, -ɔ 'nia bhɪlɪda -ka, mɔ gbaa nu, wee wɛɪ 'wɔ zɪ 'klɪ, 'in 'lakpanya weee 'ka ɔ dɪ -gu zɔ, 'in wa 'ka ɔ 'nuɲwɛ zɔ.

²⁷ -Lago -ɔ ka 'dɛbhlogbɔɔ -yi gbu, ɔ 'ɲni 'ylimantɪ -Zezu Klisu gbɛgbɛun 'ylɪ weee nya. -Amɛntɪ.

Tia -sebhe Pɔlv 'paa Kolenti -nyuma yoo

-Lagɔnyuma -wa mia Kolentigbe 'wv, 'ma *Pɔlv 'paa 'sebhe -mɪni yoo. ɔ 'nua nu, -mɔɔ -Lagɔnyuma 'ni -Lagɔ -yloogblv -gv nɔda -mɪ 'nanv, 'in wa 'ni zekikalɪ, -bha ɔ cɛla wa 'wv, sa -Lagɔnyuma 'kaa nɔ, ɔ 'ka we wa -slolu.

Fusaweli

1 ¹-Amɪ *Pɔlv -Lagɔ laa ɔ dumagbv nya, in 'ka -Zezu *Klisu *tietienyo -zɛ, in -yɔ -amɪaa bheli Sɔsitenɪ cɛla da aun 'sebhe ni 'wv. ²Amɪ -Lagɔnyuma mia *leglizɪ 'wv Kolentigbe nukple, -wa -Lagɔ -wɔlvɔ -yɔ -Zezu Klisu 'wv, amɪ na cɛla da 'wv. -Lagɔ ka aun la, a 'ka ɔ -nv -zɛ. -Wa gbaa -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'ɲni da weee, we mɪ 'ya -maa -nv nya. -Zezu Klisu mɪ wa -Kanyɔ nya, 'in ɔ mia -amɪaa -Kanyɔ nya.

³Nu, -amɪaa Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'ɲwna aun 'nyu la, 'in wa 'nye aun 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo, -li -Lagɔ 'nyea Kolenti -nyumaa 'gbv

⁴-Lagɔ 'plɪta -Zezu Klisu 'wv, 'in ɔ yia aun 'nanɪ 'wɔnv. We 'gbv, na paa ɔ fuo 'kɔmvv amɪaa 'gbv. ⁵Nu, Klisu 'wv, -Lagɔ ka aun 'ɲnumɪ -li weee 'nye, gbagbɛ -yɔ -luyilo ɔ 'nyea aun bhabha. ⁶-We ka gbv -wa, Klisu gbudayɪ -gbv wa gbaa, a ka we -yɔɲwnu, 'in amɪaa -gbɛ we svan la.

⁷Nu, -slɛɛn amɪa mia -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisu yiyie wɔda, -Lagɔɔ wlawlalu yabhlogbɔɔ 'na 'ka aun 'wɔbɔ. ⁸Nu, mɔ yi 'yaa aun latɛmanɪa, 'in a

'ka we 'wlulupalida nyini. 'ln wa 'na 'ka aun gbu yabhlogbɔɔ 'wlu dɪ, 'un -amiaa -Kanyɔ -Zezuu yiyiyɪ 'kaa nyini. ⁹ -Lagɔ ɔ laa aun, ɔ 'ka a -yɔ ɔ 'Yu -Zezu Klisu ɔ -wa -amiaa -Kanyɔ 'wɔsuslolu, ɔ'ɔ 'bhɪɪɪ ɔ wɛɪ -gɪ la.

Kolentu -Lagɔnyumaa -yɔbhɪɪɪɪɪ

¹⁰ Bheliaun, amɪa na bhɪɪɪɪɪɪɪ -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'ɪnɪ nya: a 'dɛ weɛɛ -ka wɛɪ -bhɪɪ. -Yɔbhɪɪɪɪɪɪɪ 'na -mɪnɪ aun nyɪdɪ -nɪ, 'un a -ka dɪɪ -bhɪɪ -yɔ 'wlukɔɔn lapɔpaltɛ -bhɪɪ. ¹¹ Nu, na bheliaun, Kloɛɛ zɔvayɪnyuma gbaa 'mɪ -ylɛɛ, -zɛɛ mɪ aun nyɪdɪ. ¹² -We in 'kaa gba, mɪ nɪ: aun nyɪdɪ, ɔ -ka -mɪ, -mɔɔ wɛɪ mɪ -mɔɔ 'dɛɛ sa. -Bhɪɪ nɛɛ: «-Amɪ mɪ Pɔɪɪɪ -nɪ nya», 'in 'yabhɪɪ nɛɛ: «-Amɪ mɪ Apɔɪɪɪɪɪ -nɪ nya». 'ln -gɪdɪ nɛɛ 'yɛɛ: «-Amɪ mɪ Sefasɪ^a -nɪ nya», 'in 'yabhɪɪ nɛɛ: «Klisu -nɪ -amɪ -mɪa».

¹³ Amɪa dɪɪ, Klisu mɪ 'wɔdɔdɔa? 'Lee Pɔɪɪ wa kɪɪɪɪ *su -gɪ la amɪa 'gbɪ yɪ? 'ln Pɔɪɪɪ 'ɪnɪ nya wa batizɛɛ aun yɪ?

¹⁴ -Lagɔ na paa fuo, in 'nɪ aun glaa nyɪmɛ yabhlogbɔɔ batizɛɛ, 'mɪ we 'nɪ Klisɪpɪstɪ -yɔ Gayɪstɪ 'wɔbhɪ. ¹⁵ Nu, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mɪnɛnɪ ɔ 'ka gba, na 'ɪnɪ -gɪ wa batizɛɛ aun. ¹⁶ Cɪn, gbɪzɔnɪ -wa, in ka 'ya Sɪtɛfanasɪ zɔvayɪnyuma batizɛɛ. 'ln we 'bhɪ -maa 'wɪ, na 'wlukɔɔn lapɔpaltɛ 'nɪ we -gɪ -mɪ nɪ, in ka nyɪmɛ yabhlogbɔɔ batizɛɛ. ¹⁷ Nu, we 'nɪ nyumaa batizɛɛ batizɛɛɛ 'gbɪ Klisu yɪ 'mɪ tɛɛ. -Lagɔgbɪstɪ gbɪgbɪɛɛ 'gbɪ ɔ yɪa 'mɪ tɛɛ. ln 'na 'ka we gba nyumaa gbɪyɪloo sɔɪɪ. Nu, Klisu su -gɪ tɪɪɪɪ yɪ gbɪkɪpɪa gbɪ -zɛɛ.

Klisu mɪ -Lagɔɔ 'tɪɪɛ -yɔ ɔ gbɪyɪloo nya

¹⁸ Nu, nyuma -wa mɪa mɪnɔmɪnɔ -yɪloɔgbɪɪ, Klisu su -gɪ lakɪɪɪ -gbɪ mɪa, gbɪkɪpɪa nya wa yɪa we. 'ln -amɪa -mama -Lagɔ mɪa pɪɪɪɪɪ, -Lagɔɔ 'tɪɪɪɪɪ nya -amɪa bhɪa we 'wɪ, -amiaa -nɪ nya. ¹⁹ Nu, -we mɪa *-Lagɔsɛbhɛ 'wɪ cɛɪɪɪa mɪ nɪ:

«Gbɪyɪlonɪyaa gbɪyɪloo na yɪa lasaa,
 'ylɪmɪnɪyaa 'ylɪmɪnɛɛ na yɪa gbɪ -kɪpɪa -zɛɪɪa».

^a1.12 Sefasɪ jɪ -wa Pɪɪɪɪ (-Zezuu *'bɪnɔnɔyɔ -wa).

²⁰ Nu, da gbuyilonyo mia? Da titee gwesanyo mia? 'In da dudu -minu -gvu kpelukpelunyo mia? Wa nee lea? -Lago ka we -slolue, dudu nu -gvu gbuyilo mia, -sabhe -wa.

²¹ Nu, dudugv -nyumaa gbuyilo nya, wa 'ni -Lago yibheli o gbuyilo 'wu. 'In -Lago nee, -Lagogbu -a mia da gbada, -we wa yia -yo -sabhe -bha gbu 'bhisa, -wa ηwnua we gbu -yo, 'ma o yia gbu 'wusaa. ²² Nu, *Zuifu 'yibha wa nu gwedigbu le, 'in *Gleki talia gbuyiloo da. ²³ Nu, we -ka -amia, wa ka Klisti su -gu lakubu, -moo gbu -amia gbaa. We mi -nanagbu nya Zuifvu -nu nya, 'in -wa 'nia Zuifu, -maa laa we -sabhe -bha gbu. ²⁴ Nu, -wa -Lago laa, wa yi Zuifu -zeoo, wa 'ni Zuifvoo, wanuv -gbe Klisti mi -Lagoo 'tite -yo o gbuyilo nya. ²⁵ Nu, -we wa laa -Lagoo -sabhe -bha gbu, -muv -zi nyumaa gbuyilo 'wu. 'In -we wa laa -Lagoo 'wuyolue, we -zi nyumaa lateo.

²⁶ Bheliaun, sa a mia, 'in -Lago yia aun la, a yla we. Dudugvu gbuyilonya 'ni aun glaa -zu, 'tutee nyuma 'ni aun glaa -zu, 'in 'ηnumni zwaylinyuma 'ni aun glaa -zu. ²⁷ Nu, gbu dudugv -nyuma yia -yo -sabhe -bha gbu nya, 'mu -Lago -saa -bha o 'ka gbuyilonya zvbhali. 'In -we dudugv -nyuma yia -yo 'wuyolo -li nya, 'mu -Lago -saa -bha, o 'ka 'tutee nyuma zvbhali. ²⁸ Nu, -lu -we dudugv -nyuma bhua 'wu 'kienyi, -we 'nia -lu yabhlogboo nya -mi, 'in wa tilia 'ylila, 'mu -Lago -saa -bha, 'in -lu -we nyuma bhua 'wu -lu 'kadu nya, o 'ka we lasa. ²⁹ Sanee we miaa 'gbu, nyume yabhlogboo 'ni mneni o 'ka o 'de 'ylimanti -Lago 'yu. ³⁰ Nu, -Lago ka aun 'wusulolu -Zezu Klisti 'wu, 'in Klisti -zea -amiaa gbuyilo bhua -Lagoo -gbe. Klisti 'gbu -a yia nyuma tuklu -ze -Lago 'yu. O 'gbu -a mia -mowloda, 'in -Lago yia -aun 'woziti gbonyuu kwee. ³¹ Sa we mia -Lagosebhe 'wu celida mu nu:

«O -ka gba o 'ka o 'de 'ylimanti,

o 'ylimanti o 'de -we Nyumaa -Kanyo nua lee 'gbu.»

-Zezu Klisi -ɔ wa kulva *su -gu la, ɔ gbu Pɔlv gbaa

2 ¹ Nu, bheliaun, da -amɪ mɪnɪ amɪaa -gbe, un 'nɪ mɪnɪ un 'ka aun -yla -Lagɔɔ zizegbu gba wɛlɪ 'nanɪ -yɔ nyumaa gbuyilo nya. ² Nu, un 'nɪ 'yɪbha un 'ka gbu -putuu 'jiyibheli, da un mɪa aun nyɪdɪ, 'mɪ we 'nɪ -Zezu Klisi 'wɔbhu, -Zezu -ɔ wa kulva *su -gu la, mɔ. ³ We 'dɛɛ 'gbu, da -amɪ 'kaa aun 'yu 'yɪligbe, un ka 'wɔyɔmanɪ, un ka nyanɔ nu, -zugba na tɛla. ⁴ Nu, na gbu -slolu wɛlɪ -yɔ na -Lagɔgbu gba sɔ'ɔ 'bhu nyumaa gbuyilo -wɛlɪ 'nanuɔ -gbe. Nu, Zuzu 'Pɔpaa 'tɪtɛ zɔa 'mɪ we ŋwɛɛ. ⁵ 'Saa 'dɛ amɪaa dɪzɔzɔvɛ 'na 'kaa nyumaa gbuyilo -gu ladi, nu, we -dɪ -Lagɔɔ 'tɪtɛ -gu la.

-Lagɔɔ gbuyilo

⁶ 'In -zugba -Lagɔnyuma dolua 'yɪligwɛla, 'ma -amɪa slolua gbuyilo. Nu, wee gbuyilo -mɪnɪ 'nɪ bhla -mɪnu gbuyilo, 'in bhla -mɪnu 'wlulapɪlɪnya 'kadɪ -wa 'kaa labhu, we 'nɪ 'ya -maa gbuyilo. ⁷ -Lagɔɔ gbuyilo mɪa zizɛda, 'in -we mɪa zizɛda -bhlokpade nyuma kwɛɛ, 'mɪ -a slolua. -Lagɔ ka -bha we -sa pepɛ, -amɪaa ŋɪnɪ 'yɪlimantɛɛ 'gbu, 'bhie, ɔ yia dɔdɔ lala.

⁸ Dɔdɔ nu 'wlulapɪlɪnya 'kadɪ 'yabhlogɔɔ 'nɪ wee gbuyilo -mɪnɪ yibheli. We -ka nu, wa ka yaa we yibheli, wa 'na 'ka 'ŋɪnɪmɪtɛɛ -Kanyɔ 'kadɪ su -gu lakɪlɪ. ⁹ Nu, -we mɪa -Lagɔsɛbhe 'wɔ cɛlɪda mɪ nu:

«-We 'yɪlɪ 'nɪa -slɔ -yɔyɪ,
 -we yukwɪlɪ 'nɪa -slɔ 'nu,
 -we nyɪmɛ yabhlogɔɔ 'nɪa -slɔ 'wlukɪsɪn lapɔpali,
 'mɪ -Lagɔ mɪnɪa la -wa 'yɪbhaa ɔ,
 wa -nu nya.»

¹⁰ Nu, -Lagɔɔ gbu mɪa zizɛda, -amɪa ɔ -slolua we 'klɪ ɔ Zuzu nya. -Lagɔɔ Zuzu -yɪ gbu weee, 'dɛbhie -Lagɔɔ zizegbu -we -tɔa 'wɔ, ɔ -yɪ we. ¹¹ Nu, nyɪmɛɛ -gbe, ɔ dɪlɪ -bhlogɔɔ -yɪa ɔ 'wlukɪsɪn lapɔpali gbu, we 'nɪ muɔ? 'Sa -bhloo 'dɛ -Lagɔɔ Zuzu -bhlogɔɔ -yɪa -Lagɔɔ 'wlukɪsɪn lapɔpali gbu. ¹² Nu, we -ka -amɪa, -amɪa 'nɪ dɔdɔgbu -nyumaa zuzu 'yɪ, nu, Zuzu bhva -Lagɔɔ -gbe, 'mɪ -a 'yɪa. 'In

wlawlalu -we -Lagɔ 'nyea -aun bhe, -a 'ka we yibheli.

¹³ 'ln -a -ka we gbu -gbada -mi, -a'a gba we dudugv -nyumaa gbuyiloo gbuslolu sɔlv. Nu, -Lagɔɔ Zuzuu gbuslolu sɔlv -a gbaa we. Sanɛɛ 'sa -a gbaa -Lagɔɔ gbuɔɔnu gbunya 'ji -wa kaa -Lagɔɔ Zuzu 'wv -yla. ¹⁴ Nu, nyumɛ ɔ 'nia -Lagɔɔ Zuzu 'wv -ka, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka gbuɔɔnu -gbunya bhva ɔɔ Zuzuu -gbɛ gbu -yɔŋwuu. -Sabhe -bha -gbv we -mia ɔnvv -gbɛ. ɔ 'ni mneni ɔ 'ka we 'wvlanv, nu, Zuzu 'Pvpa 'dɛbhlogbɔɔ nya wa mnenia wa 'ka wee -li 'wvvsalv. ¹⁵ Nu, nyumɛ ɔ kaa -Lagɔɔ Zuzu 'wv, mɔ sisalva -lu weee 'wv. 'ln ɔ de mia, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka ɔ gbu 'wlvu. ¹⁶ We mɩ celva -Lagɔɔsɛbhe 'wvɛ:

«Nyɔɔ -yi Jejitapeɛ 'wlukvun lapvpaligbva?

Nyɔɔ 'ka ɔ gbu -slolua?»

'ln -amva mia, -a -yɔ Klisɩ 'sɔɔ 'wlukvun lapvpaligbv -bhlo.

-We -Lagɔɔ lubhonunya 'kaa lenv

3 ¹ Nanvv -gbɛ, bheliaun, un 'ni zlumɛ mneni un 'ka aun -yla gbu gba, nɛɛ nyuma ka -Lagɔɔ Zuzu 'wv, ma -yla na gba gbu. Nu, dudugv -nyumaa gbvv -yla -gba sɔlv un gbaa we aun -yla. 'ln un 'kaa we aun -yla gba -wa mia 'nyenyeyua nya dli -zuda Klisɩ 'wv, 'ma un -tɔlvaa aun. ² Nu, we 'gbv, un yia aun nyitinyu 'nye, 'un un 'nia aun lililu 'tite 'nye. A 'ni mneni a 'ka we li, 'un -zeen -bhlokpade a 'ni we lilie mneni. ³ -We ka gbu -wa, a mɩ -slɔ yice 'wv. Da zenyi -yɔ -yɔmumnte mia da aun nyidi, mv'v -slolu nu, yice 'wv a miaa? 'ln dudugv -nyuma 'bhisa a mia nɔdaa? ⁴ Nu, amvaa 'yabhlo -ka gbav: «Pɔlvv -nv un -mia,» 'un -gvdu -ka gba: «Apolɔsvv -nv un -mia», -zugba dudugv -nyumaa lenvgbv a 'ni -bhade lenvda -mɩ?

⁵ Nu, nyɔɔ Apolɔsv -mia? 'ln nyɔɔ Pɔlv -mia? -Lagɔɔ lubhonunya -kpvaa, -wa ka 'gbv a yia -Lagɔgbv dli -gv zv, 'ma -a -mia. Da -aun glaa ɔ -ka -mɩ, lubho Nyumaa -Kanyɔ 'nyea ɔ, 'mv ɔ nva. ⁶ -Amɩ faa su, Apolɔsv slua we 'nyu -yɔ, 'un -Lagɔ minia we. ⁷ Nu, ɔ faa su, 'un ɔ slua we 'nyu -yɔ, -maa 'ni -lu

yabhlogbɔɔ nya -mɪ. -Lagɔ, ɔ minia we, mɔ -zia -bha 'wɔ. ⁸ Ɔ faa su, 'ɪn ɔ slua we 'nyu -yɔ, wa 'de 'sɔ mneni 'wɔ. Ɔ -ka -mɪ, -mɔɔ 'dɛɛ lubhonu sɔlv -Lagɔ yia -mɔɔ 'pɛnta. ⁹ Nu, -a -yɔ -Lagɔ sɔ nua lubho dabɔvɔ.

Amia mɪ -Lagɔɔ kpaa nya, 'ɪn a mɪ 'yaa ɔ -budu ɔ mia 'sobhada nya. ¹⁰ Nu, lubho -Lagɔ 'nyɛa 'mɪ, ɔ 'nani nya, we sɔlv ɪn 'paa da -buduu gwe glu, -budusobhanyɔ -yia gbu 'bhisa. -Sɛɛn, nyɛmɛ -putu dia we -gu la. 'ɪn ɔ -ka -mɪ, ɔ zv ɔ 'de 'yliyɔ, sa ɔ dia we -gu laa 'gbv. ¹¹ Nu, -buduu gwe mɪ glu 'cɪn, mɔ -wa -Zezu Klisi. 'ɪn nyɛmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka we gwe -putu glu palt.

¹² Nu, nyɔɔo nyɔɔ -ka wee -budu -gu ladi -can nya, 'gwezi nya, tukpa -zɔnu nya, su nya, yɛyɛ -petu -yɔ 'bɔɛ nya nɪ, ¹³ nu, ɔ -ka -mɪ -mɔɔ nɔnu -lubho yia zɪ 'klv 'tlaa, -Lagɔɔ nyumaa -yɔgbɔvɔ 'wɔbhu zɪ. Nu, wee yɪ yia we 'de -sɔlvɔ -kosu 'bhisa, ɔ -ka -mɪ we 'ka -mɔɔ lubho layla, 'ɪn -we -ka -mɪ, we 'ka we -sɔlvɔ. ¹⁴ 'ɪn nyɔɔ -ka -buduu gwe -gu -budu 'sobha we 'nɪ 'sɔkɔ -kosu 'yu, we 'pɛnigwezi ɔ yia. ¹⁵ Nyɛmɛ ɔ ka lubho -ka si, ɔ 'nɪ 'pɛntɛ -ka. Ɔ 'de mia, gbu 'wɔ ɔ yia 'bhua, nɛɛ nyɛmɛ ɔ -dɪ -kosu 'kadɔ kwɛɛ.

¹⁶ A 'nɪ we 'ji -yi nu, -Lagɔɔ -budu a -miaa? 'ɪn -Lagɔɔ Zuzu -dɪlɪ aɪn 'wɔ laa? ¹⁷ Nu, nyɔɔ -ka -Lagɔɔ -budu lasa, -Lagɔɔ saa ɔ la. Nu, -Lagɔɔ -budu mɪ -mɔwɔlɔda, 'ɪn 'mɔ a -mia.

¹⁸ Nu, nyɛmɛ yabhlogbɔɔ 'na nɔnu ɔ 'de -dawli 'wɔ -nɪ. Aɪn glaa nyɔɔ -ka gba ɔ -yi gbu dɔvɔ -mɪnɪ -gu, ɔ -zɛ tutujenyɔ, 'bhie, ɔ 'ka gbuyilonyɔ tiklu -zɛ. ¹⁹ Nu, dɔvɔvɔ -nyumaa gbuyilo mia, -sabhe -wa -Lagɔ 'yiliya 'wɔ. Nu, we mɪ cɛlɪda -Lagɔsɛbhe 'wɔɛ:

«-Lagɔ kpaa gbuyilonya wa 'dɛɛ -dawli wɛɪt -yɔ.»

²⁰ -Lagɔsɛbhe nɛɛ 'yae:

«Jejitape -yi gbuyilonyaa 'wlukvɔn lapupalɪgbv.

Ɔ -yi we 'ji nu, we 'nɪ -lu 'wukv.»

²¹ We 'gbv, nyɛmɛ yabhlogbɔɔ 'na 'ylimanɪ ɔ 'de nyɛmɛ 'wɔ -nɪ. Nu, -lu weɛ mɪ amiaa -nɔ nya: ²² -de Pɔlvɔ, -de Apɔlvɔvɔ, -de *Sefasu, -de dɔvɔvɔvɔ, -de

'yliyɔgagiee, -de tɪtlee, we -ka dɛslɛnoo, we -ka cɪcɪoo, we 'dɛ weee mɪ amɪaa -nɔ nɪa, ²³'ɪn amɪa, amɪa mɪ Klɪsu -nɔ nɪa, 'ɪn Klɪstɪ mɪa -Lagɔɔ -nɔ nɪa.

Klɪsu tɪtɪɛnɪa -a -mɪa

4 ¹Nɪ, a 'bhu -aun 'wɔ Klɪsu lubhonɪnɪa nɪa, 'ɪn a 'bhu -aun 'wɔ -Lagɔɔ zɪzɛlii 'yliyɔɔnɪa nɪa. ²-We weee wa 'yɪbhaa -lii 'yliyɔɔnɪa daa, mɔ -wa nɪ, wa yɪ wa lubhonɪnɪa tɪklu nɪa. ³We -ka nɪ, a 'ka na -yɔgbɔ 'wɔbhuoo, 'ɪn dɔdɔgɔbɔ gbɔwɔbhuɪnɪa 'ka na -yɔgbɔ 'wɔbhuoo, nanɔɔ -gbe -mɔɔ 'nɪ gbɔ, 'ɪn na 'dɛ'ɛ 'bhu na 'dɛɛ -yɔgbɔ 'wɔ. ⁴Nɪ, na dɪ'tɪ dɪ 'mɪ gbɔ yabhlogɔɔ 'wɪ, 'ɪn -mɔɔ'ɔ gba nɪ, ɪn mɪ tɪklu. -ɔ 'kaa na -yɔgbɔ 'wɔbhu, mɔ -wa Nyumaa -Kanyɔ. ⁵We 'gbɔ, a 'na 'bhulu nyumɛɛ -yɔgbɔ 'wɔ -nɪ, -zugba we bhla 'nɪ -slɔ nyɪ. A wɔ Nyumaa -Kanyɔ 'ka yɪ. -Lu -we -ka zɪzɛda -mɪ nɪkpɪsɛ 'wɔ, mɔ yɪa we zɪ 'kɪ wɪlɛɪa. Mɔ yɪa nyumɛɛ dɪɪzɔgbɔ mɪa zɪzɛda 'bhɛsaa. 'ɪn -ɔ -ka -mɪ, -Lagɔ kwɪɪa -mɔɔ 'ɪnɪ -mɔɔ lɛnɔgbɔɔ sɔɪ.

⁶Bhɛɪaɪn, ɪn -ka gbɔ -mɪnɪ gbɔ Apɔɔɔsɔ -yɔ na 'dɛɛ da nɪ, ɪn 'ka aun gbɔ -slɔluu gbɔ -wa. ɪn 'yɪbha a -ka we 'wɪlɔkɔɔn lapɔpɔlɪda -mɪ nɪ, a yɪbhɛɪ gbɔzɔnɔ -gbɔ -mɪnɪ 'jɪ: «'ɪn a 'na zɪɪ -we mɪa -Lagɔɔsɛbhɛ 'wɔ cɛɪda -gɔ -nɪ.» A 'na 'yɪɪmɪnɪ amɪaa 'dɛ we 'wɔ -nɪ. 'ɪn a 'na falɪ nyumɛɛ ɔ -lɪbhɛyɪ 'ɪwɛɛ la -nɪ. ⁷Nɪ, -mɪ, nyɔɔ -zɪɪ -mɪ -na -ɪɪma 'wɔa? -We weee -ɪn kaa, -Lagɔ 'nɪ -mɪ we 'nyɛɛ? 'ɪn we -ka 'sa -mɪ, lɛɛ -lu ka 'gbɔ -na yɪɪmɪnɪ -na 'dɛ, -lu -we -ɪn kaaa 'gbɔ, nɛɛ ɔ 'nɪ -mɪ we 'nyɛa?

⁸Nɪ, -we weee a 'yɪbhaa, a ka 'cɪn we! A mɪ 'cɪn 'ɪnɪnɪda! A ka nyumaa 'wɪlɔpɪɪɪnɪa -zɛ, 'ɪn -amɪa 'nɪ we nɪa -mɪ! -Aa! ɪn 'yɪbha a -zɛ nyumaa 'wɪlɔpɪɪɪnɪa 'pɪɛɪn, 'ɪn -amɪa -yɔ aun 'sɔ 'ka 'ya nyuma 'wɪlɔpɪɪɪ. ⁹Nɪ, we 'wɪsɔ 'mɪ dɪ, -amɪa -Zɛzɪu tɪtɪɛnɪa, -Lagɔ ka -aun lɔgɪnɪa 'wɔnɔ: -a 'wɪsɔ sa nyuma -wa wa 'ka 'bha -zɛjɪla 'wɔ. ɔ ka -aun wɪa yɪɪɪlɪɪ nɪa dɔdɔ -kpabhɛɪ -yɪa, we -yɔ 'anzɪ -yɔ nyuma -yɪa.

¹⁰ Nu, -amta mi -sabhebhanya nya Klisu 'gbu, 'in amta mia gbuyilonya nya Klisi 'wu! -Amia yolu 'wu, 'in amta 'tela, amia wa zua 'nujwe bhabha, 'in wa tilia -amta 'ylila! ¹¹ Nu, desleen -bhlokpade, -a mi siada njwo -yo 'nyumatu kwee, -a 'ni 'wuplanaa -ka, bhuti wa bhuta -ain, 'in -a 'ni ladida -kli -ka, -a mni mo -a yi mo. ¹² Nu, -amtaa 'dee so nya -a nua lubho 'tite. Wa -ka -ain veli, 'nyu -a njwnaa wa la, wa -ka -ain 'klyte 'wupalida -mi, 'wlu -a dia we zo la. ¹³ Nu, wa -ka -ain -nyumoda -moo, weli -zovu nya -a palia we 'bigu. Da bhla -muni nya -bhloo 'de, dudu -guv kaliko 'bhisa wa yia -ain, pünkalu -we nyuma saa kwnee 'bhisa wa yia -ain.

¹⁴ We 'ni amta zvbhatee 'gbu na celi da ain 'sebhe ni 'wu. Nu, 'di na zua ain na dlu da yua 'bhisa. ¹⁵ Nu, amtaa 'de yi -sloluslolunya 'wlu glu 'so 'wlu kugbua 'yi Klisi 'wboo, amtaa dide -bhlogbo. Nu, -ami gwalia ain -Zezu Klisi 'wu, amtaa -Lagobvu -yla gbagbie nya.

¹⁶ Nu, amta na bhubhoea, a 'tideli 'mi. ¹⁷ Nu, we 'gbu, na tiea amtaa -gbe Timotee, -o -wa na duma -yu -Lago 'wu, 'in -o kpaa -Lagobvu -kli. Sa na nua -Zezu Klisi 'wu, 'in na solua we da weee leglizi weee 'wu, o 'ka ain ligbe we nya.

¹⁸ Nu, ain glaa nyuma tolva ka we dli zo lapupali nu, in 'nta amtaa -gbe luyia yi, we 'gbu, wa yia wa 'de 'ylimani. ¹⁹ Nu, Jejitate -ka njwnu, dayli na mnta amtaa -gbe. We 'ni 'dee 'ylimani nyaa njwee weli 'dekpuva 'nunvee gbu, nu, -we wa mnenia lenve, in 'ka we 'tite -jyuu gbu -wa. ²⁰ Nu, *-Lagoo nyumaa 'wlulapite mta, we 'ni njwee weli wu, 'tite 'wu we mia. ²¹ Lee -lu a 'yibha? In -yo -pni yi amtaa -gbe yaayu, in -yo zekalidi -yo dli -dlwo yii?

Gbonyuu lenve leglizi 'wu

5 ¹ -We wa gbaa amtaa daa, da weee -a nua we, mu -wa nu, mutnigbu mi ain nyidi. Wee 'sasukpa -mutnigbu -muni 'degbolu 'ni nyuma 'nta -Lago -yi nyidi -mi. Wa nee nu, ain glaa 'yabhlo -yo o didee 'njwno dia -budu 'wu. ² In a mi 'ya -bhlokpade amtaa 'de 'ylimanida, 'in a'a nu nee gu 'wlu ain 'wu. In -o nua 'sasukpa gbu le a mnene a 'ka yaa o vu amtaa 'de glaa. ³ We -ka

-ami, na 'debbie -gbolu 'nia de aun glaa -mi ni, na zuzu -yo aun 'so mi. 'In in ka nyume -o nua 'sasokpa -gbonyuu lee -yogbu 'wobhu pepe, Nyumaa -Kanyo -Zezuu 'hni nya, nee glaa in mi aun. ⁴ Nu, da a -ka 'wlugbeli, na zuzu -yo aun -ka -mi, 'in -amtaa -Kanyo -Zezuu 'tite -ka -aun nyidi lasibhli, ⁵ 'sasokpa -nyume mia, a -sali o *-Saatan suwula, 'in o gbonyuuu lenu ku 'ka labhu. 'In Nyumaa -Kanyo yiyizli o 'de 'ka gbv 'wobhu.

⁶ Nu, -we -yo a 'kaa amtaa 'de 'ylimani, we 'ni -mi! Amtaa 'de -yi we 'ji nu, «*Goo -sele yilila 'floo 'pue weee». ⁷ Nu, a -wolu amtaa 'de -yo, 'in a -sa goo 'cun amtaa 'de nyidi, 'in 'floo 'pue lolu 'nia goo -yo -ka, a 'ka we -ze. A mi 'cun we nya gbuzonu sa, nu, Klisi ka o 'de wla -amtaa *'Wozitlylu 'feti -gu -bhlabhle nya, 'in wa yia o 'bha.

⁸ Nu, -a -sa -amtaa 'feti, -a 'na -sali we 'floo kaa goo 'cun -yo nya -ni, gbonyuu -yo nukplee 'ylinyunoo goo -ni. Nu, we -ze 'floo 'nia goo -yo -ka, -we -wa -mawlwolve -yo gbuzonu 'floo.

⁹ Nu, 'sebhe -we ka 'bigu -sebhe na paa da aun yoo, in nee aun -yla we 'wue, nyuma -wa nua mutnigbu le, a 'na nynini wa 'wola -ni. ¹⁰ Nu, in 'ni aun -yla gba, dudugu -nyuma weee -wa -wa mutnigbuu lenunya, leklician, 'wienya -yo yoyolagoo bubunya, a 'na nynini wa -yola -ni. We -ka nu, a 'na 'ka wa -yolanyi, -zugba dudugu a yia 'bhua! ¹¹ In 'yibha in 'ka aun -yla gbae, nyume -o laa o 'de -Lagonyume, 'in o nua mutnigbu le, o kaa lekli, o buboa yoyolago, o velia nyuma, o bhala o 'de nu, 'in o ylia 'wie, a -yo -moo 'sasokpa -nyume 'na lili 'sukwe -bhlo -ni.

¹²⁻¹³ 'Lee -wa 'nia -Lagonyuma nya -mi, -ami 'kaa wa -yogbu 'wobhu yi? -Lago yia wa -yogbu 'wobhua. 'In amia, amia 'ni mneni a 'ka -Lagonyumaa -yogbu 'wobhuu? Nu, -Lagosebhe gbaae:

«A vu nukplee 'ylinyunonya amtaa 'de nyidi.»

-Lagɔnyumaa -yɔgbu 'wɔbhubhue wa 'dekpva nyɪdɪ

6 ¹ 'ln lɛɛ ka 'gbu amɪaa 'yabhlo -yɔ ɔ -Lagɔbheli yabhlo -ka gbu 'yɪ, 'in ɔ kwa we gbɔwɔbhunya 'nɪa tɪklu -mɪ -Lagɔ 'yu -maa -gbea? 'ln ɔ ɔ kwa we -Lagɔnyumaa -gbea? ² A 'nɪ we 'ji -yi nɪ, -Lagɔnyuma yia dɔdɔgbu -nyumaa -yɔgbu 'wɔbhuaa? 'ln we -ka nɪ, amɪa yi dɔdɔgbu -nyumaa -yɔgbu 'wɔbhua, a 'nɪ mnɛni a 'ka gbu yua -sɛ -sɛ 'wɔbhuu? ³ A 'nɪ we 'ji -yi nɪ, -amɪa yia 'anzɪnyaa -yɔgbu 'wɔbhuaa? Sa we mɪ, 'in a 'nɪ mnɛni a 'ka dɔdɔ -mɪnu -gbu 'wɔbhua? ⁴ 'ln amɪa -ka sanɛɛ -sɔkpa gbu nyɪdɪ -ka, a bhua we 'wɔ, 'in a kwaa we dɔdɔgbu -nyumaa gbɔwɔbhunya 'yu, -wa leglɪzɪ'tɪ laa nyuma! ⁵ 'ln, -we na gbɔaa da, amɪaa 'dɛɛ zɔ -wa. Gbɔyɪlonɔyɔ yabhloo -kpva 'nɪ aɪn nyɪdɪ -mɪ, 'in -mɔɔ 'ka amɪaa -yɔgbu 'wɔbhuu? ⁶ Nu, sa bhelia -bhelia kɪklalɪ dɔdɔgbu -nyuma 'nɪa -Lagɔ -yii gbɔwɔbhunya 'yua?

⁷ Gbɔzɔnɔ -wa, a 'dekpva -ka 'kɪklalɪda -mɪ, mɔ slɔlua nɪ, a ka bhli tɔɔ tɔɔ. Lɛɛ -lu ka 'gbu a'a 'tide amɪaa 'dɛ 'yi, wa'a dɪ aɪn gbu 'wlu, 'in wa'a li aɪn 'wlu? ⁸ Nu, amɪa dɪa nyuma gbu 'wlu, 'in amɪa lia nyuma 'wlu, 'in amɪaa -Lagɔbhelia -yla a nva we lɛ!

⁹ A 'nɪ we 'ji -yi nɪ, -wa nva gbɔnyuu lɛ, wa 'na 'ka 'bɪ 'yɪ -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪtɛ zɔɔ? A 'na nɔnɔ amɪaa 'dɛ -dawli gbɔnya -mɪnɪ 'wɔ -nɪ: mɔtɪnɪ -lɛnɔnyaa, yoyolagɔɔ bɔbɔnyaa, nyuma -putuu -budu 'wɔdɪnyaa, nɔkpasɪa -wa -yɔ nɔkpasɪa dɪ -budu 'wɔ, ¹⁰ 'wɪɛnyaa, lɛklɪɔɪan, -wa bhaltɪ wa 'dɛ nɔ, -wa vɛltɪ nyuma, -wa bhua nyumaa -lu 'wɔ -gla nya, -maa 'na 'ka 'bɪ 'yɪ -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɪtɛ zɔ. ¹¹ Nu, sanɛɛ amɪaa lɔ -nyuma tɔlva mɪa zlɪmɛ. 'ln -Lagɔ ka aɪn -yɔwɔlɔ, ɔ ka -bha aɪn -sa ɔ -nɔ nyaa, 'in ɔ yia aɪn nyuma tɪklu -zɛlɪ, Nyumaa -Kanyɔ -Zɛzu Klɪsu 'ɪnɪ nya, -amɪaa -Lagɔɔ Zuzuu sɔlɔ.

A 'ylimant -Lagɔɔ 'ɪnɪ amɪaa -gbu ku nya

¹² Aɪn nyɪdɪ, tɔlva nɛɛ: «-Lu weɛɛ lɛnɔ se mɪ 'mɪ -yla.» Cɪn, 'in -lu weɛɛ lɛnɔ 'nɪ 'sa 'ylimantɪ. 'ln in mnɛni in 'ka gbɔɛ: «-Lu weɛɛ lɛnɔ se mɪ 'mɪ -yla», 'in in 'nɪ mnɛni in 'ka na 'dɛ 'yɪtɪdɛ, 'in in 'ka -lu -gɔdɔɔ gaylɔ -zɛ. ¹³ A nɛɛ 'yaa: «Lɪlɪlu mɪ nɔkplaa -nɔ nya, 'in nɔkplaa mɪa lɪlɪluu -nɔ nya.» Gbɔzɔnɔ -wa,

'un -zugba la -Lago yia we -saa -bhlo -bhlo. Nu, wa 'ni nyumee ku lenu motnu 'gbu: we mi Jejitapee -nu nya, 'un Jejitapee mia kuu -nu nya.

¹⁴ -Lago 'bhua Nyumaa -Kanyo 'wu titlile lu, 'un mo yi 'yaa -amia 'wobhua titlile lu o 'tute nya.

¹⁵ A 'ni we 'ji -yi nu, amiaa ku -kpabbie mi Klisu kuu 'lali nyaa? 'ln un mneni un 'ka Klisu kuu kibhe 'wobhu, 'un un 'ka we 'naabizijwnoo kuu kibhe 'wonusu? -lnnya! ¹⁶ Nu, -o -yo 'naabizijwno -ka -mi, ku -bhlogbooo wa 'de 'so zea, a 'ni we 'ji -yii? Nu, -Lagosebhe nee:

«Nyume -bhlogbooo wa 'desobhie yia -zea.»

¹⁷ 'ln -o -yo Jejitapee -ka 'wususlo dli zo, nyume yabhlo o -yo o zea.

¹⁸ Nu, a -gwa motnigbu kwee! Gbonyuu -putu weee nyume nua le, we'e pla o ku zo. Nu, nyume -o nua motnigbu le, o 'dee ku -yla o nua gbonyuu le.

¹⁹ Zuzu 'Pupa -Lago 'nyea aun, -we mia aun 'wu, a 'ni we 'ji -yi nu, amiaa ku mi we -budu nyaa? 'ln a 'ni amiaa 'dee -nu nya -mi? ²⁰ Nu, -Lago ka aun 'wuziti -vale 'kadu nya. We 'gbu, a 'ylimanu o 'hni amiaa ku zo.

Kwokwale gbu

7 ¹ Gbu, -we a 'yibhaa 'mi la 'sebhe 'wu, we 'bigu na palta -sleen da.

Nu, nyume 'ni 'hwno kwa we nani 'yli. ² Nu, motnigbuu lenvee 'gbu, nukpasu -ka o 'dee 'hwno, 'un 'hwno -ka o 'dee 'lowli.

³ -We nukpasu nua le 'hwno -yla, 'hwnoo 'lowli nu we o 'hwno -yla le. 'ln -we 'hwno nua le nukpasu -yla, 'hwno nu we le o 'lowli -yla. ⁴ Nu, -we 'hwno 'yibhaa, o 'ni mneni o 'ka we o 'dee ku -yla lenu, o ku mia, o 'lowlii -nu -wa. 'Sa -bhloo 'de, -we nukpasu 'yibhaa, o 'ni mneni o 'ka we o 'dee ku -yla lenu, o ku mia, o 'hwnoo -nu -wa. ⁵ Nu, 'yabhlo 'na -mueni o 'de o -libheyi -ni. We -ka -Lago a 'ka bhuhoe bhla yabhlo nya a bhli weli -bhlo, 'bhie, a 'ka 'sa nu. 'ln -mssu 'bigu, a yiyli -yo lu -buduu 'woduda. We 'ni -mssu, a 'ni mneni a 'ka amiaa 'de kpa sayibheli, 'un a bhililia -Saataan laylagbu lu.

⁶Nu, -we in gbaa da aun -yla, amiaa 'yoo 'nyenytee 'gbu in yia we gba, we 'ni tite in palti aun -yla. ⁷In 'yibha nyuma weee -mi nyifti nya na 'de 'bhisa. 'In -ɔ -ka -mi, ɔ ka ɔnuɔ -Lagɔɔ wlawlalu -we -Lagɔ 'nyea ɔ. Nu, 'yabhloo -nu mi we 'dɛɛ sa, 'in -guduɔ -nu mia we 'dɛɛ sa.

⁸-Wa 'nia -slɔ 'ɣwnɔ kwa, -wa 'nia -slɔ yɪkwɔ, we -yɔ -dugbarɣwnɔ, in nɛɛ aun -ylaɛ: a -ka yaa 'mi 'bhisa -tu we nani 'yli. ⁹'In we -ka a 'ni mnɛni a 'ka amiaa 'dɛɛ dli lakpa, -zugba we nani 'yli, a kwa 'ɣwnɔ, a -kwɔ yɪ, a yi tli nukpasu -yɔ 'ɣwnɔɔ 'tu nya.

¹⁰Nyuma -wa kwaa 'ɣwnɔ, 'in -wa -kwɔa yɪ, in nɛɛ wa -ylaɛ, (we 'ni -ami gba we, Nyumaa -Kanyɔ gbaa we): 'ɣwnɔ 'na 'bhulu ɔ 'lowli -glo -ni. ¹¹We -ka nu, 'ɣwnɔ ka ɔ 'lowli -globhu, ɔ 'na -kwɔɔ yɪ -putu -ni, 'in we 'ni -mɔɔɔ, ɔ -yɔ ɔ 'lowli suslolu 'wɔ lu. 'In nukpasu, -mɔɔ 'na -salt ɔ 'ɣwnɔ kwnɛɛ 'titi -ni.

¹²-We na gbaa nyuma -tɔlba -wa kaa 'ɣwnɔ -yla mu ni, (na 'de gbaa we, we 'ni Nyumaa -Kanyɔ gbaa we): nu, -Lagɔbheli -ɔ -ka 'ɣwnɔ -ɔ 'nia -Lagɔ 'wɔ -mi -ka, 'in ɔ 'ɣwnɔ -ka 'yibha ɔ -yɔ ɔ 'ka -yɔtɔtɔ ni, ɔ 'na -salt ɔ kwnɛɛ -ni.

¹³'Sa -bhlokpade, -Lagɔɣwnɔ -ɔ -ka nukpasu -ɔ 'nia -Lagɔ 'wɔ -mi -ka, 'in ɔ nukpasu -ka 'yibha ɔ -yɔ ɔ 'ka -yɔtɔtɔ, ɔ 'na 'bhulu ɔ -glo 'titi -ni. ¹⁴Nu, nukpasu 'nia -Lagɔ 'wɔ -mi, ɔ cɪpa -Lagɔ -yɔ, -Lagɔɣwnɔ ɔ kwaaa 'gbu. 'Sa -bhloo 'de, 'ɣwnɔ 'nia -Lagɔ 'wɔ -mi, ɔ cɪpa -Lagɔ -yɔ, -Lagɔbheli ɔ kwaaa 'gbu. We 'ni -mɔɔɔ, amiaa 'yua mi nyuma 'nia -Lagɔ 'wɔ -mi 'yua 'bhisa. 'In -zugba amiaa 'yua cɪpa -slɛɛn -Lagɔ -yɔ.

¹⁵Nu, -ɔ 'ni -Lagɔ 'wɔ -mi, -de ɔ -Lagɔlowlii, -de ɔ -Lagɔɣwnɔɔ, ɔ -ka gba ɔ 'ka -mɔɔ -yɔbhɔ, a 'tide ɔ 'yi ɔ 'ka we lɛnu. -Mɔɔ daa mia, we yi -Lagɔlowli -zɛɔɔ, we yi -Lagɔɣwnɔ -zɛɔɔ, ɔ 'ni ɔ -yɔlanɛda -mi. Nu, 'wɔtɔtɔɛ -dlɔɔɔ 'gbu -Lagɔ yia aun la. ¹⁶Nu, ama -Lagɔɣwnɔ, sa a -yi we 'ji, a mnɛni a 'ka amaa 'lowli gbu 'wɔsaa? -Mi -Lagɔlowli, sa -un -yi we 'ji, -un mnɛni -un 'ka -na 'ɣwnɔ gbu 'wɔsaa?

Sa a mia, 'in -Lago yia aun la, a -tu 'sa

¹⁷ We 'bhu -munt -bhlogbɔɔ 'wu, -kwikwi Jejitape 'nyea -mi, -in nɔ we sɔlv, 'in sa -in mia, 'in -Lago yia -mi la, -in -tu 'sa. Tite -we na slolua leglizɔ weee da weee, mu mia de. ¹⁸ Nu, -in -ka knɩ 'wu -mi 'bhie -Lago -ka -mi la, -in -tu -muv sɔlv, 'in -in 'ni knɩ 'wu -mi, -Lago -ka -mi la, -in 'na plalt knɩ -ni. ¹⁹ -ln 'ka knɩ plaoo, -in 'ni knɩ plaoo, -muv 'ni gbɩ yabhlogbɔɔ. Nu, -we nania 'yli, mu -wa nu, -in zv -Lagoɔ titee 'nɔɲwe. ²⁰ We -mi nu, -ɔ -ka -mi, sa ɔ mia 'bhie -Lago yia ɔ la, ɔ -tu we sɔlv. ²¹ -Lago 'kaa -mi la -in mi gaylo nyaa? -ln 'na sumant dli -muv 'gbɩ -ni. We -ka nu, -in mneni -in 'ka gaylo -flii 'tla, -in nu we le. ²² Nu, gaylo -ɔ Nyumaa -Kanyɔ laa, ɔ mi nyume -ɔ Nyumaa -Kanyɔ zitia 'wu nya. 'Sa -bhloo 'de nyume -ɔ mia ɔ 'de -yla Nyumaa -Kanyɔ laa, -mɔɔ mia Klisu gaylo nya. ²³ Nu, -vale 'kadɩ nya -Lago zitia aun 'wu. A 'na -zeli nyumaa galti -ni. ²⁴ Bheliaun, -ɔ -ka -mi sa ɔ mia, 'in -Lago yia ɔ la, ɔ -tu we sɔlv -Lago 'yu.

-Wa 'nia 'ɲwnɩ -yɔ 'lowlia -kaa gbɩ

²⁵ Nu, -wa 'nia -slɔ 'ɲwnɩ -yɔ 'lowlia -ka, Nyumaa -Kanyɔ 'ni 'mi -yla gbɩ yabhlogbɔɔ gba -maa daa. Nu, na 'dɛɛ 'wlukuvn -gbɩ na gbaa da, Nyumaa -Kanyɔ ka 'mi ɔ nyazɩdli nya nyume wa dia dli 'wu -zeli. ²⁶ Nu, desleen bhlaa -yɔkaltee 'gbɩ, -we na pupalia 'wlukuvn la mu nu: nyume -ɔ -ka -mi, sa ɔ mia ɔ -tu 'sa, mu nania 'yli. ²⁷ 'Lee -in ka 'ɲwnɔɔ? -ln 'na -sali ɔ kwnɛɛ -ni. -ln 'ni 'ɲwnɔ -ka, -in 'na kwalt 'ɲwnɔ -ni. ²⁸ 'ln -in -ka 'ɲwnɔ kwa, -in 'ni gbɩnyuu lenɩ, 'in 'yieslɔɲwnɔ -ka ylikwɩ, ɔ 'ni gbɩnyuu lenɩ. -Wa kwɔkwaltɩ, siaste wa yia wa 'pipee 'wu, we 'gbɩ in 'yɩbha yaa in 'ka we an gwevlali.

²⁹ Bheliaun, -we in 'yɩbhaa in 'ka gba mu nu: nu, bhla -tu 'wu -sɛ. We 'bhu -zɛɛn 'wu, nyuma -wa kaa 'ɲwnɩ, wa nu nɛɛ wa 'ni 'ɲwnɩ -ka. ³⁰ Nu, -wa mia wida, wa nu nɛɛ wa 'ni wida -mi, -wa mia 'muna lida, wa nu nɛɛ wa 'ni 'muna 'wu -mi. 'ln -wa zɔa -li, wa nu nɛɛ -we wa zɔa, we 'ni wa -nu. ³¹ Nu, -wa mia zvzɔnv 'yida dɩdɩ -mɩnt -gv, wa nu nɛɛ wa 'ni zvzɔnv 'yida -mi. Nu, wee dɩdɩ -mɩnt, sa we mia de, 'plɩa we yia.

³² Nu, in 'ni 'yibha amiaa dli sumanu. -ጋ 'ni 'ɣwnɔ kwa, mɔ kpaɔ Nyumaa -Kanyɔɔ gbu -kli, 'in sa ɔ 'kaa nu ɔ 'ka Nyumaa -Kanyɔɔ dɔdɔnamanu, 'in ɔ taltɔ we yoo da. ³³⁻³⁴ Nu, -ɔ -ka 'ɣwnɔ -ka, dɔdɔ -gɔɔ gbu -mɔɔ kpaɔ -kli. 'In sa ɔ 'kaa nu ɔ 'ka ɔ 'ɣwnɔ dɔdɔnamanu, 'in ɔ taltɔ we 'yoo da. Sanɛɛ 'sa ɔ mia dlilida wee gbu 'sɔ nyidu.

'Sa -bhloo 'de ɣwnɔ 'nia yli -mi -yɔ 'yieslɔɣwnɔ 'nia yli -mi kpaɔ Nyumaa -Kanyɔɔ gbu -kli. Nu, ɔ 'yibha ɔ 'ka Nyumaa -Kanyɔɔ -nu nya -tu, ɔ kuu lenugbu -yɔ ɔ 'wlukusun lapɔpalie weee 'wɔ. 'In 'ɣwnɔ -ɔ -ka yli -mi, dɔdɔ -gɔɔ gbu -mɔɔ kpaɔ -kli, 'in sa ɔ 'kaa nu, ɔ 'ka ɔ 'lowli dɔdɔnamanu, 'in ɔ taltɔ we 'yoo da. ³⁵ Nu, -we na gbaa da ain -yla, amiaa 'deɛ zuzɔnu gbu -wa, we 'ni amiaa 'yoo -kɔlɔe. In 'yibha nu, -we mia tiklu a nu we le Nyumaa -Kanyɔɔ 'debhlogbɔɔ -yɔlanente nya.

³⁶ -A yla -slɔ gbu 'sɔ -minu. We tianu nu: nu, bhoyi sɔ gbaa wa 'ka kwukwali wa mia wuda, 'in nyimeslɔyuu dli 'wɔnyini gbu -ka ɔ ɣwela -zili tenyii ni, ɔ dli -ka gba nu, ɔ nu ɔ bhoyi -yla gbonyuu le, -zugba wa kwukwali, sa ɔ 'yibhaa. Nu, we nani 'yli, ɔ 'ni gbonyuu lenu. ³⁷ 'In we -ka nyimeslɔyuu de gba ɔ 'nia -slɔ 'ɣwnɔ kwa, we 'ni -gla nya, 'in ɔ -ka mnene ɔ 'ka ɔ dli lakpa, ɔ -ka ɔ 'de nya gba 'piɛn nu, ɔ -yɔ ɔ bhoyi 'nia -budu 'wɔdi, gbuzɔnu ɔ nua le. ³⁸ We -ka 'sa -mi, -ɔ -ka ɔ bhoyi kwa, gbuzɔnu ɔ nua le. 'In -ɔ 'ni 'ɣwnɔ kwa, gbuzɔnu -mɔɔ nu 'yaa le bhabha.

-Dugbaɣwnu gbu

³⁹ Da 'ɣwnɔɔ 'lowli -gaa -slɔ 'yiliyɔ, ɔ -tu ɔ -yɔ 'kɔmɔɔ. 'In we -ka nu, ɔ 'lowli ka tli, -ɔ ɔ 'ɣwnɔ -ka 'yibha ɔ kwa ɔ. Nu, we -ze -Lagɔnyime. ⁴⁰ Nu, nanuu dli zɔ, sa ɔ mia, ɔ -ka we sɔlɔ -tu, 'muna 'wɔ ɔ yia -tua. 'In -amɔ 'ya, in di we dli 'wɔ nu, -Lagɔɔ Zuzu mi 'mi 'wɔ.

-Zila -bɔbɔnumɛɛ -gɔ gbu

8 ¹ Nu, -a yla -sleɛn -zila -bɔbɔnumɛɛ -gɔ gbu.

-We a gbaa, gbuzonu -wa: «Nu, -a 'de weee -yi -lu.» 'In wee -luyilo mia, 'dee 'ylimante we pata nyume. 'In zekikalte mia, mu ylimanta dluzuzve -guwola.

² Nu, nyume -o -ka o 'de 'wlukusun -di, o -yi -lu yabhlo, sa o mnenia o 'ka yaa we yibheli, o 'ni -slo 'sa we -yi. ³ Nu, -o -ka -Lagoo zekalt, -Lagoo -yi -moo.

⁴ 'Lee -a mneni -a 'ka -zila -bubonume lii? -A -yi we 'ji nu, yoyolagonya 'ni -lu yabhlogoo nya -mi dudugu, 'in -Lagoo -bhlogoo.

⁵ Nu, gbuzonu -wa, nyuma tolva nee -lagonya mi yali -yo -seli dudu -gu. 'In wa di we dli 'wu nu, -lagoo -zu 'wu, 'in nyumaa -ctan -zu 'wu. ⁶ Nu, we -ka -amuaa -nu, -Lagoo -bhlogoo, mo -wa Dide, mo -laa -lu weee la, mo -yla -a mia. 'In Nyumaa -Kanyoo -bhlogoo: mo -wa -Zezu Klisi. O 'gbu -lu weee mia la, 'in o 'gbu -amua mi 'yaa la.

⁷ 'In nyuma weee 'ni gbuzonu -mini -yi. Nu, tolva ka wee yoyolagoo -yolayibheli bhabhaa 'gbu, -sleen 'ya, 'in wa lia wee -zila -bubonume, nee yoyolagoo bubonume. Wa dli 'ni late, 'in wa gbaa wa 'dee daa nu, wee nume ka wa puun -plali. ⁸ 'In we 'ni nu, lililu 'ka -ain -Lagoo -yolanyneni: -a 'ni we li -a 'na 'ka -lu yabhlogoo 'wubo, 'in -a -ka we lioo, we 'na 'ka -ain -lu yabhlogoo 'nye.

⁹ Nu, a zu amuaa 'de 'yliyoo, amuaa 'de -yla -tutuee lenugbu yi -wa ka dli 'nia 'wote labhli. ¹⁰ Nu, -mi -yia gbuzonu, we -ka nu, nyume ka dli 'nia 'wote, o -ka -mi 'yi lida yoyolagoo bubobudu zo, 'lee, o 'nia dli 'temania yi, 'in o 'ka wee yoyolagoo bubonume lii? ¹¹ Nu, -na gbuzonu yiloo 'gbu, -Lagobheli -o ka dli 'nia 'wote, -o ka 'gbu Klisi yia tli, sanee 'sa o yia o 'de mnouna! ¹² 'In a -ka 'sa -Lagobhelia gbonyuu 'wluo nu, a -ka wa dli 'nia 'wote lenu, -zugba Klisi 'debhie -gbolu -yla a nua gbonyuu le.

¹³ We 'dee 'gbu, wee lililu -mini 'ka na -Lagobheli mnounu ni, -zugba in 'nia 'masleen -zila -bubonume lia yi, in yi na bheli mnounu.

-We ka 'klu -Zezuu *tietienyo kaa, we -yo -we ɔ 'kaa lenu

9 ¹Lee, un 'ni na 'de -yla -mu? In 'ni -Zezuu tietienyo? In 'ni -amīaa
-Kanyo -Zezu 'yu? 'In Nyumaa -Kanyo lubho un nua, a 'ni we yaa?

²We -ka nu, nyuma tɔlvaa -gbɛ, un 'ni -Zezuu tietienyo nya -mi, amīaa -gbɛ, un
mi we nya -kpɔ. Nu, a mi Nyumaa -Kanyo 'wuu 'gbu, amīaa de slolua nu, un
mi Nyumaa -Kanyo tietienyo nya.

³Nu, wa -ka 'mi gbu 'wludi, sa na saa na 'de gbu 'wlu, mu nu: ⁴Lee, -a 'ni
we 'klu -ka, -a 'ka li, 'un -a 'ka 'ma -amīaa lubhoo 'gbuu? ⁵Sa -Zezuu tietienya
tɔlva, Nyumaa -Kanyo bhelia -yo *Sefasi 'bhua -Lagɔɔwɔnɔ 'wu, -amīa 'ni we
'klu -ka, -a 'ka -Lagɔɔwɔnɔ 'wobhu, -a -yo ɔ 'ka mnu? ⁶Yaayu, -amī -yo
Banabasi -bhlo 'kaa lubho nu 'bhie, -a 'ka -amīanu 'pipee 'yi yi? ⁷Lee, a ka
-slɔ 'nu nu, nyume ka 'sluja pla, 'un ɔ yia ɔ 'de 'peni yi? Nyume faa *-dlɔsu, ɔɔ li
we 'bhuee? 'In 'nɔɔluu zva yabhlo 'yliyɔzɔnyɔɔ 'ma 'nɔɔluu nyitunyuu?

⁸Lee, nyumaa lenugbuu solɔ -bhloo 'de na gbaa gbu yi? *Moizu tite 'ni wee
gbu -bhloo 'de gbada -mu? ⁹Nu, we mi wee tite 'wu celidæ:

«Bhli -ka 'mno 'titlida -mi,

a 'na gbuun -ni we ŋwɛ -ni.»

'Lee, 'bhlinyaa 'gbu -Lagɔ bhali yi? ¹⁰'Lee, -amīaa 'gbu ɔ yia sa wɛli -mni gba
yi? Cun, -amīaa 'gbu wee wɛli mīa celida. Nu, ɔ -ka 'mno 'pa, ɔ di we dli 'wu
nu, ɔ -nu ɔ yia 'ya. 'In ɔ -ka 'mno -dida -mi, ɔ di we dli 'wu nu, ɔ -nu ɔ yia
'ya, we 'ni muu? ¹¹-A ka ain 'wu Zuzu 'Pupaa zuzɔnunya glu. 'Lee, -a -ka ain
kwɛ amīaa dudugbuu zuzɔnunya 'yi, gbu 'kadu mu yi? ¹²We -ka nu, nyuma
tɔlva ka we 'yiyi klu ain -gu, -amīaa nu we 'yiyi -klu 'ni -maa -nu 'wuzii?

-Amīa 'ni -muu -yɔlayibha. Nu, gbu weee -a slɔlva 'wlu zɔ la, -muu yi 'wlu
Klisu gbuzɔnu gbuu 'yoo -a kɔklali. ¹³A 'ni we 'ji -yi nu, -wa nua lubho *-
Lagɔbudu 'kadu zɔ, -Lagɔbudu 'kadu zɔ wa yia wanuu lililuu? 'In -wa nua
-Lagɔ bubɔluda lubho, -Lagɔ bubɔluda wa'a 'yi wanuu lililuu? ¹⁴Nu, 'sa
-bhloo 'de Nyumaa -Kanyo palia tite, nu, -wa gbaa -Lagɔgbu, wa 'yi wanuu
lililu -Lagɔgbu gbagbue -yo.

¹⁵ Nu, -ami, -li ka 'yiyi klu un kaa, un 'ni we 'yabhlogbɔɔ -yɔlayibha. 'ln un 'nia -li ka 'yiyi klu un kaaa 'gbu we celi. We nani 'yli un 'ka tli! -Muu -zi nyume 'ka 'mi 'ɲni 'kadu -mɪni -gu -sa. ¹⁶ Nu, un 'nia na 'de 'ylimani -Lagɔgbuu gbagbie 'wu. -Gla -wa un 'ka we gba. 'ln we -ka nu, un 'ni wee -Lagɔgbu gba, gbonyuu mi na -nu nya! ¹⁷ We -ka na de -saa -bha wee lubho -mɪni, -zugba un mneni un 'ka we 'penie 'yi. Nu, -gla nya -Lagɔ dta 'mi wee lubho 'wluu 'gbu, bhe na nua we. ¹⁸ Nu, lɛɛ -lu -wa na 'penia? -Lagɔgbuu gbagbie bhe -wa, 'in -li ka 'yiyi klu un kaa, un 'kaa 'yi -Lagɔgbuu gbagbie -yɔ, t'in 'yibha we -yɔla.

¹⁹ ln mi na 'de -yla, un 'ni nyume yabhlogbɔɔɔ gaylo. 'ln un yia na 'de nyuma weee gaylo 'wuu, un 'ka nyuma duun 'yi Klisu -nu nya. ²⁰ Nu, un -ka Zuifu nyidi -mi, 'in na nua na 'de Zuifu 'bhisa, 'in, un 'ka wa 'yi Klisu -nu nya. Na 'de'e zu Moizu tite 'nuɲwe -gla nya, 'in un -ka -wa zua we 'nuɲwe nyidi -mi, 'in na nua na 'de wee titee 'nuɲwezunyɔ 'bhisa, 'in un 'ka wa 'yi Klisu -nu nya. ²¹ 'Sa -bhloo 'de, -wa 'nia Moizu tite -yi, un -ka wa nyidi -mi, 'in na nua na 'de -maa 'bhisa, 'in, un 'ka wa 'yi Klisu -nu nya. 'ln -zugba, un -yi -Lagɔɔ tite, -we ka gbu -wa, Klisu tite na zu 'nuɲwe. ²² Nu, -wa ka dli 'nia 'wute, un -ka wa nyidi -mi, 'in na nua na 'de -ɔ ka dli 'nia 'wute 'bhisa, 'in un 'ka -maa 'yi. Na 'de na nua -lu weee 'wu, wa 'de weee -yla. 'ln, un 'ka tɔlva gbu 'wusa sɔ weee lu. ²³ -Lagɔgbuu 'gbu na nua gbu weee -mɪni lɛ, 'in un 'ka we zuzɔnu 'yi.

²⁴ A -yi we 'ji nu, -gwagwanya weee -ka -gwaa mɪni, -gwa wa 'de weee gwaa, 'in nyume -bhlogbɔɔ bhua we 'kupu 'wu. Nu, amia -gwa 'ya 'sa, 'in a 'ka we 'kupu 'wobhu. ²⁵ -Gwagwanya -ka -gwagwite 'kptaa yi -luu tɔlva wa tia. We 'penie -we yia labhua wa 'ka we 'yu 'gbu, wa nua we lɛ. 'ln 'penie we'e 'bhua la, -amia 'ka we 'yu 'gbu -a nua we lɛ. ²⁶ We -ka -ami, we 'gbu na zua -gwagwite 'yliyɔ, 'in un 'ka we 'wlulapalɔda nyini. 'ln, un 'wlu -kwligunyɔ, t'in 'pa -kwli 'sa -mɔ bhe. ²⁷ Nu, na ku na palta 'klyie 'wu, 'in un mi we -kanyɔ nya. -Muu yi 'wlu nyuma tɔlva -yla un gba -Lagɔgbu 'bhie, -Lagɔ yi 'mi kwɛɛ -sa.

*Izlaelnyuma mia da beblee wa gbuu 'wupaligbu

10 ¹ Bheliaan, in 'yibha a ligbe gbu -we ylia -amtaa dukpasti -wa -yɔ Moizi naa zlume. Yalipupaa kpɔ yabhlo zua wa 'de weee 'yliyɔ, 'in wa 'de weee yia *gumunyu Zalu 'wudu. ² Wa -yɔ Moizi 'sɔ -bhlo, 'in wa yia wa 'de weee batizee yalipupa -yɔ gumunyu lv. ³ Lililu -Lago wlaa, mu -bhlo wa 'de weee lia. ⁴ 'In 'nyu -Lago wlaa, wa 'de weee 'maa we. Nu, -Lagɔɔ -bazle mia wa yoo kwada, nyu bhua we 'wu, 'mu wa maa. Wee -bazle mia, Klisi -wa. ⁵ 'In wa nyidi nyumaa dumadu 'ni -Lagɔɔ dudunanɔ gbu lenu, we 'gbu, wa yia tli da beblee.

⁶ Nu, wee gbunya -muni, gbuu 'wupaligbu we -mia -amtaa -nu nya, -amtaa dli yi gbunyii 'wunyni wamta 'bhisaa 'gbu. ⁷ A 'na -zeli yoyolagɔɔ bubɔnya -ni, wa nyidi -nyumaa tɔba 'bhisa -ni. 'In we mi celida -Lagɔɔbhe 'wɔe:

«*Izlaelnyuma -dia la,
wa lia, 'in wa yia 'ma.

'Bhie, wa sɔa 'wu,
'in wa yia 'muna li kpokplalie nya.»

⁸ -A 'na tli -amtaa 'de mutnigbu -ni. Sa wa nyidi nyuma tɔba nua, 'in nyumaa 'wlu gbu gbuu -zakpa glu -bhlo 'ya ta (23.000) yia tli 'yli -bhlogbɔɔ nya. ⁹ -A 'ni mneni -a 'ka Klisi layla, sa wa nyidi -nyuma tɔba ylaa Klisi la, 'in tibhenya yia wa mu, wa yia tli. ¹⁰ A 'na 'ɲwuɲweni zɔ -ni. Sa wa nyidi -nyuma tɔba nua, 'in tilittee 'anzi yia wa 'bha.

¹¹ Gbunyii -muni ylia wa, we 'ka gbuu 'wupaligbu -ze tɔbaa -nu nya gbu -wa. We mi celida, -amia -wa -gaa 'yliyɔ, 'in duduu bhiabhla yia cipa, we 'ka -amia 'dizu.

¹² We 'gbu, ɔ -ka we 'wlukuvn lapupali nu, ɔ mi 'yligbeda gege, ɔ zu ɔ 'de 'yliyɔ, ɔ yi bhli. ¹³ Nu, laylagbu -we ylia aun, we ka nyuma yli 'cin. -Lagɔɔ 'bhulu ɔ weli -gu la, 'in ɔ 'na 'ka aun 'yitide laylagbu -zilia aun ɲwe la, we 'ka aun yli. 'In da laylagbu -ka aun ylia yi, 'in ɔ nyaa aun 'tute a 'ka we zɔ 'yigbe, 'in ɔ nyaa aun se a 'ka we kwɛɛ 'tla.

A zu amiaa 'de 'yliyo yoyolagoo bubvee gbegebein

¹⁴ We 'gbu, na 'talea -zoonu, a vla yoyolagoo bubvee gwe!

¹⁵ Nu, gbuylonya na tolva ain, 'in na gbaa da ain -yla gbu. -We na gbaa da ain -yla, amiaa 'de sisali we 'wu. ¹⁶ -Lagoo nyumaa 'nyulanwana -kooosu 'gbu -a paa -Lagoo fuo. -A -ka we nukpla nu 'mada -mi, we'e suslolu -a -yo Klisu 'pion 'wuu? 'In 'floo -a didlita la, -a -ka we lida -mi, we'e suslolu -a -yo Klisu ku 'wuu? ¹⁷ 'Floo -bhlogboo, 'in -amia -Lagonyuma -zu 'wu, 'in -a mia ku -bhlogboo nya. -We ka gbu -wa, 'floo -bhlogboo -a 'de weee lia.

¹⁸ A yla Izraelnyuma, -wa lia -Lagoo buboludaa nume, wa -yo -Lagoo mi 'wususaloluda. ¹⁹ 'Lee, 'sa in 'yibhaa in 'ka gba nu, -zila -bubonume mi -lu -zoonu yabhlo nya yi? Yaayu, yoyolagoo mi -lu -zoonu yabhlo nya yi? ²⁰ -Innya! In nee ain -yla nu, -zila -we -wa 'nia -Lagoo 'wu -mi buboo, zuzu 'nyii -yla wa buboo we, we 'ni -Lagoo -yla. 'In in 'ni 'yibha a -yo zuzu 'nyii -mi 'wususaloluda. ²¹ Nu, a 'ni mneni a 'ka Nyumaa -Kanyoo 'kooosu 'wu 'manida -mi, 'in a 'ka zuzu 'nyiii 'kooosu 'wu 'mania mni. A 'ni mneni a 'ka Nyumaa -Kanyoo lililu lida -mi, 'in a 'ka zuzu 'nyiii lililu lia mni. ²² 'Lee, -a 'yibha -a 'ka Nyumaa -Kanyoo zenyidli 'wusoluu? Amiaa dlu nu, -amiaa latele -zi oo?

A nu -lu weee le -Lagoo 'nyumuntee 'gbu

²³ Nyuma tolva nee: «We se mi, -a 'ka -lu weee lenu». Cun, -lu weee lenve 'ni 'sa 'yilinani. «We se mi, -a 'ka -lu weee lenu», gbuzoonu -wa, nu, -lu weee lenve'e 'temani -Lagonyumaa dlu la. ²⁴ Nu, nyume 'na -tali oo 'dee zuzoonu -bhloo da -ni. O -tali nyuma -putuu -nu da.

²⁵ Nume weee wa paa pelu looo 'wu, a -ka we oo, a li we, amiaa dlu 'na dlu ain gbu 'wlu -ni. ²⁶ Nu, we mi celuda -Lagosebhe 'wue:

«Jejitape kaa duuu -yo we -gu -lu weee.»

²⁷ Nyume -oo 'nia -Lagoo 'wu -mi, oo -ka ain la lililu -yo, a -ka we -yooonu, -we weee oo -ka ain 'nye, a li we. Amiaa dlu 'na dlu ain gbu 'wlu -ni. ²⁸ 'In nyume yabhlo -ka ain -yla gba, yoyolagoo bubonume -wa nu, -oo gbaa we ain -yla, -moo

klaa, dlu klaa, wa 'gbu, a 'na lili we -ni. ²⁹-We na gbaa da we 'ni amiaa dlu gbu, nu, nyume -putuu dlu gbu -wa.

'In in mi na 'de -yla, -we na nva le, leε -lu ka 'gbu nyume -putuu dlu bhu we -yogbu 'waa? ³⁰In -ka -Lago fuo 'pa lililu -we in mia lidaa 'gbu, leε -lu ka 'gbu wa 'ka 'mi 'hɲisa wee lililu -we ka 'gbu in yia -Lago fuo 'paa 'gbua?

³¹We 'gbu, a 'ka lioo, a 'ka 'maoo, a 'ka leo leε lenvoo, a nu we 'de weee le -Lagoo 'hɲumɲutee 'gbu. ³²Nu, -wa -wa Zuifu, -wa 'nia Zuifu -yo -Lagonyuma, amiaa lenvgbu 'na mɲɲɲ wa 'yabhlogɲɲ -ni. ³³A nu 'mi 'bhisa: la na gva, gbu weee na nva le 'wu, 'in in 'ka nyuma weee dɲɲɲnamani. U'in -tali na 'dεε zɲɲɲɲ -bhloo da. Nyuma duuun zɲɲɲɲ da na talia, 'in wa 'ka gbu 'wobhu.

Sa -Lago 'yibhaa wa -mi leglizi 'wu

11 ¹A 'tideli 'mi, sa na 'de tidelia Klisi. ²Nu, -lu weee 'wu, a'a dlu 'mi 'wu, 'in -we weee in -slolua ain, -gu a nɲa we, we 'gbu na kwala ain 'hɲi.

³'In in 'yibha a 'nu gbu -mɲi 'wu la: Klisi -wa nukpasuu -Kanyo, nukpasu -wa 'hɲwɲɲ -kanyo, 'in -Lago -wa Klisi -Kanyo. ⁴Nu, nukpasu -ɔ -ka -Lago bhuhhoeda -mi, 'in -ɔ -ka -Lagɲgbu -falɲpada -mi, -zugba ɔ 'wlu mi 'wuwelɲda, ɔ -Kanyo Klisi ɔ 'bhala zu. ⁵Nu, 'hɲwɲɲ -ɔ -ka -Lago bhuhhoeda -mi, 'in -ɔ -ka -Lagɲgbu -falɲpada -mi, -zugba ɔ 'wlu 'ni 'wuwelɲda -mi, nukpasu -ɔ -wa ɔ -kanyo, 'mɲ ɔ 'bhala zu. ɔ 'wlu sa 'hɲwɲɲ -ɔ ka 'nyi wa kpla. ⁶We -ka nu, 'hɲwɲɲ yabhlo'o weli 'wlu 'wu, ɔ kpla ɔ 'nyi! 'In 'nyi -gudidie -yo 'nyi kplakple -ka ɔ zu 'bhali, -zugba ɔ weli 'wlu 'wu. ⁷Nukpasu'u weli 'wlu 'wu, ɔ mi -Lagoo 'wuwlu nya, 'in mɲ 'wu wa yia -Lagoo 'hɲumɲie -yo. 'In 'hɲwɲɲ 'wu wa yia nukpasuu 'hɲumɲie -yo. ⁸⁻⁹(Nu, -Lago 'kaa nyuma lala: nukpasu 'ni 'hɲwɲɲ 'wutla, 'hɲwɲɲ 'tlaa nukpasu 'wu. 'In -Lago 'ni nukpasu lala 'hɲwɲɲ 'gbu, 'hɲwɲɲ ɔ -laa la nukpasuu 'gbu.) ¹⁰We 'dεε 'gbu, 'hɲwɲɲ weli ɔ 'wlu 'wu, 'anzinyaa 'gbu. Mu slolu 'yaa we nu, ɔ ka -kanyo.

¹¹'Sa we mia, 'bhie, Nyumaa -Kanyo 'yu 'hɲwɲɲ gbala nukpasu, 'in nukpasu gbala 'hɲwɲɲ. ¹²Nu, sa 'hɲwɲɲ 'tlaa nukpasu 'wu, 'sa -bhloo 'de 'hɲwɲɲ gwalia

nukpasu, 'in -Lagoo -gbe we 'de weee bhua. ¹³ A sisalt -slo we 'wu amiaa 'de nya: 'hwno -ka -Lago bhuhhoeda -mi, o 'ni 'wlu 'wuweli, 'lee we nani 'yili?

¹⁴ Nu, dudu -gub -lii 'debbie slolua we nu, nukpasu -ka tlolo nyi 'wlu -ka, zo -wa, we 'ni muu? ¹⁵ Nu, 'hwno -ka tlolo nyi 'wlu -ka, o 'hnikwalu -wa. 'In -Lago ka 'hwno tlolo nyi 'nye o 'wluu 'wuwelulu nya.

¹⁶ 'In nyime -o -ka 'yibha o 'ka 'ya gbv tɔva -bha palu ni, nu, -amia 'ni -muu bhlabbu, 'in -Lago leglizunya 'ni 'ya -muu bhlabbu.

Nyuma -Kanyoo 'sukwee gbu

¹⁷ Nu, gbunya in 'yia -yo, na yia da aun -yla lapalaa 'gbv, in 'ni mneni in 'ka aun 'hnikwali. Nu, amiaa 'wlugbelie mia, we'e nu aun zuzoo -yla e, gbonyuu we nua aun -yla e bhabha.

¹⁸ Tiada, wa nee 'mi -yla, a -ka 'wlugbeli, 'wododoe mi aun nyidi, 'in we mi 'mi dlu nu, wee gbv -muni -zakpa -bhlo mi gbuzoo nya. ¹⁹ (We mi nu, 'wododoe -mi aun nyidi, 'in -wa kpa -Lagobv -kli, wa 'ka -maa yibheli.) ²⁰ 'In a -ka 'wlugbeli, we 'ni Nyuma -Kanyoo 'sukwee liliee gbv.

(Mt 26.26-29; Mk 14.22-25; Lk 22.14-20)

²¹ 'In a -ka 'wlugbeli 'sukwe gwe, -o -ka -mi kwe o puloa la, 'in o bhua o 'dee 'sukwe 'wu, 'in o lia we. Ijwo mi tɔva 'bhada, -zugba tɔva bhali -maa 'de nu.

²² 'Lee, a 'ni amiaa 'dee -budunya -ka a 'ka we zo lilii, 'in a 'ka we zo nu 'manu? Yaayu, -Lago leglizit a tilia 'ylila yi? 'In amiaa -Lagobhelia 'nua -lu -ka, 'ma a 'yibhaa a 'ka zo 'bhali yi? Sa a 'yibha in gba aun -yla? 'In kwali aun 'hnu? -Cunya, in 'ni ci mneni in 'ka aun 'hnikwali gbv -muni 'wu.

²³ Nu, -we Nyuma -Kanyo -slolua 'mi, 'in in -slolua aun mu ni: sabo, da wa 'kaa Nyuma -Kanyo -Zezu kpa, o 'bhua 'floo 'wu, ²⁴ o 'paa -Lago fuo, o yia wee 'floo ladidi, 'in o nee: «-We mia da, na ku -wa, 'mu in wlaa amiaa 'gbv. A li wee 'floo -muni, 'in a 'ka 'mi ligbeda -tu bhla weee nya.» ²⁵ Wa bhia lilie, -Zezu yi 'yaa wa nu -kɔpu yoo 'nye. 'In o nee: «Wee 'kɔpu -muni -wa -Lago -yo nyuma 'soo *'wususlolu -lolu, -we ka 'gbv na 'puon yia jite. Bhla weee nya a -ka we

nokpla nu 'mada -mi, a -tu 'mi ligbeda.» ²⁶ Nu, sa a lia 'floo -muni -bhlo, 'in sa a maa 'kɔpu -muni nokpla nu -bhlo, -zugba Nyumaa -Kanyɔɔ tɪtɪlgbu a mia gbada tuklu, 'in ɔ 'ka 'saa yi.

²⁷ We 'gbu, nyume ɔ -ka Nyumaa -Kanyɔɔ 'floo li, 'in ɔ -ka ɔ 'kɔpu -muni nokpla nu 'ma sa 'nyuu sa, -zugba ɔ 'de ɔ dia Nyumaa -Kanyɔɔ -ku -yo ɔ 'puɔn gbu 'wlu. ²⁸ Nu, ɔ -ka -mi, ɔ bhli ɔ 'deɛ nɔnɔbhv 'yliyɔ la 'nanuu, 'bhie, ɔ 'ka 'floo -muni li, 'in ɔ 'ka 'kɔpu -muni nokpla nu 'ma. ²⁹ Nu, nyɔɔ -ka 'floo -muni li, 'in ɔ -ka 'kɔpu -muni nokpla nu 'ma, -zugba ɔ 'ni Nyumaa -Kanyɔɔ kuu gbu 'wɔsɪsali sayi, ɔ 'de ɔ dia gbu 'wlu. ³⁰ We 'gbu, guzunya -yo 'kukunya -zua aun glaa, 'in nyuma duun yia tɪi aun nyɪdi. ³¹ -A -ka -amtaa 'deɛ nɔnɔbhv 'yliyɔlabhli 'nanuu, -a 'ni mneni -a 'ka -Lagɔɔ nyumaa -yɔgbuu 'wɔbhuhue ŋwe -bho. ³² Nu, Nyumaa -Kanyɔ -ka -amtaa -yɔgbu 'wɔbhuda -mi, 'in ɔ -ka -aun gbuɔloluda -mi ni, wa yi -aun -kasɪ 'wɔpa dudugv -nyuma nyaa gbu -wa.

³³ We 'gbu, na bheliaun, da a -ka 'wɪgbeli a 'ka Nyumaa -Kanyɔɔ 'sukwe li, a wɔwɔ. ³⁴ Nu, ŋwɔ -ka nyume -mɔmɔ 'bhada -mi, ɔ li ɔ 'deɛ -buduŋweɛ, 'in a -ka 'wɪgbeli a yi amtaa 'de -Lagɔɔ nyumaa -yɔgbu 'wɔbhuhue -gv -lali.

Da un -ka -mɔ amtaa -gbe nyini, 'bhie, un 'ka gbu pnunya -muni gba.

Zuzu 'Pɔpa wɪwɪlali

12 ¹ -Sɛɛn, bheliaun, -li Zuzu 'Pɔpa wɪwɪlali, un 'yibha a yibheli we sazɔnu sa. ² A -yi we 'ji nu, da a 'nua -sɔ -Lagɔɔ 'wɔ -mi, amtaa 'de a tidea 'yi, yoyolagɔnya'a gbaa, we 'bulanɔnue nya. ³ We 'gbu, un nɛɛ aun -ylae: nyume ɔ -ka -Lagɔɔ Zuzu 'wɔ -ka, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka gbae: «Mɛ kpa -Zezu», 'in nyume yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka gbae: «-Zezu mi Nyumaa -Kanyɔɔ nya!» 'mu ɔ 'ni Zuzu 'Pɔpa 'wɔ -ka.

⁴ -Lagɔɔ Zuzuu wɪwɪlali -zu 'wɔ, 'in -Lagɔɔ Zuzu -bhlogbɔɔ wɪwɪlali we 'de weee. ⁵ Nu, -Lagɔɔ libhoo 'yli -zu 'wɔ, 'in Jejitape -bhlogbɔɔ, mɔ -yla -a nua we 'de weee. ⁶ Nu, -Lagɔɔ libho -zu 'wɔ, 'in ɔ -Lagɔɔ 'debhlogbɔɔ nua we 'de weee le nyuma weee 'wɔ.

⁷ Ɔ -ka -mi -Lagɔ ka ɔ wlawlalu -mɔɔ 'nye, -mɔɔ 'ka -Lagɔɔ Zuzuu 'tite -sloɔ. 'ln -mɔɔ mi nyuma weee zɔzɔnɔɔ 'yiyilu nya. ⁸ Nu, -Lagɔɔ Zuzu nyɛa nyime yabhlo gbagbie gbuɔyiloo sɔɔ, 'in ɔɔ Zuzu -bhloo dɛ nyɛa -gɔɔ gbagbie, nyuma 'ka -Lagɔ yibheli. ⁹ 'ln ɔɔ Zuzu -bhloo dɛ nyɛa nyime yabhlo dɔzɔzɔe, mɔ -bhloo dɛ nyɛa -gɔɔ guzunya jipejipee se. ¹⁰ Nu, ɔɔ Zuzu nyɛa 'yabhlo gwɛdigbuɔ lɛnu se, mɔ nyɛa 'yabhlo -Lagɔgbuɔ -falɔpapɛe se, mɔ nye 'yaa 'yabhlo yoyozuzu -yɔ Zuzu 'Pɔpaa 'wɔsɔsɔ se. 'ln mɔ nyɛa 'yabhlo wɛɔ -putunya gbagba se, 'in mɔ nyɛa -gɔɔ wee wɛɔ -mɔɔ 'jigbagbie se. ¹¹ Nu, ɔɔ Zuzu -bhloo dɛ nua we 'dɛ weee lɛ. 'ln sa ɔɔ 'yibhaa, 'sa ɔɔ nyɛa nyuma -bhlo -bhlo -Lagɔɔ wlawlalu -bhlo -bhlo -bhlo.

Ku -bhlogbɔɔ 'lali duun

¹² Nu, nyimɛɛ ku -bhlogbɔɔ, 'in we 'lali duun. Wee 'lalinya -zu 'wɔ, 'in we nua ku -bhlogbɔɔ lɛ. 'Sa -bhloo 'dɛ Klisti ma. ¹³ Nu, Zuifuɔ -yɔ -wa 'nia Zuifoo, galɔ -yɔ nyuma -zɔnɔɔ, wa ka -a 'dɛ weee batizee Zuzu -bhlogbɔɔ nya, 'in -a 'ka ku -bhlogbɔɔ -zɛ. -Lagɔ ka ɔɔ Zuzu -a 'dɛ weee yeli.

¹⁴ 'ln we 'ni 'lali -bhlogbɔɔ ku ka, nu, we 'lali -zu 'wɔ. ¹⁵ Bhu -ka yaa gba: «Nu, in 'ni sɔ, we 'gbu, in 'ni kuu -nu nya -mi», -mɔɔ 'gbu we 'nia kuu 'lali yi? ¹⁶ 'ln yukwli -ka yaa gba: «Nu, in 'ni 'yiliya, we 'gbu, in 'ni kuu -nu nya -mi», -mɔɔ 'gbu we 'nia kuu 'lali yi? ¹⁷ Ku -kpabhie -ka yaa 'yiliyaa 'dɛkpɔa nya -mi, sa we 'ka 'nua? 'ln we -ka yaa yukwlii 'dɛkpɔa nya -mi, sa we 'ka ɲɛ 'nua? ¹⁸ 'ln sa -Lagɔ 'yibhaa, 'sa ɔɔ zɔa kuu 'lali we -yɔ -bhlo -bhlo. ¹⁹ We -ka yaa nu, we 'dɛ weee mi 'lali yabhlogbɔɔ nya, -zugba da kuu -kpabhie ma? ²⁰ Nu, kuu 'lali -zu 'wɔ, 'in ku -bhlogbɔɔ.

²¹ Nu, 'yiliya 'ni mnɛni we 'ka gba sɔ -ylɛ: «'ln 'ni -na gbu -ka!» 'ln 'wlu 'ni mnɛni we 'ka gba bhunya -ylɛ: «'ln 'ni amiaa gbu -ka!» ²² Kuu 'lalinya -a yia -yɔ nu, we yɔɔ 'wɔ, we gbu -sua 'wɔ bhabha kuu -nu nya. ²³ 'ln kuu 'lalinya -a yia -yɔ nu, we 'ni 'nɔɲwɛ -zɔ sa -mi, 'mɔ -amia zɔa 'nɔɲwɛ bhabha. 'ln kuu danya wa'a 'yia -yɔ, -mɔɔ -amia zɔa sazɔnɔ sa. ²⁴ Nu, kuu 'lalinya wa yia -yɔ,

-muv sazovv saa zuzve 'ni gbu 'wu -ka. Nu, -Lagovv ka ku lenv 'lalinyaa 'ylijijite nya, 'in we 'lalinya 'nia 'nuywe -zv sa -mi, ov yia we 'nuywezuzve 'kadu nye.

²⁵ Nu, we -ka 'sa -mi, 'wudodoe 'ni kuu 'lalinya nyidu -mi. 'In zuzlv wee 'lali zuzlva 'nanuv. ²⁶ Nu, kuu 'lali yabhlo -ka siada -mi, we 'de weee sia dabudu, 'in wa -ka 'lali yabhlo 'ijukwali, we 'de weee -yov we lia 'muna dabudu.

²⁷ Nu, amia, Klisu ku a -mia. 'In wee kuu 'lali a -mia -bhlo -bhlo. ²⁸ Nu, leglizi 'wu sanee 'sa -Lagovv palia nyuma la: tiada, -Zezuu tietienya ov palia la, we 'sovuv nya ov palia *-Lagovvuv -falipanya la, we tanv nya ov palia -Lagovvuv -slolunya la. -Muv 'bigu gwedigbuv lenunya, 'bhie guzunya jipenya -yov nyumaa 'wusanya, we -yov nyumaa 'yugalunya. 'In nyuma -wa gbaa weli -putunya wa 'nia -yi, ov yi 'yaa -maa lapali. ²⁹ Nu, wa 'de weee 'ni -Zezuu tietienya, wa 'de weee 'ni -Lagovvuv -falipanya, wa 'de weee 'ni -Lagovvuv -slolunya, wa 'de weee 'ni gwedigbuv lenunya! ³⁰ Wa 'de weee 'ni guzunyaa jipenya, wa 'de weee 'ni weli -putunya wa 'nia -yii gbagbanya, 'in wa 'de weee 'ni wee welynva -minu 'jigbanya!

³¹ 'In, -Lagovv wlawlali 'yilia -we -zia -bha 'wu, amiaa dli nyini we 'wu.

Nu, -sleen, 'yloogblv nanta 'yli -we -zia -bha 'wu, 'mu na yia aun 'kluslolu.

Zekalidli

13 ¹ 'In, in -ka mneni in 'ka nyumaa weli gba, 'in 'debhie in 'ka 'anzinyaa weli gba, in 'ni nyumaa zekali ni, -zugba in 'wlv sa nete wa mia bhluva 'titee, we weli -yov -lili gbovv weli.

² 'In, in mneni in 'ka -Lagovvuv -fali 'pa, in mneni in 'ka zizelu weee yibheli, 'in, in 'ka we 'de weee 'wulanu, in mneni in 'ka dli 'kadu zv, -we 'kaa -gogovv 'kadu dawulasali, 'in, in 'ni nyumaa zekali, -zugba in 'ni -lu yabhlogbuv nya -mi. ³ 'In -ka mneni in 'ka na zuzovv weee ijwabhanya 'wuladlili, 'in in 'ka na ku wla wa 'ka we sieoo, in 'ni nyumaa zekali, -zugba in 'na 'ka -lu yabhlogbuv we 'wu 'yi.

⁴ -Ov -ka zekalidli -ka, ov dlitie, zuzovv ov nva le, ov dlu nyini nyumaa -lu 'wu zenyi sa, ov -slolu ov 'de, 'in ov 'yilimant ov 'de. ⁵ -Ov -ka zekalidli -ka, ov ov nu

zubbali gbu le, ɔ'ɔ -tali ɔ 'debhlogboɔ zuzɔnɔ da, ɔ'ɔ 'pa 'ce, ɔ'ɔ dlu nyumɛ gbegebeɪn gbu dlu la. ⁶ -ɔ -ka zekalɪdlɪ -ka, -we 'nia -mɪ tuklu, ɔ'ɔ li we 'muna, nu, gbuzɔnɔ gbuɔ 'muna ɔ lia. ⁷ -ɔ -ka zekalɪdlɪ -ka, nyumaa -yɔgbu ɔ tia 'wu, gbu weee ɔ zva dli -gu, gbu weee ɔ dia dli 'wu, 'in ɔ slɔlva gbu weee 'wlu ɔ la.

⁸ Zekalɪdlɪ 'na 'ka cɪ labhɪa, -Lagɔgbuɔ -falɪpapɪe yia labhɪa, weli -putunyaa gbagbue yia 'yiligbea, 'in -luyilo 'ka labhu. ⁹ Nu, -amɪaa -luyilo 'nɪ gbada -mɪ, 'in -amɪaa -Lagɔgbuɔ -falɪpapɪe 'nɪ gbada -mɪ. ¹⁰ Nu, 'yɪ -we ka zɪ -we mɪa gbada -ka yi, -we 'nia gbada -mɪ, 'in -mɔv bhɪa la.

¹¹ Nu, da in mɪa zɪmɛ 'yɪslɔkpɪle nya, 'yɪslɔkpɪle 'bhisa na gbaa, 'yɪslɔkpɪle 'bhisa na pupalɪa 'wlukɔvɔn la, 'yɪslɔkpɪle 'bhisa na sisalɪa gbu 'wu. 'In da in -zɛa 'yiligweladolunɔ, in yia 'yɪslɔkpɪlɛ lɛnɔgbu 'bɪbhɪ. ¹² Nu, -zɛɛn, -li -a 'yɪa -yɔ 'wluluu, we 'wlu sa 'yiligɔlabhu -vligni 'wu -a yɪ we -yɔ. 'In -yɔ -a yia 'yɪyɪla kpɛɛn kpɛɛn wee 'yɪ nya. Nu, -zɛɛn, na -luyilo 'nɪ gbada -mɪ, 'in wee 'yɪ nya -Lagɔ na yia yibhelɪa kpɛɛn kpɛɛn, sa ɔ 'dɛ -yɪa 'mɪ, 'sa.

¹³ -Sɛɛn, wee -li ta -mɪnɪ mɪ la: dlɪzɔvɛ, dlɪwɔdɪdɛ, zekalɪdlɪ. 'In wee -li weee -mɪnɪ glaa, -we 'yɪa, mɪ -wa zekalɪdlɪ.

Zuzu 'Pupaa wlawlali

14 ¹ A -tali nyumaa zekalɪdlɪ da tia. Amɪaa dli nyɪnɪ 'ya Zuzu 'Pupaa wlawlali 'wu. 'In -we amɪaa dli 'kaa 'wɔnyɪnɪ bhabha mɪ -wa -Lagɔgbuɔ -falɪpapɪe. ² Nu, weli -putu wa 'nia -yi, nyumɛ -ɔ -ka we gba, ɔ 'nia nyuma -yɪa gbu gba, -Lagɔ -yɪa ɔ gbaa gbu. -We ka gbu -wa, nyumɛ yabhlogboɔ'ɔ 'nɔ we 'wɔla. -Lagɔ Zuzu 'tɪtɛ nya ɔ gbaa gbuzɔnɔnya mɪa zizɛda.

³ Nu, -ɔ paa -Lagɔgbuɔ -fali, nyuma -yɪa ɔ paa we, 'in ɔ 'ka wa dlɪzɔvɛ -gɔpali, ɔ 'ka wa 'kvaylipa, ɔ 'ka wa dli -belɔ -yɔpali. ⁴ -ɔ gbaa weli -putunya, ɔ 'dɛɛ dlɪzɔvɛ ɔ palɪa -gu, 'in -ɔ paa -Lagɔgbuɔ -fali, leglɪzɪ weee dlɪzɔvɛ -mɔɔ palɪa -gu.

⁵ In 'yibha nu, a 'de weee gba welt -putunya, 'in -we un 'yibhaa 'ya bhabha mu -wa nu, a 'pa -Lagɔgbuu -falt. Nu, ɔ paa -Lagɔgbuu -falt, ɔ 'yli ɔ -zi ɔ gbaa welt -putunya. 'Mu nyume yabhlo -ka mneni ɔ 'ka welt -putunya ɔ gbaaa 'ji gba, -muu 'kaa leglizɔ weee dluzuzue -gupalt. ⁶ 'In -sleɛn bheliaun, un -ka yaa amiaa -gbe yi, 'in un 'ka aun -yla welt -putunya gba, 'in -lu -Lagɔ -slolua 'mi 'klu, we yi -luyiloo, -Lagɔgbuu -falɔpapɛoo, we -yɔ -Lagɔgbuu slolueoo, un 'ni aun -yla we gba, zuzɔnu -mumu un nu aun -yla lea? ⁷ -A 'pa -slɔ lɔvbhlɔlɔli dli -gu, sa legle -yɔ -pete 'bhisa: we -ka we welt 'ni -yɔbhɔbhɔlɔda -mi -bhlo -bhlo, we -ka bhlɔda -mi, sa wa 'ka we bhɔbhɔlɔwelu 'wusisalɔda 'yia? ⁸ We -ka nu, tuu legle 'ni gba 'nanuu, nyɔɔ 'ka lamnazi, 'in ɔ 'ka tu gva mna? ⁹ Nu, 'sa -bhlokpade we mia amiaa -nu nya! A -ka welt -putunya gbada -mi, a 'ni we 'wɔyleli 'nanuu wa 'ka we 'wɔlanu, -zugba amiaa welinya a mia kwnɛɛ 'pada. ¹⁰ Nu, welu 'yli -bhlo -bhlo -zu dudugu, 'in we 'yabhlogbɔɔ nyume'e 'nua 'wɔla, we 'ni -mi. ¹¹ Nu, welt -we t'in 'nua 'wɔla, nyume ɔ -ka we 'mi -yla gba, un mi lakpayu nya -mɔɔ -gbe, 'in -mɔɔ mia lakpayu nya na -gbe. ¹² Sa -bhlokpade we mia amiaa -nu nya, amia -wa 'yibhaa -Lagɔɔ Zuzuu wlawlali, -we 'kaa leglizɔ dluzuzue -gupalt ni, a -talɔ we da bhabha, 'in a 'ka we 'yi duun.

¹³ We 'gbu, nyume ɔ gbaa welt -putu, ɔ bhuhhoe -Lagɔ, 'in ɔ 'ka wee welt 'bhiti, welt -we wa nua 'wɔla, we 'wu. ¹⁴ Nu, un -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mi welt -putu 'wu, -zugba na dli mia -Lagɔ bhuhhoeda, 'in na 'ylimnee 'ni lubho yabhlogbɔɔ nuda -mi. ¹⁵ 'In sa un 'ka nua? 'In -Lagɔ na yia bhuhhoea na dli nya, 'in un 'ka 'ya ɔ bhuhhoe na 'ylimnee nya. -Lagɔlɔɔ na yia bhɔta na dli nya, 'in un 'ka 'ya we bhɔta na 'ylimnee nya. ¹⁶ -In -ka -Lagɔ fuo 'pa na dli -bhlogbɔɔ nya, nyume -kpua ɔ -dia -Lagɔnyuma nyɔɔ la, ɔ 'ni -na -Lagɔɔ fuo -pa welt 'wɔlanu, 'lee, sa ɔ 'ka gba «*-Amɛnu!» wee fuo -pa -welt -minu daa?

¹⁷ Gbuzɔnu -wa, -Lagɔ -na pa fuo 'nanuu, nu, we'e palt -na -libheyii dluzuzue -gu.

¹⁸ -Lagɔ na paa fuo, nu, welt -putunya na gbaa, un -zi a 'de weee 'wu. ¹⁹ Nu, -Lagɔnyuma -ka 'wɔlugbeli, un 'yibha un 'ka welu gɔ gbu gba welt wa nua 'wɔla,

we 'wu, 'in un 'ka 'ya nyuma -putu gbu -slolu, -muv nani 'yli -muv -zi gbuu go 'wlu gbu 'so 'wlu kugbua (10.000) gbagbie, welu -putunya 'wu.

²⁰ Nu, bheliain, a 'na -zeli 'yislakpile amiaa lenugbunya 'wu -ni. We -ka gbonyuuu lenu da, a -ze 'nyenyeyua. 'In amiaa lenugbunya 'wu, a -ze 'yiligweladolunya. ²¹ We mi celuda titee 'sebhe 'wue:

«Jelitape nɛɛ:

«Nyuma -wa gbaa welu -putunya,

wa gbɛgbɛin na yia 'pluia,

'in un 'ka Izlaelnyuma -yla gbu gba.

'Lakpanyaa nwe nya na yia wa -yla gbu gbaa.

'In 'debbie wa 'nia 'mi yukwli pulua yi.» »

²² Nu, welu -putunyaa gbagbie mia, gbuu 'yilislolue -wa, nyuma -wa 'nia -Lago 'wu -mi -yla. We 'ni -lu yabhlogboɔ nya -mi -Lagonyuma 'yliya 'wu. 'In -Lagɔgbuu -falupapie mia, gbuu 'yilislolue -wa, -Lagonyuma -yla. We 'ni -lu yabhlogboɔ nya -mi nyuma -wa 'nia -Lago 'wu -mi 'yliya 'wu. ²³ Sabhisa, legliziti weee gbelia 'wlu, wa yia welu -putunya gbagbie bhli, -de nyuma -kpuaa, -de nyuma 'nia -Lago 'wu -mi ma pla ain luv, wa 'nia gbaa yi nu, -sabhe mi ain 'wluu? ²⁴ We -ka nu, a 'de weee mi -Lagɔgbuu -falupada, -de nyume 'nia -Lago 'wu -mi mɔɔ, -de nyume kpuaa, mɔɔ pla ain luv, -we weee ɔ 'nua, we 'gbu ɔ yibhelia ɔ gbonyuu. 'In -we weee ɔ 'nua, mu yia ɔ -yɔgbu 'wubhua. ²⁵ 'In -we weee mia ɔ dli zo zizada, zli 'klu we yia 'tlaa, 'in ɔ 'ka 'wlu lagbli, ɔ 'ka -Lago buɔɔ, 'in ɔ 'ka gbae: «Cun, -Lago mi ain nyidi gbuzɔnu sa.»

Legliziti lenusa

²⁶ Nu, bheliain, sa -a 'ka we nua? Da a -ka 'wlugbeli, a -ka legliziti lenuda -mi, amiaa 'yabhlo mneni ɔ 'ka -Lagɔlvu bhli, 'in -gudu 'ka nyuma -slolu, -li mia zizada -gudu 'ka we 'bhlesa, 'yabhlo 'ka welu -putunya gba, 'in -gudu 'ka we 'ji gba, nu, -muv weee yia -Lagonyuma -yɔbɛa, 'in wa dliuzuve 'ka -gubho. ²⁷ 'In nyume -ka welu -putunyaa gbagbie bhli, nu, nyuma 'so, nyuma ta nu 'sa

-bhlo -bhlo, 'in welunya wa gbaa nyume yabhlo 'ka we 'ji gba. ²⁸ Nu, -we wa gbaa, nyume yabhlogbɔɔ 'ni -mi ɔ 'ka we 'ji gba, -zugba wa 'mu nwe leglizuz -zejila 'wu. ɔ -ka -mi, ɔ gba ɔ 'dɛɛ dli zɔ, ɔ 'dɛ -yla, we -yɔ -Lagɔ -yla. ²⁹ We -ka -Lagɔgbɔɔ -falɔpanya, -de nyuma sɔɔ, -de nyuma taa, -maa gba, 'in -we wa gbaa, nyuma tɔlva sɔsɔl we 'wu. ³⁰ 'In nyume yabhlo -ka -bha -mi, -Lagɔ -ka ɔ gbu yabhlo 'kluslolu ɔ -ka we gbada -mi, -ɔ mia gbada tia -mɔɔ 'mu nwe. ³¹ A 'dɛ weee mneni a 'ka -Lagɔgbɔɔ -falɔ 'pa 'bila -bhlo -bhlo, 'in we 'ka nyuma weee -slolu, 'in we 'ka wa dli -bɛlɔ -yɔpɔlɔ. ³² Nu, -wa paa -Lagɔgbɔɔ -falɔ, wa -yi gbɔɔ -falɔpapɛ kpa sa. ³³ Nu, -Lagɔ 'ni gbu bidi -bidi bidii lɛnu -Lagɔ, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔɔ -Lagɔ -wa.

We 'gbu, sa wa nua we leglizuz weee 'wu -Lagɔnyuma weee nyidi, we -mi 'sa. ³⁴ Nu, leglizuz -ka 'wlugbeli 'nɔwɔ 'mu nwe, wa 'ni wa gbagbɛɛ 'yoo 'nye. 'Sa Moizuz tite gbaa, wa zɔ nukpasia 'nɔnwe. ³⁵ 'In wa -ka 'yibha wa 'ka gbu yabhlo 'wɔlanu, wa 'yibha wa 'lowlia we la -budunweɛ. 'Nɔwɔ 'ka leglizuz -zejila 'wu wɛlɔ 'wɔbhu ɔ 'ka gba, we 'ni 'yilinani.

³⁶ Lee, amia dli, amiaa -gbɛ -Lagɔwɛlɔ dliɔ gwe yi? Yaayu, amiaa 'dɛ -bhlogbɔɔ -gbɛ we nyinia yi? ³⁷ We -ka, nyume yabhlo ka we 'wlukɔɔn lapɔpɔlɔ nu, -Lagɔgbɔɔ -falɔpanyɔ ɔ -mia ni, 'in Zuzuz 'Pɔpaa wlawlalu nya ɔ nua gbunya lɛ ni, ɔ yibheli we 'ji nu, -we na cɛla da ain 'wu, Jejitapɛɛ tite yabhlo -wa. ³⁸ 'In nyume -mɔmɔ 'ni we 'wuyibheli, -Lagɔ 'ni cɔ -mɔɔ -yi: wa 'na pulu -mɔɔ yukwli -ni.

³⁹ We 'gbu, na bhelia, amiaa dli nyini -Lagɔgbɔɔ -falɔpapɛ 'wu bhabha. 'In a 'na -klolu nyuma -tɔlva wɛlɔ -putunyaa gbagbɛ -ni. ⁴⁰ Nu, a nu we 'dɛ weee lɛ sazɔnu sa, 'in we -mi 'cɛ 'cɛ.

Klisu tɔtɔnya luv 'wɔsɔsɔ

15 ¹ Bheliaɔn, -Lagɔgbɔɔ in gbaa ain -yla, a nɔwɔ -yɔ, 'in a mi 'yaa -slɛɛn da -yɔlanɛda, we 'gbu na saa amiaa dli glu. ² Sa in gbaa wee -Lagɔgbɔɔ -mɔni ain -yla a -ka 'sa we -gbɔ nɔ, 'in we puea ain, 'mu we 'ni -mɔɔɔ, -zugba amiaa dlɔzɔzɔɛ mia, bhe -wa.

³ Gbu -we wa -slolua na 'de, 'mu un -slolua aun tia, mu -wa nu: Klisti ka tli -amiaa gbunyu 'gbu, sa -Lagosebhe gbaa zlume we, 'sa. ⁴ 'In wa faa c gbawla 'wu, we 'yli tanuu zli c yia tltlunya glaa 'wusɔ, sa -Lagosebhe gbaa zlume we, 'sa. ⁵ C -slolua c 'de *Sefasi 'klu, 'bhie, c yia c 'de c tietienya kugbua le 'so 'kluslolu. ⁶ -Muu 'bigu, -Lagobhelia -wa zia nyumaa 'wlu 'so glu gbu -gu, c yia wa 'klu 'tlalt dabudu. Nu, wa duun -ga 'yliyɔ -slɔ, 'yabhlo -bhlo tlia. ⁷ -Muu 'bigu, c yia *'Zake 'klutlalt, 'bhie, c yi 'yaa tietienya weee 'klutlalt. ⁸ We bhialida, wa 'de weee nu 'bigu, c yi 'yaa -amu 'klutlalt, -amu 'wlu 'yu -c ka gwale 'tlalt c 'nyaa.

⁹ Nu, -Zezuu tietienya glaa -amu -wa wa 'kienyile, un 'ni 'debhie -gbolu we 'klu -ka wa 'ka 'mi la -Zezuu *tietienya, -we ka gbu -wa, un ka leglizi 'klyie 'wopali. ¹⁰ 'In, sa un mia -zɛɛn da, -Lagɔɔ 'nant nya un mi 'saa. 'In wee c 'nant c nua 'mi 'wu, we 'ni 'wutu bhe: -we ka gbu -wa, lubho un nua, we -zi -Zezuu tietienya weee. We 'ni -amu nu wee lubho, -Lagɔɔ 'nant sua 'mi, 'in na nua we. ¹¹ Nu, we 'ka -amu -zɛoo, we 'ka wamia -zɛoo, -Lagɔgbu -a mia gbada, 'in a ḡwnua -yɔ, mu mia de.

-Lagɔ yi 'yaa -amia 'wubhua tltlunya glaa

¹² Nu, -Lagɔgbu -a gbaa da aun -yla, -a neɛ aun -yla Klisti ka 'wusɔ tltlunya glaa. 'In sa amiaa lu -nyuma -bhlo -bhlo 'ka gba tltlunya 'ni mneni wa 'ka tltlie lu 'wusɔa? ¹³ We -ka nu, tltlunya'a -sɔ 'wu tltlie lu, -zugba Klisti 'ni tltlie lu 'wusɔ. ¹⁴ We -ka nu, Klisti 'ni tltlie lu 'wusɔ, -zugba -Lagɔgbu -a gbaa da aun -yla, gbu -kpua -wa. 'In amiaa dluzuzve mi 'yaa gbu -kpua nya. ¹⁵ We -ka nu, tltlunya'a -sɔ 'wu tltlie lu 'piɛn nu, -zugba -Lagɔ -a zulu yo -yɔ. -We ka gbu -wa, -a ka gba nu, -Lagɔ ka Klisti 'wubhu tltlie lu. 'In -zugba c 'ni we lɛnu. ¹⁶ We -ka nu, tltlunya'a -sɔ 'wu tltlie lu, -zugba Klisti 'ni tltlie lu 'wusɔ. ¹⁷ We -ka nu, Klisti 'ni 'wusɔ tltlie lu, amiaa dluzuzve mi klo nya, -zugba a mi -slɔ mnɔda amiaa gbunyii lu. ¹⁸ We -ka 'sa -mi, -wa weee tlia, -zugba wa mi

Klisti 'wu, -maa ka mno. ¹⁹ We -ka nu, dudu -muni -gusu 'pipee -bhlogbooo 'gbu, -a di Klisti dli 'wu, -zugba nyazunya -a -mia bhabha nyuma weee nyidi.

²⁰ Nu, Klisti ka 'wuso tilitunya lu, gbuzonu -wa. Klisti -saa 'wu tia tilitunya glaa 'bhie, tilitunya toba 'kaa 'wuso tilitie lu. ²¹ Nu, sa tilitie yia la nyume yabhloo gbegbeun, 'sa -bhloo 'de tilitunyaa 'wusosue tilitie lu yia la nyume yabhloo gbegbeun. ²² Sa nyuma weee -wa nea *-Adan -yo la, wa tia, 'sa -bhloo 'de nyuma weee -wa nea Klisti -yo la, -maa yia 'yliyogagie 'yia. ²³ Nu, -o -ka -mi o ka onu -galida, Klisti -galia nyuma weee 'yu, Klisti -saa 'wu tia tilitie lu. -Muu 'bigu, -wa -wa Klisu -nu, zli o yia yia, -maa yia tilitie lu 'wusoo o 'bi teun. ²⁴ -Muu 'bigu, dudu yia labhua: zuzu 'nyuuu nyumaa -gugalie klaa, we se klaa, we -yo we 'tite, Klisti yia we 'de weee lasaa, 'in nyumaa 'wlulapilie o yia Dide -Lago yoo 'nyea. ²⁵ We mi nu, Klisti pili nyuma 'wlu la tikli, 'in -Lago 'ka o tonyuma lu, 'in o 'ka wa o bhv zo laslulu. ²⁶ Nu, tonyumee 'wubholonuu -o -Lago 'kaa lasa, mu -wa tilitie. ²⁷ Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wue:

«-Lago ka o bhv zo -lu weee laslulu.»

'In -we mia tikli, mu -wa nu, -Lago -o slulua Klisu bhv zo wee -lu weee la, -moo 'ni wee «-lu weee» glaa -mi. ²⁸ Nu, -Lago -ka Klisti zo -lu weee laslulu, 'in -Lago 'Yu -o -Lago slulua -lu weee zo la, 'in -moo slulua -moo 'de -Lago zo la. Sane 'sa -Lago yia -lu weee 'wlulapilia kpeen kpeen.

²⁹ Nu, nyuma -tolua gbaa wa batizee wa tilitunyaa 'bi 'wu, lee -lu wa 'ka we 'wu 'yia? We -ka nu, tilitunya'a -so 'wu tilitie lu gbuzonu sa, lee -lu ka 'gbu waa nyuma -mani gba wa batizee wa tilitunyaa 'bi 'wua?

³⁰ 'In -amia, lee -lu ka 'gbu -a pali -amiaa 'de 'yiv nyume -bha -lu 'yu bhla weee nya? ³¹ Bhelian, in mi tilitie 'yu 'yil weee zli. Na 'de na ylimania amiaa 'gbu -amiaa -Kanyo -Zezu Klisti 'wu: we 'dee 'gbu na gba 'saa. ³² We -ka dudu -gusu -lii 'yiyee 'gbu, in yi tu gv -fliinuma nya Efezigbe nukple, lee -lu in 'ka we 'wu 'yia? We -ka nu, tilitunya'a -so 'wu tilitie lu, 'in -a gbaa nyuma toba 'bhisae:

«-A li, -a 'ma, nu,

cızı tla -a yia.»

³³ A zu amiaa 'de 'yliyɔ, nu, «'talea 'nyii kwaa nyume gbonyuu lenve lu.»

³⁴ A yili amiaa 'de 'wɔ lu, sa we nania 'yli, 'sa. 'ln a 'na nɔvɔ gbonyuu le -ni. Nu, aɔn glaa nyuma tɔlva 'ni -Lagɔ -yi. -We na gbaa da, amiaa zɔbhaligbu -wa.

Ku -sɔa 'wɔ tɔltɔle lu, sa we mia?

³⁵ 'ln nyume yabhlo yia layibhaae: sa tɔltɔnya 'ka 'wɔsɔ tɔltɔle lva? 'ln ku -mɔmɔ wa 'ka -ka? ³⁶ -Gɔwɔtɔnyɔ, -in pupalɔ -sɔ 'wlukɔvɔn la, -in 'ni we 'ji -yi nu, -lu -na glva, we ka tɔtɔ 'bhie, we mia. ³⁷ -Luu 'ya -kpva -na glva, -de 'mɔnyaa, -de glɔglɔ -luu 'ya -putuu, mɔ -wa, we 'ni -we mia 'cɔn, 'mɔ -na glv. ³⁸ -Mɔv 'bigv, ku -we nania -Lagɔ dɔdɔ, 'mɔ ɔ nyea glɔglɔ -lu. 'ln -luu 'ya -we -ka -mɔ -mɔv ka -mɔv 'deɛ ku. ³⁹ 'Yliyɔgalu weɛ 'ni yɛɛ -bhlo -ka: nyuma ka -maa nɔv yɛɛ sa, 'in nɔma kaa -mɔv nɔv yɛɛ sa, 'zianya ka -mɔv nɔv yɛɛ sa, 'in zibhinya kaa -mɔv nɔv yɛɛ sa. ⁴⁰ Yalɔ -lii ku mɔ 'ya, 'in dɔdɔ -gv -lii ku mia. Yalɔ -lii 'ylinanɔ ka we 'deɛ sa, 'in dɔdɔ -gv -lii 'ylinanɔ ka -mɔv 'deɛ sa. ⁴¹ 'Ylɔv 'pɔpɔv mɔ we 'deɛ sa, 'cɔv lɔlɔ mɔ we 'deɛ sa, -zɛlɔ lɔlɔ mɔ we 'deɛ sa, 'in 'debhie weɛ -zɛlɔ glaa we lɔlɔ zizli 'wɔ.

⁴² 'Sa -bhlokpade we mia tɔltɔnyaa tɔltɔle lɔv 'wɔsɔ gbv nya. Nyume -ka tɔtɔ wa -ka ɔ 'bhlu, zen ɔ zɛan, da ɔ -ka 'wɔsɔ tɔltɔle lu, ɔ ku lolu 'nɔa 'masleen tɔtɔ yi. ⁴³ Wa -ka ɔ 'bhlu, ɔ 'ni -lu yabhlogbɔɔ. 'ln da ɔ -ka 'wɔsɔ tɔltɔle lu, 'ɣnɔmɔnie 'kadɔ nya ɔ sɔa 'wɔ. Wa -ka ɔ 'bhlu, ɔ 'ni 'tɔtɔ yabhlogbɔɔ 'wɔ -ka. 'ln da ɔ -ka 'wɔsɔ tɔltɔle lu, 'tɔtɔ yea ɔ. ⁴⁴ Wa -ka ɔ 'bhlu, -zugba dɔdɔgbv -nyumɛɛ ku wa 'bhlua, 'in ɔ -ka 'wɔsɔ tɔltɔle lu, Zuzu 'Pɔpa nyea ɔ 'yliyɔgagie. Dɔdɔgbv -nyumɛɛ ku mɔ, 'in ku -we Zuzu 'Pɔpa nyea 'yliyɔgagie, -mɔv mɔ 'yaa. ⁴⁵ Nu, we mɔ celɔda -Lagɔsɛbhe 'wɔvɛ:

«Tɔa -nyume -Adan -zɛa dɔdɔgbv 'yliyɔganyɔ.»

'ln -Adaan 'wɔbhlolunɔ -zɛa zuzu -we wlaa 'yliyɔgagie. ⁴⁶ Nu, we 'ni ku -we Zuzu 'Pɔpa 'nyea 'yliyɔgagie -mɔv yi tɔtɔ, dɔdɔgbv 'yliyɔganyɔ yia tɔtɔ, -mɔv 'bigv ku -we Zuzu 'Pɔpa 'nyea 'yliyɔgagie yia lugada. ⁴⁷ Nu, bla nya -Lagɔ nɔa

tia -nyume le, 'un nyumee 'sonu mia, yali -moo 'bhua. ⁴⁸ Dudugv -nyuma 'wlv nyume -Lago nua le bla nya mo, 'un yalinyuma 'wlv nyume -o 'bhua yali mo.

⁴⁹ Sa -a -yo dudugv -nyume -o -Lago nua le bla nya 'wuwlvva, 'sa -bhloo 'de -a -yo nyume -o 'bhua yali yi 'yaa 'wuwlvva.

⁵⁰ Bheliaun, -we na gbaa mu nu: nyumee dudugv -ku kaa yice -yo 'puon 'wu, we 'nu mneni we 'ka -Lagoo nyumaa 'wlulapite zo pla. 'ln -we 'kaa tli, we 'nu mneni we 'ka -we'e tliaa 'bu li.

⁵¹ -Sleen, zizelu yabhlo na yia aun -yla 'bhlesaa: -a 'de weee 'nia tlia yi, nu, -a 'de weee ku wa yia 'bhitia. ⁵² Nu, le we yia nua sa slvi, 'yli kapie 'bhisa, 'wobhlolu -leglee gba zli. Nu, wee legle -ka gba, 'un tilitunya soa 'wu tilitie lv, -maa -putu'u tli 'masleen, 'un -amia, -amiaa ku bhitia. ⁵³ We mi nu, ku -we 'kaa zen, we -ze ku -we 'na 'kaa zen, 'un ku -we 'kaa tli, we -ze ku -we 'na 'kaa tli. ⁵⁴ Nu, ku -we 'kaa zen, we -ka ku -we 'na 'kaa zen -ze, 'un ku -we 'kaa tli, we -ka ku -we 'na 'kaa tli -ze, -zugba -we -Lagosebhe gbaa we ka gba:

«Tlitie ka labvu,

'un -Lago ka tilitie lu kpeen kpeen!»

⁵⁵ «'Oo tilitie, da -na tuv lulue minia?

'Oo tilitie, da -na tu -gu kpee minia?»

⁵⁶ Nu, tilitiee nu tu -gu kpee mia, gbonyuu -wa, 'un Moizu tite mia, mu -wa gbonyuuu 'tute.

⁵⁷ Nu, -a 'pa -Lago fuo, o 'gbv -a yia tu lu, -amiaa -Kanyo -Zezu Klisti 'wu.

⁵⁸ We 'gbv, na bhelia -zonu, a 'temani 'wu, 'un a 'yiligbe gege, a 'ka Nyumaa -Kanyoo lubho nu 'yli weee nya, -guladolue nya. 'ln a -yi we 'ji nu, Jejitapee lubho -we a mia nuda, we 'nia 'wutva yi bhe.

'Gwezi wa -saa wa 'ka *-Zeluzalemuv -Lagonyuma 'nye

16 ¹Gwezi wa -saa wa 'kaa *-Zeluzalemuv -Lagonyuma 'nye, we gbv na yia -sleen da gbaa. Sa un gbaa we -Galasiii leglizunya -yla, amia nu 'ya 'sa we. ² Mu -wa nu, dimasi weee nya, -o -ka -mi o zo o 'de -gbe

'gwezi la, sa ɔ yia. Nu, wa 'na wɔlv 'mɪ un -ka nyini 'bhie, wa 'ka we -sa -ni.

³ Da un -ka amɪaa -gbe nyini, nyuma a -saa -bha, 'ma na yia tiea 'sɛbhe nya kwɛɛ amɪaa wlawlalu nya -Zeluzalem. ⁴ We -ka -mɪ nu, na 'de -yɔ wa mɪnɪ 'ya -mɔ ni, 'un na -yɔ wa mɪnɪ.

-Li Pɔlv 'kaa lenu we gbu

⁵ In -ka Masedvanti -dɔdɔ 'wɔdɪ 'bhie, na yia amɪaa -gbe. (Nu, Masedvanti -dɔdɔ -gu na yia 'plɪta.) ⁶ In mneni un 'ka amɪaa -gbe -tv 'yɪ sanumɛ, -de na yi amɪaa -gbe tvɔ 'debhie, 'in ŋwɔtɔlyibhla 'ka 'plu. 'Bhie, mɔ un mɪa mɪnɪda, a 'ka -mɔ 'mɪ yoo kwa. ⁷ Nu, un 'nɪ 'yɪbha, un -ka 'plɪda -mɪ, un 'ka aɪn 'yɪ bhe, un 'yɪbha un 'ka amɪaa -gbe ladɪ 'yɪ sanumɛ nya, -zugba -Lagɔ -ka we -yɔŋwɪnɪ.

⁸ We mɪ 'sa 'bhie, un 'yɪbha un 'ka -slɔ Efɛzɪgbe nukplɛ -tv tɪklu, 'in *Pantɪkɔtvɔ 'yɪ 'ka nyini. ⁹ Nu, 'yoo ka 'mɪ -yla -kalt sɔ weɛ lɔ, un 'ka lubho 'kadɔ nɔ. 'Un na tonyuma -zu 'wɔ.

¹⁰ Timotee -ka amɪaa -gbe nyini, a kpa ɔ 'nanvɔ, 'un ɔ 'ka we 'jɪyɪbheli aɪn nyɪdɪ nu, a ka ɔ 'lakpasu kpa. Nu, Nyumaa -Kanyɔɔ libho ɔ nua -amɪ 'bhisa.

¹¹ Nu, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'na tlili ɔ 'ylila -nɪ. A -sa ɔ 'wɔ, a 'ka ɔ yoo kwa -dlɔɔ, 'un ɔ 'ka na -gbe nyini, nu, un mɪ ɔ wɔda, ɔ -yɔ bhelia.

¹² Nu, we -ka -amɪaa bheli Apɔlvɔ, un ka ɔ 'dɪzɔ duun ɔ 'ka amɪaa -gbe mɪnɪ bhelia tɔlvɔ nya, 'un ɔ 'nɪ we -yɔŋwɪnɪ 'mɪnɪnɪ, ɔ 'ka bhla -mɪnɪ nya amɪaa -gbe mɪnɪ. Nu, da ɔ -ka bhla 'yɪ, -mɔ ɔ yia mɪnɪ.

'Dɪzɔwɛɪ -yɔ fusawɛɪ 'wɔbhɪlɔlɔnɔ

¹³ A zɔ amɪaa 'de 'yɪyɔ, a zɔ dɪ gege, a -zɛ dlɛtɛlɔnya, a 'tɛmɪnɪ la.

¹⁴ A nɔ gbu weɛ le zekalɪdɪ nya.

¹⁵ Bheliɪn, gbu yabhlo na yɪbhali 'yaa aɪn. Amɪaa 'de -yɪ we 'jɪ nu, Sitefanasi -yɔ ɔ -budɪŋwɛɛ -nyuma plaa -Lagɔ tɪa Akai -dɔdɔ -gu, 'un wa yia wa 'de nya -Lagɔlubhoo nɔnɔvɛ bhli, -Lagɔnyumaa zɔzɔnɔvɔ 'gbu. ¹⁶ We 'gbu, nyuma

mia wa 'bhisa, a zu wa 'nuṛwe, 'in -wa -yɔ wa nva lubho -bhlo, a zu 'ya -maa 'nuṛwe.

¹⁷ Da Sitefanasi klaa, Fɔtunatusi klaa we -yɔ Akaikusɪ yia na -gbe, -mɔv ka 'mɪ 'mɔna 'wɔla, da a 'niɑ -bha -mɪ, -we in 'niɑ -ka, 'in wa yia 'mɪ we 'nye amɪaa 'bɪgɔ. ¹⁸ Nu, wa ka na dɪ lapali, sa wa palta amɪaa 'dɛɛ dɪ la, 'sa. A yibheli 'sasɔkpa -nyuma 'ɲɪkwali sɛɛ.

¹⁹ Leglizɪnya mia -Azii -dɔdɔ -gɔ, wa nɛɛ, wa -sa aɪn fɔ. Akilasɪ klaa, Plisɪli klaa, we -yɔ leglizɪ -we gbelia 'wlu wa -budu zɔ, wa nɛɛ, wa -sa aɪn fɔ bhabha Nyɪmaa -Kanyɔɔ 'ɲɪ nya. ²⁰ -Lagɔbhelia weee mia -seli, wa nɛɛ, wa -sa aɪn fɔ. A sɪsali fɔ, 'in a gbɔgbɛli bhelia -yɔ bhɔlɔa 'bhisa.

²¹ Amɪaa fɔsawɛli -amɪ Pɔlv cɛli na 'dɛɛ sɔ nya.

²² Nu, nyɪmɛ -ɔ Nyɪmaa -Kanyɔ 'nɪ dɔdɔ nani, mɛ mɪ ɔ -nɔ nya. Malanata!^b

²³ Nu, Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu ɲwana aɪn 'nyu la. ²⁴ In -kali a 'de weee zɛ -Zezu Klistɪ 'wɔ.

^b16.22 Malanataa ji -wa «-Amɪaa -Kanyɔ, -in yil», alamuwɛli 'wɔ.

'Sebhεε 'sɔnu Pɔlu 'paa Kolenti -nyuma yoo

-Lagɔnyuma -wa mia Kolentigbe 'wu, 'sebhεε 'sɔnu -we *Pɔlu 'paa wa yoo, mu -wa. Pɔlu tta -sebhε ylia Kolenti -Lagɔnyuma, tɔlva yia 'cε 'pa, 'in tɔlva yia -maa dli 'bhiti, 'in -maa yia -maa 'dε -Lagɔ yoo 'nye 'nanuu. Wee 'sebhεε 'sɔnu ɔ 'paa yoo, ɔ nεε -muu nukple nu, ɔ dli menɩ -we ka gbɩ -wa, tɔlva 'yibha wa 'ka nɔ tiklu. 'In ɔ yi 'yaa celi -wa 'paa 'cεε gbεgbεun, ɔ 'ka ɔ 'dε gbɩ 'wlu -sa.

Fɩsawelt

1 ¹-Amɩ *Pɔlu, -ɔ -wa -Zezu *Klisu *tietienyɔ -Lagɔɔ dumagbu nya, -amɩ -yɔ -amɩaa bheli Timotee 'sɔ, -amɩaa celta -Lagɔɔ *leglizɩ mia Kolentigbe nukple 'sebhε 'wu, we -yɔ 'ya -Lagɔnyuma weee -wa mia Akai -dudu -kpabbie -gu. ²Nu, -amɩaa Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisu ŋwana ain 'nyu la, 'in wa 'nye ain 'wɩtɩtɩve -dlɔɔ.

Pɔlu paa -Lagɔ fuo

³-Lagɔ -ɔ -wa -amɩaa -Kanyɔ -Zezu Klisu Dide, -ɔ -wa nyazɩdli -ka -Lagɔ -yɔ -belu -pa -Lagɔ, -a -mnunɩ ɔ 'ŋnu! ⁴-Amɩaa dli ɔ palta -belu -yɔ, -amɩaa siaste weee 'wu, 'in -wa mia siaste weee lu 'plɩlɩda, -a 'ka -maa dli -belu -yɔpalte kwεyɔmnɩnii 'gbɩ. Sa -Lagɔ palta -amɩaa 'dεε dli -belu -yɔ, 'sa. ⁵Nu, sa -a sia duun Klisu 'gbɩ, 'sa -bhlokpade Klisu palta -amɩaa dli -belu -yɔ bhabha. ⁶Nu, -a -ka siada -mi, amɩaa dli -belu -yɔpalte -yɔ amɩaa gbɩwɩbhɩbhɩvee gbɩ -wa. 'In -Lagɔ -ka -amɩaa dli -belu -yɔpalɩ, amɩaa dli 'ka wɔtɔɔ gbɩ -wa, 'in siaste

-we 'wú -a mia, a 'ka we 'wlu zɔ ladi dltie nyaa gbu -wa. ⁷-A di aun dli 'wú gege, -we ka gbu -wa, -a -yi we 'ji nu, a mi -aun nya siada, 'in 'sa -bhlokpade -Lagɔ yia -a -yɔ aun 'sɔɔ dli -belu -yɔpalia.

⁸Bheliain, siaste 'kadu -we lu -a 'plilia -Azii -dudu -gu, -a 'yibha nu, a yibheli we 'ji: we 'gba wɔlu 'wú, we -zili -aun ŋwe la, 'in -a yia -amiaa 'pupue dli -sa. ⁹We mi -aun dlu nu, tlia -a yia, 'in -amiaa gbusloluee gbu -wa. -Delee -a yi 'masleen -amiaa 'de dli 'wɔdi, nu, -Lagɔ -ɔ bhua tltlunya 'wú tltlie lu, -a 'ka ɔ 'debhlogbɔɔ dli 'wɔdu 'gbu. ¹⁰Nu, -Lagɔ -saa -aun sanɛɛ -sɔkpa -tltlie kwɛɛ, 'in mɔ yi 'yaa -aun wee tltlie kwɛɛ -saa. Cɔn, 'mɔ -a dia dli 'wú nu, mɔ yi 'yaa -aun we kwɛɛ -saa. ¹¹'In amia 'ya, -yɔ a yia -aun bea -Lagɔbhuhoe nya, -amiaa 'gbu. Nu, nyuma duuun -Lagɔbhuhoe welu 'gbu, -Lagɔ yia -aun 'nanu 'wonva yia, 'in nyuma -duun yi 'yaa -Lagɔ fuo 'paa -amiaa 'gbu.

Pɔlu mi ɔ 'de 'wugoda

¹²Gbu -we 'wú -a 'kaa -amiaa 'de 'ylimani mu nu, -amiaa dli mi we dayilu nya nu, -amiaa nɔnɔbhu mi -mɔwɔluda, 'in we 'snaa 'wú duduɔ -nyuma weee gbegbein, 'in we mi 'ya 'sa 'debbie amiaa gbegbein, sa -Lagɔ 'yibhaa. Nu, we 'ni nyumɛɛ gbuyiloo sɔlu, -Lagɔɔ 'nanu sɔlu -wa. ¹³Nu, 'sebhɛ -a cɛlia da aun 'wú, we 'ni -putu -ka, -we a zɛlia de, 'in a nua de 'wula, mu -wa. 'In un di we dli 'wú nu, -we mia da, 'wú a yia we lanva kpɛɛn kpɛɛn. ¹⁴A -yi -sleen we 'ji -sɛle nu, -amia mi amiaa 'ŋni -yɔmnunɔ nya nya. 'In 'sa -bhloo 'de amia yi 'yaa -amiaa -nu nya -mia, -amiaa -Kanyɔ -Zezuu yiyizli.

¹⁵-We ka gbu -wa, un di wee gbu -minɔ dli 'wú tɛun 'gbu, un 'yibha yaa un 'ka amiaa -gbe mni tia, 'in -Lagɔ 'ka aun 'nanu -zakpa 'sɔ 'wunu. ¹⁶'In 'yibha yaa un 'ka amiaa -gbe 'plili, 'in un 'ka Masedvanɔ -dudu -gu mni, un -ka Masedvanɔ 'bhu, un 'ka amiaa -gbe luyi, 'bhie a 'ka 'mi yoo kwa, un 'ka Zudee -dudu -gu mni. ¹⁷Nu, gbu -we un pupalia un 'ka lenu, 'lee un 'ni we -gu 'wlukusun lapupalu? 'In, un -ka gba gbu -minɔ na nua le, na 'deɛ dumagbu nya na nua we le 'cɛ yi? 'In un 'ka gba -gba -bhlo 'wú «un», 'in «-inna» yi? ¹⁸Nu, gbu -a gbaa da aun -yia, -Lagɔɔ 'de -yi we 'ji sazɔnu sa nu, we 'ni «un» -yɔ «-

unnya» -a gba -gba -bhlo 'wu. ¹⁹ Nu, -ami klaa, Siliven^a -yo Timotee klaa, -Lagoo 'Yu -Zezu Klisti -o ka gbu -a gbaa ain -yla, o 'ni «un» -yo «-unnya». «Un» o -mia 'komsu! ²⁰ Nu, -li weee -Lago gbaa o 'ka nyuma 'nye, -Zezu Klisti -wa we «un», 'in oo -Zezu Klisu 'hni nya, gbaa -a yia «*-Ament!», -zugba -a mnuni -Lagoo 'hni. ²¹ Nu, -Lagoo de suslolua -a -yo ain 'wu tenyi tenyii Klisti 'wu. 'In mo 'hwnaa -ain, -a 'ka o lubho nu. ²² -Lago zva -amtaa yibhelida o 'hni nya, 'in o yia -amtaa dli zo Zuzu 'Pupa zo -amtaa pui palte 'bhisa. 'In -li o zva la, o 'ka we -ain 'nye, oo Zuzu -wa we tianu.

²³ -Lago in 'bhua 'wu na gbodayinyo nya, in -ka yotobhu o 'bha 'mi. In 'ni 'yibha in 'ka ain sialu 'gbu, in 'nia Kolenti lubhiti. ²⁴ -We a 'kaa dli -gu zo, -a 'ni -gba a nu we le -gla nya. Nu, amtaa dli zozve 'te 'wu, 'in -a 'yibha -a 'ka ain -yobe amtaa 'muna 'ka -gwoalaylimani.

2 ¹ In nee na 'de nyae, in 'nia amtaa -gbe lubhiti, in yi amtaa dli sumani lu. ² Nu, -ami -ka amtaa dli sumani, nyoo mnene o 'ka na dli namania? -Wa -bhloo de ka dli in sumania ma -wa! ³ 'Sebhe in celta da ain 'wu, we ji -wa nu, in 'ni 'yibha in -ka amtaa -gbe nyini, nyuma -wa 'ka yaa na dli namani, 'in -maa 'ka na dli sumani. In di we dli 'wu nu, na 'muna mi a 'de weee 'muna nya. ⁴ Cun, dli sulo -yo dlube, we -yo 'mo nya 'yliya 'wu in celta zlume 'sebhe -muni ain 'wu. We 'ni amtaa dli sumanee gbu, nu, sa in -kalia amtaa ze a 'ka we 'jiyibhelii gbu -wa.

A ti gbonyuu -lenonyoo -yogbu 'wu

⁵ Nu, nyume yabhlo -ka dli -sumani gbu lenu, we 'ni na 'debhloo dli o sumani, nu, a 'de weee dli o sumania. -A 'na pal gbu -gu -ni, amtaa lonyuma talua dli o sumania. ⁶ Gbu -we amtaa lonyuma duun -slolua oo sanee -sokpa -nyume -moni, -muv nani sa 'yli, we -tu sa. ⁷ We 'gbu, -sleen, a ti o -yobhu 'wu, 'in a 'pa o 'kvayli, -delee o dli yi sumani bhabha, 'kva yi o 'yililawla tootoo. ⁸ We 'gbu, in nee ain -ylae, a -slolu we o 'klu nu, a -kalt o ze. ⁹ -We ka 'gbu in

^a 1.19 Silast.

yia aun 'wocelt mu ni: la un ylaa aun, un 'ka we -yɔɔɪ, -de gbu weee in mia aun -sloluda, a ka lamnazi, 'in a 'ka we 'nɔɔwɛ zuu. ¹⁰ Nu, a -ka nyume yabhloo -yɔɔgbu 'wɔti, 'in -amɪ na ti 'yaa -mɔɔ -yɔɔgbu 'wu. 'In, we -ka gbuzɔnu -sa in ti -lu yabhloo -yɔɔgbu 'wɔoo, amɪaa 'gbu in yia we 'wɔti Klisi 'yu, ¹¹ -a yi *-Saatan 'yitide we yi -aun -gɔgali. Nu, -amɪaa 'dɛ -yi we dli 'wɔnyini -gbunya.

Pɔlu mi Tloasi

¹² Da un nynia Tloasiɔbe nukple, in 'ka Klisi gbuzɔnu gbu gba, Jejitape yia 'mi 'yoo 'nye in 'ka -mɔ lubho nu. ¹³ Nu, in 'ni -bha na bheli Titi ylu 'gbu, na dli ka sumani, we 'gbu in yia Tloasi -nyuma weli 'pa, 'in in yia Masedvani -dudu -gu mni.

-Zezu Klisi nyea -aun tɔv lulue

¹⁴ 'In -a 'pa -Lago fuo, nu, mɔ kwaa -aun 'ylɪ weee nya Klisi tɔ -luluee dugba -lilie 'wu. 'In ɔ bhua -aun 'wu -a 'ka Klisi -slolu da weee, nɛɛ 'wlu ɔnɛ -we mneni la da weee. ¹⁵ Nu, -a 'wlv sa wli kaa ɔnɛ -zɔnu, -we Klisi nye -Lago. -A mi we nya, -wa -Lago 'nyea 'pɔpɔɛ glaa, 'in -a mi 'ya we nya, -wa mɔɔa glaa. ¹⁶ Nu, -wa mia mɔɔa, tɪtɪtee ɔnɛ -we nyea nyume tɪtɪte, 'mu we -mia -maa -nu nya, 'in -wa -Lago 'nyea 'yliyɔgagɪɛ, 'yliyɔgagɪɛ ɔnɛ we -mia -maa -nu nya. Nyɔɔ ka gbu -minu lɛnu klɔa? ¹⁷ Nu, nyuma -duun -tɔlvɔ -wa paa -Lagɔweli pɛlv, -amɪa 'ni wa 'bhisa -mi. -We ka gbu -wa, -Lago tiea -aun, 'in -a gbaa ɔ weli gbuzɔnu sa, Klisi lubhonunya 'bhisa ɔ 'dɛ 'yu.

*'Wɔsuslolue loluu lubhonunya

3 ¹ Wee weli -minu ji -wa nu, -amɪaa 'dɛɛ 'ylimantɛ gwe -a di 'yaa yi? Yaayu -amɪaa 'dɛɛ 'ylimantee 'sebhe -a -sloluɔa aun 'klɔ nyuma tɔlvɔ 'bhisa yi? Yaayu 'mu -a -zlalia aun yi? ² Amɪaa dɛ -wa -amɪaa 'sebhe, -we mia celɪda -amɪaa dibhe 'wu, -we nyuma weee mnenia wa 'ka yibheli, 'in wa 'ka zeli. ³ Cɔun, gbuzɔnu -wa, a mi Klisi celɪcelisebhe -amɪa 'paa yoo nya. Nu, we 'ni celɪda -mi 'sebhecelnyu nya, nu, 'yliyɔga -Lagɔɔ Zuzu nya wa celɪa we. We

'ni celida -mi tukpa -boklo -falunya -gu, nyumaa dibhe 'wu we mia celida.

⁴Sanε 'sa -a gbaa, nu, -we ka gbu -wa, -Lagɔ -a dia dli 'wu, Klisu 'gbu.

⁵Nu, -a'a pupali 'wlukusun la nu, -a mneni -lii lenve -amīaa 'de nya. -We weee ka lenve -a mnenia kweyo, -Lagɔ -gbe we bhva. ⁶Nu, mo -zelta -ain *'wusloluwe loluu lubhonunya -zɔnu. We 'nia titee 'sebhε -gbe 'bhv, nu, -Lagɔ Zuzuu -gbe we bhva. Titee 'sebhε mia, 'bha we bhaa, 'in -Lagɔ Zuzu wlaa 'yliyɔgagie.

⁷⁻⁸Wa ka tite celi tukpa -boklo -falunya -gu, 'in -Lagɔ 'ɲnumtee san yia 'mni, wee bhla -bhlokpade nya. 'In *Moizu 'klu mi lida wee 'ɲnumtee san -mnu nyaa 'gbu, *Izlaelnyuma 'ni mneni wa 'ka ɔ yla. 'In -zugba, wee san -mnu 'pla we yia. 'In tite -we ka lubho -wa nyumaa titlie lu kwakwie, -muv -ka 'tla 'ɲnumtee san nya, 'in sa -Lagɔ Zuzuu lubhoo 'ɲnumtee san 'ka -mia?

⁹Nu, tite -we ka lubho -wa nyumaa gbu 'wluɔɔdie, -muv mi yeda 'ɲnumtie 'kaduv san nya. Zuzu 'Pupa -ɔ ka lubho -wa nyumaa nunve tiklu -Lagɔ 'yu, -muv 'ɲnumtie 'kaduv san yia -bha 'wuzia. ¹⁰-A mneni -a 'ka gba nu, 'ɲnumtie ka san lia zlume, we 'ni 'masleen -lu yabhlogboɔ nya -mi desleen 'ɲnumtie 'yu, -muv 'ylilo -zi we 'wuv 'gbu. ¹¹We -ka nu, -lu -we 'kaa 'pli, we ka 'ɲnumtie 'kadu 'yi, -zugba -lu -we mia la 'yli weee nyaa 'ɲnumtie 'kadu 'yli, we -zi we.

¹²Nu, -a di sa -svkpa gbu dli 'wuv 'gbu, -amīaa dli 'te 'wu gege. ¹³Moizu, -ɔ zizea ɔ 'klu 'wu 'naa nya, 'ɲnumtie 'kadu -we -wa 'plipli -lu, Izlaelnyuma yi we labhubhve -yoyi ɔ 'klɔɔ 'gbu, -amīa 'ni -mɔɔ 'bhisa -mi. ¹⁴Nu, wa 'ylimnee'e 'nu gbu 'wula. 'In we 'ka -zeen yli, wa -ka *'wusloluwe svaa 'sebhε zelida -mi, wa 'ylimnee mi 'wuwelida wee 'naa -bhloo 'de nya. Nyume -ɔ -ka ɔ 'de Klisti yoo 'nye, 'in wee 'naa bhva la. ¹⁵Nu, -zeen 'ya, wa -ka Moizu 'sebhanya zelida -mi -bhloo 'de, wee 'naa welta wa dli 'wu. ¹⁶Nu, nyume -ɔ -ka Nyumaa -Kanyɔɔ gbegbein 'bhiti, wee 'naa ka -bha 'bhv. ¹⁷Nu, «Nyumaa -Kanyɔɔ» wa gbaa da, we ji -wa -selie, «-Lagɔ Zuzu», 'in da -Lagɔ Zuzu -ka -mi, 'dεε -yla -mumie mi -bha. ¹⁸Nu, 'naa 'ni 'masleen -a 'de weee 'klu 'wuwelida -mi, Nyumaa -Kanyɔɔ 'ɲnumtie -a mia -sloluda -vligni 'wu 'bhisa. Nu, Nyumaa -Kanyɔɔ -ɔ -wa Zuzu, ɔ

ka -aun 'bhiti, 'in -a 'ka ɔ 'wɔwɔlɔ -zɛ, 'in -a 'ka 'ɲnumntɛ yabhlo 'wɔplɪlɪ 'bhie, -a 'ka 'ɲnumntɛ 'kadu 'wɔ pla 'ya. Nu, lubho -we Nyumaa -Kanyɔ nua, mu mia dɛ.

Mame -nyidanyaa nɔkplɛɛ 'ɲnumnilu

4 ¹ Nyazɪdlɪ nya -Lagɔ 'nyɛa -aun lubho -mɪnɪ, we 'gbu 'kva 'nɪ -aun 'ylɪlawlada -mɪ we nɔda. ² Nu, 'wiemɪgbɔnya -yɔ zɔbhahɪgbɔnya mia, -amia ka -mɔɔnya kwnɛɛ -sa. -A'a nɔ -dawligbu lɛ, 'in -a'a 'bhiti -Lagɔwɛlɪ saputu sa. Nu, -Lagɔgbu -a gbaa sazɔnɔ sa, 'in -a gva la, we 'ka nyuma weɛ dɪ dɔdɔnamanɪ -Lagɔ 'yu. ³ -Lagɔgbu -a gbaa, we -ka nɔ, we mɪ zizɛda nyuma tɔlɔ -yla, -zugba, -wa mia mɔmɔnɔ -yloogblɔ, ma -yla we mia zizɛda. ⁴ Wa'a 'ɲwnu -Lagɔɔ gbu -yɔ, -we ka gbu -wa, dɔdɔ -mɪnɪ -gbu -lagɔ 'nyuu ka wa 'ylimnɛɛ 'lɔlɔ. Klɪsɪ ɔ -wa -Lagɔɔ 'dɛbhieɛ 'wɔwɔlɔ, ɔ 'ɲnumntɛɛ san -Lagɔgbu mnenia la, 'mɔ weɛ -lagɔ -mɪnɪ kulɔa 'yoo, wa yi we -yɔyɔ 'gbu. ⁵ Nu, -a -ka -Lagɔgbu gbada -mɪ, -a'a gba -amɪaa 'dɛɛ gbu, Nyumaa -Kanyɔ -Zɛzu Klɪsu gbu -a gbaa. 'In we -ka -amɪa, -a mɪ amɪaa lubhonɔnya nya -Zɛzuu 'gbu. ⁶ -Lagɔ ɔ gbaa: «Nu, zɪ lɪ nɪkpɪsɛ nyɪdɪ!» mɔ lɪlɪ 'yaa ɔ zɪ -amɪaa dɪ zɔ, 'in ɔ 'ka -aun ɔ 'ɲnumntɛɛ san yɪbhɛlɛ 'nyɛ. Weɛ san lɪa Klɪsɪ 'klɔɔ.

⁷ -Amɪa mia mameɛ -nyidanya 'bhisa, weɛ 'ɲnumnilu ka -aun 'wɔladɪlɪ. 'In wa 'ka we -yɔyɔ nɔ, weɛ 'tɪtɛ 'kadu -mɪnɪ -Lagɔɔ -gbɛ we bhɔa, we 'nɪa -amɪanɔɔ -gbɛ 'bhɔ. ⁸ Wa ka -aun 'tuntnu -amɪaa sɪalɛ nya sɔ weɛ lɔ, 'in wa 'nɪ -aun lawlɪlɪ. -Amɪaa dɪ -su, 'in 'kva 'nɪ -aun 'ylɪlawla. ⁹ Klɪyɛ 'wɔ wa paa -aun, 'in -Lagɔ 'nɪ -aun sɔlɔ lapalɪlɪ. Wa ka -aun dɔdɔ labhɪlɪ, 'in wa 'nɪ -aun lasa. ¹⁰ Nu, 'ylɪ weɛ nya -a bhua -Zɛzuu tɪtɪlɛ 'wɔ -amɪaa ku zɔ, 'in ɔ 'yɪlyɔgagɛ 'ka 'ya we 'dɛ -slɔlu -amɪaa ku zɔɔ 'gbu. ¹¹ Nu, -a -ga 'yɪlyɔ, 'in -a mia 'ylɪ weɛ nya tɪtɪlɛ 'ɲwɛɛ -Zɛzuu 'gbu, 'in ɔ 'yɪlyɔgagɛ 'ka 'ya we 'dɛ -slɔlu -amɪaa tɪtɪlɪ ku 'wɔ. ¹² Sanɛɛ 'sa tɪtɪlɛ nɔa -amɪa 'wɔ lubho, 'in 'yɪlyɔgagɛ 'ka lubho nɔ amɪa 'wɔ.

¹³ Dɪuzɔvɛ -we ka daa *-Lagɔsɛbhɛ gbaaɛ:

«In ka dɪ zɔ, we 'gbu in yia gba.»

'In -amta 'ya, wee dlizuzve -bhlokpade nya, -amta ka dli zo, 'in we 'gbu -a gbaa. ¹⁴ Nu, -a -yi we 'jie, -Lago ɔ 'bhua Nyumaa -Kanyo -Zezu 'wu tltlunya lu, mo yi 'yaa -amta 'wubhua tltle lu -Zezu nya, 'in ɔ 'ka -amta -yo amta 'so ɔ 'de 'klowleli. ¹⁵ Nu, gbu weee -munt -ka -aun ylida -mi, amtaa zuzonuu gbu -wa, 'in -Lagoɔ 'nanu 'ka nyuma duun 'wulamneni. A 'ka 'yli weee nya 'wuzumanu ɔ fuopapie nya, 'in we 'ka -Lagoɔ 'hnu -muntu.

-A no dlizuzve 'wu

¹⁶ We 'dɛɛ 'gbu, 'kua'a wla ci -amta 'ylila. -Amtaa dudv -gu ku -ka labhuda -mi -se -seoo, -zugba, sa zli zlia, -amtaa -Lagoɔ su ze 'lulolu. ¹⁷ Cun, -amtaa desleɛɛn siaste 'ni 'wuwɔlu, 'in we'e -gwle. Nu, -Lagoɔ 'hnumnie 'kadu 'nia bhloluda -ka, 'mu we mnazia la -aun -yla. 'In wee 'hnumnie -munt 'yli bhabha we -zi -amtaa siaste 'wu. ¹⁸ Nu, -amta'a yla -lu -we nyuma yia -yo. -We wa'a 'yia -yo, 'mu -amta ylaa. -We wa yia -yo, we'e -gwle, 'in -we wa'a 'yia -yo, -muv -gwlegwle 'ni bhloluda -ka.

5 ¹ -A -yi we 'ji nu, -amtaa ku mi *'naabudu 'bhisa dudv -gu. We -ka labhu, -Lago ka -aun -budu celɔ yali, wee -budu 'na 'ka labhu, 'in nyuma 'ni we lɛnu wa so nya. ² 'In -sleɛn, -a mi kluda -a 'ka -amtaa dudv -gu -ku -munt 'wu 'tla, nu, -a 'yibha -kpo -a 'ka yali -budu zo pla. ³ Nu, wee yali -budu -munt -ka -aun -gu -mi, -Lago 'na 'ka -aun kpanu nya yli. ⁴ Cun, -a -ka dudv -gu -ku -munt 'wugwleda -mi, klu -a klua nɛɛ 'gba 'kadu zo -a mi. We 'ni nu, 'yibha -a 'yibha -a 'ka -amtaa dudv -gu -ku -munt 'wu 'tla. Nu, -a 'yibha -a 'ka yali ku 'wupla -bana 'bhisa, 'in 'yliyogagie 'ka tltle mna. ⁵ Nu, -Lagoɔ 'degbolu -saa -bha -aun, -a 'ka sa 'bhiti. 'In mo 'nyea -aun ɔ Zuzu, zuzonunya ɔ 'kaa -aun 'nye we tianu nya.

⁶ Nu, -amtaa dli 'te 'wu bhabha 'komuu, 'in -a -yi we 'ji nu, -a -ka dudv -gu -ku -munt 'wu -mi, -zugba -a -tltlv Nyumaa -Kanyo -yola. ⁷ Nu, dlizuzvee solv -a noa, -a'a no -lu -a yia -yoo solv. ⁸ Nu, -amtaa dli 'te 'wu bhabha, 'in -a 'yibha sazou sa nu, -a 'ka dudv -gu -ku -munt 'wu 'tla, 'in -a 'ka Nyumaa -Kanyo kwesi

ladulia mnɩ. ⁹ We 'gbu, -a 'ka ku -mɩnɩ 'wɔ 'tlaoo, -a 'ka we 'wɔ -tuoo, -a 'yɩbha -a 'ka Nyumaa -Kanyɔ dɔdɔnamantɩ tta. ¹⁰ Nu, -a 'de weee yia Klistɩ 'yɩ 'tlaa ɔ 'ka -amɩaa -yɔgbu 'wɔbhu. 'In ɔ -ka -mɩ, da -mɔɔ -gaa 'yɩlyɔ dɔdɔ -gu, -we -mɔɔ nɩa lɛ, -de we zɔzɔnɩ, -de we 'nyuuu, -mɔɔ 'ka 'penɩ 'yɩ -mɩɩ sɔlɔ.

-Lagɔ ka ɔ -yɔ -aɩn 'wɔsuslolu Klistɩ -gu

¹¹ Nu, -we -wa Nyumaa -Kanyɔɔ sɔsɩe, -a -yɩ we 'ji, 'in -a yia 'klɩ -a 'ka nyuma lu. -Lagɔ -yɩ -aɩn kpɛɛn kpɛɛn, 'in in dɩ we dɩ 'wɔ 'ya nu, amɩa -yɩ 'mɩ kpɛɛn kpɛɛn. ¹² -A 'nɩ -amɩaa 'dɛɛ gbɩ lolu gbaa yɩ aɩn -yɩa. Nu, -a 'yɩbha -a 'ka aɩn 'yoo 'nyɛ, 'in a 'ka amɩaa 'de 'yɩlimantɩ -amɩaa 'gbu. 'In -wa 'yɩlimantɩ wa 'de gbɩnya wa yɩa -yɔ 'wɔ, -we 'nɩa dɩzɔgbu nya -mɩ, a 'ka we 'bɩgɩpaltɩ sayibheli wa -yɩa. ¹³ We -ka nu, -a mɩ -gɔwɔtɩnya nya, -Lagɔ -yɩa -wa, 'in -a -ka 'wɩlugɔcɩan nya -mɩ, -zugba amɩa -yɩa -wa. ¹⁴ Nu, Klisɩ -amɩaa zɛkalɩe ka -aɩn ŋwɛlazɩli, -amɩa -yɩ we 'ji nu, nyɩmɛ -bhlogbɔɔ ka tɩɩ nyuma weee 'gbu. We 'gbu nyuma weee ka tɩɩ. ¹⁵ Nu, ɔ ka tɩɩ nyuma weee 'gbu, 'in -wa -gaa 'yɩlyɔ, -maa 'nɩ 'masɩɛn 'yɩlyɔgɩ -maa 'de -yɩa, nu, Klistɩ ɔ tɩa, 'in ɔ yia 'wɔsɔ tɩɩɩnya lɔ wa 'gbu, mɔ -yɩa wa -gaa 'yɩlyɔ.

¹⁶ We 'gbu -a'a 'bhu 'masɩɛn nyɩmɛ yabhlogbɔɔ 'wɔ dɔdɔgɩ -nyumaa sɔlɔ. 'In zɩmɛ -a ka Klistɩ 'wɔbhu dɔdɔgɩ -nyumaa sɔlɔ, -sɩɛn -a 'na 'ka ɔ 'wɔbhu -mɩɩ sɔlɔ. ¹⁷ Nyɩmɛ -ka Klistɩ 'wɔ -mɩ, ɔ ka nyɩmɛ lolu -zɛ. Gbɩ 'cɩnnya ka 'plɩ, gbɩ weee ka gbɩ lolu -zɛ. ¹⁸ -Lagɔ ɔ suslolu -a -yɔ ɔ 'de 'wɔ Klistɩ -gu, ɔ -gbɛ gbɩnya -mɩnɩ bhɩa. 'In mɔ 'nyɛa -aɩn ɔ 'de -yɔ nyuma 'sɔɔ 'wɔsuslolu -lubho. ¹⁹ Nu, Klistɩ 'wɔ -Lagɔ 'plɩɩa, 'in ɔ mɩa ɔ 'de -yɔ dɔdɔgɩ -nyuma 'sɔ 'wɔsusloluda. ɔ 'nɩ wa gbɩnyuu yɩa. 'In ɔ yia -aɩn ɔ 'de -yɔ nyuma 'sɔɔ 'wɔsuslolue wɛlu gbanya 'wɩnɩ.

²⁰ Nu, Klisɩ 'ŋnɩ nya -a bhɩa wɛɩ 'wɔ, nɛɛ -Lagɔɔ de mɩ aɩn lada -amɩaa ŋwɛ nya: amɩa -a bhɩbhoea Klisɩ 'ŋnɩ nya, a ŋwɩnɩ a -yɔ -Lagɔ 'sɔɔ 'wɔsuslolue gbɩ -yɔ. ²¹ Klistɩ 'nɩ gbɩnyuu yabhlogbɔɔ lɛnɩ, 'in -Lagɔ yia -amɩaa gbɩnyuuu 'gba ɔ 'wɩ dɩ, 'in -a 'ka ɔ 'wɔ nyuma tɩklɩ -zɛ -Lagɔ 'yɩ.

6 ¹-Amia -yɔ -Lagɔ sɔ nua lubho dabudub 'gbu, -a zua aun 'di nu, 'nanɪ a
yia -Lagɔ kwɛɛ, a 'na -nyumonu we la -ni. ²Nu, -Lagɔ nɛɛ:

«Bhla -we nya un mia 'nanɪ nuda,

un ka -mɪ yukwli pɔlv.

Gbuwubhu bhla,

un ka -na -wawuyi.»

Nu, -Lagɔɔ 'nanu -yɔŋwnu bhla ni -slɛɛn. 'ln 'yɪlɪ -we nya nyime 'kaa gbu
'wubhu, mu ni.

³-A 'ni 'yibha -a 'ka nyime yabhlogbɔɔɔ mɔɔmɔɔgbu lɛnu gbu yabhlogbɔɔ
'wu, wa yi -Lagɔɔ lubho -a mia nuda da gbunyuu gba. ⁴'ln gbu weɛ 'wu, -a
slolua we nu, -a mɪ -Lagɔɔ lubhonunya 'dɛgbolu nya. Sanɛɛ 'sa -a dilua
laylagbu -duun ni 'wlu zɔ la dlɪtɪ nya: saste klaa, gbunyuu -amɪaa ylɪylɪ -yɔ
-amɪaa lawlalɪgbunya klaa, ⁵-amɪaa bhɪtɪ klaa, -amɪaa -kasɪ 'wɔpape klaa,
nyumaa -zlo yia -aun -yɔwɔsɔlv, -a yia libho 'tɪtɪ nu, 'un wa yia -aun 'yɪlaakple
-gueli, wa yia -aun ŋwɔ 'bhali. ⁶-Slolu -a slolua we nu, -a mɪ -Lagɔɔ
lubhonunya nya, -amɪaa -mɔwɔwɔlvɛ klaa, -amɪaa -Lagɔgbu yilo klaa, -amɪaa
dlɪtɪ klaa, -amɪaa zuzɔnɔv lɛnɛ klaaa sɔlv. 'ln Zuzu 'Pɔpaa lɛnɔgbu -yɔ
-amɪaa nyimɛɛ zekalɪdlɪ tklu klaa, ⁷gbuzɔnɔv gbagbɛ -yɔ -Lagɔɔ 'tɪtɛɛ sɔlv.
Nu, -we mia tklu -Lagɔ 'yɪliya 'wu, 'mu -a bhua 'wu -amɪaa tugv -li -yɔ -amɪaa
-guladolɪ -li nya. ⁸Wa -ka -aun 'ŋɪnkwalɪda -mɪ, 'un wa bhali 'yaa -aun zɔ. Wa
-ka -amɪaa daa gbunyuu gbada -mɪ, -zugba wa gba 'yaa -amɪaa daa gbuzɔnɔv,
wa yɪ -aun yocɪan 'bhisa, 'un -zugba gbuzɔnɔv -a mia gbada. ⁹'Wu wa bhua -aun
nɛɛ wa 'ni -aun -yɪ, 'un -zugba wa 'de weɛ -yɪ -aun kpɛɛn kpɛɛn. 'Wu wa bhua
-aun nɛɛ nyuma mɪ tlɪda, 'un -zugba -a -ga 'yɪliɔ sazɔnɔv sa. -Kasɪ 'wu wa paa
-aun, 'un wa'a 'bha -aun. ¹⁰-Amɪaa dlɪ wa sumania, -zugba -amɪaa dlɪ mɪ 'muna
'wu 'yɪlɪ weɛ nya. Wamɪa dlɪ, bobabhanya -a -mia, -zugba -a pa nyuma duun
'ŋɪnmɪɛ -gv. Wamɪa dlɪ, -a 'ni -lu yabhlogbɔɔ -ka, -zugba -a ka -lu weɛ
gbuzɔnɔv sa.

¹¹ -Amiaa 'talea Kolenti -nyuma, -a ka ain -yla gbuzɔnu gba, 'un -a yia dli 'wukali 'kadɔv ain -yla. ¹² -A 'ni -amiaa dli 'wukla ain -yla, amia klaa amiaa dli 'wv -amiaa gbeɓɓein. ¹³ Nu, gbu na gbaa ain -yla nɛɛ na 'yua a -mi, a nu -amia 'bhisa, a -kali amiaa dli 'wv 'kadɔv -ain -yla!

A vla gbonyuu gwe

¹⁴ Nyuma -wa'a ɲwnua -Lagɔɔ gbu -yɔ, a -yɔ wa 'na suslolu 'wv, 'un a 'ka wa nya lubho nu dabɔdu -ni. 'Lee, -we mia tiklu mnɛni we -yɔ -we -nyuayli 'ka 'wɔsusloluu? 'In sa zli mnɛni we -yɔ nikpise 'ka 'wɔsuslolua? ¹⁵ Sa Klisti mnɛni ɔ 'ka *'Kuzu^b nya wɛlt -bhlo -ka? 'In sa -Lagɔnyumɛ mnɛni ɔ -yɔ -ɔ'ɔ ɲwnua -Lagɔɔ gbu -yɔ 'ka -lu 'wɔgbɔlva? ¹⁶ Lɛɛ -lu -gɔ -Lagɔɔ -budu -yɔ yoyolagɔ 'ka wɛlt -bhlo -ka? Nu, 'yliyɔga -Lagɔɔ -budu -a -mia, -Lagɔɔ 'dɛ nɛɛ saɛ:

«La na -yɔ wa yia -dia,
 'un nɔa na -yɔ wa yia,
 wa -Lagɔ na yia -zɛa,
 'un wa 'ka na nyuma -zɛ.»

¹⁷ We 'gbv, Jejitaɓɛ nɛɛ:

«A 'bhv waa nyuma ni nyidi,
 'un a vla wa gwe 'pɪpɪ.
 A 'na zuli pɔnkalu kwe -ni,
 'un amiaa 'lakpasu -ami na yia kpa.»

¹⁸ -Lagɔɓɛbhe nɛɛ 'yae:

«Tite weee -Kanyɔ nɛɛ:
 «Amiaa Dide na yia -zɛa,
 'un amia 'ka na nukpasuyua -yɔ na 'ɲwniyua -zɛ.» »

7 ¹ Nu, -we weee -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, na jijli -talea, we nanɪ 'yli -amiaa -nu nya. We 'gbv, -we plata ku -yɔ dli pɔun, -a 'bhv we 'bi, 'un -a gɔ la, -a 'ka -mɔwlv 'wlalaa, -Lagɔɔ 'nɔɲwɛzɔzue nya.

^b 6.15 Glektwɛlt nɛɛ: Belialɪ.

Pɔlv 'muna

² Nu, a nye -aun 'bi amiaa dli zo, -a 'ni nyume yabhlogboɔ -yla gbonyuu lenv, -a 'ni nyume yabhlogboɔɔ 'wlu -nyumɔ, 'in -a 'ni nyume yabhlogboɔ 'wluli.

³ We 'ni amiaa gbuv 'wludidee 'gbv na gba 'sa. Nu, un ka we gba pepe, we yi tltltle -zeoo, we yi 'yliyoɔgagie -zeoo, amiaa gbv -su 'wu -amiaa dli zo. ⁴ In di aun dli 'wu bhabha, amiaa 'gbv na ylimania na 'de. Nu, -amiaa laylagbv weee 'wu, un ka 'kvayli gege, 'in 'muna mia 'mi yeda.

⁵ Nu, da -a nynia Masedvani, -a 'ni nyape -bhla yabhlogboɔ 'yi. -A ka siaste 'wlvbhu so weee lv, nyuma dli -aun -gɔlv, 'in nyanɔ mia -amiaa dli zo. ⁶ Nu, -wa 'kva wlaa 'ylila, -Lagɔ -ɔ paa wa 'kvayli, ɔ ka -amia 'kvayli 'pa, Titu yiyie nya. ⁷ We 'ni Titu yiyiee 'dekpva 'pa -aun 'kvayli, nu, sa a 'paa ɔ 'de 'kvayli, ɔ ka -muv ludi -aun -sali. 'In sa a 'yibhaa a 'ka 'mi 'yi lv klaa, amiaa dli sulo klaa, 'in sa a mia lamnazida a 'ka 'mi lupa, ɔ ka we gba -aun -yla. We 'gbv, na 'muna yia -guvvlaylimani.

⁸ Nu, 'debbie, 'sebhe in celta aun 'wu, we nukpla gbv ka amiaa dli sumani, un 'ni -muv 'gbv dludba -mi -sleen. Da in 'yia we -yo nu, wee 'sebhe -minu nukpla gbv ka amiaa dli sumani bhla yabhlo nya, -bha in lua dli. ⁹ Nu, -sleen, un mi 'muna 'wu, we 'ni amiaa dli un sumani gbv, -we ka gbv -wa, amiaa dli sulo -muni ka amiaa dli 'bhiti. Nu, -Lagɔɔ de 'yibhaa amiaa dli sulo -muni, -amia 'ni aun gbonyuu yabhlogboɔ -yla lenv. ¹⁰ Nu, dli sulo -we bhva -Lagɔɔ sɔlv, nyumee dli we bhitia, 'in we kwaa nyume 'pupve lv, nyumee'ε lv dli -muv 'gbv. 'In dli sulo -we -wa dudu -gub dli sulo, nyume -muv kwaa tltltle lv.

¹¹ Amiaa dli sulo -we -wa -Lagɔɔ dumagbv, a yla -sleen we lenvgbv: 'saa amiaa kwelapuloe, gbulenve 'wu! 'Saa amiaa zukpa -wlawlie! 'Saa amiaa dlube! 'Saa amiaa gbonyuu lenvee kwee nyanonunve! 'Saa na 'yiyie 'tv aun -yo! 'Saa amiaa -guladolue! 'Saa amiaa sulo gbonyuu -lenvnyɔɔ -kaslv 'wopapie nya! A ka we -slolu so weee lv nu, a 'ni gbv -muni 'ji -yi.

¹² Nu, 'sebhe in celta da aun 'wu, -ɔ nva gbonyuu le, un 'ni ɔ 'gbv we celi, 'in -ɔ -yla wa nva gbonyuu le, un 'ni -mɔɔ 'gbv we celi. In 'yibha un 'ka we aun

'kbuslolu -Lago 'yu nu, amiaa dli mi -ain -gu gege. ¹³ We 'deε 'gbu, amiaa gbuv lenve ka -amiaa dli lapali.

Wee dli lapalie -muni -gu, -a ka 'ya 'muna 'kadu li, da -a 'yia Titu 'muna -lilie -yo, a 'de weee ɔ nyanoɔ dlu -sastee 'gbu. ¹⁴ Nu, un ka na 'de 'ylimani amiaa 'gbu Titu 'yu, 'in a 'ni 'mi zvbhali. Sa -bhloo 'de -a gbaa gbuzɔnu ain -yla, 'sa -bhloo 'de amiaa 'hni -zɔnu -a gbaa Titu 'yu, we yia gbuzɔnu -ze. ¹⁵ Nu, sa a 'de weee zva Titu 'nuɔwe, 'in a yia ɔ 'lakpasu kpa, nyano -yo -yɔtite nya, we ka amiaa zekalte -gɔwɔlaylimani ɔ dli zo. ¹⁶ Nu, un mneni in 'ka ain dli 'wɔdɔ gbu weee 'wɔv 'gbu, 'muna mi na dli zo!

'Gwezi wa -saa bhabha wa 'ka *-Zeluzalemuv leglizunya 'nye

8 ¹ Bheliain, 'nani -we -Lago nva Masedvanu leglizunya 'wv, -a 'yibha -a 'ka we 'di ain -sali. ² Siate duun ka -mɔɔ -Lagonyuma yli. 'In wa 'muna 'yiligwulaa 'gbu, wa yia nyuma -li 'nye bhabha, -zugba boba zalv mi wa 'bhada. ³ Nu, sa waa -Lagonyuma mnenia wa 'ka wla, wa ka 'sa wla, 'in wa yia we -guzi, wa 'deε dlu da. 'In in mi we dayinyɔ nya. ⁴ Nu, wa ka -amiaa zukpapalie hwe -yɔkpali, 'in -a 'ka wa 'yoo 'nye, -li -Lagonyuma mia *-Zeluzalemuv -Lagonyuma 'nyeda 'nani nya, wa 'ka wa -nu we lupali. ⁵ Sa we mi yaa -amia dlu nu, 'sa wa yi wlaa, wa ka -muv -guzi. Tia wa ka wa 'de Jejitape yoo 'nye, 'in -muv 'bigv, wa yi 'yaa wa 'de -amia yoo 'nye -Lagoɔ dlu da. ⁶ We 'gbu, -a yia Titu 'kuayli 'pa nu, lubho -zɔnu ka gwe ɔ dia amiaa -gbe, ɔ mni ɔ 'ka we 'wɔlɔbha 'nanuv. ⁷ Nu, a mi 'hnumnunya nya sɔ weee lv: dluɔzue 'wv, gbada, -Lagoɔ -lii yilo 'wv, -guladolue 'nia bhloluda -ka -Lagoyloogblv, we -yo -amiaa zekalidli a kaa 'wv. We 'gbu, wee -li -muni glaa, a -slolu amiaa 'de 'nanɔcian nya 'ya bhabha.

⁸ Nu, we 'ni tite yabhlo in pali ain -yla: in -ka ain -yla -Lagonyuma tɔlvaa -guladolu gbu gbada -mi -Lagoyloogblv, in 'yibha amiaa zekalidli mia, a wleli -mɔ we gbuzɔnu sa. ⁹ Nu, a -yi -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'nani. Mɔ -wa zlume 'hnumnunyɔ, ɔ ka ɔ 'de bobabhanyɔ 'wɔnv amiaa 'gbu, 'in ɔ 'ka ain 'hnumnunya -zeli ɔ boba 'wv.

¹⁰ Nu, 'di na zua aun gbu -muni 'wu, we nani 'yli amiaa -nu nya, -we ka gwe a dia tia -zu 'wu, a -yo we lenve mni. 'ln amia -gaa 'yu -Zeluzalemuu -Lagonyumaa 'wusastie nya, 'in we 'ni -muv -bhlogbo -tulv, 'in amia 'yibhaa a 'ka wa 'wusa tia. ¹¹ We 'gbv, -sleen, dli -zovu -we nya a dia we gwe, a 'bha 'sa we 'wlu, amiaa 'yiyuluu solv. ¹² Nu, nyime -ka -Lago -lu 'nye dli -zovu nya, we gbu -Lago hwnua -yo, -we nyime kaa we gbu -Lago kaa, -we nyime 'nia -ka -Lago 'ni -muv gbu -ka.

¹³ 'ln 'ni -gba nu, a ti amiaa 'de boba 'wu, nyuma talva -yobebie nya. -lnnya, un nse: a mnene 'wu -lu -yida. ¹⁴ Da a kaa da -lu kwee duun, -wa 'nia -lu -ka, a be wa -yo. 'Bhie, zli amia 'ni -lu -ka, wamua -ka -lu duun -ka, wa mnene wa 'ka aun -yobe. Sane 'sa a 'kaa 'wumnene 'yiyulu 'wu. ¹⁵ We mi 'sa celida -Lagosebhe 'wbe:

«Nyime -o 'bhua -lu la duun,
we 'ni o hwelezili,
'in -o 'bhua -lu la -se,
we'e bo -moo kwee.»

Titu -yo -Lagonyuma talva mnia Kolenti

¹⁶ -Lago na paa fuo! 'ln 'yibha un 'ka aun 'wusa bhabha, 'in mu -bhlokpade -Lago zua Titu dli zo. ¹⁷ Nu, amiaa -gbe -mnumnie -a 'yibhala Titu o ka we -yohwnu. 'ln -yotitie nya 'ya, o 'de 'yibha o 'ka amiaa -gbe mni. ¹⁸ Nu, Titu -yo -amiaa -Lagobheli yabhlo, -o leglizi weee kwalia 'hni o -Lagobvuv gbagbie -yo, 'ma -a tiea. ¹⁹ Nu, we 'ni bhua, 'mo leglizinya -saa -bha, -a -yo o 'ka no wee lubho -zovu -mnu nuda. 'ln wee lubho -a nua Nyumaa -Kanyoo 'hnumnie -yo -amiaa dli -zovuv sloluee 'gbv.

²⁰ Nu, 'gwezi 'kadu wa 'nyea -aun yoo, 'kli -a yia, 'in -a kpa we 'nanuv, -delee wa yi -aun 'hnisa we 'gbv. ²¹ Nu, 'kli -a yia, 'in gbu nania 'yli Nyumaa -Kanyo 'yu, we -yo 'ya nyuma 'yu, -a 'ka we lenv.

²² Nu, -a ka wa -yɔ -amɩaa bheli tie. -A ka ɔ layla gbu duun 'wu, 'in 'kɔmɩɩ ɔ slolua we nu, ɔ -gu mi ladoluda. Nu, -slɛɛn ɔ -gu mi 'ya ladoluda bhabha, -we ka gbu -wa, ɔ ka aun dli 'wɔdɩ 'kadɩɩ. ²³ We -ka Titi, na nɔnɔnyɔ -wa, 'in dabɩɩɩ ɔ -yɔ 'mi 'sɔ nua lubho amɩaa -gbɛ. We -ka bhelia -tɔlɩa -wa -yɔ ɔ nɔa, leglizinya tiea -maa. Klisu 'ɲnumɩɩɩgbu wa nua lɛ. ²⁴ A -slolu we leglizinya 'klu nu, a -kalti nyuma -manu zɛ sazɔnɩ sa. Leglizinya 'ka we 'jiiyibheli nu, -a ka zukpa -a 'ka -amɩaa 'dɛ 'ylimani amɩaa 'gbu.

-ɔ wlaa 'mɩna nya, -Lagɔ -kali ɔ zɛ

9 ¹ Nu, -Zeluzalemɩɩ -Lagɔnyumaa -yɔbɛgwezi wa -saa, wa 'ka we wa kwa, in 'ka aun 'wɔcɛli -mɩɩ 'gbu, we mi gbɩkpua nya. ² In -yi amɩaa dli -zɔnɩ, wee gbu -mɩɩ 'wu. 'In in yia na 'dɛ 'ylimani amɩaa 'gbu, Masedvani -nyuma 'yu. In nɛɛ wa -ylaɛ: «Akai -dɩɩɩ -gɩɩ -Lagɔnyuma ka lamnazi, wa 'ka wee -yɔbɛgwezi wla tia -zu 'wu.» 'In amɩaa kwelapuloe ka wa lɩnyuma duun 'kuayli 'pa. ³ Bhelia -manɩ na tiea amɩaa -gbɛ, -delee, 'ɲɩɩ -a kwaliɩ aun gbu -mɩɩ 'wu, we yi yo -zɛ. In 'yɩbha sa in gbaa we, a mnazi 'sa amɩaa 'dɛ la sazɔnɩ sa. ⁴ We -ka nu, Masedvani -nyuma -yɔ 'mi ka amɩaa -gbɛ mɩɩ, 'in wa 'nɩ aun lamnazida yli, -amɩa -wa dia aun dli 'wu, -amɩaa zu -wa. In 'nɩa amɩanɩɩ zuɩ gbu gba. ⁵ In ka we -yɔyɩ nu, we nani 'yli, in 'ka bhelia nɩ -yɔbhubhoe, 'in wa 'ka 'mi 'yugali amɩaa -gbɛ. 'In 'nanɩlu a -saa, -we ka wɛli a wlaa, wa 'ka we 'wlugɔgwɩli. 'In bhla in 'ka amɩaa -gbɛ nyini, -zugba we mi lamnazida. 'In wa 'ka we -yɔyɩ nu, dli -zɔnɩ nya a wlaa, we 'nɩ dli sulo nya.

⁶ A yibheli we 'ji nu: ɔ -ka glu 'kienyi, 'kienyi ɔ dia, 'in ɔ -ka glu duun, duun ɔ dia. ⁷ -ɔ -ka -mi, sa ɔ pupaliɩ dli zɔ la, ɔ wla 'sa. We 'na -zɛli dliɩve -yɔ -gla -nɩ. Nu, -ɔ wlaa 'mɩna nya, -Lagɔ -kali ɔ zɛ. ⁸ Nu, -Lagɔ ka we se ɔ 'ka aun zuɩzɩnɩɩ 'yli -bhlo -bhlo duun 'nye. 'In -we a 'yɩbhaa -Lagɔɔ dumagbu nya, a 'ka we 'yɩ bhla weɛɛ nya, a -ka amɩaa 'dɛɛ -yɔgbu -bhɩa, 'in -we -ka latu aun kwɛɛ, a 'ka -mɩɩ nya gbuzɔnɩ -gbu weɛɛ lɛnu. ⁹ We mi 'sa cɛɩɩɩ -Lagɔsɛbhe 'wɔɛ:

«-Lagɔɔ 'nani 'yiligwɩla bhabha,

'in ɔ nyɛa bobabhanya -li.

ɔ tɔklumumie mi la -zu weee nya.»

¹⁰-Lagɔ ɔ nyɛa -luglunyoɔ -luu 'ya, 'in ɔ nyɛa ɔ 'floo ɔ 'kaa li, mɔ yia ain -luu 'ya a 'yibhaa 'nyɛa. Nu, ɔ -ka we 'wuzumantɔ, 'in ɔ 'ka we mini. Saneɛ 'sa amɔaa tɔklumumieɛ lenugbu yia -gɔwɔlaylimanɔ. ¹¹ Nu, 'ɛnnumnunya ɔ yia ain -zelɔa sɔ weee lu, bhla weee nya, 'in a 'ka amɔaa 'dɛ -slolu 'nanɔɔtaan 'dɛgbolu nya. 'In -li a wlaa, -a yia wa yoo 'nyɛa, we 'gbu, nyuma duun yia -Lagɔ fuo 'paa.

¹² Nu, 'nantɔ a nua da, we 'ni -Lagɔnyumaa -yɔgbuɔ 'dɛkpua we yi -bhɔa. Nu, wee 'nanu yibhelie -yɔ nyuma duun yi 'yaa -Lagɔ fuo 'paa. ¹³ -Slolu a slolua we nu, a mi Klisu gbuzɔnu gbu 'nɔɔɔwe zuda. 'Nanɔɔli nya a -yɔ -Zeluzalemɔ -Lagɔnyuma -yɔ nyuma tɔlɔa suslolua amɔaa zuzɔnɔli 'wu. Nu, -mɔu weee 'gbu, wa yia -Lagɔlubho -minu 'nɔɔɔwe -kakte yibhelia, 'in wa yia -Lagɔɔ 'ɛnɔ 'ylimanɔ. ¹⁴ -Lagɔ wa yia bhuhhoea amɔaa ze wa -kaltaa 'gbu. Nu, -Lagɔ ka ain 'nantɔ 'kadɔ duun 'wɔnɔ. ¹⁵ -A 'pa -Lagɔ fuo, 'nantɔ -we 'nɔa 'wɔpali -nantɔ -ka, ɔ nua -ain 'wɔu 'gbu!

Pɔlu gbaa ɔ 'dɛɛ -gɔgbu -wa -sɔlɔa ɔ -yɔwɔ, wa 'yu

10 ¹ Nu, -amɔ Pɔlu ka daa wa gbaa, in -ka ain glaa -mi, 'in na tia na 'dɛ 'wɔ 'kienyi, 'in in -ka ain -yɔbhuda -mi 'pɔpɔ, 'in na sɔlɔa ain -yɔwɔ, -amɔ laa ain Klisu dɔli -dɔlɔɔ -yɔ ɔ zuzɔnu nya. ² Amɔa na bhuhhoea, da in -ka amɔaa -gbɛ mni, a 'na 'sulu 'mi, 'in in 'ka ain -yla gbu gba 'klu 'cɔci nya -ni! 'In nyuma tɔlɔa pɔpɔa we 'wlukɔn la nu, nyumaa lenugbuɔ sɔlɔ -a nua gbu lɛ. Cɔn, -maa -yla na yi 'yaa gbu gbaa 'klu 'cɔci nya. ³ Nu, gbuzɔnu -wa, -a mi -glɔnyuma nya, 'in -a 'nɔa -gɔlɔ gɔ -glɔnyumaa gɔgɔ sɔlɔ. ⁴ Nu, tɔgɔ -lunya -a gɔlɔa tɔ, we 'ni dɔdɔ -minu -gɔ -nyumaa tɔgɔ -lunya: nu, -Lagɔɔ -gbɛ we 'tɔtɛ bhua, 'in -we weee sɔlɔa -Lagɔ -yɔwɔ, la we saa -mɔu. 'In -a saa yoyowlukɔn lapɔpali la. ⁵ Nu, wɛli weee, -we 'dɛɛ 'ylimanɔnya yia gbaa -Lagɔɔ yiloo gbɛgbɛn, -bha -a salta we la. -A 'yibha -a 'ka nyumaa 'wlukɔn lapɔpali weee -kasɔ sa kpa, 'in we 'ka Klisi 'nɔɔɔwe zu. ⁶ 'In -a mi

lamnazida, -a 'ka nyumaa 'nuṅwesanya -kaslu 'wupa, -zugba a -ka nyumaa 'nuṅwezunya tklu nya -mi.

⁷ -Luu ku -yɔ a ylaa! We -ka nu, nyume yabhlo di we dli 'wu nu, ɔ 'debhlo mi Klisu -nu nya ni, ɔ di 'ya we dli 'wu nu, -amia mi 'ya Klisu -nu nya. ⁸ Nu, se -we Nyumaa -Kanyɔ 'nyea -aun, in -ka na 'de 'ylimani we 'gbu, we -ka -bha -guzi -se ni, amiaa dluɔzɔvee -gɔwɔlaylimantie gbu -wa, we 'ni amiaa lasassee gbu. 'ln, in 'na 'ka zu nu we 'gbu. ⁹ Nyume yabhlogbɔɔ'ɔ gbali -ni nu, in 'yibha in 'ka aun nyanɔ dlu slɔ 'sebhenya -we na paa aun yoo nya -ni. ¹⁰ Nu, -we wa gbaa mu ni, wa nɛɛ: «Pɔlɔ 'sebhenyaa nukpla -wɛlɔnya wɔlɔ 'wu, 'in we tea. 'ln ɔ -ka -aun glaa -mi ɔ tɔɔ tɔɔ ɔ lenugbu 'wu, 'in ɔ weli mia gbukpua nya.»

¹¹ Nu, ɔ -ka 'sa gba, -mɔɔ yibheli we 'jie: -a -ka -mi 'pɔpɔ sa -amiaa weli 'tea 'wu 'sebhe 'wu, -a -ka amiaa -gbe mni, 'sa -amiaa lenugbu yia 'wotemania!

¹² Nu, nyuma -tɔlɔa kwalta wa 'de 'ɲni bhabha, -a'a pupali we 'wlukɔun la nu, -a 'ka wa nya 'womneni, 'in -a 'ka 'ya -amiaa 'de wa yibhɔlɔ, we 'ni muɔ?! Wa 'de wa 'bhua 'wu wa yibhɔlɔ -lu nya, wa 'ka wa 'de yibhɔlɔ, 'in wa palta wa 'de, wa 'de 'wu. Nu, wa 'ni 'ylimna. ¹³ Nu, we -ka -amia, -a'a 'ylimani -amiaa 'de we'e zi -bha -gu. Lubho -we -a 'kaa nu, da -Lagɔ palta we -bɔlɔ -bha -a -yɔ we nunve bhlolua, 'in ɔ yia -aun 'yoo 'nye -a 'ka amiaa -gbe mni. ¹⁴ Da -a mnia amiaa -gbe, -a 'ni wee -bɔlɔnya -guzi. Nu, -amia mnia amiaa -gbe tta, 'in -Lagɔgbu -we gbaa Klisu gbuzɔnu gbu, 'in -a yia aun -yla we gba. ¹⁵ -A'a zi -bɔlɔ -gu -amiaa 'deɛ 'ylimantie nya, nyuma -putuu lubhoo 'gbu. -A di we dli 'wu nu, amiaa dluɔzɔve yia -gɔwɔlaylimania, 'in -a 'ka mneni -a 'ka -amiaa lubho -nunve -gɔwɔlaylimanti bhabha aun nyidi. 'ln -bɔlɔ -we -Lagɔ palta -aun -yla, -a'a zi we -gu. ¹⁶ -Muɔ 'biɔ, -Lagɔgbu -a yia gbaa, -mɔ amiaa lugbein -dudunya -gu. 'ln -a 'ni mneni -a 'ka -amiaa 'de 'ylimani lubho -we nyuma -putu nua wa 'deɛ nu lubhonɔdaa 'gbu.

¹⁷ Nu, we mi celɔda -Lagɔsebhe 'wɛɛ:

«Nyume ɔ -ka gba ɔ 'ka ɔ 'de 'ylimani,

-mɔɔ 'ylimani -mɔɔ 'de lubho

-we Nyumaa -Kanyo nua lee 'gbu.»

¹⁸ Nu, we 'ni nyume -o kwali o 'de 'hni, 'mo wa sa -bha, nu, nyume -o Nyumaa -Kanyo kwali 'hni, 'mo wa saa -bha.

Pɔlv -yo yocian -wa laa wa 'de -Zezuu tietienya

11 ¹ 'Aa! A -ka mneni a 'ka na -sabhe 'wlu zo laslulu -se ni, we nani 'yli! Cun, a -tu na 'gba zo. ² In -kali amiaa ze zenyidli nya, 'in wee zenyidli nyaa zekalte -muni mia, -Lagoo -gbe we bhua. Nu, in ka amiaa so kpa nukpasu -bhlogbooo -nu nya: mo -wa Klisu. Cun, mo 'yu na kpa aun, nee 'hwnoyu -o -yo nukpasu 'ni -slo -budu 'wudi mo. ³ Nu, nyano na nua, sa *tubhe nua *Evu -dawli 'wu, 'in we yia o mnonu ni, wa yi 'sa amia 'wlukuun lapupalte 'nyuu nye, a yi Klisu -yolanenle sazonu sa gwevla 'pupi. ⁴ Zo a yligbea we gege nu, -Zezu ka gbu -amia gbaa aun -yla, nyume yabhlo yi -Zezu -putuu gbu gba aun -yla. 'In a mi 'ya lamnazida, a 'ka zuzu -yo -Lagogbu -putu -we ka gbu -amia 'nia aun -yla gba, a 'ka -muv gbu -yohwuu.

⁵ In di we dli 'wu nu, in 'ni -mi 'kienyi -lu yabhlogbooo 'wu amiaa -Zezuu tietienya 'kadu -mani -yo. ⁶ Cun, in 'ni gba sa -yi, gbuzonu -wa, nu, we -ka -Lagoo yilo, -muv mi -muv 'dee sa! -A ka we aun 'kluslolu 'yli weee nya, -amiaa lenugbu weee 'wu.

⁷ Da in gbaa aun -yla -Lagoo gbuzonu gbu, bhe in gbaa we. 'In un yia na 'de 'wuti 'kienyi, in 'ka aun 'ylimanu 'gbu. 'Lee, gbonyuu in nua le yi? ⁸ Da in mia aun glaa lubho nuda, leglizi -putunya penia 'mi, 'in na bhua wa 'gwezinya 'wu, -zugba na sa aun 'wu we nya. ⁹ Nu, da in mia amiaa -gbe, in 'ni nyume yabhlogbooo 'wlugba nya -mi, -lu bo'a 'mi 'wuu 'gbu. Nu, bhelia -wa 'bhua Maseduan, -lu -we ka gbu mia 'mi -yo, -maa 'nyea 'mi we. In ka na 'dee dli lakpa nu, in 'na -zeli amiaa 'wlugba -ni. 'In 'sa na yia na 'dee dli lakpa 'komuu. ¹⁰ Nu, Klisu gbuzonu -weli mia 'mi 'wuu 'gbu, in nee, Akai -dudu weee -muni -gu, nyume yabhlogbooo 'na 'ka 'mi 'dee 'ylimanu -gbu -muni hwee labhali.

¹¹ Lee -lu ka 'gbu na gba 'sa? In 'ni amiaa zekalu gbu -wa yi? Sa in -kalia amiaa ze, -Lago -yi we ji.

¹² Nu, -we in mia da lenvda, 'mu na yia lenva 'komvu. 'In -wa mia yoyo -welnyaa datalida, wa 'ka wa 'de 'ylimani, nu, -amiaa nunvubho -yo wa nunvubho -bhlo, in 'ka wa 'ji gba. ¹³ Nu, waa nyuma -mani, tietienyaa nuv yoyo -nu wa -mia. Yo wa tubhua wa nunvubho 'wu, 'in wa nva wa 'de Klisu tietienya 'wu. ¹⁴ Nwegaga -subhalıgbu yabhlogbo 'ni we 'wu -mi. 'Lee, -Saataan 'dee 'bhitali we 'de zlu 'anzi 'wolaa? ¹⁵ Nu, -Saataan lubhonunya 'ka wa 'de -Lago -o mia tikluu lubhonunya 'wuvu, -muv 'ni -yokali. Nu, sa wa lenvgbunya mia, 'sa wa yia wa dudu -gvu bhitalida 'yia.

Pɔlv stasie

¹⁶ Nu, 'mu na gbaa da: nyume yabhlogbo 'na 'bhulu 'mi 'wu -sabhebhanyo 'bhisa -ni. 'In we -ka nu, a ka 'sa we 'wlukuvn gbuzovusa ni, a nwnu we -yo nu, in mi -sabhebhanyo nya, 'in -ami 'ka 'ya mneni, in 'ka na 'de 'ylimani -sele.

¹⁷ Cun, gbuzov -wa, in -ka na 'de 'ylimani, -we na gbaa da, in 'nia we gba Jejitapee solv, -zugba -sabhebhanyo 'bhisa na gbaa. ¹⁸ Nu, nyuma -duun ylimania wa 'de dudvugv -gbunyaa 'gbu. Nu, nanv 'de na yi 'yaa 'ylimania.

¹⁹ Amia -wa laa amiaa 'de gbuyilonya, amia nwnunua -sabhebhanya, 'dee 'yibadi, we 'ni muv? ²⁰ Wa 'ka aun 'wubhu galı 'bhisa, wa 'ka aun 'wluli, wa 'ka aun 'wie 'wuyli, wa 'ka aun 'yilatlili, wa 'ka aun 'kpayukwli 'wu subha, 'wlu a dilia -muv weee zo la. ²¹ Zu mi 'mi 'bhada, we 'ni muv? In 'ni 'wlu 'temani, we 'ni muv? A ka zukpa, gbonyuu in nva!

We -ka nyume yabhlo mneni o 'ka o 'de 'ylimani -lu yabhlo 'wu, -ami mneni in 'ka 'ya 'sa nu. Gba na gbaa -sabhebhanyo 'bhisa. ²² Eblee^c wa -mia yi? -Ami mi 'ya we nya! Izlaelnyuma wa -mia yi? -Ami mi 'ya we nya! *Ablaamuv 'yuoyua wa -mia yi? -Ami mi 'ya we nya! ²³ Klisu lubhonunya wa -mia yi? In mi we nya, in -zi wa. In -ka 'sa gba: -sabhebhanyo 'bhisa in gbaa! In ka lubho

^c11.22 Zuifonya.

nu, un -zi wa, un ka -kaslv pla, un -zi wa! Wa ka 'mi selt duun bhabha, un -zi wa! 'In un ka tltltee ηwe -yɔ 'pllti bhla weee nya, un -zi wa. ²⁴ Nu, -pnu glo 'so -we *Zuifu paa nyuma, 'in -bhlo bhva we ηweε, un 'pllti we zɔ -zakpa gbu. ²⁵ *Wlɔmv -nyuma ka 'mi selt 'nyumu -zakpa ta. Wa li 'mi -bho 'wv -zakpa -bhlo. 'Glv 'kadv -yɔ 'mi mnɪ 'nyuglv -zakpa ta, 'in un yia 'yli -bhlo li 'nyu -gv -zakpa -bhlo.

²⁶ Na nɔnve duun 'wv, un ka tltlie ηwe -yɔ -di, yeye nyu kwεε, 'wienyaa nyuma -bhanya kwεε, na bhelia Zuifu kwεε, -wa 'nia Zuifu kwεε, un ka tltlie ηwe -yɔ -di, 'gbe 'kadɪ nukplε, da bεbleenya, gumunyu -gv -yɔ yoyobhelia kwεε. ²⁷ In ka siasia -libho duun nu, un ka 'ylaakple -gv bhla tɔlvɔ nya. In wɔ -yɔ 'nyumatv ka 'mi 'bha, 'in bhla tɔlvɔ nya, 'in 'yi lililu, ηwɔtlɔ ka 'mi 'bha, 'in un 'nɪ 'wvplanaa -ka. ²⁸ 'In un 'nɪ gbv tɔlvɔ gba. Nu, leglizɪ weee -we -gv na lulvɔ dli, mv -wa na 'wlukvsn lapvpalie 'ylo 'yli. ²⁹ Nyɔɔ yɔmanɪ 'wv, 'in we 'nɪ 'ya -amɪ 'wv -bhoa, nyɔɔ bhlili gbɔnyuu lv, 'in we 'nɪ 'mi -yɔkpa?

³⁰ We -ka nu, un 'ka na 'de 'ylimanɪ, -zugba na 'wvɔymanie 'wv na yia na 'de 'ylimanɪ. ³¹ -Lagɔ ɔ -wa Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu Dide, ɔ ka 'ηnɪ wa mnɪnɪ -zv weee nya, 'in we 'nɪa bhloluda -ka, ɔ -yi we 'ji nu, un 'nɪ yo 'tubhvɔda -mɪ. ³² Da un mɪa -Damasi, dɔdɔv 'wlulapulɪnyɔ ɔ mɪa nyumaa 'wlulapulɪnyɔ Aletasu lubho nvɔda, ɔ yia 'slɔja wee gbee plalɪda 'yligbeli, wa 'ka 'mi kpaɔ 'gbv. ³³ Nu, wee gbee lvv 'suoo finetli 'yli wa wlelia 'mi -cɪcε 'kadv nukplε, sanεε 'sa un -diɔ ɔ kwεε.

Pɔlv 'ylikakie -yɔ -we -Lagɔ -slɔlvɔ ɔ 'klv

12 ¹ Lee, un 'ylimanɪ na 'dεε? -Mvɔ 'nɪ -lu 'wv -ka. Nu, 'ylikakienya -yɔ gbonyaa 'klvslɔlvɔ -we -Lagɔ wlaa, we gbv na yia -slεn da gbaa. ² Nu, nyume yabhlo mɪa Klist 'wv un -yi ɔ. We -zv kugbua le -mnvɔ nɪ, wa 'bhva ɔ 'wv, 'in wa yia ɔ yalv tanv^d -gv kwa. (-De ɔ ka ɔ ku nukplε -tvv,

^d12.2 Yalu tanv: Zuifu duun dli nu, yalu -zakpa ta. Pɔlv nεε, ɔ ka yalu tanv -gv pla, mɔ -Lagɔ 'de dila la.

-de ɔ ka ɔ ku nukplɛ 'tlaa, un 'nɪ -mʊv 'ji -yi, -Lagɔɔ 'dɛbhlogbɔɔ -yia we 'ji.)
³ In -yi we 'ji nu, -Lagɔ ka nyumɛ -mɔnɪ 'wɔbhu, 'un ɔ yia ɔ yalt kwa. 'Piɛn, -de
 ɔ ka ɔ ku nukplɛ -tʊv, 'un -de ɔ ka ɔ ku nukplɛ 'tlaa, un 'nɪ -mʊv 'ji -yi, -Lagɔɔ
 'dɛbhlogbɔɔ -yia we 'ji. ⁴ In wɛlunya dʊdʊv -nyumɛ 'nɪa mneni ɔ 'ka gba, 'un
 -we ka se wa'a 'nyɛa ɔ, ɔ ka we lɔsa, -mɔ ɔ 'nɪa we. ⁵ Nu, nyumɛ -mɔnɪ 'gbu
 na yia na 'de 'ylimanta, 'un un 'na 'ka na 'de 'ylimanti na 'dɛɛ 'gbu, -we slolua na
 'wɔyɔmanɛ, we 'wʊ na ylimanta na 'dɛ. ⁶ In -ka yaa 'yɪbha un 'ka na 'de
 'ylimanti, un 'na 'ka yaa -sabhebhanyɔ -zɛ, nu, gbuzɔnɔv 'dɛkpɔa na gba yaa.
 'In un 'nɪ 'yɪbha un 'ka na 'de 'ylimanti. -We ka gbu -wa, -we na nɪa lɛ, wa yia
 -yɔ, 'un -we na gbaa, wa nɪa, un 'nɪ 'yɪbha nyumɛ yabhlogbɔɔ 'wlukʊv
 lapɔpaltɛ 'ylimanti we -zi we 'wʊ.

⁷ In 'yiliwɔgbunya -Lagɔ -slolua 'mɪ 'klɪ, un yi na 'de 'ylimanti we 'wʊv 'gbu,
 stasɛ 'tɛtɛ yia na ku zɔ pla, -Saataan tietienyɔ 'bhisa, -zugba we bhɪtɪ 'mɪ, 'un
 we kulɔa 'mɪ 'yoo un yi na 'de 'ylimanti 'gbu. ⁸ -Zakpa ta un bhuhɔea Jejitape
 nu, ɔ -sa 'mɪ stasɛ -mɪnɪ 'wʊ. ⁹ In ɔ yia we 'bɪgɔpaltɛ 'mɪ -ylɛ: «Na 'nani ka
 -na -nɪ nyɪ. Nu, -na 'wɔyɔmanɛ 'wʊ na 'tɛtɛ slolua we 'dɛ tenyi tenyii.» In
 'yɪbha un 'ka na 'de 'ylimanti na tɔɔtɔɔ -mumɛ 'wʊ, 'un Klisu 'tɛtɛ 'ka 'mɪ -gʊ yi,
 'un we 'ka 'mɪ 'wɔpa. ¹⁰ We 'dɛɛ 'gbu, na 'wɔyɔmanɛnya klaa, na vɛlɛ klaa, na
 gbu sloo 'yɪyɛ klaa, na 'klɪyɛ 'wɔpaltɛ klaa, we -yɔ na dlɪvɛnya mɪa, -we lɔ
 na plɪla Klisu 'gbu, 'mɔna nɪa na yia we. Nu, un -ka 'wɔyɔmanɛ, -bha un 'tɛa la
 tenyii.

Kolentu leglizu dlɪvɛ mɪ Pɔlv -yɔ

¹¹ Gba na gbaa -sabhebhanyɔ 'bhisa, 'un amɪa dɛ nɪa 'mɪ we 'wʊ -gla nɪa.
 Amɪa 'ka yaa na -gʊgbu gba. Nu, un 'nɪ -lɔ yabhlogbɔɔ nɪa -mɪo, amɪa
 tietienya 'kadɪ 'nɪ 'mɪ 'wɔzi -lɔ yabhlogbɔɔ 'wʊ. ¹² Na lɛnɔgbunya -we slolua
 we nu, -Zezuu *tietienyɔ un -mɪa sazɔnɔv sa nɪ, we ka lɛnɔ dlɪtɛ nɪa kpɛɛn
 kpɛɛn an nyɪdɪ. We ka lɛnɔ -lɔ: -we -wa gwɛdɪgbunya -yɔ gbu 'kadɪ -yɔ nineɛ
 'ɲɪnɪpaltɛgbunya. ¹³ Nu, un 'nɪ amɪa 'wɔlɔgbu -zɛ, we 'nɪ -mʊv 'wɔbhu, lɛɛ -lɔ un

nu leglizti -putunya -yla lea, 'in un 'ni -muv ain -yla lenva? A -ka we -yoyi gbonyuu nya ni, -zugba a ti na -yogbu 'wu!

¹⁴ A -tali, un mi lamnazida un 'ka amiaa -gbe mni -zakpa tanu nya, 'in un 'na 'ka amiaa 'wlugba -ze. Nu, amiaa da na tala, un 'nia amiaa 'gwezii datahi. We 'ni nu, yua 'ka 'gwezi lazv wa dideaa -nu nya, 'yuaa didea zva 'gwezi la wa 'yuaa -nu nya. ¹⁵ We -ka -ami, na -lu weee in kaa, 'nye na nyea we ain, 'in na wlaa na 'dee -kpabhie amiaa 'wvsasiee 'gbu. 'Lee, amiaa ze un -kalia bhabhaa 'gbu, amiaa na zekalie mia zobeda yi?

¹⁶ -Yo a yia we nwnua nu, un 'ni amiaa 'wlugba -ze. 'In nyuma -tolv yia gbaa nu, un ka -dawli, 'in -dawli nya un kpaa ain. ¹⁷ 'Lee, nyuma -wa un tiea amiaa -gbe, un ka wa 'yabhlo -gv 'pluli, 'in un yia ain 'wluli yi? ¹⁸ In ka Titu bhuhhoe o mni amiaa -gbe, 'in un yia bheli yabhlo a -yia, o 'bu 'pali. 'Lee, Titu ka ain 'wlulii? O -yo 'mi 'so, dli -bhlo nya -a 'ni noo, 'in 'yoo -bhlo -a 'ni bhlii?

¹⁹ We 'bi ka 'wvugwe, -zugba a pupali we 'wlukuvn la nu, -a mi -amiaa 'dee -mumie tiklu 'ylibilanovuda ain 'yliya 'wu. -Innya! Sa Klisti 'yibhaa, 'sa -a gbaa -Lago 'yu. Na jijli -talea, amiaa dluzovvee -guvvlaylimantee 'gbu, -a gbaa gbu weee -mni. ²⁰ Nu, un mi nyanovuda nu, da un -ka amiaa -gbe nyini, sa un 'yibhaa un 'na 'ka 'sa ain yli, 'in sa amia 'yibhaa, a 'na 'ka 'sa 'mi 'yi. In mi nyanovuda nu, un 'ka ain nyidi gbunya -mni yli: -zle -yo zenyi, 'ce -yo -yomumie, veli weli -yo nyuma tolva yo -gulazulve, 'dee 'ylimantie -yo gbu bidi -bidi bidii lenve. ²¹ In mi nyanovuda nu, da na -putu -ka amiaa -gbe mni lv, na -Lago 'bhali 'mi zv ain 'yu. In mi 'ya nyanovuda nu, nyuma duun -wa mia gbonyuu lenvda bha 'bhisa, 'in wa 'nia -slv pounplagbunya klaa, motnigbuu lenve -yo wa nime -bhogbuu lenve 'bibhu, 'in un 'ka wa -gv wili.

'Wubhlolu gbuv lapalte -yo fusaweli

13 ¹ Nu, na -zakpa tanu yia da amiaa -gbe mni. Sane 'sa we mia celida -Lagosebhe 'wvce:

«Gbuu dayinya 'so,

gbuu dayinya taa weli -gu,
wa dia gbuu wli 'wu.»

²Nu, -wa weee nva 'cin gbonyuu le, we -yo nyuma -tolva weee -yla na palta gbu la. In ka we gba pepe da na 'sonu mnua amiaa -gbe, 'in 'mu na gba 'yaa -zeen da, da in 'nia ain glaa -mi. Da na -putu -ka ain 'yia mni, in 'na 'ka nyume yabhlogbo nyazi 'yili. ³-We -slolua nu, -ami 'wu Klisti pluta 'in o gbaa, a 'yibha a 'ka we 'yi, 'in 'yia a yia we. Klisti 'ni 'wuyolu amiaa gbegebein, o 'tite o slolua ain glaa. ⁴Nu, gbuzonu -wa, o 'wuyolbe 'wu wa yia o *su -gu lakulu, 'in -sleen -Lagoo 'tite nya o -gaa 'yiliyo. 'In -a mi o 'wuu 'gbu, -amia yolu 'yaa 'wu. Gbonyaa lenve nya amiaa gbegebein, 'klu -a yia we ain -slolua nu, -Lagoo 'tite nya -a -yo o -gaa 'yiliyo.

⁵A 'yibha amiaa 'de la, 'in a yla amiaa 'de, -de a mi -Lagonyuma nya 'pieun. Amiaa 'de -yi we 'ji nu, -Zezu Klisti mi ain 'wu, we 'ni mu? Yaayu, a 'ni mneni a 'ka amiaa dluozvee lenugbu -sloluu? ⁶In di we dli 'wu nu, 'ji a yia we yibhelia nu, we 'ni 'sa -mi -amiaa -nu nya, nu, -amia ka dluozvee lenugbu -Zezu Klisti 'wu. ⁷-Lago -a bhuhoea nu, a 'na nnu gbonyuu yabhlogbo le -ni. We 'ni nu, -a 'ka we ain 'kloslolu nu, -a ka zukpa we gbu. -lnnya, -a 'yibha nu, a nu gbuzonu 'debhlogbo le. -Amia 'ni zukpa -kaoo, -mu 'ni gbu yabhlogbo. ⁸Nu, -a 'ni mneni -a 'ka -Lagoo gbuzonuweli -yowulu, we lubho -a 'kaa nu -bhlogbo. ⁹Cun, -a -ka 'wuyolu, 'in amia -ka late, 'muna -wa -amiaa -nu nya. -A -ka 'ya -Lago bhuhoea -mi, -we -a yibhala o, mu -wa nu, a -ze -Lagonyuma tuklu. ¹⁰We 'de' gbu, da in -tlulva -slu da ain -yo la, 'in na ceta gbu weee -muni ain 'wu. Nu, zli in -ka ain glaa -mi, in yi ain kpa 'nyumu, se -we Nyumaa -Kanyo 'nyea 'mu solu. Wee se Nyumaa -Kanyo 'nyea 'mi, amiaa dlu -gubulaylimantee gbu -wa, we 'ni amiaa lasatee gbu.

¹¹-Sleen, in ka we 'wubha, bheliain -a gbelie. A -tali amiaa -mumie tuklu da, a 'pupali 'kvayli, amiaa dli -mi -bhlo, a -di la -dlu, 'in zekaludi -yo 'wututue -dlu -Lago -yo ain 'so 'ka -mi.

¹² A sɪsɪl fɪ gbɪgbɪlelie nya, -Lagɔbhelia 'bhisa. -Lagɔnyuma weee nɛɛ wa -sa aɪn fɪ.

¹³ Nu, Nyɪmaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ŋwana aɪn 'nyu la, -Lagɔɔ zɛkalɪdlɪ -yɔ Zuzu 'Pɔpa -ɔ suslolua -aɪn 'wɔ, -yɔ a 'dɛ weee 'sɔ -tɔ.

'Sebhe Pɔlv 'paa -Galasii -nyuma yoo

-Lagɔnyuma mia -Galasii -dudu -gu, 'ma *Pɔlv 'paa 'sebhe yoo. Nyuma tɔlv nɛɛ -Galasii -Lagɔnyuma -yla nu, wa 'nɪ Zuifvɔ lɛnvɔgbvɔ tɔlv -gu nɔ, wa 'na 'ka gbu 'wɔbhv. We 'dɛɛ 'gbv Pɔlv yia wa 'wɔcɛlɪ, 'ɪn ɔ nɛɛ wa -yla nu, ɔ -ka -Zevu *Klɪsɪ dlɪ -gu zv, 'ɪn -mɔɔ bhva gbu 'wv. Nu, -amɪaa lɛnvɔgbvɔnya 'nɪ mneni we 'ka -aɪn gbu 'wusa.

Fusawɛlɪ

1 ¹⁻²-Amɪ -Zevu Klɪsɪ *tɪetɪenyɔ *Pɔlv -yɔ -Lagɔbhɛlɪa weɛɛ mia -selɪ, -amɪa cɛlɪ da -Galasii *lɛglɪzɪnya 'sebhe nɪ 'wv. Nyuma 'nɪ 'mɪ lapalɪ, 'ɪn nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ we 'kɔlv nya -mɪ. -Zevu Klɪsɪ -yɔ Dɪdɛ -Lagɔ ɔ 'bhva ɔ 'wv tɪlɪnya glaa, ma palɪa 'mɪ la. ³-Amɪaa Dɪdɛ -Lagɔ -yɔ -amɪaa -Kanyɔ -Zevu Klɪsɪ ŋwɪna aɪn 'nyu la, 'ɪn wa 'nye aɪn 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ. ⁴Klɪsɪ ka ɔ 'dɛ wɪa -amɪaa gbɔnyuuu 'gbv, ɔ 'ka -aɪn pue, 'ɪn ɔ 'ka -aɪn bhla 'nyii -mɪnɪ kwɛɛ -sa, -amɪaa Dɪdɛ -Lagɔɔ dɔmɔgbv nya. ⁵-Lagɔɔ 'ŋɪnɪ 'ylɪmanɪ 'kɔmɔv! *-Amɛnɪ!

-Lagɔgbv -putu 'nɪ -mɪ

⁶Amɪa -Lagɔ laa [Klɪsɪ] 'nanɪ nya, a 'ka ɔ 'bɪbhv sa slvɪ, 'ɪn a 'ka gbvslɔlvɔ -putu 'bɪbholu -Lagɔgbv 'bhɪsa, -mɔv ka 'mɪ ŋwɛgaga -sɔbhɪlɪ. ⁷Nu, -Lagɔgbv -putu 'nɪ -mɪ. Nyuma tɔlvɔ mɪ -bhɪa, -wa 'yɪbhɪaa wa 'ka Klɪsɪ -Lagɔgbv 'bhɪtɪ saputu sa, ma nva amɪaa dlɪ zɔ bɪdɪ -bɪdɪ bɪdɪ. ⁸'ɪn, we yɪ -amɪaa 'dɛgbolɔ -zɛ, we yɪ yalɪ 'anzɪ yabhlo -zɛ, -Lagɔgbv -a gbaa da aɪn -yla, ɔ -ka we 'bhɪtɪ saputu sa, 'kplɛ kpa ɔ! ⁹-A ka we gba aɪn -yla pepɛ, 'ɪn 'mɔv na gba 'yaa da aɪn -yla -slɛɛn: -Lagɔgbv a 'nva tɪa, ɔ -ka we 'bhɪtɪ saputu sa, 'kplɛ kpa ɔ!

¹⁰ Lee, nyuma 'ka 'mɪ ʔnɪ kwalu da un mia -talɪda, yaayu, -Lagɔɔ -nu -wa yɪ? -lnnya, -Lagɔɔ -nu un 'yɪbhaa. Lee, un 'ka nyumaa dɔdɔnamanu da un mia -talɪda yɪ? In -ka yaa nyumaa dɔdɔnamantee datalɪda -mɪ, un 'na 'ka yaa Klisu lubhononyɔ -zɛ.

-Lagɔ ka -bha Pɔlv -sa -Zezuu *tietienyɔ nya

¹¹ Nu, na bhelia, un nɛɛ aun -ylaɛ: -Lagɔgbu na gbaa da, we'e 'bhu nyumɛɛ -gbe. ¹² Nu, we -ka -amɪ, nyumɛ 'nɪ 'mɪ we 'nyɛ, 'un nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ 'mɪ we -slolu, -Zezu Klisi -slolua 'mɪ we 'klv.

¹³ In mɪ bhaa *Zuifvɔ -Lagɔbɔvɔ -yloogblv, sa na nɔa a ka we 'nv. Sa na palta -Lagɔɔ *leglizunya 'klyɛ 'wɔ 'kva 'tɪtɛ nya, un 'ka wa lasaa 'gbu, a -yɪ we 'ji. ¹⁴ In mɪ bhaa Zuifvɔ -Lagɔbɔvɔ -yloogblv, un -zi na -lima 'wɔ Zuifvɔ glaa, 'un un dɔlu -gula bhabha, un -zi wa, -amɪaa dukpasu lɛnvgbu 'wɔ.

¹⁵⁻¹⁶ 'In, -mɪv weee 'yu, -Lagɔ ka -bha 'mɪ -sa pepe, -zugba un mɪ -slɔ na 'nyaaa nukplɛ, 'un ɔ yia 'mɪ la ɔ 'nanɪ nya, un 'ka ɔ lubho nv. Da we namanɪa -Lagɔ dɔdɔ ɔ 'ka 'mɪ 'wɔ ɔ 'Yu -slolu, 'un un 'ka -mɔɔ gbu gba nyuma -wa 'nɪa Zuifvɔ -yla, -bha -bhlokpade un 'nɪ nyumɛ yabhlogbɔɔ 'dɪzɔwɛlɪ layɪbha. ¹⁷ 'In -wa -zɛa 'mɪ 'yu -Zezuu tietienya, un 'nɪ -maa -gbe mɪnɪ *-Zeluzalemv, nu, -bhagɪgalɪda un mɪnɪa Alabii -dɔdɔ -gv, 'bhie, un yia lubhiti -Damasɪgbe nukplɛ.

¹⁸ -Zv ta 'plta, 'un un yia -Zeluzalemv mɪnɪ, Pielu yibheliee 'gbu. 'In un li ɔ -gbe 'ylɪ kugbua lɛ gbu. ¹⁹ Nu, we 'nɪ Pielu -yɔ Nyumaa -Kanyɔɔ bheli *'Zake 'wobhu, un 'nɪ -Zezuu tietienyɔ -putu 'yɪ 'yli nya.

²⁰ -We na cɛlta da aun 'wɔ, gbɔzɔnv -wa, 'un -Lagɔɔ 'dɛ -yɪ we 'ji nu, un 'nɪa yotubhu. ²¹ -Mɪv 'bɪgv, 'un un yia Silii -yɔ Silisi -dɔdɔ -gv mɪnɪ. ²² Nu, Klisu leglizunya mɪa Zudee -dɔdɔ -gv 'nɪ -slɔ 'mɪ 'yɪ 'yli nya. ²³ -We wa gbaa waa leglizunya 'nɪa zlumɛ -bhlogbɔɔ, mɪ -wa nu: nyumɛ ɔ palɪ bhaa wa 'klyɛ 'wɔ, 'un -Lagɔgbu -we ka 'gbu ɔ gva la, ɔ 'ka we lasa, ɔ mɪ -slɛɛn we gbada. ²⁴ 'In wa yia -Lagɔɔ ʔnɪ -mɪnɪda -tv na 'gbu.

Wa ka Pɔlv yibheli -Zezuu tietienyɔ nya

2¹ -Zv kugbua le -mnva 'plia, 'in un -yɔ Banabast 'sɔ yia -Zeluzalemv lɔmni, 'in un yia Titu 'wɔbhɔ, in -yɔ -mɔɔ yi 'yaa mni. ² 'In -Lagɔ -sɔlɔua 'mɪ we 'klɔv 'gbv, in yia -mɔ mni. In -yɔ nyumaa 'yugalunya 'kadi 'dɛkpua gbelia 'wlu, -Lagɔgbv na gbaa -wa 'nia Zuifv -yla, in ka we 'ji gba wa -yla. In 'nɪ 'yɪbha lubho in nva, 'in un mia nuda, we tv 'wv bhe. ³ 'In 'dɛbhiɛ, na nɔnɔnyɔ Titu mia *Glekt nya, wa 'nɪ ɔ *knɪ 'wɔpa -gla nya. ⁴ -Mvɔ bhla, yoyobhelia -tɔlv -wa -bhɔa zlɔmɛ -aun lv 'wiemɪ, -maa 'yɪbha yaa ɔ *knɪ 'wɔpapɛ. Waa nyuma nɪ ka -aun lubho, wa 'ka -amɪaa 'dɛ -yla -tutvɛ -Zezu Klisi nya -aun -yɔlatɔtali, 'in wa 'ka -aun titeɛ galti 'wɔnɔ lv. ⁵ Nu, waa nyuma -manɪ, -a 'nɪ wa 'wlu ɔ laslvlv 'kienyii -kpua, 'in -Lagɔgbv 'ka aun nyɪdɪ -tv gbɔzɔnɔ nya.

⁶ 'In -wa mia leglizinyaa 'yugalunya 'kadi nya nɪ, -we wa -mia, we 'nɪ 'mɪ 'yliya 'wv -lu yabhlogbɔɔ nya -mɪ, -we ka gbv -wa, -Lagɔ'v yla nyumaa ku -yɔ, in nɛɛ, waa nyuma -manɪ 'nɪ 'mɪ -yla gba -gla nya nu, in nu gbv -putu yabhlo lɛ lv. ⁷ 'In, wa ka we yibheli nu, sa -Lagɔ dia we 'gba Pielt 'wlu, 'in ɔ gbaa Zuifv -yla -Lagɔgbv, 'sa ɔ dia 'mɪ we 'gba 'wlu, 'in na gbaa nyuma -wa 'nia Zuifv -yla -Lagɔgbv. ⁸ Nu, -Lagɔ -ɔ nva lubho, 'in ɔ yia Pielt ɔ tietienyɔ -zɛlt Zuifv nyɪdɪ, mɔ -bhlokpade nva lubho, 'in ɔ yi 'yaa -amɪ ɔ tietienyɔ -zɛlt, nyuma -wa 'nia Zuifv nyɪdɪ. ⁹ Nu, nyuma -yi *'Zake, Sefast^a we -yɔ *Zaan, leglizinyaa 'yugalunya 'kadi nya, 'in 'nanɪ -Lagɔ nva 'mɪ 'wv, -maa ka we yibheli. 'In wa yia in -yɔ Banabast kwɛɛ kpa. Sanɛɛ 'sa -a bhluɔ wɛlt -bhlo, -amɪ 'ka nyuma -wa 'nia Zuifv nyɪdɪ lubho nɔ, 'in wamɪ 'ka Zuifv nyɪdɪ lubho nɔ. ¹⁰ Gbv yabhlogbɔɔ wa yɪbhaliɔ -aun: wa nɛɛ -a 'na dlvlv leglizinyaa bobabhanya 'wv -nɪ, 'mɪ -amɪ nva lɛ dli weɛɛ nya.

^a2.9 Pielt.

Pɔlv palt Pielu -yla gbu la Antioṣugbe nɔkple

¹¹ 'ln da Pielu nɔnia Antioṣu, gbunyu u ɔ nua lɛ, un yia we ɔ 'klusubha. ¹² Nu, da nyuma 'Zake tiea, -maa 'nia -slɔ nɔni, -zugba Pielu -yɔ -Lagɔnyuma -wa 'nia Zuifu lia dabudu. 'ln da -maa nɔnia, ɔ yia wa nya lilie 'yiligbeli, ɔ yia wa gwevla. -We ka gbu -wa, Zuifuv -Lagɔnyuma gua nyumaa kni 'wopapɛ 'wu, 'ma ɔ sɔa. ¹³ 'ln -amɔaa -Lagɔbhelia Zuifu yia Pielu dli 'sɔ -bhogbu lɛnu, 'in Banabas u 'degbolu yi 'yaa we lobho.

¹⁴ Da un 'yia we -yɔ nu, wa'a kpa wa 'de tiklu -Lagɔgbu gbuzɔnu sɔlv, 'in un nɛ Pielu -yla nyumaa -zejila 'wue: «-Mi mi Zuifu nya, 'in -in yia -wa 'nia Zuifu, -maa lɛnɔgbu lɛnu, -in 'ni we Zuifuv titee sɔlv lɛnu. 'ln sa -in mneni -in 'ka gba nyuma 'nia Zuifu, wa nu -gla nya Zuifuv lɛnɔgbu lɛa?»

Zuifu -yɔ -wa 'nia Zuifu ka nyuma tiklu -zɛ dɔzɔvee 'gbu

¹⁵ -Amɔa mɔa, Zuifuv 'zayli -a -mɔa, -a 'ni gbunyu -lɛnɔnya, -wa'a zua -Lagɔ tite 'nɔwɛ, wa nyidi. ¹⁶ -Muv bhla, -a -yi we 'ji nu, -Lagɔ'ɔ yibheli nyume, nyume tiklu nya *Moizu titee 'nɔwɛzɔvee 'gbu, nu, dɔzɔvee -bhlogbɔ -Zezu Klisi -guv gbu -wa. We 'gbu, -amɔa yi 'yaa -Zezu Klisi gbu -yɔwɔnu, 'in -Lagɔ 'ka -aun yibheli nyuma tiklu nya, -amɔaa dɔzɔvee Klisi 'wuv 'gbu. Nu, we 'ni titee 'nɔwɛzɔvee gbu. Nu, -Lagɔ 'na 'ka nyume yabhlogbɔ yibheli nyume tiklu nya, titee 'nɔwɛzɔvee 'gbu.

¹⁷ 'ln, we -ka nu, tiklumume -Lagɔ 'yiliya 'wuv da -a mi -talɔda Klisi 'gbu, 'in -a -ka 'ya gbunyu -lɛnɔnya nya -mi, -wa 'nia Zuifu 'bhisa, 'lee, Klisi paa nyuma 'kuayli wa nu gbunyu lɛ yi? -lnnya! ¹⁸ 'ln 'yibha zlume un 'ka -mi tiklu -Lagɔ 'yu, titee 'nɔwɛzɔvee 'gbu, 'in un yia we 'bɔhu. ln -ka we lv lobhiti, -zugba na 'de un 'nia titee 'nɔwɛzɔnyɔ 'wuv. ¹⁹ Nu, we -ka tite -bhlo, mu -laa 'mi tlɔle, 'in we -ka -amɔ, un ka tli titee gbɛgbɛn, 'in un 'ka 'yiliyɔgada -tv -Lagɔ gbɛgbɛn. 'ln un yia *su -gu tlɔli Klisi nya. ²⁰ 'ln, un -ka 'yiliyɔgada -mi, we 'ni na de -ga 'masleen 'yiliyɔ, nu, Klisi -gaa 'yiliyɔ 'mi 'wu. Nu, -Lagɔ 'Yu ka na zɛkalɛ -slolu, 'in ɔ yia ɔ 'de wla na 'gbu, ɔ dɔzɔvee nya na ku -gaa -sleen

da 'yliyɔ. ²¹ Nu, un 'na 'ka -Lagɔɔ 'nanu daa gba -unnya. We -ka nu, tite nu nyume tklu -Lagɔ 'yu, -zugba bhe Klisi tlia.

-Lagɔ yibhelia nyuma, nyuma tklu nya Klisi dliɔzɔzɔvee 'gbu

3 ¹ Oo -Galasii -nyuma, -guwɔtunya, nyɔɔ -sali ain a? Wa 'ni da ain -Zezu Klisi *su -gu lakulɔe 'klislolu vaa? ² Nu, gbuɔ gɔ -bhlo mia da, a 'pali we 'biɔ. Zuzu 'Pupa a 'yia, tite 'nuɔwɛzɔzɔvee 'gbu a yia ɔ 'yi yaayu, -Lagɔgbu a 'nva, a zva dli -guɔ gbu -wa yi? ³ Sa amiaa -gu 'ka 'ya sa 'wɔtva? A ka -Lagɔgbu gwedi -Lagɔɔ Zuzu nya, 'in a 'yibha a 'ka -sleen we 'wɔlubha amiaa 'dɛɛ 'tite nyaa? ⁴ -We weee 'wɔ a 'pluta, bhe -wa yi? -lnnya, we 'ni mneni we 'ka bhe -zɛ. ⁵ 'In -Lagɔ -ka ɔ Zuzu ain 'nye, -zugba ɔ nu gwedigbu le ain nyidi, amiaa titee 'nuɔwɛzɔzɔvee gbu -wa yaayu, -Lagɔgbu a 'nva 'in a zva dli -guɔ 'gbu, ɔ nva we le yi?

-Lagɔɔ dliɔzɔzɔnyɔ *Ablaamu

⁶ Nu, *-Lagɔsebhe nɛɛ *Ablaamu daaɛ:

«ɔ ka -Lagɔ dli -gu zɔ.

ɔ dliɔzɔzɔvee 'gbu,

-Lagɔ yia ɔ yibheli nyume tklu nya.»

⁷ We 'gbu, a yibheli we 'ji nu, -wa zva -Lagɔ dli -gu, ma -wa Ablaamu 'yuoyuaa 'dɛbhe. ⁸ -Lagɔsebhe ka we gba, nu, nyuma -wa 'nia Zuifu, wa dliɔzɔzɔvee 'gbu -Lagɔ yia wa yibhelia nyuma tklu nya, ɔ 'dɛ 'yu. We 'gbu, -Lagɔ yia Ablaamu -yla wee gbuzɔnu -minu gba pepe nu:

«Nyu wa yia dɔdɔgɔ -nyuma weee lanɔwnaa -na 'gbu.»

⁹ Ablaamu ka -Lagɔɔ gbu -yɔɔɔwnu, 'in -Lagɔ yia ɔ 'nyulanɔwna. 'Sa -bhloo 'dɛ -wa weee nɔwnua -Lagɔɔ gbu -yɔ, -Lagɔ nɔwnaa wa 'nyu la.

¹⁰ Nu, -wa weee zva titee 'nuɔwɛzɔzɔvee dli -gu, mɛ yia wa kpa. Nu, -Lagɔsebhe nɛɛ:

«-We weee mia ɔlida -Lagɔɔ titee 'sebhe 'wɔ,

-ɔ'ɔ zva we 'nuɔwɛ 'kɔmuɔ, mɛ yia ɔ kpa.»

¹¹ We mi 'ya gbuzɔnu nya, nu, nyume yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka -mi tuklu -Lago 'yu titee 'nuɲwɛzɔzɔvee 'gbu. Nu, -Lagɔsɛbhe nɛɛ:

«-ɔ -Lago yibhelia nyume tuklu nya dɔzɔzɔvee 'gbu,
 'yliyɔgagie -mɔɔ yia 'ya.»

¹² 'In tite'e 'bhu dɔzɔzɔvee -gbe. Nu, we mi 'ya cɛɔɔdɛ:

«-ɔ zɔa titee lɛnɔgbu weee 'nuɲwe,
 ɔ -tu we lɛnɔda 'kɔmɔɔ,
 'in ɔ 'ka 'yliyɔgagie 'yi.»

¹³ Klisi ka ɔ 'dɛ meɔɔlatɔnyɔ -zɛɔ -amɔaa 'bɔɔ, sanɛɛ 'sa ɔ zɔtɔ -aun 'wɔ titee mɛ kwɛɛ. Nu, we mi cɛɔɔda -Lagɔsɛbhe 'wɔɔ:

«Nyɔɔɔ nyɔɔ wa -ka bɔzi su 'wlu,
 mɛ mi ɔ -nu nya.»

¹⁴ Nu, sanɛɛ 'sa we nua, 'in 'nyulanɲwana -welɔ -Lago gbaa Ablaamu -yla, nyuma -wa 'na Zuifu, wa 'ka we 'yi -Zezu Klisi 'gbu. 'In Zuzu -Lago gbaa ɔ 'ka wla, -a 'ka we 'yi dɔzɔzɔvee 'gbu.

Tite -yɔ -lu -we -Lago gbaa ɔ 'ka wla

¹⁵ Na bhelia, dɔdɔ -gɔɔ gbu yabhlo na yia da palɔa: we -ka nu, welɔ nyume 'kaa ti, ɔ -ka we ti sazɔnu sa, nyume yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka -bha we lasalɔ, 'in ɔ 'na 'ka we -gɔ -lu yabhlogbɔɔ palɔ. ¹⁶ Cun, -li -we -Lago 'kaa wla, ɔ ka we gba Ablaamu -yɔ ɔ 'yuoyu -yla. 'In -Lagɔsɛbhe 'ni -gbɛɛ: «Ablaamu -yɔ ɔ 'yuoyua,» 'in -mɔɔ 'ka 'wɔ nɛɛ nyuma duuun gbu wa gba, nu, -Lagɔsɛbhe nɛɛ saɛ:

«-In -yɔ -na 'yuoyu,»

nyume yabhlogbɔɔ we saa 'ɲni, mɔ -wa Klisi. ¹⁷ -We in 'yɔbhaa in 'ka gba mu ni: -Lago ka welɔ ti Ablaamu -yla, 'in ɔ nɛɛ, -gɔ ɔ yia we 'yiligbea -kli. -Zɔɔ 'wlu 'sɔ -zɔ glɔ -bhlo 'ya kugbua (430) 'plɔa, 'bhie, Moizu tite yia yi. -Mɔɔ 'ni mneni -mɔɔ 'ka welɔ -Lago tɔa -bhalasalɔ, 'in -lu -Lago gbaa ɔ 'ka wla, we 'ni mneni we 'ka we lasa. ¹⁸ 'In we -ka nu, 'bɔ -we -Lago wlaa, titee sɔɔ wa yi we, -zugba

we 'nɪ -lu -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wlaa sɔlu 'bhv, 'ɪn, -lu -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, mu -yɔ ɔ -slolua ɔ 'nant Ablaamu -yla.

-We ka 'gbu -Lagɔ yia tite pali

¹⁹ 'ɪn lɛɛ -lu ka 'gbu -Lagɔ yi tite pali nyuma -ytaa? Pali ɔ palta we, 'ɪn da nyuma -saa ɔ domagbu 'nɔŋwɛ ɔ 'ka we -slolu. 'ɪn we 'ka 'sa lɛnvda -tu tuklu, 'ɪn Ablaamuv 'yuoyu -ɔ ka 'gbu -Lagɔ gbaa ɔ 'ka Ablaamv -lu 'nyɛ, 'ɪn -mɔɔ yiyibhla 'ka nyini. -Lagɔ zva wee tite 'anzinya ŋwɛɛ, 'ɪn 'anzinya yia Moizu 'wɔbhhu 'kɔlv nya, -Lagɔ -yɔ nyuma nyɪdɪ. ²⁰ Nu, kɔlv mia, nyuma 'sɔ nyɪdɪ ɔ mia. 'ɪn, -Lagɔɔ 'dɛbhlogbɔɔ: ɔ 'nɪ kɔlv -ka.

²¹ -Muv gbaa nu, -li -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, tite mɪ we -yɔtv nya yɪ? -ɪnnya! We -ka nu, -Lagɔ ka tite yabhlo pali, we mneni we 'ka nyuma 'yliyɔgagɛ 'nyɛ, -zugba nyime mneni yaa ɔ 'ka nyime tuklu -zɛ -Lagɔ 'yliya 'wv, titee 'nɔŋwɛzɔvɛɛ sɔlv. ²² We 'nɪ 'sa -mɪ, nu, -Lagɔɛbhɛ nɛɛ, dɔdɔgɔlv weɛ mɪ gbunyuuu 'tite zɔ. 'ɪn -lu -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, nyuma -wa ŋwnua -Zezuu gbu -yɔ, -maa 'ka we 'yɪ, wa dlɪzɔvɛ -Zezu Klisɪ -gɔv 'gbu.

²³ Da -Zezu Klisɪ dlɪgɔvɔ bhla 'nɪa -slɔ nyini, -zugba -a mɪ -kaslucian nya tite kwɛɛ, wee dlɪzɔvɛ -Lagɔ 'kaa -aɪn 'klɪslɔlv we wɔwɔɛ nya. ²⁴ Sanɛɛ 'sa, tite -zɛa -amɪaa 'yliyɔzɔnyɔ tuklu, 'bhie, Klisɪ yia yi, 'ɪn -a 'ka nyuma tuklu -zɛ -Lagɔ 'yliya 'wv, ɔ dlɪgɔzɔvɛɛ 'gbu. ²⁵ -Slɛɛn, -Zezu Klisɪ dlɪgɔvɔ bhla ka nynii 'gbu, -a 'nɪ 'maslɛɛn ɔɔ 'yliyɔzɔnyɔ -mɔɔnɪ kwɛɛ -mɪ.

²⁶ Nu, a 'dɛ weɛ mɪ -Lagɔɔ 'yua nya -Zezu Klisɪ dlɪgɔzɔvɛɛ 'gbu. ²⁷ Nu, amɪa weɛ -wa wa batizea Klisɪ 'wv, a ka Klisɪ 'wɔwɔlv -zɛ. ²⁸ We 'gbu, -Lagɔ 'yliya 'wv, 'wɔsɪsalɪda 'nɪ Zuɪfv -yɔ -wa 'nɪa Zuɪfv nyɪdɪ -mɪ, we 'nɪ galɪ -yɔ nyuma -zɔnv nyɪdɪ -mɪ, 'ɪn we 'nɪ nukpasi -yɔ 'ŋwnɪ nyɪdɪ -mɪ. Nu, a 'dɛ weɛ -bhlo -Zezu Klisɪ 'wv. ²⁹ A mɪ Klisɪ -nv nyaa 'gbu, a mɪ Ablaamuv 'yuoyua nya. 'Bɪ -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wla, 'yia a yia we.

Nu, -a 'ni 'masleen gali, -Lagoo 'yua -a -mia

4 ¹ -We un 'yibhaa un 'ka gba mu nu: 'bulinyo -ka -slo 'yislokpilɛ nya -mi, 'wɔsɔsɔlɔda 'ni ɔ -yo gaylo nyɔɔɔ -mi, 'in -zugba mɔ -wa wee 'bi weee -kanyo. ² Nu, nyuma -wa zɔa ɔ, 'in -wa zɔa ɔ -li 'yliyɔ, ɔ mi wa kwɛɛ tiklu, 'in bhla -we ɔ dide 'paa ŋwɛɛ, 'in we nynia. ³ Nu, 'sa -bhloo 'dɛ we mia -amɔaa -nu nya. Da -a mia zlumɛ 'yislokpilɛ 'bhisa, -a mi dɔdɔgɔvɔ 'titenyaa gali nya. ⁴ 'In, bhla -we -Lagoo zɔa, da we nynia 'cɛ, ɔ yia ɔ 'Yu yoo 'pa. ŋwɔnɔ gwɔlɔ ɔ, 'in ɔ yia Zuifɔvɔ titee zɔnyumɛ -zɛ. ⁵ 'In -wa mia tite zɔ, ɔ 'ka wa 'wɔzɔɔ. Sanɛɛ 'sa ɔ 'kaa -aun -Lagoo 'yua -zɛɔ.

⁶ -Lagoo 'ka we -slolu a mi ɔ 'yua nyaa 'gbu, ɔ yia ɔ 'Yuu Zuzu yoo 'pa -amɔaa dibhe 'wɔ, Zuzu -ɔ kpɔa 'wɔ: «Aba^b, 'oo Dide!» ⁷ We 'gbu, -in 'ni 'masleen gaylo, nu, -Lagoo 'yu -in -mia. 'In -in mi ɔ 'yu nyaa 'gbu ni, -in mi 'ya 'bulinyo nya -Lagoo 'nanu sɔɔ.

Pɔɔ lva dli -Galasii -nyumaa 'gbu

⁸ Zlumɛ a -yo -Lagoo 'ni welt -ka, -zugba a mi bubɔlii gali nya, 'in -mɔvɔnya 'ni -Lagoo -zɔnɔ nya -mi. ⁹ 'In -sleen a -yi -Lagoo, -we un 'kaa gba mu -wa nu, -Lagoo -yi aun. Dɔdɔgɔvɔ 'titenyaa, -we 'nia 'tite 'wɔ -ka, 'in -we 'na 'kaa aun -lu yabhlogbɔɔ -yla lɛnu, sa a bhiti 'ya lu -mɔvɔ zɔa? Sa a 'yibha a 'ka 'ya -mɔvɔ gali -zɛa? ¹⁰ 'Yli klaa, 'cu klaa, bhla klaa, we -yo -zu tɔlvaa 'nɔŋwɛzɔvɔ -wa amɔaa -yɔkpagbu. ¹¹ Amɔaa 'gbu na nua nyano: lubho weee in nua amɔaa 'gbu, bhe we yia 'wɔvɔa yi?

¹² Na bhelia, amɔa na bhuhhoe, a -mi 'mi 'bhisa, -we ka gbu -wa, -ami ka na 'dɛ nu amɔa 'bhisa titee gbɛgbɛun. 'In a 'ni 'mi gbɔnyuu yabhlogbɔɔ -yla lɛnu, da un mia amɔaa -gbɛ. ¹³ 'In -we nua lɛ, 'in un yia zlumɛ amɔaa -gbɛ -tɔ, 'in un yia aun -yla -Lagoo gba, a -yi we. Gu un kaa -yɔɔ gbu -wa. ¹⁴ Na guzu -nu mi laylagbu nya amɔaa -nu nya, 'in a 'ni 'mi 'wɔnyɛ, 'in a 'ni 'mi kwɛɛ -sa. Nu, -Lagoo 'anzi yabhlo 'bhisa a kpaa 'mi, -Zezu Klisu 'degbolu 'bhisa. ¹⁵ Da amɔaa

^b 4.6 Zuifɔwelt -wa. We ji -wa: «Baba».

zlumεε 'muna -tulba? -We un 'kaa gba amiaa daa mu -wa nu, we -ka yaa 'yli wa sa -mɔ, -zugba a ka -mɔ amiaa 'yli -sa, a ka 'mi we yoo 'nye! ¹⁶ 'Lee, gbuzɔnɔgbu na gbaa da un -yla, we 'gbu un yia amiaa tunyume -ze -sleen yi?

¹⁷ Waa nyuma -wa nynia un -yɔla, wa 'ni amiaa zekali sazɔnu sa. Wa 'yibha wa 'ka un 'mi 'bi -sa, 'in a 'ka wa 'bibholu we gbu -wa. ¹⁸ Cɔn, gbuzɔnu -wa, nyumaa zekalie -ka un ye sazɔnu sa, mu nanta 'yli. We -ze dli -zɔnu nya. A nu we ε bhla weee nya, we 'na -zeli na 'yibadi -bhlogbɔɔ -ni. ¹⁹ Na 'yua, amiaa 'gbu un mi 'yaa da siada lu, nεε ŋwnɔ -bho luzi, mɔ. 'In un mi 'sa siada tiklu, 'in Klisti 'ka un 'woladli, 'in a 'ka Klisu 'wɔwlu -ze kpεen kpεen. ²⁰ Nu, un 'yibha un 'ka bhla -muni nya un kwesi -mi, un 'ka un -yla gba sɔ -putu lu. -We un 'kaa lenu -sleen, un 'ni we -yi. Amiaa 'gbu dlilve mia da 'mi -yɔ.

***Aga -yɔ *Salaa gbɔɔ 'wɔpalɔgbu**

²¹ A gba -sɔ we 'mi -yla, amia -wa 'yibhaa a 'ka Moizu tite 'nɔŋwe zɔ, -we wee tite -muni 'sebhe gbaa, a'a 'nu wee? ²² Nu, we mi celɔda we 'wɔε, Ablaamu 'yi nukpasuyua 'sɔ. 'Yabhlo ɔ -yɔ gaylɔŋwnɔ *Aga gwalia, 'in -gudɔ ɔ -yɔ nyumezɔnɔŋwnɔ *Sala gwalia. ²³ Nu, 'yu ɔ -yɔ gaylɔŋwnɔ Aga gwalia, nyumaa dumagbɔɔ sɔlu wa gwalia -mɔɔ. 'In -ɔ ɔ -yɔ nyumezɔnɔŋwnɔ gwalia, welt -Lagɔ wlaa, we sɔlu wa gwalia -mɔɔ. ²⁴ Wee gbɔɔ 'wɔpalɔgbu -muni 'ji -tɔ 'wɔ, waa 'ŋwni 'sɔ -manu 'wɔsusloluee gbɔ 'sɔ wa slɔlua. We tianu mia, *'wɔsuslolue -we -Lagɔ -yɔ Ablaamu -yɔ *Izlaelnyuma nua le -gɔgɔ wa laa *Sinaii 'wlu, we yli -wa Aga, wee 'wɔsusloluee tite nua nyuma gali 'wɔ. ²⁵ Nu, Aga mia, mɔ -wa Sinaii -gɔgɔ Alabii -dɔdɔ -gu. Mɔ -wa dɔdɔ -muni -gɔɔ -Zeluzalemugbe, -we ka gbɔ -wa, we -yɔ we 'yua weee mi gali nya. ²⁶ Nu, yalu -Zeluzalemɔ mia, mu -wa -Zeluzalemɔ -we 'nia gaylo nya -mi, 'in mu -wa -amiaa 'nyaa. ²⁷ Nu, we mi celɔda -Lagɔsebhe 'wɔε:

«Gblotɔŋwnɔ, a li 'muna!
Ama 'nia 'yugwaltee kuu 'cɔnvee 'ji -yi,
a 'kpi 'wɔ 'muna nya!

Nu, 'wonyeywɔɔ yua yia 'wuzumania,
wa 'ka 'wuyibhanywɔɔ 'yua 'wuzi.»

²⁸ 'In amia, na bhelia, welt -Lago wlaa amia mia we -gub 'yua nya, *Izaki 'bhisa. ²⁹ Zlume, 'yu wa gwalia nyumaa dumagbuu sɔlu, mɔ paltia -ɔ wa gwalia -Lagoɔ Zuzuu sɔlu 'klyie 'wu. 'In 'sa -bhloo 'de we mia desleen nuda. ³⁰ 'In -Lagosebhe nɛɛ lea? We nɛɛ:

«-In vu gaylonwɔɔ -yɔ ɔ 'yu.

Nu, gaylonwɔɔ 'yu -yɔ nyumezɔnɔɔɔwɔɔ 'yu
'ni mneni wa 'ka wa didee 'bi dlili.»

³¹ We 'gbu, na bhelia, -amia 'ni gaylonwɔɔ yua, nyumezɔnɔɔɔwɔɔ 'yua -a -mia.

-Zezu Klisi ka -aun gaylo -flii -sa

5

¹ Klisi ka -aun gaylo -flii -sa, 'in -a 'ka -amtaa 'de -yla -mi sazɔnu sa. A -tu -mub sɔlu gege, 'in a zu amtaa 'de 'yliyɔ, a yi 'ya galɔ -ze lu.

² A yla, -ami Pɔlu nɛɛ aun -ylae: wa -ka aun *kni 'wupa, a 'ka -mi tklu -Lago 'yu ni, -zugba Klisi 'ni -lu yabhlogbɔɔ nya -mi amtaa -nu nya. ³ In nɛɛ 'ya aun -yla -tapae, nyɔɔɔ nyɔɔ -ka kni pla, ɔ zu tite weee 'nɔɔɔwe -gla nya. ⁴ Amia -wa 'yibhaa -Lago yibheli aun nyuma tklu nya titee sɔlu, a -yɔ Klisi ka 'wudo. 'In -Lagoɔ 'nant ka aun 'wubɔ. ⁵ Nu, we -ka -amia, -Lago -a dia dli 'wu, mɔ yia -aun yibhelia nyuma tklu nya ɔ 'de 'yu, 'in 'mu -a mia wuda, -Lagoɔ Zuzuu 'tite -we nua -amtaa dɔzɔzue 'wu lubho, we nya. ⁶ Nu, -Zezu Klisi 'wu, -in 'ka kni 'wu -mɔɔ, -in 'ni kni 'wu -mɔɔ, -mub 'ni gbu yabhlogbɔɔ. Nu, -we nania 'yli, mu -wa dɔzɔzue -we nua gbu le nyumɛɛ zekalte nya.

A 'na 'bhitili gaylo 'wu lu -ni

⁷ A ka -gwagwie gwedi 'nanub, nyɔɔ yɔmani amtaa bhu 'wu, nu, a 'na zulu gbuzɔnu 'nɔɔɔwe -nia? ⁸ -We wa gbaa aun -yla, 'in wa yia aun lu, -Lago -ɔ laa aun, we 'nia ɔ -gbe 'bhu. ⁹ Lee, wa'a gba da «*Gɔɔ -sele wa paltia 'floo 'pue

weee -yɔ, mu yluta wee?»¹⁰ -Ami mia, Nyumaa -Kanyɔ 'wu, na dli mi aun -gu nu, amia 'na 'ka 'wlukuvn lapupalie -putu 'yi. 'ln nyume -ɔ -ka amiaa 'wlu -nyumɔ, -Lagɔ yia ɔ -kaslu 'wupaa.

¹¹ We -ka -ami, na bhelia, we -ka knuplagbu in mi yaa gbada gbuzɔnu sa, læe ka 'gbu wa pa 'mi 'klyie 'wua? We -ka yaa 'sa -mi, -zugba, Klisu su -gu tluigbu in mia gbada, we 'na 'ka nyume yabhlogbɔɔ 'cɛdlɔ -la. ¹² Nu, -wa nua amiaa dli ɔɔ bidi -bidi bidi, wa lelt 'ya wa 'de!

¹³ Na bhelia, amiaa 'de -yla -totvee 'gbu -Lagɔ yia aun la. A 'na 'yligbeli we -gu, 'in a 'ka amiaa yicee lenugbu lenu -ni. Nu, a nunnu lubho -yla zekalidli nya. ¹⁴ Nu, welu gɔ -bhlo ni nukple tite weee 'bhaa 'wlu:

«-ln -kalt -na -libheyii ze -na 'de 'bhisa.»

¹⁵ Nu, -fliinuma 'bhisa, a -ka mumnuda -mi, a -ka lenunnuda -mi, a zu amiaa 'de 'yliyɔ, a yi amiaa 'deɛ klu lasa.

Zuzu 'Pɔpa -galt aun 'yu

¹⁶ ln nee aun -ylae: a nɔ -Lagɔɔ Zuzuu sɔlv, a yi 'masleen amiaa yicee dliwunynigbu lenu. ¹⁷ Nu, -amiaa yicee dliwunynigbu -yɔ -Lagɔɔ Zuzu 'ni weli -bhlo -ka, 'in -Lagɔɔ Zuzu -yɔ -amiaa yicee dliwunynigbu 'ni weli -bhlo -ka. Nu, -yɔ we mumnia, 'in -we a 'yibhaa a 'ka lenu, a yi we lenve kweyɔmmeni.

¹⁸ We -ka nu, -Lagɔɔ Zuzu -galt aun 'yu, -zugba a 'ni 'masleen tite ɔɔ -mi, 'in we 'ni 'masleen aun nwezi.

¹⁹ ln -a -yi -amiaa 'deɛ yicee lenugbu, -we -wa: mutni klaa, pɔnplagbu klaa, we -yɔ gbunyuuu weee lenve, ²⁰ yoyolagɔ weee bubue, -dlabhaiaa lenve, nyuma 'wɔnyinyenie, -zlesasie, zeninyinve, 'cepapie, -yɔmumnie, zva 'wodidie, gwepapie -pue nweɛ, ²¹ nyume -putuu -luu dli 'wɔnyinyie, nu nyumee 'bhabhie, nyogbalilie, 'in we -yɔ we 'wɔwlv -gbu tɔlvaa lenve. ln ka we gbu aun -yla gba tta, 'in 'mu na gbaa -sleen da aun -yla: nyuma -wa nu 'saa, -maa 'na 'ka *-Lagɔɔ nyumaa 'wlulapite 'wu 'bi 'yi.

²² Nu, zuzɔnugbu bhua -Lagɔɔ Zuzuu -gbe, mu nu: zekalidli, 'munadli, 'wɔtutve -dlɔɔ, dltie, gbu -zɔnuv lenve, dli -zɔnu -kaktie -yɔ weli -gɔtutve,

²³ dli -dlɔɔ -kakiɛ, we -yɔ 'dɛɛ dli lakpakpiɛ 'sɔ. Tite'e -sɔɔ -muv weee -yɔ 'wɔ.
²⁴ -Wa mia [-Zezu] Klisu -nu nya, wa yicɛɛ -yɔkpagbu -yɔ we dliwɔnyingbu,
 wa ka we lakɔɔ *su -gu. ²⁵ -Lagɔɔ Zuzu ka -aun 'yliyɔgagie 'nyɛɛ 'gbu, -a nɔ 'ya
 ɔɔ Zuzu sɔɔ. ²⁶ -A 'na 'ylimani -amɔaa 'dɛ -ni, -a 'na lilali 'cɛdlɔ -ni, -a 'na
 nunnu zenyi -gbe -ni.

A sisali 'wɔ amɔaa -yɔgbu 'gba nya

6 ¹ Na bhelia, we -ka nu, nyume yabhlo ka gbonyuu lɔbhlili, amɔaa -wa
 nɔa -Lagɔɔ Zuzu sɔɔ, a 'slamani ɔ 'wɔ -Lagɔɔ 'yloogbu. 'In a nu we lɛ
 dli -dlɔɔ nya. A zɔ amɔaa 'dɛ 'yliyɔ, amɔaa yi 'ya laylagbu lɔbhlili. ² A sisali 'wɔ
 amɔaa -yɔgbu 'gba nya. A -ka 'sa nu, -zugba Klisu tite a bhelia 'yli. ³ We -ka
 nu, nyume yabhlo papali 'wlukɔɔn la nu, ɔ mi nyume 'kadu nya, 'in -zugba ɔ
 'ni -lu yabhlogbɔɔ nya -mi ni, ɔ 'degbolu ɔ nua -dawli 'wɔ. ⁴ Nu, nyume -ɔ -ka
 -mi, ɔ bhli ɔ 'dɛɛ lɛnɔgbu 'yliyɔ la, 'in -we ɔ nua lɛ, we -ka 'ylinani ni, ɔ -ka ɔ
 'dɛ 'ylimani yi we 'wɔ, we -ze ɔ 'dɛbhlogbɔɔ -yla, ɔ 'na pali ɔ 'dɛ nyume -putu
 'wɔ -ni. ⁵ 'In nyume -ɔ -ka -mi, mɔ 'kaa ɔ 'dɛɛ 'gba 'wɔbhu.

⁶ Nyume -ɔ wa slɔlua -Lagɔwɛli, ɔ zɔzɔnyuma mia, ɔ 'nye we tɔɔa nyume -ɔ
 slɔlua we ɔ.

⁷ A 'na nunu amɔaa 'dɛ -dawli 'wɔ -ni: nyume'ɛ pali -Lagɔ gla. -We ka gbu
 -wa, -we nyume glɔa, we 'ya ɔ yia 'kwaa. ⁸ -We nania nyumɛɛ yicɛ dudu, ɔ -ka
 we glɔ, tilitɛ 'nia bhloluda -ka, 'mu ɔ yia 'kwaa. 'In, we -ka nu, -we nania
 -Lagɔɔ Zuzu dudu, 'mu ɔ glɔ, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, 'mu ɔ yia
 'kwaa. ⁹ -A 'na stali gbuzɔnɔ lɛnɛ 'wɔ -ni. We -ka nu, 'kua 'ni -aun 'ylilawla,
 bhla -zɔnɔ yia yia, 'in -lu -a glɔa, -a 'ka we 'ya 'kwa. ¹⁰ We -ka 'sa -mi, da -a
 kaa bhla, -a nu nyuma weee -yla gbuzɔnɔ lɛ. -Amɔaa bhelia -wa zɔa -Zezu Klisu
 dli -gu, ma -yla -a 'kaa we lɛnɔ tɛa.

'Dizuwɛli 'wɔbhlolunɔ -yɔ fɔsawɛli

¹¹ A yla 'sɛbhɛɛ 'ya 'kadɔ -mɔni, na 'dɛɛ sɔ nya in cɛɛta da we aun 'wɔ.

¹² Nyuma -wa 'yibhaa a pla kni -gla nya, -wa 'yibhaa wa 'yi wa -yɔ gbu weee lenuda, ma -wa. Nu, wa 'yibhaa tɛn wa 'na 'palɪ wa 'klyɛ 'wɔ, Klisu suu 'gbu -ni. ¹³ Nu, waa nyuma -wa dia kni la, wa 'dɛgbolu'u zɔ tite 'nɔɲwɛ. 'In wa 'yibhaa a pla kni, wa 'ka wa 'dɛ 'ylimantɪ nu, wa ka aɪn 'bɪ ku -yɔɪ. ¹⁴ We -ka -amɪ, -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisu sugɔtlɪle -bhlogbɔɔ 'gbu na ylimantɪ na 'dɛ. Nu, wee suu 'gbu dɔdɔgɔli yia tɪ na gbɛgbɛɪn. 'In -amɪ yia tɪ dɔdɔgɔlii gbɛgbɛɪn. ¹⁵ Nyumɛ 'ka kni 'wɔ -mɪoo, nyumɛ 'nɪ kni 'wɔ -mɪoo, -mɔv 'nɪ gbu. Nu, -we nantɪ 'yɪli, mɔ -wa, nyumɛ -zɛ nyumɛ lolu. ¹⁶ -Wa weee nɔa na gbɔslɔluwɛɪ -mɪnɪ -gɔ, -Lagɔɔ 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ -yɔ ɔ nyazɪdlɪ -mɪ wa -gɔ, 'ɪn we -mɪ 'ya -Lagɔɔ Izlaɛlɪnyuma weee^c -nɔ nya.

¹⁷ Bhla -we yia yia, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'na stɪlɪ 'masɛɛn 'mɪ -nɪ. -We ka gbu -wa, 'kpakɔnnya mɪa da na ku -yɔ, mɔ slɔlua nɪ, -Zezuu -nɔ ɪn -mɪa.

¹⁸ Na bhelia, -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisu ɲwana aɪn 'nyu la. -Amentɪ!

^c6.16 We ji -wa: -Lagonyuma tuklu.

'Sɛbhe Pɔlu 'paa Efezi -nyuma yoo

-Lagonyuma mia Efezigbe nukple, 'ma *Pɔlu 'paa 'sɛbhe ni yoo. Ɔ mi -kaslu 'wu *Wlɔmu, 'bhie ɔ yia wee 'sɛbhe ni celi. Ɔ nɛɛ we 'wu nu, -Lagonyuma weee -bhlo, we 'dɛɛ 'gbu wa kɪkalt zɛ.

Fɔsawɛlt

1 ¹ Amia -Lagonyuma mia Efezigbe nukple, -wa zva -Zezu *Klisti dli -gu, -amɪ Pɔlu -zɛa -Lagɔɔ dɔmagbu nya -Zezu Klisu *tietienyɔ, -amɪ cɛltɔ da aun 'wu.

² Nu, -amɪaa Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisti ŋwana aun 'nyu la, 'ɪn wa 'nye aun 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ.

-Lagɔ ka -aun zɔzɔnu 'nye -Zezu Klisti 'wu

³ -A -mnɪni -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisu Dide -Lagɔɔ 'ŋnt! Ɔ ka -aun 'nyulanɔwana Zuzu 'Pɔpaa 'nyulanɔwnɛ weee nya, -mɔ yalt 'pɪpɪ Klisti 'wu. ⁴ Nu, dɔdɔv lalalɛ 'yu -Lagɔ ka -bha -aun -sa, -a 'ka ɔ -nu -zɛ Klisti 'wu. 'ɪn -a 'ka -mɔwɔlɔda -tu, -zugba gbɔnyuu yabhlogbɔɔ 'nɪ -aun kweyli -mɪ ɔ 'yliya 'wu.

-Lagɔ -kalt -amɪaa zɛɛ 'gbu, ⁵ ɔ yia 'cɪn gba nu, ɔ 'ka ɔ 'yua -aun 'wɔnu -Zezu Klisti 'wu. Nu, ɔ zɔzɔnu 'wu, -we ɔ 'yɪbhaa, mɔ mɪa dɛ. ⁶ We 'gbu -a -mnɪni -Lagɔɔ 'ŋnti bhabha, ɔ 'nanɪ 'kadɔv 'gbu. Dli weee nya ɔ nyɛa -aun we, ɔ duma yuu 'ŋnti nya. ⁷ Nu, -Zezuu 'pɔɔn zɪtɪa -aun 'wu, 'ɪn -Lagɔ yia -amɪaa -yɔgbu 'wɔtɪ. Sanɛɛ 'sa -Lagɔ -slɔlua ɔ 'nanu 'ylilo, ⁸ weee 'nanɪ -we ɔ nɔa -aun 'wu bhabha, mɔ -wa nu, ɔ ka -aun gbɔyilo -yɔ 'ylimnee weee 'nye. ⁹ Ɔ dlu da -gbu mɪa zizɛda, ɔ ka we -aun 'klɔslɔlu. 'ɪn ɔ ka 'cɪn gba nu, ɔ 'yɪbha ɔ 'ka we gbalt

Klisti 'wu. ¹⁰Wee gbu -Lago gbaa, ɔ 'ka we lenue gbali, bhlanya -munu bhialida, mu -wa nu, ɔ 'ka yali -lu weee -yo dudu -gu -lu weee 'wlugugwlati. 'In Klisti 'debhlogboɔ 'ka we 'wlulapilinyɔ -ze.

¹¹-A -yo Klisti 'wususaloluee 'gbu, 'pupue ka gbu -Lago gbaa, -a ka -amiaa -nu 'yi. Nu, -Lago ka 'cun -bha -aun -sa, gbu ɔ 'kaa lenu, we solv. Cun, gbu -we ɔ gbaa 'in -we ɔ 'yibhaa, ɔ ka -lu weee lenu, we solv. ¹²Nu, -amia dia Klisti dli 'wu tia, -a 'ylimanti -Lagoɔ 'hni! We 'gbu -Lago yia -bha -aun -sa.

¹³Ama 'ya, gbuzonu -weli -we amia pulva yukwli, -Lagobu -we 'nye aun 'pupue, we 'gbu a ka Klisti dli -gu zu. 'In -Lago yia amiaa yibhelida zu, Zuzu 'Pupa ka gbu ɔ gbaa nya, 'in ɔ yia we aun 'nye. ¹⁴Zuzonunya -Lago dia la ɔ nyumaa -nu nya, Zuzu 'Pupa -wa we tianu, 'in mu temania -amiaa dli la nu, -amiaa 'wuzitie -ka gba, 'in -a yia wee -li -munu. Nu, -a -munu -Lagoɔ 'hni 'kadu we 'gbu!

Pɔlv bhubhoa -Lago Efezu -Lagonyumaa 'gbu

¹⁵We 'de weee 'gbu, sa a zua Nyumaa -Kanyɔ -Zezu dli -gu, 'in a -kalta -Lagonyuma weee ze, -ami ka 'ya -muu 'nuu 'gbu, ¹⁶na paa -Lago fuo 'komuu, amiaa 'hni nya. 'In in -ka -Lago bhubhoeda -mi, 'in na paa aun dli -gu. ¹⁷'In -we na yibhala -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisti 'hnumni -Dide -Lago mu nu: nu, ɔ 'nye aun gbuyilo -Zuzu, we 'ka -Lago aun 'kluslolu, 'in a 'ka ɔ yibheli sazonu sa. ¹⁸ɔ -kalt amiaa dli 'wu ɔ zli 'ka -mɔ slo. 'In -we a dia dli 'wu, -we ka 'gbu ɔ yia aun la, a 'ka we 'wulanu. 'In zuzonunya ɔ nyea ɔ -mɔwlonya, a 'ka we 'ylilo 'kadu yibheli. ¹⁹-Lago na bhubhoa, 'in -amia zua Klisti dli -gu, -gblɔɔ -yɔtite 'kadu -Lago dia la -amia -Lagonyumaa -nu nya, a 'ka we yibheli. 'In wee 'tite ɔ -Lago -slolua 'kua 'tite weee nya, ²⁰da ɔ 'bhua Klisti 'wu thitue lu, 'in ɔ yia ɔ ladi ɔ lilisɔlv -mɔ yali 'pupi. ²¹Nu, yali 'tite weee -gu, se weee -gu, hwezilo weee -gu, nyumaa 'wlulapilie weee -gu, we -yo 'hniɔ 'hni wa 'kaa la da, dudu -munu -yo dudu 'ka 'yaa yi -gu, Klisti pɔlta we 'de weee 'wlu la. ²²-Lago ka -lu weee Klisti bhu zo lapali. 'In ɔ yia ɔ 'yigbeli *Leglizu 'yugalinyɔ 'kadu nya.

Leglizi -kpabhiee 'wlu Klisti -mia, ²³ *Leglizi -wa Klisu ku -kpabhie. 'Mu ɔ yea keke, 'in, -Lagɔɔ lala -li weee ɔ Klisi ye 'yaa.

-A ka tɛtɛ lɔ 'wɔsɔ, 'in -a yia 'yiliyɔgagie 'yi

2 ¹ Zlɛme a ka 'yiliyɔga -tɛtɛ tɛ, amiaa gbɔ -mɔmɔnɔe -yɔ amiaa gbɔnyiii 'gbɔ. ² Wee dudu -mɔnɔ -gbɔ lɛnɔgbɔ 'nyii a nua lɛ zlɛme. 'Tɛtɛ 'nyii -kanyɔ mia yalt -yɔ dudu 'sɔ nyɛdɛ, 'mɔ a zua 'nɔŋwɛ. Nyuma -wa'a zua -Lagɔ 'nɔŋwɛ, wee zuzu mɛ 'yaa -slɛn da wa 'wɔ lubhonɔda. ³ -Amia weee mɛ 'ya zlɛme nyuma -manɛ 'bhisa. -Amiaa yicɛɛ dɛwɔnynigbɔ 'cɔnnya -a nua lɛ. 'In -a nua -amiaa yicɛ -yɔ -amiaa 'wlukɔn lapɔpaltɛ 'nyiii dɔmagbɔ lɛ. 'Sa -bhloo 'dɛ -amia miaa 'gbɔ, -a yi 'yaa -Lagɔɔ 'cɛ zɔ 'plɛtia nyuma tɔlva 'bhisa.

⁴ 'In, -Lagɔɔ nyazɛdɛ 'yili, 'in ɔ -kalt -amiaa zɛ bhabha. ⁵ We 'dɛɛ 'gbɔ, da -a tɛtia 'yiliyɔga tɛtɛ gbɔnyaa mɔmɔnɔe lɔ, 'in -Lagɔ yia -aɔn 'yiliyɔgagie 'nyɛ Klisi nya. Cɔn, -Lagɔɔ 'nanɛ 'gbɔ a yia 'pɔ. ⁶ -A mɛ -Zezu Klisi 'wɔ 'gbɔ, -Lagɔ yia -a -yɔ ɔ 'sɔ 'wɔbhu tɛtɛ lɔ. 'In ɔ yia ɔ -yɔ -aɔn 'sɔ -mɔ yalt 'pɛpɛ ladɛ. ⁷ Zɔzɔnɔ -we -Lagɔ nua -aɔn -yla lɛ -Zezu Klisi 'wɔ, -we ka 'gbɔ ɔ yi 'saa nɔ, mɔ -wa nɛ: ɔ 'nanɛ 'kadɔ ka 'ŋnɔmɛ 'nɛa bhloluda -ka, ɔ 'yibha ɔ 'ka we 'yili -sɔlɔ -zɔ weee yia yiaa -nɔ nya. ⁸ Nu, -Lagɔɔ 'nanɛ 'gbɔ a yia 'pɔ, amiaa dɛzɔzɔe -yɔ. Wee 'pɔpɔe 'bhɔ amiaa -gbe, -Lagɔɔ wlawlalu -wa. ⁹ Wee 'pɔpɔe 'bhɔ amiaa 'dɛɛ lɛnɔgbɔ -gbe. We 'gbɔ, nyɛme yabhlogbɔ 'na 'ylimanɛ ɔ 'dɛ -nɛ. ¹⁰ Nu, -Lagɔ nua -aɔn lɛ, 'in mɔ -laa -aɔn la -Zezu Klisi 'wɔ, gbɔzɔnɔ -gbɔnyaa lɛnɛɛ 'gbɔ. 'In wee gbɔzɔnɔ -gbɔnyaa mia, -Lagɔ ka we lamnazi pepe, -a 'ka we lɛnɔ 'gbɔ.

-A mɛ nyuma -bhlo nya Klisi 'wɔ

¹¹ Nu, amiaa -mɔmɔ -kwikwi cɔn mia, a ligbe we! A 'nɛ *Zuifu tɛn nya -mɛ. 'In Zuifu laa aɔn «nyuma -wa 'nɛ knɛ 'wɔ -mɛ». 'In wa laa wa 'dɛ «knɛ 'wɔ -nyuma», nyɛmɛ sɔ ka wa knɛ 'wɔ 'paa 'gbɔ. ¹² We bhla a 'nɛ Klisi -yi, a mɛ 'lakpanya nya, 'in -Lagɔɔ nyuma ɔ -saa -bha, a 'nɛ wa glaa -mɛ. Welunya -we

-Lago -yo ɔ nyuma bhlia, -lu ɔ 'kaa wa 'nyε -gbu, amiaa -nu 'ni we lu -mi. A 'ni dli 'wɔdi -lu -ka, 'in a 'ni -Lago -yi dudubu. ¹³ 'ln -sleen, -Zezu Klisu 'wu -mumiee 'gbu, amia -tlulva zlume -Lago -yo la, -Zezuu 'pɔn ka aun ɔ -yo belɪ.

¹⁴ Nu, Klisu de -wa -amiaa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ. Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu, 'ma ɔ -zela nyume -bhlo. ɔ wlaa ɔ ku tlɪle -yla, 'suo -we sɪsɪlta wa -yo, 'in we nua wa tunyuma 'wu, ɔ yia we -wɔ, ¹⁵ 'in ɔ yia Zuifuv tite -yo we -gba -yo we lenu sɔ lamumni. 'ln ɔ yia wa 'de 'sɔ nyume lolu -bhlo -zeli ɔ 'de 'wu. Sanεε 'sa ɔ zva 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ wa nyidi. ¹⁶ Klisu *su -gbu tlɪle nya ɔ -zela waa nyumaa -zakpa 'sɔ nyume -bhlogbɔɔ, 'in ɔ yia wa -yo -Lago 'wɔsuslolu, ɔ yia 'wunyenyente lasa.

¹⁷ Amia -wa 'nia Zuifu, -wa -tlulva zlume -Lago -yo la, 'in -wa -wa -Zuifu, -wa cipaa -Lago -yo, sanεε 'sa Klisu yia, 'in ɔ yia aun -yla 'wɔtɔtɔe -dlɔɔɔ weli -zɔnu gba. ¹⁸ Nu, ɔ Klisu 'gbu, -a 'de weee, Zuifu -yo -wa 'nia Zuifu, -a mneni -a 'ka Dide -Lago 'yu 'yiligbe, -Lagoɔ Zuzu -bhlogbɔɔ nya.

¹⁹ We 'gbu, amia 'nia Zuifu, a 'ni -sleen 'lakpanya, a 'ni 'plɪplɪnya, nu, -Lagoɔ -mɔwɔlɔnyumaa bhelia a -mia -sleen, 'in a mia -Lagoɔ zwayli -nyuma nya.

²⁰ -Budu -we ka gwe mia -Zezuu tietienya -yo *-Lagɔgbuɔ -falɪpanya nya, 'mu a -mia. 'ln -Zezu Klisu 'de mia we gwɪgwɪ 'yli -tukpa -zɔnu nya. ²¹ Wee -budu wa mia 'subhada, mɔ tɛmanɪa we da weee la, mɔ nua we le, 'in we -klu tlɪmanɪa, 'in we zεa -mɔwɔlɔ -budu 'kadu, Jejitape 'wu. ²² A -yo Klisu 'wɔsusloluε 'wu, amia mi 'ya -budu wa subhaa lu. Wee -budu -we zɔ -Lago dɪla la ɔ Zuzu nya, 'in a -yo amiaa bhelia -tɔlva weee 'ka we -zε.

Lubho -we Pɔlv 'kaa nu -wa 'nia Zuifu nyidi

3 ¹ We 'gbu, -ami *Pɔlv -wa -Zezu Klisu -kasɔnyume amia -wa 'nia Zuifuv 'gbu, -ami na bhuhoea da -Lago.

² -Lagoɔ 'nanɪ nya, lubho ɔ gbaa in nu amiaa 'gbu, a ka we 'di 'nu gbuzɔnu sa. ³ -Lago ka na 'yli -blo 'ylikakɪε 'wu, ɔ gbu mia zizeda, ɔ 'ka 'mɪ we 'klɔslolu. (ln ka 'cun weli ya 'sɔle celi we 'gbu. ⁴ 'ln a -ka we zɛlɪda -mi, a 'ka we 'jiyibheli nu, Klisu gbu mia zizeda -de 'wu na nu we laa, -de 'in 'nu we 'wolaa!) ⁵ -Lago 'ni zlume zizegbu -mɪni -amiaa dukpasɪ 'klɔslolu. Nu, ɔ ka

-slɛɛn we -Zezuu tietienyaa -mɔwɔɔnɔ -yɔ -Lagɔgbɔɔ -falɔpanya 'kluslolu ɔ Zuzu nya. ⁶ Wee zizegbu ni: -Lagɔgbɔɔ 'gbu, -wa 'nia Zuifu, wa -yɔ Zuifu 'sɔ ka ku -bhlo -zɛ. 'In -lu -Lagɔ zva la, 'yia wa -yɔ Zuifu yia we dabɔɔɔ. 'In -lu -we -Lagɔ gbaa ɔ 'ka wa 'nye -Zezu Klisti 'wɔ, 'yia wamɔ yɔ 'yaa we.

⁷ -Lagɔ ka 'mɔ ɔ 'nant 'wɔnɔ, 'in ɔ yɔ 'saa 'mɔ -Lagɔgbɔɔ lubhonɔnɔ 'wɔnɔ ɔ 'tɛtɛ nya. ⁸ Nu, -amɔ -wa -Lagɔnyuma weee 'kienyile. 'In -Lagɔ yia 'mɔ 'nant ni 'wɔnɔ, nu, in gba Klisu 'ɲnumɛ -we -tɔa 'wɔɔ gbu, -wa 'nia Zuifu -yla. ⁹ Sa -Lagɔ nva ɔ zizegbu ɛ, -amɔ yia we nyuma weee 'kluslolu vaa. -Lagɔ -laa -lu weee la, 'in ɔ yia gbu -mɔnɔ zizeda tɔ ɔ 'dɛ 'wɔ pepe -zɔ duun nya. ¹⁰ 'In -slɛɛn, *Leglizɔ gbeɛɛn, se -yɔ 'tɛtɛ -cɔan mɔ yalɔ, -maa 'kaa -Lagɔ gbu yilo yibheli. Wee gbu yilo mɔ, sɔ weee lɔ -Lagɔ slolu we. ¹¹ Nu, gbu -Lagɔ gbaa ɔ 'ka lɛnɔ, -we ka gbagbɛ ɔ -ka bhaa bhli, we 'dɛ weee lɛnɔ ka gba -amɔaa -Kanyɔ -Zezu Klisti 'wɔ. ¹² -A mɔ Klisu 'wɔ, 'in -a zva ɔ dli -gɔɔ 'gbu, -a mneni -a 'ka -Lagɔ -yɔlanɔni -amɔaa 'dɛ nya, ɔ dliwɔɔɔɔtɛ weee nya. ¹³ We 'gbu, in nɛɛ aɔn -ylaɛ: siastɛ -we lɔ in mɔ da 'plɔɔda amɔaa 'gbu, we 'na wlalɔ aɔn 'kuaylila -ni: amɔaa 'ɲnɔ -yɔmɔnɔ -gbu -wa.

-Zezuu nyumaa zekalɔ gbu

¹⁴ We 'dɛ weee 'gbu, na sibhli 'kukulu Dide -Lagɔ 'yu. ¹⁵ Mɔ zva yalɔ -yɔ dɔɔɔ -gɔɔ zva weee 'ɲnɔ. ¹⁶ -We na zlalɔ ɔ, mɔ -wa nu, ɔ 'temanɔ amɔaa dli la, ɔ 'ɲnumɛ 'kadɔɔ sɔɔ, ɔ Zuzu 'tɛtɛ nya. ¹⁷ 'In amɔaa dli zɔ zvee gbeɛɛn, Klisu -dli amɔaa dibhe 'wɔ la. 'In -Lagɔ na bhuhɔe 'yaa nu, a fa somi gege nyumɛ zekalɔ dli 'wɔ. ¹⁸ 'In, sa Klisu nyumaa zekalɔ dli 'yliagɔwɔla, we -tlɔɔ la, we 'paa 'wɔ, 'in we -tɔa 'wɔ, 'in a -yɔ -Lagɔnyuma weee 'ka we 'wɔlanɔnɔwe kweyɔmneni. ¹⁹ 'In, Klisu nyumɛ zekalɔ -we -zia -lu weee wa -yia 'wɔ, a 'ka we yibheli 'ya. Nu, -Lagɔ yeli aɔn ɔ lɛnɔ -lu weee -nya, 'in a 'ka ɔ 'wɔwɔ -zɛ -kpɔ.

²⁰ -Lagɔ 'ɲnɔ ylimantɔ! ɔ 'tɛtɛ nva -aɔn 'wɔ lubhɔ. 'In da -a -ka ɔ -lu -zlalɔ, ɔ mneni ɔ 'ka we lɛnɔ, 'in ɔ -lu lɛnɔ se -zi -amɔaa -zlazla -li weee -yɔ -amɔaa

'wlukusun lapupali -gbu weee 'wu. ²¹Ɔ 'ɲɲi 'ylimanti *Legliziti 'wu, 'in we 'ylimanti -Zezu Klisti 'wu, bhla weee -yɔ -zu weee nya! *-Ament!

A -ka dli -bhlo Klisti 'wu

4 ¹Nu, -ami mia -kaslu 'wu Nyumaa -Kanyɔɔ lubhonunvee 'gbu, -ami bhuhhoea da ain. -Lagɔ ka ain la, amiaa nonobhu -ka we 'klu. ²A ti amiaa 'de 'wu 'kienyi, a -ka dli -dlɔɔ -yɔ dltie 'kɔmɔv. A bibeli -yɔ zekalɔdli nya. ³Nu, a gu la, 'wɔsuslolue -Lagɔɔ Zuzu 'nyea ain, 'wɔtɔtue -dlɔɔ nya, a 'ka we lakpa. Mu kpɔkpalia ain la. ⁴Ku -bhlogbɔɔ a -mia, 'in -Lagɔɔ Zuzu -bhlogbɔɔ. 'Sa -bhlokpadɛ dliwɔdɔ -lu -we ka 'gbu -Lagɔ yia ain la, -mɔv mɔ 'yaa -bhlogbɔɔ. ⁵Nyumaa -Kanyɔ -bhlogbɔɔ, dliɔɔzue -bhlogbɔɔ, -amiaa batizee batizee Klisti 'wu -bhlogbɔɔ. ⁶-Lagɔ -bhlogbɔɔ, mɔ -wa nyuma weee Dide, mɔ pɔla nyuma weee 'wlu la, mɔ nua nyuma weee 'wu lubho, 'in ɔ dɔla wa 'de weee 'wu la.

⁷Nu, -Lagɔ ka -a 'de weee 'nani 'wɔnɔ -bhlo -bhlo, 'in ɔ -ka -mɔ, sa Klisti yibhɔlva ɔ -nɔ, 'sa ɔ yia we. ⁸We mɔ cɛlɔda *-Lagɔɔsebhɛ 'wɔv:

«Da ɔ -gblaa yali,
ɔ -yɔ -kaslɔnyuma ka -gbla.

'In ɔ yia nyuma -li 'nye.»

⁹«Ɔ ka -gbla» sa -mɔv 'ji mia? Klisti 'kaa yali -gbla, ɔ ka dudu zɔ lasibhli tia. ¹⁰-Ɔ kwlia, mɔ -bhloo 'de -gbla 'yaa yali 'pɔpɔ, 'in ɔ 'ka dudu weee -gu ye. ¹¹-Li Klisti 'nyea nyuma mɔ nu: mɔ -zelia nyuma tɔlva tietienya, tɔlva -Lagɔɔgbu -falɔpanya, tɔlva -Lagɔɔ gbugbanya, tɔlva *leglizinyaa 'yugalɔnya -yɔ -sloɔnya. ¹²Sanɛɛ 'sa ɔ mnazia -Lagɔnyuma -yɔ, ɔ lubhonunvee 'gbu, 'in Klisti ku 'ka -gɔwɔlaylimanti dliɔɔzue 'wu. ¹³Sanɛɛ 'sa -a 'de weee 'kaa 'wɔsuslolu -bhlo, -a 'ka dli -bhlogbɔɔ zu, 'in -a 'ka -Lagɔɔ 'Yu yibheli sazɔnɔ sa. -A 'ka 'yiligweladolu, 'in sa Klisti mia gbada -lu weee 'wu, -a -yɔ ɔ 'ka 'sa 'wɔmneni tɛn.

¹⁴-Muu 'dɛɛ 'gbu, -a 'nɪ -slɛɛn 'nyɛnyɛyua, -wa -yɔ 'glɔ -yulɛ 'wɔwɔlɔ, 'ɪn yoyɔgbuɔ -slɔlunyaa gbɔslɔlɔsɔ 'wɔlɔ 'nyugbuɔgbu -yɔ -pɪpɛ, 'ɪn wɛ 'ka -aun kwa sɔ weɛ lɔ. 'Bhie, waa nyuma -wa kwaa wa -lima -putu gbɔnyuu lɔ -dawli nya, 'ɪn wa 'ka -aun daalasɔ. ¹⁵Nu, -a -mɪ Klisi 'bhisa. -A -ka gbuzɔnɔ gbada -mɪ zɛkalɛ nya, 'ɪn -a ylimanɪa gbɔ weɛ 'wɔ, Klisi -ɔ -wa -amɪaa 'yugalɪnyɔ, ɔ gbɛgbɛɪn. ¹⁶Cun, Klisi mɪ ku -kpabhɛɛ 'wɔlɔ nya. ɔ 'gbɔ 'lali weɛ kɪkalɪa la gɛgɛ, 'ɪn wɛ mɪa -bhɔ. 'Lalii 'wɔgbɛlɪda -bhɔ -bhɔ mɪa, mɔ susɔlɔlɔa ku 'wɔ, 'ɪn 'lali weɛ -ka wɛ lubhɔnɔda -mɪ, ku -kpabhɛɛ ylimanɪa, 'ɪn wɛ dolɔa 'wɔlɔ zɛkalɛ nya.

-Mɪmɪsɔ lolu Klisi 'wɔ

¹⁷Nu, gbɔ na gbaa aun -yɪa, 'ɪn na kpɪalɪa ŋwɛ Nyumaa -Kanyɔɔ 'ŋnɪ nya, mɔ nɪ: nyuma -wa 'nɪa -Lagɔ 'wɔ -mɪ, 'ɪn wa 'wlukɔn lapɔpɪalɪ gbɔ'u bhlɪa 'yoo -zɔnɔ, a 'na nɔnɔ wa 'bhisa -nɪ. ¹⁸'ɪn wa 'ylimnɛɛ mɪ nɪkpɪsɛ 'wɔ. 'Yɪlɪyɔgagɛ -wɛ -Lagɔ wɪaa, wa 'nɪ wɛ -ka. -Wɛ ka gbɔ -wa, wa 'nɪ gbɔ -yɪ, 'ɪn wa dɪlɪ -gɔ 'tɛa la. ¹⁹Wa ka zɔ kwɛɛ 'pa, 'ɪn wa yɪa wa 'dɛ gbɔnyɪi suwɔlasɔlɔ, pɔnplagbu weɛ lɛnɛ -yɔ lɛklɪ -kakiɛ nya.

²⁰'ɪn amɪa, -wɛ a 'kpɪa Klisi daa, wɛ 'nɪ -mɔs mɪ dɛ! ²¹A ka 'pɪɛn ɔ -gɔgbɔ weɛ 'nɔ. A mɪ -Lagɔnyuma nya, 'ɪn gbuzɔnɔ mɪa -Zɛzɔ 'wɔ, wa ka wɛ aun -slɔlɔ. ²²Wɛ 'gbɔ, a 'bhɔ amɪaa nɔnɔbhɔ 'cɪn 'bɪ. Amɪaa -mɪmɪsɔ 'cɪn -wɛ ka dɪlɪ 'wɔnyɪnɪgbɔ nɔa -dawli, 'ɪn wɛ kwaa aun mɔnɔmɔnɔɛ lɔ, a 'bhɔ wɛ 'wɔ. ²³A 'tɪdɛ amɪaa 'dɛ 'yɪ, -Lagɔ 'ka aun nyuma lolu -zɛlɪ kpɛɛn kpɛɛn, amɪaa dɪlɪ -yɔ amɪaa 'wlukɔn lapɔpɪalɛ 'wɔ. ²⁴A -zɛ nyuma -lolɔ -wa -Lagɔ -laa la ɔ 'dɛɛ 'wɔwɔlɔ nya. 'ɪn, gbɔ tɪklɪ -yɔ -mɔwɔlɔgbɔ -wɛ bhɔa gbuzɔnɔsɔ -gbɛ, a -zɛ wɛ lɛnɔnyaa.

²⁵Wɛ 'gbɔ, a 'na 'tubhɔlɔ yɔ -nɪ! Nu, -ɔ -ka -mɪ ɔ gba gbuzɔnɔ ɔ -libhɛyɪ -yɪa. Nu, ku -bhɔlɔgbɔɔɔ 'lali -a 'dɛ weɛ -mɪa. ²⁶'ɪn da a -ka 'cɛ 'pa, a zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪlɪyɔ a yɪ gbɔnyuu lɔ bhlɪlɪ. Nu, amɪaa 'cɛ 'na -bhɛlɪlɪ 'yɔlɔ -nɪ. ²⁷A 'na 'nyɛnɪ *'Kuzu 'yoo, 'ɪn wɛ 'ka aun ŋwɛzɪ -nɪ. ²⁸-ɔ -ka -benyɪ 'wɪɛnyɔ nya -mɪ, ɔ

'bhu 'wie 'bi. Ɔ nu lubho ɔ 'dɛɛ sɔ nya, ɔ 'ka -lu 'yi sazɔnu sa, 'in ɔ 'ka bobabhanya 'wusa.

²⁹ Welɛ 'nyuu yabhlogbɔɔ 'na 'tlali ain ŋwɛɛ -ni. A gba welɛ -zɔnu 'dekpɔa, -we 'kaa amɔaa -lima 'wusa, 'in we 'ka wa dɛɛzɔvɛ -gɔwɔlaylimani. 'In we 'ka -wa pɔlva ain yukwli, 'nani 'wɔnu. ³⁰ A 'na tɔli -Lagɔɔ Zuzu 'Pɔpaa -gu 'wu yuoyuo -ni. Ɔɔ Zuzu nya -Lagɔɔ zva amɔaa yibhelida ɔ -nu nya, 'in 'wɔzɛtɛyɛli nya, ɔ 'ka ain gbɔnyuu kwɛɛ -sa 'taataa. ³¹ Gbɔɔ dli 'wu ladɛɛ, 'cɛ -yɔ 'klɔkɔlɔ, -zɛɛ -yɔ vɛliwɛli weɛɛ mɔa, a vlali we amɔaa 'dɛ gwe! A kpa amɔaa 'dɛ la, a 'na nɔnu 'nyii yabhlogbɔɔ -ni. ³² A nɔnu 'nani 'wu, 'in a -ka nyazɛdli. A titli -yɔgbɔ 'wu, sa -Lagɔɔ tia amɔaa -yɔgbɔ 'wu Klisti 'wu.

A nɔ zli 'klɔ

5 ¹ Nu, a mɔ -Lagɔɔ 'wɔyɛbha yua nyaa 'gbɔ, a -zɛ ɔ 'tidelinya. ² Nu, a nɔ zɛkɔkɔli bhu, sa Klisti -slɔlua we 'yili, 'sa. Ɔ -kali -amɔaa zɛ, 'in ɔ yia ɔ 'dɛ wla -Lagɔɔ -yla -amɔaa 'gbɔ, 'nyenyɛlu -yɔ -zila -bɔbɔlu ka ŋɛɛ nani -Lagɔɔ dɔdɔ 'bhisa.

³ A mɔ -Lagɔɔ -mɔwɔnyaa lu -nyuma nyaa 'gbɔ, mɔnɔgbɔ klaa, pɔnplagbɔ weɛɛ klaa, we -yɔ leklɔkagbɔ 'na 'tlali ain nyɛɛ -ni. ⁴ ŋwɛɛ 'nyuu welɛ, gbɔkpɔa welɛ -yɔ pɔnpla wɛlu gbagbɛ mɔa, we 'ni 'ylinani, we 'na 'tlali ain ŋwɛɛ -ni. Nu, a yibheli -Lagɔɔ 'nani, a 'pa ɔ fuo. ⁵ A yibheli we 'ji nu: mɔnɔgbɔ lɛnɔnyɔ, pɔnplagbɔ lɛnɔnyɔ -yɔ leklɔkanyɔ (leklɔ mɔ yoyolagɔɔ bɔbɔɛ 'bhisa), mɔ -kanyɔ 'ni 'bi -ka Klisti -yɔ * -Lagɔɔ nyumaa 'wɔlɔpɛli zɔ.

⁶ Nu, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'na mɔnɔnu ain -dawliwɛli nya -ni. Sanɛɛ -sɔkpa -gbɔnyaa 'gbɔ, nyuma -wa'a zva -Lagɔɔ 'nɔŋwɛ, 'in ɔ palia wa 'cɛ -yɔ. ⁷ A -yɔ wa 'sɔ 'na gbɔlu -lu yabhlogbɔɔ 'wu -ni. ⁸ -Benyi a mɔ nikpise 'wu, 'in -slɛn a -yɔ Nyumaa -Kanyɔ ka 'wɔsuslɔluu 'gbɔ, a mɔ zli 'klɔ. We 'gbɔ a nɔ zli 'klɔ -nyuma 'bhisa. ⁹ Nu, zli 'klɔ -nyuma mɔa, zɔzɔnu weɛɛ 'yiligbɛ sɔ tkɔli -yɔ gbɔzɔnu wa nva lɛ. ¹⁰ -We nani Nyumaa -Kanyɔ dɔdɔ, a -tali we 'wɔsɔlɔdaa da.

¹¹ Nikpise 'wu -gbɔ -we'e wlaa -lu yabhlogbɔɔ, a 'na nɔnu we lɛ -ni. Nu, a wɛli we zli 'klɔ. ¹² Nu, gbɔ waa nikpise 'wu -nyuma nva lɛ zizewiɛmɛ, we gbagbɛ

ka 'dèbhiè zù. ¹³ Wa -ka wa lèngbunya 'bhlesa, 'in we tlaa zli 'klu beblèè.

¹⁴ 'In -we weee mia 'bhlewluda, zli we zèa. We 'gbu wa nèè:

«-Mi mia 'y'laa 'wù, -in ganò,

-in -sò 'wù tli'nyanya lu,

'in Klisti 'ka ò zli -mi -gù zlii.»

¹⁵ A zù amiaa nòkòbhu 'y'liyo. A 'na nònu -gùwùtonya 'bhisa -ni, nu, a nò gbùyilonya 'bhisa. ¹⁶ Nu, zli'nyanya -we 'wù -a mia da, we -nyu 'y'li, a 'na -nyumònu bhla la -ni. ¹⁷ We 'gbu, a 'na -zèlè -gùwùtonya -ni. Nu, a gù la, a 'ka Nyumaa -Kanyò dómagbu 'wolanu.

¹⁸ A 'na lùlu nu 'wù -ni. Nu duuun mamie mia, gbu bidi -bidi bidii lèuve lu we kwaa aun. Nu, -Lagò Zuzu ye aun. ¹⁹ A 'pùpalè 'kuayli, -Lagòsèbhèè lùu nya, gbalie -yò Zuzu 'Pùpaa lùu nya. A bhli Jejitapèè 'hnikwalè -lùu amiaa dli weee nya. ²⁰ A 'pa Dide -Lagò fuo 'kòmùs, 'in gbu weee 'gbu, -amiaa -Kanyò Klistu 'hni nya.

-Lagònyuma kwòkwala, wa nòkòbhu

²¹ Klistu sòsòdli a kaa 'wùs 'gbu, a zùzlu -bha.

²² 'Hwù, sa a zua -bha Nyumaa -Kanyò, a zù 'sa -bha amiaa 'lowlia. ²³ Nu, 'hwnòkò 'lowli mi 'hwnòkò -kanyò nya, 'sa Klisti mia *Leglizi -Kanyò nya. Nu, Leglizi -we -wa Klistu ku, Klisti mi we 'wlu nya, 'in ò mi 'yaa we Gbùwùsanyò nya. ²⁴ Sa Leglizi zua Klisti -bha, 'hwnu zù 'sa -bha wa 'lowlia sò weee lu.

²⁵ 'Hwù 'lowlia, a -kalè amiaa 'hwnu zè, sa Klisti -kalè Leglizi zè, 'in ò yia ò 'dè wla we 'gbu. ²⁶ Sanèè 'sa ò wòlba Leglizi -yò, wèlè -yò 'nyu nya, we 'ka -Lagò -nu -zè. ²⁷ Nu, Klisti 'yùbha ò 'ka Leglizi -sòlù ò 'dè 'yu we 'y'linanò weee 'wù. -Zugba we mi -mòwùluda, 'sla 'ni we -yò -mi, we ku 'ni 'pnada -mi, 'in 'hni yabhlogòkò 'ni we -yò -mi. ²⁸ Sanèè 'sa, 'hwnu 'lowlia 'kaa wa 'hwnu zèkalè, wa 'dèè ku 'bhisa. -Ò -ka ò 'hwnòkò zèkalè, ò 'dègboluu zè ò -kalè. ²⁹ Nu, nyumè yabhlogòkò 'ni è -sò ò 'dèè ku 'wùnye, 'in ò ku ò nyèa lilili, 'in ò kpaa we

'nanuu. 'Sa Klisti nua Leglizitu gbegebein, ³⁰-we ka gbu -wa, -a mi ɔ ku -kpabhiee 'lalinya nya. ³¹Nu, we mi celida -Lagosebhe 'wue:

«We 'gbu,

nyume yia ɔ dide -yɔ ɔ 'nyaa kwesi 'bhua yia,

'in ɔ 'ka ɔ 'ɣwnɔ -yɔlane,

'in wa 'de 'sɔ 'ka ku -bhlo -ze.»

³²Wee zizegbu -munt 'yli. 'In -ami, in nee aun -ylae: Klisti -yɔ Leglizitu 'sɔɔ 'wɔpaligbu -wa. ³³'Sa we mi 'yaa amia 'ɣwnu 'lowliaa -nu nya, -ɔ -ka -mi, ɔ -kali ɔ 'ɣwnɔ ze, ɔ 'de 'bhisa, 'in 'ɣwnɔ -ɔ -ka -mi, ɔ zu -bha ɔ 'lowli.

'Yua -yɔ wa didea

6 ¹Amia 'yua, -we a 'kaa lenu mu ni: a zu amiaa didea 'nuɣwe, nu, mu mia tiklu Nyumaa -Kanyɔ 'yliya 'wu. ²«-In zu -na dide -yɔ -na 'nyaa 'nuɣwe», mu -wa titee tianu -we -Lagɔ dia zuzɔnu ɔ 'kaa wlaa weli -gu: ³mu -wa nu,

«-In 'ka zuzɔnu -dlɔɔ 'yi,

'in -in 'ka -gwle dudu -gu.»

⁴'Yuaa didea, a 'na pali amiaa 'yua 'ce -ni. 'In a zu wa, wa 'wuslamantie nya, 'in a 'ka wa 'dizu Jejitapee weli sɔlu.

Gali -yɔ wa -cian

⁵Gali, a zu amiaa -cian 'nuɣwe -seli dudu -gu, wa sɔsue -yɔ wa -bhazɔve dli -zɔnu nya. Sa a zua Klisti 'nuɣwe, 'sa. ⁶We 'ni nu, da wa mia aun -gotalida -bhlo, -bha a 'ka wa -yla lubho nu, 'in a 'ka wa dudunamanu 'gbu -ni. Nu, a nu -Lagɔɔ dumagbu le, amiaa dli weee nya, Klisi lubhonunya 'bhisa. ⁷Nu, a nu amiaa -cian -yla lubho dli -zɔnu nya, nee Nyumaa -Kanyɔɔ 'de -yla a mi we nuda, we 'ni nyuma -yla. ⁸Nu, a yibheli we 'ji nu, we yi nyɔɔɔ nyɔɔ nya -mi, ɔ -ka -lu -zɔnu lenu, ɔ yi gali -ze, ɔ yi nyume -zɔnu -ze, we 'penie ɔ yia Nyumaa -Kanyɔ kwee.

⁹ Amia -wa -cian, a nu 'sa amiaa galu gbegbein, a 'na palt wa -yla gbula 'ce nya -ni. A yibheli we 'ji nu, a -yo wa 'sɔɔ -Kanyɔ -bhlogbɔɔ yali. Nu, ɔɔ gbɔzi nyuma 'wu.

-Lagɔɔ tugu -li

¹⁰ 'ln -sleen, a titati amiaa 'tuteɛ da Nyumaa -Kanyɔ -yo ɔ -gbɔɔɔɔ 'tite 'kadu 'wu. ¹¹ A 'bhu -Lagɔɔ tugu -lu weee 'wu, a 'ka 'yiligbe gege 'Kuzuu -dawlɛ 'yu. ¹² Nu, -a -yo -gɔɔnyuma 'ni tu nyidi -ka. Nu, yali 'pɔpu zuzu 'nyiii 'tite -yo nikpise -dudu -muni -gusu 'wlulapɔɔnya -yo -wa kaa se -yo -cian, 'ma -a -yo wa kaa tu nyidi. ¹³ We 'gbu, a 'bhu -Lagɔɔ tugu -lu weee 'wu! 'ln da 'yɛ 'nyuu -ka nyni, a 'ka amiaa tonyume 'yu 'yiligbe gege. 'ln, a -ka gbu weee lu, 'in a 'ka amiaa 'yiligbe ɔ -gu -tu gege.

¹⁴ A mnazi la, a 'bhu gbuzɔnu 'wu amiaa -jlaa 'bhisa. A -pla tuklumumie 'wu nete -bana nya. ¹⁵ A -pla -goladolue bhu 'wu -sakwla 'bhisa, 'in -Lagɔɔgbu -we wlaa 'wɔtɔtue -dlɔɔ, a 'ka we gba. ¹⁶ A 'bhu 'kɔmɔɔ dluzuzue 'wu, amiaa lɔuzize -lu nya. 'ln we nya a mnenia a 'ka gbɔnyuuu didee 'gbɔɔ weee kaa -kosu ŋwɛɛ nyumonu. ¹⁷ A 'bhu 'pɔpɔe 'wu kna -kloo 'bhisa, 'in a 'ka -Lagɔɔ ŋwɛɛ wɛɛ 'wɔbhu tuguɔble -we -Lagɔɔ Zuzu wlaa 'bhisa. ¹⁸ A -zlati we 'de weee -Lagɔ, ɔ bhuhoe nya. Bhla weee nya, a bhuhoe -Lagɔ ɔ Zuzu nya. Amiaa dli -tu -gada 'kɔmɔɔ. A bhuhoe -Lagɔ, -Lagɔnyuma weee 'gbu. ¹⁹ A bhuhoe 'ya nanuu 'gbu -Lagɔ. 'ln in -ka gbaa yi -Lagɔ 'ka 'mɔ ɔ wɛɛ tiklu ŋwɛɛ zu. 'ln dli telɔ nya, in 'ka zizegbu mia -Lagɔgbu 'wu 'bhlesa, we gbagbie nya. ²⁰ 'ln yi -sleen -kasɔ 'wu -mɔɔ, wee -Lagɔgbu -zɔnu wɛɛ -kwanyɔ in -mia. We 'gbu a bhuhoe -Lagɔ, 'in sa in 'kaa we gba, in 'ka 'sa we gba dli telɔ nya.

Fɔsawelu 'wɔbhɔlɔnu

²¹ -Amiaa bheli -zɔnu -yo -amiaa nɔnɔnyɔ -zɔnu Tisiki, -ɔ -a -yo ɔ nua Nyumaa -Kanyɔɔ lubho, mɔ yia na -gugbu weee ain -yla gbaa. 'ln -we in mia

-zedā a 'ka we yibheli. ²²-Ami tiea ɔ amiaa -gbe na 'de nya, ɔ 'ka aun -amiaa -gbe di -sali, 'in ɔ 'ka amiaa dli latemani.

²³Nu, Dide -Lago -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'nye -Lagɔbhelia weee 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -yɔ zekalie, we -yɔ dliɔzɔve. ²⁴Nu, nyuma weee -wa -kalta -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ze, zekalɔdli -we'e 'bhva la nya, -Lago ŋwana wa 'nyu la.

'Sɛbhe Pɔlv 'paa Filipɔ -nyuma yoo

-Lagɔnyuma mia Filipɔgbe nɔkplɛ, 'ma *Pɔlv 'paa 'sɛbhe ni yoo. ɔ mi -kaslv 'wv *Wlvɔmɔ, 'bhie ɔ yia wee 'sɛbhe ni cɛli. Nu, Filipɔv -Lagɔnyuma 'paa Pɔlv -lu yoo, we 'dɛɛ 'gbv, ɔ yia wa 'wvɛɛɛɛ ɔ 'ka wa fuo 'pa, wa ɔ 'wvɔsɛɛ -yɔ ɔ zɛ wa -kaltaɛ 'gbv.

Fɔsawɛɛɛ

1 ¹-Amia -Zezu *Klisu lubhonɔnya, *Pɔlv -yɔ Timotee 'sɔ, -amia cɛɛɛɛ da 'sɛbhe ni aɛn 'wv. Amia, -Lagɔnyuma weɛɛ mia -mɔ Filipɔgbe nɔkplɛ, -wa mia -Zezu Klisi 'wv, we -yɔ amiaɛɛ 'yugalɛnya kpasɛ, we -yɔ amiaɛɛ *diaklɛnya 'sɔ, -a -sa aɛn fu.

²-Amiaɛɛ Dide -Lagɔ -yɔ -amiaɛɛ -Kanyɔ -Zezu Klisi ŋwana aɛn 'nyu la, 'in wa 'nye aɛn 'wvɔtɔvɛɛ -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo Filipɔgbeɛ -Lagɔnyumaɛɛ 'gbv

³Sa na paa amiaɛɛ da dli 'kɔmɔvɔ ni, 'sa na paa na -Lagɔ fuo. ⁴In -ka -Lagɔ bhuhhoɛɛɛ -mi a 'dɛ weɛɛ 'gbv, 'muna nya na nva we lɛ 'kɔmɔvɔ. ⁵-We ka gbv -wa, 'ylɛ -we nya a zɔv Klisi dli -gbv, 'in we 'ka -zɛɛɛɛ ylɛ, amia -saa 'mi 'wv, -Lagɔgbv 'ka lamnɛni. ⁶Na dli mi we -gv ni, -Lagɔ -ɔ dia wee lubho -zɔvɔ -minu gwe -mɔ amiaɛɛ dli zɔ, we lenɔvɛɛ ɔ yia -tva tuklu, 'in we 'ka 'wlvubha -Zezu Klisi luyizli.

⁷In -ka a 'dɛ weɛɛ daɛ 'wlvukvɔvɔ lapɔpɛɛɛɛɛ -mi sa, we klv -wa, -we ka gbv -wa, amiaɛɛ zɛ in -kalta. Na 'dɛ yi -kaslv 'wv -mi, in yi -Lagɔgbv 'wvugvɛɛɛ -mi we gbagbɛɛ nya nyuma 'yu, 'nanɛ -we -Lagɔ nva 'mi 'wv, in -yɔ a 'dɛ weɛɛ 'sɔ,

'un -a yia we 'yi dabudu. ⁸ Nu, -Lagoo 'de -yi we 'ji nu, sa -Zezu Klisi 'yibha aun tetenyi ni, 'sa un 'yibhaa a 'de weee.

⁹ In -ka -Lagoo bhuhhoeda -mi amiaa 'gbu, -we na zlalaa o mu nu: amiaa -Lagoo -yo nyumee zekaludlu 'ylimani -gwoola bhabha, 'un we -sa aun 'wu, a 'ka -li -yoyi vaa, 'un a 'ka -li 'wulanu kpeen kpeen. ¹⁰ In a 'ka gbu -zoonu -bhasa sayibheli, a 'ka -mawobda -tu, a yi 'hni -yo -ka Klisi luyizli. ¹¹ Gbuoznu -gbu tuklu -we -Zezu Klisi 'nyea aun -nya ni, we nu lubho 'nanu -mo amiaa dli zo tetenyi, 'un wa 'ka -Lagoo 'hni 'ylimani -muv 'gbu, 'un wa 'ka o 'hni bhli.

Sa -Lagoo gbu mnenia la

¹² Bheliaun, un 'yibha a 'ka we 'jiyibheli nu, -we yla da 'mi nu, we ka -Lagoo gbu lamneni sazoon sa. ¹³ -We ka gbu -wa, 'sluja weee -wa kua nyumaa 'wlulapulunyoo 'kadu *Sezaaa -budu hwe, wa -yo nyuma weee -yi we 'ji nu, Klisi 'gbu un mia -seli -kaslu 'wu. ¹⁴ Na -kaslu -plaplie 'gbu, -Lagoo bhelia duun yia -amiaa -Kanyo dli 'wudi. Wa 'temania dli bhabha, 'un wa yia -Lagoo gbu gba nyuma -yla, wa 'ni nyano nu.

¹⁵ Nu, gbuoznu -wa, wa glaa talua gbaa Klisi gbu zenyi -nunve -yo -yomunne nya. 'In talua gbaa we dli -zoon nya. ¹⁶ -Mama gbaa -Lagoo gbu 'nanidli nya, -Lagoo -yo na zekatee 'gbu, -maa -yi we 'ji nu, un 'ka -Lagoo gbu 'woguv 'gbu un mia -seli -kaslu 'wu. ¹⁷ -Wa gbaa Klisi gbu -yomunni dli nya, wa'a gba o gbu gbuoznu sa. Wa 'yibha wa 'ka na siaste -gupali -seli -kaslu 'wu.

¹⁸ -Muv 'ni gbu, wa yi we gba dli 'so nyao, wa yi we gba dli -bhlo nyao, Klisi gbu wa mia gbada. In mi we 'munna lida, 'un we 'munna na yia lia 'komuv!

¹⁹ Nu, un -yi we 'ji, -Lagoo a bhuhhoea na 'gbu, laylagbu weee -minu 'wu 'pupue na yia 'yia, -Zezu Klisi Zuzuu na 'wusastee 'gbu. ²⁰ Nu, -we un 'yibhaa tenyi tenyii, 'un un dia dli 'wu, mu -wa zu yabhlogoo 'na 'ka 'mi 'bha. We yi desleen -ze, we yi 'komuv -ze, na 'de yi 'yliyogao, un yi tloo, un 'yibha Klisi 'hni 'ylimani 'mi 'wu, we 'gbu na dli 'tea 'wu.

Pɔlv nɛɛ -Zezuu 'gbu ɔ -gaa 'yliyɔ

²¹ We -ka -amɪ, nɪ, Klisu -wa na 'yliyɔgagie. 'ln in -ka tɪ, -tnɔv in 'yia.
²² 'ln in -ka 'yliyɔgada -tɔ dɔdɔ -mɪnɪ -gɔ, in mneni in 'ka lubho -zɔnɔ nu -Lago -yia. Nu, -we in 'kaa -bhasa, -de 'yliyɔgagieoo, -de tɪtɪieoo, in 'nɪ we -yi. ²³ Na dɪ mɪ sɔ 'sɔ lv. ln 'yɪbha in 'bhɔ dɔdɔ -mɪnɪ -gɔ, 'in in 'ka Klisu kwesi mɪnɪ, mɔ nana 'yɪ bhabha na -nɔ nya. ²⁴ 'ln in -ka 'yliyɔga dɔdɔ nɪ -gɔ, -mɔv nana 'yɪ amɪaa 'gbu. ²⁵ We 'gbu, na dɪ zɔ, -tɔa na -yɔ a 'de weee yia, in 'ka aɪn 'wusa, 'in amɪaa dɪzɔzɔve 'ka -gɔwɔlaylimanɪ, amɪaa 'mɔna 'ka -gubho. ²⁶ 'Bhie, zɪ in -ka amɪaa -gbɛ lɔyi, -Zezu Klisu 'ɲɪ a yia -mɪnɪna bhabha -gɔladolue nya, na 'gbu.

-Lagɔnyɪmaa nɔnɔbhɔ

²⁷ -We nana 'yɪ, mɔ -wa nɪ, amɪaa nɔnɔbhɔ -ka Klisu -Lagɔgbɔv 'klɔ. We -ka 'sa -mɪ nɪ, in -ka aɪn 'yɪa mɪnɪoo, in 'nɪ mɪnɪoo, in 'nɔ nɪ, amɪaa wɛɪ -yɔ amɪaa dɪ mɪ -bhlo, 'in dɪzɔzɔve -we -Lagɔgbɔ wɪaa, a gɔ we 'wɔ dabɔdɔ. ²⁸ A 'na nɔnɔ nyana amɪaa tɔnyɪma kwɛɛ -nɪ. Wa -ka aɪn -yɔwɔsɔɔlɔda -mɪ, mɔ slɔlua nɪ, wamɪa ka mɔnɔ, 'in mɔ slɔlu 'yaa nɪ, amɪa ka gɔv 'wɔbhɔ. 'ln -Lagɔɔ -gbɛ we bhɔa. ²⁹ Nu, -we mɪa Klisu -nɔ nya, amɪa -Lagɔ nɔa 'nana 'wɔ, we 'nɪ ɔ dɪzɔzɔzɔve -bhlo gɔv, nɪ, a sɪa 'yɪ ɔ 'gbu. ³⁰ -Gɔlv -we ka guda a 'yɪa zɪmɛ 'mɪ, 'in a nɔa nɪ, in mɪ we guda 'kɔmɔv, mɔ -bhlokpade amɪa mɪ 'yaa de guda.

-Zezu Klisu 'dɛɛ 'kienyi -tɪtɪe -yɔ ɔ 'ylilo

2 ¹ Nu, Klisu temania aɪn la, ɔ amɪaa zekalie paa aɪn 'kvayli, ɔ Zuzu nɔa aɪn -bhlo, we 'nɪ mɔv? Klisu 'gbu a 'yɪbhala -yɪbhala, a ka nyazɪdɪ a 'dekɔva nyɪdɪ -bhlo -bhlo, we 'nɪ mɔv? ² Nu, we -ka 'sa -mɪ, amɪa na bhuhɔea, a -ka dɪ -bhlo, amɪaa 'wɪlɔkɔv lapɔpale -mɪ -bhlo, a kɪkɪ zɛ. A -ka 'sa nɔda -mɪ, 'in a yɛɪa 'mɔna na dɪ zɔ. ³ A 'na nɔnɔ -lu yabhlogɔɔ lɛ -yɔmɪnɪe -yɔ 'dɛɛ 'ylimante klo nya -nɪ. A tɪ amɪaa 'de 'wɔ 'kienyi. A 'bhu

amīaa -lima 'wu nēē ma 'yli ma -zi aun. ⁴ Nu, nyumē 'na titālī ɔ 'dēē zuzɔnu
-bhlogbɔɔ da -nu. Amīa weēē titālī 'ya amīaa -limaa nuu zuzɔnu da.

⁵ Dli -we -Zezu Klisti kaa, a -ka we a 'dēkpva nyidi.

⁶ -Zezu Klisti, sa -Lagɔ mia,
'sa ɔ mia -kpɔ.

Sa ɔ -yɔ -Lagɔ 'sɔ mnenia 'wu,
ɔ 'nɪ we 'klili.

⁷ 'In -we weēē ɔ kaa,
ɔ ka we -yɔɔwɪnu ɔ 'ka we 'yitide,
'in ɔ yia ɔ 'dē gaylo 'wɪnu.

Cun, ɔ ka nyumēē 'dēbhie -zē:
ɔ -yɔ nyuma 'sɔ yia 'wɔwɔ weēē.

⁸ ɔ ka 'ya ɔ 'dē 'wɔtɪ 'kienyi:
-Lagɔɔ 'nɔɔwɛzuzvɛē 'gbu,
'in ɔ yia tɪtɪlɛē gbu -yɔɔwɪnu.
Wa yia 'dēbhie ɔ *su -gu lakɔlɔ,
'in ɔ yia tɪ.

⁹ We 'gbu,
-Lagɔ yia ɔ nyumaa 'wlulapɪlɪkpɛ 'kadu -gu ladɪ,
'in 'ɛnɪ -we 'yɪlɪ -we zɪa 'ɛnɪ weēē 'wu,
-Lagɔ yia we ɔ 'nyē.

¹⁰ Nu, -Lagɔ 'yɪbha,
ɔ lalalu weēē mia yalɪ,
-we mɪa dɪdɪ -gu -yɔ dɪdɪɪ zɔ,
we 'sɪbhɪlɪ 'kukolu -Zezu 'yu,
ɔɔ -Zezuu 'ɛnɪ 'nɔɔwɛzuzvɛē 'gbu.

¹¹ 'In we 'ka lalalu weēē ɔwɛē 'tɪa nu,
-Zezu Klisti -wa Nyumaa -Kanyɔ.

'ln Dide -Lagoo 'hni 'ka mnda -tv.

-Lagonyuma mi dudu -gu zli 'bhisa

¹² We 'dee 'gbu, na 'talea -zoonu, da in mia -benyi amiaa -gbe, a ka -Lago 'nuhwe zu 'komsu, 'in da in 'nia -sleen da amiaa -gbe -mi, a zu 'ya o 'nuhwe bhabha. A nu lubho, 'in a 'ka amiaa 'pupue gbalu. A nu we le -Lagoo sasu -yo -yoteli nya. ¹³ Nu, -Lagoo 'de mi amiaa dli zo lubho nuda, o domagbu 'ka aun dudonamani, 'in a 'ka 'ya we lenu.

¹⁴ Amiaa lenugbu weee 'wu, a 'na 'hwunweni zo -ni, 'in a 'na kpikpeli -ni. ¹⁵ 'ln gbonyuu 'na -mi -ni aun kweyli -ni, 'in a -tv -mowloda, a 'ka -Lagoo 'yua tiklu -ze, gbonyuu -lenunya -yo -dawlician nyidi. A -nyuma wa nyidi dudu -gu ylo 'bhisa, nikpise 'wu. ¹⁶ 'ln weli -we wlaa 'yliyogagie, a gba we nyuma -yla, 'in zli -Zezu Klisi -ka luyi, 'muna na yia lia o 'yu amiaa 'gbu. 'ln 'ji na yia we yibhelia nu, lubho in nua, we 'ni bhe, 'in in 'ni sia bhe.

¹⁷ Amiaa -Lagoo dliuguzove -we mia 'slaka 'bhisa, wa yi 'debbie we 'gbu na 'pwn laslu nee we nyu, 'muna na lia. 'ln na -yo a 'de weee lia 'muna dabudu.

¹⁸ Nu, amia li 'sa -bhloo 'de 'muna, 'in a -yo 'mi li we dabudu.

Timotee -yo Epafloditi 'so

¹⁹ Nyumaa -Kanyo -Zezu -ka we -yohwnu ni, Timotee na yia dayli amiaa -gbe tiea. 'ln da o -ka luyi, o 'ka 'mi -yla amiaa -zoo di -sa, 'in -muv 'ka 'ya 'mi 'kuayli 'pa. ²⁰ Nu, -wa -yo 'mi 'so mia -seli, o 'debhlogbooo kaa amiaa gbu. 'ln mo 'yibhaa o 'ka aun -yobe, o 'ka aun 'wusa. ²¹ 'ln -wa weee -tua 'wu, wa 'dee zuzoonu wa nouna 'yilibila, nu, wa'a lu -Zezu Klisi gbuu 'gbu dli. ²² Amiaa 'de -yi we 'ji nu, Timotee ka 'mi 'wusa bhabha. Sa 'yu saa o dide 'wu, 'sa. O -yo 'mi 'so, 'in -a yia -Lagobu gba dabudu. ²³ 'ln di we dli 'wu nu, da in -ka na 'dee gbegbeun gbu -yoyi tiklu, 'mo na yia amiaa -gbe tiea slu. ²⁴ 'ln na dli mi we -gu nu, Nyumaa -Kanyo ka we -yohwnu, dayli na 'de yi 'yaa aun 'yia.

²⁵ Na bheli Epafloditi a tiea zlumε na -gbe, ɔ 'ka 'mɪ 'wɔsa, 'un -li un 'yɪbhaa, 'un a yia we ɔ kwεε zɔ. 'Mɔ na -yɔ ɔ nva lubho, 'un 'mɔ na -yɔ ɔ gva tu dabɔɔ. 'ln -slɛn, we mɪ nu, un 'bhitili ɔ lɔ la amɪaa -gbe. ²⁶ A 'dɛ weee 'tu mɪ ɔ 'bhadaa 'gbu, ɔ 'yɪbha ɔ 'ka ain 'yɪ. Da ɔ 'nva nu, a ka ɔ gunɔ dɪ 'nu, 'un we yia ɔ dli sumanu. ²⁷ Gbuzɔnu -wa, ɔ ka gu nu, ɔ felt 'dɛbhie tɪa, 'un -Lagɔ yia ɔ nyazi 'yɪ. We 'nɪ ɔ 'dɛ -bhlo, nu, -Lagɔ ka 'ya -amɪ nyazi 'yɪ, na -gɔ yi 'wɔtu -kɔɔɔn bhabhaa 'gbu. ²⁸ We 'gbu, kwε na puloa la, un 'ka ɔ lɔlabhitili amɪaa -gbe, 'un a -ka ɔ 'yɪ, a 'ka 'mɔna li, 'un na siaste 'ka zɔbɛ. ²⁹ A kpa ɔ 'mɔna weee nya, -Lagɔbheli 'bhisa. 'ln a zɔ ɔ -sukpa -nyuma 'nɔɔwɛ. ³⁰ -We ka gbu -wa, Klisu lubhoo 'gbu ɔ feltɪ tɪa. ɔ 'dɛɛ 'pɔpɔe ɔ -saa dli, 'un sa a 'ka yaa 'mɪ kwalɪ, 'un ɔ yi 'saa nu.

Sa nyumε 'kaa -mɪ tklu -Lagɔ 'yɪliya 'wɔ

3 ¹ 'ln -slɛn, na bhelia, a li 'mɔna Nyumaa -Kanyɔɔ 'gbu. Wɛlt un cɛltɪ zlumε ain 'wɔ, mɔ -bhloo 'dɛ na cɛltɪ da ain 'wɔ. Nu, we'e stalt 'mɪ, 'un we nanɪ 'yɪ amɪaa -nu nya.

² A zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪliɔ lubho 'nyuuu nɔnyaa gbεgbɛin, a zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪliɔ gwu -bhonyumaa gbεgbɛin, 'un a zɔ amɪaa 'dɛ 'yɪliɔ, nyuma 'yɪbhaa nyumaa *knɪ 'wɔpɔɔtɛ -gla nya, -maa gbεgbɛin! ³ -We ka gbu -wa, -amɪa bɔbɔa -Lagɔ ɔ Zuzu nya, -amɪa mɪa knɪ 'wɔ 'dɛgbolu. -Zezu Klisu 'gbu -a yɪlimanɪa -amɪaa 'dɛ, 'un -we nyuma dia dli 'wɔ, -a'a dɪ we dli 'wɔ.

⁴ 'ln -amɪ mneni un 'ka na 'dɛ dli 'wɔdɪ, 'mɔ nyuma tɔlva -ka mneni -maa 'ka -maa 'dɛ dli 'wɔdɪ, na -nu -zi 'ya -maa -nu 'wɔ. ⁵ Nu, wa gwaltɪ 'mɪ, we 'yɪ gbɛtaa zɪ wa 'paa 'mɪ knɪ 'wɔ. *Izlaɛltɪ -dɔdɔwɔlakpɛ un -mɪa, Ebleee 'zayli^a un -mɪa, Bezamɛɛɛ zɔayli, we -ka -Lagɔɔ titee 'nɔɔwɛzuda, *Falizinyumε un -mɪa. ⁶ Na -guladolue *Zuifɔv -Lagɔyloogblɔv 'gbu, un yia *leglizinya 'kɪtye 'wɔpɔltɪ. 'ln we -ka -mumtɛ tklu ka da nyuma mɪa -talɪda, -Lagɔɔ titee 'nɔɔwɛzɔvɛ 'wɔ, 'ɲnɪ yabhlogɔɔ 'nɪ 'mɪ -yɔ -mɪ.

^a3.5 Zuifɔv 'zayli -wa.

⁷ Nu, -li weee mia zlumε 'mī 'yliya 'wū -tnv̄ nya, -slēn -Zezu Klisu 'gbv̄ -li -kpv̄a nya na bhua we 'wū. ⁸ Cun, -li weee mia, -li -kpv̄a 'bhisa na bhua we 'wū. -We ka gbv̄ -wa, in -ka na -Kanȳɔ -Zezu Klisti yibheli, -mv̄v̄ nant̄ 'yli -mv̄v̄ -zi -li weee. ɔ 'gbv̄, in yia -li weee kwe 'bisa, 'in na bhua we 'wū kalt̄k̄ɔ 'bhisa, in 'ka -Zezu Klisti 'yu 'gbv̄, ⁹ 'in in 'ka ɔ 'wū -mī. We 'nī na 'dεε t̄klum̄m̄ε bhua -Laḡɔ titee 'n̄v̄h̄w̄εz̄v̄z̄v̄ε -gb̄ε gbv̄. -C̄n̄nya, na d̄l̄z̄v̄z̄v̄ε Klisti -gv̄v̄ -gb̄ε we bhva. T̄klum̄m̄ε -we bhua -Laḡɔ -gb̄ε, 'in -we -Laḡɔ nȳεa ɔ z̄va ɔ d̄l̄ -gv̄, mv̄ -wa. ¹⁰ -We in 'yibhaa, mv̄ -wa: in 'ka -Zezu Klisti yibheli ḡw̄εḡw̄ε, we -ȳɔ 't̄t̄ε -we 'bhua ɔ 'wū t̄l̄t̄l̄ε lv̄. In 'yibha in 'ka ɔ s̄ias̄t̄ε yibheli, 'in sa ɔ t̄lia, in 'ka 'sa t̄li. ¹¹ 'Sa -bhloo 'dε, in d̄l̄ we d̄l̄ 'wū nu, 'wū -am̄i na yi 'yaa -s̄ca t̄l̄t̄l̄nya glaa.

-A -gwa -a 'ka we 'wlulapalida nyini!

¹² In 'nī gba nu, in ka na -gwagw̄t̄ε 'wlulapalida nyini. 'In, in 'nī gba nu, sa -Laḡɔ 'yibhaa in -m̄i, in m̄i 'sa -sl̄ɔ t̄εn. 'In na -gwagw̄t̄ε na z̄va 'yliȳɔ, -we ka 'gbv̄ in mia -gwada, in 'ka we kpa. -We ka gbv̄ -wa, -Zezu Klisti ka 'ya na 'dε kpa. ¹³ Na bhelia, in 'nī gba nu, in ka we 'p̄nt̄ε 'yī. Nu, gbv̄ -we na n̄va l̄ε: -we 'pl̄ia, 'wū na d̄l̄va -mv̄v̄, 'in na ḡva la, -we mia 'm̄i 'yu in 'ka we yli. ¹⁴ We 'gbv̄ na gwaa, in 'ka we 'wlulapalida nyini. 'In 'p̄nt̄ε ka 'gbv̄ -Laḡɔ yia -aun la yal̄t̄, in 'ka we 'yī -Zezu Klisti 'wū.

¹⁵ -Am̄ia weee dolua da 'yiligwe la -Laḡɔȳlooḡbl̄v̄, -a pupal̄t̄ 'sa 'wluk̄v̄v̄n la. 'In we -ka nu, saputu sa a pupal̄t̄ 'wluk̄v̄v̄n la, -Laḡɔ yia am̄iaa 'wluk̄v̄v̄n -bloa we -gv̄. ¹⁶ Sa we -ka -m̄īo, 'yoo -we -a bh̄lia t̄kl̄i, 'in we yia -z̄εn yli, -a z̄v̄ we 'yliȳɔ.

¹⁷ Na bhelia, a 'dε weee 'tideli 'm̄i. -A ka we 'yli -slolu, -we -a -slolua nyuma -wa n̄ca we -gv̄, a yla wa. ¹⁸ Nu, Klisti, ɔ t̄l̄l̄a *su -gv̄, nyuma -duun n̄ca ɔ t̄v̄nyuma 'bhisa. In ka aun -yla we gbada -gw̄l̄ε, 'in 'mv̄ na gba 'yaa da -z̄εn aun -yla, wie nya. ¹⁹ Wa nu we 'wlulapalida -wa, wa m̄n̄ɔm̄n̄ε. Wa n̄k̄p̄la -wa wa -Laḡɔ. Zubhal̄iḡbunya wa n̄va l̄ε, we 'wū wa ylimanta wa 'dε. 'In d̄ud̄v̄ḡv̄ gb̄v̄

'dekpuva -gu wa pupala dli la. ²⁰ Nu, we -ka -amia, yalinyuma -a -mia. 'ln -amiaa Gbuwusanyo, Nyumaa -Kanyo -Zezu Klisti, -o 'kaa yali 'bhu, 'mo -a mia wuda. ²¹ Mo yia -amiaa ku -we 'kaa zen 'bhitia, 'in o 'ka we o 'dee luku 'bhisa nu. -We ka gbu -wa, o ka se 'kadu, -we nyea o -li weee 'wlulapite.

'Dizweli

4 ¹ Na bhelia -zono, amiaa 'tu mi 'mi 'bhada bhabha, in 'yubha in 'ka aun 'yi. 'Muna a laa 'mi 'wu. Amiaa 'gbu, na ylimania na 'de. We 'gbu, na 'talea -zono, a -tu Nyumaa -Kanyo 'wu gege.

² Evodii -yo Sentisi, amia na bhuhoe, a 'nunnu 'wola, 'in a -mi -bhlo Nyumaa -Kanyo 'wu. ³ 'ln -mi, -o na -yo o nua lubho dabudu ni, in nee -mi -ylae: -in -sa waa 'hwni -mani 'wu. -We ka gbu -wa, wa -yo 'mi 'so ka lagu, 'in -Lagobu yia lamneni. Wamia klaa, Klema -yo bhelia -tolva -wa ka 'hni mia celida 'yliyogagtee 'sebhe 'wu, 'ma na -yo wa nua lubho dabudu.

⁴ A li 'muna 'komu Nyumaa -Kanyo 'wu. 'Mu na gba 'yaa da, a li 'muna! ⁵ Nyuma weee yibheli amiaa dli -dlwo 'ji. Nu, Nyumaa -Kanyo ka cupa. ⁶ A 'na lulu -lu yabhlogbwo 'gbu dli -ni. Gbu weee 'wu, -we a -ka 'yubha a -zlali we -Lago, o bhuhoe nya, we -yo o fuopapie nya 'ya. ⁷ 'ln a -ka 'sa nu, 'wututue -dlwo -we -Lago wlaa, -we -zia nyumaa 'ylimnee weee 'wu, mu yia amiaa dli -yo amiaa 'wlukusun lapupalte 'yliyowa, -Zezu Klisti 'wu.

⁸ Nu, na bhelia, gbu weee 'wu, -we weee nania 'yli, 'in -we ka 'hni wa 'kaa -mnini, we ye amiaa dli zo: -we weee -wa gbuzono, -we wa 'kaa 'nuywe zu, -we weee mia tikli, -we weee mia -mowloda, -we weee nania -Lago -yo nyuma dudu, 'in we -yo -we weee wa 'kaa 'ylimani. ⁹ Nu, -we in -slolua aun, -we a 'yia 'mi kwee, -we a 'nua 'mi hwee, 'in -we in nua le a 'yia -yo, a nu we le. 'ln -Lago -o nyea nyuma 'wututue -dlwo, -mwo -yo aun 'so 'ka -mi.

Polo paa Filipogbee -Lagonyuma fuo

¹⁰ Nyumaa -Kanyo 'muna -zu 'mi 'wu, -we ka gbu -wa, sa a -kalia na ze -benyi, a ka we -slolu -sleen lugada. Gbuzono -wa, na gbu ka aun -yokpa

bhabha. 'ln sa a 'kaa 'mɪ we -slolu, 'sa 'nɪ -mɪ. ¹¹ 'ln we 'nɪ nɪ, -lu un 'nɪ -kaa 'gbu na gba 'sa. Nu, un ka 'mɔna 'wɔ -mumie 'kpɪa, saa 'dɛ na gbɛgbɛin gbu yi -mɪ. ¹² 'ln -ka boba 'wɔ -mɪ, un -yi na 'dɛ kpa sa. 'ln -ka -lu duun -ka, un -yi na 'dɛ kpa sa. 'Yɪ weee -yɔ da weee, ŋwɔ yi 'mɪ 'bhada -mɪoo, 'un in yi lɔoo, un -yi na 'dɛ kpa sa -lu duun -yɔ -lu -sele 'wɔ sazɔnɔ sa. ¹³ Klisu 'tɪtɛ ɔ 'nyɛa 'mɪ 'gbu, un mnɛni we 'dɛ weee kwɛyɔ. ¹⁴ -Mɔv bhla, gbuzɔnɔ a nva lɛ, 'un a yia 'mɪ 'wɔsa na sɪasɛ lɔ.

¹⁵ Filipu -nyuma, amɪaa 'dɛ -yi we 'jɪ nɪ, un 'kaa -Lagɔgbɔv gbagbɛɛ gwɛdɪ, da un 'bhɔva Masedɔvɔnɔ -dɔdɔ -gɔ, *leglɪzɪ yabhlogbɔɔ 'nɪ 'mɪ 'wɔsa 'gwezi nya, amɪa -bhlogbɔɔ -saa 'mɪ 'wɔ. ¹⁶ Cɔn, da un mɪa zɪmɛ Tesalonikɪ, -zakpa -nyacɔn a 'paa 'mɪ -we un 'nɪa -ka yoo! ¹⁷ We 'nɪ nɪ, 'nyɛnyɛluu da na talɪ. Nu, un 'yɪbha -Lagɔ ŋwana aɪn 'nyu la, 'un amɪaa 'yɪyɪlu 'ka -gɔbho. ¹⁸ -Lu weee a 'paa 'mɪ yoo, Epafɪloditɪ ka we wɪa. -Li un 'yɪbhaa, amɪaa wɪawɪlalu ka we 'wuzi. 'ln -lu yabhlogbɔɔɔ bɔ -slɛɛn 'mɪ 'wɔ. Amɪaa wɪawɪlali 'wɔ * -lasikɔ ka ŋɛɛ mɛnɪa, we -yɔ 'slaka -we nɪnɪa -Lagɔ dɔdɔ, mɔ. ¹⁹ We 'gbu, na -Lagɔ kaa 'ŋnɪmɪnɪlu weee, -we weee a 'nɪa -ka, 'nyɛa ɔ yia we aɪn ɔ 'nanɪdɪ 'kadɔ nya, -Zɛzu Klisɪ 'wɔ. ²⁰ -Amɪaa Dide -Lagɔɔ 'ŋnɪ 'yɪlimɔnɪ -zɔ weee nya! * -Amɛnɪ.

Pɔlɔv 'wɔbhlɔlu wɛɪ

²¹ 'ln -sa -Lagɔbhɛɪa weee fɔ -Zɛzu Klisɪ 'wɔ. Na bhɛɪa -wa -yɔ 'mɪ 'sɔ mɪa -seli, -maa -sa 'ya aɪn fɔ. ²² -Selii -Lagɔnyuma weee -yɔ nyuma 'wɪlɔpɪɪnɔ 'kadɔ *Sezɛaa -budu zɔɔ lubhonɔnyɛ -sa aɪn fɔ.

²³ Nu, Nyuma -Kanyɔ -Zɛzu Klisɪ ŋwana aɪn 'nyu la.

'Sebhe Pɔlu 'paa Kolosu -nyuma yoo

-Lagonyuma mia Kolosugbe nukple, 'ma *Pɔlu 'paa 'sebhe ni yoo. ɔ mi -kaslu 'wu *Wɔmɔ, 'bhie ɔ yia wee 'sebhe ni celi. Nu, Epaflasi 'bhua Kolosugbe nukple, -zugba nyuma mi -mɔ yoyogbu -sloluda, 'in ɔ yia Pɔlu 'di -la. -Bha Pɔlu celta -Lagonyuma 'wu nu, -Zezu -wa -lu weee -Kanyɔ, 'in -a mneni -a 'ka gbu 'wɔbhɔ -we ka gbu -wa, ɔ ka -amɔaa 'gbu tli.

Fusaweli

1 ¹-Amɔ *Pɔlu, -amɔ -wa -Zezu *Klisu *tietienyɔ -Lagɔɔ dɔmagbu nya, in -yɔ -amɔaa bheli Timotee sɔ celta da aun 'wu. ² Amɔ, -amɔaa bhelia, -wa mia -Lagonyuma nya Kolosugbe 'wu, -wa'a 'bhulɔ -Lagɔweli -gu la, -a -sa aun fu.

-Amɔaa Dide -Lagɔ ηwna aun 'nyu la, 'in ɔ 'nye aun 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ.

Pɔlu paa -Lagɔ fuo Kolosɔ -Lagonyumaa 'gbu

³-Amɔaa -Kanyɔ -Zezu Klisu Dide -Lagɔ -a paa fuo amɔaa 'gbu, 'in -a mi -Lagɔ bhubhoeda 'kɔmɔɔ amɔaa 'gbu. ⁴ Sa a zua -Zezu Klisu dli -gu, 'in sa a -kalia -Lagonyuma weee ze, -a ka we 'nu. ⁵ Nu, -li -zɔnu -we mia aun wɔda yali, -we ka 'di a 'nva we gwedilida ni, mu -wa -Lagɔweli -zɔnu. We 'gbu a zua -Lagɔ dli 'wu, 'in a -kalia nyuma weee ze. ⁶ Wee -Lagɔgbu -we mia aun nyidi, 'in we yia 'bhue 'pa ni, we mi 'ya gbuzɔnu lenve nya lamnenida -dɔdɔ weee -gu. 'Yli -we nya wee -Lagɔgbu nynia amɔaa -gbe tia ni, a ka we 'jiyibheli gbuzɔnu sa ni, -Lagɔ ka aun 'nani 'wɔnu. ⁷ -Amɔaa jiji -tale Epaflasi, -ɔ -yɔ -aun 'sɔ nva -Lagɔlubho ni, -ɔ mia Klisu lubhononyɔ tiklu nya -aun nyidi, mɔ -slolua we aun. ⁸ Zekalɔdli -we -Lagɔɔ Zuzu zua aun 'wu, mɔ -sali we 'di -aun.

⁹We 'gbu, 'yɪl -we nya -a 'nua amɪaa -gʊgbu nɪ, we 'bhʊ wee 'yɪl 'wʊ -a mɪ -Lagɔ bhuhhoeda amɪaa 'ɲnɪ nya 'kɔmʊʊ. -Lagɔ -a bhuhhoea, ɔ 'ka ɔ dʊmagbu aɪn 'klʊslʊlʊ, 'ɪn a 'ka we yibheli kpɛɛn kpɛɛn. Nu, Zuzu 'Pɔpa 'nyɛ aɪn gbʊyɪlʊ -yɔ 'yɪlimnee. ¹⁰Amɪaa nɔnɔbhʊ -ka 'sa we 'klʊ -Lagɔ 'yʊ, 'ɪn a 'ka ɔ dʊdʊnamant weee. A 'ka 'bhue 'pa, 'ɪn a 'ka gbʊzɔnʊ -gbʊ weee lɛnʊ, amɪaa -Lagɔɔ yibhelie 'ka -gʊwɔlaylimant. ¹¹-Lagɔ -a bhuhhoea nɪ, ɔ 'tɛmant aɪn la -lu weee 'wʊ, ɔ 'tɪtɛ 'kadʊ -we -zia 'tɪtɛ weee 'wʊ nya, 'ɪn a 'ka 'sa we lakpa 'kɔmʊʊ, dɪltie nya. ¹²'ɪn a 'ka Dide -Lagɔ fuo 'pa 'mɔna nya. ɔ 'gbʊ, 'bɪ -we -Lagɔnyuma yia 'yɪa zɪl 'klʊ, we mɪ amɪaa -nʊ nya. ¹³Nu, mɔ -saa -aɪn nɪkpisee 'tɪtɛ kwɛɛ, 'ɪn ɔ yia -aɪn ɔ dʊma yʊu nyumaa 'wlʊlapɪtɛ zɔ kwa. ¹⁴ɔ Yu zɪtɛa -aɪn 'wʊ, ɔ 'gbʊ -Lagɔ yia -amɪaa gbʊnyuu 'wɔtɪ.

Klɪsɪ 'dɛ -yɔ ɔ lɛnʊgbʊ

¹⁵Klɪsɪ -wa -Lagɔ wa'a 'yɪa -yɔɔ 'wʊwɔlʊ. Mɔ mɪa la tɪa lalalu weee 'yʊ. ¹⁶Nu, mɔ 'wʊ -Lagɔ nua yalɪ -lu -yɔ dʊdʊ -gʊ -lu weee lɛ, -we wa yia -yɔ, 'ɪn -we wa'a 'yɪa -yɔ klaa. 'ɲnɪmɪkpe, 'wlʊlapɪtɛ, 'tɪtɛ -yɔ se, mʊ weee -Lagɔ -laa la ɔ gbɛɛlʊ, 'ɪn ɔ -yɪa. ¹⁷ɔ Klɪsɪ mɪ la -lu weee 'yʊ, 'ɪn ɔ 'gbʊ -lu weee kɪkalɪa la. ¹⁸Sa 'wɪlʊ mɪa nyumɛɛ -kpabhiee -kanyɔ nya nɪ, 'sa ɔ mɪa *Leglɪzɪ 'wɪlʊ nya. Mɔ -wa 'yɪlɪyɔgagɪtɛ gwɛdɪlɪda, mɔ -sɔa 'wʊ tɪtɪlɪnya glaa tɪatɪa, 'ɪn ɔ 'ka -lu weee 'yugaltɪ. ¹⁹Nu, -Lagɔ 'yɪbha sa ɔ 'dɛ mɪa, ɔ 'Yʊ mɪ 'sa -kpɔ. ²⁰-Lagɔ 'yɪbha 'yɔ ɔ 'ka ɔ 'Yʊ 'wʊplɪlɪ, 'ɪn ɔ -yɔ ɔ lalalu weee 'ka 'wʊsuslʊlʊ. -Zɛzʊ tɪa, ɔ 'pɔwɔn jɪtɛa *su -gʊ, we 'gbʊ, -Lagɔ yia 'wɔtɔtɔtɛ -dɪɔ wɪa yalɪ -yɔ dʊdʊ -gʊ.

²¹Amɪa -wa mɪ bhaa 'lakpanya nya, 'ɪn a mɪa -Lagɔɔ tɔnyuma nya amɪaa 'wlʊkʊʊn lapɔpaltɛ 'nyuu -yɔ amɪaa gbʊnyuu lɛnʊvee 'gbʊ nɪ, ²²-slɛɛn, -Lagɔ ka aɪn 'wʊsuslʊlʊ ɔ 'dɛ nya, -Zɛzʊu nyumɛ kuu tɪtɪtɛ lʊ. 'ɪn a 'ka ɔ 'klʊ 'yɪlɪgbɛ -mɔwɔlʊda, -zugba 'sla 'nɪ aɪn -yɔ -mɪ, a 'nɪ 'ɲnɪ -yɔ -ka. ²³Nu, amɪaa dɪlɪzʊvɛ -tʊ 'wʊ gege, 'ɪn we 'tɛmant 'wʊ. -Lagɔgbʊ -we a dɪa dɪl 'wʊ, a 'na vlalɪ we gwe -nɪ. Wee -Lagɔgbʊ -we a -ka bhaa 'nʊ, wa gbaa dʊdʊgbʊ -nyuma weee -yɪa, we lubhonʊnyɔ -amɪ Pɔlʊ -zɛa.

Pɔlu mi ɔ -Lagɔlubhoo gbu gbada

²⁴ -Slɛɛn, stada un mia da amiaa 'gbu ni, un mi we 'muna 'wu. Nu, Klisu staste tɔlva -tva lu ni, 'mu un mia gbalida nanuu kuu staste nya, ɔ ku -kpbahie -we wee *Leglizi -miaa 'gbu. ²⁵ -Ami, un ka *Leglizi lubhononyo -ze. -Lagɔ -saa -bha 'mi, un 'ka aɛn glaa ɔ lubho nu, 'un un 'ka ɔ gbu aɛn -yla gba kpɛɛn kpɛɛn. ²⁶ -Lagɔɔ zizelu 'kadu -ka bhaa -benyi -mi, nu, 'mu -Lagɔ -saa -slɛɛn 'bhle ɔ -mɔwlonya -yla. ²⁷ Nu, 'ma -Lagɔ 'yibhaa ɔ 'ka wa ɔ 'ɲnumni -zizelu 'kadu 'kluslolu. Nyuma -wa 'nia *Zuifɔv 'gbu, ɔ yia ɔ zizelu 'bhlesa. Wee zizeluu ji nu: Klisu mi aɛn 'wu, 'un a -yi sa we 'ji nu, a ka 'bi -Lagɔɔ 'ɲnumnie 'kadu 'wu.

²⁸ ɔ Klisu gbu -a mia da gbada nyuma weee -yla, wa gbu -yla lapalie -yo wa gbuslolue nya, gbuyilo bhabha nya, 'un ɔ -ka -mi ɔ 'ka -mɔwlonyo -ze -Lagɔ 'yu, Klisu 'wu. ²⁹ We 'gbu, Klisu 'tite 'kadu -we mia 'mi 'wu lubho nuda, we nya na nva lubho, 'un na gva la.

2 ¹ Nu, un 'yibha a yibheli we 'ji nu, amia klaa, Laodiseee -Lagɔnyuma -yo nyuma weee -wa 'nia -slɔ 'mi 'yi wa 'yli nya, amiaa 'gbu un mia da laguda. Tu 'kadu -wa! ² In -ka 'sa nuda -mi ni, -zugba un 'yibha wa 'temani dli, wa kikalɛ ze, 'un wa 'ka nyime -bhlo -ze. 'In wa 'ka 'ylimna bhabha, 'un wa 'ka -Lagɔɔ zizelu yibheli kpɛɛn kpɛɛn. Wee zizelu mia, mu -wa Klisu.

³ Gbuyilo -yo -luyiloo 'ɲnumnie weee bhva -Lagɔɔ -gbe, mɔ 'wu we mia zizada.

⁴ -We na gbaa da aɛn -yla ni, nyuma yi aɛn 'yloogblo lasali -dawliweli nyaa gbu -wa. ⁵ Nu, na 'debbie -gbolu 'ni aɛn glaa -mi ni, na dli -yo aɛn 'sɔ mi. Amiaa lenugbunya mia 'cece, 'un a zva Klisu dli -gu gege ni, un -ka we -yoyida -mi, na dli menɛ.

Dluzɔve -we ka gbu wa -slolua aɛn ni, a -tu we -gu gege

⁶ Nu, sa a 'ɲnua -Zezu Klisu gbu -yo amiaa -Kanyo nya ni, a nɔ 'sa ɔ 'wu. ⁷ Dluzɔve -we ka gbu wa -slolua aɛn ni, a -tu we -gu gege. A -ka somi -Zezu Klisu 'wu. ɔ mi -buduu gwe nya: a -tu 'ylimanida ɔ -gu. A 'pa 'yɛl weee nya -Lagɔ fuo, -we weee ɔ nva aɛn -yla lɛɛ 'gbu.

⁸ A zu amiaa 'de 'yliyɔ, nu, nyume yabhlogbɔɔ 'na 'pali aun yo -yɔ weli -kpuaa lubhu nwe -ni. -We -wa dudugv -nyumaa gbvslolue ni, dudugv 'titenyaa -gbɛ we bhua, nu, we'e 'bhu Klisu -gbɛ. ⁹ -We weee mia -Lagɔ 'wu, Klisu -ɔ -zɛa nyume ni, mɔ 'wu we 'de weee -dilia la. ¹⁰ A ka -lu weee 'yi ɔ 'wu, mɔ -wa 'tite weee -yɔ se weee 'wlulapulnyɔ.

¹¹ 'In 'ya ni, Klisu 'wu wa 'paa aun kni 'wu, nyumɛɛ sɔ 'ni we lenv, nu, Klisu nyumɛɛ kni 'wupapie mia, -we saa nyume ɔ lenvgbɔ 'cun 'bi, mv -wa. ¹² Sa a -yɔ Klisu 'sɔ tlia amiaa batizee batizee lv, 'sa wa 'bhlua aun ɔ nya. 'In -Lagɔ yia a -yɔ ɔ 'sɔ 'wubhu tltlunya glaa, dli -we a zva -Lagɔɔ 'tite -gbv 'gbv. Wee 'tite nya -Lagɔ 'bhua Klisu 'wu tltlunya glaa. ¹³ A ka zlume 'yliyɔga -tltlie tli, amiaa gbonyii -yɔ kni a 'nia 'wu -mu 'gbv. Nu, -sleen, -Lagɔ ka a -yɔ Klisu 'sɔ 'yliyɔgagie 'nye, 'in ɔ yia -amiaa gbonyuu weee 'woti. ¹⁴ Tite -we mia celida 'sebhe -gv, -we dia -aun 'gbv 'wlu ni, -Lagɔ ka we lamumni, 'in ɔ yia we lasa, we lakolve nya -Zezuu *su -gv. ¹⁵ Zuzu 'nyii -we kaa nyumaa 'wlulapilie -yɔ senya ni, wee su -gv -Lagɔ -saa we 'tite kwɛɛ. ɔ ka we lu, 'in ɔ yia we -zejila 'wu wleli -kaslonyuma 'bhisa.

¹⁶ We 'bhu -zɛen 'wu, -we a lia, -we a maa, 'fɛtu 'yli, 'cv lolu -yɔ *Nyapeylu 'gbv, nyume yabhlogbɔɔ 'na 'bhulu amiaa -yɔgbv 'wu we 'gbv -ni. ¹⁷ -We mia da weee, -li -we yia yia, we zuzu -wa. We 'ni we 'debbie -gbolu. Nu, Klisu -wa we 'debbie -gbolu. ¹⁸ Nu, nyume -ɔ -ka ɔ 'de 'woti 'kienyi -dawli sa, 'in ɔ -ka aun -yla gba nu, a bubɔ -Lagɔɔ 'anzinya, a 'na nwnunu we -yɔ -ni. Nyume -ɔ -ka 'sa nu ni, ɔ 'ka amiaa 'penie -gvsaa gbv -wa. Nu, -mɔɔ 'sasvka -nyume mia, -we -nya yia ɔ 'yli -gv, 'mv ɔ tɔlvɔ dli, 'in ɔ ylimania ɔ 'de, 'in ɔ pupalta 'wlukvsn la dudugv -nyuma 'bhisa. ¹⁹ Nu, Klisu -ɔ -wa wlu, ɔ'v nɛ -mɔɔ -yɔla. Klisu 'gbv ku lia 'nanv, 'in 'kvanya -yɔ tolunya mumna 'wu. Sa -Lagɔ 'yibhaa, 'in ku ylimani 'saa.

nyume -ɔ 'nta Zuifu klaa, -ɔ -wa Zuifu klaa, -ɔ mia kni 'wu klaa, -ɔ 'nta kni 'wu -mi klaa, yiyinyɔ klaa, titinanyɔ^a klaa, gaylo -yɔ -ɔ 'nta gaylo klaa, wa 'nti -seli -mi. Nu, Klisi mi we 'de weee nya, 'in ɔ mia -a 'de weee 'wu.

¹²-Lagɔ ka -bha aun -sa, ɔ 'yibha a -ze ɔ 'dɛɛ nyuma -kpɔ, ɔ -kali amiaa ze. We 'gbu a -ka nyazidli, a -ka 'nanidli, a ti amiaa 'de 'wu 'kienyi, a -ka dli -dlɔɔ, 'in a -ka dltie. ¹³A bibeli -yɔ, 'in 'yabhlo -ka ɔ -libheyi -yɔ 'ce 'pali -we ɔ nua ɔ -yla lɛɛ 'gbu ni, a titli -yɔgbu 'wu. Sa -bhlokpade Klisi tia amiaa -yɔgbu 'wu ni, amia titli 'ya 'sa -yɔgbu 'wu. ¹⁴We 'de weee 'wlu ni, a kikalɛ ze. Nyumɛɛ zekalidli mi amiaa nyɔllikpe nya tɛn: mu zelta aun nyume -bhlo. ¹⁵Klisi 'wɔtɔtue -dlɔɔ, -we ka 'gbu -Lagɔ yia aun la, a 'ka ku -bhlo -ze ni, wee 'wɔtɔtue -dlɔɔ 'bhu amiaa dli weee 'wu, we 'ka we -ka. 'In a 'pa -Lagɔ fuo 'yili weee nya. ¹⁶Nu, Klisi weli -mi aun nyidi duun ɛ. A suslolu gbu, 'in a pupali gbu -yla la, gbuyilo nya. A 'pa -Lagɔ fuo, a bhli ɔ 'ɲnumnɔ -lɔɔ, -we mia Luɔsebhe 'wu. A gbalɛ ɔ, a bhli ɔ lɔɔ weee, -we ɔ Zuzu 'Pupa zua aun 'wu, 'munadli nya. ¹⁷-We weee a nua ɛ, 'in -we weee a gbaa, we -mi Nyumaa -Kanyɔ -Zezuu 'ɲni nya. A 'plili ɔ gbɛgbɛin, 'in a 'ka Dide -Lagɔ fuo 'pa.

-Lagɔnyumaa -glɛgbu 'yili gbu

¹⁸Ylikwɔɲwɔni, -ɔ -ka -mi ɔ zu ɔ 'lowli 'nɔɲwe, 'sa we mia Nyumaa -Kanyɔ 'yiliya 'wu.

¹⁹ɲwɔni 'lowlia, -ɔ -ka -mi ɔ -kali ɔ 'ɲwɔɔ ze, ɔ 'na 'sulu ɔ 'klu -yɔ -ni.

²⁰'Yua, a zu amiaa didea 'nɔɲwe gbu weee 'wu, mu nania Nyumaa -Kanyɔ dudɔ.

²¹'Yuaa didea, a 'na -lali amiaa 'yua 'cɛdlɔ -ni, we yi wa 'kuayli lawla.

²²Gali, a zu amiaa -cian 'nɔɲwe -seli dudɔ -gu, gbu weee 'wu. We 'na -zeli wa 'yibadi -bhlo -ni, we yi 'wɔɔ nɛɛ nyuma a mi 'ylimanida. Nu, a zu wa 'nɔɲwe dli -zɔnɔ nya, Nyumaa -Kanyɔɔ sɔsɔdli a kaaa 'gbu. ²³We yi lɛɛ -lubho -ze, a nu we dli weee nya, nɛɛ Nyumaa -Kanyɔɔ lubho a mi nuda, a 'na 'yili we

^a3.11 Gleki nɛɛ «Siti -nyumɛ». Siti -nyumaa dudɔ mia, -mɔ tɔɔ la bhabha, 'in wa laa wa titinanya.

nyumaa -nu 'bhisa -ni. ²⁴ A yibheli we 'ji nu, Nyumaa -Kanyo yia aun 'penia. 'In zuzonunya o zua la amiaa -nu nya, a 'ka we 'yi. Nu, Nyumaa -Kanyo -Zezu Klisu lubho a mia nuda. ²⁵ Nyume -o nua gbonyuu le, we 'penie o yia gbonyuu nya. Nu, -Lago'o gbizi nyuma 'wu.

4 ¹ Amia nyumaa -cian, a zu amiaa gali 'nanuu, 'in a nu -we mia tklu le wa -yla. A yibheli we 'ji nu, amia ka 'ya -Kanyo yalu.

'Dizuwelt

² A -tu -Lago bhubhoeda 'komuu, amiaa dli -tu -gada, 'in a 'ka -Lago fuo 'pada -tu 'yli weee nya. ³ A bhubhoe 'ya -Lago -amianuu 'gbu -nya, 'in -Lago 'ka -aun 'yoo 'nye, -a 'ka o gbu gba nyuma -yla. Klisu gbu mia zizeda, -a mnene -a 'ka we gba, we 'gbu in mia -seli -kaslu 'wu. ⁴ A bhubhoe -Lago, 'in sa in 'kaa we -slolu, in 'ka 'sa we gba kpeen kpeen.

⁵ A zu amiaa nonobhu 'yliyoo, -wa 'nia -Lago 'wu -mu gbegbein, gbuyilo sa. Bhla -we -Lago nyea aun wa nya ni, a 'na -nyumonu we la -ni. ⁶ Amiaa njwee welt -mi tklu 'yli weee nya, we -mi gumu 'bhisa, 'in a yibheli nyuma -yla gbuu 'bigupali sa 'nanuu.

Fusawelt 'wubhlolunu

⁷ -Amiaa bheli -zonu Tisiki, -o mia lubhononyo tklu nya, -o na -yo o nua Nyumaa -Kanyoo lubho, mo yia aun -yla na -gbe -gbu weee gbaa. ⁸ Na 'dee 'yibadi in tiea o amiaa -gbe, a 'ka -amiaa -gbe gbu yibheli, 'in o 'ka amiaa dli latemant. ⁹ Tisiki -yo amiaa 'yibha 'yibha -bheli tklu Onezimu in tiea da aun 'wu, 'in wa 'ka -we weee mia -seli 'plida -amiaa -gbe aun -yla gba.

¹⁰ Alisitaki in -yo o 'so mia -kaslu 'wu ni, o nee, o -sa aun fu. We -yo 'ya Banabasu didee bheli 'yu Maluki, -o ka gbu wa gbaa aun -yla ni, o -ka amiaa -gbe mni, a kpa o 'nanuu. ¹¹ -Zezu -o wa laa Zutusu sa 'yaa aun fu. -Zuifu -wa -zea -Lagonyuma glaa, waa nyuma ta -mant -bhlogbo'o nya na nua *-Lago'o nyumaa 'wlulapili -lubho. Ma paa 'mi 'kwayli.

¹² Epaflasi -ɔ -wa amiaa -zɔɔ -bheli ni, ɔ nɛɛ, ɔ -sa aun fu. -Zezu Klisu lubhonɔnyɔɔ 'zayli ɔ -mia: 'kɔmɔɔ, ɔ mi lagɔda, -zugba ɔ bhuhhoe -Lago amiaa 'gbu. ɔ 'yibha a -tu -Lagɔnyuma genyii -yɔ -wa swan la nya -Lago 'yu, 'in a 'ka ɔ dumagbu lɛnɔ 'yɪl weee nya. ¹³ In mneni in 'ka ɔ daa gba ni, amia klaa, Laodisee -yɔ Ielapolisi -nyumaa 'gbu, ɔ mi stada. ¹⁴ -Dɔtlɔɔ -yu Luki -ɔ ka zɛ -a -kaltɔ bhabha, ɔ -yɔ Demasi 'sɔ nɛɛ wa -sa aun fu.

¹⁵ Amiaa bhelia -yɔ amiaa bhɔɔɔa mia Laodisee, a -sa wa fu, we -yɔ Nɛfaa -yɔ *Ieglizi -we gbelia 'wlu ɔ -budu zɔ.

¹⁶ Ni, a -ka 'mɔ 'sɛbhɛ ni zɛli amiaa -gbɛ ni, a 'pa we yoo Laodisee leglizi -gbɛ. 'In wa 'ka 'ya we zɛli -maa nyɪɪ. 'In -we in 'paa Laodisee -nyuma yoo, we -ka amiaa -gbɛ nyɪɪ, amia zɛli 'ya -mɔɔ.

¹⁷ A 'tulɔ Alisipu ni, ɔ zɔ ɔ 'de 'yɪliɔ, Nyumaa -Kanyɔɔ lubho -we ka 'gba wa dia ɔ 'wlu, ɔ 'ka we nu tɪklɪ.

¹⁸ -Ami Pɔɔɔ mia -slɛɛn da fɔsawɛli -mɪnɪ cɛɪɪda na 'dɛɛ sɔ nya: in -sa aun fu. A 'na dlɔɔ -ni, ni, in mi -kasɔ 'wɔ -ni.

-Lagɔɔ 'nanɪɪɪ -yɔ aun -mi.

Tia -sebhε Pɔlu 'paa Tesaloniki -nyuma yoo

-Lagɔnyuma -wa mia Tesalonikigbe nukple, 'ma *Pɔlu 'paa 'sebhε nɪ yoo. Pɔlu ka wee 'gbe nukple mɪnɪ, 'nɪ ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka -mɔ -tɔ, *Zuifonya ka ɔ -yɔwɔsɔlɔsɔ 'gbɔ. 'Sebhε nɪ ɔ 'paa -mɔ -Lagɔnyuma yoo, ɔ 'ka -maa -yla -Lagɔwɛlu 'ji gba kpɛɛn kpɛɛn, 'nɪ sa -Lagɔnyuma 'kaa nɔ, ɔ 'ka we wa -slolu.

Pɔlu -saa Tesaloniki -nyuma fu

1 ¹-Amɪ *Pɔlu cɛlia 'sebhε nɪ, we -yɔ Silasɪ -yɔ Timotee 'sɔ. Amɪa, *leglizɪ -we mia Tesaloniki, Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu *Klistu sɔ nya, amɪa -a cɛlia 'wɔ.

-Lagɔ ŋwana aɪn 'nyu la, 'nɪ ɔ 'nye aɪn 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ.^a

-We Tesaloniki -nyuma nva le

²'Yli weee nya, -a paa -Lagɔ fuo amɪaa 'gbɔ. Nu, -a -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mɪ, -amɪaa dli't 'bhu aɪn -gu. ³-We a nva le, amɪaa dli mɪ -Zezu -gɔsɔ 'gbɔ, we -yɔ lubho a nva, a -kalɪ -Zezuu zεε 'gbɔ, a 'nɪ -amɪaa -Kanyɔ -Zezu dliɔzɔzɔvεe 'yitidee 'gbɔ, -a -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mɪ, we 'de weee mɪ -amɪaa dli zɔ. ⁴- Amɪaa bhelia, -a -yi we 'ji nu, -Lagɔ -kalɪ amɪaa zε, 'nɪ ɔ yia -bha aɪn -sa, a 'ka ɔ -nɔ -zε. ⁵-We ka gbɔ -wa, -Lagɔgbɔ -a gbaa aɪn -yla 'tute nya, 'nɪ Zuzu 'Pɔpa yia -aɪn 'wusa, a -yi we 'ji nu, -we -a gba gbɔzɔnɔ -wa. We 'nɪ gbagbawɛlu

^a1.1 Nu, a zɛli -Zezuu tietienyaa lenɔgbunya 15.22 'nɪ a 'ka Silasɪ -gugbu 'wolanɔ. Timotee -nɔ mia, a zɛli lenɔgbunya 16.1. Tesalonikigbe mia, mɔ -wa 'gbe 'kadu Glesɪ -dɔdɔ -gu. 'Mɔ wa laa -sleɛn Saloniki (Lenɔgbunya 17.1-9).

'dekrua. Nu, a yibheli we 'ji, -a -yo aun 'so mia, a ka -amtaa nɔnɔbhu 'yi, amtaa zuzɔnɔv 'yiytee 'gbu -a yi 'saa nu. ⁶ Nu, amta, a ka -aun 'tideli, -a -yo -amtaa -Kanyɔ. Da a mia siada bhabha, 'in a yia -Lagɔwɛl 'wɔŋwnu 'mɔna nya. Wee 'mɔna mia, Zuzu 'Pɔpa wlaa we. ⁷ -Sleen amtaa nɔnɔbhu tiklu Masedvani -yo Akaii -Lagɔnyuma mia nɔda. ^b ⁸ Nu, -Lagɔwɛl 'bhva amtaa -gbe, 'in we yia da weee lamneni. We 'ni Masedvani -yo Akai -bhlogbɔɔ, nu, amtaa -Lagɔɔ dliɔzɔzɔvee 'di ka da weee lamneni. -We ka 'gbu -a 'kaa we gba -tapa, we 'ni -mi. ⁹ -A mɔna amtaa -gbe, sa a kpaa -aun, 'in su a telia -we -zea amtaa -lagɔ, sa a 'bhva we 'bi, 'in a yia -Lagɔɔ -gbe 'bhiti, -ɔ -wa 'yliyɔga -Lagɔ, -Lagɔ -zɔnɔ, nyuma weee mi we gbada. ¹⁰ -Lagɔ mia, ɔ 'Yu a mia wɔda, -ɔ 'kaa yali 'bhu, mɔ -wa -Lagɔɔ 'Yu -Zezu. 'Mɔ, -Lagɔ -sɔlva tɛtlɛnya glaa 'wɔ, 'in ɔ 'ka -aun -Lagɔɔ 'ce -we cɪpaɔ 'wɔsa.

-We Pɔlv nva le Tesaloniki

2 ¹ -Amtaa bhelia, amtaa 'de -yi we 'ji nu, we 'ni bhe -a mni amtaa -gbe. ^c

² 'In, a -yi 'ya we 'ji nu, wa ka -aun kpa 'nyumee, wa ka -aun veli Filipugbe 'wɔ. Da nyuma -sɔlva -aun -yo 'wɔ, 'in -Lagɔ yia -aun 'kuayli 'pa -bhlokpade -a 'ka wee -Lagɔgbu gba. ³ Da -a mia aun 'dizɔda, -a 'ni yotɔbhu. Dli -zɔnɔ nya -a gbaa we. -A 'ni nyumee -dawli 'wɔnɔ. ⁴ Nu, we 'ni 'sa -mi, sa -Lagɔ 'yibhaa, 'sa -a gbaa we. -We ka gbu -wa, -Lagɔ ka -aun layla, 'in ɔ yia -amtaa gbu -yɔŋwnu, -a 'ka ɔ gbu gba. -A 'ni nyumaa dudɔnamantee datalida -mi, nu, we 'ni 'sa -mi. -Lagɔɔ dudɔnamantee da -a tala. ɔɔ -Lagɔ mia, mɔ sisalta -amtaa dli -yo. ⁵ A -yi we 'ji nu, we 'ni ŋwee 'nɔnɔ nya -a gba aun -yla, 'in -Lagɔ mi -amtaa gbɔdayinyɔ nya. We 'ni amtaa kwee -luu dataltee 'gbu -a yi we gba. ⁶ Amia klaa, nyuma -putu klaa, -a 'ni ŋwnu nyumee yabhlogbɔɔ 'ka -amtaa 'ŋni -mnɔni. -A mneni yaa -a 'ka nyuma 'kadi ze aun glaa, -we ka gbu -wa, -Zezu Klisu

^b1.7 Nu, Masedvani, Wɔmɔ -dɔdɔ -wa bha, -sleen, Glesi -dɔdɔ kibhe -wa. Akai, Glesi -dɔdɔ kibhe -putu -wa.

^c2.1 A zeli -Zezuu tietienyaa lenvgbunya 16.19-24; 17.1-9

tietienya -a -mia. ⁷ Nu, we 'ni 'sa -mi. -A mi aun glaa -dlɔɔ nɛɛ 'ɲwɔɔ ɔ mi ɔ 'yu kwe -yɔlatitlida. ⁸ -A 'ni aun 'yibha -se, 'in -a 'ni -Lagɔwɛlɛ -bhlogbɔɔ aun 'nyɛ, nu, -amɪaa 'de -a wlaa. -We ka gbu -wa, a ka -aun dudu namani -slɛɛn. ⁹ -Amɪaa bhelia, sa -a nva lubho, zɪtoo, sabɔɔo, -a mi lubho 'wɔ -mɔv yi 'wɔv nu, -a -tɔ nyɪmɛ yabhlogbɔɔ sɔ nya.

¹⁰ Amɪa, a -yɔ -Lagɔ 'sɔ mi -amɪaa gbɔdaynya nya. -We -a nva lɛ, -Lagɔnyuma 'yu, we mi tuklu, we 'ni gbɔnyuu lɔ -ka. Nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'ni mneni ɔ 'ka -aun gbu dɪlɛ. ¹¹ A -yi we 'ji nu, sa dide kpaa ɔ 'yua, 'sa -a kpaa aun -bhlo -bhlo. ¹² -A 'paa aun 'kuayli, 'in -a yia aun -bɛlɔ -yɔpali. 'Yɪ weee nya -a slɔlua aun, a 'ka amɪaa lɛnɔgbɔ 'bhiti, we 'ka -Lagɔɔ dɔmɔgbɔ -zɛ. ɔɔ -Lagɔ laa aun, 'in nyuma -wa 'wɔv ɔ pɪlɛ la, a 'ka wa glaa -mi. 'In a 'ka ɔ 'ɲɪnɪmɪɛ 'yɪ.

¹³ -Lagɔ -a pa 'yaa fuo 'yɪ weee nya. -We ka gbu -wa, da -a gbaa aun -yɪa -Lagɔwɛlɛ, a ka we yukwɪ pɔlɔ. A 'ni we -yɔɲwɔv nyumaa wɛlɛ 'bhisa, -Lagɔwɛlɛ 'bhisa a ɲwɔnua we -yɔ. 'Mɔ we -mɪa gbɔzɔvɔ nya. 'Sa wee wɛlɛ nva lubho -wa zɔvɔ -Lagɔ dɪlɛ -gɔ, wa dɪlɛ zɔ. ¹⁴ -Amɪaa bhelia, gbu -we yɪa Zudee -leglizinya -we mɪa -Zezu Klisu -nɔv nya, wee gbu -bhlokpɔdɛ yɪa aun. Sa Zuɪfɔ stala Zudee -leglizinya, 'sa amɪaa -zɔɔ -bhelia sɪalɪa aun. ¹⁵ Waa Zuɪfɔ, wa ka *-Lagɔgbɔvɔ -falɪpanya 'bha, 'in wa yia -amɪaa -Kanyɔ -Zezu 'bha, 'in wa yia aun 'kɪyɛ 'wɔpɪalɪa mɪnɪ. Wa 'ni -Lagɔ dudu nani, nyuma weee tɔnyuma wa -mɪa. ^d ¹⁶ Wa 'yibha wa 'ka yaa -aun 'yoo -kɔlɔ -a yi nyuma -wa 'nɪa Zuɪfɔ -yɪa -Lagɔgbɔ gba. Gbɔnyuu wa nva lɛ, sanɛɛ wa yɛlɪa we -gɔ. We 'wɔv lɔpɪalɪa, 'in -Lagɔɔ 'cɛ yia wa yɪlɛ.

Tesaloniki -nyumaa tɔ bhaa Pɔlɔ

¹⁷ -We mɪa -amɪaa -nɔv nya, mɔ -wa nu, bhelia, we 'yɪ 'sɔlɛ ka 'pɪlɛ. -A tɪa -bha aun, -amɪaa 'yɪlɛ ka aun -yɔbhɔ, nu, -amɪaa dɪlɛ mi aun -gɔ, 'in amɪaa 'tɔ mi -aun 'bhada, 'in -a yia 'kɪlɛ 'yɪ, -a 'ka aun 'yɪ. ¹⁸ -A 'yibha -a 'ka amɪaa -gbɛ lɔmɪnɪ. -Amɪ Pɔlɔ, we 'ni -zakpa -bhlogbɔɔ in yɪalɛ amɪaa -gbɛɛ mɪnɪmɪɛ la. Nu, *-

^d2.15 A zɛlɛ -Zezuu tietienyaa lɛnɔgbɔvɔ 9.22-29; 13.45, 50; 14.2, 5, 19; 17.5, 13; 18.12

Saatan ka -aun 'yoo -kulu. ¹⁹-We ka 'gbu -a 'yibhaa -a 'ka aun 'yi, mu -wa nu, da -amtaa -Kanyo -Zezu Klist -ka luyi nu, -mama ka 'gbu -a 'ka dli zu o 'yua? -Mama ka 'gbu -a 'ka 'muna lia? Nyoo slolu we nu, -a ka gbu weee 'wlubha? Amia -wa, we 'ni nyuma -putu. ²⁰Gbuwunu -wa. -Wa laa -aun 'muna 'wu, -wa mia -amtaa 'hnumnilu nya, amia -wa.

3 ¹-Sléen, amtaa 'tu ka -aun 'bha bhabha. We 'dée 'gbu, -a yia weli bhli nu, na 'debhlo -tu Ateni. ^e

²In -a yia -amtaa bheli Timotee tie, -o -yo -aun 'so nua -Lagolubho, 'in -o gbaa -Zezu Klisu gbu. 'Mo -a tiea amtaa -gbe, o 'ka aun 'kuayli 'pa, 'in o 'ka aun latemant -Lagoo dluwuzwue 'wu, ³-muv yi 'wlu nu, stasie -we mia -aun yluda, we yi -aun glaa nyume yabhlogoo lazuklu. Amtaa 'de -yi we 'ji nu, -Lago ka hwnu wee 'sasokpa -stasie 'ka -aun yli. ⁴Da -a mia -slo aun kwesi, 'in wee stasie 'nia -slo aun yli, -a ka aun -yla gba nu, -a 'de weee wa yia sialta. A -yi we 'ji nu, gbuwunu -wa, 'sa we 'pla sa. ⁵We 'gbu un 'ni mneni un 'ka we -gu ladi, 'in un yia Timotee tie, sa amtaa dli mia -Lago -gu, o 'ka we -yoyi. In ka nyano nu, -ami nee yaa 'sa -Saatan yia aun laylaa, 'in -amtaa lubho 'ka 'wutu bhe.

⁶Nu, -sléen, Timotee ka amtaa -gbe 'bhu, 'in o yia lomni, 'in o yia amtaa 'di 'nanu -aun -sali. Sa amtaa dli mia -Lago -gu, 'in sa a kikalia ze, o nee nu, 'yli weee nya, amtaa dli mi -aun -gu 'muna nya. Sa -a 'yibhaa -a 'ka aun 'yi, 'sa -amtaa 'yiytee 'tu bhaa aun. ^f ⁷Sa -bhlokpade, amtaa gbu ka -aun 'kuayli 'pa stasie -yo -yokali gbu nyidi. -We 'paa -aun 'kua 'yli, mu -wa amtaa dli mi -Lago -gu. ⁸-Sléen, a ka -Lagobu lakpa -klee 'gbu, we ka -amia pue. ⁹Muna a laa -aun 'wu -Lago 'yu. We 'gbu, sa -a 'kaa -sléen -Lago fuo 'pa, we 'ni -mu. ¹⁰Zlloo, saboo, -a mi -Lago bhuhhoeda bhabha, o 'ka -aun 'yoo 'nye, -a 'ka 'wugbeli, 'in -we a 'nia 'wulanu, a 'ka we -aun -slo lu, 'in we 'ka amtaa dli -gupali.

^e3.1 A zeli -Zezuu tietienyaa lenugbunya 17.15

^f3.6 A zeli -Zezuu tietienyaa lenugbunya 18.5. Pulu 'paa Kolenti -nyuma 'sebbe yoo.

¹¹ Nu, -amīaa Dide -Lagɔɔ 'debbhie -gbolu -yɔ -amīaa -Kanyɔ -Zezu -sa -amīaa 'yoo, -a 'ka ain 'yia mni. ¹² -Amīaa -Kanyɔ nu le, sa -a -kalia amīaa zɛ dli weee nya, a 'ka 'sa zekikali, 'in a 'ka 'sa nyuma weee zekali. ¹³ Sanɛɛ ɔ yia amīaa dli latemania, 'in 'yli -we nya -amīaa -Kanyɔ -Zezu 'kaa yi, ɔ -yɔ ɔ -mɔwlonya 'sɔ, a 'ka -mi tklu, a yi gbu 'wlu -ka -amīaa Dide -Lagɔ 'yu. [*-Ament.]

Amīaa nɔnɔbhu -we nania -Lagɔ dudu, mu ni

4 ¹ -Slɛɛn, -amīaa bhelia, sa a 'kaa nɔ, 'in a 'kaa -Lagɔ dudu namani, a ka we yibheli -amīaa -gbe. Gbuzɔnu -wa. 'Sa a mia nɔda. Nu, amīa -a palia zukpa bhabha -amīaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'ɣni nya, a nu we le -tapa. ² -Amīaa -Kanyɔ -Zezuu -gugbu -a slolua ain, amīaa 'de -yi we -slɛɛn. ³ -We -Lagɔ 'yibhaa mu -wa nu, a -mi tklu, a -yɔ 'ɣwni -putu -yɔ nɔkpasu -putu 'na -dli -budu 'wu -ni. ⁴ A 'de weee glaa, -mɔmɔ -ka -mi, ɔ yibheli ɔ 'ɣwnɔ -kwa sa sa tklu, wa yi ain 'ɣni sa.^g

⁵ Amīaa 'ɣwni latali dli 'na -zili ain ɣwe la -ni, 'lakpanya -wa 'nia -Lagɔ -yi 'bhisa. ⁶ Nyime yabhlogbɔɔ 'na nɔnu ɔ -libheyi gbonyuu 'wluo -ni. ɔ 'na nɔnu ɔ -dawli 'wu -ni. -A ka 'cin gbu ni ain -yla gba 'klu 'cici nya. Nu, -wa -ka 'sasokpa -gbu ni lenu, -Lagɔ yia wa -kaslo 'wupaa. ⁷ We 'ni nyime -putu nya -budu 'wodidee 'gbu, -Lagɔ yi -ain la. -A 'ka -mi tkluu 'gbu ɔ yia ain la. ⁸ -We ka gbu -wa, nyime -ɔ 'ni weee gbu ni -yɔɣwnu, we 'ni nyime ɔ -sa kwnɛɛ, -Lagɔ -ɔ 'nyea ain ɔ Zuzu 'Pupa, 'mɔ ɔ -saa kwnɛɛ.

⁹ We -ka amīaa bheliaa zekali gbu, weli -we in 'kaa we 'bigupali, we 'ni -mi. Nu, sa a 'kaa amīaa bheliaa zekali, -Lagɔ ka we amīaa 'de -slolu. ¹⁰ 'Sa -bhlokpade, -amīaa bhelia -wa mia Masedvani -dudu weee -gu, a -kalia wa zɛ. Nu, bhelia, amīaa zukpa -wa, a kpa we la -kli. ¹¹ -We -a 'kaa amīaa dli zɔ zu, mu -wa nu, a -mi -dlɔɔ, a 'na plali amīaa -limaa gbu 'wu -ni. A nu amīaa 'deɛ

^g4.4 We 'ji -putu -wae: a 'de weee glaa, -mɔmɔ -ka -mi, -mɔɔ yibheli -mɔɔ ku kpa sa sa tklu, wa yi ain 'ɣni sa.

lubho. -A ka 'cun we aun -yla gba. ¹² A -ka 'sa nu nu, -wa 'nua -Lago -yi, 'in wa zva aun 'nɔŋwɛ, 'in a 'na 'ka nyume -putuu kwɛ nya -mi.

-Zezuu yiyigbu

¹³ -Slɛɛn, bhelia -wa 'mua 'yli, -a 'yibha nu, a yibheli wa -gugbu, amiaa dli yi sumani, -wa 'nua -Lago dli -gu zu 'bhisa. ¹⁴ -Amia dli 'wu nu, -Zezu ka tli, 'in ɔ yia 'wɔsɔ, we mi 'ya -amia dli 'wu nu, -wa 'mua 'yli, 'in wa dli mia -Zezu -gu, -Lago yia wa 'wɔsɔlua wa -yɔ -Zezu 'sɔ. ¹⁵ -We Nyumaa -Kanyɔ -slolua -aun, 'in -a yia we aun -yla gba, mu -wa nu, da Nyumaa -Kanyɔ -ka yi, -amia -gaa da 'yliyɔ, -a 'na 'ka tlɔtlunya 'yugalɔ. ¹⁶ -Lago yia we ŋwe -gu -saa, 'in 'anzunyaa -kanyɔ 'ka 'wukpi. Nyuma yia -Lagoɔ lɛglɛ 'nua, tɔun, Nyumaa -Kanyɔɔ 'debbie -gbolu yia yalɔ 'bhua, ɔ 'ka lasibhli. -Wa ka dli mia -Zezu Klisi -gu, 'in wa yia tli, -maa yia 'yliyɔgagie 'yia tia. ¹⁷ Tɔun, -amia -mama -gaa da -slɛɛn 'yliyɔ, -Lago yia -aun 'wɔbhua yalɔpɔpa 'wu, -a -yɔ wa 'sɔ, -a 'ka Nyumaa -Kanyɔ yoo mni -mɔ yalɔ. -Slɛɛn, -a -yɔ ɔ 'ka -mi 'yɔl weee -nu nya. ¹⁸ We 'dɛɛ 'gbu, a 'pɔpɔlɔ 'kwayli welt ni nya.

5 ¹ Bheliaun, we -ka we bhla -yɔ we 'yɔl gbu, -we -a 'kaa aun -yla gba, we 'ni -mi. ² Amiaa 'dɛ -yi we 'ji nu, Nyumaa -Kanyɔ yiyiyɔl mia, da nyume 'nua ɔ wɔda -mi, -bha ɔ yia yia, sa 'wienyɔ tlalta nyume 'bhisa. ³ Nyuma -ka gbada -mi: «-A mi -dlɔɔ. Gbu 'ni -aun yɔl!» -Bha -bhlokpade gbu 'kadɔ 'kadɔ yɔlɔ wa glagla sa! Wa 'ni mnɛni wa 'ka we 'wɔtla. Sa 'ŋwɔnɔɔ gwali gwalee stasie tlalta ɔ, 'sa we yia wa 'tlalta. ⁴ Nu, -amiaa bhelia, a 'na nɔnɔ nɛɛ nyuma -wa mi nikpise 'wu 'bhisa -ni. Nu, wee 'yɔl 'na 'tlaltɔ aun 'wienyɔ 'bhisa -ni. ⁵ A 'dɛ weee, zlu nyuma a -mia, 'in a mia saan nyuma nya. -A 'ni sabɔ -yɔ nikpisee nyuma nya -mi. ⁶ We 'dɛɛ 'gbu, a 'na ŋwɔnɔ 'yɔlaa nyume -putu 'bhisa -ni. A -tu 'yliyɔgada, 'in a 'ka -mi 'cɛ. ⁷ Nu, sabɔ wa ŋwɔa 'yɔlaa, sabɔ wa lɔa nu 'wu. ⁸ -Amia mia, -a mi zlu nyuma nya. -A -tu 'wu 'cɛ. -A zu -Lago dli -gu, -a -kaltɔ zɛ, we 'ka 'wɔl 'slɔjayu -pla ɔ netɛ -bana 'wu. -A dɔ we dli 'wu nu, -Lago yia -aun gbu 'wusa, 'in we 'ka 'wɔl nɛɛ, -a ka 'slɔjaa netɛ -kloo 'wɔlɔ -pla. ⁹ Nu,

-Lagɔ 'ni -bha -ain -sa, ɔ 'ka -ain 'klyite 'wɔpaa 'gbu. ɔ 'ka -ain gbu 'wusa -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'ɲni nyaa 'gbu, ɔ yia -ain -bha -sa. ¹⁰ -Zezu mia, -amɪaa 'gbu ɔ yia tɪ, -a -ka 'yliyɔgaoo, -a -ka 'yli 'muoo, -a -yɔ ɔ 'sɔ 'ka -mi.

¹¹ We 'dɛɛ 'gbu a 'pɔpalt 'kɔayli, a sɪsalt 'wɔ, sa a mia da nuda 'bhisa.

Dɪzɔwɛlt -yɔ fusawɛlt

¹² Bheliaun, amɪaa zukpa -wa. -Wa mia lubho nuda ain glaa, -wa -Lagɔ tiea wa 'ka ain 'yugalt, wa 'ka ain gbu -slolu, nu, a zu wa 'nuɲwɛ. ¹³ A zu -bha wa zekalɪdlɪ nya wa lenugbuu 'gbu. 'Wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ -mi ain nyɪdlɪ.

¹⁴ Bheliaun, amɪa -a bhuhhoea. -Wa 'yaa, a zu wa 'di. -Wa mia nyano nuda, a 'pa wa 'kɔayli. -Wa 'nia late, a -sa wa 'wɔ. 'ln a 'ka dlɪtie -ka nyuma weee gbɛgbɛun. ¹⁵ A zu amɪaa 'dɛ 'yliyɔ, a 'na nuɲu 'nyii 'lɛɛji nyii lɛ -ni. -We a 'kaa lenu, we -zɛ gbuzɔnu lenvɛ a 'dekpua nyɪdlɪ, we -yɔ nyuma -putuu gbɛgbɛun.

¹⁶⁻¹⁸ -We -Lagɔ 'yɪbhaa, a nu lɛ -Zezu Klisi 'wɔ, mu -wa nu, 'yli weee nya a li 'muna. 'Yli weee nya a bhuhhoe -Lagɔ, gbu weee -we 'wɔ a yia 'plɪɪa, a 'pa -Lagɔ fuo.

¹⁹ A 'na -kulu -Lagɔɔ Zuzu yoo -ni. ²⁰ Wɛlt -we ɔ wlaa, a 'na nyɛni we 'wɔ -ni. ²¹ A sɪsalt -lu weee 'wɔ, 'ln -we -ka 'ylinani a 'ka -muɔ lakpa. ²² A zu amɪaa 'dɛ 'yliyɔ: a 'tide 'ylinyuno -lu weee 'yi.

²³ 'Wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔɔ -Lagɔ nu lɛ a 'ka -dlɔɔ -mi. Amɪaa zuzu klaa, amɪaa dlɪ klaa, amɪaa ku klaa, we -yɔ a 'dɛ weee, 'ln 'yli -we nya -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisi -ka yi, a yi gbunyuu yabhlogbɔɔ kwɛɛ -ka. ²⁴ -Lagɔ -ɔ laa ain, lɛ ɔ yia we nua. -We ka gbu -wa, ɔɔ -salt -bha ɔ wɛlt la.

²⁵ -Amɪaa bhelia, a bhuhhoe -Lagɔ -amɪaa 'ɲni nya.

²⁶ A -sa -amɪaa bhelia fu dlɪ weee nya.

²⁷ ln nɛɛ ain -yla -Lagɔ 'yu, a zɛlt 'sebhe ni -Lagɔnyuma weee 'yibadi.

²⁸ Nu, -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'ɲwna ain 'nyu la.

'Sebhēe 'sōnu Pōlu 'paa Tesaloniki -nyuma yoo

'Sebhēe 'sōnu *Pōlu 'paa Tesaloniku -Lagonyuma yoo, mu -wa. Nu, sa -Lagonyuma 'kaa nɔ, -zugba wa wu -Zezuu luyiyie dudu -gu, 'mu ɔ -slolua wa 'sebhēe ni 'wu.

Pōlu -saa Tesaloniki -nyuma fu

1 ¹-Ami *Pōlu cēla 'sebhēe ni, we -yɔ Silasi -yɔ Timotee 'sɔ. Amia, *leglizɔ -we mia Tesaloniki, Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu *Klisu sɔ nya, amia -a cēla 'wu.

²Nu, Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisu ŋwana aun 'nyu la, 'in wa 'nye aun 'wututue -dlɔɔ.

-Lagɔɔ gbuwɔbhubhue tɔklu

³Bheliaun, we mi -amīaa dli zɔ, -a 'ka -Lagɔ fuo 'pa amīaa 'gbu 'yɔl weee nya. Nu, dli a zva -Zezu -gu, we mi -gubhoda, 'in amīaa zekikalɔdli mi -gu 'wolaylimanɔda, we 'gbu, we mi tɔklu, -a 'ka -Lagɔ fuo 'pa. ⁴We 'gbu -bhlokpade, amīaa 'gbu -a slolua -amīaa 'de -Lagonyuma glaa. Gbu -we ka 'gbu -a slolua -amīaa 'de, mu -wa nu, a mi stada, wa mi aun 'klyte 'wupalɔda, 'in a yia dltie 'yɔ, a 'nɔ -Lagɔ dli -gu -sa.

⁵Wee gbu ni slolua nu, -Lagɔɔ gbuwɔbhubhue tɔklu. Nu, gbu -we weee lu amia 'plɔlɔda, -wa -Lagɔ pɔlɔ 'wlu la, a 'ka wa -zēē gbua. -Lagɔɔ nyumaa 'wlulapɔlɔe mia, we 'gbu a mia stada. ⁶Nu, -we mia tɔklu, 'mu -Lagɔ yia lenva.

-Wa mia aun stalida, stalia ɔ yia wa. ⁷ Mo yia aun staste 'wosaa, a -yo -aun 'so. Le ɔ yia we nua, da wa yia -amtaa -Kanyɔ -Zezu 'ya, -mɔ yali, ɔ -yo ɔ 'anzu 'tutenya 'so. ⁸ Yia ɔ yia -kosuu mu -we 'yilia nya, -wa 'nia -Lago -yi we -yo -wa 'nia -amtaa -Kanyɔ -Zezu Klisu gbu -yɔŋwnu, ɔ 'ka wa -kaslu 'wupa. ⁹ Waa nyuma mia de, -Lago yia wa -kaslu 'wupaa, 'in ɔ 'ka wa lasa 'yli weee -nu nya. Wa 'na 'ka -amtaa -Kanyɔ kwesi -mi. ɔ -ka yi, wa 'na 'ka ɔ 'tite -yo ɔ 'ɲnumtie -yɔyi. ¹⁰ Wee yli mia, we nya ɔ yia yia, ɔ nyuma tiklu 'ka ɔ 'ɲni 'ylimani, 'in -wa -ka ɔ dli -gu zu, wa 'ka ɔ yla 'muna nya. Amtaa 'de, glaa a yia wa -mia. -We ka gbu -wa, a ka -amtaa gbudayiwelt dli -gu zu.

¹¹ We 'dee 'gbu, -a bhuhoea -Lago 'yli weee nya amtaa 'gbu. A -zlali -Lago, a 'ka -mi 'nanuu, 'in 'yoo -we ka 'gbu ɔ yia aun la, a 'ka we -gu nɔ tiklu. Gbuɔɔnu lenvee 'tu -we mia aun 'bhada, -Lagoɔ 'tite 'ka aun -yɔbe, a 'ka we lenu, 'in -we a nua le amtaa dli mi -Lago -guu 'gbu, we 'ka we -gu yeli. ¹² We -ka 'sa 'plida -mi ni, -amtaa -Kanyɔ -Zezuu ɲni yia 'ylimania amtaa 'gbu, 'in amtaa ɲni 'ka 'ylimani ɔnu 'gbu. -We ka 'gbu ɔ 'kaa we lenu, mu -wa nu, -amtaa -Lago -yo Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ka aun 'nani 'wunu.

Nukple 'ylinyunonyɔ gbu

2 ¹ -We mia -amtaa -Kanyɔ -Zezu Klisu yiyigbu nya, -a 'yibha -a 'ka we aun -yla gba. Bheliaun, amtaa zukpa -wa. Wa -ka gba -Zezu yiyiyi ka nyini, ² a 'na nuuu nyanɔ sa slɔ -ni, a 'na sumani amtaa 'dee 'wlukuun la -ni. Wa yi gba nu, Zuzu gbaa weoo, nyume gbaa weoo, wa -ka gba -we in celua mu gbaa weoo, a 'na lali we gbuzɔnu -ni. ³ Nyume 'na nuuu aun -dawli 'wu -ni. -We ka gbu -wa, wee 'yli 'ni -slɔ nyini. Nu, nyume 'ni -slɔ -Lago -yɔwɔslɔ, 'in nukple 'ylinyunonyɔ -ɔ -Lago 'kaa lasa, ɔ 'ni -slɔ yi, wee 'yli 'na 'ka nyini. ⁴ ɔ nukple 'ylinyunonyɔ mia, -lu weee -we nyuma bubɔa, wa laa wa -Lago, we -yo ɔ yia 'wɔslɔa, ɔ 'ka we 'yu -gali, 'ya *-Lagɔbudu 'kadu ɔ ɔ yia plaa, ɔ 'ka -mɔ ladi, 'in ɔ 'ka gba nu, mɔ -wa -Lago.

⁵ Da in mia aun kwesi, in ka -we weee mia ni aun -yla gba, 'lee, a ka we 'wodlɔ? ⁶ Nu, -we kulba ɔ 'yoo, 'in ɔ'ɔ yia, amtaa 'de -yi we. 'Sa -bhlokpade ɔ

bhla 'nti -slo nyini, ɔ nukple 'ylinyunonyo 'na 'ka yi. ⁷Tute -we -nyua 'yli, 'in -we mia zizeda, we mi we lubho nuda 'gamu. Ɔ kulva we 'yoo, ɔ 'nti -slo labhu, wee gbu 'na 'ka nyini. ⁸-Bha wa yia ɔ nukple 'ylinyunonyo -yoyia. 'Mo Nyumaa -Kanyo -Zezu yia 'bhaa ɔ ηweε -pɪpe nya. 'Mo -Zezuu yiyiee lute yia lasaa. ⁹Ɔ nukple 'ylinyunonyo yia -Saataan 'tite nya yia, gbu 'kadɪ -yo gwedigbu ɔ yia lenva yo nya. ¹⁰'Ylinyuno -gbu weee ɔ yia lenva, 'in ɔ 'ka -wa mia mnɔda -dawli 'wɔnu. Mnɔa wa yia. -We ka gbu -wa, gbuzɔnu -we 'kaa wa gbu 'wusa, wa 'nti we 'yibha, 'in wa 'nti we 'wɔɲwɔnu. ¹¹We 'dεε 'gbu -Lago paa wa yoyo -tite yoo, wa 'ka gbu 'nia gbuzɔnu nya -mi, wa 'ka we dli -gu zu. ¹²Sa 'bhisa, -wa 'nia gbuzɔnu dli -gu zu, 'in wa 'yibhaa gbonyuu, -Lago yia wa gbu -dulia.

A 'temani dli

¹³Nu, bhelia, -Lago -kalt amiaa zε, we mi -amiaa -nu nya -a 'ka -Lago fuo 'pa amiaa 'gbu, 'yli weee nya. -We ka gbu -wa, we gwedida, -Lago ka -bha ain -sa, a 'ka gbu 'wɔbhɔ. -Lagoɔ Zuzu nva we le, a 'ka -Lagoɔ -nu -zε, we -yo amiaa gbuzɔnu dliɔuzuzue 'sɔ, mu -saa ain gbu 'wu. Nu, -Lago ka -bha ain -sa, 'in -wa ɔ -saa gbu 'wu tiada, a 'ka wa glaa -mi. ¹⁴Ɔ ka ain la -Lagoɔgbu -a gbaa ain -yla, we gbεgbεin, a 'ka -Zezu Klisu 'ηnumnie 'yi. ¹⁵Bheliaun, we 'gbu a 'temani dli, 'in gbu -a slolua ain we -yo -we -a celta ain 'wu, a kpa we la -kli.

¹⁶-Amiaa Dide -Lago, ɔ -kalia -amiaa zε, mɔ 'palia -amiaa dli belu -yo 'yli weee -nu nya, 'in ɔ yia -ain dliwɔdɪdie -zɔnu 'nye ɔ 'nanidli nya. Ɔ -yo -amiaa -Kanyo -Zezu Klisu 'dεbbie ¹⁷'temani amiaa dli la, 'in wa 'nye ain 'tite, gbu weee mia tiklu, a 'ka we lenu, 'in a 'ka we gba.

Pɔlv nεε: «Wa bhuhhoe -Lago, wa nu lubho»

3 ¹-Sleεn, bheliaun, a bhuhhoe -Lago -amiaa 'gbu, -amiaa -Kanyoɔ welt 'ka lamneni da weee, 'in nyuma 'ka -bha we zu, amiaa -gbε 'bhisa. ²A bhuhhoe 'ya -Lago, ɔ 'ka -ain nyuma 'nyii -yo nukple 'ylinyunonya kwεε -sa,

we ka gbu -wa, we 'ni nyuma weee zu -Lago dli -gu. ³Nu, Nyumaa -Kanyo mia, o mi o weli -gu, la o yia aun 'temania, 'in o 'ka aun 'yliyozu gbonyuuu dide kwεε. ⁴-Lago ka -amtaa dli 'wu 'temani aun -gu, nu, -we -a 'yibhala aun, a mi we lenuda, 'in le a yia we nua. ⁵Nyumaa -Kanyo -slolua -aun, 'in sa -Lago -kalia nyumaa ze, a zu we dli -gu, 'in -Zezu Klisu 'ka amtaa dli latemani.

⁶Bheliain, -a neε Nyumaa -Kanyo -Zezu Klisu 'hni nya, amtaa bhelia -wa 'yaa, 'in wa 'nia -amtaa -sloluweli 'wujwnu, a 'bhu wa kwesi. ⁷Sa a 'kaa -aun 'tideli, amtaa 'de -yi we, nu, -a mnia amtaa -gbe, -a 'ni 'ya. ⁸-Amia, -a ka nyume yabhloo lililu li bhee? -lnnya, we 'ni 'sa -mi. -A ka lubho nu, -a ka sta bhabha. Zlloo, saboo, -a mi lubho nuda, -mu yi 'wlu nu, -a -mi aun glaa nyumeε so nya. ⁹We mi yaa tuklu -a 'ka amtaa lililu li, we 'ni -a 'ni we mnenii 'gbu -a yi lubho nu. Nu, -we a 'kaa lenu, 'mu -a -slolua aun. ¹⁰Nu, da -a mia amtaa -gbe, -a ka aun -yla gbu ni pali: «Nyume -o 'ni 'yibha o 'ka lubho nu, o 'na lili -ni.»

¹¹-A ka 'nu nu, aun glaa, nyuma toba 'ya, wa'a pla lubho, wa -limaa gbegebein -gbu wa plaa 'wu. ¹²Waa nyuma mia ni, -a 'pa wa 'kuayli -amtaa -Kanyo -Zezu Klisu 'hni nya, wa nu lubho -dloo, wa 'ka wa 'deε lililu 'yi.

¹³Amia, bhelia, gbuzonu lenve -ka aun sialida -mi, a 'na 'tideli we 'yi -ni.

¹⁴Nu, -we -a yibhala da aun 'sebhe ni 'wu, nyume -momo 'ni we 'nujwe zu, a zu o 'yliyoz, a 'na nyini -ni o -yo la -ni, 'in we 'ka o zu 'bhali. ¹⁵Nu, a 'na 'bhulu o 'wu amtaa tunyume nya -ni, a zu o 'di amtaa bheli 'bhisa.

Weli papie

¹⁶-Amtaa -Kanyo, -o -mia -dloo, o 'nye -aun 'wututve -dloo 'yli weee nya so weee lu. Nyumaa -Kanyo -yo a 'de weee 'so -mi.

¹⁷-Ami Polu ceta wee fusaweli ni, 'sa na tlia na 'sebhe weee -gu na 'hni la sa. Mu -wa na celili.

¹⁸Nu, -amtaa -Kanyo -Zezu Klisu njwna a 'de weee 'nyu la.

Tia -sebhε Pɔlv 'paa Timotee yoo

'Sebhε *Pɔlv 'paa ɔ 'tale Timotee yoo, mv -wa. Timotee mia, nyimeslɔyu, ɔ -saa Pɔlv 'wv ɔ lubho -nuda, mɔ -wa. Sa -Lagɔnyumaa 'Yugalɔnyɔ 'kaa -mɪ tklu, 'mv Pɔlv celta Timotee 'wv.

Fɔsawelt

1 ¹-Amɪ *Pɔlv celta 'sebhε nɪ. -Zezu *Klɪsu *tɪtɪenyɔ un -mɪa. Nu, -Lagɔ ɔ -saa -aɪn gbu 'wv, ɔ -yɔ -Zezu Klɪsɪ -a mɪa wɔda, ma -zɛɪa 'mɪ wa tɪtɪenyɔ.

²-Mɪ Timotee na celta 'wv. -Amɪaa -Lagɔ dlɔgɔzɔzɔvε 'wv, -mɪ -wa na 'yuu 'zayli.

Nu, -amɪaa Dide -Lagɔ -yɔ -amɪaa -Kanyɔ -Zezu Klɪsɪ ŋwana -mɪ 'nyu la, wa 'yɪɪ -mɪ nyazi, 'un wa 'nyε -mɪ 'wɔtɔtɔvε -dlɔɔ.

³Da un mɪa Masedvanɪ mnɪda, un nεε -mɪ -yɪa: «-ɪn -tɪv Efεzɪ, -ɪn -tɪv -bha.» Nyuma -wa mɪa yoyogbu -sloluda, -ɪn -kulu wa yoo. ⁴-ɪn 'tɪlv wa, wa 'sasɔkpa -nɪnɛnyɔ nɪ -yɔ wa dukpasu zɛɪzɛɪtε -we 'nɪa bhɪlɔluda -ka, wa 'bhv we 'bɪ. Wee gbunya mɪa dε nɪ, -zɛ we laa, 'un we'e kwaa -aɪn 'yloogblv we 'wv wa nɔa -Zezu 'bɪ dlɔzɔzɔvε nya. ⁵-We ka 'gbu un yɪa gbu nɪ gba, mv -wa nu, wa 'ka zekɪkɪlɪ. Nyuma 'ka wa -limaa zekɪkɪlɪ, wa -ka dlɪ -zɔnɔv, wa nɔv gbuzɔnɔv 'dεkpva lε, 'un wa zɔ -Lagɔ dlɪ -gɔ dlɪ weεe nya. ⁶Nyuma tɔlvɔ ka wee 'yloogblv labhulv. Wa'a nɔv -slεen gbuzɔnɔv lε, -zɛ -klo -kpva wa saa. ⁷Wa 'yɪbha wa 'ka -Lagɔɔ tɪtε -slɔlunya -zε. Nu, gbu wa slɔlua, wa 'nɪ we -yɪ, 'un wɛɪ -we wa mɪa gbada 'tɪtε nya, wa 'dε'ε 'nɔv we 'wɪa.

⁸ -A -yi we 'ji nu, -Lagoo tite nant 'yili. -ln -ka we 'yliyoo sa we mia celida, 'un we nanta 'yili. ⁹ -A 'nu we 'wola nu, -Lagoo 'ni oo tite palt nyuma tukluu 'gbu. Nu, nukple 'ylinyunonyaa 'gbu oo yia we palt. -Wa nua 'ylinyuno gbu le, ma -wa. -Wa solva -Lagoo -yoo 'wu, -wa'a zua -Lagoo 'nuyee, -wa nua gbonyuu le, -wa 'nia -mi tuklu -Lagoo 'yu, -wa nyanta -Lagoo gbu, -wa bhaa we 'ni wa dide -ze wa 'nyaa, -wa bhaa nyuma, ma -wa. ¹⁰ Nu, -wa kaa mutni kwe, nukpasia -wa -yoo nukpasia dia -budu 'wu, -wa paa galt pelu, -wa tubhua yo we -yoo -wa'a gba gbuzoo gbuwobhunya 'yu. -Lagoo palt 'yaa oo tite, gbonyuu pnuu 'gbu, nu, mu nyumoa gbu -slolue tuklu. ¹¹ Wee -slolue mia, we mi -Lagoo gbu -we -Lagoo tia 'mi -yoo lubho nya, we mi we glaa. Nu, mu gbaa 'wututue -dloo -Lagoo 'nyililo gbu.

Polo paa -Lagoo fuo oo nyazidlu 'gbu

¹² -Amiaa -Kanyo -Zezu Klist na paa fuo. Mo 'nyea 'mi 'tute, un 'ka oo lubho nu. Mo 'yia 'mi nyume -oo kaa we 'klu, un 'ka oo lubho nu nya. ¹³ -Ami, -oo gba bhaa oo daa gbonyuu, -ami, -oo 'palt bhaa oo 'klyie 'wu, -ami, -oo veli bhaa oo, nu, oo ka 'mi nyazi 'yili. -We ka gbu -wa, -we na nu bhaa le, un 'ni we -yi. ln 'ni oo dli -gu zuu 'gbu. ¹⁴ -Amiaa -Kanyo ka 'mi 'nant 'wluo nu, 'un dluuzue -yoo zekalie -we -a gbolva 'wu -Zezu 'wu, oo yia 'mi -muu 'nye.

¹⁵ Nu, weli -zoo -we nyuma weee 'kaa -yoo wnu, mu -wa nu, -Zezu Klist yia duu -gu, oo 'ka gbonyuu -lenunya gbu 'wusa, -ami -wa gbonyuu -lenunya -kanyo. ¹⁶ Nu, -Lagoo ka 'mi nyazi 'yili. -We ka 'gbu oo yia -ami gbonyuu -lenunya -kanyo nyazi 'yili, mu -wa nu, -Zezu Klist 'ka oo dltie weee -slolu nyuma -yla. 'ln sa -wa yia -Zezu dli -gu zua, 'un wa 'ka 'yliyogagie 'yi, -ami 'ka wa 'yili -slolunyo -ze. ¹⁷ Nyumaa 'wlulapilinyo -oo ka nyumaa 'wlulapilie 'nia bhloluda -ka, -oo 'na 'kaa tli, -oo wa'a 'yia -yoo, mo -wa -Lagoo -bhlogoo. 'Nyumnie -yoo -bhazue -mi oo -nu nya 'yili weee nya! *-Ament!

¹⁸ Na 'yu Timotee, 'di na yia -mi zua, we -yoo weli -we -Lagoo 'nye bhaa oo gbuu -falpanya, we 'de 'so -bhlo. -ln kpa wee weli la -kli, 'un -un 'ka -golo -zoo gu. ¹⁹ Zu -Lagoo dli -gu, -un 'na nuu zubbali gbu le -ni. Tolva ka wee 'yoo -zoo

-gu labhulu, 'in wa yia dli -Lago -gusa, 'in wa dluzuzue yia wa 'wu -nyumɔ.

²⁰ Imenee -yɔ Alezandli mi wa glaa. 'Ma in tulia *-Saatan, 'in wa 'ka we 'wola 'nu nu, wa'a veli -Lago.

A bhuhoe -Lago nyuma weee -nu nya

2 ¹ Tiada, -we in gbaa a nu le, mu -wa nu, a bhuhoe -Lago nyuma weee -nu nya, a 'pali -Lago -belu -yɔ, a 'pali ɔ zukpa -yɔ wa -nu nya, 'in a 'ka ɔ fuo 'pa wa 'gbu. ² -Wa pilia -aun 'wlu la -yɔ -wa -gala -aun 'yu, a bhuhoe -Lago wa 'ɲni nya, tu yi -amtaa -gbe yi, -a 'ka 'wututue -dlɔɔ 'yu -Lagoɔ 'nuɲwezuzue nya, we -yɔ bhu tuklu nɔnue nya ɔ 'yu. ³ -We mia da ni, we mi tuklu -amtaa gbuwusa -Lago 'yu, 'in mu nania ɔ dudu. ⁴ Nu, ɔ 'yibha nyuma weee 'bhu gbu 'wu, 'in wa 'ka ɔ gbuzɔnu 'wɔɲwnu. ⁵ Nu, -Lago -bhlogbɔɔ, 'in -a -yɔ ɔ 'sɔ nyidi 'kɔlu -bhlogbɔɔ, mɔ -wa nyume -Zezu Klisi, ⁶ -ɔ wlaa ɔ 'de ɔ 'ka nyuma weee 'wɔziti. -We mia de ni, mu slolua we bhlaa 'debbie -gbolu nu, -Lago 'yibha nyuma weee 'bhu gbu 'wu. ⁷ -We mia daa 'gbu -Lago yia -bha 'mi -sa, in 'ka ɔ *tietienyɔ -yɔ ɔ gbugbanyɔ -ze. Mɔ tiea 'mi 'lakpanya -wa 'nia *Zuifɔ -gbe, in 'ka wa ɔ weli -zɔnu -yɔ wa dli ɔ -gu -zuzue -slolu. -We mia da, gbuzɔnu -wa, in 'ni yo -tubhuda -mi.

Sa nukpasia -yɔ 'ɲwni 'kaa -Lago bhuhoe

⁸ We 'deɛ 'gbu in 'yibha nukpasia bhuhoe -Lago da weee. Wa -ka -Lago bhuhoe da -mi, wa 'bhu wa -mɔwlu sɔ 'wu -Lago 'yu, wa 'na 'pali 'ce -ni, gbu 'na -mi -ni wa dli zɔ -ni.

⁹ -We mia 'ɲwni -nu nya ni, in 'yibha wa -pla -bana 'wu sa tuklu, wa 'de 'nuɲwezuzue nya, wa 'na wleli wa 'de -yɔ -ni. Wa 'na lualt wa nyi 'nanuu, nyumaa dli 'wu gbizee 'gbu -ni. -Can klaa, tukpa yua -zɔnu klaa, 'naa -we ka -vale 'tea klaa, wa 'na -plali we 'wu -ni. ¹⁰ -We 'kaa wa 'ylinamani mu -wa nu, wa nu -lu -zɔnu le, -we mia da ni, 'ɲwni -wa gbaa nu, wa mi -Lago 'nuɲwe -zuda, wa nu we le.

¹¹ Nu, wa -ka 'ɲwnɪ -sloluda -mɪ, wa ɲwnu we -yɔ -dlɔɔ, wa zu -bha we.
¹² U'in 'nyɛ 'ɲwɔɔ 'yoo ɔ 'ka nukpasia gbɔ -slolu. Wa 'na -kalt 'tɪtɛ nukpasia -gɔ -nɪ, nu, wa 'na gbalɪ ɲwɛ -nɪ. ¹³ Nu, -Lagɔ -laa *-Adan la tia, -mɔɔ 'bɪgɔ, ɔ yia *ɛvɔ la -la. ¹⁴ ɔ -Saatan nɔa -dawli 'wɔ, we 'nɪ -Adan, ɛvɔ -Saatan nɔa -dawli 'wɔ, 'in ɔ 'nɪa -Lagɔ tite 'nɔɲwɛ zu. ¹⁵ We yi 'sa -mɔo, ɲwnɪ yia 'yua gwalia, 'in -Lagɔ yia wa gbɔ 'wɔsaa, wa -ka -Lagɔ dɪ -gɔ -zuda -mɪ, wa -ka wa -limaa zekali, wa -ka -mɪ tiklu, wa -ka wa 'dɛ 'nɔɲwɛ -zuda -mɪ, 'in -Lagɔ saa wa gbɔ 'wɔ.

-Lagɔnyɔmaa 'yugalɪnya

3 ¹ -We na yia gbaa gbuzɔnɔ -wa, nu, nyɔmɛ -ka gba ɔ 'ka -Lagɔnyɔmaa 'yugalɪnyɔ -zɛ, lubho -zɔnɔ ɔ 'yɪbhaa. ² -Lagɔnyɔmaa 'yugalɪnyɔ mɪa, ɔ -mɪ tiklu, wa 'na 'ɲwɔɲweni ɔ zɔ -nɪ. ɔ -mɪ 'ɲwɔɔ -bhloo 'lowli nya, ɔ -mɪ sa 'cɛ. ɔ yɪbheli ɔ 'dɛ kpa sa. -We nana 'yɪli, 'mɔ ɔ 'kaa lɛnu, ɔ kpa 'lakpanya sa 'nanɔɔ, 'in ɔ yɪbheli gbɔ -slolu sa. ³ ɔ 'na -zɛlt nɔbhanyɔ -nɪ. ɔ 'na -zɛlt -gɔɔgɔnyɔ -nɪ. ɔ 'na -zɛlt 'gwɛzii zɛ -zɔnyɔ -nɪ. ⁴ ɔ yɪbheli ɔ 'dɛɛ -budɔɲwɛɛ 'yɪliɔzɔ sa. ɔ zu ɔ 'yua sɔ -we lɔ wa 'kaa ɔ 'nɔɲwɛ zu sazɔnɔ sa. ⁵ Nu, nyɔmɛ -ɔ 'nɪa mneni ɔ 'ka ɔ 'dɛɛ -budɔɲwɛɛ 'yɪliɔzɔ, ɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka -Lagɔnyɔmaa 'yɪliɔzɔ. ⁶ Nyɔmɛ -ɔ 'nyɛa ɔ 'dɛ -Lagɔ yoo 'lulolu, we 'na -zɛlt -mɔɔ -nɪ, we 'nɪ -mɔɔɔ, 'in -mɔɔ ylɪmanɪa -mɔɔ 'dɛ, 'in -Lagɔ dɪɪa -mɔɔ gbɔ, sa ɔ dɪɪa -Saatan gbɔ. ⁷ ɔ 'kaa -Lagɔnyɔmaa 'yugalɪ, ɔ nu gbuzɔnɔ lɛ, 'in ɔ -mɪ 'nɔɲwɛzu sa, -wa 'nɪa -Lagɔ -yi, wa 'yɪliya 'wɔ, we 'nɪ -mɔɔɔ, 'in -maa nyɛa ɔ 'wɔ, 'in ɔ bhoaa -Saatan -lubhu ɲwɛ.

*Diaklɪ -lubho

⁸ 'Sa -bhlokpɛɛ, *diaklɪ -mɪ 'nɔɲwɛzu sa. Wa 'na 'tɔbhɔɔ yɔ -nɪ. Wa 'na 'ma -nɪ nu duun -nɪ. Wa 'na -talt 'gwɛzi la -dawli nya -nɪ. ⁹ Gbuzɔnɔ -we -Lagɔ wleliya -aun -yɪla zɪ 'kɪlɪ, wa -tɔ we 'klɪlɪda dɪ weɛ nya. ¹⁰ A -ka amɪaa diaklɪnya -bha -saa yi, a yɪla wa la. Wa 'nɪ gbɔnyuu kɛɛ -ka, wa nu diaklɪ -lubho. ¹¹ 'Sa -bhlokpɛɛ, wa 'ɲwnɪ -mɪ 'nɔɲwɛzu sa, wa 'na -zɛlt fɛn -cian -nɪ.

Wa -mi 'ce. -We mia -lu -zɔnu nya, wa nu we le 'yli weee nya. ¹²Waa diakli mia, wa -mi 'ɲwnti -bhlo -bhloo 'lowli nya. Wa yibheli wa 'yua -yɔ wa -buduɲwɛɛ kpa sa. ¹³Wa -ka wa lubho nu 'nanuɔ, 'in wa zua wa 'nuɲwɛ, 'in wa zua wa dli weee -Zezu Klisi -gu, wa 'na 'ka dli lu.

Gbu 'kadu -Lagɔ -slolua -aun

¹⁴In mi 'sebhe ni celida, -zugba na dli mi nu, in 'ka -mi 'yia mni dayli.

¹⁵In -ka -seli -gwleda -mi, -a 'ni 'yiyiɔda -mi -pa, 'sebhe ni -na yia 'yia, sanɛɛ -na yibhelia sa wa 'kaa -Lagɔ zuayli nɔ, mu -wa 'yiyiɔga -Lagɔɔ *'leglizɔ. Wee leglizɔ -gu gbuzɔnu -dia la, 'in 'mu wa 'kaa lakpa -kli. ¹⁶Nu, gbuzɔnu -wa, welt -we gbaa sa -a 'kaa -Lagɔɔ 'yloogblu nɔ, -we mi yaa zizada, -Lagɔ ka we -aun 'kluslolu, wee welt 'yli.

'Mɔ wa 'yia nyume nya,

'mɔ Zuzu 'Pupa 'yia nyume tiklu nya,

'mɔ 'anzi 'yia -yɔ,

ɔ gbu wa gbaa 'lakpanya -yia.

'Mɔ wa zua dli -gu dudu -gu,

'mɔ -Lagɔ 'bhua 'wu ɔ 'ɲnumnie 'wu.

Yoyogbu -slolunya

4 ¹-Lagɔɔ Zuzu nɛɛ sa 'vayi nu, duduɔ bhia -bhla mia, nyuma tɔlva yia -Lagɔ dli -gusaa. -Dawli -ka -zuzu wa yia 'nuɲwɛ zua, 'in zuzu 'nyii yia wa gbu -slolua. ²Welt 'sɔ -nyuma -wa tubhua yo, ma yia wa 'yloogblu -zɔnu -gu lasalta. Waa nyuma mia, wa 'wlukuuɔn ka -gba 'wolabhuɔ, wa 'ni 'masleɛn mneni wa 'ka gbunyuu -yɔ gbuzɔnu -yɔsɔsali. ³Wa nɛɛ, wa 'na kwali 'ɲwno -ni, wa 'na lili lililu tɔlva -ni. Nu, -Lagɔ -laa wee lililu la, 'in -wa zua ɔ dli -gu, 'in -wa yia ɔ gbuzɔnu yibhelia, wa 'ka we li ɔ fuopapie nya. ⁴-We weee -Lagɔ -laa la, we nant 'yli, -we wa 'kaa we glaa -sa, we 'ni -mi. A kpa we 'dɛ weee la -Lagɔɔ fuopapie nya. ⁵Nu, -Lagɔwelt -yɔ -amɔaa -Lagɔɔ bhuhhoe nua we le,

'in -lu weee yia -lu tiklu -ze.

-Zezu Klisu lubhononyo -zõnu

⁶Wee gbv mia da ni, -in -ka we -na bhelia -sloluda -mi ni, 'in -na zea -Zezu Klisu lubhononyo -zõnu. Nu, -Lagõ dliḡvzõweli -yõ gbuzõnu -we 'bi -in mia, mu -wa -na lililu -zõnu. ⁷Titina -nine -we -Lagõ 'nia 'yibha, -in 'bhu we 'bi. -We -in 'kaa lenu, mu -wa nu, -we -Lagõ 'yibhaa -in -mi we 'bi. ⁸Nyume -ka -gwa, ɔ ku 'ka latemanı, we nani 'yli -se. -Lagõ -yloogbluv -gwagwie mia, we nani 'yli -lu weee glaa. Mu kaa -amıaa -zeen gbv -yõ -amıaa 'yliyõgagie -we mia yida kwæ. ⁹Wee weli mia, we mi dliḡvzõ sa, 'in we nani 'yli wa 'ka we -yõḡwnu dli weee nya. ¹⁰-We ka 'gbv -a mia lubho nuda, -a mia siada, mu -wa nu, -a ka 'yliyõga -Lagõ dli 'wõdt. Nu, mõ saa nyuma weee gbv 'wu, 'in -wa zva ɔ dli -gu, 'ma ɔ saa gbv 'wu, we -zi nyuma -putu.

¹¹-We mia da, zv we 'di wa, 'in -in 'ka we wa -slolu. ¹²Wa 'na tili -mi 'yli la -ni nu, -in mi nyimeslõyu nyaa 'gbv. Nu, -we -na nua le, we -slolu sa -Lagõnyuma 'kaa nõ. -Na weli -ze weli -zõnu, -na lenugbv -mi 'nanuv, -in -kali -na -limaa ze, -in zv -Lagõ dli -gu, -in -mi tiklu. ¹³Bhla in 'nia -slõ yi, -in tli -na 'de -Lagõweli zelte -zejila 'wu, nyumaa 'kwayli -papie, we -yõ nyumaa gbuslolu. ¹⁴-We -Lagõ 'nyea -mi, -we mia -mi 'wu, -we ɔ 'nyea -mi, da nyuma gbaa -Lagõweli -na gbegbeun, 'in nyuma kpası yia -mi sõ -gu lapali, -in 'na -sali we 'klv -gu la -ni. ¹⁵Wee gbv mia de ni, -in nu we le dli weee nya, 'in nyuma weee 'ka we -yõyi nu, -in mi 'yu mnuda -Lagõ -yloogblv. ¹⁶Zv -na 'de -yõ -na -slolugbv 'yliyõ. -In kpa we la -kli. -In -ka 'sa nuda -mi, 'in -na saa -na 'de gbv 'wu, we -yõ -wa mia -mi yukwli pvluda.

Sa Timotee 'kaa -Lagõnyuma weee kpa

5 ¹-In 'na subhalt nyuma kpası 'klv wa gbunyii 'klv 'cici nya -ni, nu, sa -in 'kaa -na dide -yla gba, -in gba 'sa wa -yla. -In 'bhu nyimesia 'wu -na bhelia 'bhisa, ²'ḡwnu -kpası 'wu -na 'nyaa 'bhisa, 'yiesia 'wu -na bhõlõa 'bhisa. -Na dli -mi tiklu -maa 'yu.

³-Dugbanjwni -wa 'nia nyuma -ka, -in kpa wa 'nanuu. ⁴-Dugbanjwno -ka 'yu -ka, we 'ni -mussu, o -ka 'yuoyu -ka, nu, -we nania 'yli -Lagogbu 'wu, -we -Lagonyuma nua le wa -buduɲwɛɛ, waa 'yilaasli 'kpa we tia. -We wa didea -yo wa 'nyaanya nua wa -yla le, wa nu we 'leeji le wa -yla. Mu nania -Lago dudu. ⁵Nu, -dugbanjwno -zɔnu, o 'nia nyume -ka, -Lago o dia o dli weee 'wu, zluoo, saboo, o mi -Lago bhuhhoeda, o mi o zukpa 'paluda -moo 'ka o 'wusa. ⁶- Dugbanjwno -o nua o 'dɛɛ dumagbu le, o 'dɛ yi 'yliyogao, o ka tli. ⁷'Di -in 'kaa wa zu, 'in nyuma 'na 'kaa wa gbu dli, mu -wa nu, ⁸nyume kpa o zuayli -nyuma 'nanuu, o kpa o -buduɲwɛɛ -nyuma 'nanuu we -zi -maa 'wu, o 'ni 'sa nu, o 'ni -Lagogbu -yɔɲwnu, o -zi 'lakpanya -wa 'nia -Lago -yi.

⁹Nu, -dugbanjwno -o ka -zu 'nia -slo -zu glu ta nyini, -in 'na 'bhulu o 'ɲni 'wu -dugbanjwnu 'sebhe -gu -ni. -Mus 'biɓu, o -ka nukpasu -bhlogboɔ ɲwno, ¹⁰'in wa 'ka gba nu, gbuzɔnu o nua le, o ka o 'yua zu 'nanuu, o ka o 'lakpanya kpa 'nanuu, o ka -Lagonyumaa bhu -yɔwɔlu, 'in o ka gbuzɔnu -gbu weee lenu.

¹¹-Dugbanjwni -dɔgbunya mia, -in 'na 'bhulu wa 'ɲni 'wu 'sebhe -gu -ni, we 'ni -mussu, ylukwu -tu yia wa 'bhaa, 'in wa 'ka Klisti so lu lapali. ¹²Nu, wa -ka 'sa nu, -Lago yia wa -yɔgbu 'wubhua, -we ka gbu -wa, wa nee tia wa ka wa 'dɛ wla -Lago -yla, 'in wa 'ni we lenu. ¹³-Mus 'biɓu, 'yamanu wa yamanu, 'in wa -yo -ziezie pluta -budu -bhlo -bhlo ɲwɛɛ. We 'ni 'ya -bhlogboɔ wa 'ya, -zle -cian wa yia -zea, 'in wa 'ka wa -limaa gbu 'wusili, 'in -we wa 'na 'ka yaa gba, 'in wa gbaa we. ¹⁴We 'dɛɛ 'gbu, 'in 'yubha waa -dugbanjwni -dɔgbu -kwu yli, wa gwali 'yua, wa zu wa -buduɲwɛɛ 'yliyɔ. -Amiaa tunyuma yi -aun 'ɲni sa. ¹⁵Nu, -dugbanjwni -dɔgbu tɔlba ka 'yoo -zɔnu -gulabhulu, 'in wa yia -Saatan 'bi mni. ¹⁶-Lagonyuma -ka -dugbanjwni -buduɲwɛɛ -ka, o -sa -moo 'wu, o 'gba yi leglizi 'wlu -mi. We -ka 'sa -mi, -dugbanjwni -wa 'nia nyuma -ka, 'in leglizi saa wa 'wu.

¹⁷Nyuma kpaɲi -wa zu -Lagonyuma 'yliyɔ 'nanuu, -in zu wa 'nuɲwɛ, a zu wa 'nuɲwɛ -zakpa 'so. Nu, -wa mia siada -Lagogbu gbabɛ -yo we -sloluee gbu 'wu, wa zu wa 'nuɲwɛ, wa 'ka nyuma pnu -zi. ¹⁸Nu, *-Lagosebhe nee: «Bhli -ka

'mno 'titlida -mi, -in 'na gbuan -ni we nwe -ni.» We nɛɛ 'yae: «Nyume ɔ nua lubho, we nani 'yli ɔ 'ka ɔ 'penigwezi 'yi.»¹⁹ Wa -ka nyuma kpassi gbu 'wlu la dili, we gbodayunya 'so, ta 'ni -mi, -in 'na pulu wa yukwli -ni.²⁰ Nyume -ka gbonyuu lenu, gba ɔ -yla gbu -zejila 'wu, 'in we 'ka nyuma tolba nyano dli 'wopali.

²¹ -Mi na palta -belu -yo, -Lago klaa, -Zezu klaa, we -yo -Lagoɔ 'anzunya, wa 'yu. Wee gbu mia, -in zu we 'nɔnwe, -in 'na sisali nyuma -yo -ni, -in 'na 'bhulu nyumɛɛ -yɔgbu 'wu yilo -nweɛ -ni.²² -In 'na palɔ nyume so -gu la slɔɔ ɔ 'ka -Lagolubho nu -ni. -In 'na plali nyume -putuu gbonyuu 'wu -ni, -in -mi tiklu.

²³ -In 'na 'mani -sleen 'nyuu 'dekpua -ni, nu, -in 'ma nu -se, -na nukpleɛ 'gbu. -We ka gbu -wa, 'yilɔ tolba nya, 'in -na nukpleɛ gloopa.

²⁴ Nyuma tolbaa nu gbonyuu mia, wa yi sa -mɔɔ -yo -gwu, 'bhie wa bhua wa -yɔgbu 'wu. 'In tolbaa -nu mia, wa ka wa -yɔgbu 'wobhu 'bhie wa yia wa gbonyuu -yo.²⁵ 'Sa -bhlokpade, lenugbu -zɔnu mia, -yo wa yi we, 'in -we wa'la yia -yo, we 'ni mnɛni we 'ka zizada -tu.

6¹ -Wa mia gali nya, wa zu wa -cian 'nɔnwe dli weɛ nya, nyuma yi -Lago velɔ, 'in -we in -slolua ain, wa yi we daa gbonyuu gba.² We -ka nu, wa -cian mi -Lagonyuma nya, wa 'na nyɛni wa 'wu -ni, -maa mi wa bhelia nyaa 'gbu. We 'ni -mɔɔɔ, -we wa 'kaa lenu, mu -wa nu, wa nu wa zolubho sazɔnu sa. -We ka gbu -wa, -wa ka zolubho wa mia nuda, wa -Lagobhelia -wa, 'in wa 'yibha -maa.

Ɔnumnɔlii 'zayli

Gbu -in 'kaa -slolu, 'in 'di -in 'kaa wa zu, mu mia da:³ nu, nyume -ka gbu -putu -sloluda -mi, ɔ 'ni -amɔaa -Kanyɔ -Zezu Klisu welɔ -zɔnu 'wɔnɔnu, we -yo -we -a -slolua ain -Lagɔgbu 'wu,⁴ ɔ 'de ɔ 'ylimanta, ɔ 'ni gbu -yi. -Zle gu mi ɔ -yo, kpɛli ɔ kpɛlia. -We mia da ni, mu kwaa nyume zenɔ -nɔnue 'wu, 'in wa gva -gɔlu, 'in wa vela wa -lima, wa pupalta 'wlukɔɔn la 'nyumɛɛ.⁵ -Zle wa saa we'e bhlo, wa dli -nyu 'yilɔ, 'in wa 'ni gbuzɔnu gbu -yii 'gbu, wamɔ nɛɛ nu, -wa mia -Lagoɔ 'yloogbu, 'ɔni wa yia mɔta.

⁶Nu, gbuzɔnu -wa, nyumɛɛ 'gba -ka ɔ dlu da nyini, -Lagɔɔ 'yoo mneni we 'ka ɔ 'ɲnumnie -zɛ. ⁷Kwe klo nya -a yia dudu -gu, kwe klo nya -a yia labhua. ⁸We -ka 'sa -mi, -a -ka lililu -ka, -a -ka -bana -ka, -amɩaa -nu -tu sa. ⁹-Wa 'yibhaa wa 'ka 'ɲnumnɩya -zɛ, -Saatan ylaa wa la, 'in wa bhoa lubhu ɲwɛ: wee lubhu mia, mu -wa gbɩ -klo wa 'yibhaa, -we nyumɔa nyumɛ, 'in we saa wa la weee. ¹⁰Nu, 'gwezii 'yibha -dli mia, gbonyuu 'yli -bhlo -bhloo gwe -wa. 'Gwezii 'yiytee 'tu ka nyuma tɔlva 'bha, 'in wa yia -Lagɔɔ 'yloogblɩ labhɩlɩ 'pɩpɩ. We ka stasie wa ple zɔ zu.

'Dɩzɔwɛlɩ

¹¹Nu, -mi -Lagɔɔnyumɛ, -in 'bhɩ wee gbɩ nɩ 'bɩ, -in -mi tiklu -Lagɔɔ 'yu, -in -yɔ -Lagɔɔ 'sɔ -mi, -in zu ɔ dli -gu, -in -kalt -na -limaa zɛ, -in -ka dltie, -in -ka dli -dlɔɔ. ¹²-In gu -gɔlɩ -zɔnu -we mia -Lagɔɔ 'yloogblɩlɩ -nu nya. -In kpa 'yliyɔgagie -zɔnu -lakli la. Wee 'yliyɔgagie mia, 'mu -Lagɔɔ lalta -mi, -in -ka we yibheli, gbuzɔnu -in ɲwnua -yɔ, 'in -in yia we gba nyuma duuun 'yibadi. ¹³-Lagɔɔ ɔ 'nyea -lu weee nyapɛlɩ, ɔ -yɔ -Zezu Klisi, ɔ mia gbuzɔnuɩ dayinyɔ nya Pɔnsɩ Pilatɩ 'yu, wa 'yu in nɛɛ -mi -yla: ¹⁴-in zu -Lagɔɔ tite 'nɔɲwɛ, -in 'na -nyumɔnu we -nɩ, -in -mi tiklu wa yi -mi gbɩ dli. -Amɩaa -Kanyɔ -Zezu Klisi 'nɩ -slɔ yi, -in -mi 'sa. ¹⁵Bhla -Lagɔɔ -saa -bha, we nya ɔ yia yia. ɔmɔ, mɔ -wa 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -Lagɔɔ, mɔ -wa -Lagɔɔ -bhlogbɔɔ, mɔ pɩla nyumaa 'wlulapɩlɩnya 'wlu la, mɔ -wa -cian weee -Kanyɔ. ¹⁶Mɔ -bhlogbɔɔ 'na 'kaa labhu, ɔ ladida mia, san 'tite -we nyumɛ 'nɩ mneni ɔ 'ka -yɔlanyni, mu bibeaa we. Nyumɛ 'nɩ mneni ɔ 'ka ɔ -yɔyɩ. Nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɩ -slɔ ɔ 'yɩ, 'in wa 'na 'ka ɔ 'yɩ. Wa -mnɩnɩ ɔ 'ɲnɩ, 'tite weee -mi ɔ -nu nya 'yɩ weee nya. -Amenɩ! ¹⁷-We -ka dudu -gu -ɲnumnɩnyaa -nu nɩ, -in gba wa -yla nɩ, wa 'na 'ylimanɩ wa 'de -nɩ. Gba wa -yla nɩ, wa 'na dɩlɩ wa 'ɲnumnɩlɩ dli 'wɩ -nɩ, nɩ, we'e -gwɛ, wa zu -Lagɔɔ dli -gu. Mɔ nyea -ain -lu weee, we -gu palte nya, 'in -a 'ka 'muna lɩi 'gbɩ. ¹⁸Gba wa -yla, wa nu gbuzɔnu le, wa 'ɲnumnie mia, we -zɛ gbuzɔnuɩ lenve. Wa be wa -lima -yɔ wa 'ka wa 'wusa wa 'ɲnumnɩlɩ nya. ¹⁹Wa

-ka 'sa nu, 'in wa subhaa wa 'ɲnumɲlu -zɔnu -we 'na 'kaa lazuklu, wa cicu 'gbu, 'in wa 'ka 'yliyɔgagie -zɔnu 'yɪ.

²⁰Timotee, -we -Lagɔ zva -mɪ kwɛɛ, zɔ we 'yliyɔ sa 'nanɔv. -Zlɛ klo -yɔ -Lagɔgbu'v gba, we 'dɛɛ 'gbu, wa -ka we -sada -mɪ, -in 'na palɪ we ɲwɛɛ -nɪ. Wa -ka gbu wa laa -luyiloo gbu gbada -mɪ, -in 'na palɪ we ɲwɛɛ -nɪ. Wee gbu ma, yo -wa yo. ²¹Nyuma tɔva nɛɛ, wa ka wee -luyilo 'yɪ, nu, wa dli 'nɪ -slɛɛn -Lagɔ -gɔ -mɪ.

-Lagɔ ɲwana aun 'nyu la.

'Sebhæe 'sɔnu Pɔlv 'paa Timotee yoo

'Sebhæe 'sɔnu *Pɔlv 'paa ɔ 'tale Timotee yoo, mu -wa. Pɔlv mi -kaslv 'wv *Wlvmv, 'bhie ɔ yia wee 'sebhæ ni celi. 'Dizuweli tɔlv Timotee 'kaa -Lagɔnyumaa 'yugalunya zv, wa 'ka -mi tklu, 'mv Pɔlv celia ɔ 'wv.

Fvsaweli

1 ¹ -Ami *Pɔlv celia 'sebhæ ni, -Lagɔ ka we 'wɔɣwɔnu, 'in in yia -Zezu *Klisti *tietienyo -zɛ. -Lagɔ nɛɛ gbuzɔnu nya nu, 'yliyɔgagie ɔ yia wlaa, wee 'yliyɔgagie mia, -wa -yo -Zezu 'sɔ -ka -mi, ma yia we. 'ln ɔ yia 'mi tie, in 'ka we gbvgbanyo -zɛ.

² -Mi Timotee, na dudunano -yu, -mi na celia 'wv. Nu, -amuaa Dide -Lagɔ -yo -amuaa -Kanyo -Zezu Klisti ɣwna -mi 'nyu la, wa 'yuli -mi nyazi, 'in wa 'nye -mi 'wvutvɛ -dlɔ.

Pɔlv 'paa Timotee 'kvayli

³ -Lagɔ na paa fuo, na dvkpasti ka ɔ bubɔ, wa 'bɣv, -ami na bubɔ 'yaa ɔ dli tklu nya. ln -ka ɔ bhuhhoeda -mi, zlvoo, sabɔoo, na dli 'bhu -mi -gv, we 'gbv na paa -Lagɔ fuo. ⁴ Nu, na dli 'bhu -na 'mɔ -gv, -na 'tv mi 'mi 'bhada, mv 'kaa 'mi 'mvna 'wvla. ⁵ ln 'ni we 'wvdlv. Nu, -na dli mi -Zezu Klisti -gv. Tiada, -na 'nyaasa Loisi ka ɔ dli -gv zv, ɔ 'bɣv, -na 'nyaa Enisi -wa. 'ln in -yi we 'ji nu, -na dli mi 'ya ɔ -gv, we 'gbv na paa ɔ fuo. ⁶ We 'dɛɛ 'gbv in nɛɛ -mi -ylæ: 'tite -Lagɔ 'nyea -mi, -in 'ka ɔ lubho nu, da in palta -mi sɔ -gvl, -in 'na 'tideli we 'yi -ni, we yi -nyumo. ⁷ Nu, Zuzu -Lagɔ faa -aun 'wv, we 'ni nyano -zuzu:

-we ɔɔ Zuzu nua le, mu -wa nu, 'tute ɔ yelia -aun, amiaa bheliaa zekaldli ɔ nyea -aun, 'in -a 'ka -amiaa 'de kpa sa -yi.^a

⁸ Zu 'na 'bhali -mi -amiaa -Kanyɔɔ gbu -gbada -ni. -Ami, -ɔ wa 'paa -kaslu 'wu ɔ 'gbu, zu 'na 'bhali -mi na 'gbu -ni. -We -in 'kaa lenu, mu -wa nu, wa -ka -mi stalta yi -Lagɔgbu 'gbu, -in ɲunu we -yɔ 'tute -we -Lagɔ 'nyea -mi nya.

⁹ Mo -saa -aun gbu 'wu, 'in mo laa -aun, -a 'ka ɔnu nyuma tuklu -ze. ɔ -ka 'sa nu, we 'ni -amiaa lenugbu -zɔnu gbu, nu, ɔ ka 'cin we -yɔɲunu 'nanidli nya,

-zugba ɔ 'ni -slɔ -lu yabhlogboɔ lala. ¹⁰ -Sleɛn, -Lagɔ ka we -aun -slolu -amiaa Gbuwusanyɔ -Zezu Klisu gbegbein. Nu, mo lua tilitue. ɔ ka we -aun 'kluslolu nu, -a -ka -Lagɔgbu -yɔɲunu, 'yliyɔgagie -we 'nta bhloluda -ka, 'in -a 'yia we.

¹¹ Wee -Lagɔgbu mia, -Lagɔ ka -bha 'mi -sa in 'ka we gba, in 'ka ɔ tietienyɔ -yɔ ɔ gbu -slolunyɔ -ze. ¹² We 'gbu siaste -we 'wu in mia 'plɔɔda, we'e 'bhali 'mi zu.

-We ka gbu -wa, -ɔ in zua dli -gu, in -yi ɔ, 'in na dli 'teli we -gu nu, -we ɔ tta 'mi -yɔ, 'wu ɔ yia we 'paa, 'in gbuwubhuyl 'ka nyini.

¹³ Welɔ -zɔnu -in 'nua da 'mi ɲweɛ, -in gba we welɔ -bhlokpade -na -lima -yia. -In nu we le dluzɔve -yɔ zekaldli nya -Zezu Klisu 'wu. ¹⁴ Welɔ -zɔnu -Lagɔ tia -mi -yɔ, -in zu we 'yliyɔ, Zuzu 'Pupa -ɔ -dilia -aun 'wolaa 'gbu.

¹⁵ Nu, -in -yi we 'ji nu, -wa mia -Azii -dudu -gu, wa ka 'mi 'bi 'bhu, Fizeli -yɔ Elmozenɔ mi wa glaa. ¹⁶ Nu, Onezifɔlu mia, ɔ ka 'mi 'kuayli 'pa tenyii, zu 'ni ɔ 'bha in mi -kaslu 'wuu 'gbu. -We ɔ nua le, -Lagɔ 'pali we 'bigu ɔ nyuma -yia. ¹⁷ Da ɔ nyinia *Wlɔmu, 'in ɔ yia 'mi 'yilibilanɔnu bhabha, 'in ɔ yia 'mi 'yi.

¹⁸ -Lagɔ 'yili ɔ nyazi ɔ nyumaa gbuwubhuzli. Da -a mia Efeziɔge nukple, -na 'de -yii 'debbie we 'ji nu, ɔ ka 'mi 'wusa ɔ weee lu.

-Zezu Klisu 'sloja -zɔnu

2 ¹ -Mi na 'yu, -mi -Zezu Klisu 'nyea 'nanidli -in kpa we la -kli, 'in we 'ka -mi latemanɔ. ² -We -in 'nua 'mi ɲweɛ nyuma duun 'yibadi, -in zu we 'di

^a1.7 We 'ji -putu -wae: -Lagɔ 'ni -aun nyanɔdli nukple zu, 'tute klaa, nunnane klaa, we -yɔ 'de -kpakpie 'nanu, we dli ɔ zua -aun nukple.

nyuma -zɔnu, 'in -maa mneni -maa 'ka we nyuma -putu -slolu. ³ -In -ka siada -mi -Zezu Klisu 'gbu, -in ŋwnu we -yɔ ɔ 'slɔja -zɔnu 'bhisa. ⁴ Nyuma -ka 'slɔja pla, ɔ -ka gba ɔ 'ka ɔ -kanyɔ dudu namani, ɔ ɔ pla nyuma -kpɔaa gbu 'wu.

⁵ Nyuma -ka -gwagwada gbeli, ɔ 'ni wee -gwagwtee tite 'nuŋwe zu, wa 'na 'ka gba nu, -mɔɔ nynia tia. ⁶ Kpaapanyɔ ɔ nua ɔ kpaalubho sa 'tɛɛ, mɔ yia we lililuu tuanv. ⁷ -We in mia gbada, pɔpali we 'wlukɔvɔn la sa 'nanvɔ, 'in -Lagɔ 'ka -mi 'tɛɛ 'nye -in 'ka we 'de weee 'wulanv.

⁸ -Na dli -bho -Zezu -gv, mɔ -sɔa 'wɔ tɛɛlɛnyaa glaa, *-Davidi mi ɔ dukpasa nya, mv -wa -Lagɔgbu -we na gbaa nyuma -yla. ⁹ Wee -Lagɔgbu 'gbu in mia siada, wa ka 'mi gbuan, 'in wa yia 'mi -kasɔ 'wɔpa gbunyumonyɔ 'bhisa. Nu, -Lagɔwɛɛɛ mia, we 'ni gbvanda -mi. ¹⁰ We 'dɛɛ 'gbu, in 'nia wee siastie 'wluzɔlasalida -mi, -wa -Lagɔ -saa -bha ɔ -nu nya, 'in wamɔ 'ka 'yoo 'yi. Wee 'yoo -gv -Zezu Klisti -salɔ wa gbu 'wu, 'in ɔ 'ŋnumɛ -we 'nia bhloluda -ka, wa 'ka we 'yi. ¹¹ Wee wɛɛɛɛɛ ni mi gbuzɔnu nya:

«-A -yɔ ɔ 'sɔ ka tɛɛ,

'yliyɔgagɛ -a -yɔ ɔ 'sɔ yia 'yia.

¹² -A 'ni siastie 'wluzɔlasali,

-a -yɔ ɔ sɔ yia nyuma 'wlulapɛɛɛ.

-A -ka ɔ gbu kpɛɛɛ,

'in ɔ kpɛɛɛ -amɔaa gbu.

¹³ -Amɔaa dli -ka ɔ -gvbhu,

ɔnuv dli mi -aɔn -gv,

-we ka gbu -wa,

ɔ 'ni mnɛni ɔ 'ka ɔ 'de kpɛɛɛ.»

-We nanta -Lagɔ dudu, mv ni

¹⁴ -In -sa wa dli glu gbu ni -gv, zu wa 'di nu, wa 'na kpɛɛɛ wɛɛɛ 'ji -gv -ni. Wee kpɛɛɛ kpɛɛɛ mia, we mi bhe. Nu, -lu -bhlogbɔɔ we nua lɛ, mv -wa nu,

-wa pulba we yukwli, 'ma we bhla la. ¹⁵ Nu, -we mia -na -nu nya, -in gu la, 'in nyume wa ylaa la, 'in wa yia ɔ 'yi nyume tuklu nya -Lago 'yu, -in 'ka ɔ -ze, mo -wa lubhononyo ɔ ɔ lubho'o 'bhala zu, 'in -ɔ gbaa weli -zɔnu tuklu. ¹⁶ Nu, -zle -klo wa saa nee -Lago 'ni yaa lami, -in 'na pali we ηwee -ni. -Wa palta we ηwee, -Lago -yo wa mia 'bhuda. ¹⁷ Wa weli mia, 'gbia vou -wa, 'in we lia yice. Imenee -yo Fileti mi waa nyuma glaa. ¹⁸ Wa ka weli -zɔnu 'yloogbu labhulu, wa nee: «-Lago ka -ain tlitlunya glaa 'wusɔlu pepe.» 'In we yia nyuma tɔba -Lagoɔ dliguzɔve -nyumo. ¹⁹ -Muɔ bhla, *-Lagɔbuduu bhv 'tite ɔ palta glu, we mi -bha gege, -mo wa cɛlia: «-Lago -yi ɔnu nyuma, 'in nyuma weee gbaa ni, wa -mi -Lagoɔ -nu nya, wa 'bhv gbonyuu 'bi.»

²⁰ Nu, 'ηnumninyoɔ -budu zo mia, we 'ni -can kna -yo 'gwezi knaa 'dekpuwa wa yli -mo. Nu, tɔba mi mame nya, 'in tɔba mia su nya. We tianu mia, 'feti 'kaduɔ zli wa lilia we 'wu. 'In we 'sɔnu mia, 'yli weee nya wa lilia -muɔ 'wu. ²¹ We -ka 'sa -mi, nyume ɔ -ka gbonyii ni 'bubhu, -Lago yia ɔ 'deɛ nu lubho wlaa kna -zɔnu 'bhisa. Nu, ɔ -kanyo yia -bha ɔ -saa -moɔ 'deɛ -nu nya, ɔ gbu -su 'wu -moɔ kwɛɛ. ɔ sɔ mi lubho -zɔnu weee -yla. ²² Nyimesiaa dliwɔnynilu mia, -in -gwa we kwɛɛ. -We -yo -in 'kaa lanyini, mu -wa nu, -in nu gbu tuklu le, -in zu -Zezu dli -gu, -in -kali -na -limaa ze, -in -mi -dlɔɔ. -Wa kaa dli tuklu, 'in wa bhuhoea -Lago, -in -yo wa 'sɔ nu gbu ni le. ²³ Wa -ka kpelida -mi, we -tukwlaa, -we wa gbaa, wa 'ni we -yi, -in 'na pali we ηwee -ni. -In -yi we 'ji nu, wee kpelie mia de, -gɔlu -gu we palta 'wlu la. ²⁴ We 'ni 'ylinani -Lagoɔ lubhononyo 'ka -gɔlu gu, -we ɔ 'kaa lenu, mu -wa nu, ɔ -ka 'nani nyuma weee gbegbein. ɔ yibheli gbu -slolu sa, ɔ 'na zulu gbu nukple la -ni. ²⁵ Nyuma -wa kpelia ɔ, ɔ pali wa -yla gbu la dli -dlɔɔ nya, -zugba ɔ dli mi nu, -Lago yia we lenu, 'in wa 'ka wa dli 'bhiti. ²⁶ Sa 'bhisa, wa -ka 'wlu -gu -ka, 'in wa bhva *'Kuzuu lubhu ηwee, mu kpa wa, wa 'ka we dumagbu lenu.

Duduɔ 'wobhlolu -bhla -gbonya

3 ¹ -In yibheli we 'ji nu, dudɔɔ 'wobhlolu bhla, dudɔɔ -gbu yia 'temania. ² Nu, nyuma yia wa 'de 'yibhaa, 'gwezii 'talea wa yia -zea, wa

'de wa yia -slolua, wa 'de wa yia 'ylimania, -Lagɔ wa yia veltia. Wa 'na 'ka wa dide -yɔ wa 'nyaa 'nuŋwe zu. Wa 'na 'ka 'nani yibheli, wa 'na 'ka -Lagɔɔ -lu 'nuŋwe zu. ³ Wa 'na 'ka wa nyuma 'yibha, wa 'na 'ka nyazidli -ka. Nyuma wa yia yo -yɔ zolva, -gɔlv wa yia kwe -kaa, wa 'na 'ka wa 'de kpa sa -yi, wa 'na 'ka gbuzɔnu 'yibha. ⁴ Waa nyuma mia, wa -lima wa yia -dawli 'wɔnva, dli -slo wa yia -kaa, wa 'de wa yia 'ylimania bhabha. -We nania wa 'de dudu, mu wa yia 'yibhaa we 'ka -Lagɔ -zi. ⁵ Ma yia 'wlv nɛɛ nyuma mi -Lagɔɔ 'yloogblu, wa 'ka ɔ 'tuteɛ 'zayli -bhalasali. Waa mia de, -in 'na nynini wa kwesi la -ni. ⁶ Tolva dula -buduŋweɛ la -dawli nya, 'in 'ɲwni -wa -yɔlv 'wu 'in wa kpa -maa. Waa ɲwni mia, wa ka gbɔnyuu lenu duun, 'in gbu -kpuwa wa 'yibhaa, 'in wa mni we 'bi. ⁷ -Lu -kpiakpi nani wa dudu, 'in wa 'ni mneni wa 'ka gbuzɔnu yibheli. ⁸ Zaneɛ -yɔ -Zableɛ ka *Moizi -yɔwɔsɔlv, 'sa -bhlokpade waa nyuma ni -sɔlv -Lagɔgbu -yɔwɔ. Wa 'wlukɔvɔn ka -nyumɔ, 'in wa dluzɔve bhe. ⁹ Nu, wa 'na 'ka 'yugbein mni, wa -sabhe wa yia -yɔyɔ, sa wa 'yɔ waa nyuma sɔ nu -nu -yɔ.

'Dizuwelt

¹⁰ Nu, -mi, sa un kpa na 'de, -in ka we -yɔyɔ, -we na slolua nyuma, -we in nva le, -we in gbaa un 'ka lɛnu na lubho 'wu, -in -yi we. Sa na zva na dli -Lagɔ -gu, sa un kaa dltie, sa un -kalia na -limaa ze, sa na temania dli, -in -yi we. ¹¹ Sa wa palta 'mi 'klyte 'wu, sa wa stalta 'mi, -in -yi we. Sa wa stalta 'mi Antioɔv, Ikonium we -yɔ Lisitligbe nukple, -in -yi we. Nu, Nyumaa -Kanyɔ yia 'mi we 'de weee 'wɔsaa. ¹² Gbuzɔnu -wa, nyuma weee -wa 'yibhaa wa 'ka -Lagɔɔ 'yoo bhli, wa -yɔ -Zezu 'sɔ, 'klyte 'wu wa yia wa 'paltia. ¹³ Nu, -mumu -wa 'nyii -cian -yɔ -dawli -cian, gbɔnyuu lv -maa yia plaa. Nyuma wa yia -dawli 'wɔnva, 'in wa 'ka wamta -dawli 'wɔnva. ¹⁴ Nu, -mi, -we -in 'nva, -we -in ɲwnua -yɔ dli weee nya, -in 'temani dli we -gu. -Wa -slolua -mi we, -in -yi wa. ¹⁵ Nu, we 'ka -na 'yɔlv bhla 'bhv, -in -yi -Lagɔwelt. Wee welt mia, we mneni we 'ka -mi gbuyilo 'nye, 'in -in 'ka -Zezu dli -gu zu, -Lagɔ 'ka -mi gbu 'wusa.

¹⁶Welt weee -we mia celida *-Lagosebhe 'wu, -Lagoo 'wonyapeliwelt -wa. -We we nua le, mu nu: nyuma we slolua, nyume -ka gbonyuu lenu, 'in we slolua we o, nyume we mnazia, 'in we slolua -ain sa -a 'kaa tuklu -mi, ¹⁷'in we 'ka -Lagonyume la mnazi 'ce, o 'ka gbu -zono weee lenu.

4 ¹⁻²In nee -mi -yla: -in gba -Lagogbu. -Mi na zua 'di -Lago -yo -Zezu Klisti 'yu. -Zezu -o 'kaa tlitunya -yo 'yliyoganyaa -yogbu 'wobhu, -o 'kaa lu yi, o 'ka nyuma 'wlulapili, o 'gbu na zua -mi 'di. -In gba wa -yla -Lagogbu, -in 'temani 'wu we -gu. Da -ka 'ylinanloo, da -ka 'ylinyunoou, -in gba we, -in lu wa. Nyuma -ka gbonyuu lenu, gba we wa -yla, 'in -wa -ka gbu -zono lenu, 'pa wa 'kwayli. -In nu -we weee mia ni le, nu we le gbuslolue -yo dlitie nya. ³Nu, bhla mia yida, wa 'na 'ka gbuslolue tuklu yukwli pulu. -We nania wa 'de dudu, 'mu wa yia lenua. Gbu -slolunyaa -zlo wa yia 'wlu gugwalia, 'in -we menia wa yukwlii 'yoo 'wu, 'in -maa 'ka we gba. ⁴Gbuono -yla wa yia yukwli 'sumania, 'in wa 'ka we -kali ninenya -yla. ⁵Nu, -mi, -in kpa -na 'de 'nanuu, -in di stasie 'wlu zola, -in gba -Lagogbu, gbal -na lubho -Lagoo 'yloogbu.

⁶Nu, -ami mia, in ka na 'de wla 'slaka nya pepe, 'yli -we nya in 'kaa labhu, we ka cipa. ⁷In ka -golu -zono gu, in ka wee -gwagwie bhloluda nyini, in 'ni -Lagogbu 'yitide. ⁸-Sleen, -o nynia -gwagwie nya tia, o -tnuu mia, -Lago ka we la mnazi 'mi -yla, mu -wa nu, mo bhua nyumaa -yogbu 'wu tuklu. We 'ni na 'de -bhlo -yla, nu, -wa weee mia o yiyie wuda zekalidi nya, ma yia wee -tnuu 'yia.

Polu 'wobhlolu -gbunya

⁹-In 'yi 'kli -in 'ka na -gbe yi slui. ¹⁰Nu, Demasi 'yibha desleen -dudugu gbuu 'gbu, o ka 'mi 'bubhu, 'in o yia Tesaloniki mni. Klesansi ka -Galasi mni, 'in Titi yia Dalumasi mni. ¹¹Luku 'debhlo -tua 'mi -yo. -In -ka yida -mi, -in 'bhu Maluki 'wu, -in -yo o 'so yi, nu, 'wu o saa 'mi bhabha na lubho 'wu. ¹²In ka Tisiki tie Efezi. ¹³Nu, na -guslunaa in tia Tloasi -mo Kalipusu -budunwee, -in -yo we yi, we -yo na gligli -sebhe. Nu, -in 'na dlulu we nimeku -nu 'wu -ni.

¹⁴ Alɛzandli, ɔ mia bhlabhlanɔ nya, ɔ ka 'mɪ gbu -yɔkpali bhabha. -We ɔ nva le, Nyumaa -Kanyɔ 'kaa we 'lɛɛji wla. ¹⁵ 'In -mɪ, -in zu -na 'de 'yliyɔ ɔ gbegebein, nu, ɔ ka -amɪaa weli -yɔwɔsɔlɔ bhabha.

¹⁶ Da wa kwaa 'mɪ gbɔwɔbhunya 'yu tiada, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ 'mɪ gwelo -mɪ. Wa 'de weee ka 'mɪ 'bɪbhɔ. Nu, -Lagɔ 'na dli wee gbu wa 'wlu -nɪ. ¹⁷ Nu, -amɪaa -Kanyɔ mia, ɔ mɪ 'mɪ kwesi, 'in ɔ ka 'mɪ 'tute 'nyɛ, 'in in yia ɔ weli gba we -gu yelie nya, 'in 'lakpanya weee -wa 'nɪa *Zuifɔ, wa yia we 'nɔ. 'In -Lagɔ yia 'mɪ -jla ŋwɛɛ -sa. ¹⁸ Nyumaa -Kanyɔ yia 'mɪ gbɔnyuu weee zɔ 'wɔbhua. Mɔ yia 'mɪ gbu 'wɔsaa, 'in da ɔ pɪlta nyuma 'wlu la yali in 'ka -mɔ nyini. Wa -mnunɪ ɔ 'ŋnɪ 'yɪ weee nya. *-Amenɪ!

Pɔlɔ 'paa weli

¹⁹ Nu, in -sa Plisɪlɪ -yɔ Akilasɪ fɔ, we -yɔ Onezifɔlɔlɔ -buduŋwɛɛ -nyuma.

²⁰ Ewlasɪtɪ ka Kolɛntɪ -tɔ, 'in Tlofɪmɔ ka gu bhli, we 'gbu in yia ɔ Milee tɪ.

²¹ Da ŋwɔtɔyibhla 'nɪa -sɔ da nyini, -in 'yɪ 'klɪ -in 'ka na -gbe nyini. Ebulusɪ klaa, Pudɛn klaa, Linusɪ klaa, Klodia klaa, we -yɔ -amɪaa bhelia weee, wa nɛɛ wa -saa -mɪ fɔ.

²² -Amɪaa -Kanyɔ -yɔ -mɪ 'sɔ -tɔ. -Lagɔ ŋwana aun nyu la.

'Sebhe Pɔlv 'paa Titu yoo

Titu mia, *Pɔlv 'tale yabhlo -ɔ -saa ɔ 'wv ɔ -Lagɔlvho nɔda, mɔ -wa. Nu, -Lagɔnyumaa 'yugalunyo yabhlo ɔ -mi bhaa Kletu. Sa nyume 'kaa -Lagɔnyumaa 'yugalunyo -zɔnv -ze, 'mv Pɔlv celta ɔ 'wv. 'Sebhe 'sɔ Pɔlv 'paa Timotee yoo, we nɔkpla gbu -yo -we ɔ 'paa Titu yoo 'wɔwlv.

Fɔsawelt

1 ¹ Nu, -ami *Pɔlv, -ɔ -wa -Lagɔ lvbhonunyo -yo -Zezu *Klistu *tietienyo, -ami celta 'sebhe ni. Lubho -we -Lagɔ 'nyea 'mi, mv -wa nu, -wa ɔ -saa -bha, in kwa wa dlɔzɔvɔee 'yoo -gv, 'in in -slolu wa, wa 'ka gbɔzɔnv yibheli, wa 'ka -Lagɔ sɔlv nɔda -tv. ² We -ka 'sa -mi nu, -maa mneni -maa 'ka we dli 'wɔdɔ nu, 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, -Lagɔ yia we -maa 'nyea. Nu, -Lagɔ, -ɔ'ɔ 'tubhua yo, ɔ ka ɔ wɛlɔ wla wee 'yliyɔgagie -munu -maa 'nyenyee daa, -zugba -lu yabhlogbɔ 'ni -slɔ lamɔ. ³ Nu, bhla -we -Lagɔ 'paa ŋwɛɛ, we nyinia, 'in ɔ yia ɔ wɛlɔ zli 'klv wleli. Wee wɛlɔ mia ni, mv -wa gbu -we ɔ tia 'mi -yo nu, in mni gbaa da weee, sa -amɔaa Gbɔwɔsanyɔ -Lagɔ gbaa we -mi, we sɔlv.

⁴ Titu, na 'yuu 'zayli -amɔaa dlɔzɔvɔ -bhlo Klist 'wv, -mi na celta da 'wv: Nu, Dide -Lagɔ -yo -amɔaa Gbɔwɔsanyɔ -Zezu Klist nu -mi 'nant 'wv, 'in wa 'nye -mi 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ.

-Lagɔnyumaa 'yugalunyoɔ lapalie

⁵ Nu, in -ka -mi Kletɔdɔdɔ -gv ti ni, -in 'ka gbu -we -tva 'wɔv 'wlvbhaa gbu -wa. 'Gbeo 'gbe -we -ka -mi, we mi nu, -in palɔ -mɔ -Lagɔnyumaa kpasɔ la, sɔ -we in -slɔlua -mi lv: ⁶ -Lagɔnyume kpasɔ mia, ɔ -mi 'ce, ɔ -mi 'ŋwɔvɔ -bhloo

'lowli nya. Ɖ 'yua -mɪ dluzɔnya nya,^a 'n nyuma 'na -salɪ wa 'yliyɔtelɔ dɪ -yɔ wa gbuɔ 'nuŋwe -sa dɪ -nɪ. ⁷ Nu, -Lagɔnyumaa 'yugalɔnyɔ mɪa, ɔ kwe nya -Lagɔlubho mɪa. We 'dɛɛ 'gbu, ɔ lenugbu -mɪ 'cɛ: ɔ 'na -mɪ -nɪ 'dɛɛ 'ylimanɔnyɔ klaa, 'cɛkanyɔ klaa, nuɔbhanyɔ klaa, we -yɔ -gɔlɔgɔnyɔ nya -nɪ. Ɖ 'na titatɪ dɪ 'nyuu nya 'gwezi la -nɪ. ⁸ Nyuma -ka ɔ -gbe yi, ɔ yibheli wa kpa sa, 'n ɔ -kaltɪ zɔzɔnɔɔ lenvee zɛ. Ɖ yibheli ɔ 'dɛ, ɔ -mɪ nyumɛ tiklu nya, -mɔwɔlɔda, 'bhie ɔ yibheli ɔ 'dɛ kpa sa. ⁹ Welɪ -we mɪa dɪgɔzɔ sa, 'n -we -yɔ -we wa -slolua ɔ 'sɔ mɪa -bhlo nɪ, ɔ -tɔ we -gɔ. We -ka 'sa -mɪ nɪ, 'n ɔ mnenia ɔ 'ka nyuma 'kɔayli 'pa gbu tikluɔ slolue nya. 'n ɔ slolua ɔ kpɛlɔkpɛlɔnya sa -maa mɔɔa.

Yoyogbuɔ slolueɛ labubalɔnya

¹⁰ Nu, gbu -nyumɔnya -zu 'wɔ. Wa glaa, dumadu mɪ *Zuifɔ -wa -zɛa -Lagɔnyuma nya. Gbuɔkpɔagbuɔ gbagbieɛ lubho -yɔ -dawli wa kaa. ¹¹ We mɪ nu, -nɪ 'munu wa ŋwe. -We ka gbu -wa, -glɔgbɔ -kpabhie wa mumnia la, -we wa 'na 'kaa -slolu, we slolue nya wa 'ka 'gwezi 'yɪ zɔbhaltɪ sɔlɔ. ¹² Nu, wa 'dɛɛ bheli Kletɪ -nyumɛ yabhlo, ɔ -wa gbuɔ -falɔpanyɔ, ɔ nɛɛ: «Kletɪ -nyuma, yocɪaan klu, numa 'nyii, 'yalɔnya -wa ka -yɔkpɔagbu weɛ -wa lilie.» ¹³ 'n weɛ gbɔdayɔwelɪ nɪ mɪ gbɔzɔnɔ nya. We 'dɛɛ 'gbu, -nɪ gba wa -yla 'klu 'cɪcɪ nya, 'n wa 'ka dɪ tiklu zɔ. ¹⁴ Wa 'na nɛnɪ 'maslɛn Zuifɔɔ ninenya -yɔ nyuma -wa 'bhulɔa gbɔzɔnɔɔ 'yoo -gulaa 'wlukɔɔn -titenya -yɔla -nɪ. ¹⁵ Nu, -lu weɛ mɪ -mɔwɔlɔda nyuma -wa ka dɛ mɪa -mɔwɔlɔda -yla. -Wa kaa pɔn, 'n wa'a zɔa dɪ nɪ, -lu yabhlogbɔɔ 'nɪ -mɔwɔlɔda -mɪ wa -yla, -we ka gbu -wa, wa 'ylimnee -yɔ wa 'wlukɔɔn ka pɔn. ¹⁶ Wa -ka ladɪ, wa nɛɛ nu, wa -yi -Lagɔ, 'n wa lenugbu -nanɔ palɪa -Lagɔ -blɔgɔ. Zen wa kaa, yukwliyɔsulɔnya -yɔ -wa 'nɪa -lu -zɔnɔ yabhlogbɔɔɔ lenve mneni, 'ma wa -mɪa.

^a1.6 Tɔlɔa nɛɛ: ɔ 'yua -mɪ 'yua -zɔnɔ nya.

Gbuslolue tuklu

2 ¹Nu, -mi, -we -yɔ -slolue tuklu 'sɔ mia -bhlo, -in -slolu we. ²-In gba nyuma kpasɪ -yla nu, wa -mi 'cɛ. Wa -mi 'nuŋwezu sa, wa yibheli wa 'dɛ, 'in wa -mi gege wa dlizuzve klaa, zekalie klaa, we -yɔ wa dlitie 'wɔ.

³'Sa -bhlokpade, gba 'ɲwnɪ kpasɪ -yla nu, wa tɪlɪ wa 'dɛ -Lago. Wa 'na -zɛlɪ nyumaa 'ɲnɪ -nyumɔnya -yɔ nuɔ galɪ -nɪ. Wa -mi 'ɲwnɪ 'dɪzunya -zɔnu nya.

⁴We -ka 'sa -mi, 'in wa slolua 'ɲwnɪ -dɔgbu -maa 'lowlia -yɔ -maa 'yuaa zekalie. ⁵'In wa slolua -maa -maaa 'dɛɛ yibhelie -yɔ -maaa 'lowlii 'debhlo -yla -mumie, we -yɔ -glɪgbɔkanɲwnɪ -zɔnu -wa zua wa 'lowlia 'nuŋwe. Nu, -muɔ yi 'wɪɔ nu, nyime yabhlo gba gbɔ 'nyuu -Lagɔwelu daa.

⁶'Sa -bhlokpade, gba nyimesia -yla nu, wa yibheli wa 'dɛ. ⁷-Mi, -na 'dɛ, -in -mi sɔ weee lu ladɪɪe -zɔnuɔ 'ylɪslolunɔ nya. -In -ka -sloluda -mi, -in nu we lɛ sazɔnu sa, -in 'na kpɔkplalɪ -nɪ. ⁸Nu, -in gba wɛlɪ tuklu -we zɔ wa 'nia mneni wa 'ka 'ɲwuŋwe. We -ka 'sa -mi nɪ, 'in -na kpɛlɪkpɛlɪnya zɛa zɔɔ numa, gbɔ 'nyuu yabhlogbɔɔ -we wa 'kaa gba -amɪaa daa, we 'nɪ -mu 'gbɔ.

⁹We mi nu, galɪ pɪlɪ wa -cian zɔla gbɔ weee 'wɔ, 'in wa -tu -maa dumagbu lɛnuda. Wa 'na kpɛlɪ -maa 'ɲwe -yɔ -nɪ, ¹⁰'in wa 'na ylɪlɪ -maa -lu yabhlogbɔɔ -nɪ. Nu, -we wa 'kaa lɛnu, mu -wa nu, wa -slolu 'ylɪ weee nya nu, wa mi galɪ -zɔnu nya wa -cian -yla. We -ka 'sa -mi nɪ, gbuslolue -we gbaa -amɪaa Gbuswusanyɔ -Lagɔɔ gbɔ, 'in wa nyɛa we 'ɲnɪ sɔ weee lu.

¹¹Nu, -Lago ka ɔ 'nanɪdlɪ zɪlɪ 'klɪ wleli. Mu 'wɔ nyuma weee gbuswubhɔbhɔe bhɔa. ¹²'In nɔnɔbhɔ -we -yɔ -Lago 'sɔ'ɔ gbaa -yɔ dɔdɔgbɔ -nyumaa dlɪwɔnɪnɪlɪ, sa -a 'kaa we 'bɪbhɔ, mu slolua we -aɪn. 'In -amɪaa nɔnɔbhɔ 'ka -mi 'cɛ dɔdɔ nɪ -gbɔ, we 'ka -mi tuklu -Lago 'nuŋwezu sa. ¹³Nu, 'muna -ylɪ -we -a dɪa dɪlɪ 'wɔ, 'sa -a 'kaa we wɔ. -Zezu Klistɪ ɔ -wa -amɪaa -Lago 'kadɔ, we -yɔ -amɪaa Gbuswusanyɔ, we zɪlɪ ɔ 'ɲnumɪe 'kaa bhlewɪɔ. ¹⁴Ɔɔ -Zezu ka ɔ 'dɛ wla -amɪaa 'gbɔ, ɔ 'ka -aɪn 'wɔzɪtɪ gbɔnyuu weee kwɛɛ, 'in ɔ 'ka -aɪn -mɔwɪlɪ -a 'ka nyuma -wa mia ɔ 'debhlogbɔɔɔ -nu nya -zɛ, 'in -a 'ka -gɔladoluda -mi -lu -zɔnu lɛnuda.

¹⁵ Nu, -we -in 'kaa -slolu 'tite nya, -zugba -na pa -na yukwlipulunya 'kuayli, we -yo -na subha wa lenugbu 'nyii wa 'klu, mu mia de. Nyume yabhlogboɔ 'na tili -mi 'yli la -ni.

-Lagonyumee nɔnɔbhu

3 ¹ Nu, ligbe -Lagonyuma nu, wa puli nyumaa 'yugalunya -yo 'gbee -cian zola. Wa zu -maa 'nɔŋwe, 'in wa -mi -kli wa 'ka lubho -zɔnu weee nu. ² Wa 'na gbali welt 'nyuu nyume yabhlogboɔɔ daa -ni. Wa -mi -dlɔɔ, wa -ka dli -zɔnu, 'bhie wa -yo nyuma weee -mi nnada 'yli weee nya. ³ -We ka gbu -wa, bha, -amia mi 'ya 'sa titinanya -yo gbuɔ 'nɔŋwesanya nya, -a ka mɔɔ. Dliwɔnyinili -yo dɔdɔnanɔlii 'yli -bhlo -bhloo galti -a -mia -benyi. Nɔkple 'ylinyuno -yo -luu 'tu 'wu -a mia -benyi, 'in -a mia bha 'wɔnyɛ sa, 'in -a -yo -amiaa -lima nyinyɛnta 'wu. ⁴ Nu, da -amiaa Gbuwɔsanyɔ -Lagɔ -slolua ɔ 'nanti dli -yo ɔ nyumaa zekalidli nyuma 'klu, ⁵ ɔ ka -aun gbu 'wusa. We 'ni nu, libho -zɔnu -a nuɔ gbu, nu, nyazi ɔ 'yulia -aun gbu -wa. ɔ ka -aun gbu 'wusa, 'in ɔ yia Zuzu 'Pɔpaa 'tite nya -amiaa 'lulolu gwalti -a 'ka 'yliyɔgagie lolu 'yi, -amiaa -yɔwɔbe nya. ⁶ ɔ Zuzu 'Pɔpa -Lagɔ yia -aun -guslua sa duun, -amiaa Gbuwɔsanyɔ -Zezu Klisu gbegbein. ⁷ 'In, ɔ 'nanti dli nya -a 'ka nyuma tiklu nya -mi -Lagɔ 'yu, 'in 'yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, -we -a mia dli 'wɔdida, a 'ka we 'yi. ⁸ Nu, welt ni mi dliguzɔ sa. In 'yibha nu, -in gba wee gbunya mia da -zakpa duun, 'in -wa zɔa -Lagɔ dli -gu, wa 'ka libho -zɔnuɔ nɔnɔbe 'yliyɔzɔ 'nanɔɔ, 'in wa 'ka wa 'de we tli. -We nanta 'yli, 'in -we kaa 'nɔŋwe nyumaa 'yiliya 'wu, mu mia de.

⁹ Nu, gbukpɔvɔgbu -gu kpɛlie klaa, -we weee -wa dukpasu 'ɔnu 'sebhe klaa, we -yo -zle -yo *Moizu tite -gu kpɛlie, -in bhliɔ we -yɔla. We bhebhe, 'in we 'ni 'ji -ka. ¹⁰ -ɔ sisalta nyuma -yo, -in 'pali ɔ zli -zakpa -bhlo, -zakpa 'sɔ, 'bhie, -in 'ka ɔ -na 'de -yɔjlati. ¹¹ We -ka 'sa -mi ni, -in -yi we 'ji nu, 'sasukpa -nyume ka 'yoo -zɔnu -gɔlabhɔɔ, ɔ gbunya slolua nu, ɔ mi 'yoo 'nyuu -gu.

'Wobhlolu -yibhali -gbunya

¹² Nu, Altemasi -yo Tisiki 'so nyidi, nyoo in -ka -mi 'wutie, -in 'yi 'kli -in 'ka 'mi 'yia mni Nikopolisi, in ka dli -sa in 'ka -meme nyotloyibhla 'paa 'gbu.

¹³ 'In, titee yilonyo 'kadu Zenasi -yo Apoloso 'so -ka 'lakpa 'wu mnuda -mi, -in 'yi 'kli -in 'ka wa -yobe. Sa -in 'kaa nu, 'in wa -yogbu weee 'ka gba, -in nu 'sa.

¹⁴ Cun, we mi nu, -amtaa -Lagonyuma 'kpa libho -zonnu nonue, wa tli wa 'de we, 'in wa 'ka nyumaa -yobebie kweyomneni. Nu, wa 'na -dli la bhe -ni.

¹⁵ Nu, nyuma weee -wa -yo 'mi 'so mia -seli, wa nee wa -sa -mi fu. Nyuma -wa -kalia -amtaa ze dlizube 'wu, -in -sa wa fu -ain -yla.

-Lago nywa a 'de weee 'nyu la.

'Sɛbhe Pɔlv 'paa Filemɔ yoo

'Sɛbhe *Pɔlv 'paa ɔ 'tale Filemɔ yoo, mu -wa. Filemɔ ka gaylo yabhlo -ɔ wa laa Onezimu. Ɔ Onezimu ka -flii -bho ɔ -kanyɔ kwɛɛ. Ɔ -yɔ Pɔlv gbelia 'wu -kaslv 'wu, 'in ɔ yia -Lagɔgbu -yɔŋwnu. 'Sɛbhe ni 'wu, -we Pɔlv yibhalia Filemɔ, mu -wa nu, ɔ ŋwnu ɔ gayloo 'wɔbhhu gbu -yɔ, 'in ɔ kpa -mɔɔ -Lagɔbheli 'bhisa. Nu, ɔ 'na kpali ɔ gaylo -ɔ -bhoa ɔ kwɛɛ -flii 'bhisa -ni.

Fusaweli

1 ¹ Filemɔ, -na fuu! -Ami *Pɔlv, -ami mta -Zezu *Klisu 'gbu -kaslv 'wu ni, in -yɔ -amɔaa bheli Timotee sɔ paa da -mi 'sɛbhe yoo. ² -Mi, -amɔaa jijli -tale Filemɔ, -mi -yɔ -aun 'sɔ nva -Lagɔlubho dabudu ni, -in -yɔ -amɔaa bhɔlv Afia klaa, -Lagɔɔ tugunyɔ Alisipu klaa, we -yɔ *leglizi -we gbelia 'wlu -na -buduŋwɛɛ, in -sa aun fu. ³ Nu, -amɔaa Dide -Lagɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisu ŋwana aun 'nyu la, 'in wa 'nye aun 'wɔtɔtɔve -dlɔɔ.

Pɔlv paa -Lagɔ fuo Filemɔ 'gbu

⁴ Filemɔ, na jijli -tale, 'kɔmɔv in -ka -Lagɔ bhuhhoeda -mi ni, 'in na paa -mi dli -gu, -Lagɔ na paa fuo -na 'gbu. ⁵ Nu, sa -in zva dli Nyumaa -Kanyɔ -Zezu Klisu 'wu ni, 'in -in -kalia -Lagɔnyuma weɛ zɛ, in ka we 'nu. ⁶ Nu, -Lagɔ na bhuhhoea -na 'gbu, dliɔzɔve -bhlo -a kaa, we -slolu zɔzɔnu weɛ lɛnve tenyi tenyii -in 'ka Klisu lubho nu. ⁷ Na bheli -zɔnu, sa -in -kalia -Lagɔ -yɔ ɔ nyumaa zɛ, mu -laa 'mi 'muna 'wu, 'in mu 'paa 'mi 'kuayli. -We ka gbu -wa, -in ka -Lagɔnyumaa dli -belv -yɔpali.

Pɔlv bhuhhoea Filemɔ Onezimuv 'gbu

⁸ Nu, -we -in 'kaa lenv, we se mi 'mi -yla, in 'ka -mi -yla we gba Klisu 'wv.
⁹ -Ami Pɔlv, ɔ -wa nyɔɔa, 'bhie, ɔ mia -kaslv 'wv -Zezu Klisu 'gbu, in nɛɛ -mi -ylae: -a kɪkɪlɪ zɛ, we 'gbu na bhuhhoea -mi. ¹⁰ -In -talɪ, da in mia -seli -kaslv 'wv, Onezimuv ka na 'yu -zɛ -Zezu Klisu 'wv, ɔ 'gbu na bhuhhoea -mi. ¹¹ Cun, -benyi, ɔ 'ni nyume 'wv -ka -mi 'yiliya 'wv, nu, -slɛɛn mia da, ɔ mi nyume nya -a 'dɛ 'sɔɔ -nv nya.^a

¹² -ɔ na bhitia da lv -na -gbɛ, na 'dɛɛ dibhe -wa. ¹³ Da in mia da -kaslv 'wv, -Lagɔgbv gbagbuee 'gbu, in 'yɪbha yaa, in 'ka ɔ na 'dɛ kwesi ti, ɔ 'ka 'mi 'wusa -na 'bɪgv. ¹⁴ Nu, -we ka gbu -wa, in 'ni 'yɪbha, in 'ka -lu yabhlogbɔɔ lenv, -zugba in 'ni -na ŋwɛɛ welt 'nv. In 'na 'ka gba nu, -in nv 'mi -yla zɔzɔnv lɛ -gla nya, nu, we -zɛ -na 'dɛɛ dlu da gbu.

¹⁵ Na dli nɛɛ nu, -we ka 'gbu ɔ yia -mi -yɔ 'bhu bhla -sele nya ni, ɔ 'ka -mi kwesi -tv 'yɪt weee nyaa gbu -wa. ¹⁶ Nu, ɔ 'ni 'maslɛɛn gaylo -kpva nya -mi, ɔ -zi -slɛɛn gaylo 'wv. ɔ mi na yɪɛ nya -Zezu 'wv, 'in ɔ mnɛni ɔ 'ka -na yɪɛ nya -mi, we 'ka na -nv 'wuzi. Filemɔ, ɔ mi -na gaylo nya, 'in ɔ mi 'yaa -na -Lagɔbheli -zɔnv nya.

¹⁷ -In -ka 'mi 'wobhu -na nɔnɔnyɔ nya ni, in -ka yaa -na -gbɛ yi, sa -in 'kaa 'mi kpa, -in kpa 'sa ɔ. ¹⁸ ɔ -ka -mi -yla gbunyuu lenv, -na kpagbv -ka ɔ 'wlu -mi, nu, -in zɔ 'mi we 'wlu. ¹⁹ -Ami Pɔlv, na 'dɛɛ sɔ nya na cɛlta da we: -ami yia wee kpagbv -saa. 'In in 'na 'ka -mi ligbe nu, na kpagbv mi -mi 'wlu. -Na 'yɪlɔɔgagie -we mia -Lagɔ 'wv, mv -wa na kpagbv -mi 'wlu, we 'ni mvv?
²⁰ Cun, na bheli, -we na gbaa -in nv lɛ ni, -in nv we lɛ -amɪaa -Kanyɔɔ 'ŋni nya. -In 'palɪ na dli belv -yɔ Klisu 'gbu.

²¹ In mia 'sɛbhe ni celida, -zugba na dli 'tɛ -mi -gv 'wv. Nu, -we na yɪbhali -mi, in -yi we 'ji, lɛ -na yia we nua, we 'ka -mvv 'wv -zi. ²² -Mvv 'bɪgv, -in mnazi -buduu 'yu yabhlo zɔ la 'mi -yla. -Lagɔ a mia bhuhhoeda na 'gbu, in di we dli 'wv nu, -yɔ -Lagɔ yia we ŋwnua, 'in in 'ka aun 'yia mni.

^a11 Onezimuv ji -wa glɛkɪwɛlt 'wv: «ɔ mi nyume nya!»

'Wɔbhlolu -fɔsawɛɩ

²³ Epafɩasi, ɔ -yɔ 'mɩ mɩa -kasɩ 'wɔ -Zezu Klisu 'gbɩ nɩ, ɔ nɛɛ, ɔ -sa -mɩ fɩ.

²⁴ -Wa na -yɔ wa nɩa -Lagɔɔ lubho: Malɩkɩ klaa, Alistakɩ klaa, Demasi klaa,
we -yɔ Luki 'sɔ, wa nɛɛ, wa -sa -mɩ fɩ.

²⁵ Nu, Nyɩmaa -Kanyɔ -Zezu Klisi ŋwana aun 'nyu la.

'Sɛbhɛ wa 'paa Eblenya yoo

-Lagɔnyuma wa mia 'kɔlyɛ 'wɔpɔlɔda, wa 'ka wa 'kuayli 'paa 'gbu wa yia 'sɛbhɛ ni celi. Wee 'sɛbhɛ slolua we -aun nu, *Klɛsɛ ka -amɔaa 'gbu tɔ. We 'dɛɛ 'gbu, -a 'nɛ 'maslɛn mneni -a 'ka 'slaka -putu -sa -Lagɔ -yla. Mu gba 'yaa -aun -yla *'wɔsuslɔlue swaa 'sɛbhɛɛ nukpla -nyuma -wa zua -Lagɔ dɔ -gu bhabhaa -guɔgbu.

-Zezuu gbɛgbɛɛn -Lagɔ gbɔta -slɛn -aun -yla

1 ¹ Bha mia, -amɔaa dukpasɛ -yla -Lagɔ gbaa ɔ gbɔɔ -falɔpanyaa gbɛgbɛɛn. ɔ ka wa -yla gbɔ gba -zakpa duun, we -yɔ sɔɔ 'yɛ -bhlo -bhlo lu. ² -Slɛn, -lu weee bhɔa bhla, ɔ 'Yuu gbɛgbɛɛn ɔ gbɔta aun -yla. ɔ 'Yu gbɛgbɛɛn ɔ -laa dɔdɔ la, 'nɛ ɔ nɛɛ nu, mɔ yia -lu weee 'yia. ³ Sa -Lagɔ mia, ɔ ka we -aun -slɔlu, 'nɛ ɔmɔ mi 'ya 'sa. ɔ wɛlu 'tɛtɛ nya ɔ kaa dɔdɔ. ɔ ka nyumaa gbɔnyuu -bhasa, 'nɛ ɔ -dɛtɛ 'tɛtɛ -ka -Lagɔɔ lilisɔlu la.

-Lagɔɔ 'Yu 'yɛ ɔ -zi 'anzɔnya

⁴ Nu, ɔ Yu mia, 'kadu -we -Lagɔ -zɛlta ɔ, sa we -zia 'anzɔnyaa -nu 'wɔ, 'sa -bhlokpɛɛ 'ɲɛ -we ɔ 'yɛ ɔ kwɛɛ -mɔɔ -zia 'anzɔnyaa 'ɲɛ 'wɔ.

⁵ 'Lee, -Lagɔ ka -slɔ 'anzɔ yabhlo -yla gbaɛ:

«-ln mi na 'Yu nya, nu -zɛɛn,

un ka -na Dide -zɛɛ?»

Yaayu:

«ɔ Dide na yia -zɛa, 'nɛ ɔmɔ 'ka na 'Yu -zɛɛ?»

⁶ Da -Lagɔ tiea ɔ 'Yu tɛnɔ dɔdɔ -gu, ɔ nɛɛ:

«-Lagɔɔ 'anzɔ weee -gbli 'wlu la ɔ 'yu.»

⁷ Nu, -we -Lagɔ gbaa 'anzunyaa da, mu nɪ:

«-Pɪpe 'bhisa 'anzunya yia na lubho nva,
-kosuu mɔ 'bhisa we yia we nva.»

⁸ 'In -Lagɔ nɛɛ ɔ 'Yu -yla:

«-Mɪ -Lagɔ, -mɪ yia nyuma 'wlulapɪla
'ylɪ weee -nɔ nya.

Sa -na pɪla nyuma 'wlu la we tklu.

⁹ -We mɪa tklu, 'mu -in 'yɪbhaa.

Gbɔnyuu mɪa, 'wɔ -na nyɛa we,
we 'dɛɛ 'gbu, -Lagɔ, -na -Lagɔ,
ɔ yia -bha -mɪ -sa ɔ -nɔ nya.

'In, ɔ yia -mɪ 'mɔna yeli -na 'bɪ -zɔnɔvɔ 'nyɛnyɛ nya,
we 'ka -na nɔnɔnyaa -nɔ 'wɔzi.»

¹⁰ -Lagɔ nɛɛ 'yɛɛ:

«Nyumaa -Kanyɔ, -lu weee gwedɪda,
-mɪ mɪa,
-mɪ -laa dɔdɔ la,
'in -in yia yalɪ lɛnɔ -na sɔ nya.

¹¹ We 'dɛ weee mɪa,

'pɪa we yia.

'In, -mɪ mɪa,

-in mɪ -bha 'ylɪ weee nya.

-Bana 'bhisa we 'dɛ weee yia gɔa,

¹² 'naa 'bhisa -na yia we glɪa.

Gbuzɔnɔvɔ -wa,

'naa 'bhisa -na yia we 'bhɪa.

'In -mɪ, -ɪ 'in 'bhɪa,

-na 'yliyɔgagie 'nɪ bhloluda -ka.»

¹³ -Lagɔ 'nɪ -slɔ 'anzɪ yabhlo -yla gbae:

«Yi na lilisɔlv ladɪɪa,

'ɪn ɪn 'ka -na tɔnyuma -na bhv zɔ lapali.»

¹⁴ 'Anzɪnya mɪa, zuzunya -we nva -Lagɔ lubho, 'mu we 'dɛ weee -mɪa. We 'nɪ muv? Nu, 'mu -Lagɔ tiea nyuma -wa ɔ 'kaa gbv 'wusa, we 'ka wa kwali.

Gbuwɔsaste 'kadu

2 ¹ We 'dɛɛ 'gbv, wɛɪ -we -a 'nva, -a zɔ we 'yliyɔ 'nanvɔ, we 'nɪ -muv, 'ɪn -a bhɔlvɔ 'yoo -zɔnv -gɔla. ² Wɛɪ -we -Lagɔ zva 'anzɪnya ŋwɛɛ, nyuma ka we 'jɪyɪbheli nu, we mɪ gbvzɔnv nya. Tɔlvɔ 'nɪ we -bha zɔ, tɔlvɔ 'nɪ we 'nɔŋwɛ zɔ, 'ɪn -Lagɔ yia wa -kaslv 'wɔpa wa lɛnvgbv 'gbv.

³ We -ka 'sa -mɪ, 'bhie, -amɪa -ka -Lagɔ 'sasvka gbvɔwɔsaste 'kadu yɔlvkpali nɪ, 'lee, sa -a 'na 'ka -kaslvnyuma nya -mɪa? Wee gbvɔwɔsaste mɪa, Nyumaa -Kanyɔ gbaa we gbv tɪa. -Muv 'bɪgv, -wa 'nva wee gbv wa yia we -gv nɔ, 'ɪn wa yia -aɪn -slɔlv nu, we mɪ gbvzɔnv nya.

⁴ -Lagɔ 'dɛ ka 'ya wee gbv gwɛlvpa. Gbv 'kadɪ -yɔ gwɛdɪgbv 'yɪ -bhlo -bhlo nya ɔ 'pali we gwɛlv, we -yɔ ɔ Zuzu 'Pɔpa 'tɪtɛ 'yɪ -bhlo -bhlo -we ɔ dlɪɪa ɔ dɔmagbv nya, we nya.

⁵ Nu, dɔdv -we mɪa yida, we gbv -a gbaa. -Lagɔ 'nɪ 'anzɪnya 'tɪtɛ 'nyɛ we -gv. ⁶ -Lagɔwɛlv beta yabhlo nɛɛ:

«-Lagɔ, nyɔv nyumɛ -mɪ,

'ɪn -na pɔpali ɔ -gv dɪ laa?

'ɪn nyɔv nyumɛ 'yɪ -mɪ,

'ɪn -na mnazi ɔ -yɔgbvɔ?

⁷ -ɪn ka ɔ 'anzɪnya zɔ -gali bhla -sɛɛɛ -nv nya.

-ɪn ka ɔ 'ŋnɪ -mnɪnɪ, -ɪn ka -bha ɔ -zɔ,

⁸ 'ɪn -ɪn yia ɔ 'tɪtɛ 'nyɛ -lu weee -gv.»

-Lagɔ ka nyumɛ 'tɪtɛ 'nyɛ -lu weee -gv, -muv ji -wa nu, ɔ pɪɪ -lu weee 'wlv la,

'in -zeen yli nya, -a yi we -yo nu, nyume 'ni -slo 'tite -ka -lu weee -gu. ⁹-We -a yia -yo mu nu: nu, -Zezu ka 'anzinya zo -gali bhla -selee -nu nya, 'in -Lagoo 'nani nya o 'ka tli nyuma weee 'gbu. Nu, o ka tlitlee siaste hwe 'yu 'gbu, -a yia -sleen o -yo, -zugba o 'hni mni, 'in wa zu -bha o.

¹⁰-O -laa dudu la, -Lago -wa, 'in mo kaa we 'de weee la. We 'dee 'gbu, we menu nu, o gbali -Zezuu tklumumie -mo siaste 'wu, -mo 'ka 'yuaa -zlo o 'hnumnie 'wukwa. Nu, mo saa wa gbu 'wu.

¹¹Nu, -Zezu -o wlvba -mo nyuma -yo -wa o wlvba -mo, wa 'de weee ka Dide -bhlo. We 'dee 'gbu -Zezu -ka wa la bhelia ni, we'e 'bhalu o zu. ¹²-Zezu nee -sleen -Lago -yla:

«-Na -gugbu na yia na bhelia -yla gbaa.

-Mo nyumaa -zlo nyidi,

-na 'hni na yia bhla.»

¹³O nee 'yae:

«-Ami mia, -Lago -gu na yia na dlu zua.»

We 'bigu:

«-Ami mi -bha, in -yo 'yua,

-wa -Lago 'nyea 'mi yoo.»

¹⁴Waa yua mia, yice -yo 'pion wa gbolva 'wu. We 'dee 'gbu -Zezuu 'debhie -gbolu yia nyume -ze wa 'bhisa, 'in o yia tli o 'ka *'Kuzu, -we kaa tlitlee 'tite kwee, lu. ¹⁵Nu, nyuma 'wlu gali, wa mi tlitlie soda dudu -guv 'gbu. -Zezuu tlitlie ka wa gaylo 'wusa. ¹⁶We -sleen 'vayi nu, we 'ni 'anzinya o yi 'wusaa, nu, *Ablaamu 'yua o yia 'wusaa. ¹⁷-We mia dee 'gbu, o 'ka yaa o bhelia nya 'wowlu so weee lu, 'in *-Lagobubonyaa -kanyo 'kadu kaa nyazidli, -o nua -Lagolubho 'nanu, o 'ka we -ze wa -yla. 'Sa o nua, 'in -Lago tia nyumaa gbonyuu 'wu. ¹⁸Nu, -Zezuu 'de ka sia bhabha, 'in 'Kuzu yia o layla. We 'dee 'gbu, -wa 'Kuzu -ka laylaa yi, o mneni o 'ka wa 'wusa.

-Zezu 'yli ɔ -zi *Moizi

3 ¹ Na -Lagɔbhelia, amia weee -wa -Lagɔ laa, a yla ɔɔ -Zezu. 'Mɔ ɔ tiea, -amiaa dɩzɔgbu -we -a gbaa, -mɔɔ 'ka we -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadu -ze. ² Sa *Moizi nu bhaa -Lagɔɔ lubho 'nanuu -mɔ -Lagɔɔ -budu ɔɔ, 'sa -Zezu nua ɔnuu lubho -we -Lagɔ 'nyea ɔ. ³ Nu, -ɔ 'subhaa -budu, 'mɔ wa zua -bha we 'ka -buduu 'debbie -zi. 'Sa -bhlokpade, -Zezu mɩ -bhazusa ɔ 'ka Moizi -zi. ⁴ -Budu, -we -ka -mɩ, we ka wenuu 'subhanyɔ. 'In -ɔ 'subhaa -lu weee, -Lagɔ -wa. ⁵ Bha mia, Moizi -wa lubhononyɔ -ɔɔnu -mɔ -Lagɔɔ -buduu -kpabhie ɔɔ. -We -Lagɔ 'kaa gba, 'mɩ ɔ gbaa. ⁶ -Slɛn, Klisti -wa 'Yu -ɔ -wa wee -Lagɔɔ -buduu -kanyɔ. Wee -budu mia, -amia -wa, -zugba we -ka nu, -a 'tɛ dɩ, 'in -we -a dia dɩ 'wu we'e 'bhalɩ -aɩn zɩ.

-Lagɔnyumaa nyapelida

⁷ Nu, Zuzu 'Pɔpa nɛɛ:

«A -ka -zɛɛn -Lagɔɔ gbagbawɛɩ 'nu,

⁸ a 'na 'tɛmanɩ amiaa dɩ la -nɩ,
nɛɛ da a -sɔɩva zɩmɛ -Lagɔ -yɔ 'wu da bɛblɛɛ,
'in a yia ɔ layla, we 'bhisa -nɩ.

⁹ -Mɔ wee da bɛblɛɛ,
-we in nua ɛ -zɩ glɩ 'sɔ ɔɔ,
amiaa dɩkpasi ka we -yɔyɩ.

We mɩ 'sa 'bhie, wa yia 'mɩ layla.

¹⁰ We 'dɛɛ 'gbu in yia wa -yɔ 'cɛpali.

'In in nɛɛ na 'dɛ -ylɛɛ:

«Waa nyuma mia de,
'kɔmɩu wa mɩɔa wa 'wlukuun lapɔpaliɛ nya,
wa'a ŋwɩnu na gbagbawɛɩ 'wu.»

¹¹ In 'paa 'cɛ, 'in in yia bi:

«In nɛɛ nu, nyapelida in mnaziɩ la wa -yla,

wa 'na 'ka -bha pla.» »

¹² Bheliaun, a nu 'nanuu, -muv yi 'wlv nu, ain glaa nyume yabhlogbɔɔ ple 'nyuu -yɔ ɔ -Lago dɩgɩsasatee 'gbu ɔ 'bhu 'yliyɔga -Lago 'bu. ¹³ A 'pupalɩ 'kvayli 'ylɩ weee nya, wee 'ylɩnya -we *-Lagɔsebhe laa «-zɛɛn», we nya, gbonyuu yi ain glaa nyume yabhlogbɔɔ -dawli 'wɔnu, 'in ɔ yi -Lago -yla yukwli sumanu. ¹⁴ -A -ka Klisi dli -gu zuda -tu we 'ka we gweduda 'bhu we 'ka we bhloluda nyini, -zugba -a mi Klisi nɔnɔnya nya.

¹⁵ A ligbe nu, -Lagɔwelt nɛɛ:

«A -ka -zɛɛn -Lagɔɔ gbagbaweli 'nu,
a 'na 'tɛmanɩ dli la -ni,
da a sɔlva ɔ -yɔ 'wu, we 'bhisa -ni.»

¹⁶ Lee, nyɔɔ -nyuma 'nu -Lagɔɔ gbagbaweli, 'in wa yi ɔ -yɔwɔsɔlva? -Wa weee Moizi -saa gayloflii Eziputu -dudu -gu, ma -wa. ¹⁷ Lee, nyɔɔ -yɔ -Lago palt 'cɛ -zu glu 'sɔ zɔa? -Wa weee nua gbonyuu le, 'in wa yia da bebleɛ tɩli, ma -wa. ¹⁸ -Lago bia, ɔ nɛɛ: «Nyapelɩda un mnazia la wa -yla, wa 'na 'ka -bha pla.» 'Lee, -mama ɔ sa 'ɣnia? -Wa 'nia ɔ 'nuɣwe zu, ma -wa. ¹⁹ -A ka we 'jiyibheli nu, wa 'ni -Lago dli -gu zu, we 'gbu wa 'nia wee nyapelɩdaa plapɩe mneni.

4 ¹ -Lago ka welt wla nu, nyapelɩda ɔ mnazia la, -mɔ -a yia plaa. Nu, a nu 'nanuu -muv yi 'wlv nu, ain glaa nyume yabhlogbɔɔ bhli -bha -plapɩe. ² Wa ka -ain -yla -Lagɔgbu gba, -amɩaa dukpasɩ 'bhisa. Nu, wa 'nua we, we bhe wa -gbɛ, -we ka gbu -wa, wa 'ni wee welt 'wɔɣwnu dɩzuzue nya. ³ -Mumu -ka -amɩa, -amɩa -wa zua -Lago dli -gu ni, nyapelɩda -we ɔ mnazia la, -mɔ -a plaa. -Lago nɛɛ we daɛ:

«Da un mɩa 'cɛ 'pada,
-bha un bia nu,
nyapelɩda un mnazia la wa -yla,
wa 'na 'ka -mɔ pla.»

'Sa ɔ gbaa, 'in -zugba ɔnuv lubho ka -nanu dudu lalalte -gu 'wlvbhalti. ⁴ Nu,

-mɔ -Lagɔwɛlt 'wɔ, 'yɪl gbesɔnɔv -gugbu we gbaa: «-Lagɔ nva lubho weee, wee 'yɪl gbesɔɔ zɪ ɔ nyapɛa.» ⁵ Wee gbu -bhlokpade -Lagɔ gbaa:

«Nu, nyapelɪda un mnazia la wa -yla,
wa 'na 'ka -mɔ pla.»

⁶ -Wa 'nva tiada -Lagɔgbu, wa 'nɪ we -yɔŋwnu, we 'dɛɛ 'gbu, nyapelɪda -Lagɔ mnazia la, wa 'nɪ -mɔ pla. Nu, tɔlva mneni wa 'ka -mɔ pla. ⁷ We 'dɛɛ 'gbu -Lagɔ yia 'yɪl yabhlo -bhasa. Wee 'yɪl ɔ laa «-zɛɛn.» Wee 'yɪl mɪa, ɔ ka bha -mɔ 'yugbeɪn *Izlaelɪnyumaa 'wlulapɪlɪnyɔ *-Davidɪ 'wɔplɪlɪ, 'un ɔ yia we -gugbu gba. -A ka bha we -yɔyɪ, ɔ nɛɛ ɔ wɛlt 'wɔ nu:

«A -ka -zɛɛn -Lagɔɔ gbagbawɛlt 'nɔ,
a 'na 'tɛmanɪ amɪaa dɪlɪ la -nɪ.»

⁸ Nyapelɪda, -we ka -gugbu -Lagɔ gbaa, we -ka yaa nu, *-Zozue ka nyɪma we 'wukwa, -Lagɔ 'na 'ka yaa -mɔ 'yugbeɪn 'yɪl -putuu -gugbu gba. ⁹ -Mɔv jɪ -wa nu, -Lagɔnyumaa nyapelɪda mɪ -bha, 'yɪl gbesɔnɔ -we nya -Lagɔ nyapɛa, we -yɔ we 'wɔwɔlɔ. ¹⁰ -Lagɔ nva lubho, 'un ɔ yia nyapɛ. 'Sa -bhlokpade, nyapelɪda -we -Lagɔ mnazia la, -ɔ -ka -bha pla, nyapɛa -mɔɔ yɪ 'yaa. ¹¹ We 'dɛɛ 'gbu, -a fa -mɔ 'kva la, 'un -a 'ka wee nyapelɪda pla. -A 'yɪ 'kɪlɪ, -mɔv yɪ 'wɔlɔ nu, -aun glaa nyɪme yabhlogbɔɔ bhɪlɪ ɔ 'nɪ -Lagɔ 'nɔŋwe zɔv 'gbu, Izlaelɪnyuma 'bhisa.

¹² -Lagɔwɛlt -ga 'yɪlɪyɔ, 'un we kaa 'tɪtɛ 'wɔ. We 'nɛ we -zɪ 'yɪlɪsɔ -tɔvugble. Nyɪmɛɛ ku zɔ we plaa, 'un da ɔ zuzu -yɔ ɔ nyapɛlt susɔlɔlɔ 'wɔ, 'un we sisalɪa -bha 'yɪlɪ, 'un we sisalɪ 'yaa 'lalɪɪ 'yɪlɪjɪlɪda -yɔ we bɪv 'yɪlɪ. Nyɪmɛɛ 'wlukɔvɔn lapɔpɪlɪgbu -yɔ ɔ dɪwɔnɪnɪlɪu gbu we bhua 'wɔ. ¹³ -Lu weee -we ɔ -laa la -we 'kaa zɪzɛda -mɪ ɔ 'yɪ, we 'nɪ -mɪ. We 'dɛ weee mɪ ɔ 'yɪ, ɔ 'yɪlɪ yɪ we -yɔ. ɔ -yla -a yia -amɪaa lɛnɔgbu weee gbaa.

-Zezu -wa -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu

¹⁴ -A ka *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu, ɔ 'tɛ la. Mɔ mɪnɪa -Lagɔɔ -gbe. Mɔ -wa -Lagɔɔ 'Yu -Zezu. We 'dɛɛ 'gbu, -we -a zɔv dɪlɪ -gv, -a kpa we la. ¹⁵ -Amɪaa

-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu mia, -a -ka stada -mi, ɔ mneni ɔ -yɔ -a ka sia dabɔdu, 'in ɔ 'ka -amtaa 'wuyɔlve 'wulanu. Nu, 'Kuzu ka ɔ layla sɔ weee lu -aun 'bhisa, 'in ɔ mɔ 'ni gbɔnyuu lenu. ¹⁶ We 'dɛɛ 'gbu, -a -yɔ dlu 'wutelo nyini -Lagɔ 'ɲnumnikpe -yɔla. -Bhedɛ mia, ɔ 'nandli mi -bha. -A -ka -bha nyini, 'in -Lagɔ yilia -aun nyazi, 'in ɔ saa -aun 'wu -amtaa siasia bhla 'nandli nya.

5 ¹ -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu -mɔmɔ -ka -mi, nyuma glaa wa -saa ɔ, 'in ɔ nua -Lagɔlubho nyuma -yla. Mɔ wlaa -li -yɔ 'slaka nyumaa gbɔnyuu 'gbu. ² ɔ -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ dɛ mia, ɔ 'ni 'wute. We 'dɛɛ 'gbu -wa 'nia gbu -yi, -wa mɔa, ɔ mneni ɔ 'ka wa gbɛgbɛun gbu kpa sayibheli. ³ ɔ 'dɛ 'ni 'wutɛɛ 'gbu, we 'ni nu, nyumaa gbɔnyuu -yɔ -slaka -bhlogbɔɔ ɔ 'ka -sa, nu, ɔ 'dɛɛ -yɔ -nu klaa 'ya. ⁴ -ɔ 'kaa ɔ 'dɛɛ 'ylimantie nya ɔ 'dɛ -sa -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ nya, ɔ 'ni -mi. -Lagɔ -bhlogbɔɔ mnenia ɔ 'ka nyime *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ -zeli *-Awlɔɔn 'bhisa.

⁵ 'Sa -bhlokpade, Klisti 'ni ɔ 'dɛ 'ylimanti, ɔ 'ni ɔ 'dɛ la -Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu. -Lagɔ gbaa ɔ -ylae:

«Na 'Yu -in -mia, nu,
-zɛɛn in ka -na Dide -zɛ.»

⁶ -Lagɔ nɛɛ 'ya -Lagɔsbhɛɛ beta -putu 'wue:

«Melukisedeku -bho *-Lagɔbɔbɔnyɔ -in -mia,
'yili weee -nu nya.»

⁷ Da Klisti mia dudu -gu ni, 'in ɔ yia -Lagɔ bhuhhoe. -Mɔ ɔ bhuhhoe weli 'wu, -Lagɔ ɔ -zlata -li, 'wukpikpie -yɔ wie nya. -Lagɔ -ɔ mnenia ɔ 'ka ɔ tilitie gwevlali, 'mɔ ɔ bhuhhoea. 'In ɔ pili -Lagɔ zɔlaa 'gbu, -mɔ yia ɔ yukwli pulu.

⁸ Klisti mia dɛ ni, -Lagɔ Yu -wa. We mi 'sa 'bhie, 'in ɔ yia ɔ siasie 'wu -Lagɔ 'nuɲwezɔvɛ 'kpi. ⁹ ɔ tuklumie gbaa, nyuma weee -wa zua ɔ 'nuɲwe, 'in ɔ yia wa Gbɔwɔsanyɔ -zɛ, 'yili weee -nu nya. ¹⁰ 'In -Lagɔ yia ɔ -bhasa ɔ bɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu nya, Melukisedeku lenugbɔɔ sɔlu.

A li lililu 'tite

¹¹Wee gbu ni -gu, gbu -duun -a yia gbaa. Nu, a'a 'nu gbu 'wula slvi, we 'gbu amiaa gbuu 'ji -yla gbagbie -kalt -yo. ¹²Amiaa 'bi ka -Lagɔgbu -yɔwɔgwɛ. A mneni a 'ka yaa -sleen gbusslolunya -zɛ 'bhie, amia 'ka yaa -muɔ lɛnu, we mi tɛn nu, wa -slolu aɔn -Lagɔwɛlu tianu. Amia 'kaa lililu 'tite li, amia mia nyitinyu 'nyeda. ¹³ɔ tva nyitinyu 'nyeda, 'yuyolu -wa. ɔ 'ni gbuzɔnu -yo gbunyuu -yɔsisalt sa -yi. ¹⁴'In lililu 'tite mia, nyuma kpasu -nu -wa. Gbu weee -we 'wu wa 'pluta, we ka wa 'wlukɔn latɛmani, 'in wa yia gbunyuu -yo gbuzɔnuɔ -yɔsisalte 'kpa.

6 ¹We 'dɛɛ 'gbu, Klisu -gugbuɔ sloluee gwedulida mia, -a 'na -tulɔ -muɔ -bhlogbɔɔ -gu -ni, nu, -a nɔ -sleen nyuma kpasu -sloluweɔ -zɔnu -gu. Wee sloluee gwedulida, mu -wa nu, -a 'bhu gbu -kpɔa 'bi, -a zu -Lagɔ dli -gu.

²Nu, batizee batizee^a gbu klaa, nyumaa sɔ 'wlu lapalte klaa, tɛtɛnya glaa 'wɔsɔsɔe klaa, we -yo -Lagɔɔ nyumaa -yɔgbu 'wubhuzɔ, -a 'na -tulɔ we -gu ni.

³-A bɛ 'yu, nu, -Lagɔ -ka ŋwnu, 'mu -a yia lɛnu.

⁴'Lee, nyuma -wa bhlia, wa mneni wa 'ka luyii? Nu, wa ka -Lagɔɔ san 'yi, wa yia -Lagɔɔ wlawlalu -we bhva yalt ŋweyi, 'in wa yia Zuzu 'Pɔpa yibheli.

⁵Wa ka -Lagɔwɛɔ ŋweyi, 'in wa yia we 'jiyibheli nu, we nanɔ 'yɛ. 'In da -Lagɔ -ka nyuma 'wlulapɔlɔda -mi, 'tite -we 'kaa yi, wa ka we yibheli. ⁶-Muɔ 'biɔ, wa -ka bhli ni, waa nyuma mia, wa 'ni wa dli bhitee 'sɔnu mneni, -we ka gbu -wa, -zakpa 'sɔnu wamɔ kulɔa -Lagɔɔ 'Yu *su -gu la, 'in wa yia nyuma 'yoo 'nyɛ wa 'ka ɔ vɛɔ.

⁷Kpaa dɔdɔ mia ni, 'nyu -ka lva -zakpa duun, 'in we maa we, 'in -wa nua -bha lubho, 'in we wɛla wa -yla kpaa -lu -zɔnu. We -ka 'sa -mi ni, -Lagɔ ŋwnaa we 'nyu la. ⁸'In wee dɔdɔ -ka 'wia -sunya -yo -petu 'nyuu wla ni, -zugba wee dɔdɔ 'ni -lu 'wuku, -Lagɔ yia we mɛ -yɔlatɔ slvi, 'in siea we yia.

⁹Na bhelia -zɔnu, -a -ka 'sa gba, -a mi we -gu nu, 'yoo -zɔnu a bhlia. Wee 'yoo mia, gbɔwusa -yoo -wa. ¹⁰-We 'nia tɛklu -mi, -Lagɔ'ɔ nu we lɛ: -we a nua

^a6.2 Nu, Zuifɔv budobudoe -yo batizee batizee -gugbu we gba 'yaa.

ɛ, we -yɔ sa a -slolua nu, a -kalt ɔ zɛ -Lagɔnyumaa 'wɔsaste nya, 'in a mia we lenvɔda, ɔ 'na 'ka we 'wudlv. ¹¹ -We -a yɪbhaltɔ aun, mu -wa nu, a 'dɛ weee -gu -tv ladoluda, 'in a 'ka we 'wlulapalɪda nyini, 'in -we weee a dia dli 'wv, we 'ka lenv. ¹² We 'dɛɛ 'gbv a 'na 'yamant -ni, nu, a 'tideli nyuma -wa zva -Lagɔ dli -gu, 'in -wa kaa dltie ɔ gbv 'wv. Waa 'sasukpa -nyuma mia, ma yia -Lagɔɔ kwelɔ -we ka wɛlt ɔ wlaa.

-Lagɔ wlaa Ablaamu -yia ɔ wɛlt

¹³ Da -Lagɔ wlaa Ablaamu -yia ɔ wɛlt, ɔ ka ɔ 'dɛɛ 'ɲntɔ nya bi. Nu, -ɔ 'yilia ɔ -zia -Lagɔ, ɔ -kanyɔ 'ntɔ -mi, we 'gbv, ɔ 'dɛɛ 'ɲntɔ nya ɔ bia. ¹⁴ ɔ nɛɛ: «Cun, 'nyu na yia -mi lanwnaa, 'in un 'ka -mi 'yuoyuaa -zlo 'nyɛ.» ¹⁵ Ablaamu nua dli tiee, 'in -we ka wɛlt -Lagɔ wlaa, 'in ɔ yia we 'yɪ.

¹⁶ Nyuma -ka bia yi ntɔ, nyumɛ -ɔ 'yilia -ɔ -zia wa 'wv, -mɔɔ 'ɲntɔ nya wa bia. Wa -ka 'sa nv, -bha wa yia we gbuzɔnv nya. Nu, mu saa -zɛ la.

¹⁷ Sa we mia Ablaamv zɔyɪli -nyumaa -nv nya. Nu, -lu -zɔnv -we ka wɛlt -Lagɔ wlaa ma 'kaa we 'yɪ. -Lagɔ 'yɪbha ɔ 'ka -slolu nu, ɔ'ɔ 'bhvɔ ɔ wɛlt -gu la, we 'dɛɛ 'gbv, ɔ wlaa ɔ wɛlt, 'in ɔ yia bi.

¹⁸ Nu, gbv 'sɔ -we'e 'bhitia, mu -wa ɔ wɛlt -wlawlie -yɔ bibie. -We mia de -gu, -Lagɔ 'ntɔ mneni ɔ 'ka yo 'tvbhv. We 'dɛɛ 'gbv, -amɪa -wa 'yia zizada -Lagɔ zɔ dliwɔdɪdie -we ɔ dia -aun 'yu la we 'kninie nya, we ka -aun 'kɔayli 'pa bhabha.

¹⁹ -We -a dia dli 'wv, mu zva -aun 'yɪlyɔ. -A mɪ we -gu -kli, we 'te la, 'in we plaa -Lagɔɔ -mɔwlvɔda 'tata, -we ka gbv -wa, we gege -buduu gwe 'bhisa.

²⁰ Nu, we 'wv -Zezu plaa tia -aun 'yu ɔ 'ka -aun 'wvsa. ɔ ka Melkisedɛktɪ -bho *-Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadv -zɛ, 'yɪlɔ weee -nv nya.

-Lagɔbubɔnyɔ Melkisedɛktɪ

7 ¹ Nu, ɔ Melkisedɛktɪ mia, mɔ -wa zɪmɛ Salemvgbee 'wlulapɪlɪnyɔ, 'in -Lagɔ -ɔ mia -mɔ yalt 'pɪpɪ, -mɔɔ bubɔnyɔ ɔ -mia. Da Ablaamu mia tv

-yɔ 'bhuda, -zugba ɔ ka nyumaa 'wlulapilunya lu ni, 'in ɔ Melkisedeku yia ɔ yoo mni. Wa gbelia 'wu, 'in ɔ yia Ablaamu 'nyulanɔwɔna. ²'In -mɔɔ yia -we weee -mɔɔ 'yia waa nyumaa 'wlulapilunya kwɛɛ, we kugbuuaa -gu -bhlonu ɔ 'nye. Ɖɔ Melkisedeku 'ɲnu ji -wa nyumaa 'wlulapilunyo tiku. 'In, ɔ mi 'yaa Salemugbee 'wlulapilunyo nya, muɔ ji -wa, -ɔ pɔli nyuma 'wlu la 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ nya. ³Ɖɔ Melkisedeku mia, ɔ dide klaa, ɔ 'nyaa klaa, we -yɔ ɔ dukpasi, -a 'ni wa -yi. Ɖ gwaligbu -yɔ ɔ tɔtɔligbu 'sɔ, wa'a gba -muɔ -gugbu. Ɖ 'wɔ -Lagɔɔ 'Yu, ɔ mi -Lagɔɔbɔɔnyo nya 'yɔl weee -nu nya.

⁴Amiaa 'de yla sa ɔ 'yɔlia, 'in -amiaa dukpasa Ablaamu yia -lu ɔ 'yia tɔ -guda, we kugbuuaa -gu -bhlonu ɔ 'nye. ⁵Nu, -Lagɔɔ tite nɛɛ nu, *Leviii 'yuoyua -wa mia -Lagɔɔbɔɔnyo nya, wa 'yɔbhali -lu weee kugbuuaa -gu -bhlonu Izraelinyuma. Wa 'yɔbhali we wa, -maa 'de yi, Ablaamu 'yuoyua nya -mi wamta 'bhisa. ⁶Melkisedeku 'ni Leviii zuayli -nyume, 'in Ablaamu yia ɔ -luu kugbuuaa -gu -bhlonu 'nye, 'in Ablaamu -ɔ -yɔla -Lagɔ wɔlaa wɛli, ɔmɔ yia -mɔɔ 'nyulanɔwɔna. ⁷-A -yi we 'ji nu, kpasa ɲwɔna 'bisɔyɔ 'nyu la. -Muɔ 'ni kpɛle -gula -ka. ⁸-Lagɔɔbɔɔnyo mia, ma yia nyuma kwɛɛ -luu kugbuuaa -gu -bhlonu. Nu, nyuma -maa -mia, 'in 'yɔl yabhlo nya, tɔla -maa yia. 'In Melkisedeku mia, ɔmɔ ka 'ya wee -luu kugbuuaa -gu -bhlonu 'yɔ, 'in ɔ mi 'yɔliɔgɔgɔda 'yɔl weee -nu nya, 'sa -Lagɔwɛli gbaa. ⁹Leviii zuayli -nyuma yia nyuma kwɛɛ -lu kugbuuaa -gu -bhlonu. 'In wa mneni wa 'ka gba nu, Ablaamu gbegbein Leviii 'debbie ka wee -lu kugbuuaa -gu -bhlonu 'pɛnu. ¹⁰Nu, Ablaamu mi *Leviii dukpasa nya. 'In da ɔ -yɔ Melkisedeku 'kaa 'wugbeli ni, -zugba Levii mi ɔ 'pɔɔn 'wu, wa 'ni -sɔ ɔ gwali.

-Zezu -yɔ Melkisedeku

¹¹Leviii sɔlɔ -Lagɔɔbɔɔ -wa Moizu titee gwe. Nu, Leviii sɔlɔ -Lagɔɔbɔɔ -ka yaa gba ni, wa 'na 'ka yaa -Lagɔɔbɔɔ sɔ -putu ligbe: -we mia Melkisedeku -bho -nu nya, 'in -we 'nɔ -Awɔɔn -bho -nu. We 'ni muɔ? ¹²'In wa -ka -Lagɔɔbɔɔ sɔ 'bhiti ni, we mi nu, wa 'bhiti tite. ¹³⁻¹⁴Nyumaa -Kanyo -ɔ ka -gugbu -Lagɔwɛli gbaa, zua -putu 'yɔl -nyume ɔ -mia. Nyuma weee -yi we 'ji

nu, Zudaa zwayli -nyume -wa. Nu, -Lagobubonyo yabhlogbɔɔ 'ni wee zva ni 'yli 'bhulu. 'In Moizu mia -Lagobubonyaa -gugbu gbada, ɔ 'ni wee zva ni 'yli -nyumaa -gugbu gba.

¹⁵-A yi -sleen we -yo 'nanuu nu, -Lagobubonyo -putu -ka yi ni, -mɔɔ 'wlu Melkisedeku. ¹⁶We 'ni zwayli -tite -gu ɔ -zeta -Lagobubonyo. 'Yliyogagie -we 'nia bhloluda -ka, we 'tite -gu ɔ -zeta we. ¹⁷Gbuzɔnu -wa, -Lagoweli nɛɛ:

«-Mi -wa Melkisedeku -bho -Lagobubonyo
'yli weee -nu nya.»

¹⁸-Sleen mia, tite sva ka 'pli, -we ka gbu -wa, we 'ni 'tite -ka, 'in we bhe. ¹⁹Nu, Moizu tite 'ni mneni we 'ka -lu yabhlogbɔɔ -mɔwɔlu, 'in -muɔ 'ka gba. Nu, dliwodɔdie -we -zia tianu 'wu, -Lago ka we -aun -slolu. We gbegbein -a nynia ɔ -yɔla.

²⁰We bhli -muɔ -gu, -Lago yia bi. Nu, -wa -zea ɔ bubonya tuada, ɔ 'ni -maa 'gbu bi. ²¹Nu, -Zezu ɔ -zeta -Lagobubonyo bibie nya, ɔ nɛɛ ɔ -yɔla:

«Jeditape ka bi,
'in ɔ 'na 'ka ɔ weli -gu luyi:
«-Mi -wa na bubonyo
'yli weee -nu nya.» »

²²We 'dɛɛ 'gbu, -sleen, *'wususlolue -we -Lago -yo -aun nua le -Zezuu gbegbein, we 'yli we -zi 'wususlolue -we ɔ -yo nyuma nua le Moizu gbegbein.

²³-Muɔ 'bigu, gbu -putu mi -bha. Nu, -Lagobubonya duun ka 'pli, -we ka gbu -wa, -bhlo ka tli, 'in wa palta -bhlo ɔ 'bigu. Wa 'yabhlogbɔɔ 'ni -Lago bubɔda -tu 'yli weee -nu nya. ²⁴Nu, -Zezu mia, -mɔɔ mi -bha 'yli weee -nu nya, 'in -ɔ 'kaa ɔ 'bigu 'plili -Lagobubonyo nya, -mɔɔ -kanyo 'ni -mi. ²⁵We 'dɛɛ 'gbu -wa nynia -Lago -yɔla ɔ gbegbein, ɔ mneni ɔ 'ka wa gbu 'wusa, 'yli weee -nu nya. -We ka gbu -wa, -Zezu -ga 'yliyɔ 'yli weee nya, 'in ɔ mi -Lago bhuhhoeda -maa 'gbu.

²⁶ We mi tklu nu, -Zezu -mi -amuaa *-Lagobubonyaa -kanyo 'kadu nya, -we ka gbu -wa, o mi -mawlwada, 'sla -yo gbu nyuu yabhlogbo'o 'ni o 'wu -mi. O -yo gbu nyuu -lenunya mi -yobhubhloda, 'in -Lago yia o 'wubhu yali, o puli -lu weee 'wlu la. ²⁷ O 'ni -Lagobubonyaa -cian 'kadu t'aba 'bhisa -mi. We 'ni nu, sa zlu zlu -bhlo, 'sa o 'ka 'slaka -sa -Lago -yla o 'dee gbu nyuu -yo nyumaa gbu nyuu 'gbu, -maa 'bhisa. We 'ni -muv. Nu, -zakpa -bhlogbo'o o -saa 'slaka o 'dee wlawlu 'slaka nya. ²⁸ Nyuma 'ni 'wote, 'in 'ma Moizu tite saa -Lagobubonyaa -cian 'kadu nya. 'In titee 'b'igu -Lago bia. Wee bibie mia, mu -zeta -Lago 'Yu -o mia tklu we 'ka gba 'yli weee -nu nya, o bubonyaa -kanyo.

-Zezu -wa 'wusloluwe loluu 'kolu

8 ¹ -We -a mia gbada, we ji nu: -a ka 'sasukpa -Lagobubonyaa -kanyo 'kadu -o -dia 'tute -ka -Lago 'hnumtkpee lilisolu la -mo yali. ² -Lago -mawlwada o nua lubho. -Mo -wa numekupalu debbie. 'Mu Jejitape 'subhaa, we 'ni nyime 'subha we.

³ -Lagobubonyaa -cian 'kadu weee wa -saa -bha wa 'ka -lu wla, 'in wa 'ka 'slaka -sa -Lago -yla. We -ka 'sa -mi ni, da -Zezu yia, -lu -we o 'kaa wla, we mi o kwee. ⁴ Klisi -ka yaa dudu -gu -mi, o 'nia -Lagobubonyo -zea yi, -we ka gbu -wa, Moizu titee solu, -Lagobubonya -wa wlaa -li -Lago -yla wa mi dudu -gu. ⁵ Waa -Lagobubonya mia, *-Lagobudu zo wa nua lubho. Wee -Lagobudu -yo yali -nu 'wawlu, 'in yalili -zonu zuzu -wa. Da Moizi 'kaa 'wusloluwe numekupalu 'subha ni, -Lago nee o -ylae: «-ln -mna 'wu, -in 'subha we, we 'wawlu -nu -we in -slolu -mi 'klu -gogo 'kadu 'wlu 'bhisa.» ⁶ Sa lubho -we -Lago 'nyea -Zezu 'yilia we -zia waa -Lagobubonyaa -nu, 'sa -bhlokpade wee 'wusloluwe -we ka 'kolu -Zezu -miaa 'ylilo -zia 'wusloluwe tianu. -We ka gbu -wa, wee 'wusloluwe mia, -Lago wlawlawelinya -gu we bhua.

⁷ We -ka yaa nu, wee 'wusloluwe tianu mi gbada, wa 'na 'ka yaa we 'lulu lenu.

⁸ Nu, -Lago dila o nyuma gbu:

«Jejitape nee:

ɔ'Yli -we nya in 'kaa *'wɔsuslɔlue lolu lenu,
 in -yɔ Izlaelnyuma -yɔ Zudaa nyuma 'sɔ nyidi,
 wee 'yli mi yida.

⁹'Wɔsuslɔlue -we in -yɔ wa dɔkpasɪ nva le
 -maa sɔ -yɔwɔbhulve -yɔ
 -maa Eziputv -nyumaa kwɛɛ -saste nya,
 wee 'wɔsuslɔlue -lolu -munɪ -yɔ we 'na 'ka 'wɔwlv.

Wa 'nɪ wee 'wɔsuslɔlue 'nɔŋwɛ zɔv 'gbv,
 'in in yia wa sɔ 'bɪsa,
 'sa Jejitapɛ gbaa.

¹⁰Wee 'ylɪnya -minu 'bɪgv,
 sa in -yɔ Izlaelnyuma 'sɔ 'kaa 'wɔsuslɔlu,
 mu nɪ: na tite na yia wa 'wlukvɔv zva,
 'in in 'ka we cɛli wa dli zɔ,
 'in in 'ka wa -Lagɔ -zɛ,
 'in wamɪa 'ka na nyuma -zɛ.

¹¹Wa 'na 'ka 'maslɛɛn wa -lima gbv -slɔlu.
 Nyumɛ yabhlogbɔɔ 'na 'ka ɔ bheli -yla gbaɛ:
 «-In yibheli Jejitapɛ» -we ka gbv -wa,
 we 'ka 'nyɛnyɛyua -gv 'bhv we 'ka nyuma kpasɪ yli,
 yibhelia wa 'dɛ weɛ yia 'mi.

¹²Wa gbɔnyii na yia 'wɔtɪa,
 'in in 'na 'ka 'maslɛɛn wa lɛnvgbɔ 'nyii dli -gv 'pa.»

¹³Nu, -Lagɔ -ka 'wɔsuslɔlue loluu gbv gba nɪ, -zugba ɔ ka we tɪanv 'sva
 -zɛli. 'In -we -ka sva, we ka gv, 'in la we yia dayli 'bhva.

'Wususloluee tianu 'slaka

9 ¹'Wususloluee tianu mia, we ka tite, sa nyume 'kaa -Lagɔ bubɔ, 'mu we slolua. We ka -Lagɔbubɔda yabhlo dudu -gu. ²We 'dɛɛ 'gbu nyuma yia -bha numekupalu 'subha. We nukplɛɛ tianu mia, 'mu wa laa -Lagɔɔ -mɔwɔluda. We nukplɛɛ mia, 'napɛ -yɔ 'tabhle -yɔ 'floo wa 'nyɛa -Lagɔ, we mi -bha. ³-Mɔ we luv, 'naa yabhlo -dia wee numekupalu 'wu 'sɔ. Wee 'naa luv -wa we nukplɛɛ 'sɔnu -we wa laa -Lagɔɔ -mɔwɔluda 'tata. ⁴-Bhɛɛɛ mia, 'wɔɔsielilu -we mia -can nya, we mi -bha. 'In 'kesu -we nukplɛɛ 'wususloluee wɛɛɛ mia, we mi -bha. Wee 'kesuu ku -yɔ mi -can nya. We nukplɛɛ mia, -can -tukpu -we kaa *manu 'wu klaa, -Awɔɔɔn kɔɔsu -we minia -yɔ klaa, we -yɔ tukpanya -we -gu -Lagɔ cɛɛɛɛ ɔ 'wususloluee wɛɛɛ, we mi -mɔ. ⁵-Mɔ we -gu *selubɛɛn 'sɔ -we wa telia, we mi -bha. Mu slolua nu, -Lagɔ mi -bha. 'Kesuu 'wlu -we -gu wa mnia numɛɛ 'pɔɔn gbonyuu lamumnie saa, -mɔ we -kapuenya nynia. Nu, we 'ni we 'ji -gba -bhla.

⁶Nu, we nukpla -luu ladidie -ka sa bhia, 'yli weee nya, -Lagɔbubɔnya plaa we nukplɛɛ tianu 'wu, 'in wa nua wa -Lagɔbubɔ -lubho. ⁷We nukplɛɛ 'sɔnu mia, -Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadu -bhlogbɔɔ plaa -memɛ. -Zu 'wu, ɔ pla -mɔ -zakpa -bhlogbɔɔ. Numɛɛ 'pɔɔn 'ni ɔ kwɛɛ -mi, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka -mɔ pla. ɔ -ka -mɔ pla ni, 'in ɔ wlaa we -Lagɔ -yla, ɔ 'dɛɛ 'gbu, we -yɔ nyumaa gbunyii -we ka 'ji wa 'nia -yii 'gbu. ⁸Sanɛɛ 'sa Zuzu 'Pupa slolua -aun nu, yalu -mɔwɔluda 'tataa 'yoo 'ni -slɔ -kalt. 'Mu, wee numekupalu tianu 'ni -slɔ labhu, we 'na 'ka -kalt. ⁹-We mia dɛ, we 'yli yabhlo -wa. Mu slolua -zɛɛn -aun nu, -we weee wa wlaa -Lagɔ -yla, 'slaka weee wa -saa, we 'ni mneni we 'ka nyume -ɔ bubɔɔ -Lagɔ, ɔ dli dli tuklu -zɛɛɛ we 'ka gba. ¹⁰Wee wɔwɔlali -yɔ 'slakanya mia dɛ ni, lilie klaa, 'mamie klaa, we -yɔ budobudoe gbuu 'dɛkpua we gbaa. We'e nuu nyumaa dli -lu yabhlogbɔɔ, 'in bhla -we nya -Lagɔ nua -lu weee 'wususloluee lolu lɛ, -bha wee 'sasukpa -tite 'bhua la.

Klisu 'pɔɔn 'yɪlɪ

¹¹ Nu, Klisu yia *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ 'kadu nya. 'In -li -zɔnɔ -we mɪ bhaa la, mɔ yia we -aɪn 'nyea. Numekupalɔ -we zɔ ɔ nua ɔ lubho nɪ, we 'yɪlɪ, 'in we mia 'nanuɔ we 'ka dɔdɔ -gu -nu -zi. We 'nɪ nyuma 'subha we. -We -Lagɔ -laa la dɔdɔ -gu, we 'nɪ we glaa -mɪ. ¹² Nu, Klisu pla -Lagɔɔ -mɔwɪlɔda 'tata -zakpa -bhlogbɔɔ 'yɪlɪ weee -nu nya. ɔ ka -mɔ pla, 'in we 'nɪ -vlɔɔ 'pɔɔn -yɔ 'bhliyuɔ 'pɔɔn ɔ wɪa 'slaka nya, nu, ɔ 'dɛɛ 'pɔɔn ɔ wɪaa. 'Sa ɔ -saa -aɪn gbɔ 'wɔ 'yɪlɪ weee -nu nya. ¹³ Nu, -vlɔɔ 'pɔɔn klaa, 'bhligbɔɔ 'pɔɔn klaa, we -yɔ 'bhlii 'tɔtɔ, 'mɔ wa slua, -wa plaa pɔɔn, wa 'wɪuɔ. Tɔɔn, 'in wa pɔɔn mɔmɔnɪa la, 'in wa wɪua -mɔ. ¹⁴ We -ka 'sa -mɪ, Klisu 'pɔɔn 'yɪlɪ, we ka 'tɪtɛ 'wɔ we -zi numaa -nu. Nu, -Lagɔɔ Zuzu -ɔ mia la 'yɪlɪ weee -nu nya, we 'tɪtɛ nya ɔ wɪaa ɔ 'dɛ, 'slaka -we 'nɪa 'sla -yɔ -ka nya -Lagɔ -yɪa. We 'dɛɛ 'gbɔ, ɔ 'pɔɔn mɔnɛni we 'ka -amɪaa dɪ zɔ lawɔɔɔ, 'in gbɔ -we kwaa -aɪn tɪtɪtɛ 'wɔ, we 'ka we -aɪn 'wɔsa. 'In -a 'ka 'yɪliyɔɔa -Lagɔɔ lubho nu.

'Wɔsuslɔlue loluu 'kɔɔ

¹⁵ We 'dɛɛ 'gbɔ, Klisu mia -Lagɔ -yɔ nyuma 'sɔ nyɪdɪ 'wɔsuslɔlue loluu 'kɔɔ nya. Nu, nyuma -wa -Lagɔ laa, 'in -wa -yɪa ɔ wɪaa ɔ wɛɪt zɔzɔnɔ -we mia 'yɪlɪ weee -nu nyaa daa, -maa 'ka we 'yɪ Klisu tɪtɪtɛ 'gbɔ. 'In ɔ 'ka wa 'wɔzɪtɪ gbɔnyuu -we wa nua lɛ 'wɔsuslɔluee tɪanɔ bhla, we gbɛgbɛɪn.

¹⁶ Wɛɪt nyumɛ tɪa, wa 'nɪ -slɔ we -slɔlɔ nu, ɔ ka tɪlɪ, wa'a nɔ we -gu. ¹⁷ Nu, nyumɛ -ka wɛɪt tɪ 'bhie ɔ 'ka tɪlɪ, we ka 'nɔŋwɛ. -Mɔɔ -ka 'yɪliyɔɔa, we sa bhe. ¹⁸ We 'dɛɛ 'gbɔ 'pɔɔn 'nɪ laslue nɪ, 'wɔsuslɔluee tɪanɔ 'na 'ka lɛnu. ¹⁹ Nu, tɪada mia, Moizɪ zɛɪta -Lagɔɔ titee nɔkpla -wɛɪt weee nyuma weee -yɪa. Tɔɔn, ɔ gbɔnɪa *isɔpɔsɔu 'kɪɪya 'wɪuɔ 'kwɛɛni zɔɔ la, ɔ faa we 'bhliyuua 'pɔɔn klaa, -vlɔɔ 'pɔɔn klaa, we -yɔ 'nyu lɔ, 'in ɔ yia we 'mɔnɪ -Lagɔɔ titee 'sebhe -yɔ nyuma weee -gu. ²⁰ 'In ɔ nɛɛ: «-We mia da nɪ, mɔ -wa 'wɔsuslɔluee 'pɔɔn. 'Wɔsuslɔlue -we -Lagɔ gbɔaa a zɔ 'nɔŋwɛ, mɔ -wa.» ²¹ 'Ya 'sa -bhlokpade ɔ 'mɔnɪa 'pɔɔn numekupalɔ -gu, we -yɔ -li -we 'wɔ wa bubɔa -Lagɔ, -mɔwɪlɔ weee -gu. ²² -Mɔ tite

'wɔ, -lu -we 'pɔn 'nɪ -mɔwɔlɔ, we 'nɪ 'wuzɔ. 'Pɔn 'nɪ laslue nɪ, nyumaa -yɔgbɔ 'wɔtɪtɪ 'nɪ -mɪ.

Klisti plaa yali nyumaa 'gbɔ

²³Wee numekupalɔv nukplali mia, yalilii zuzu we -mia, 'nɪ numaa 'pɔn nya wa 'kaa we -mɔwɔlɔ. Nu, we mɪ nu, wee yalilii -yɔ -slaka 'yli we -zi dɔdɔ -gu -nɔ. ²⁴We 'nɪ nyumaa 'sɔbha 'sɔbha -mɔwɔlɔda -we -wa yali -nɔv zuzu, we 'wɔ Klisti pla. Nu, -mɔ yali 'debbie -gbolu ɔ plaa, 'nɪ ɔ mia -slɛn -Lagɔ 'yu -amɪaa 'gbɔ. ²⁵-Zu ŋwɛɛ *-Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadu plaa -mɔwɔlɔda 'tata numaa 'pɔn nya. Nu, Klisti 'nɪ yali pla ɔ 'ka ɔ 'dɛ wɪa -zakpa duun. ²⁶We -ka yaa 'sa -mɪ, we 'ka dɔdɔv lalabhla 'wɔbhɔ, ɔ ka yaa sɪa -zakpa duun. -lɔnya, we 'nɪ 'sa -mɪ. Nu, -slɛn mia, dɔdɔv bhɪa bhla Klisti 'wɔba dɔdɔ -gu -zakpa -bhlogbɔɔ ɔ 'ka gbonyuu lasa, ɔ 'dɛɛ wɪawɪɛ 'slaka nya. ²⁷Sa nyuma weee yia tɪa -zakpa -bhlogbɔɔ, 'nɪ we 'bɪgɔ -Lagɔ 'ka wa -yɔgbɔ 'wɔbhɔ, ²⁸'sa -bhlokpade Klisti wɪaa ɔ 'dɛ -zakpa -bhlogbɔɔ ɔ 'ka nyuma duuun gbonyuu lamumni. ɔ -zakpa 'sɔnɔv yia 'wɔba. -Mɔv mia, we 'nɪ gbonyuu ɔ yi lamumnia, nu, -wa mia ɔ wuda, 'ma ɔ yia gbɔ 'wɔsaa.

Klisti yia -Lagɔɔ dɔmagbɔ lɛnɔ

10 ¹Moizu tite mia, we 'nɪ yalilii 'ylii 'debbie. Nu, zɔzɔnɔ -we 'kaa lɛnɔ, we zuzu -wa. We 'dɛɛ 'gbɔ, -zɔ ŋwɛɛ -slaka -bhlokpade -we wa tɔa -sada, nyuma -wa nyɪa -Lagɔ -yɔla, we 'nɪ mneni we 'ka wa nɔ tiklɔ we 'ka gba. ²We -ka yaa -mɔv nɪ, -zugba -mama bubɔɔ -Lagɔ, -maa dɪlɔ 'na 'ka -maa gbɔ dɪlɔ -maa gbonyiii 'gbɔ, 'nɪ wa 'na 'ka 'slaka -sada -tɔ, wa ka -mɔwɔlɔ 'yli weee -nɔ nyaa 'gbɔ. ³Nu, we 'nɪ 'sa -mɪ. Wee 'slaka wa saa da -zɔ ŋwɛɛ, mɔ nɔa lɛ, 'nɪ wa ligbea wa gbonyii. ⁴-We ka gbɔ -wa, 'bhligbɔɔ 'pɔn -yɔ -vɔɔ 'pɔn 'nɪ mneni we 'ka nyumɛɛ gbonyii lamumni.

⁵We 'dɛɛ 'gbɔ Klisti 'kaa dɔdɔ -gu yi nɪ, ɔ nɛɛ -Lagɔ -ylɛɛ:

«-lɔ 'nɪ 'slaka -yɔ wɪawɪlɪ 'yɪbha.

Nu, -lɔn ka 'mɪ ku 'nyɛ.

⁶ 'Slaka -numa -we wa siea we -yɔ gbonyuuu 'slaka
'ni -mi dudu nani.

⁷ We nya, in gbae:

«-Lago, -ami ni.

Yi in yia in 'ka -na dumagbu lenu.

Mu mia na daa celida,

-mɔ -Lagoɔ gligli -sebhe 'wu.» »

⁸ Klisti nee tuae: «'Slaka klaa, wlawlali klaa, 'slaka -numaa -siesie klaa, we -yɔ gbonyuuu 'slaka, -in 'ni we 'yibha, 'in we 'ni -mi dudu nani.» Omɔ ka 'sa gba, 'in Moizu tite -nanu nee nu, wa nu we le. ⁹ ɔ nee 'yae: «-Ami, yi in yia, in 'ka -na dumagbu lenu.» Bhlasabhla -slaka mia, 'mu Klisti -saa la ɔnuu 'slaka nya.

¹⁰ -We -Lago 'yibhaa, 'mu -Zezu Klisti nua le, nu, ɔ 'de ɔ wlaa -zakpa -bhlogboɔ 'slaka nya 'yli weee -nu nya. We gbegbein -a wlulua -mɔ.

¹¹ Zlu zlu, -Lagobubonyɔ -mɔmɔ -ka -mi, -mɔɔ yligbe bhu -gu -mɔɔ -Lagobubo -lubho nuda. 'Slakaa 'yli -bhlo ɔ saa -zakpa duun, 'in we 'ni mneni we 'ka nyumaa gbonyii -bhasa. ¹² Nu, Klisti -sa 'slaka -zakpa -bhlogboɔ 'yli weee -nu nya nyumaa gbonyiii 'gbu, 'in ɔ yia -Lagoɔ lilisolu ladi. ¹³ -Sleen mia, ɔ mi -Lago wuda -mɔɔ 'ka ɔ tonyuma ɔ bhu zo lapali. ¹⁴ Nu, 'slaka -bhlogboɔ nya ɔ nua nyuma weee -wa ɔ mia -mɔwluluda, tiklu we 'ka gba 'yli weee -nu nya.

¹⁵ Zuzu 'Pupa mi 'ya we gbodayinyɔ nya -aun 'yu. ɔ nee:

¹⁶ «Jejitape nee:

«'Wusulolue na -yɔ wa 'sɔ yia ci lenua, mu ni:

na tite na yia wa dli zo zua.

'In, in 'ka we celɔ wa 'wlukubn.» »

¹⁷ ɔ nee 'yae:

«In 'na 'ka wa gbonyii -yɔ wa mɔmɔne dli -gu 'pa.»

¹⁸ Nu, -Lago -ka wa gbonyii 'wuti ni, -zugba wa 'ni 'masleen gbonyuuu 'slakaa

gbu -ka.

A -tu dli zuda

¹⁹ Na bhelia, -amīaa dli 'te 'wu -mōwɔlɔda 'tataa plada -Zezuu 'pɔɔɔn 'gbu. ²⁰ ɔ ka 'yoo -lolu -we kwaa nyuma 'yliyɔgagie 'wu -aun -yla lapalu. We ka numekupaluu nyidu naa 'wɔplulu. -Muu ji -wa nu, ɔ 'dɛɛ ku 'wu we 'plulu. ²¹ -Muu 'bɔgu, -a ka *-Lagɔbɔbɔnyaa -kanyɔ yabhlo, mɔ -wa -Lagɔɔ -buduu -kanyɔ. ²² -Amīaa dli mɔ -mōwɔlɔda gbɔnyuu -we dɔlɔ -aun gbɔu daa, -amīaa ku mɔ -yɔwɔlɔda 'nyu -zɔnu nya, we 'gbu, -amīaa -gu -bi, 'in -a nyini -Lagɔ -yɔla dli weee nya. ²³ Nu, dliwɔdɔdie -we ka gbu -a mia nyuma -yla gbada, -a kpa we la -kli, -we ka gbu -wa, -Lagɔ -ɔ wlaa ɔ weli, ɔ'ɔ 'bhulu we -gu la. ²⁴ -A 'yɔ 'kli sa -a 'kaa 'kuayli 'pɔpali, -a 'ka nyumaa zekali, 'in -a 'ka 'nanɔ nu, we daa. ²⁵ Nu, 'wlu -a gbelia da zlu tɔlɔa zlu, -a 'na -sali -muu kwɛ 'bɔ -nɔ, sa tɔlɔa mia we nuda 'bhisa. -A 'pɔpali 'kuayli, we mɔ nu, -a nu we lɛ bhabha, da a mia we -yɔyɔda nu, Nyumaa -Kanyɔɔ yiyibhla ka ɔpa.

²⁶ -A ka gbɔzɔnu 'kpia, 'in -sleɛn, -a -ka gbɔnyuu lenuda -tu -amīaa 'de 'yibadi nɔ, 'slaka -we 'kaa -amīaa gbɔnyii lamumni, we 'nɔ -mɔ. ²⁷ We -ka 'sa -mɔ, -we -bhlogbɔɔ -a 'kaa wu nyano dli nya, mu -wa nu, -Lagɔ yia -amīaa -yɔgbu 'wɔbhua, 'in ɔ 'ka ɔ tunyuma -sie -kosu 'kadu 'wu. ²⁸ Nyume -ɔ 'nɔ Moizu tite 'nɔnɔwe zu, nyuma 'sɔ, nyuma ta -ka we gbudayinya nya -mɔ, wa 'na 'ka ɔ nyazu 'yili, 'in wa bhaa ɔ. ²⁹ We -ka 'sa -mɔ, nyume -ka -Lagɔɔ 'Yu 'wɔnyɛ, -kaslu 'wu -Lagɔ yia ɔ 'paa 'nyumɛɛ. We 'nɔ muu? Nu, ɔɔ nyume mia, 'wɔsuslɔuee 'pɔɔn -we 'wɔlɔlɔa -mɔ ɔ, ɔ -ka we 'yɔ gbu -kpua nya, 'in -Lagɔɔ Zuzu -ɔ slɔlua -aun -Lagɔɔ 'nanɔ, ɔ -ka ɔ vɛlɔ nɔ, -a -yi we 'ji nu, -Lagɔ yia ɔ -kaslu 'wɔpaa 'nyumɛɛ. ³⁰ «Kpasasie mia, na -nu -wa. -We ka 'klɔ nyume kaa, -amɔ wlaa we.» -ɔ gbaa we, -a -yi ɔ. 'In ɔ nɛɛ 'yaa: «Jejitape yia ɔ nyumaa -yɔgbu 'wɔbhua.» ³¹ 'Yliyɔga -Lagɔɔ kwɛɛ bhlilie mia, we -kali -yɔ.

³² A ligbe amīaa -Lagɔgbu gwɛdɔda, da -Lagɔɔ san 'mnia aun 'wu. -Muu 'bɔgu, a yia sia bhabha, 'in a yia we 'wu amīaa 'de lakpa -kli. ³³ Zlu tɔlɔa zlu, 'in wa vɛlɔ aun, 'in wa palɔ aun 'klyie 'wu -zejila 'wu. -Wa wa mɔ 'saa nuda, 'in a

yia -maa luu 'yiligbe. ³⁴ A -yo -wa mia -kaslu 'wu ka sia. Wa -saa aun amiaa zuzɔnu kwɛɛ, 'in a yia we -yɔŋwnu 'muna nya. -We ka gbu -wa, a -yi we 'ji nu, a ka 'ɲnumnie yabhlo, we -zi -lu weee 'wu, 'in we mia 'ylɪ weee -nu nya.

³⁵ 'Kɔa 'na wlalt aun 'ylila -ni, nu, -lu -we ka 'klu a kaa, we mi we bhialda.

³⁶ We mi nu, a -ka dltie, 'in a -ka -Lagɔ dɔmagbu lenu, 'bhie a yia -we ka welt -Lagɔ wlaa aun -yla. ³⁷ 'In -mɔ -Lagɔwelt 'wu, -Lagɔ nɛɛ:

«Bhla -sele nya, sa -sele,

'in ɔ 'kaa yi, -mɔɔ 'kaa yi.

ɔ 'na 'ka 'masleen -mɔ -gwle.

³⁸ -ɔ zva 'mi dli -gu,

-mɔɔ mi nyume tiklu nya 'mi 'yu,

'in 'yliyɔgagie -mɔɔ yia 'yia.

Nu, ɔ -ka lɔbhiti ni,

ɔ 'na 'ka 'masleen 'mi dɔdɔnamani.»^b

³⁹ -Wa bhitia lu, 'in wa mɔɔa, -amia 'ni wa glaa -mi. Nu, -wa zva -Lagɔ dli -gu, 'in ɔ saa wa gbu 'wu, wa glaa -a mia.

Nyuma wa yibhelia wa dluzuzvee 'gbu

11 ¹ Nyume -ka -Lagɔ dli -gu zu ni, -lu -we -gu ɔ dli mia, ɔ mneni ɔ 'ka gba nu, ɔ 'ka we 'ylɪ. ɔ -yi we 'ji nu, -lu -we ɔ'ɔ 'yia -yɔ, we mi la gbuzɔnu nya. ² Bhlasabhla -nyuma ka -Lagɔ dli -gu zɔv 'gbu, ɔ yia wa 'ylɪ nyuma tiklu nya. ³ -A ka -Lagɔ dli -gu zɔv 'gbu, -a nva we 'wula nu, ɔ ka dɔdɔ lala ɔ welt nya. -Lu weee wa yia -yɔ, ɔ ka we lala, -lu wa 'nia mneni wa 'ka -yɔyɪ, we nya.

⁴ *Abeli ka -Lagɔ dli -gu zu, we 'dɛɛ 'gbu 'slaka ɔ -saa -Lagɔ -yla, we yia ɔ bheli kɔpasa Kaɛn -nu 'wuzi. Dluzuzvee 'gbu Abeli yia nyume tiklu -ze, 'in -Lagɔ

^b10.38 We ji -wa 'yae: nyume -ɔ mia nyume tiklu nya 'mi 'yu, dluzuzvee 'yoo -gu ɔ yia nɔda -tva.

yia ɔ wlawlaluu gbu -yɔŋwnu. Abeli ka tli, 'in ɔ mi gbada 'yɪt weee nya, -we ka gbu -wa, ɔ ka -Lago dli -gu zu.

⁵ Enɔku ka -Lago dli -gu zu, 'in -Lago yia ɔ 'wɔbhu -mɔv yi 'wɔb nu, ɔ tli. -Lago yia ɔ 'de kwesi ɔ beli. We 'dɛɛ 'gbu wa 'nɪ mneni wa 'ka ɔ 'yi. -Lagɔweli nɛɛ nu, da -Lago 'nia -sɔ Enɔku 'wɔbhu, -mɔv nani ɔ dɔdɔ. ⁶ Nyɔme -ɔ 'nɪ -Lago dli -gu zu, -mɔv 'nɪ mneni -mɔv 'ka ɔ dɔdɔ namani. Nyɔme -ɔ -ka -Lago -yɔlanyni, dli ɔ zua nu, -Lago mi, 'in -wa tɔta ɔ da, 'in ɔ nɔa wa 'nani 'wɔ.

⁷ *Nowee ka -Lago dli -gu zu. Gbunya -we 'kaa ci lɛnu, 'in -we wa'a 'yia -sɔ -yɔ, we -gɔgbu -Lago gbaa ɔ -yɪa, 'in ɔ yia we -yɔŋwnu. We 'dɛɛ 'gbu ɔ bhɫaa batoo 'kadu nɪ, 'in we yia ɔ -yɔ ɔ -budunwɛɛ -nyuma gbɔwusa. 'Sa Nowee dɪta dɔdɔgɔ -nyuma gbu. Nu, -Lago 'yia ɔ nyɔme tiklu nya, -we ka gbu -wa, ɔ ka -Lago dli -gu zu.

⁸ Ablaamu ka -Lago dli -gu zu. Da -Lago laa ɔ, 'in ɔ yia -mɔv weli 'wɔŋwnu, -mɔv 'nɔŋwɛzɔzue nya. -Lago nɛɛ nu, ɔ 'ka ɔ dɔdɔ 'nyɛ ɔ -nɔ nya. ɔ yia wee dɔdɔv gbɛgbɛn mni, -zugba ɔ 'nɪ -bha da -yi. ⁹ Dɪzɔzɔvee 'gbu, dɔdɔ -we -Lago 'kaa ɔ 'nyɛ, ɔ yia -mɔ ladɪlɪ 'lakpayu 'bhisa. -Mɔ ɔ -dɪta *'naabudu zɔ la. 'Sa *Izakɪ -yɔ *Zakɔbu 'sɔ nɔ 'yaa. -Lu -we ka weli -Lago wɫaa Ablaamu -yɪa, wama yi 'yaa we 'yia. ¹⁰ Nu, 'gbe yabhlo, -we ka -budunya mia 'gwɫu sa 'nanɔv, 'mɔ Ablaamu mia wɔda. Wee gbe mia, -Lago ɔ de tɫia we la, 'in ɔ yia we 'sɔbha.

¹¹ Ablaamu 'ŋwɔnɔ *Sala ka -Lago dli -gu zu. We nya -Lago 'nyɛa ɔ 'yu -yɪyɛɛ 'tɪtɛ, -zugba ɔ ka gɔ. -We ka gbu -wa, ɔ mi we -gu nu, -Lago 'ɔ 'bhɫɔ ɔ weli -gu la. ¹² We 'dɛɛ 'gbu, ɔ nyɔme yabhlogbɔv yia zua 'kadu lala, -zugba ɔ gɔgɔbe kapa kapaa 'gbu ɔ 'wɔb nyɔme -ɔ mi tɫɪda yida. Waa zɔayɪli -nyuma 'wɔzulo 'wɔb sa -zɛlɪ we mi yalɪ. Wa 'wɔb 'ya gumunyuu ŋwɛyɔ -bɔsɛ, nyɔme 'nɪ mneni ɔ 'ka wa zɛlɪ.

¹³ Dɪzɔzɔvee nya waa nyuma weee tɫia. Zɔzɔnɔnya, -we ka weli -Lago wɫaa wa -yɪa, wa 'nɪ we kwɛzi, nu, wa ka we -yɔyɪ 'pɪpɪ, 'in we yia wa 'mɔna 'wɔla. Wa nɛɛ nu, 'lakpanya wa -mia, 'in wa mia nɔnɔnya nya dɔdɔ -gu. ¹⁴ Wa -ka 'sa

gba ni, mu slolua nu, dudu -we -gu wa 'kaa ladi, wa mi we dataluda. ¹⁵ Da wa 'bhua ni, wa'a pupali wa 'wlukuvn we -gola. We -ka yaa wa dli mi we -gu, -zugba wa mnene wa 'ka lubbhiti. ¹⁶ Nu, dudu -zovu -we -gu wa 'kaa ladi, -we ka da wa mia talida, -we mia yali, mu -wa. We 'dee 'gbu wa -ka -Lago la wa Dide, we'e 'bhali o zu. Nu, o ka wa -yla 'gbe yabhlo 'subha.

¹⁷ Ablaamu ka -Lago dli -gu zu. We nya o wlaa Izaki 'slaka nya da -Lago ylaa o la. Nu, o ka njunu o 'ka o 'yu yabhogbo wla 'slaka nya, -zugba -Lago ka o -yla weli wla. ¹⁸ -Lago nee 'cin o -ylae: «'Yuoyua -wa in gbaa -mi -yla nu, 'yia -na yia wa, Izaku gbegbein -na yia wa 'yia.» ¹⁹ -Bha Ablaamu pupali 'wlukuvn la nu, -Lago ka 'tite o 'ka Izaki 'wusolu titlunya glaa. We 'dee 'gbu, -Lago 'nyea o 'yu o yoo lu, we 'wlu sa titlunya glaa -moo bhu.

²⁰ Izaki ka -Lago dli -gu zu. We nya o njwnaa *Zakobu -yo *Ezau 'nyu la, -we 'kaa wa 'yli cu 'gbu.

²¹ Zakobu ka -Lago dli -gu zu. We nya o titli bhla cipaa, 'in o yia *-Zezefu 'yua 'nyulanwaa -bhlo -bhlo. O kwlia 'wu o kowsu -gu, 'in o yia -Lago bubo.

²² -Zezefu ka -Lago dli -gu zu. We nya, o titli bhla cipaa, 'in o yia Izraelnyumaa Eziputu -tla gbu gba. 'In -we wa 'kaa o 'kwie nunu, o yia we gba.

²³ Moizu dide -yo o 'nyaa ka -Lago dli -gu zu. We nya wa gwala o, 'in wa yia o zize 'cu ta zo. Wa 'yia nu, o 'yu nani 'yli, wa 'ni tite 'nuywe -sasiee daa nyano nu Eziputu -nyumaa 'wlulapulnyo kwee.

²⁴ Moizu ka -Lago dli -gu zu. We nya o 'ylimanta, o 'ni 'yibha wa gbaa nu, Moizu mia, Eziputu -nyumaa 'wlulapulnyo 'njwonyuu yu -wa. ²⁵ O ka we -yonywnu o 'ka sia -Lago nyuma glaa. We mi 'sa 'bhie, o mnene yaa o 'ka gbonyuuu lenve 'wu -muna li bhla -selee -nu nya. ²⁶ Eziputu 'njumnuli -zu 'wu, nu, wa 'ka o veli -Lago -Bhasanyo 'bhisa, -muv nani o dudu we -zi -lu weee. Nu, -we -Lago 'kaa cu o 'nye we -gu o 'yli mia.

²⁷ Moizu ka -Lago dli -gu zu. We 'gbu o yia Eziputu 'bhu, 'in o 'ni wa 'wlulapulnyo kwee nyano nu. O ka dli 'temani nee nyume -o yi -Lago -yo, -Lago -o wa'a 'yia -yo. ²⁸ O dluzovee 'gbu o yia *'Wozitylu 'fetu -sasie ladi. 'In o nee

Izlaelnyuma -yla wa tli klolo 'pɔn -yɔ, -mɔv yi 'wlv nu, 'anzi -we -Lagɔ zva tltitl kwɛɛ, we 'bha Izlaelnyumaa 'yuaa tianv.

²⁹ Izlaelnyuma ka -Lagɔ dli -gv zv. We nya wa yia *gumunyu Zalv lɔplɔ dɔdɔ klo -gv 'bhisa. 'In Ezipɔtv -nyuma -wa mia wa 'bɪ 'kaa 'plɪ yi, 'in 'nyu yia -maa -gv yeli.

³⁰ Izlaelnyuma ka -Lagɔ dli -gv zv. We nya wa bibea Zelikogbe 'ylɪ gbesɔ, 'in we suo yia bhli.

³¹ Naabizɔjwɔ *Wlaabv ka -Lagɔ dli -gv zv. We nya -wa'a zva -Lagɔ 'nɔjwɛ, 'in ɔ -yɔ wa 'nɪa tli dabɔdɔ. Nu, nyumaa didedidenya -wa mia Izlaelnyuma nya, ɔ ka wa zize.

³² Sa in 'ka 'ya gbaa? Nu, Zedeɔn klaa, -Balakɪ klaa, Samɔsɔn klaa, Zefɔte klaa, -Davidɪ klaa, Samuɛlɪ klaa, we -yɔ *-Lagɔgbɔv -falɪpanya, -maa -gugbɔv gbagbue -tlɔlv 'mɪ -yla la. ³³ -Maa ka -Lagɔ dli -gv zv. We nya -maa lua dɔdɔ duuun -gv -nyuma, -maa pɪlɪa nyuma 'wlv la tiklɪmɪmɪe nya, -we ka wɛlv -Lagɔ wlaa -maa -yla, 'in -maa yia we 'yɪ. Nu, -maa ka -jlaa ŋwe gbɔan, ³⁴ 'in -maa yia -kosu 'tɪtɛ nyumonɔ, 'in -lu 'nɪa -maa ylɪ tugɔgbɛ 'yɪ. Nu, wa 'nɪ bha late, 'in wa yia latemanɪ. Tv 'wɔ, wa ka latemanɪ, 'in wa yia wa tɔnyuma -gɔgalɪ.

³⁵ 'ŋwɪ tɔlvɔ ka -Lagɔ dli -gv zv. We nya wa 'yɪa wa tltɪlnya 'wɔsɔda, 'in wa -yɔ wa 'sɔ yia -mɪ.

Nu, tɔlvɔ wa 'paltɪ 'klɪyɛ 'wɔ bhabha. We mɪ 'sa 'bhie, -maa 'nɪ -maa 'dɛɛ 'yɪtɪde gbv -yɔjwɔnu. Nu, 'klɪyɛ 'wɔ -maa tɪlɪa, 'in we 'bɪgv, -maa 'ka 'ylyɔgagɪe -zɔnv 'yɪ. ³⁶ Tɔlvɔ mia, -maa wa velɪa, 'in wa selɪa -maa. Tɔlvɔ wa gbɔan nete -llukpe nya, 'in wa yia wa -kaslv 'wɔpa. ³⁷ Tɔlvɔ wa 'bhaa gbɔkv 'wɔ, wa yia tɔlvɔ 'wɔdɪ 'sɔ, 'in wa yia tɔlvɔ 'bha tugɔgbɛ nya. Tɔlvɔ gwaa la, bhlabhɛɛ ku -yɔ wlii ku -wa -maa -bana. Wa yia -maa boba 'wɔtɪ, wa yia -maa 'klɪyɛ 'wɔpaltɪ, 'in wa yia -maa gbɔnyuu 'wlvɔ nu. ³⁸ Dɔdɔgbv -nyuma 'nɪ waa nyuma -manu 'klv -ka. -Maa -yɔ lagwagwɛ ka da weɛ 'plɪlɪ: wa ka da bebɛɛ 'plɪlɪ, wa ka -gɔgɔ 'wlv mɪnɪ, 'in wa yia tɔkpanya -yɔ 'bhukanya 'wɔ ladɪlɪ.

³⁹-Lago ka wa yibheli dltzunya nya, -we ka gbu -wa, wa 'de weee ka ɔ dlt -gu zu. Nu, -we ka welt -Lago wlaa wa -yla, wa 'nti 'masleen we 'yu. ⁴⁰-Lago ka 'ya -a 'de weee -yla -lu -zɔnu lati, we 'deɛ 'gbu, wa 'nti mneni wa 'ka -mi tiklu we 'ka gba, -zugba -a 'nti wa glaa -mi.

A 'temani dlt siaste 'wu

12 ¹Waa gbɔdaynyaa -zlo bibeaa -aun, 'in wa mia -aun ylada. We 'deɛ 'gbu, -we weee nyenia -aun -a 'bhu we 'bi. Gbunyuu, -we bhlu -aun la bhebhe, -a 'bhu we 'bi. Gwagwa -yoo wa palia -aun -yla la, -a 'temani dlt -a -yɔ gwagwɛ 'ka we bhloluda nyini. ²-A yla -Zezu 'yɛ weee nya. Mɔ -wa -amtaa dltzuzvee gwedida, 'in mɔ -wa we gbalunyɔ. ɔ yɛ 'muna -we ɔ 'kaa li -yɔɔ 'gbu, ɔ ŋwnua wa 'ka ɔ *su -gu lakulu, ɔ 'nti -muv zu -lu la. -Sleen mia, ɔ -dlt -Lagoɔ ŋnumnikpee lilisɔlu la.

³Cun, a 'pa -Zezu dlt -gu. Sa gbunyuu -lenunya -sɔlva ɔ -yɔwu, 'in ɔ 'nia -maa kwɛɛ -gwa, a ligbe we, 'kua yi aun 'ylila wla, 'in a yi -Lago dlt -gu -sa. ⁴A ka gbunyuu nya gu, 'in a 'nti we nya tlitlie 'yu nyini. ⁵-Lago ka aun 'dɛzu, 'in a yia dlt. ɔ 'yua 'bhisa ɔ gbaa aun -ylae:

«Na 'yu, Jejitape -ka -mi 'wuslamani ni,
-in zu -na 'de 'yɛliɔ.

ɔ -ka -mi -yla -na gbu lapali ni,
'kua 'na wlali -mi 'ylila -ni.

⁶Jejitape mia,
-wa ka ze ɔ -kala,
'ma ɔ slamania 'wu.

-Wa weee ɔ yia ɔ 'yua 'bhisa,
'ma ɔ paa -kaslu 'wu.»

⁷A -ka siada -mi, -Lago 'ka aun 'wuslamani gbu -wa. ɔ 'yua 'bhisa ɔ bhua aun 'wu. 'Yu, -ɔ ɔ dide'e 'slamania 'wu, -mɔɔ 'nti -mi. ⁸-Lago mia, ɔ 'yua weee ɔ

slamanta 'wu. Ɔ 'ni ain 'wuslamanti ni, -zugba bhoyi -gu -yua a -mia, a 'ni Ɔ 'yuaa 'debbie -gbolu. ⁹ -Amiaa dudu -gu -didea ka -ain 'wuslamanti, 'in -a yia wa 'nuɲwe zu. Nu, we -ka 'sa -mi, -amiaa Dide -Lagɔ Ɔ mia yali, -a pili Ɔ zola, -a 'ka 'yliyɔgagie 'yi. ¹⁰ -Amiaa dudu -gu -didea mia, 'wu wa slamanta -ain bhla -sele yabhlo nya wa dlu da. 'In -Lagɔ mia, -amiaa 'deɛ zuzɔnuɔ 'gbu Ɔ slamanta -ain 'wu, -a 'ka -mɔwɔda -mi Ɔ 'de 'bhisa. ¹¹ Wa -ka -ain 'wuslamanti -mi, we'e namanti -ain dudu, we'e -la -ain 'mɔna 'wu. 'In cici, -wa wa 'slamanti 'saa 'wu, 'in -maa tua 'wu tiklu 'wɔtutue -dlɔɔ nya.

¹² We 'deɛ 'gbu amiaa sɔnya -we sia, 'in -we a belia zu, a 'bhu we 'wu. Amiaa 'kukolu -we sia, a 'temanti we la. ¹³ A pali 'yoo -zɔnu la amiaa bhu -yla, Ɔ mia 'tigida Ɔ yi bhli, nu, Ɔ 'ka 'pu.

'Yibhalgbɔnya

¹⁴ Nu, a fa -mɔ 'kua la a 'ka 'wɔtu -dlɔɔ nyuma weee nya, 'in bhu -we nanta -Lagɔ dudu, a 'ka we nɔ. We 'ni -mɔ nu, nyume yabhlogbɔɔ 'na 'ka Jejitape 'yi. ¹⁵ A zu amiaa 'de 'yliyɔ, -mɔ yi 'wɔ nu, a pali -Lagɔɔ 'nanidli -bliɔ. 'In -petu 'nyuu yabhlogbɔɔ 'na mini ain glaa -ni, we 'ka gbu duun -nyumo, 'in we 'ka we gu nyuma 'wɔlamneni -ni. ¹⁶ A zu amiaa 'de 'yliyɔ -mɔ yi 'wɔ nu, ain glaa nyume yabhlogbɔɔ -ka mutni kwe, 'in a yi -we mia -Lagɔɔ -nu nya 'wɔnye Ezau 'bhisa. Nu, mɔ 'paa Ɔ 'deɛ kpasabi pelu Ɔ 'bisvayu kweɛ lililuu -kaklu -bhlogbɔɔ 'gbu. ¹⁷ A -yi we 'ji nu, -mɔ 'yu gbegbeun, Ɔ 'yibha Ɔ dide ŋwana Ɔ 'nyu la, 'in -mɔɔ 'ni we -yɔŋwɔnu. Nu, wie nya Ɔ bhuhhoea Ɔ dide -mɔɔ 'ka -mɔɔ weli 'bhiti, 'in -mɔɔ 'ni we mneni.

¹⁸ Amianuɔ -Lagɔɔ -yɔlanynie -yɔ bhlasabhla -Izlaelinyumaa -nu 'ni -bhlo -mi. Nu, -gɔɔ 'kadu -we wa mnenia wa 'ka kwezi, amia 'ni we -yɔlanini. -Kosu 'kadu klaa, nikpise klaa, -sabo klaa, we -yɔ 'nyuu -pɔpe 'kadu, a 'ni we -yɔyi. ¹⁹ A 'ni legle -yɔ weli 'nu. Nu, Izlaelinyuma ka 'sasɔkpa weli 'nu, 'in wa neɛ wa 'nia we -putu yukwli pulu. ²⁰ -We ka gbu -wa, -Lagɔ neɛ wa -yla: «Ɔ -ka -gɔɔ 'kadu ni kwezi, we yi nume -ze, a 'bha Ɔ gbɔku 'wu.» Wee weli mia

de, we -kalt -yɔ wa -yla. ²¹ -We wa 'yia -yɔ, we ka wa nyanɔdli 'wɔslu, 'in Moizi nɛɛ: «In mi telida, nyanɔ ka 'mi dli 'wɔslo.»

²² 'In amia, a ka -gɔɔ 'kadu wa laa *Sion -yɔ 'yliyɔga -Lagɔɔ 'gbe -yɔlanyni. Yalu *-Zeluzalemɔ, mɔ 'anzu 'wlu -nyacun mia 'muna lida, -mɔ -wa. ²³ -Lagɔɔ tua -yua -wa ka ŋni mia yalt celida, da wa gbelia 'wlu, a ka -bha -yɔlanyni. -Lagɔɔ, ɔ bhua nyuma weee -yɔgbu 'wɔ, a ka ɔ -yɔlanyni. A ka nyuma tiklu -wa ka tiklumumie gbaa -yɔlanyni. ²⁴ -Zezu ɔ -wa *'wɔsuslɔue loluu 'kɔlv, a 'ka ɔ -yɔlanyni. 'In ɔ 'pɔɔn -we wa slua la, 'in -we 'yia we -zia Abelu 'pɔɔn, a 'ka we -yɔlanyni.

²⁵ We -ka 'sa -mi, a zu amiaa 'de 'yliyɔ, a yi ɔ mia aun -yla gbu gbada, -bligupalt. Da dudu -gu, Moizi ka Izlaelnyuma 'dizu, -maa 'ni ɔ welt 'wɔŋwɔnu, 'in -Lagɔɔ yia wa -kaslv 'wupa. -We -ka -amia, yalt -Lagɔɔ mia -aun -yla gbu gbada. Nu, -a -ka ɔ -bligupalt, -a 'ni mnɛni -a 'ka ɔ kwɛɛ 'tla. ²⁶ Bha mia, -Lagɔɔ welt zuklua dudu. -Zɛɛn mia, ɔ ka we gba -aun -yla, ɔ nɛɛ: «Duduv -tapa na yia zuklua, 'in -sleɛn we 'ni dudu -bhlogbɔɔ, nu, dudu -yɔ yalt 'sɔ na yia zuklua.» ²⁷ ɔ -ka gba «-tapa» ni, gbu yabhlo we slɔlua -aun. Mu -wa nu, -lu -we -Lagɔɔ -laa la, -we 'kaa zuklu, la we yia 'bhua. Nu, -we 'nia mnɛni we 'ka zuklu, -bha we yia -tua.

²⁸ -Amia mia, -Lagɔɔ ka -aun 'tite 'nye, -a -yɔ ɔ 'sɔ 'ka nyuma 'wlulapɔli. Wee 'wlulapalte 'ni mnɛni we 'ka zuklu, we -ka 'sa -mi, -a 'pa -Lagɔɔ fuo, -a bubɔ ɔ ɔ dɔmasa, 'nɔŋwezuvɛ -yɔ sɔsɛ nya. ²⁹ Ciun, -amiaa -Lagɔɔ mia, -kosu -we saa -lu la, 'mu ɔ -mia.

Sa -a 'kaa -Lagɔɔ dudɔnamani

13 ¹ Nu, a -tu zɛkikalida, sa -Lagɔɔbhelia 'kaa we nu, 'sa. ² Lakpanya, -wa yia amiaa -gbe, a kpa wa sɔ 'sɔ nya. Nyuma tolva nu 'saa, 'in wa yia 'anzunyaa 'lakpasu kpa, wa 'ni we 'jiyibheli. ³ -Wa mia -kaslv 'wɔ, a 'pa wa dli -gu nɛɛ amia -yɔ wa sɔ mi -kaslv 'wɔ. -Wa, wa mia sialida, a 'pa 'ya -maa dli -gu, -we ka gbu -wa, amia ka ku, 'in wa mnɛni wa 'ka aun siali.

⁴Nu, nyuma weee zo kukwale 'nujwe. 'Lowli -yo ɔ 'ɲwnɔ mumni -yla tiklu. Mutni kwe -cian -yo -wa -yo nyuma weee dia -budu 'wu, -Lago yia wa -yɔgbu 'wɔbhua.

⁵'Gwezii 'yilibanɔnve 'na -zeli amiaa dli zo gbu -bhlogbɔɔ -ni. -We a kaa, we namant ain dudu. -Lago 'de nɛɛ:

«ln 'na 'ka ci 'sa -mi ti,
in 'na 'ka ci -mi 'bibhu.»

⁶We -ka 'sa -mi, -a mneni -a 'ka gba, -amiaa -gu nya -bie:

«Jeditape yia 'mi 'wɔsaa.
ln 'na 'ka nyano nu.

Lɛɛ -lu nyuma 'ka 'mi nonva?»

⁷A ligbe amiaa 'yugalunya tianv -wa gbaa ain -yla -Lagɔgbu. Da wa -gaa 'yliyo, bhv -we wa nɔa, amiaa 'de ka we -yɔyi. Sa wa nva -Lago dli -gu -zuda, a nu 'sa. ⁸-Zezu mi -Zezu -bhlokpade nya. Zubha klaa, -zɛɛn klaa, we -yo 'yli weee nya, ɔ'ɔ 'bhiti. ⁹-Slolue loluu 'yli -bhlo -bhlo -we bhua da -putu, a 'na 'tideli nyuma 'yi wa 'ka ain -dawli 'wɔnu we nya. -We 'kaa ain 'kvayli 'pa, we nant 'yli nu, we -mi -Lago 'nant nya, lililuu titee 'nujwezuzve -we'e -saa we 'nujwe -zunya 'wu, we 'na -zeli -mɔv -ni.

¹⁰-Amia ka 'slakagusalilu yabhlo. We -gu -slaka mia, -Lagɔbubɔnya, -wa saa *Zuifv numekupalv zo 'slaka, wa 'nt we 'klu -ka wa 'ka we li. ¹¹Wanuv -gbe, *-Lagɔbubɔnyaa -kanyɔ 'kadu mia, -mɔwɔluda 'tata ɔ -yo numaa 'pɔn plaa. Nu, mv -wa nyumaa gbonyuuu 'slaka. Wee numaa -kpabhie mia, wa 'gbe -glima wa siea we. ¹²We 'deɛ 'gbv, -Zezu yia -Zeluzalemugbee -glima tɔlu, ɔ 'ka nyuma -mɔwɔlv ɔ 'deɛ 'pɔn nya. ¹³-We mia 'deɛ 'gbv, -a 'tla -mɔ, -a -yo ɔ 'sɔ 'ka 'wugbeli 'gbe -glima, 'un wa 'ka -ain velv ɔ 'bhisa. ¹⁴Da dudugv -gbe -we 'wu -a mia, 'plia we yia. Nu, 'gbe -we 'kaa ci yi, we da -a mia -talida. ¹⁵Nu, 'slaka -we -a 'kaa -sa -Lago -yla -Zezuu gbegbein, mv -wa nu, -a bhli -Lago 'ɲnt 'yli weee nya. -Mv ji -wa nu, 'ɲweɛ -a wlelia we nu, -Lago 'yli. ¹⁶A 'na

dlulu gbuzonuu lenve -yo 'wusisalie 'wu -ni, nu, mu -wa 'slaka -we nanta -Lago dudu.

¹⁷ A zu amiaa 'yugalunya 'nujwe, a pili wa zola. Ma zua amiaa zuzu 'yliyɔ. -We ka gbu -wa, 'ma -Lago yia we -gugbu layibhaa. A -ka wa 'nujwe zu, 'in wa nua wa lubho 'muna nya. We 'ni -mubu, 'klu -susue nya wa yia we nua, 'in -muu 'na 'ka ain 'wusa.

¹⁸ A bhuhoe -Lago -amiaa -nu nya. A -yi we 'ji nu, -amiaa 'wlukuu'bn dili -ain gbu, nu, gbuzonuu lenve 'klu -a mia 'yida 'yli weee nya. ¹⁹ Amiaa zukpa -wa, -we na yibhalia aun 'debbie mu -wa nu, a bhuhoe -Lago ɔ 'ka 'mi 'yoo 'nye, 'in in 'ka ain glaa nyini sivi.

²⁰ -Lago, ɔ nyaa -ain 'wututue -dlɔ, mɔ 'bhua bhlabhlee 'yliyɔzunyo 'kadu, -amiaa -Kanyo -Zezu 'wu tlitlunya glaa, 'wusulolue -we 'nia bhloluda -kaa 'pɔn nya. ²¹ ɔ -Lago 'nye ain 'tite a 'ka gbuzonuu ɔ 'yibhaa lenv. -We nanta ɔ dudu, ɔ nu we le -ain 'wu -Zezu Klisu gbegbein. 'ŋnumne -mi -Zezuu -nu nya 'yli weee nya. *-Amen.

Welipapie

²² Bheliaun, amia na palta zukpa. Nu, a pulu 'kvayli -pa -weli ni yukwli dlutie nya. Nu, -we in celia da 'sebhe ni 'wu, we 'ni tlulu bhabha. ²³ In 'yibha a yibheli we 'ji nu, wa ka -amiaa bheli Timotee -kaslu 'wusa. ɔ -ka na -gbe yi -pa ni, in -yo ɔ 'sɔ, 'in -a mnta amiaa -gbe.

²⁴ A -sa amiaa 'yugalunya weee -yo -Lagonyuma weee fu. Italii -dudu -gu -bhelia nee, wa -sa ain fu.

²⁵ -Lago ŋwna a 'de weee 'nyu la.

'Zakee 'sebhe

*'Zake -wa bha *-Zeluzalemuv -Lagonyumaa 'yugalunyo yabhlo. 'Sebhe ni c celia, c 'ka -Lagonyuma we -slo lu nu, wa -ka -Zezu dli -gu zu, we mi nu, wa nonobhu -mi tiklu.

Fusawelt

1 ¹ -Ami, *'Zake, saa aun fu. -Lago -yo Nyumaa -Kanyo -Zezu *Klisu lubhonunyo in -mia. *Zuifu weee mia -Lagonyuma nya, wa palia 'klyte 'wu, -wa mnenia la dudv weee -gu, 'ma na paa na fusawelt yoo.

Dluzvve -yo gbyilo

² Na bhelia, laylagbv -bhlo -bhlo -nya -we lu a yia 'pluta, a yla we 'muna 'kadv nya. ³ A yibheli we 'ji nu, a -ka dli 'temani laylagbv 'wu, dltie we nyea aun. ⁴ Nu, amiaa dltiee lenvgbv -zovv nu le tiklu, 'in a 'ka -mi tiklu gbada, -lu yabhlogbov 'na bo lv aun 'wu -nu. ⁵ Amiaa lvnyume yabhlo 'ni gbu -yi ni, c -zlati we -Lago, c 'kaa we c 'nye. -Lago nyea nyuma weee -lu bhe 'nanidli nya, 'in c'v kpotva we, c 'ka we c 'nye. ⁶ Nu, c -zla we dluzvve weee nya, c 'na luv dli -nu. Nu, nyume -c lva dli, c 'wlv gumunyuu -gbvgbv, -we -pive bhua 'wu, 'in we kwaa we sv weee lv, mv. ⁷ -Muv 'sasvka -nyume 'na -dili dli zv, c 'na gbalv -nue: «Jejitapee kve -lu na yia 'yia.» ⁸ Nu, dlulunyo -wa, dli c lva c lenvgbv weee 'wu.

Boba -yo 'hnumnie

⁹ Na bheli bobabhanyov dli namani, nu, -Lago yia c 'hni 'wubhua. ¹⁰ 'In 'hnumnunyov dli namani, nu, -Lago ka c 'hni zobelv. Nu, bhia c 'hnumnie yia

-fliii -petuu -buti 'bhisa. ¹¹ Sa 'yilu -ka 'wusa we suloo 'tute nya, we yelta -petu, we -buti bhilia, 'in we 'yilinanɔ bhua la, 'sa 'ɲnumnɔyɔ yia labhua ɔ lenulu glaa.

¹² Nyume ɔ dia laylagbu zo la dli 'tute nya, 'wututve -dlɔɔ mi ɔ -nu nya. Nu, ɔ laylaytee 'bigu, ɔ yia ɔ 'pente 'yia. ɔ 'pente mia, 'yliyɔgagie -we 'nia bhiloluda -ka, -we -Lago gbaa ɔ 'ka -wa -kalia ɔ ze 'nye, mu -wa.

Gbonyuuu lenu tu'v 'bhu -Lagɔɔ -gbe

¹³ Nu, gbonyuuu lenu tu -ka nyɔɔ 'bha, ɔ 'na gbalɔ -niɛ:

«-Lagɔ ka 'mi we 'tu 'bhal».

Gbonyuuu lenu tu'v 'bha -Lago, 'in ɔ'ɔ 'bhali nyume gbonyuuu lenu tu. ¹⁴ Nu, nyumeɛ 'dɛɛ dlu 'wonyini -gbonyuu mia, mu ylaa ɔ la. Mu gbizea ɔ 'wu, 'in ɔ bhoa we lubhu ɲwe. ¹⁵ 'In wee dlu 'wonyini -gbonyuu mia, mu plaa nukpla, 'in we gwalia gbonyuu. 'In da gbonyuu -ka 'ylimanti 'kaduu, 'in -muɔ gwalia tilitie.

¹⁶ Na bhelia -zɔnu, a 'na nɔnu amaa 'dɛ -dawli 'wu -ni. ¹⁷ 'Nyenyelu weee -we nania 'yli, 'in -we mia tiklu, -Lagɔɔ -gbe we bhua. 'Ylu klaa, 'cu klaa, -zɛli klaa, mɔ -laa we la. 'Bhiti wee -li -muni bhitia, 'in we tia -aun nikpise 'wu. -Lagɔ'ɔ 'bhiti we 'bhisa. ¹⁸ ɔ dumagbu nya, ɔ -la -aun la gbuzɔnu weli nya. 'In -a 'ka ɔ lalalu weee 'yugalunya -ze.

Welu yukwli pulve -yɔ we -gugbuɔ lɛnve

¹⁹ Na bhelia -zɔnu, a yibheli we 'jie: nyuma -mi yukwli -ponya slui nya, 'in wa -mna 'wu gbu -gbada, wa -mna 'wu 'cɛ -pada. ²⁰ Nu, 'cɛpanyɔ mia, ɔ'ɔ nu gbu tiklu le -Lago 'yilia 'wu. ²¹ We 'gbu, a palti pounplagbu -yɔ lenugbu 'nyuu weee -bligu. Welu -Lago faa aun dli zo, a ɲwnu 'dɛɛ 'wututie 'kienyi nya we gbu -yɔ. Nu, mu mnenia we 'ka aun gbu 'wusa.

²² A 'na nɔnu amaa 'dɛ -dawli 'wu -ni: a 'na pulu -Lagɔweli yukwli bhe -ni, a nɔ we -gu zɔzɔnu sa. ²³ Nu, ɔ pulva -Lagɔweli yukwli, 'in ɔ'ɔ nɔa we -gu, ɔ 'wlu sa nyume -mɔnu: nyume ɔ ylaa ɔ 'dɛ -vligni 'wu, ²⁴ 'in -muɔ 'bigu, ɔ -ka ɔ

'de ylaylte bhia, ɔ mnia -bha -bhlokpade sa ɔ mumnia 'wula, 'in ɔ dlua we 'wu. 'Sa ɔ nyume mia. ²⁵ Nu, nyume -ɔ bhlia -Lagɔ tite tiklu 'yliyo la, 'in ɔ nɔa we -gu, 'mɔ -Lagɔ yia 'nyulanwnaa ɔ lenugbu 'wu. Wee titee 'gbu, ɔ 'kaa ɔ 'de -yla -tu. ɔ 'na pulu we yukwli bhe -ni, 'in ɔ 'na dlulu we 'wu -mɔɔ 'biɔ -ni. Nu, ɔ zu we 'nuɲwe.

²⁶ Nyume -ɔ dia we dli 'wu, 'in ɔ gbaa: «-Lagɔnyume in -mia», ɔ 'ni ɔ mɔ kpa sa -yi, ɔ 'de ɔ nua -dawli 'wu: bhe ɔ mia -Lagɔ 'wu. ²⁷ Nu, -we Dide -Lagɔ ylaa sa -mɔwlu -Lagɔ 'wu -mumie -yo -Lagɔ 'wu -mnumnie -zɔnu nya, mu ni: -Lagɔnyume kpa kwiiyua -yo -dugbanwni 'nanuu wa siaste 'wu, 'in ɔ 'ka ɔ 'de 'yliyɔzu duduɔgbu gbonyuuu gbegbein.

Amiaa lenugbu -mi -bhlo nyuma weee gbegbein

2 ¹ Na bhelia, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisti -ɔ ka 'ɲni -zia 'ɲni weee 'wu, amia zua ɔ dli -gu. Amiaa lenugbu -mi -bhlo nyuma weee gbegbein. ² Sabhisa, 'ɲnumnyɔ yabhlo plaa amiaa *-Lagɔbudu zɔ sɔwu -can -yo 'ylinano -bana -zɔnu bhabha nya, 'in bobabhanyɔ yabhlo yia -mɔ pla 'ya -bana -zɔnu nya. ³ A 'bhitia -ɔ kaa -bana -zɔnu 'wuu -gbe la, a yia ɔ 'nuɲwe zu, 'in a nɛɛ ɔ -yla: «-Mi, -in -di da la 'ɲnumnyaa ladida!» 'In a nɛɛ bobabhanyɔ -ylae: «-Mi, -in -tu de 'yiligbeda! We 'ni -mɔɔɔ, -in -di da la, dudu na bhu -yo.» ⁴ We -ka 'sa -mi, -yɔsisalɔgbu a nua le a 'dekpua nyidi, 'in a bhua nyumaa -yɔgbu 'wu wa ku -yo, 'wlukusun lapɔpalie 'nyuu nya.

⁵ A pu yukwli, na bhelia -zɔnu: dudu -guu bobabhanya -Lagɔ -saa -bha wa 'ka 'ɲnumnyaa -ze dliɔzɔve 'wu. 'In -Lagɔ 'ɲnumngbe -Lagɔ gbaa -wa 'yibhaa ɔ, ɔ 'ka we wa 'nyɛ, wa 'ka we 'yi, we 'ni mɔɔ? ⁶ 'In amia, amia nyɛa bobabhanya 'wu! 'ɲnumnyaa 'ni aun 'nyii 'wunuda -mi? 'In ma 'ni aun gbɔwɔbhunya dlu kwada -mi? ⁷ -Zezuu 'ɲni -zɔnu -Lagɔ 'nyɛa aun, maa'a -nyumɔ wee?

⁸ Cɔn, na bhelia, -Lagɔ 'ɲnumni -tite, sa we mia celida *-Lagɔsebhe 'wu, mu ni:

«-In -kali -na -libheyii zɛ -na 'de 'bhisa.»

A -ka we -gu nɔ, -zugba -lu -zɔnu a nva lɛ. ⁹ Nu, amiaa lɛnugbu 'nɪ -mɪ -bhlo nyumaa gbɛgbɛɪn, gbɔnyuu a nva lɛ. 'ln -Lagɔɔ tite luelia aun gbu, a 'nɪ we 'nɔŋwɛ zɔv 'gbu. ¹⁰ Nu, nyumɛ ɔ 'nɪ -Lagɔɔ tite weee lɔ -tite yabhlo 'nɔŋwɛ zɔv, we 'dɛ weee ɔ 'nɪa 'nɔŋwɛ zɔv. ¹¹ Nu, -Lagɔ ɔ gbaa:

«-ln -yɔ 'ŋwɔnɔ -putu 'na -dɪlɪ -budu 'wɔ -nɪ»,^a

ɔ nɛɛ 'yɛɛ:

«-ln 'na 'bhali nyumɛ -nɪ.»

-Mɔv 'gbu, -in -yɔ 'ŋwɔnɔ -putu 'nɪ -budu 'wɔdɪ, -in -ka nyumɛ 'bha, -in 'nɪ -Lagɔɔ titee 'nɔŋwɛzɔnyɔ.

¹² -Lagɔɔ tite -we ka 'gbu a 'kaa amiaa 'dɛ -yla -tɔ, amiaa -yɔgbu -Lagɔ yia 'wɔbhua we gbɛgbɛɪn. A gba 'sa, 'in a nɔ 'sa. ¹³ Nu, nyɔɔɔ nyɔ'ɔ 'yɪlɪ ɔ -lima nyazi, -Lagɔ 'nɪa ɔ nyazi 'yɪlɪ yɪ ɔ gbɔwɔbhɪ zɪ. Nu, nyazɪdɪ mɪa, mɔ lua gbɔwɔbhɪbɪhɪ.

Dɪzɔzɔvɛ -yɔ lɛnugbu -zɔnɔnyɔ

¹⁴ Na bhelia, nyumɛ ɔ gbaa nɪ, ɔ ka dɪzɔzɔvɛ, 'in we lɛnugbu -zɔnɔnyɔ 'nɪa -mɪ, lɛɛ -lu ɔ 'yɪ we 'wɔa? -Mɔv 'sasɔkpa -dɪzɔzɔvɛ mɛnɛni we 'ka ɔ gbu 'wɔsaa?

¹⁵ Sabhisa, -dɛ amiaa bheli yabhloo, -dɛ amiaa bhɔlɔ yabhloo, wa 'nɪ 'naa -ka, 'in ŋwɔ -ka wa 'bhada -mɪ 'yɪlɪ weee nya, ¹⁶ 'in amiaa lɔnyumɛ yabhlo -ka wa -yla gba: «A nɔ 'nanɔv -nyɛ, ŋwɔtɔlɔ 'bhɔ aun -gu la, 'in a lɔ -nyɛ!» 'in -we wa ku 'yɪbhaa, ɔ 'nɪ we wa 'nyɛ, lɛɛ -lu ɔ 'yɪ we 'wɔa? ¹⁷ 'Sa we mɪa dɪzɔzɔvɛɛ -nɔ nya. We lɛnugbu -zɔnɔnyɔ 'nɪ -mɪ, -zugba we ka tɪ.

¹⁸ Nu, nyumɛ yabhlo yia gbaa: «-Amɪ, in ka dɪzɔzɔvɛ, 'in -mɪ, -in ka lɛnugbu -zɔnɔnyɔ.»

Gbaa na yia ɔ -yla: «-Na dɪzɔzɔvɛ 'nɪa lɛnugbu -zɔnɔnyɔ -ka, sa we 'ka -mɪa? -Slɔlu 'mɪ we. 'ln -amɪ 'ka -mɪ na dɪzɔzɔvɛ -slɔlu na lɛnugbu -zɔnɔnyɔa gbɛgbɛɪn.» ¹⁹ -ln -yɪ we 'jɪ nu, -Lagɔ -bhlogbɔɔ, we nanɪ 'yɪlɪ bhabha! Zuzu 'nyii -yɪ 'ya we 'jɪ, 'in we tɛlɪ nyɛnɔ nyaa 'dɛbhɪ.

^a2.11 Glektwɛlt 'wɔ, we jɪ -wa nu: -wa kɔkwɛlɪ, wa -yɔ nyuma -putu 'na -dɪlɪ -budu 'wɔ -nɪ.

²⁰ -Guwotunyɔ, dluzuzve -we 'nia lenugbu -zɔnunya -ka, we 'ni -lu 'wuku, -in 'yibha -in 'ka we 'jiyibhelii? ²¹ Lee, sa -Lago yibheli -amɩaa dukpasa *Ablaamu, nyume tiklu nya? ɔ lenugbu -zɔnunyaa gbu -wa, da ɔ wlaa ɔ 'yu *Izaku 'slaka nya -Lago -yla. ²² -Na yi we -yɔ: ɔ dluzuzve -yɔ ɔ lenugbu -zɔnunya 'sɔ da yabhlo we nɔa -nya. 'In ɔ lenugbu -zɔnunya -we kwaa ɔ dluzuzve yoo 'gbu, ɔ dluzuzve yia tiklu -mi. ²³ -We -Lagɔsebhɛɛ 'ya gbaa gbuzɔnu -wa, 'sa we nua:

«Ablaamu ka -Lago dli -gu zu.

ɔ dluzuzvee 'gbu,

-Lago yia ɔ yibheli nyume tiklu nya.»

'In wa yia ɔ la -Lagoɔ 'tale. ²⁴ A yi we -yɔ nu, nyumeɛ lenugbu -zɔnunya -yɔ -Lago yibhelia ɔ nyume tiklu nya, we 'ni ɔ dluzuzve -bhlogɔɔ -yɔ.

²⁵ 'Sa -bhloo 'de we nua 'naabizijwɔɔ *Wlaabuu -nu nya. ɔ 'bhua Zuifuv tietienya 'wu, 'in ɔ yia wa 'wɔsa 'yoo -putuu 'wuplɩle nya. ɔ lenugbunya -yɔ -Lago yibhelia ɔ nyume tiklu nya, we 'ni muv? ²⁶ Gbuzɔnu -wa, ku -we 'nia nyapeli 'wu -ka, sa we tlia, 'sa -bhloo 'de dluzuzve -we 'nia lenugbu -ka, -muv tlia.

Ŋweɛ mɩɔ

3 ¹ Na bhelia, amɩaa lɔnyuma duun 'na ŋwnunu nyumaa gbuslolunyaa -ze gbu -ni. Nu, amɩaa 'de -yi we 'ji nu, -amɩa nyumaa gbuslolunyaa -yɔgbu -Lago yia 'wubhua, we 'ka nyuma weee -yɔgbu -zi. ² Mɩɔ -a 'de weee mɩɔ sɔ duun lɔ. Nyume -ɔ'ɔ mɩɔa ɔ ɔ gbagbaweli 'wu, nyume tiklu -wa. ɔ -yi ɔ 'de kpa sa sazɔnu sa.

³ Sabhisa, nimesunnya ŋweɛ -a zua netɛ we 'ka -ain 'nuŋwe zuu 'gbu, 'in -a mneni, -a 'ka we ku -kpaɩhie 'yoo da -slolu. ⁴ Mu mɩa, 'glɔnyaa 'deɩhie -we 'yɩa, 'in -we -pɩpe 'tɩtenya sua, we 'yoo daslolu -lu 'kienyi -le! Mu slolu we 'yoo da -nya. 'In da we 'papanyɔ 'yibhaa, 'in we mɩta -mɔ -nya. ⁵ 'Sa -bhloo 'de, mɩɔ mɩa ku -kɩɩhe -sele nya -amɩaa 'lalinya nyɩɩ, 'in we yɩmanɩa we 'de gbu 'kadɩ 'wu.

A yla, 'sa -kosu 'kienyi -le mnenia, we 'ka 'kwla 'kadu 'yilipali! ⁶ Mɔ 'wɔ sa -kosu yabhlo. Dɔdɔgɔ 'nyuu 'bhuloda -wa. Mɔ mɔ -amɔaa 'lalinya nyɔdi, mɔ plalia -amɔaa ku weee pɔn. Sa we nɔa, mɔ nɔ: we 'wɔ sa -Kosuu -kapu ka wee mɔɔ 'de 'ylifa, 'in we 'de faa nyɔmɛɛ dɔdɔ -gɔ -gbɔ weee 'yli.

⁷ Fliinuma weee -yɔ 'zianya, dɔnɔnɔ -nɔma -yɔ 'nyulɔ -nɔma, nyɔmɛ mneni, ɔ 'ka we gbɔ -slolu, 'in nyɔmɛ slolu we gbɔ. ⁸ Nu, nyɔmɛ yabhlogbɔɔ 'nɔ mneni, ɔ 'ka mɔ gbɔ -slolu. We 'wɔ sa tɔbhe: gbɔnyuu -we nyɔmɛ 'nɔa kpa sa -yi, 'mɔ we -mɔa, nyɔmɛ 'bha -gu yea we.

⁹ Mɔ -a bhua 'wɔ, 'in -a mɔnɔa -amɔaa Dide Jejitapɛɛ 'ɔnɔ. 'In 'mɔ -a bhu 'yaa 'wɔ, nyɔmɛ -wa -Lagɔ -laa la ɔ 'deɛ 'wɔwɔlɔ nya, 'in -a bhɔa wa gwɛɛ.

¹⁰ Wee ɔwɛ yabhlogbɔɔ 'wɔ Jejitapɛɛ 'ɔnɔmɔnɔmɔ -yɔ gwɛɛ -bhɔbhlɔ tɔaa. Na bhɔa, we 'na -mɔnɔ 'sa -nɔ. ¹¹ 'Wɔwɔlɔnyu yi we 'bhuka yabhlogbɔɔ 'de 'wɔ mɛnɔ nyu -yɔ kalɔ nyu wlelii? ¹² Na bhɔa, magloosu yi gwii 'bhue 'paa? Yaayu, *-dɔsu yi magloo tɔnɔ? -lɔnɔ. 'In 'ya, gumunyuu 'wɔlɔda 'nɔ mneni we 'ka mɛnɔ -nyu -kpa wɔa.

Gbuyilo -we bhua -Lagɔɔ -gbɛ

¹³ Aun glaa nyɔɔ -yi gbua, 'in ɔ mna 'yɔa? ɔ -slolu we ɔ lenugbɔ nya ɔ nɔnɔbhɔ -zɔnɔ gbɛgbɛn, gbuyilo -yɔ dɔ -dɔɔ nya. ¹⁴ Nu, zenɔ 'nyuu -yɔ kpɔkpɛɔ -zuzu -ka aun 'wɔ -mɔ, a 'na 'ylimantɔ amɔaa 'de -nɔ, a 'na 'tɔbhɔlɔ yɔ -Lagɔɔ gbɔzɔnɔ -yɔ -nɔ. ¹⁵ -Mɔ gbuyilo 'nɔa -Lagɔɔ -gbɛ 'bhɔ, nu, dɔdɔ -gɔ -nɔ mɔ, nyɔmɛ zuzu -nɔ mɔ, *Kuzuu 'debhieɛ -gbɛ we bhua. ¹⁶ Nu, da zenɔ -yɔ kpɔkpɛɔ -zuzu -ka -mɔ, gbɔ bidi -bidi bidi -yɔ gbɔnyuuu 'yɔ -bhɔ -bhɔ weee mɔ 'ya -bhade.

¹⁷ Nu, gbuyilo -we bhua -Lagɔɔ -gbɛ we mɔ -mɔwɔlɔda tɔa, -mɔ 'bɔgɔ, we 'yɔbha 'wɔtɔtɔe -dɔɔ, we -yi we 'de kpa sa nyɔmɛ gbɛgbɛn. Nyɔmɛ we zua 'nɔwɛ, we ka nyazɔdɔ, 'in we nɔa gbɔzɔnɔnyɔa le. We 'nɔ nyɔmɛ -yɔgwɛpɔte -yɔ dɔ 'sɔɔ gaylo nya -mɔ. ¹⁸ Dɔ -dɔɔ -nyɔmɛ -wa bɔbɔta nyɔmɛ -yɔ, wa dɔ -dɔɔ mɔa, mɔ yɔa 'yɔyɔgagɛ tiklu wɔaa.

Dudugulii 'yibhayibhie

4 ¹-Gɔlɔnya -yɔ -zlenya mia aun nyidi, da we bhulva? Amiaa dliwɔnyinili, -we sumania amiaa dli, mu nva we ɛ, we 'ni muv? ² A 'yibha -lu yabhlo, 'in a'a 'yi we. A ka nyume -bha dli nukple, 'in amiaa dli nynia -lu 'wu, 'in a 'ni mneni, a 'ka we 'yi. A ka -zlenya -yɔ -gɔlɔnya kwe. 'In a'a -zlali -Lago -lu, we 'gbu, a'a 'ya we. ³'In we 'ni 'sa -mɪ ni, -lu a zlaa 'nyumu a 'ka amiaa dliwɔnyinilu dumagbu lenu, we 'gbu, a'a 'ya we.

⁴-Lagɔɔ -dawlinɔnya a -mia! A 'ni we 'ji -yi nu, dudugulii 'yibhayibhie sisalta nyume -yɔ -Lago -yɔɔ? Cɔn, a -yɔ dudugu -li -ka 'tale li, -Lagɔɔ tonyuma a -zea. ⁵-Lagɔsebhe 'ya nɛɛ: «Zuzu -zɔnu -Lago zva -aun 'wu, 'mu ɔ yibhaa -yɔla zenyidli nya.» Amiaa dlu nu, wɛlɛ -we we gbaa, bhe -wa yi? ⁶Nu, 'nani 'kadu -Lago nva -aun 'wu, we 'gbu -Lagɔsebhe nɛɛ 'yaɛ:

«Tɛmanɪ -Lago tɛmanɪa 'dɛɛ 'ylimanɔnya -yɔ.

'In -wa tta wa 'dɛ 'wu 'kienyi,

ɔ nva wa 'nani 'wu.»

⁷Nu, a ti amiaa 'dɛ 'wu 'kienyi -Lago 'yu. A 'tɛmanɪ amiaa 'dɛ 'Kuzu -yla, 'in we 'ka aun -yɔbhɔ 'pɪpɪ. ⁸A nyini -Lago -yɔla, 'in ɔ 'ka aun -yɔlanɔni. Gbonyuu -lenɔnya, a -wɔlɔ amiaa kwenya -yɔ! Dli 'sɔ -nyuma, a mnazi amiaa dli -yɔ! ⁹A yibheli amiaa 'dɛɛ nyazu 'ji. A wi, 'in amiaa 'mɔ kwli! A 'bhitili amiaa nyanyɛ wie 'wu, 'in a 'bhitili amiaa 'munalilie dlu sulo 'wu! ¹⁰A ti amiaa 'dɛ 'wu 'kienyi Jejitape 'yu, 'in ɔ 'ka amiaa 'ɲni 'wɔbhɔ 'kadu.

-In 'na 'bhulu -na bhelii -yɔgbu 'wu -ni

¹¹Na bhelia, a 'na gbalt wɛlɛ 'nyuu bheliaa daa -ni. -ɔ -ka ɔ bhelii daa wɛlɛ 'nyuu gba, -ɔ -ka ɔ bhelii -yɔgbu 'wɔbhɔ, -zugba -Lagɔɔ tite -yla ɔ gbaa wɛlɛ 'nyuu, 'in we -yɔgbu ɔ 'bhua 'wu. -In -ka titee -yɔgbu 'wɔbhɔ, -in 'ni we 'nɔɲwezɔnyɔ, we -yɔgbu 'wɔbhunɔ -in -mia. ¹²-Lagɔɔ 'debhlogbɔɔ palia tite, 'in ɔ 'debhlogbɔɔ -wa gbɔwɔbhunɔ. Mɔ mnenia nyumɛɛ puepue, 'in mɔ

mnenia nyumεε mnɔnɔvε. 'ln -mɪ, nyɔɔ -tn -mɪa, 'tn -na bhu -na -libheyii -yɔgbu 'wɔa?

A 'na 'ylimanu amɪaa 'de -nɪ

¹³ Amɪa -wa gbaa: «-Zεεn, cɪzi, 'gbe -mɪnɪ 'wɔ -a yia mɪa, -a 'ka -mɔ -zɔ -bhlo li, -a 'ka -vale 'pa, 'tn -a 'ka 'gwezi 'yɪ», a pulɔ 'mɪ yukwli -sleεn. ¹⁴ Amɪa -wa 'nɪa -we 'kaa cɪzi lenɔ -yi! Sa amɪaa dɔdɔ -gɔ mɪa? 'Nyuu bhuhhui -we sɔa 'wɔ, 'tn we mɔa la -bha -bhlokpade, 'mɔ a -mɪa.

¹⁵ Sanεε a 'ka yaa gba: «-Lagɔ -ka ŋwnu, -a -ka 'pɔda -mɪ, sanεε -yɔ sanεε -a yia nɔa.» ¹⁶ Nɪ, -sleεn a mɪ 'dεε 'ylimanɪnya nɪa, 'tn a ylimanɪa amɪaa 'dεε 'ŋnɪ. 'Dεε 'ylimanɪe mɪa, 'yli we -nyua. ¹⁷ -Mɔv 'gbɔ, -ɔ -yia gbɔzɔnɔ -we ɔ 'kaa lenɔ, 'tn ɔɔ nɔa we lε, gbɔnyuu ɔ nɔa lε.

Gbɔv lapalɛ 'ŋnumnɪnya -yla

5 ¹ 'tn -sleεn amɪa 'ŋnumnɪnya pulɔ 'mɪ yukwli! A wɪ, 'tn a klu, gbɔnyii yia aɪn yɪaa 'gbɔ. ² Amɪaa 'ŋnumnɪli ka zen pla, 'tn -muta yia amɪaa 'naanya pla. ³ 'Gɪ ka amɪaa -can -yɔ amɪaa 'gwezi kpa, wee gɪ yia amɪaa -yɔgbɔv dayɪlu -zεa, 'tn mɔ yia amɪaa yɪcε lia -kosu 'bhisa. A ka 'ŋnumnɪli 'wɪlugɔwɪlɪ 'wɔbhɔlɔ -yɪ weε 'wɔ. ⁴ Amɪaa lubhɔnɔnya -wa nɔa amɪaa kpaanya lubhɔ, a 'nɪ wa 'pɛnɪgwezi wɪa. A pulɔ wa gbɔv lapalɔwelɪnya yukwli! -Wa plalɔ amɪaa kpa -lii 'ya, wa 'wɔkɔɪwelɪ ka 'Tɪtε -ka -Lagɔɔ yukwliyoo mɪ tkɪlu. ⁵ Amɪaa 'dεε 'ŋnumnɪli -yɔ amɪaa 'dεε dɔmagɔnya a nɔa lε dɔdɔ -gɔ, -zugba a li 'kɔɪlu -li, a zɔ ku nεε nɔa -we wa 'ka 'bha we 'bha yɪ nɪa, 'tn wa 'ka li mɔ. ⁶ A ka nyuma tkɪlu gbɔ 'wɪlu ladɪlu, 'tn a yia wa 'bha, wa 'nɪ -gɪa zɔ aɪn -yla.

Dɪtɪe -yɔ -Lagɔ bhuhhoe

⁷ We 'dε weε 'gbɔ, na bhelia, a -ka dɪtɪe tkɪlu, 'tn Nyumaa -Kanyɔ 'ka yɪ. A yɪa, kpaapanyɔ wɔa ɔ kpa -luu 'ya -zɔnɔ dɔdɔ 'kaa wɪa, dɪtɪe nɪa tkɪlu, 'tn

'nyu tianu -yo 'wobhlolonyu lba ɔ kpaɔ. ⁸ We 'gbu, amia -ka 'ya dltie, a 'temani dli, nu, Nyumaa -Kanyɔɔ yibhla ka cɔpa. ⁹ Na bhelia, a 'na 'pɔpali ylu -yo -ni, nu, -Lago yi amiaa -yɔgbu 'wobhu. Gbuwobhunyo ka cɔpa, ɔ ka plada cɔpa 'le!

¹⁰ Na bhelia, a 'pa *-Lagɔgbu -falɔpanya dli -gu, -wa gba bhaa -Lagɔgbu Jejitape ɛɛ ɛɛɛ nyɔ. A 'tideli wa dltie, wa stasie 'wu. ¹¹ A yla, nyuma -wa sta dltie nya -a nɛɛ 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ mɔ wa -nu nya. A ka *Zɔɔbu dltiee 'di 'nu, 'in -we Jejitape nua ɔ -yla le lugada, a ka we -yɔyi. Nu, Jejitape mɔ yeda zɔzɔnu -yo nyazɔdli nya.

¹² Na bhelia, gbu weee 'yu, a 'na bili yali -ni, a 'na bili dudu -ni, a 'na bili -lu yabhlogbɔɔ gwɛɛɛ nya -ni. Nu, amiaa un -zɛ un, 'in amiaa -unnya -zɛ -unnya, -Lago yi amiaa -yɔgbu 'wobhu.

¹³ Amiaa lunyume yabhlo mɔ stadaa? ɔ bhuhoe -Lago. Amiaa lunyume yabhlo mɔ 'mɔna 'wɔu? ɔ bhli -Lagɔɔbunya. ¹⁴ Amiaa lunyume yabhlo ka gu -yɔɔ? ɔ la *leglizu nyuma kpaɔ, 'in waa nyuma kpaɔ 'ka ɔ 'kpi -yɔtli Nyumaa -Kanyɔɔ ɛɛɛ nyɔ, 'in wa 'ka ɔ -Lago bhuhoe. ¹⁵ -Lagɔbhuhoe dliɔzɔɛ nya, mɔ yia guzɔnyɔ -mɔni puea, 'in Jejitape yia ɔ 'wobhua. 'In ɔ -ka gbunyii lenu, -Lago yia ɔ gbunyii 'wɔta. ¹⁶ We 'gbu, a gbɔgbali amiaa gbunyii -yla -bhlo -bhlo, 'in a 'ka -Lago bhuhoe -bhlo -bhlo, 'bhie, a 'ka 'pɔ. -Lagɔɔ bhuhoeɛɛɛ -zɔnu -we nyume tiklu 'bhua 'wɔ -Lago 'yu, we ka 'tite 'kadu 'wɔ.

¹⁷ 'Sa -mɔɔ mɔ 'yaa -Lagɔgbu -falɔpanyɔ *Eliii gbu nya. ɔ mɔ zlume nyume nya -an 'bhisa. 'In ɔ yia -Lago bhuhoe dli weee nya nu, 'nyu 'na lvali -ni, 'in -zɔ ta 'cu gbelibhlo 'wɔ 'nyuu 'ya 'ni dudu -gu bhli. ¹⁸ -Mɔɔ 'bɔgu, ɔ yi 'yaa -Lago bhuhoe, 'in 'nyu yia lva, 'in dudu -gu -li yia zɔ.

-Lagonyuma mɔɔ, wa lɔlalie

¹⁹ Na bhelia, amiaa lunyume yabhlo -ka gbuzɔnu 'bɔbu ɔ -ka mɔɔ, 'in nyume yabhlo -ka ɔ lɔlali, gbuzɔnu ɔ nua le. ²⁰ A yibheli we 'ji nu, gbunyuu -lenonyɔɔ 'yloogbu 'nyuu, -we -gu ɔ mɔ, -ɔ salta we -gu ɔ la, ɔ gbunyuu -lenonyɔɔ zuzu ɔ -saa titlie 'wɔ. 'In ɔ 'gbu -Lago yia gbunyuu duun lamumnia.

Tia 'sebhe Pielt 'paa yoo

Pielt celta 'sebhe ni. Nu, -Zezuu *'binɔnya kugbua le 'sɔɔ glaa -nyime yabhlo ɔ -mi bhaa. -Lagɔnyuma -wa wa palta 'klyie 'wu, 'ma ɔ 'paa 'sebhe ni yoo. ɔ nɛɛ wa -yla nu, wa ka -Zezu 'klyie 'wɔpalɩ, 'in ɔ yia sia. We 'dɛɛ 'gbu, -Lagɔnyuma -ka siada -mi, wa -ka wa 'klyie 'wɔpalɩda -mi, we mi nu, wa 'yligbe gege, 'in wa 'ka -Lagɔ dli -gu zu.

Fusaweli

1 ¹-Ami Pielt -wa -Zezu *Klisu *tietienyo, amia -wa -Lagɔ -saa -bha, 'in -wa mia lamnenida laga -dɔdɔ -gu, -mɔ Pɔɔn, -Galasii, Kapadɔsu, -Azii -yo Bitinii, amia na celta 'wu.

²Dide -Lagɔ ka -bha aun -sa, ɔ gbu ɔ gba bhaa tiaa sɔlv, 'in a mi ɔ -nu nya, ɔ Zuzuu 'gbu, 'in a 'ka -Zezu Klisi 'nuɔwe zu, 'in ɔ 'pɩɔn -ka aun -gu slo, a 'ka -mɔwlv.

Nu, -Lagɔ 'nye aun zuzɔnv -yo 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ bhabha.

Dluwɔdɩte -we'e 'bhua la

³-A -mnuni -amta -Kanyɔ -Zezu Klisi Dide -Lagɔɔ 'ɔnt! ɔ nyazɩdli 'kadu nya ɔ 'nye -aun 'yliyɔgagie lolu, -Zezu Klisi 'wɔbhuhue nya tɩtɩnya glaa. We 'dɛɛ 'gbu -amta dli 'tɛa 'wu 'kɔmɩv. ⁴-A wu zuzɔnv -Lagɔ zua la ɔ nyumaa -nu nya. We zuzɔnv -mi 'ni mneni we 'ka -nyumɔ, we 'ka pɩnpla, 'in we 'yli 'na 'ka tli. -Lagɔ ka wee zuzɔnv -mi lazɩ yali amta -nu nya. ⁵Amia -Lagɔ mia 'yliyɔzuda ɔ 'tɩte nya, amta dɩzuzvee 'gbu, 'pɩpɩe -Lagɔ yia -sɩlɩua 'wɔbhlolu bhla, amia yia we 'yia.

⁶ A li we 'wu 'muna, we -ka nu, laylagbuu 'yli -bhlo -bhlo -mumu -ka ain yli desleen, 'in we 'ka amiaa dli sumani, bhla -selee bhla, -bhlokpadε a li 'muna.

⁷ We -ka nu, -Lagɔ ka laylagbu 'yitide we yli ain, amiaa dlu 'yiyte gbu -wa. Amiaa 'de -yi we 'ji nu, -can mneni we 'ka labhu, 'in wa paa we -kosu 'wu, wa 'ka we 'degbolu 'yi. 'In amiaa dliuzvve 'yilia -we zia -can, 'mu wa ylalta la. 'In zli -Zezu Klist -ka luyi, wa 'ka amiaa 'ɲni 'ylimani, wa 'ka amiaa 'ɲni -mmuni, wa 'ka ain 'nuɲwe zu. ⁸ A 'ni -Zezu 'yi, 'in a -kalia ɔ ze. 'In a'a 'yi -slɔ ɔ -yɔ, 'in a zua ɔ dli -gu. ɔ 'gbu a lia 'muna 'kadu -we ka gba -welt wa 'nia -ka. ⁹ -We ka gbu -wa, a ka amiaa dliuzvvee 'pente 'yi, amiaa zuzuu 'pupve nya.

¹⁰ * -Lagɔgbuu -falɔpanya ka 'kli 'yi, wa 'ka wee 'pupvee 'ji 'wulanu. 'In zuzɔnu -Lagɔ 'kaa ain 'nye, wa yia we -falt 'pa. ¹¹ Gbu -we Klisu Zuzu gbaa wa -yla, bhla -we nya we 'kaa lenu, 'in sa we 'kaa lenu, 'in wa gua la, wa 'ka we yibheli. Nu, ɔɔ Zuzu mia wa 'wu, mɔ gbaa wa -yla tia Klisu siasia gbu -yɔ ɔ 'ɲnumte 'kadu 'kaa we 'bigu yi. ¹² -Lagɔ ka ɔ gbuu -falɔpanya we 'kluslolu nu, gbu wa mia zlume gbada, we 'ni wa 'deε -nu, nu, amiaa -nu -wa. Wee welt -zɔnu -muni waa -Lagɔgbuu gbanya mia -sleen da ain -yla gbada, Zuzu 'Pupaa 'tite bhva yali nya, wa gbaa we. 'In 'anzunaa 'debbie -gbolu 'yibha we 'ka we 'ji 'wulanu.

A -tu -mɔwɔlɔda amiaa lenugbu weee 'wu

¹³ We 'deε 'gbu, a mnazi amiaa 'de la amiaa 'wlukusun lapɔpaliε 'wu, 'in a 'ka gbu lenu! A zu amiaa 'de 'yiliyɔ. 'In -lu -zɔnu -we -Lagɔ 'kaa ain 'nye -Zezu Klisu yiyizli, amiaa dli 'temani we -gu 'wu. ¹⁴ Sa 'yua zua wa didea 'nuɲwe, a zu 'sa -Lagɔ 'nuɲwe. Amiaa dliwɔnyinili a nu bhaa le, -zugba a 'ni -slɔ -Lagɔ -yi, a 'na mnuni 'masleen we 'bi -ni. ¹⁵ 'In -we ka gbu -wa, -Lagɔ -ɔ laa ain, ɔ mi -mɔwɔlɔda. Amia -tu 'ya -mɔwɔlɔda amiaa lenugbu weee 'wu. ¹⁶ Nu, we mi celɔda * -Lagɔsebhe 'wve,

«In mi -mɔwɔlɔdaa 'gbu,

a -tu -mɔwɔlɔda.»

¹⁷ -Lago -ɔ bhua nyumɛɛ -yɔgbu 'wu, nyumɛɛ lenugbusu sɔbu, 'in ɔ'ɔ gbizta nyuma 'wu, 'in a laa «Dide», amiaa -Lagobhubhoe weli 'wu, da a -gaa -slɔ 'yliyɔ dudu -gu, amiaa nɔnɔbhu 'wu a zu -Lago 'nɔŋwe, 'in a sɔ ɔ. ¹⁸ Amiaa 'de -yi we 'ji nu, we 'ni 'gwezi -yɔ -can -we bhua la nya -Lago ziti aun 'wu, amiaa nɔnɔbhu -kpua amiaa dukpasu tia aun -yɔ kweɛ. ¹⁹ Nu, Klisti 'wɔba bhlabbhleyu, 'sla -yɔ gbu yabhlogbɔɔ 'nta -yɔ -mɪ, ɔ 'pɔɔn -zɔnu nya -Lago zitia aun 'wu. ²⁰ -Lago 'ni -slɔ dudu lala, 'in ɔ yia -bha Klisti -sa, amiaa Gbuwɔsanyɔ nya. 'In ɔ yia ɔ -slolu 'wɔbhlolu -ylunya ni nya, amiaa zuzɔnu 'gbu. ²¹ -Lago -ɔ 'bhua Klisti 'wu tɔtɔnya glaa, 'in ɔ yia ɔ 'ɲnumɛɛ 'nye, Klisu 'gbu a ɲwɔnua ɔ gbu -yɔ. We 'gbu a zua dli, 'in a dia -Lago dli 'wu.

²² A ka gbuɔɔnu 'nɔŋwe zuu 'gbu, -Lago ka aun -yɔwɔlu. 'In a 'ka amiaa -Lagobhelia 'yɔbha sazɔnu sa. A kɪkɪlɪ zɛ dli weɛɛ nya. ²³ -Lago ka aun nyuma lolu -zɛli, we 'ni -luu 'ya -we tia nya. -Luu 'ya we'e tia, we nya -wa. -Lagoweli -we -gaa 'yliyɔ, 'in -we mia la 'yɪlɪ weɛɛ nya, mu nya ɔ -zɛlia aun nyuma lolu.

²⁴ Nu, we mɪ cɛɪda -Lagɔsɛbhe 'wɔɛ:

«Nyuma weɛɛ 'wɔ -petu,

'in wa 'ɲnumɛɛ weɛɛ 'wɔ -petuu -bu.

-Petu -ka yɛ, 'in we -bu bhlia.

²⁵ 'In -Lagɔ weli mɪ la 'yɪlɪ weɛɛ nya.»

Wee weli nya wa gbaa aun -yla -Lagɔgbu.

'Yliyɔga -tukpa -yɔ -mɔwɔlu -nyuma

2 ¹ We 'gbu, nukpleylinyuno, yo, weli 'sɔ -kakiɛ, zenyi -yɔ vɛli -welinya mia, a 'bhu we 'de weɛɛ 'bi. ² Sa 'yuyolua 'yɔbhaa nyitnyu, a 'yɔbha 'sa nyitnyu 'wlalaa -we -wa -Lagɔ weli. A -ka we 'nyɛda -mɪ, a 'ka 'ylimani, 'in a 'ka 'pɔpɔɛ 'yɪ. ³ Nu, a ka we ɲwe 'yɪ, 'in a yia we 'jiyibheli nu, Jejitape menu.

⁴ A nyini Nyumaa -Kanyɔ -Zezu -yɔla, mɔ -wa 'yliyɔga -tukpa, -we nyuma -saa kwnɛɛ, 'in -Lago -saa -bha ɔ dlu da -tukpa tuklu nya. ⁵ Amia -zɛ 'ya 'yliyɔga -tukpa, 'in -Lago 'ka ɔ -budu 'subha aun nya, -budu -we zɔ a 'kaa -Lagɔ

'dæ bubɔnya -zɛ. 'Slakanya -we nania -Lagɔ dudu -Zezu Klisu 'gbu, a 'ka we -sa. ⁶ We mi cɛlɪda -Lagɔsɛbhe 'wɔɛ:

«A yla! Tɔkpa tɔklu in -saa -bha,
 'mɔ in mia ladɪda *Siɔngbe nukple,
 'in we 'ka -buduu gwɪgwɪyli -tɔkpa -zɔnu -zɛ.
 -ɔ -ka we dli -gu zɔ,
 'kua 'na 'ka ɔ 'ylilawla -gba.»

⁷ Amia -wa ŋwnua -Lagɔɔ gbu -yɔ, wee tɔkpa ka 'ŋni -gu, amia -Lagɔɔ 'yuaa -nu nya. 'ln -wa'a ŋwnua -Lagɔɔ gbu -yɔ,

«Tɔkpa -budusɔbhanya -saa kwnɛɛ,
 mɔ -zɛa -buduu gwɪgwɪyli -tɔkpa -zɔnu.»

⁸ We mi 'ya cɛlɪdæ:

«Tɔkpa -we nyuma gozoa,
 'in we bhɪta wa la, mɔ -wa.»

Wa'a ŋwnu -Lagɔɔ wɛɪ -yɔɔ 'gbu, wa gozoa we. 'Sa -Lagɔ zua we la, wa -nu nya.

⁹ 'ln amia, amia -Lagɔ -saa -bha, a ka nyumaa 'wlulapulnyɔɔ -Lagɔbubɔnya -zɛ. A ka -Lagɔɔ -mɔwɪlɔnya -yɔ ɔ 'debhlogbɔɔɔ -nu -zɛ, 'in a 'ka ɔ lɛnɔgbu 'kadɪ gba. -We ka gbu -wa, mɔ -saa aun nikpise 'wɔ, 'in ɔ yia aun ɔ zɪ 'kadu 'klu -la.

¹⁰ -Benyi, amia 'nua -Lagɔɔ nyuma, a ka -slɛɛn ɔ nyuma -zɛ. 'ln amia -Lagɔɔ 'yɪta -benyi nyazi, 'in -slɛɛn amia ɔ yɪta nyazi.

A nɔ -Lagɔɔ lubhonɔnya 'bhisa

¹¹ Na jijli -talea, in nɛɛ aun -ylæ: a mi 'lakpanya -yɔ 'plɪplɪnya nya dudu -gu. A zɔ amiaa 'dɛ 'yɪlyɔ nyumaa dlɔwɔnyɪli 'nyiii gbɛgbɛɪn, -we gva amiaa zuzuu -gbɛ tɔ. ¹² Amiaa nɔnɔbhɔ -mi tɔklu -wa 'nua -Lagɔ -yi 'yɪliya 'wɔ. Wa -ka sa aun gbɔnyii lɛnɔnya 'wɔpaliɔɔ, amiaa lɛnɔgbu -zɔnu wa yia yibhelia. 'ln da -Lagɔ -ka yi, ɔ 'ŋni wa yia -mnɔnta.

A zu nyumaa 'wlulapulunya 'nuŋwe

¹³ Nyumaa -Kanyɔɔ 'gbu, a zu nyuma weee 'wlulapulunya 'nuŋwe. A zu nyumaa 'wlulapulunyo 'kadu 'nuŋwe, mɔ kaa se 'kadu ain -gu. ¹⁴ 'Gbee -cian, -wa nyumaa 'wlulapulunyo 'kadu tiea, wa 'ka gbunyii -lenunya -kaslu 'wopa, 'in wa 'ka gbuzɔnɔsu lenunya 'ŋnikwali, a zu wa 'nuŋwe. ¹⁵ Nu, -Lago 'yibha a nu gbuzɔnɔ ɛ, 'in a 'ka titinanya -yo gbukpɔaa gbanya ŋwe 'munu. ¹⁶ A mi amiaa 'de -yla, 'in a 'na -tɔlu -mɔsu dli, a 'ka gbonyuu lenu -ni. Nu, a nɔ -Lago lubhonunya 'bhisa. ¹⁷ A zobha nyuma weee, a -kali amiaa -Lagɔbheliaa zɛ, a sɔ -Lago, 'in a zubha nyumaa 'wlulapulunyo 'kadu.

A nɔ -Zezuu nɔnɔbhu

¹⁸ Lubhonunya, a ti amiaa 'de 'wu 'kienyi amiaa -cian 'yu, 'in a sɔ wa. We 'ni -wa mia -dlɔɔ, 'in wa kaa 'nanɔ -bhlo -yla a 'ka we lenu, a nu we ɛ 'ya -wa 'tea -yla. ¹⁹ We -ka nu, -in 'ni gbu lenu, 'in wa pali -mi 'klyie 'wu, -in -ka we 'gba 'wluzɔladi -Lagoɔ 'gbu, 'in -Lago ŋwnaa -mi 'nyu la. ²⁰ Nu, wa -ka ain 'klyie 'wɔpali gbonyuu a nɔa ɛɛ 'gbu, 'in a -ka we 'wluzɔladi, 'ŋni -mɔmu we nyɛ ain a? Nu, a -ka gbu -zɔnɔ lenu, wa -ka we 'gbu ain 'klyie 'wɔpali, a -ka we 'wluzɔladi, 'in -Lago ŋwnaa ain 'nyu la. ²¹ -We mia deɛ 'gbu -Lago yia ain la. Nu, Klisu 'de ka 'ya sta amiaa 'gbu, ɔ ka ain 'yoo da -sɔlu, a 'ka ɔ nɔnɔbhu nɔ.

²² «ɔ 'ni gbonyuu yabhlogɔɔ lenu,

'in ɔ 'ni yowelɔ ŋweɛ -ka.»

²³ Da wa velta ɔ, ɔ 'ni we 'bigupali velie nya. Da wa pala ɔ 'klyie 'wu, ɔ 'ni wa 'wluo 'kpɔli. Nu, -Lago -ɔ bhua nyumɛɛ -yɔgbu 'wu tiklu, 'mɔ ɔ tɔla ɔ 'de. ²⁴ 'In mɔ 'bhua -amiaa gbonyuuu 'gba 'wu, ɔ 'deɛ ku zɔ, ɔ 'deɛ *su -gu. 'In -a 'ka tli gbonyuuu gbegbein, -a 'ka 'yliyɔgagie tiklu 'yi. ɔ lenɔnɔve -yo a 'yia 'pɔpɔe.

²⁵ Nu, a 'wɔl zɔlume mɔnɔmɔnɔ -bhlabhle. 'In -slɛen, nyume -ɔ -wa amiaa 'Yliyɔzɔnyɔ, 'in -ɔ kɔa amiaa zuzu ŋwe, a ka ɔ -gbe luyi.

-Lagonyumaa 'ɲwnɪ -yɔ wa 'lowliaa ladɪ sɔ

3 ¹ 'ɲwnɪ, amia zɔ 'ya amiaa 'lowlia 'nɔɲwe. 'ln wa tɔlvɔ -wa'a ɲwnua -Lagɔgbɔ -yɔ, amiaa nɔnɔbɪhɔ -zɔnɔsɔ 'gbɔ, wa 'nɪ wa -yɪa -Lagɔgbɔ gbaoɔ, wa 'ka -Zezuu gbɔ -yɔɲwnu. ² 'ln wa 'ka amiaa nɔnɔbɪhɔ mia -mɔwɪlɔda -yɔ nyɪmɛɛ 'nɔɲwezɔzɔvɛ -yɔyɪ, 'in we 'ka wa dɪɪ kwɛzɪ. ³ Amiaa 'yɪlinɔnɔ 'na -zɛɪt ku -yɔɔ 'yɪlinɔnɔ -nɪ, -we -wa 'nyii -yɔmnazɪɛ, -can kpɛɪɪɛ, we -yɔ -bana -zɔnɔsɔ 'wɔplapɪɛ. ⁴ Nɪ, amiaa 'yɪlinɔnɔ -zɛ kuzɔɔ 'yɪlinɔnɔ -we mia dɪbɪɛ 'wɔ, we'e 'bɪhɔa la. -We -wa dɪɪ -zɔnɔ -yɔ dɪɪ -dlɔɔ, mɔ 'yɪɪa -Lagɔ 'yɪɪa 'wɔ. ⁵ Zɪmɛ -Lagɔɲwnɪ -wa dɪa -Lagɔ dɪɪ 'wɔ, 'sa wa namania wa 'de 'yɪɪ sa. Wa 'lowlia wa zɔvɔ 'nɔɲwe. ⁶ 'Sa *Sala zɔvɔ *Ablaamu 'nɔɲwe, 'in ɔ yɪa ɔ la: «Na -kanyɔ», 'in -slɛɛn a ka ɔ 'ɲwnɪyɪa -zɛ, a -ka gbɔzɔnɔ lɛnɔda -mɪ, -zugba a'a nɔ nyɔnɔ gbɔ yabhlogbɔɔ kwɛɛ.

⁷ Amia 'ɲwnu 'lowlia 'ya, a yɪbhɛɪ amiaa 'ɲwnɪ kpa sa, a -yɔ wa 'sɔɔ lɛnɔgbɔ weɛɛ 'wɔ. A yɪbhɛɪ we 'jɪ nɪ, wa 'nɪ latɛ aɪn 'bɪhɪsa. A zɔvɔɪa wa, -we ka gbɔ -wa, 'yɪɪyɔɔgagɛ -we 'nɪa bɪhlɔlɔda -ka, -we -Lagɔ wɪaa, 'yɪa wa yɪa we aɪn 'bɪhɪsa 'ya. A -ka 'sa nɔ, -lu yabhlogbɔɔ 'na 'ka amiaa -Lagɔbɪhɔbɔɛ wɛɪt 'yoo -kɔlvɔ.

A 'yɪ dɪɪ -bɪhɔ

⁸ Nɪ, -slɛɛn, a 'dɛ weɛɛ 'yɪ dɪɪ -bɪhɔ. A kɪkɪɪt zɛ -Lagɔbɪhɛɪa 'bɪhɪsa. A -ka nyazɪdɪɪ, 'in -ɔ -ka -mɪ, ɔ tɪ ɔ 'dɛ 'wɔ 'kɪɛnyɪ ɔ -lɪbɪhɛyɪ 'yɪ. ⁹ A 'na 'pɪɪɪ gbɔnyuu 'bɪɔgbɔnyuu -nɪ, a 'na 'pɪɪɪ vɛɪɪɛ 'bɪɔgbɔnyuu -nɪ. Nɪ, a 'pɪɪɪ we 'bɪɔgbɔnyuu 'nyɪɪɪɲwɪnɔ wɛɪt nɪa. We 'gbɔ, -Lagɔ yɪa aɪn la, ɔ 'ka aɪn 'nyɪɪɪɲwɪnɔ. ¹⁰ - Lagɔsɛbɪɛ nɛɛ:

«Nyɪmɛ -ɔ -ka gbɔ ɔ 'ka 'pɪɪɛɛ -zɔnɔ 'yɪ,
 'in ɔ 'ka 'mɔna 'wɔ -mɪ 'yɪɪ weɛɛ nɪa,
 gbɔnyuu 'na 'tlɪɪɪ ɔ ɲwɛɛ -nɪ,
 'in ɔ 'na 'tɔvɪhɔlvɔ yoo -nɪ.

¹¹ ɔ pɪɪɪ gbɔnyuu lɛnɔvɛ -bɪɔgbɔ,

ɔ nu gbuzɔnu le.

'In ɔ -tali 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ da sɔ 'sɔ nya.

¹² Nu, nyuma -wa mia tklu,

Jejitapee 'yli mi wa -yɔ,

'in ɔ pulva wa -Lagɔbhubhoe welt yukwli.

'In ɔ solva gbonyuu -lenɔnya -yɔ 'wɔ.»

A mnazi la, -we ka 'gbu, amiaa dli 'tea 'wɔ, a 'ka we gba

¹³ A -ka gbuzɔnu lenɔda -mi dli weee nya, nyɔɔ 'ka ain -yla gbonyuu lenɔda?

¹⁴ We -ka nu, gbuzɔnu lenvee 'gbu a mi siada, 'mɔna mi amiaa -nu nya.

«A 'na nɔnu nyano nyuma kwɛɛ -ni,

'in amiaa dli 'na sumani -ni.»

¹⁵ Nu, a 'ylimani Klisti -mɔ dibhe 'wɔ, amiaa -Kanyɔ nya. 'In a mnazi la 'kɔmɔ, -we -gu amiaa dli 'tea 'wɔ, nyɔɔ nyɔɔ -ka ain layibha, a 'ka we 'ji gba ɔ -yla. ¹⁶ 'In a nu we le dli -dlɔɔ -yɔ nyume 'nɔŋwezuzue nya. Amiaa 'wlukɔn -dlɔɔ -mi tklu, 'in -wa dia ain gbu 'wlu, 'in -wa gbaa amiaa nɔnɔbhu Klisti 'wɔ daa gbonyuu, 'in zu 'ka wa 'bha. ¹⁷ We -ka -Lagɔɔ dumagbu, nu, a -ka gbuzɔnu lenɔda -mi, a sia, -mɔ nani 'yli, we -zi a 'ka sia gbonyuu lenve nya.

Sa Klisti sia amiaa 'gbu

¹⁸ Nu, Klisti 'debbie -gbolu tɔlti 'wɔ -zakpa -bhlogbɔɔ, gbonyuuu 'gbu. Mɔ -wa gbuzɔnu lenɔnyɔ, mɔ tɔla 'nyiiiaan 'gbu, 'in ɔ 'ka ain -Lagɔɔ -gbe kwa. Wa ka ɔ nyume ku 'bha, 'in -Lagɔ yia ɔ 'wɔbhu tɔltie lu Zuzu 'Pɔpa nya. ¹⁹ ɔ Zuzu nya ɔ mɔnia gbu gbaa zuzunya mia -kasɔ 'wɔ -yla. ²⁰ Nyuma -wa 'nia zlume -Lagɔɔ welt 'nɔŋwe zu, da -Lagɔ mia wɔda dɔtie nya, bhla -we nya *Nowee bhlaa batoo 'wɔ, wa zuzu -wa. We bhla, nyuma ya 'sɔ -le -wa -gblaa wee batoo 'wɔ, wa gbeta, ma 'pva 'nyu -gu. ²¹ Wee 'nyu -mɔni, batizee batizee -we saa -zɛɛn da ain gbu 'wɔ, we 'wɔwɔ -wa. Wee batizee batizee 'ni pɔn ku -yɔsaste 'nyu nya. Nu, mɔ slɔlua -Lagɔ 'bɔ -a yia nɔa 'wlukɔn -dlɔɔ nya. -Zezu

Klist ka 'wɔsɔ tɪtɪe lɔv 'gbɔ, wee batizee batizee puea aun. ²²-Zezu Klist mɪa yalɪ, ɔ -dɪ -Lagɔɔ lilisɔɔ la. -Mɔ ɔ pɪlɪa 'anzɪ -yɔ senya, we -yɔ yalɪ 'tɪtɛ weee 'wɪlɪ la.

A nu -Lagɔɔ dɔmagbɔ le

4 ¹Klist ka sia ɔ ku zɔ, we 'gbɔ, amɪa kpa 'ya amɪaa 'dɛ la -mɔv sɔɔ. -ɔ -ka sia ɔ ku zɔ, ɔ -yɔ gbɔnyuu ka 'yɪlɪbhɔbɪlɪ. ²-Slɛn da, ɔ dɔdɔ -gɔv pɪnɪ -tɔa 'wɔ, ɔ 'na nɔnɔ nyɪmaa dɪwɔnyɪnɪ -gbɔnyuu lɛ -nɪ, ɔ nu -Lagɔɔ dɔmagbɔ lɛ. ³Cun, amɪa mɪa dɛ, zɪmɛ a ka nyɪma -wa 'nɪa -Lagɔ -yɪi dɔmagbɔ lɛnɔ. 'ɪn a nɔa mɔtɪnɪgbɔ lɛ, amɪaa dɪ nɪnɪa nyɪmaa -lɪ 'wɔ 'nyumɛɛ, nu bhaa aun, a lɪa duun, a maa bhahba, 'un a bɔbɔa yoyolagɔnyɪa tɪtɪna sa. ⁴Wa ka we -yɔyɪ nɪ, a -yɔ wa 'sɔ 'nɪ gwagwabɪhɔ -bhɪlɔ 'wɔ -mɪ, wa gbɔnyuu -lɛnɔvɛ -we -zua 'wɔ nya. Mɔ sɔbhɪalɪa wa ŋwegaga, we 'gbɔ wa vɛlɪa aun. ⁵-Lagɔ -ɔ mɪnzɪa la, 'un -ɔ yɪa 'yɪlɪyɔgɪnyɪa -yɔ tɪtɪlɪnyɪaa -yɔgbɔ 'wɔbhɪa, mɔ 'yɪ wa yɪa wa lɛnɔgbɔnyɪa gbɪaa. ⁶We 'gbɔ, wa yɪa -Lagɔgbɔ gbɪa 'dɛbhɪe tɪtɪlɪnyɪa -yɪa. Gbɔ -we wa nɔa lɛ, da wa mɪa dɔdɔ -gɔ, 'un wa yɪa wa -yɔgbɔ 'wɔbhɪa we 'gbɔ, nyɪma weee 'bhɪsa. -Slɛn, sa -Lagɔ -gaa 'yɪlɪyɔ, wa 'ka 'sa 'yɪlɪyɔgɪ ɔ Zuzu 'Pɔpɪa sɔɔ.

A yɪbhɪlɪ -Lagɔɔ wɪlɔlɪlɪ kpa sa

⁷-Lɪ weee labɪhɔ bhɪlɪ ka cɪpa. A -zɛ gbɔvɪlɔnyɪa -yɔ -gɔlɔdɔlɔnyɪa, 'un a 'ka -Lagɔ bhɪbhɔe mɪnɪ. ⁸Nɪ, -lɪ weee 'yɪ, a kɪkɪlɪ zɛ dɪlɪ weee nya. Nɪ, zɛkalɪe mɪa, gbɔnyɪi -duun we mɪmɪnɪa la. ⁹A kɔkɔpɪlɪ 'lakpasu 'nanɔv, a 'na 'ŋwɔŋwɛnɪ -ŋwɔŋwɛnɪ zɔ -nɪ. ¹⁰-Lɪ -Lagɔ 'nyɛa aun -bhɪlɔ -bhɪlɔ, a nɔnɔnɔ 'nanɪ 'wɔ we nya. A -ka 'sa nɔda -mɪ, 'un a zɛa -Lagɔɔ wɪlɔlɪlɪi 'yɪlɪyɔzɔnyɪa -zɔnɔ. ¹¹-ɔ -ka gbɪgbɪtɛe -nɔ 'yɪ, ɔ gbɪa wɛlɪ -Lagɔ zɔa ɔ ŋwɛɛ. -ɔ -ka nyɪmaa 'wɔsastɛe -nɔ 'yɪ, ɔ nɔ we lɛ 'tɪtɛ -we -Lagɔ nyɛa ɔ, we nya. 'ɪn -lɪ weee 'wɔ, -Lagɔɔ 'ŋnɪ 'ka 'yɪlɪmɪnɪ -Zezu Klist 'wɔ, -Zezu -ɔ kaa 'ŋnɪmɪnɪe -yɔ 'tɪtɛ, -zɔ weee nya. *-
Ament!

Wa -ka ain 'klyte 'wupaluda -mi Klisu 'gbu, a li 'muna

¹²Na 'talea -zɔnu, stastee -kosu 'kadu -we yia ain ylia, 'in we 'ka ain layla, we 'na subhali ain ηweɣaga -ni. 'In a 'na 'bhulu we 'wu, nɛɛ gbu -we 'na 'ka yaa ain yli 'bhisa -ni. ¹³Sa wa stalta Klisi, wa -ka 'sa ain stalida -mi, a li 'muna. 'In zli ɔ 'ηnumnie yia 'bhlewlua, amiaa dli 'ka namani, 'in a 'ka 'muna li. ¹⁴Wa -ka ain vɛli Klisu 'ηnu 'gbu, 'wɔtɔtɔ -dlɔɔ mi amiaa -nu nya. Nu, 'ηnumni -Zuzu, -Lagɔɔ Zuzu mi ain -gu. ¹⁵Nu, ain glaa wa 'na stali nyume yabhlogbɔɔ nyume -bhabhie klaa, 'wie -yilyie klaa, gbonyuu lenve klaa, we -yɔ nyume -putuu gbu 'wɔyiligbie 'gbu -ni. ¹⁶'In ɔ -ka stada -mi, ɔ mi Klisu -nu nyaa 'gbu, ɔ 'na nɔnu zu -ni, ɔ 'pa -Lagɔ fuo, Klisu 'ηni ɔ -gu -mumtee 'gbu.

¹⁷Bhla -we nya gbuwɔbhubhue 'kaa gwedi, we ka nyini. 'In -Lagɔnyuma -gu we yia gwedula tia. 'In wee gbu 'wɔbhubhue -ka -amia -gu gwedili, sa we 'ka 'wlulapali -wa'a ηwnua -Lagɔgbu -yɔɔ -nu nya? ¹⁸-Lagɔsebhe nɛɛ:

«Nyuma tiklu nu 'pɔpɔ -ka -yɔkamani ni,
sa we 'ka -mi gbonyuu -lenɔnya -yɔ
-wa'a ηwnua -Lagɔgbu -yɔɔ -nu nya?»

¹⁹We 'gbu, sa -Lagɔ 'yibhaa, -wa weee mi 'saa stada, -lu weee lalanyɔ -ɔɔ 'bhulva ɔ gbagbaweli -gu la, wa zu wa 'de ɔ kwɛɛ. 'In wa -tu zuɔnu lenuda.

Pielt zva -Lagɔnyuma kpasɩ 'di

5 ¹Nu, -slɛɛn -wa mia ain glaa -Lagɔnyuma kpasɩ nya, ma -yla na gbaa gbu. -Ami mi 'ya -Lagɔnyume kpasɩ nya. In ka Klisu stastee da 'yu. 'In 'ηnumnie 'kadu yia 'bhlewlua, na -nu mi we glaa. 'Di -we na zva ain mu ni: ²sa 'nɔɔluu zuanyaa 'yliyɔzɔnya zva 'nɔɔlu 'yliyɔ, -Lagɔnyuma -Lagɔ 'nyea ain yoo, a zu 'sa wa 'yliyɔ, dli -zɔnu nya, we 'na -zeli -gla -ni, sa -Lagɔ 'yibhaa we, 'sa. A 'na nɔnu we le 'gwezi -yiytee 'gbu -ni. A nu we le, -guladolue nya, wa zekaltee 'gbu. ³Nyuma -wa 'wlu -Lagɔ palua ain la, a 'na nɔnu wa 'nyii 'wu -ni. Amiaa gbulɛnu sɔ -zɛ -Lagɔnyuma -yla gbuu 'yilislolue. ⁴'In zli bhabhleɛ 'yliyɔzɔnyaa -Kanyɔ 'kadu -ka luyi, -can -kloo -we'e 'bhua 'yiligula, a 'ka we 'yu.

Pielt zua -Lagonyuma tɔlva 'di

⁵ Sa -bhlokpade, nyimesia, a ti amiaa 'de 'wu 'kienyi nyuma kpast 'yu. 'ln a 'de weee, a ti amiaa 'de 'wu 'kienyi, -ɔ -ka -mɔ ɔ 'ka ɔ -libheyii zɔlubho nu. Nu, -Lagɔsebhɛ nɛɛ:

«Nyuma -wa ylimania wa 'de,
 -Lagɔ sɔlva wa -yɔ 'wu,
 'in -wa tia wa 'de 'wu 'kienyi,
 -Lagɔ nva -maa zɔzɔnu 'wluo.»

⁶ A ti amiaa 'de 'wu 'kienyi -Lagɔɔ sɔ 'tite zɔ, 'in 'yli -we ɔ zua, we -ka nyini, ɔ 'ka aun 'ylimanti. ⁷ A zɔ amiaa -yɔkpagbu weee -Lagɔ kwɛɛ. Nu, mɔ zua aun 'yliyɔ.

⁸ Amiaa -gv -tu ladoluda, 'in a zɔ amiaa 'de 'yliyɔ! Nu, amiaa tunyime, *'Kuzu, mɔ 'cɛ 'pada, ŋwɔ -bha -jla 'bhisa, 'wɔkpikpɛ nya, 'in -ɔ we 'kaa lii datale nya. ⁹ A 'yligbe we 'yu gege dɔzɔzɔwe nya. Nu, amiaa 'de -yi we 'ji, amiaa -Lagɔbhelia mnenia dɔdɔ weee -gv la, wa mɔ siada aun 'bhisa.

¹⁰ 'ln a -ka sia bhla -sele nya, -Lagɔ -ɔ -wa 'nani weee -kanyɔ, -ɔ laa aun, ɔ 'ŋnumɛ 'nia bhloluda -ka, -we 'wɔva 'bhle -Zezu Klisi 'wu, a 'ka we yibheli. ɔ de yia aun -yɔmnazia, mɔ yia aun 'wɔtɛmanɔ, mɔ yia aun 'tite 'nyɛa, mɔ yia aun 'yligbelia gege. ¹¹ 'Tite -mɔ ɔ -nu nya -zɔ weee nya. *-Amen!

'Wɔbhlole -fusawelt

¹² 'Sebhe na paa da aun yoo, Silivɛɛn^a sɔ cɛla we. -Amɔ 'yliya 'wu -Lagɔbheli tuklu yabhlo -wa. Wee 'sebhe -kibhe 'ni na paa aun yoo, in 'ka aun 'kuayli 'pa, 'in in 'ka aun -yla gba nu, -Lagɔɔ wlawlalu -zɔnu ni, a kpa we la -gli.

¹³ -Lagonyuma mia -seli Babilɔnugbe^b nukple, -wa -Lagɔ -saa -bha aun 'bhisa, wa nɛɛ, wa -sa aun fu. 'ln na 'yu Maluku nɛɛ, -mɔɔ -sa 'ya aun fu. ¹⁴ A sisali fu, a gbigbleli zekɔkale nya.

^a5.12 Silast.

^b5.13 Babilɔnu: Wɔmɔvɔ 'tuɔŋni -wa.

Amta weee mia Klist 'wu, 'wotutue -dlɔɔ -tu amtaa -nu nya.

'Sebhεε 'sɔnu Pielt 'paa yoo

'Sebhεε 'sɔnu -we Pielt celta, mu -wa. Pielt mi -Zezuu *'bunɔnya kugbua le 'sɔɔ glaa -nyume yabhlo nya. -Lagɔnyuma -yla ɔ celta 'sebhε ni, ɔ 'ka wa -yla gba nu, wa zu wa 'de 'yliyo yoyogbuu -slolunya gbegebeu. Nu, wa 'na nɔnu yoyogbuu -slolunya 'bi -ni.

Fɔsawelt

1 ¹ -Ami Simɔ Pielt, ɔ -wa -Zezu *Klisu lubhononyɔ -yo ɔ *tietienyo, -ami celta da ain 'sebhε ni 'wu. -Amiaa -Lagɔ -yo Gbuwɔsanyɔ -Zezu Klisu mi tiklu, we 'gbu a yia dɔzɔzɔve -zɔnu 'yi -amia 'bhisa. ² A -yi -Lagɔ -yo -amiaa -Kanyɔ -Zezuu 'gbu, wa 'nye ain zɔzɔnu -yo 'wɔtɔtɔve -dlɔɔ bhabha.

-Lagɔɔ -amiaa lalee -yo -amiaa -bhasasie

³ -Li -we -a 'kaa -ka, 'in sa -Lagɔ 'yibhaa -a -mi dudu -gu, -a 'ka 'sa -mi, ɔ ka we -ain 'nye ɔ 'tute nya. -ɔ laa -ain, 'in -a 'ka ɔ 'dεε 'ɲnumnie -yo ɔ zɔzɔnu dlili, -Lagɔɔ 'gbu -a yia ɔ yibheli. ⁴ Sanεε 'sa -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -ain -li -zɔnu -yo -li 'kadɔ 'nye. -Li -Lagɔ gbaa ɔ 'ka -ain 'nye, -a 'yia, mu saa ain 'wiewliyilie -yo duduɔguu -lii dɔwonyinyie 'nyii 'bi. 'In we nyea ain we se, 'in amiaa dɔ 'ka -Lagɔɔ dɔ 'bhisa -mi.

⁵ We 'dεε 'gbu, a gu la, a 'ka amiaa dɔzɔzɔve -gu amiaa lenugbu -zɔnu palt, 'in a 'ka amiaa lenugbu -zɔnu -gu -Lagɔɔ yibhelie tiklu palt. ⁶ A gu 'ya la, a palt -Lagɔɔ yibhelie -gu amiaa 'dεε kpakpie tiklu, a palt amiaa 'dεε kpakpie tiklu -gu dɔtie, 'in dɔtie -gu a palt -bha gbuu 'klu -gu zɔzɔve, 'in gbuu 'klu -gu zɔzɔve -gu a palt -bha -Lagɔɔ -yɔlanenie. ⁷ Amiaa -Lagɔɔ -yɔlanenie -gu, a -yo amiaa -Lagɔbhelia 'yibhalɔ -yibhalɔ, 'in -Lagɔbheliaa 'yibha 'yibhie -gu, a palt

-bha nyumee zekalte. ⁸ -Kwikwi -zɔnɔnya a 'kaa -ka mu ni, a -ka wee -kwikwi -zɔnɔnya -mɪnɪ -ka duun, 'in we yilimantia amiaa lenugbu -gɔwɔla, -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu yibhelie 'wu. ⁹ Nu, ɔ 'nɪ -kwikwɪnya -mɪnɪ -ka, ɔ 'wɔ sa 'lɔlɔnyɔ ɔ'ɔ 'yɪ la 'pɪpɪ, 'in sa -Lagɔ -saa ɔ gbonyii 'cɪn -yɔ, ɔ ka we 'wɔdlɔ.

¹⁰ We 'gbu, bheliann, a 'temant amiaa 'de la 'ya bhabha, -Lagɔ ka aɪn la, 'in ɔ yia aɪn -bhasa, a kpa we gbu -kli. Nu, a -ka 'sa nuda -mɪ, a 'na 'ka cɪ gbonyuu lɔbhlili. ¹¹ -Amiaa -Kanyɔ -yɔ -amiaa Gbɔwɔsanyɔ -Zezu Klisu 'ɲnumɪge 'na 'kaa labhu, sanee 'sa -Lagɔ 'kaa we 'yoo -kalɪ aɪn -yla.

Gbuslolue -we -wa gbuzɔnu

¹² We 'deɛ 'gbu na yia aɪn ligbea, wee -li -mɪnu 'gbu 'kɔmɔɔ. In -yi we 'ji nu, a -yi -li -mɪnɪ, 'in -Lagɔgbu -zɔnu wa -slɔlua aɪn, a mɪ we -yɔlaneda. ¹³ In, in 'yɪbha tenyɪ, in 'ka amiaa dɪ glusa, amia ligbeligbie nya, da in -gaa -sɔ da 'yliyɔ na ku -mɪnɪ 'wu. ¹⁴ Nu, in -yi we 'ji dayɪ na bhva wee tɪtɪku -mɪnɪ 'wu, sanee -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu -slɔlua 'mɪ we 'klɔ. ¹⁵ Nu, la na yia gva, 'in, in -ka tɪ, na 'bɪgɔ, a 'ka gbɔnya -mɪnɪ ligbeda -tɔ 'kɔmɔɔ.

-Wa 'yia -Zezu Klisu 'ylilo -yɔ

¹⁶ Nu, -a 'kaa da -amiaa -Kanyɔ -Zezu Klisu yiyigbu -yɔ ɔ 'tɪtɛɛ gbu gba aɪn -yla, we 'nɪ nine wa -dɪ 'wlukɔn wa 'pa, 'mɔ -a 'nɔ. Nu, -amia ka ɔ 'ylilo -yɔyɪ -amiaa 'deɛ 'yli nya. ¹⁷ -Amiaa 'yibadɪ Dide -Lagɔ 'paa ɔ 'ɲnumɪe -gu, 'in ɔ yia ɔ 'yilimant. -Lagɔ ɲnumɪe 'kadɔ 'wɔ ɔ nɛɛ ɔ -ylae: «-ɔ mia da na duma -yu -wa, mɔ 'wɔ na zua na 'muna weee.» ¹⁸ Wee wɛɪ -we 'bhva yalɪ -amiaa 'de ka we 'nɔ, da -a -yɔ ɔ 'sɔ mia -mɔwɔ -gɔgɔ 'wɪ.

¹⁹ We 'deɛ 'gbu, -amia zua -Lagɔgbu -falɪpanyaa wɛɪ dɪ -gu gbuzɔnu nya. A -ka wa wɛɪ yukwɪ pɔɔ, gbuzɔnu a nva le. Wee wɛɪ 'wɔ sa 'napɛ mɪ -nyumada nikpise 'wɔ tɪkɪ, 'in zɪ yi zɪ, 'in zɔkpa -zɛɪ 'ka amiaa dɪ zɔ lɪ.

²⁰ A yibheli we 'ji tua nu, -Lagɔgbu -falɪpanyaa wɛɪ mia celɪda *-Lagɔsɛbhe 'wɔ, *-Lagɔgbu -falɪpanyɔ yabhlogɔɔ 'nɪ mneni, ɔ 'ka we 'ji gba ɔ 'de nya.

²¹ Nu, nyume yabhlogboɔ 'ni cun -slɔ -Lagɔgbuu -fali 'pa ɔ 'dɛɛ dɔmagbu nya. Nu, Zuzu 'Pupa sua wa 'bhiɛ, wɛlɛ -Lagɔ zua wa ŋwɛɛ, 'in wa gbaa we.

Yoyogbuu -slolunya

(Zudi 4-13)

2 ¹ Bha bhlasabhla, yoyogbuu -falɔpanya ka 'tla *Izlaɛlnyuma nyidi. 'Sa -bhloo 'de yoyogbuu -slolunya yia 'tlaa aun nyidi. Yoyogbunya mnɔnua nyume, we slolunya suaa. 'In wa 'ka 'debbie Nyumaa -Kanyɔ, -ɔ zitia wa 'wu, kwnɛɛ -sa. Sanɛɛ 'sa wa yia wa 'de lasaa slɔ. ² Nyuma -duun yia wa 'bɛbholua, wa pɔnpla -gbunyaa lenue nya. Wa 'gbu, wa yia -Lagɔɔ 'yoo -zɔnu gla palta. ³ Wa 'gwezii dudɔnanuu 'gbu, yoyogbunya wa yia aun -slolua, 'in wa 'ka aun 'gwezi 'wlusa. 'In wa -kaslɔ mɛ lamnazida pepe we 'bi ka 'wɔgwɛ. 'In wa lasanyɔ 'ni 'yila ŋwɔda -mɛ.

⁴ Nu, 'anzunya -we nua gbunyuu lɛ, -Lagɔ 'ni we 'wɔti, ɔ ka we gbuan, 'in ɔ yia we *glukaslɔ 'wu viteli nikpise 'wu. -Mɔ ɔ dia we la tuklu, 'in gbɔwɔbhu yli 'ka nyini. ⁵ Nu, -Lagɔ 'ni bhabenyi -nyuma 'wɔti. ɔ -lualta zezeguda, 'in 'nyu yia gbunyuu -lenunya weɛɛ lasa. -Lagɔɔ titee gbu tuklu mia, 'mɛ *Nowee gbaa, 'in ɔ 'debhlogboɔ -yɔ nyuma gbesɔ -Lagɔ puea. ⁶ -Lagɔ ka *Sodɔmugbe -yɔ *-Gomɔlɔgbe lasaste -dɛlɛ -kosu nya, gbu yia gbunyuu -lenunya weɛɛ ylia, we 'yilislolue -wa. ⁷ *Lɔtu -wa nyume tuklu, -ɔ mia mutɔngbuu lenunya nyidi, 'in -maa lenugbu sumania ɔ dli, -Lagɔ ka ɔ pue. ⁸ Nu, ɔ nyume tuklu -ɔ mia wa nyidi, wa -sabhebhagbu 'nyuu wa nua lɛ, ɔ yia -yɔ, 'in ɔ nua 'kɔmɔsu, mɛ sumania ɔ nyume -zɔnu dli -weii -weii. ⁹ Sanɛɛ 'sa, Jejitape -yia nyuma, -wa nea ɔ -yɔla, laylagbu 'wusa sa, 'in ɔ yia gbunyuu -lenunya sɔ yabhlo lu ladia, 'in ɔ 'ka wa -kaslɔ 'wɔpa gbɔwɔbhu zli. ¹⁰ Nu, -wa nua wa 'dɛɛ yɛɛɛ dɔmagbu lɛ, 'in wa nyɛa -Lagɔɔ wa 'wlulapɛlɛ 'wu, 'ma -Lagɔ yia -kaslɔ 'wɔpaa yia tia.

Waa yoyogbuu -slolunya 'tɛyliɔ, 'in wa yilimania wa 'de. Wa'a zu yalu 'ŋnumnunya 'nuŋwe, 'in wa velia -maa. ¹¹ 'Anzunya ka 'dɛɛ latɛlɔ -yɔ 'tɛɛ -zia yoyogbuu -slolunya 'wu, -mɔvnya'a dɛlɛ yalu 'ŋnumnunya gbu 'wlu la, Jejitape

'yu, 'in we'e veli wa. ¹²'ln waa nyuma -manti velta -lu wa'a 'nua 'wola. Nyumee zuzu slolua wa 'yoo da. Wa 'wlv -fliinuma 'nia 'ylimna, -we we gwalta, wa 'ka we kpa, 'in wa 'ka we 'bhaa gbu -wa. 'Bhaa wa yia wa -fliinuma 'bhisa. ¹³Sanee 'sa wa yia sia, sa wa sialia nyuma talva. We nani wa dudu wa 'ka wa dumagbu 'nyii lenu zli beblee. Da wa -yo au 'so -ka amiaa 'feti -sada -mi, 'in wa nua au -dawli 'wv. Wa amiaa nyidi -mumie mia, puinplagbu -yo zubhaligbu -wa.

¹⁴Nu, nyuma -putuu -budu 'wodi -lubho wa kaa. Gbonyuu'u -lveli wa -gba, nyuma -wa yolva 'wv 'in wa salia -bha -maa la. 'Gwezi 'yiyie -bhlogbo wa dli nynia 'wv. We 'gbu -Lagoo me mia wa -gu! ¹⁵Wa ka 'yloogbu -zono -gu 'bhu, 'in wa yia wa 'de mnono. 'ln wa yia Bozoo 'yu *-Balamu 'yoo bhli. -Moo 'yibha bhaa gbonyuuu 'penigwezi. ¹⁶Nu, -Lago ka -Balamu gbu -yla lapali, o 'ni o 'nuywe zuu 'gbu. -Sokofali nywo -we'e gbaa, 'in we yia o -yla nyume weli gba. 'ln we yia -Balamu, -o -wa -Lagobbu -falipanyo, o gbokpuagbuu lenve 'ylibeli.

¹⁷Waa yoyogbuu -slolunya 'wlv sa 'nyuu 'wlukua mna, 'in wa 'wlv yalupa -pape 'kadu mi 'suda. -Lago ka wa 'bi lazv nikpise -dlugba tliitlii 'wv. ¹⁸Wa 'dee 'ylimanti -gbokpuanya wa gbaa, 'in nyuma -wa 'bhva 'lulolu gbonyii lenunya nyidi, 'in wa salia -maa 'yloogbu la, wa yicee dumagbonyaa lenve -yo wa mutnigbuu lenve nya. ¹⁹Wa nee -maa -ylae: «Amiaa 'de -yla a yia -tua.» -Zugba wa 'de mi lenugbu cin saa wa la, we gali nya. Nu, nyumee lenugbu -zilia o nywe la, we gaylo o -mia.

²⁰Nu, nyuma -wa -ka dudu -gvu puinplagbu lubhu, -amiaa -Kanyo -yo -amiaa Gbuwsanyo -Zezu Klisu yibheliee 'gbu, 'in -muv 'bigu, wa -ka wa 'de 'yitide, -muv -ka wa lu, wa 'wobhlolu -kwikwi nyumantia 'yli, 'in we zia we tianu. ²¹Wa ka 'yoo tklu yibheli, 'in -Lagoo tite wa -slolua wa, wa yia we -bligupali. Nu, wa 'ni yaa wee 'yoo tklu yibheli, -muv nani 'yli wa -nu nya.

²²-We ylia wa, mu slolua we nu, -we gbuu nine ni gbaa gbuzono -wa:

«-We gwv gwezee 'mu we lia lu.»

'ln

«-Bobo -we wa budoa, plapli we mni 'yaa dlilia.»

Lu -Zezu yia yia

3 ¹Na jijli -talea, 'sebhεε 'sɔnɔ na paa da aun yoo. We 'de 'sɔ nɔkplε, amiaa dli na saa glu, amiaa -guladolue nya, 'in amiaa 'wlukɔvɔn lapupali sɔ 'ka -mɪ tklu. ²Nu, weli -Lagɔgbɔvɔ -mɔwlvɔ -falɔpanya gbaa zlme, amiaa dli -tv we -gv. We -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -yɔ Gbɔwɔsanyɔɔ tite, tietienya -slolua aun.

³A yibheli we 'ji gbɔ weεe 'yu nu, 'wɔbhloɔluyɔnya 'wɔ, nyumaa glapalɔnya yia 'tlaa, wa 'dεε dɔmagbɔ 'nyii lεnve nya. 'In wa 'ka aun gla pali. ⁴'In wa gbac: «ɔ nεε lv ɔ yia yia, we 'nɪ mɔv? Gbɔzɔnɔ -wa, da ɔ mia? -Amiaa didea ka tli 'bɪ ka 'wɔgwle, 'in sa -li mia dɔdɔvɔ gwedɔlɔda 'cɪn, 'sa -bhlokpade we mia!» ⁵'Dεε 'yibadi waa nyuma dlɔa gbɔnya -mɪnɪ 'wɔ, nu, -Lagɔ -laa yali la ɔ weli nya, we 'bɪ ka 'wɔgwle. 'Nyu lv dɔdɔ 'tlaa, 'in 'nyu nya ɔ nua we lε. ⁶'In -bhlokpade zezeguda lua, weεe 'nyu yea tia -dɔdɔ -gv, 'in we yia we lasa. ⁷Weεe -Lagɔweli -bhlokpade zua bhla -mɪnu yali -yɔ dɔdɔ la, we 'ka gbɔnyuu -lεnɔnyaa -yɔgbɔ 'wɔbhɔ bhla -yɔ wa lasa bhla yli. Weεe bhla -bhloo 'dε nya -kosu 'kadɔ yia weεe yali -yɔ dɔdɔ lasaa.

⁸'In na jijli -talea, -lu -we a 'na 'kaa 'wɔdlɔ mɔ nɪ: nu, Jejitapeε -gbe, 'yli -bhlo 'wlv -zvɔ 'wlv gbu, 'in zvɔ 'wlv gbu 'wlv 'yli -bhlo. ⁹Jejitape'ε kpeke gbɔ ɔ gbaaa lεnve nya, sa nyuma tɔlvɔ pupalia we 'wlukɔvɔn la 'sa. 'In dlɔtie ɔ kaa amiaa gbεgbεn. Nu, ɔ 'nɪ 'yɪbha nyume yabhlogbɔɔ 'bhɔ la, ɔ 'yɪbha nyuma weεe dli 'bhiti.

¹⁰Sa 'wienyɔ tlalɔ nyume, 'sa Nyumaa -Kanyɔ yia yia. Weεe 'yli nya yali yia labhva -jiji 'kadɔ nya, 'in -kosu 'ka yali -li -sie. 'In dɔdɔ -yɔ we -gv -lu weεe 'ka labhɔ. ¹¹Nu, la weεe -li weεe -mɪnɪ yia 'bhva saa 'gbɔ, -we a 'kaa lεnɔ, a 'nɔ we 'wɔla 'nanvɔ! Amiaa nɔnɔbhɔ -mɪ -mɔwlvɔda, 'in a nε -Lagɔ -yɔla. ¹²A wɔ -Lagɔɔ yiyiyli, 'in a gv la sɔ weεe lv, 'in weεe 'yli 'ka nyini dayli. Weεe 'yli nya -kosu yia yali lasaa, 'in yali -li weεe 'ka nyano -kosuu slo kwεε. ¹³'In -Lagɔ

nee: yali lolu -yo dudu -lolu -we -gu tiklumumie mia, 'mu ɔ yia wlaa, 'in 'mu -amia mia wuda.

¹⁴ Na jijli -talea, -we ka gbu -wa, a -ka 'yli -muni wuda -mi, a gu la, a 'ka -mowlo, gbonyuu 'na -muni ain kweyli -ni -Lago 'yu, 'in 'wutotue -dlɔɔ 'ka a -yo ɔ 'so nyidi -mi. ¹⁵ A zu we 'wlukuun nu, -amiaa -Kanyɔɔ dlitie -wa -amiaa puepue. 'Mu -amiaa bheli -zɔnu *Pɔlu cɛlia ain 'wu, gbuyilo -Lago 'nyea ɔ, we nya. ¹⁶ 'Mu ɔ cɛlia ɔ 'sɛbhe weee 'wu, da ɔ gbaa wee gbu -muni daa. -Mɔ we nukple weli tɔlvaa 'wolanve 'te. Titinanya -wa 'nia -Lago -yi 'nanuu, -maa kamania wee weli 'ji 'wu. Sa wa nua -Lagoweli, datɔlvaa 'sa. Sanɛɛ 'sa wa saa wa 'de la.

¹⁷ 'In amia, na jijli -talea, -sleen a -yi gbunya -muni 'gbu, a zu amiaa 'de 'yliyɔ, nyuma 'nyii palia -Lago -bligu, wa yi ain mɔnu. 'In a 'ka 'yligbeda -tu gege amiaa dɔzɔvɔe 'wu. ¹⁸ 'In a -tu 'ylimanɔda -amiaa -Kanyɔɔ -yo -amiaa Gbuwusanyɔ -Zezu Klisu 'nani -yo ɔ yibhelie 'wu. ɔ 'ɛni mni desleen -yo 'yli weee nya!

*-Amen!

Tia -sebhe Zaan 'paa yoo

*Zaan -ɔ celta -Zezuu -gugbu, mɔ -bhlokpade celta 'sebhe ni. -Lagonyuma -yla ɔ celta 'sebhe mia da ɔ 'ka wa -yla gba ni, wa zu wa 'de 'yliyɔ yoyogbuu -slolunyaa gbegbein. -We ka gbu -wa, -maa 'yibha -maa 'ka wa -dawli 'wunu. ɔ nee ni, -Lagonyuma -ka zekikalida -mi, 'in wa -ka -Lagɔ tite 'nuhwe zuda -mi, wa mneni wa 'ka we 'jiyibheli ni, wa mi -Lagɔ 'yua nya.

Welɔ -we nyɛa nyime 'yliyɔgagie

1 ¹ Welɔ -we nyɛa nyime 'yliyɔgagie, we -gugbu -a celta aun 'wu. Nu, da -Lagɔ 'nia -slɔ -lu weee lala, we mi la. Wee Welɔ mia da ni, -a ka we 'nu, -a ka we -yɔyi -amɔaa 'yli 'sɔ nya. -A ka we yla, 'in -amɔaa sɔ yia we kwezi. ² Nu, wee 'yliyɔgagie 'wɔba 'bhle, -a ka we -yɔyi. We gbudayinya -a -mia. 'Yliyɔgagie -we 'nia bhloluda -ka, -we -yɔ -amɔaa Dide -Lagɔ 'sɔ mia, -mɔɔ ka we -aun 'klɔslolu. Wee 'yliyɔgagiee gbu -a gbaa aun -yla. ³ Nu, -we -a 'yia -yɔ, -we -a 'nva, we gbu -a gbaa aun -yla, a -yɔ -aun 'sɔ 'ka dli -bhlo -ka. We -ka 'sa -mi ni, -a 'de weee 'ka dli -bhlo -ka, -a -yɔ Dide -Lagɔ -yɔ ɔ 'Yu -Zezu *Klisti 'sɔ. ⁴ Nu, 'mu -a celta aun 'wu, 'in -amɔaa 'muna 'ka gba.

-A nɔ zli 'klɔ

⁵ Gbu -we -a 'nva -Zezu Klisti nwee, 'in -a mia aun -yla gbada, mu mia da: -Lagɔ mi zli nya, 'in nikpise 'ni ɔ 'wu -mi -gba. ⁶ -A -ka gba ni, -a -yɔ -Lagɔ 'sɔ ka dli -bhlo, -zugba -a nɔ nikpise 'wu, yo -a kaa, 'in gbuzɔnu 'ni -amɔaa lenugbu 'wu -mi. ⁷ Nu, -Lagɔ mi zli 'klɔ 'gbu, -a -ka zli 'klɔ nɔ, -zugba -a -yɔ -amɔaa -lima 'sɔ ka dli -bhlo, 'in ɔ 'Yu -Zezuu 'pɔn wɔba -aun -yɔ -amɔaa gbunyu weee gbegbein.

⁸-A -ka gba nu, -a'a nu gbunyuu le, -amīaa 'dε -a nva -dawli 'wu, 'in gbuzɔnu 'ni -aun 'wu -mi. ⁹-Lagɔ mi tuklu, 'in -we ɔ -ka gba, 'mu ɔ nva le. We 'dεε 'gbu -a -ka -amīaa gbunyii ɔ -yla gba, 'in ɔ tia -amīaa gbunyii 'wu. 'In ɔ wɔlva -aun -yɔ, -we weee 'nia tuklu -mi, we gbεgbεin. ¹⁰-A -ka gba nu, -a 'ni gbunyuu lenu, yokanyɔ -a -zεlia ɔ, 'in ɔ welɔ 'ni -aun 'wu -mi.

2 ¹Na 'ylaasli, a yi gbunyuu lenu 'gbu na cεlia aun 'sebhε ni 'wu. Nu, we -ka nu, nyume yabhlo ka gbunyuu lenu ni, -a ka 'wɔplalunɔ Dide 'yu, mɔ -wa -Zezu Klisi, nyume tuklu. ²Ɔmɔ mia, ɔ ka ɔ 'dε wla -amīaa 'slaka nya -Lagɔ 'ka -amīaa gbunyii 'wuti. We 'ni -amīa -bhlogbɔɔ gbunyii ɔ 'ka 'wuti, nu, dudugɔ -nyuma weee gbunyii ɔ 'kaa 'wuti.

-A -kalt -amīaa bheliaa zε

³-A -ka -Lagɔɔ tite 'nɔhwe zuda -mi, -a mi we -gɔ nu, -a -yi ɔ. ⁴Nyume ɔ -ka gba nu, ɔ -yi -Lagɔ, 'in -zugba ɔ ɔ zɔ ɔ tite 'nɔhwe, yokanyɔ -mɔɔ -mia, 'in gbuzɔnu 'ni -mɔɔ 'wu -mi. ⁵We 'ni -mɔɔ ni, -ɔ -ka ɔ welɔ 'nɔhwe zɔ, -Lagɔɔ zεε 'debhie -mɔɔ -kalt we 'ka gba. Sa -a 'kaa we 'jiyibheli nu, -a mi -Lagɔ 'wu, mu ni: ⁶nyume ɔ -ka gba ɔ mi -Lagɔ 'wu, sa -Zezu nɔa, ɔ nɔ 'sa.

⁷Na bhelia -zɔnu, -we in cεlia aun 'wu, we 'ni tite lolu, nu, tite sua -wa, 'in we -yɔ aun 'sɔ mi we gwedulɔda. Wee tite sua mia, welɔ -we a 'nva, mu -wa.

⁸We mi 'sa 'bhie, tite lolu in cεlia aun 'wu. Sa wee tite mia gbuzɔnu nya -Zezu -yɔ aun 'wu, wa mneni wa 'ka we -yɔyi. Nu, nikpise mi mnɔda, 'in zli 'zayli mi lɔda pepe.

⁹-Ɔ -ka gba nu, ɔ mi zli 'klɔ nɔda, -zugba ɔ nyε ɔ bheli 'wu, ɔ nyume mia, ɔ mi -slɔ nikpise 'wu. ¹⁰-Ɔ -ka ɔ bhelii zεkalt, ɔ mi zli 'wu. -We 'kaa ɔ labhli, we 'ni ɔ 'wu -mi. ¹¹Nyume ɔ nyεa ɔ bheli 'wu, ɔ mi nikpise 'wu. Nikpise 'wu ɔ nɔa. Mɔ ɔ mia mnɔda, ɔ 'ni -bha da -yi, nikpise ka ɔ 'lɔlɔ 'gbu.

^a2.10 We 'ji yabhlo ni: -we 'kaa ɔ bheli labhli, we 'ni ɔ 'wu -mi. We 'jii 'sɔnu ni: -we 'kaa ɔ labhli, we 'ni we 'wu -mi.

A 'na zolu dudugulu dli -gu -ni

¹² Na 'yilaasli, -we ka 'gbu na celta aun 'wu, mu -wa nu, -Lagɔ ka amiaa gbunyii 'woti -Zezuu 'gbu. ¹³ Na didea, -we ka 'gbu na celta aun 'wu, mu -wa nu, -ɔ mi bhaa -bha da -lu 'kaa gwedi, a -yi ɔ. Nyimesia, -we ka 'gbu na celta aun 'wu, mu -wa nu, a ka gbonyuuu dide lu. ¹⁴ Na 'yilaasli, a -yi Didee 'gbu, na celta aun 'wu. Didea, -ɔ mta we gwedida, a -yi ɔ, we 'gbu na celta aun 'wu. Nyimesia, a 'te la, -Lagɔweli mi aun 'wu, a ka gbonyuuu dide lu, we 'gbu na celta aun 'wu.

¹⁵ A 'na -kali dudub ze -ni. A 'na -kali dudugulu yabhlogbɔɔ ze -ni. Nyume -ɔ -ka duduguluu zekali, ɔ 'ni Dide -Lagɔɔ zekali. ¹⁶ -Lu weee mia dudugub, mu nu: nyumε dliwɔnyinili 'nyii klaa, nyuma -wa yia -lu -yɔ, 'in we 'tu bhaa wa klaa, we -yɔ nyuma -wa yilimantia wa 'de wa 'hnumtee 'gbu. Wee -li mia de, we'e 'bhu Dide -Lagɔɔ -gbe, dudugub we bhua. ¹⁷ A yibheli we 'ji nu, dudub mi 'plida, we -yɔ nyumaa dliwɔnyinili. Nu, nyume -ɔ nua -Lagɔɔ dumagbu le, ɔ 'yliyɔgagie 'ni bhloluda -ka.

Klisu tonyume

¹⁸ Na 'yilaasli, dudub bhia bhla ka cipa. A ka 'nu nu, Klisu tonyume mi yida. 'In -sleen, Klisu tonyumaa -zlo ka yi, we 'deε 'gbu, -a -yi we 'ji nu, dudub bhia bhla ka cipa. ¹⁹ Waa nyuma mia, -ain glaa wa 'bhua. Nu, wa 'ni -amiaa lonyuma nya -mi. We -ka yaa nu, -amiaa lonyuma wa -mi, -zugba wa ka -ain glaa -tu. Wa jlajle slolua sa 'vayi nu, wa 'yabhlogbɔɔ 'ni -amiaa lonyume nya -mi.

²⁰ -Mumu -ka amiaa, -Zezu Klisi ka ain Zuzu 'Pupa 'nye. We 'deε 'gbu a 'de weee -yi gbuzɔnu. ²¹ We 'ni nu, a 'ni gbuzɔnu -yii 'gbu, in yi aun 'wuceli. Nu, a -yi gbuzɔnu, 'in a -yi we 'ji nu, gbuzɔnu'v gwalɔ yoo 'gbu na celta aun 'wu.

²² Nyɔɔ -wa yokanyɔa? Nyume -ɔ gbaa nu, -Zezu 'ni *-Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya -mi, mɔ -wa yokanyɔ, mɔ -wa Klisu tonyume. 'In ɔ 'ni Dide -Lagɔ -yɔ ɔ 'Yuu gbu -yɔɔwɔnu. ²³ Nyɔɔ nyɔɔ 'ni ɔ 'Yu -Zezuu gbu -yɔɔwɔnu, Dide -Lagɔɔ gbu ɔ 'ni 'yaa -yɔɔwɔnu. -ɔ -ka ɔ 'Yuu gbu -yɔɔwɔnu, Dide -Lagɔɔ gbu ɔ ɔwɔnu 'yaa -yɔ.

²⁴ We 'dɛɛ 'gbu, welɪ -we a 'nva we gwedɪda, we -tu aɪn dɪɪ zɔ. We -ka 'sa -mɪ, 'ɪn a tua -Lagɔ -yɔ ɔ 'Yu 'sɔ 'wɔ. ²⁵ -We ka welɪ -Zezu wlaa, mɪ -wa nɪ, 'yɪɪyɔgagɪe -we 'nɪa bhlɔlɔda -ka, 'mɪ ɔ yɪa -aɪn 'nyɛa.

²⁶ -Wa 'yɪbhaa wa 'ka aɪn -dawli 'wɔnɔ, wa 'gbu ɪn yɪa aɪn gbu nɪ 'wɔcɛɪ.

²⁷ Amɪa mɪa, -Zezu Klist ka aɪn Zuzu 'Pɔpa 'nyɛ, 'ɪn we -dɪɪ aɪn 'wɔla. -Slɛɛn, a 'nɪ gbɔslɔlɔnyaa gbu -ka. Nɪ, ɔɔ Zuzu slɔlua aɪn gbu weee, 'ɪn gbu ɔ slɔlua aɪn, we mɪ gbɔzɔnɔ nya, we 'nɪ yɔ. We 'dɛɛ 'gbu, a -tu Klist 'wɔ, sa ɔɔ Zuzu -slɔlua we aɪn 'bhɪsa.

²⁸ Cɪn, na 'yɪlaasɪ, a -tu Klist 'wɔ, 'ɪn zɪɪ ɔ -ka yɪ nɪ, -amɪaa dɪɪ 'ka 'wɔtɛ, -mɔɔ yɪ 'wɔɔ nɪ, zɪ 'bha -aɪn ɔ 'yɪ -mɔɔ zɪɪ.

-Lagɔɔ 'yua

²⁹ A -yɪ we 'jɪ nɪ, Klist mɪ tɪkɪɪ, we 'dɛɛ 'gbu a mɛnɛnɪ a 'ka 'yɪa we 'jɪyɪbhɛɪ nɪ, nyɪmɛ ɔ nva gbu tɪkɪɪ lɛ, ɔ mɪ -Lagɔɔ 'yɪ nɪa.

3 ¹ A yɪa, Dɪde -Lagɔ 'nɪ -amɪaa zɛkɪɪ -sɛ! ɔ ka 'dɛbhɪe -aɪn la ɔ 'yua. Nɪ, gbɔzɔnɔ -wa, ɔ 'yua -a -mɪa. -We ka 'gbu dɪdɪɔgbɔ -nyɪma 'nɪa -aɪn -yɪ -Lagɔɔ 'yua nɪa, mɪ -wa nɪ, wa 'nɪ -Lagɔɔ 'dɛ -yɪ. ² Na bhɛɪɪa -zɔnɔ -wa ka zɛ ɪn -kɪɪ, -slɛɛn, -a mɪ -Lagɔɔ 'yua nɪa, 'ɪn -we -a 'kaa -zɛ, we mɪ zɪzɛda. -A -yɪ we 'jɪ nɪ, Klist -ka yɪ nɪ, sa ɔ mɪa, 'sa -a yɪa -mɪa, -we ka gbu -wa, -yɔ -a yɪa ɔ 'yɪa sa -gwɪ. ³ Nyɪmɛ ɔ ka dɪɪ 'tɛ 'saa Klist -gɔ 'wɔ, sa Klist mɪa -mɔɔwɔda, 'sa ɔ yɪa -mɔɔwɔda -tua.

⁴ Nyɪmɛ ɔ nva gbɔnyɪu lɛ, -Lagɔ -yɔ -mɔɔ -sɔɔɔ 'wɔ. Nɪ, gbɔnyɪuu lɛnɛ mɪa, -Lagɔɔ -yɔɔwɔsɔɔɔ -wa. ⁵ Nɪ, a -yɪ we 'jɪ nɪ, -Zezu Klist ka yɪ ɔ 'ka nyɪmaa gbɔnyɪu lamumɛnɪ, 'ɪn gbɔnyɪu 'nɪ ɔ 'wɔ -mɪ. ⁶ Nyɪmɛ ɔ -ka -Zezu 'wɔ -mɪ, ɔɔ -tu gbɔnyɪu lɛnɔda. -ɔ tua gbɔnyɪu lɛnɔda, -mɔɔ 'nɪ ɔ 'yɪ, -mɔɔ 'nɪ ɔ -yɪ.

⁷ Na 'yɪlaasɪ, nyɪmɛ 'na nɔnɔ aɪn -dawli 'wɔ -nɪ. Nyɪmɛ ɔ nva gbu tɪkɪɪ lɛ, sa -Zezu mɪa tɪkɪɪ, 'sa ɔ mɪa tɪkɪɪ. ⁸ Nyɪmɛ ɔ nva gbɔnyɪu lɛ, ɔ mɪ *'Kuzuu

-nu nya. -We ka gbu -wa, we 'ka we gwedilida 'bhu, 'Kuzu mi gbu nyuu lenuda. Nu, -we ka 'gbu -Lagoo 'Yu yia yi, mu -wa nu, o 'ka 'Kuzuu lenugbu lasa.

⁹-Wa weee mia -Lagoo 'yua nya, wa'a -tu -sleen gbu nyuu lenuda, -we ka gbu -wa, -Lagoo 'yliyogagie mi wa 'wu. Wa mi -Lagoo 'yua nyaa 'gbu, wa 'ni mneni wa 'ka gbu nyuu lenuda -tu. ¹⁰Sa wa sisalia -Lagoo 'yua -yo 'Kuzuu 'yua 'wu, mu nu: nyuma -wa'a nua gbu tiklu le, 'in nyuma -wa 'nia wa bheliaa zekali, waa nyuma mia, wa 'ni -Lagoo 'yua nya -mi.

-A kikali ze

¹¹Cun, weli a 'nua we gwedilida, mu nu: -a kikali ze. ¹²-A 'na -mi -ni *Kaen 'bhisa -ni, o mia gbu nyuuu didee -nu nya, 'in o yia o bheli 'bha. -We ka 'gbu o yia -moo 'bha, mu -wa nu, o lenugbu -nyu 'yli, -zugba o bheli nua gbu tiklu le.

¹³Bheliau, dudugu -nyuma -ka au 'wonyeda -mi, we 'na subhali au nwegaga -ni. ¹⁴-Amia, -a kikali zee 'gbu, -a -yi we 'ji nu, -a ka yaa tli, 'in -a yia 'yliyogagie 'wuplilu. -Wa'a kikalaa ze, tilitie 'wu -maa tua. ¹⁵Nyume o nyaa o bheli 'wu, nyumebhanyo o -mia, 'in a -yi we 'ji nu, 'yliyogagie -we 'nia bhiloluda -ka, we 'ni nyumebhanyo yabhlogboo 'wu -mi. ¹⁶Sa -a 'kaa nyumaa zekali, -a ka -sleen we yibheli. -Zezu Klisti ka o 'yliyogagie wla -amiaa 'gbu. We 'dee 'gbu, -a wla -amiaa 'yliyogagie -amiaa bheliaa 'gbu. ¹⁷We -ka 'sa -mi, nyume 'ka 'ylile -ka, 'in o bheli 'ka gbu 'yi, 'in o 'ka -moo -yo nukple 'wukla, wa 'ni mneni wa 'ka gba nu, -Lagoo zekalte mi oo nyume 'wu. ¹⁸'Ylaasli, a 'na kikali ze nwee la -yo gbagbawelu 'dekpua 'wu -ni. A kikali ze gbuzoonu sa amiaa lenugbu 'wu. ¹⁹Wee gbu ni 'wu, -a -yi we 'ji nu, -a mi gbuzoonu 'yoo -gu, 'in -amiaa dli pia la -Lagoo 'yu. ²⁰We -ka nu, -amiaa dli ka -au gbu dli, -a -yi we 'ji nu, -Lagoo 'yli o -zi -amiaa dli, 'in o -yi gbu weee.

²¹Nu, na bhelia -zoonu, -amiaa dli 'ni -au gbu dli ni, 'in -a yia -Lagoo 'yu kalb nya, ²²'in -we weee -a -ka o -zlali, 'nye o nyaa we -au. -We ka gbu -wa, o titenya -a zua 'nuywe, 'in -a nua o dudunano gbu le. ²³O tite nu: -a zo o 'Yu -Zezu Klisti dli -gu, 'in -a kikali ze, sa Klisti gbaa, we solu. ²⁴O -ka -Lagoo

titenya 'nɔŋwɛ zɔ, ɔ mɪ -Lagɔ 'wɔ, 'ɪn -Lagɔ mɪ ɔ 'wɔ. Nɪ, -Lagɔ ka -aun ɔ Zuzu 'nye, we 'dɛɛ 'gbɔ -a -yi we 'ji nɪ, ɔ mɪ -aun 'wɔ.

A sɪsɪlɪ -Lagɔ Zuzu -yɔ yoyo -zuzu 'wɔ

4 ¹Na bhelia -zɔnɔ, -wa -ka gba nɪ, wa ka -Lagɔ Zuzu 'wɔ, -a 'na zɔlɔ wa 'dɛ weɛɛ dli -gɔ -nɪ. Yoyogbɔɔ -falɪpanya duun mnɛni da weɛɛ la. We 'dɛɛ 'gbɔ a yla wa 'dɛ weɛɛ la, 'ɪn -wa -ka -Lagɔ Zuzu 'wɔ -ka, a 'ka we 'jiyibheli. ²Sa a 'kaa -Lagɔ Zuzu yibheli, mɔ nɪ: -wa weɛɛ gbaa nɪ, -Zezu Klisi ka yɪɛ 'wɔ yili, wa ka -Lagɔ Zuzu 'wɔ. ³-Wa weɛ'e gba 'saa, wa 'nɪ -Lagɔ Zuzu 'wɔ -ka. Zuzu -we mɪa wa 'wɔ, Klisi tunyɛɛ -nɔ -wa. A ka 'nɔ nɪ, yia we yia, 'ɪn -slɛɛn, we mɪ dɔdɔ -gɔ.

⁴Cun, amɪa na 'ylaasɪ, a mɪ -Lagɔ -nɔ nya. A ka yoyogbɔɔ -falɪpanya lu. -We ka gɔɔ -wa, Zuzu -ɔ mɪa aun 'wɔ, ɔ -zi -we pɪlɪa dɔdɔgɔ -nyɪma 'wlulaa -nɔ. ⁵Wamɪa mɪ dɔdɔgɔ -nyɪma nya, 'ɪn wa gbaa dɔdɔgɔ -nyɪmaa gbɔgbɔa sɔlɔ. We 'dɛɛ 'gbɔ dɔdɔgɔ -nyɪma pɪlɪa wa yukwli. ⁶Nɪ, -amɪa mɪa, -a mɪ -Lagɔ -nɔ nya. Nyɪmɛ -ɔ -yia -Lagɔ, mɔ pɪlɪa -aun yukwli. 'ɪn -mɔmɔ 'nɪa -Lagɔ -nɔ nya -mɪ, -mɔɔ salɪa -aun yukwli -gɔlɪa. Weɛ gɔɔ nɪ -gɔ -a sɪsalɪa gbɔzɔnɔ -Zuzu -yɔ yoyo -zuzu 'wɔ.

-Lagɔ mɪ zɛkalɛ nya

⁷Na bhelia -zɔnɔ, -a kɪkɪlɪ zɛ, -we ka gɔɔ -wa, zɛkalɛ mɪa, -Lagɔ -gɛɛ we bhɔa. -Wa weɛɛ -ka zɛkalɪdli -ka, -Lagɔ 'yua wa -mɪa, 'ɪn wa -yi -Lagɔ. ⁸-Wa 'nɪ zɛkalɪdli -ka, wa 'nɪ -Lagɔ -yi, -we ka gɔɔ -wa, -Lagɔ mɪ zɛkalɛ nya. ⁹Sa -Lagɔ -slɔlɔ -aun nɪ, ɔ -kɪlɪ -amɪaa zɛ, mɔ nɪ: ɔ ka ɔ 'Yu yabhlogbɔɔ tie dɔdɔ -gɔ -a 'ka 'yliyɔgagɛ 'yɪ -mɔɔ gbɛgɛɛn.

¹⁰Zɛkalɛ mɪa, we 'nɪ nɪ, -amɪa -kɪlɪ -Lagɔ zɛ. Nɪ, -Lagɔ -kɪlɪa -amɪaa zɛ, 'ɪn ɔ yia ɔ 'Yu tie, -mɔɔ 'ka -mɔɔ 'dɛ wla 'slaka nya, 'ɪn -Lagɔ 'ka -amɪaa gbɔnyɪi 'wɔtɪ.

¹¹ Na bhelia -zɔnu, -Lagɔ -ka 'sa -amɩaa zekali ni, we mi nu, -a kɩkali ze.
¹² Nu, nyume yabhlogbɔɔ 'ni -slɔ -Lagɔ 'yi. -A -ka zekikali, -zugba -Lagɔ mi -aun 'wu, 'in ɔ zekalie ka gba -aun 'wu. ¹³ Sa -a yibhelia we 'ji nu, -a mi -Lagɔ 'wu, 'in -Lagɔ mi -aun 'wu, mu ni: ɔ ka -aun ɔ Zuzu 'nye. ¹⁴ 'In -a ka -Lagɔɔ 'Yu 'yi. Dide -Lagɔ ka ɔ 'Yu tie -mɔɔ 'ka dudugv -nyuma gbu 'wusa. Nu, -amɩa ka we da 'yi, 'in we gbudayiweli -a mɩa da gbada. ¹⁵ Nyume -ka gba nu, -Zezu mi -Lagɔɔ 'Yu nya, -Lagɔ mi -mɔɔ 'wu, 'in -mɔɔ mi -Lagɔ 'wu. ¹⁶ 'In sa -Lagɔ -kalia -amɩaa ze, -a -yi -mɩv, 'in -amɩaa dli mi we -gv. -Lagɔ mi zekalie nya. -ɔ -ka zekalidli -ka, ɔ mi -Lagɔ 'wu, 'in -Lagɔ mi ɔ 'wu. ¹⁷ -We slolua nu, -Lagɔɔ zekalie ka gba -aun 'wu, mu ni: -Lagɔɔ gbɩwɩbhu zli, dli -a yia 'temania ɔ 'yu, -we ka gbu -wa, sa -Zezuu Klisti mɩa, 'sa -amɩa mɩa dudu ni -gv. ¹⁸ Nyume -ka zekalidli -ka, ɔ ɔ nu nyanɔ. Nu, zekalidli -we gbaa, mu vua nyanɔdli. Nyume -ka nyanɔdli -ka, we 'wlv sa nu, -Lagɔ dli ɔ gbu. We -ka 'sa -mi, -ɔ nva nyanɔ, -mɔɔ zekalie 'ni gba.

¹⁹ -Amɩa mɩa, -a ka zekalidli. -We ka gbu -wa, -Lagɔ -kalia -amɩaa ze tia.
²⁰ Nyume -ka gba nu, ɔ -kali -Lagɔɔ ze, 'in ɔ -ka ɔ bheli 'wonye, yokanyɔ -mɔɔ -mɩa. Gbuzɔnu -wa, nyume 'ni ɔ bheli -ɔ ɔ yia -yɔɔ zekali, ɔ 'ni mneni ɔ 'ka -Lagɔ -ɔ ɔ 'ya -yɔɔ zekali. ²¹ Nu, tite -we -Lagɔ 'nyea -aun, mu ni: nyume -ɔ -ka -Lagɔɔ zekali, we mi nu, ɔ -kali ɔ bhelii ze.

A zu -Lagɔɔ 'Yu dli -gv

5 ¹ -Wa weee zva dli nu, -Zezu mi -Lagɔɔ -Bhasanyɔ nya, -Lagɔɔ 'yua wa -mɩa. 'In -wa -kalia didee ze, wa -kali 'ya ɔ 'yuua ze. ² -A -ka -Lagɔɔ zekali, 'in -a -ka ɔ titenya 'nuɩwe zu ni, -bha -a yibhelia we 'ji nu, -a -kali ɔ 'yuua ze. ³ Nu, sa wa kalia -Lagɔɔ ze, mu ni: ɔ titenya wa zva 'nuɩwe. 'In ɔ titenya 'ni 'te -aun -yla, -we ka gbu -wa, ⁴ -wa weee mɩa -Lagɔɔ 'yua nya, wa ka dudu lu. Sa -a mneni -a 'ka dudu lua? Nu, -amɩaa dliɩzɩve nya -a mneni -a 'ka dudu lu. ⁵ Nyɔɔ mneni ɔ 'ka dudu lu, we 'ni -ɔ zva dli nu, -Zezu mi -Lagɔɔ 'Yu nya 'wɩbhua?

⁶-Zezu Klisti mia, mɔ -yɔ 'nyu -yɔ 'pɔn 'sɔ yia. ^b We 'nɪ 'nyu -bhlogɔɔ nya ɔ yi. 'Nyu -yɔ 'pɔn nya ɔ yia. Nu, Zuzu -ɔ -wa gbuzɔnɔ, ɔ mɪ we gbɔdayinyɔ nya. ⁷Gbɔdayinya ta mɪ -bha: ⁸-Lagɔɔ Zuzu klaa, 'nyu klaa, we -yɔ 'pɔn. 'In we 'dɛ ta ka wɛlɪ -bhlo. ⁹Nyuma -ka gbɔɔ da 'yɪ, wa -ka we gba, 'in -a laa we gbuzɔnɔ. -Lagɔ -ka gbɔdayinyɔ nya -mɪ, ɔ wɛlɪ 'yɪli we -zi -mɔɔ. Gbɔ -we ka da -Lagɔ 'yɪa, mɔ nɪ: ɔ 'Yuu gbɔdayinyɔ ɔ -mia. ¹⁰Wee gbɔ mia da, -ɔ zɔa -Lagɔɔ 'Yu dɪ -gɔ, we mɪ ɔ dɪ zɔ. Nu, -ɔ'ɔ zɔa -Lagɔ dɪ -gɔ, mɔ zɛɪa ɔ yokanyɔ, -we ka gbɔ -wa, -we ɔ gbɔa ɔ 'Yuu -gɔgbɔ nya, -mɔɔ 'nɪ we gbuzɔnɔ la. ¹¹-Lagɔɔ gbɔdayiwɛlɪ nɪ: ɔ ka -aun 'yɪlyɔgagɛ -we 'nɪa bhloluda -ka 'nyɛ, 'in ɔ Yu -wa wee 'yɪlyɔgagɛ 'bhɔluda. ¹²-ɔ -ka -Lagɔɔ 'Yu 'wɔ -ka, wee 'yɪlyɔgagɛ mɪ ɔ -nɔ nya, -ɔ 'nɪ ɔ 'Yu 'wɔ -ka, we 'nɪ ɔ -nɔ nya -mɪ.

'Yɪlyɔgagɛ -we 'nɪa -bhloluda -ka

¹³Nu, -we ka 'gbɔ in yia aun 'sebhe nɪ 'wɔcɛɪ, mɔ -wa nɪ, a 'ka we 'jɪyɪbhɛɪ nɪ, 'yɪlyɔgagɛ -we 'nɪa bhloluda -ka, mɔ -wa amɪaa -nɔ, amɪa, -wa zɔa -Lagɔɔ 'Yu dɪ -gɔ. ¹⁴-We ka 'gbɔ -a tɛmanɪa dɪ -Lagɔ 'yɪ, mɔ nɪ: -a -ka -Lagɔ -lu -zlalɪ ɔ dɪu da, 'in ɔ pulɔa -aun yukwɪ. ¹⁵-A -yɪ we 'jɪ nɪ, -a -ka ɔ -lu -zlalɪ, yukwɪ ɔ pulɔa -aun 'gbɔ, -a yɪbhɛɪ we 'jɪ nɪ, -luo -lu -a yia ɔ -zlalɪ, 'yɪa -a yia we.

¹⁶Gbɔnyuu -we'e kwaa nyɪmɛ tɪtɪe 'wɔ, -ɔ -ka ɔ bhɛɪ 'yɪ we lɛnɔda, -mɔɔ bhɔbhɔe -Lagɔ -mɔɔ bhɛɪ 'gbɔ, 'in -Lagɔ yia ɔ bhɛɪ 'yɪlyɔgagɛ 'nyɛa. 'Sa we mia -wa ka gbɔnyuu 'u kwaa wa tɪtɪe 'wɔɔ daa. Nu, gbɔnyuu -we kwaa nyɪmɛ tɪtɪe 'wɔ, -mɔɔ mɪ. -Wa nɔa gbɔ -mɪnɪ lɛ, in 'nɪ -gba nɪ, a bhɔbhɔe -Lagɔ -maa 'gbɔ. ¹⁷Gbɔ weee -we 'nɪa tɪkɪu -mɪ, gbɔnyuu -wa. Nu, gbɔnyuu -we'e kwa nyɪmɛ tɪtɪe 'wɔ, -mɔɔ mɪ.

¹⁸-A -yɪ we 'jɪ nɪ, -wa weee mia -Lagɔɔ 'yua nya, wa'a -tɔ gbɔnyuu lɛnɔda, -we ka gbɔ -wa, -Lagɔɔ 'Yuu dɛbhɛ zɔa wa 'yɪlyɔ, 'in gbɔnyuu dɪdɛ 'na 'ka wa 'yɪ.

^b5.6 Wee 'nyu mia, we lɔ Zaan batizea ɔ. 'In we 'pɔn mia, we jitea ɔ tɪtɪe bhɪa, mɔ -wa.

¹⁹ -A -yi we 'ji nu, -a mi -Lagɔɔ -nu nya, 'in dudu weee mi gbonyuuu didee 'tite kwɛɛ.

²⁰ -A -yi we 'ji nu, -Lagɔɔ 'Yu ka dudu -gu yi. ɔ ka -aun gbuyilo 'nye, -a 'ka -Lagɔɔ 'zayli yibheli. -A mi -Lagɔɔ 'zayli 'wu, ɔ 'Yu -Zezu Klisu gbegbein. Mɔ -wa -Lagɔɔ 'zayli, 'in mɔ -wa 'yliyɔgagte -we 'nia bhloluda -ka.

²¹ 'Ylaashɩ, a zu amɩaa 'de 'yliyɔ yoyolagɔɔ gbegbein.

'Sebhεε 'sɔnu Zaan 'paa yoo

'Sebhεε 'sɔnu *Zaan celta, mu -wa. Zaan nεε wee 'sebhε 'wu nu, we nani 'yli -Lagɔnyumaa -nu nya wa 'ka zekikali.

Fɔsaweli

1 ¹-Amu -Lagɔnyume kpasa, ama 'ɲwɔɔ -ɔ -Lagɔ -saa -bha, ɔ -yɔ ɔ 'yua 'sɔ, 'in amɔaa ka zε in -kalia gbuzɔnu sa, amɔaa na celta 'wu. We 'ni na 'debhlogbɔɔ -kali amɔaa zε. Nu, -wa weεε -yia gbuzɔnu, wa -kali 'ya amɔaa zε. ²-We ka gbɔ -wa, gbuzɔnu -dili -aun 'wɔla, 'in 'wu we yia -aun -tva 'yɪl weεε -nu nya.

³Nu, Dide -Lagɔ -yɔ ɔ 'Yu -Zezu *Klisti ɲwɔna -aun 'nyu la, wa 'yɪl -aun nyazi, 'in wa 'nye -aun 'wɔtɔtɔε -dlɔɔ. Wa nu we lε gbuzɔnu sa, zekalɪli nya.

Gbuzɔnu -yɔ zekalɪli

⁴In 'yia nu, amaa 'yua tɔlva mi gbuzɔnu 'yloogblu nɔda, sa Dide -Lagɔ gbaa -aun -yla, we sɔlv, -muu ka 'mi 'muna 'wɔla bhabha. ⁵-Sleεn, 'ɲwɔɔ -zɔnuuma, -we a 'kaa lenv, mu nu: -a kikali zε. We 'ni tite lolu in celti aun 'wu, nu, -we -a 'nva we gwedɪda, mu -wa. ⁶Zekalie mɪa, mu -wa -Lagɔɔ titenyaa 'nuɲwezɔvɔε. 'In tite -we a 'nva we gwedɪda, mu -wa nu, a kikali zε.

A zv amɔaa 'de 'yɪlyɔ yɔctaan gbegbein

⁷Nu, -dawlician duun ka dudv weεε -gulamneni. Sa -Zezu Klisti -zea nyume, 'in ɔ yia dudv -gv yi, wa'a la we gbuzɔnu. Nu, 'sasukpa -nyume mɪa, -dawlikanyɔ -yɔ Klistu tɔnyume ɔ -mɪa. ⁸A zv amɔaa 'de 'yɪlyɔ, -we ka 'gbɔ a

yia lubho ni nu, a yi we mɔɔnu, a 'ka we -tnu weee 'yi. ⁹ Nyime -ɔ'ɔ -tua
 Klisu -sloluweɪ -gu, 'in ɔ palta we -gu, -mɔɔ 'ni -Lago 'wu -ka. -ɔ tua Klisu
 -sloluweɪ -gu, -mɔɔ kaa Dide -Lago -yɔ ɔ 'Yu 'sɔ 'wu. ¹⁰ Nu, nyime -ka amiaa
 -gbɛ gbɔ -slolua yi, we -yɔ Klisu -nu 'ni -bhlo -mi ni, a 'na 'nye -ni ɔ kpe -ni. A
 'na -salɔ ɔ fu -ni. ¹¹ A -ka ɔ fu -sa ni, gbunyu ɔ nva ɛ, we lu a bhlilia.

Welipape

¹² In 'yɪbha in 'ka gbɔ duun gba. In 'nia we 'sɛbhe 'wocɛɪa yi. Nu, -we na
 dli mia -gu ni, mu -wa nu, in mni -mɔ amiaa -gbɛ, 'in -a 'ka we 'klɔ gbɔgbali,
 'in -amiaa 'muna 'ka gba.

¹³ Nu, amaa bhɔɔ -ɔ -Lago -saa -bha, ɔ 'yua nɛɛ nu, wa -sa aun fu.

'Sɛbhɛ tanu Zaan 'paa yoo

'Sɛbhɛ tanu *Zaan cɛla, mu -wa. ɔ 'tale Gayusu ɔ 'paa wee 'sɛbhe yoo. Nu, Gayusu mi bha -Lagɔnyumaa 'yugalunyo yabhlo nya. ɔ 'dizuzvee 'gbu Zaan yia ɔ 'wocɛli. Diotlefu mi Gayusu *legliziu nukpla -nyume yabhlo nya, 'in ɔ'ɔ zu Gayusu 'nuɲwe. -We Gayusu 'kaa lenu, 'mu Zaan cɛla ɔ 'wu, 'in ɔ nɛɛ 'ya nu, Diotlefu bhli Gayusu 'nuɲwezuzve.

Fusaweli

1 ¹-Ami, -Lagɔnyume kpasaa, -mi Gayusu, -ɔ -wa na bheli -zɔnu, 'in -ɔ ka ze in -kali gbuzɔnu sa, -ami cɛla -mi 'wu.

²Na bheli -zɔnu, in 'yibha nu, -in -ka 'kuayli gbu weee 'wu. In -yi we 'ji nu, we nani 'yli -na zuzuu -nu nya, nu, we -mi 'ya 'sa -na kuu -nu nya. ³Bhelia tɔlva yia -amtaa -gbe, wa gbaa nu, gbuzɔnu mi -mi 'wu, 'in -in mi gbuzɔnu 'yloogblu nɔda, -muu ka 'mi 'muna 'wula bhabha. ⁴In -ka 'nu nu, na 'yua mi gbuzɔnu 'yloogblu nɔda, 'muna -muu laa 'mi 'wu, we -zi gbu weee.

Gayusu -saa ɔ bhelia 'wu

⁵Na bheli -zɔnu, -mi saa -na bhelia 'wu, 'in 'lakpa -bhelia -wa mia wa glaa, 'in -na saa wa 'wu. -In -ka 'sa nɔda -mi, we mi tiklu -Lagɔ 'yu. ⁶Sa -in -kalia wa ze, -maa ka -seli we gba -Lagɔnyuma 'yu. -Maa -ka 'lakpa 'wu mnia yi, sa -in 'kaa -maa -yɔbe, 'in we 'kaa -Lagɔ dudu namani, -in -ka 'sa wa -yɔbe, we nani 'yli. ⁷Nu, *Klisu 'ɲni nya wa bhli 'yoo! 'In -wa 'nia -Lagɔ -yi, wa 'ni -maa kwɛɛ -lu yabhlogbɔɔ 'wɔbhu. ⁸We -ka 'sa -mi, we mi nu, -amta be

'sasukpa -nyuma -yɔ. -A -ka 'sa nu, -zugba -a -yɔ wa 'sɔ mɪ lubho -bhlo -gu
-Lagɔɔ gbuzɔnu labubante 'wu.

Diotlefu -yɔ Demetliusu

⁹ In ka leglizi weli kibhe 'wuceli. Nu, Diotlefu -ɔ 'yibhaa nyumaa 'yugalie,
ɔ'ɔ nɔwnunu -aun 'wu. ¹⁰ We 'dɛɛ 'gbu, un -ka -mɔ yi ni, -we ɔ nva le, 'in
gbonyuu ɔ gbaa -amɪaa daa, zli 'klu na yia we wlelia. We 'ni -we mia dɛ -bhlo
ɔ nu le, ɔ'ɔ kpa -amɪaa bhelia sɔ 'sɔ nya. 'In -wa 'yibhaa wa 'ka we lɛnu, 'in ɔ
pania -maa 'wu, 'in ɔ -vua -maa -Lagonyuma glaa.

¹¹ Na bheli -zɔnu, -ɔ nva gbonyuu le, -in 'na 'tideli ɔ -ni. Nu, -ɔ nva gbuzɔnu
le, 'mɔ -in 'kaa 'tideli. -Wa nva gbuzɔnu le, wa mɪ -Lagɔɔ -nu nya, 'in -wa nva
gbonyuu le, wa 'ni -Lagɔ -yi. ¹² Nyuma weee nɛɛ nu, Demetliusu mɪ nyime
-zɔnu nya, 'in gbuzɔnu gba 'yaa we, ɔ daa. 'In -amɪa, -a nɛɛ 'ya nu, ɔ mɪ nyime
-zɔnu nya. 'In, -in -yi we 'ji nu, -amɪaa gbudayiweli mɪ gbuzɔnu nya.

Welipapie

¹³ Nu, gbu duun na yi yaa -mɪ -yla gbaa, 'in in 'ni 'yibha in 'ka we celi
'sɛbhe 'wu. ¹⁴ Na dli mɪ nu, 'yɪɪla -a yia dayli, 'in -a 'ka we 'klu gbɔgbali.

¹⁵ Nu, 'wɔtɔtɔe -dlɔɔ -mɪ -na -nu nya. -Na 'talea mia -seli, wa nɛɛ nu, wa
-sa -mɪ fu, 'in -amɪaa 'talea mia -mɔ, -in -sa wa fu -bhlo -bhlo.

Zudi 'sebhε

-Lagɔnyuma -yla Zudi celta 'sebhε ni, ɔ 'ka wa -yla gba nu, gbu -we yoyogbuu -slolunya paa nyuma ηwe, wa zu wa 'de 'yliyo we gbεgbεin. Yoyogbuu -slolunya slolua -Lagɔnyuma nu, wa mnɛni wa 'ka gbonyuu lɛnu. Zudi nɛɛ nu, -Lagɔ yia waa yoyogbuu -slolunya -kasɩ 'wɔpaa.

Fɔsawelt

1 ¹ Amia -Lagɔ laa, -wa ka zε -amɩaa Dide -Lagɔ -kalta, 'in -wa ɔ paa 'wɔ -Zezu *Klisu -nu nya, amɩa, -amɩ -Zezu Klisu lubhononyɔ, *'Zakee bheli Zudi paa da 'sebhε ni yoo.

² Nu, -Lagɔɔ nyazɩdlɩ klaa, ɔ 'wɔtɔtɔve -dlɔɔ klaa, we -yɔ nyumaa zεkalte 'ylimanɩ -gɔwɔla tenyi tenyii aun glaa.

Yoyogbuu -slolunya

(2 Pi 2.1-17)

³ Na jijli -talea, in 'yɩbha zlɩmε bhabha nu, in 'ka aun 'wɔ celti, 'pɔpɔve -we -a 'dε weεe gbɔlva 'wɔ, we gbu -gɔ. 'In na dli ka -slɛɛn 'mɩ 'su -gla nya nu, in celti 'sebhε -mɩnɩ aun 'wɔ, 'in in 'ka aun 'kuayli 'pa, a 'ka dlɩzɩzɩve Klisi 'wɔwɔ -yɔtɩ gɩ, -we -Lagɔ 'nyεa ɔ nyuma -zakpa -bhlogbɔɔ, -zu weεe -nu nya. ⁴ Nu, gbonyuuu lɛnɩnya tɔlva ka aun nyɩdlɩ pla 'wiemɩ, -wa'a sɔa -Lagɔ. Welt -we gbaa -amɩaa -Lagɔɔ 'nanu gbu, ma kamanta we 'wɔ, 'in wa nua wa pɩnplagbu, gbu tuklu 'bhisa. -Zezu Klisi -ɔ -wa -amɩaa 'wlulapɩlɩnyɔ -yɔ Nyumaa -Kanyɔ -bhlogbɔɔ, 'in wa kpɛlɩa ɔ gbu. Nu, wa -kasɩ 'wɔ -pa -gbu -we mɩa wa wuda, *-Lagɔsebhε ka we gbu gba, -mɩv 'bɩ ka 'wɔgwɩε.

⁵ Nu, gbu na yia da gbaa, amtaa 'de yi we 'ji -yioo, amtaa dli na sibhlia we -gula. Nu, Jejitape -saa ɔ nyuma gbu 'wu Eziputu -dudu -gu, 'in -muv 'bɪgu, nyuma -wa 'nia ɔ dli -gu zu, 'in ɔ yia wa 'bha. ⁶ A ligbe 'ya 'anzinya 'nia se wa 'nyɛa we -gu -tu, 'in we yia we 'dɛɛ ladɪda 'bhu: -Lagɔ yia we *glukasɪ 'wupa, nikipise -dlugba 'wu, gbuan -llukpe 'na 'kaa do 'wu, 'in we 'ka -mɔ gbuwɔbhu -yli 'kadu wɔlv. ⁷ Nu, a ligbe *Sodɔmɔ klaa, *-Gomɔlv klaa, we -yɔ we kwesi -gbenyaa gbu. Wee 'gbenya -munu nukpla -nyuma ka wee 'anzinya -mɔnu mutni -bho -gbu weee lɛnu. Nɔkpasi -yɔ nɔkpasia dia -budu 'wu, 'in 'ɲwnɪ -yɔ 'ɲwnɪ dia -budu 'wu. 'ln -slɛɛn, wa mɪ -kosu -we'e nyumoaa -kasɪ 'wu. Wee wa gbu -mɪnɪ, gbu 'kaa ɔ lɛnu, we 'yli -slɔlue -wa.

⁸ Nu, waa yoyogbuɔ -slolunya -mani, sanɛɛ -sɔkpagbu -bhlokpade wamɪa nua lɛ: wa 'wlukɔvɪ lapɔpali -gbɔkɔvɪanya 'wlvɪ 'ylaaylayle 'dɛkɔvɪ, mɪ sua wa, 'in wa nua wa 'dɛɛ ku -yla gbunyuu lɛ. Wa tɪlɪa -Lagɔɔ se 'ylɪla, 'in wa vɛla yalu 'ɲnumɪnya 'kadu. ⁹ 'Dɛbhiɛ, 'anzinyaa -kanyɔ Misɛɪ 'nɪ -muv lɛnu. Da Misɛɪ -yɔ 'kuzunya 'yugalnyɔ mɪa *Moɪzu 'kwɪɛ 'tɔtɔda, vɛɪ wɛɪ 'nɪ we 'ɲwɛɛ 'tla *Kuzuɔ gbɛgbɛɪn. We nɛɛ 'Kuzu -yla sa -bhlogbɔɔɛ: «Jejitape 'kpɪɪ -mɪ 'wluo!» ¹⁰ Nu, waa nyuma -mani, -lu wa 'nia -yi 'mɪ wa vɛla, 'in -lu wa -yia dudu -gu -luyɪlo 'ɲwɛɛ, -fliinumaa -luyɪlo 'bhɪsa, -muv mɔnɔvɪ wa.

¹¹ Gbunyuu yɪɪ wa! Wa ka Kaɛɛn yoo -gu nɔɔ 'gbu, wa ka nyuma -dawli 'wɔvɔ 'gweziɪ 'gbu *-Balamɔ 'bhɪsa, 'in wa zua yia labhu, wa ka nyumaa 'yugalnya -yɔwɔsɔlv Koleɛ 'bhɪsaa 'gbu.

¹² Nu, wa -ka aɪn nyɪdɪ -mɪ, amtaa -Lagɔsukwe 'kadu a gbɔlvɪ 'wu, we gwe, -nana -wa. 'ln zu'v 'bha wa, wa 'dɛɛ lɔlvɛ -bhlogbɔɔ wa nɔnɔvɪ 'yli 'bɪla. Wa 'wlv sa yalɔpɔpa -we -pɪpɛ su, 'in we'e lɔvɪ 'nyu. Wa 'wlv sa su we'e 'pa 'bhue, we 'bhue -pa bhla. 'ln we -ka 'tlu, tɪtɪlɛɛ -zakpa 'sɔ we tɪa. ¹³ Wa 'wlv sa gumunyuu -bhɪɪbhla -gbɔgbu, 'in wa nua wa zɔbhɪɪgbunya lɛ, nɛɛ 'nyuu 'fɪlɪɪ pɔɪnplanɔ. Wa 'wlv sa -zɛɪ mɔɔ -we mɪ mɔ, -we yi mɔ, 'in -Lagɔ ka wa 'bɪ lazɔ nikipise dlugba 'wu, 'yɪɪ weee -nɔ nya.

¹⁴Waa nyuma -manu daa, Enokv -ɔ -wa *-Adaan 'yuoyua gbesɔnu, -mɔɔ 'paa gbɔv -falt -mɔnu, ɔ nɛɛ: «A -tali, Jejitape -yɔ ɔ -mɔwlv -anzunyaa 'wlu sanume yia yia, ¹⁵'in ɔ 'ka dudugv -nyuma weee -yɔgbv 'wubhu. 'In nyuma weee -wa'a sɔa -Lagɔ, ɔ 'ka wa -kaslv 'wɔpa, wa lenv -gbɔnyuu weee -we nya wa -sɔlv ɔ -yɔwsv 'gbv. 'In 'yliyɔtɛ -wɛlv waa gbɔnyuu -lenunya gbaa ɔ -yla, 'in wa 'nɔa ɔ 'nɔŋwe zv, we 'gbv.» ¹⁶Nu, waa nyuma -manɔ, 'yɛ weee nya wa ŋwɔŋwenia zɔ, 'in wa bhua gbɔwv: wa 'dɛɛ dliwɔnyɔnɔgbɔv sɔlv wa nɔa. 'In wa gbaa 'dɛɛ 'ylimanɔwɛlv, 'in wa nva nyuma -dawlv 'wv -maa 'ŋɔɔkwɛlie nya, wa 'ka -maa -tnv kwɛɛ 'yɛ 'gbv.

-Lagɔnyumaa 'dizwɛlv

¹⁷Nu, na jɔjli -talea, a ligbe gbv -amɔaa -Kanyɔ -Zezu Klisu tietienya gbaa zlɔmɛ aɔn -yla. ¹⁸Wa nɛɛ aɔn -yla nu: «'Wubhlolu -bhlanya nya, nyuma -wa yia -Lagɔ -yɔ aɔn glapalɔ, yia wa yia, 'in wa 'ka wa 'dɛɛ dliwɔnyɔnɔli 'nyii sɔlv -mɔ.» ¹⁹Nu, ma sisalɔ nyuma -yɔ, nyɔmɛɛ zuzu mɔa wa 'wv, mɔv sua wa, 'in -Lagɔ Zuzu 'nɔ wa 'wv -mɔ.

²⁰'In, amɔa, na jɔjli -talea, amɔaa -mɔwlv dliwɔzɔvɛ 'wlv sa -buduu gwe wa palɔ glu. A dɛ we -gv la 'kɔmɔv. 'In a bhuhhoe -Lagɔ ɔ Zuzu 'Pɔpaa 'tɛɛ nya. ²¹'In a -tv -amɔaa -Kanyɔ -Zezu Klisɔ wɔda, 'in ɔ 'ka aɔn 'yliyɔgagɛ -we 'nɔa bhloluda -ka 'nyɛ, ɔ nyazɔdɛɛ nya. Sanɛɛ 'sa a 'kaa -Lagɔ nyumaa zekalɛdɛɛ 'wɔtv.

²²A 'yɛlv dɛɛ 'sɔ -cian nyazi. ²³A pue tɔlvɔ, wa gbɔwubhu -kosuu 'wusasiɛ nya. 'In a 'yɛlv 'ya tɔlvɔ nyazi, nyano dɛɛ nya. 'In wa -bananya wa lenv -gbɔnyii plalɔ pɔv, a nyɛ we 'wv.

'Nyulɔŋwɔnɔ wɛlv 'wubhlolunv

²⁴-Lagɔ -ɔ mnenia ɔ 'ka aɔn 'yliyɔzv, 'in a 'na 'kaa gbɔnyuu lɔbhlili, ɔ mneni ɔ 'ka aɔn ɔ 'ŋɔnɔmɔɛ 'kadv 'yɛ wleli, -zugba 'sla yabhlogbɔv 'nɔ aɔn -yɔ -mɔ, 'in a mɔ yɛda 'muna 'kadv nya. ²⁵-Lagɔ -ɔ -wa -Lagɔ -bhlogbɔv, -ɔ 'plɔlv -amɔaa

-Kanyɔ -Zezu Klisti 'wu, mɔ -saa -atɔ gbu 'wu. Mɔ kwɛɛ 'ɛnumɛe klaa, 'ylilo
klaa, we -yɔ 'tɛtɛ -yɔ se ma, bhabenyi bhla, dɛslɛɛn -yɔ 'yɛ weee -nɔ nya!

*-Amenɛ.

Zaaan 'yliwugbuu 'sebhε

*Zaan -ɔ celta -Zezuu -gugbu, mɔ celta 'sebhε -mɪnɪ. -Mɔ Zaaan 'yli -kakte 'wɔ, -li -we 'kaa cɪ lɛnɔ, 'mɔ -Lagɔ -slolua ɔ 'klɔ. Sa -Zezu 'kaa -lu weee 'wlulapɪ, 'ɪn sa ɔ -yɔ -Lagɔnyuma yia 'yliyɔgada -tɔa 'yɪ weee -nɔ nya, wee 'sebhε slolua we -aɪn. -We weee mɪa dɛ Zaan celta -aɪn 'wɔ, -a 'ka we zɛɪ, 'ɪn we 'ka -aɪn 'kɔayɪ 'pa -zugba -a wɔ -Zezuu yiyiyɪ.

-We -Zezu wlelia zɪ 'klɔ

1 ¹Nɪ, zizɛgbu weee -we -Zezu *Klɪstɪ wlelia zɪ 'klɔ, 'mɔ 'sebhε nɪ slolua. -Lagɔ 'nyɛa we -Zezu yoo, ɔ 'ka we ɔ lubhonɔnya 'klɔslolɔ. 'ɪn -we yia dayɪ lɛnɔ, wa 'ka we yɪbhɛɪ. We 'dɛɛ 'gbu -Zezu yia ɔ 'anzɪnya tɛɛ ɔ lubhonɔnyɔ Zaaan -gbɛ, ɔ 'ka weee gbunya ɔ 'klɔslolɔ. ²'ɪn -we *Zaan 'yɪa -yɔ, ɔ yia we nyuma -yɪa gba. ɔ nɛɛ -Lagɔwɛɪ -wa, -Zezu mɪ we gbɔdayɪnyɔ nya. ³-ɔ -ka 'sebhε nɪ zɛɪ, 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ mɪ ɔ -nɔ nya. -Wa -ka wee wɛɪ -we 'bhɔa -Lagɔɔ -gbɛ yukwɪ pɔɔ, 'ɪn wa -ka we 'nɔŋwɛ zɔ, 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ mɪ wa -nɔ nya. Nɪ, wee gbunya bhlɔ ka cɪpa.

Fɔsawɛɪ

⁴⁻⁵-Amɪ, Zaan, celta *leglɪzɪ gbesɔ, -we mɪa -Azii -dɔdɔ -gu 'wɔ. -Lagɔ, -ɔ mɪ -bha, -ɔ mɪ bhaa -bha, -ɔ yia yia, ɔmɔ klɛa, zuzu gbesɔ -we mɪa ɔ 'ŋɪnɪmɪkpe 'yɪ klɛa, we -yɔ -Zezu Klɪstɪ ŋwna aɪn 'nyu la, 'ɪn wa 'nyɛ aɪn 'wɔtɔtɔvɛ -dlɔɔ. ɔɔ -Zezu Klɪstɪ mɪa, -we 'plɪa, 'mɔ ɔ gbaa gbuzɔnɔ nya. Mɔ -sɔa tɪɪɪɪnya glɛa 'wɔ tɪa, mɔ pɪɪa dɔdɔgbu -nyuma weee 'wlulapɪɪnya 'wɪɪ la. -Zezu Klɪstɪ -kɪɪ -amɪa zɛ. ɔ tɪa, ɔ 'pɪɪɪnɪ nya ɔ -saa -aɪn gbunya kweɛ. ⁶ɔ suslɔɪa -aɪn 'wɔ ɔ

'ka -aun 'wlulapuli, ɔ ka -aun ɔ bubunya -zelt -a 'ka ɔ Dide -Lagɔɔ lubho nu. Nu, nyuma weee -mnunt ɔ 'ɲni. 'ln 'tute weee 'ka ɔ -nu nya -mi 'yli weee nya. *-Ament!

⁷ A yia, yia ɔ yia -mɔ yalɩpupa 'wu, nyuma weee yia ɔ -yɔyia. Nu, -wa ka 'dɛbhie tɩva ɔ, 'yia wa yia ɔ, 'in 'lakpanya weee yia wia ɔ 'gbu. Cɩn, we -mi 'sa. -Ament!

⁸ Jejitape nɛɛ: «-Ami -wa we gwedida, -ami -wa we bhɩalida. 'Tite weee mi 'mi kwɛɛ, in mi -bha, in mi bhaa -bha, yia na yia.»

Zaan 'yia -Zezuu 'tite -yɔ

⁹ -Ami, amɩaa bheli Zaan, wa mi in -yɔ aun 'sɔ sɩalida bhabha. ln -yɔ aun 'sɔ, -Lagɔɔ puli -aun 'wlu la, in -yɔ aun 'sɔ, -a 'tɛmantɩ dli, -a -yɔ -Zezu 'sɔ mi. -Ami Zaan, ɔ gbaa -Lagɔɔgbu, in mi -Zezuu gbudayinyɔ nya, we 'gbu wa yia 'mi kpa, in wa yia 'mi 'nyunyidudubu -gu ti. Wee dudu wa laa Patumɔsu. ¹⁰ -Lagɔyɩ nya, 'in -Lagɔɔ Zuzu yia 'mi 'wubhu. -Mɔ 'mi lɩv, wɛlt 'tite -we 'wɩva legle, 'mu in 'nua. ¹¹ We nɛɛ: «-We -na yia -yɔ, -in cɛlt we 'sɛbhe 'wu. -ln -ka we cɛlt, -in 'pa we yoo leglizɩ gbesɔɔ -gbɛ. Efezigbee -nu mi, Siminigbee -nu mi, Peligamugbee -nu mi, Tiatilugbee -nu mi, Salidugbee -nu mi, Filadelɩfigbee -nu mi, 'in Laodisegbee -nu mi.»

¹² ln 'bhitia la, in 'ka ɔ mi 'mi -yla gbu gbada yibheli, 'in in yia -can -nape gbesɔ -yɔyɩ. ¹³ Wee 'nape nyidi, -bha in 'yia nyumɛɛ 'wɔwɩv -yɔ, ɔ ka -bana -blɔɔɔ 'wu, ɔ 'kɩkle 'yli mi gbvanda -can -cɛsli nya. ¹⁴ ɔ 'wluo nyi pɔlu 'paunpaun 'kwleeni 'bhisa, 'in ɔ 'yli nyumaa -kosu 'bhisa. ¹⁵ ɔ bhv lta netɛ wa fa -kosu 'wu 'bhisa, 'in ɔ wɛlt mi -wlowlo gumunyuu -jiji 'bhisa. ¹⁶ -Zelt gbesɔ mi ɔ lilisɔ 'wu. 'ln 'nɛnɔ 'ylisɔ -tugugble mi ɔ ɲwɛɛ. ɔ klv lta 'yɩvgbagbu ylv 'bhisa. ¹⁷ ln 'yia ɔ, 'in in yia ɔ bhv -yɔ bhlili, 'in in yia -gblo. 'ln ɔ yia 'mi ɔ lilisɔ -gulapali. ɔ nɛɛ: «-ln 'na nɩnɩ nyanc -ni. -Ami -wa we gwedida, -ami -wa we bhɩoluda. ¹⁸ -Ami -wa 'yɩyɔganyɔ. ln ka bha tli, -slɛɛn in -ga 'yɩiyɔ 'yli weee nya. Tɩtɩe mi 'mi kwɛɛ, 'in in pilia tɩtɩnyaa 'gbe 'wlu la. ¹⁹ -We -in 'yia -yɔ, -in cɛlt we. -We -na yia -yɔ, we -yɔ -we -na yia -yɔyia dɛslɛɛn, -in cɛlt we.

²⁰ -We mia -zeli gbeso -nu nya, -we mia 'mi kwɛɛ, we -yɔ -can -nape gbeso, we 'ji -we mia zizeda, 'mu na yia gbaa. Wee -zeli gbeso mia, mu -wa 'anzi gbeso -we -Lagɔ tiea leglizɔ gbeso 'wu. Wee -can -nape gbeso mia, mu -wa wee leglizɔ gbeso.»

'Sebhe -we Zaan celta Efɛzu leglizɔ 'wu

2 ¹ «Nu, leglizɔ -we mia Efɛzɔgbe nukple, -in celt we 'anzi 'wu:

«Nyime ɔ kaa -zeli gbeso liliso 'wu, 'in ɔ na -can -nape gbeso nyidi, ɔ weli nu:

² -We weee -in nua le, in -yi we. Sa -in nua lubho 'tite, 'in -in yia dltie 'yi, in -yi we. In -yi we 'ji nu, -in -yɔ 'nyii -cia'an nna. Tɔlva nɛɛ, -Lagɔɔ tietienya wa -mia, 'in wa 'ni we nya -mi. -In ylaa wa la, 'in -in yia we 'jiyibheli nu, yocian wa -mia. ³ -In ka dltie, wa ka -mi stal na 'gbu, 'in 'kva 'ni -mi 'ylila wla.

⁴ «Cun, 'sa we mia, 'bhie gbu -we mia -ain nyidi, mu nu: sa -in -kalia na ze we gwedida, -in 'ni -sleen 'sa na zekali. ⁵ We -ka 'sa -mi, sa -in -kalt bhaa na ze, -in 'pa we dli -gu. 'Bhiti -na dli, 'in -we -in nua le we gwedida, nu we le lu. -In 'ni 'bhiti nu, 'in na yia -na -gbe, 'in na salta -na 'nape we 'bi 'wula. ⁶ Cun, gbu yabhlo gbaa -na daa: 'Nikolaa 'bunyumaa lenugbu -na nyɛa 'wu -ami 'bhisa.

⁷ «ɔ -ka 'nunv -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagonyuma -yla, ɔ 'nu we. -Gɔgalunya na yia suu 'bhue 'nyɛa. Wee su mi -Lagɔɔ -gbe. We bhue mia, mu nyɛa nyime 'yliyɔgagie.»

'Sebhe -we Zaan celta Siminu leglizɔ 'wu

⁸ «Nu, leglizɔ -we mia Siminugbe nukple, -in celt we 'anzi 'wu:

«ɔ mia tia, ɔ mia we bhloluda, ɔ tli bhaa, 'in ɔ yia 'yliyɔgagie 'yi lɔgada, ɔ weli nu: ⁹ Wa mi -mi stalɔda, -in mi bobabhanyɔ nya, in -yi we 'ji. Nu, -in mi 'ɲnumnyɔ nya. In -yi we 'ji nu, tɔlva ka -mi veli 'nyumɛɛ. -Maa nɛɛ -maa mi *Zuifu nya, 'in -maa 'ni we nya -mi. *-Saataan 'ɲni nya wa suslolua 'wu. ¹⁰ Nu, sta -na yia, -in 'na nunv nyanc -ni. A yibheli we 'ji nu, *'Kuzu yia ain laylaa: -kaslo 'wu wa yia amiaa tɔlva 'paa we 'ka ain stal 'yli kugbua 'wu. Nu, wa -ka

-mɪ 'bhaa yi, -in 'na -salt 'mɪ dli -gu -ni. 'ln, in 'ka -mɪ -can -kloo 'nye. Wemu -can -kloo mɪa, nyuma -wa ka 'yliyɔgagae 'nta bhloluda -ka, ma plaa we 'wluo.
¹¹ «-ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagɔnyuma -yla, ɔ 'nu we. -Gɔgalɪnya mɪa, tɪtlɪee 'sɔnɔ 'na 'ka wa 'bha.»

'Sebhe -we Zaan celta Pelɪgamɔv leglizɪ 'wɔ

¹² «Nu, leglizɪ -we mɪa Pelɪgamɔgbe nɔkplɛ, -in celt we 'anzi 'wɔ:
 «-ɔ kaa 'nenɔ 'ylisɔ -tɔgɔgble, ɔ welt nɪ: ¹³ ln -yi -na ladɪda da, mɔ *-Saatan pɪla nyuma 'wlu la. ln -yi we 'ji nu, -na dli mɪ 'mɪ -gu. Da wa 'bhaa Antipastɔ -ɔ gbaa na gbɔ tklɪ, -mɔ -Saataan ladɪda, -in 'nɪ 'mɪ dli -gɔsa.

¹⁴ «Cun, we mɪ 'sa 'bhie, gbɔ 'kienyi mɪ -aun nyɪdɪ. -Mɔ -na -gbe, nyuma tɔlva slɔlua *-Balamɔv gbɔ. ɔɔ -Balamɔ slɔlua -Balakɪ sa ɔ 'kaa *Izlaɛlɪnyuma gbɔnyuuu 'yoo 'wɔkwa. ɔ nɛɛ wa li -zila -bɔbɔnɪmɛ, 'in wa -ka mɔtnɪ kwɛ.

¹⁵ 'Sa -bhlokpade tɔlva -wa ŋwnua 'Nikolaa 'bunymaa gbɔ -yɔ, -maa mɪ 'yaa -na -gbe. ¹⁶ We 'deɛ 'gbɔ, -in 'bhiti -na dli. We 'nɪ -mɔvɔv, 'in na yia amɪaa -gbe daylɪ, 'in na dɪla aun tɔ na ŋwɛɛ -tɔgɔgble nya.

¹⁷ «-ɔ -ka 'nɔnɔ -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagɔnyuma -yla, ɔ 'nu we. -Gɔgalɪnya mɪa, -Lagɔɔ lilɪlu -we mɪa zizeda, 'mɔ na yia wa 'nyɛa we -yɔ tɔkpa 'pɔpa. Wee tɔkpa mɪa, 'ŋnɪ lolu mɪ we -gu celɪda. Nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ we -yi, we 'nɪ -ɔ 'yɪa wee tɔkpa 'wɔbhɔ.»

'Sebhe -we Zaan celta Tiatilɪ leglizɪ 'wɔ

¹⁸ «Nu, leglizɪ -we mɪa Tiatilɪgbe nɔkplɛ, -in celt we 'anzi 'wɔ:
 «ɔɔ -Lagɔɔ 'Yɪ -ɔ ka 'yli nyumaa nɛɛ -kosu, 'in ɔ bhɔ lɪa telɪtelɪnetɛ 'bhisa, ɔ welt nɪ: ¹⁹ ln -yi -na lenɔgbɔ. ln -yi we 'ji nu, a kɪkalɪ zɛ. -Na dli mɪ 'mɪ -gu, 'in -na saa -na -lima 'wɔ, 'in -in kaa dlɪtie. ln -yi we 'ji nu, -we -na nva -sleɛn lɛ, we -zi -we gwedɪdaa -nu 'wɔ.

²⁰ «We mɪ 'sa 'bhie, gbɔ yabhlo mɪa in -yɔ -mɪ 'sɔ nyɪdɪ, mɔ nɪ: 'ŋwnɔ -ɔ wa laa Zezabelɪ, -ɔ laa ɔ 'deɛ -Lagɔgbɔv -falɪpaŋwnɔ, 'in -ɔ a 'tidea 'yɪ amɪaa 'deɛ -gbe, mɔ nva na lubhonɔnya -dawli 'wɔ ɔ gbagbawɛlɪ 'wɔ. Mɔ kwaa wa gbɔnyuu lɔ,

'un wa kaa mutni kwe, 'un wa lia -zila -buboli. ²¹ In ka ɔ 'yli zu ɔ 'ka ɔ dli 'bhiti, 'un ɔ 'ni we -yɔŋwnu. ²² We 'dɛɛ 'gbu, lɛ na yia we nva, 'un ɔ 'ka gu 'kadu bhli ɔ -yɔ -wa ɔ -yɔ wa dia -budu 'wu 'sɔ. Nu, -maa 'ni -maa dli 'bhiti, 'un -maa 'ka ɔ lenugbu 'bubhu ni, 'un na paa -maa siaste ŋwe. ²³ ɔ 'yua na yia 'bhaa. 'In leglizi weee 'ka we 'jiyibheli nu, -ɔ yia nyumɛɛ dli zu -yɔ ɔ 'wlukusun la, -amɪ -wa. -ɔ -ka -mɪ, -we -in -ka lenu, we 'klɔlu -na yia 'yia 'mɪ kwɛɛ. ²⁴ Nu, amɪa Tiatilinyuma tɔlva, a 'ni wee slolue -yɔŋwnu. Wee gbu wa laa: <Saataan naci -we mia zizeda.> In nɛɛ aɪn -yia, in 'ni aɪn 'gba -putu 'wludida -mɪ. ²⁵ Nu, in 'ni -slɔ lu yi ni, -we mia aɪn kwɛɛ, a kpa we la -kli.

²⁶⁻²⁸ «-Wa -ka -gugali, -wa -ka na dumagbu -yɔŋwnu we 'ka we bhloluda nɪni, 'tite -we in 'yia na Didee kwɛɛ, 'mɪ na nyɛa wa. 'In na nyɛa wa 'tite wa 'ka laganya 'wlulapɪ, wa 'ka wa kpa -gla nya, 'un wa 'ka wa -wɔ bla -nyida 'bhisa. 'In na nyɛa wa zɔlkpa -zeltɪya. ²⁹ -ɔ -ka 'nunɔ -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagɔnyuma -yia, ɔ 'nu we.»

'Sɛbhe -we Zaan cɛlɪ Salidu leglizi 'wu

¹ «Nu, leglizi -we mia Salidɪgbe nɔkplɛ, -in cɛlɪ we 'anzi 'wu: <Nu, -ɔ kaa -Lagɔɔ zuzu gbesɔ -yɔ -zɛlɪ gbesɔ kwɛɛ, ɔ wɛlɪ nɪ: In -yi -na lenugbu. Wa nɛɛ: -in -ga 'yliyɔ, -zugba -in ka tɪ. ² -In ganɔ, -we -tva 'wu, 'in we mia -mɪ kwɛɛ, -in 'tɛmanɪ we la, we yi tɪ. -We ka gbu -wa, in ka we 'jiyibheli nu, -na lenugbu 'ni -mɪ tiklɪ na -Lagɔɔ 'yliya 'wu. ³ Nu, -in ligbe wɛlɪ -we -in 'nva, 'in -in yia we -yɔŋwnu. -In zu we 'nɔŋwe, 'in -in 'ka -na dli 'bhiti. We 'ni -mɔsɔ, -in 'ni ganɔ ni, 'in na tlalɪ -mɪ 'wu 'wienyɔ 'bhisa, 'in bhla -we nya in 'kaa -na -gbe yi, -in 'na 'ka we yibheli.

⁴ «We mɪ 'sa 'bhie, -Lagɔnyuma tɔlva mia Salidɪgbe nɔkplɛ, wa 'ni -slɔ wa -bana pɔnplalɪ. Waa nyuma mia -bana 'pɔpa wa yia 'wɔplaa, wa -yɔ 'mɪ 'sɔ ka nɔ, -we ka gbu -wa, wa ka we 'klɔ. ⁵ Sa -bhlokpadɛ, -wa -ka -gugali, ma plaa wee -bana 'wu, 'in wa 'ŋnɪ -we mia cɛlɪda 'yliyɔga -sɛbhe 'wu, in 'na 'ka we lamumni. 'In na gbaa wa 'ŋnɪ -zɔnɔ na Dide -yɔ ɔ tietienya 'yu. ⁶ -ɔ -ka 'nunɔ

-yukwli 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagɔnyuma -yla, ɔ 'nu we.»

'Sɛbhe -we Zaan cɛlta Filadeltfii leglizɩ 'wɔ

⁷ «Nu, leglizɩ -we mia Filadeltfigbe nukplɛ, -in cɛlt we 'anzɩ 'wɔ:

«Ɔ mia tiklu, ɔ gbaa gbuzɔnɔ, ɔ kaa nyumaa 'wlulapɩlɩnyɔ *-Davidu -lakli kwɛɛ, ɔ -ka klolo -kalt, 'in wa 'nia mnɛni wa 'ka we kla, 'in ɔ -ka -bha kla, wa 'nia mnɛni wa 'ka -bha -kalt, ɔ wɛlt nu: ⁸ ln -yi -na lɛnugbu, in -yi we 'ji nu, -in 'nɩ latɛ 'nanuɔ, -zugba -na zu na wɛlt 'nuɔwɛ, 'in -in 'nɩ na gbu kpɛlt. -ln -talt, in ka klolo yabhlo -kalt -mɩ -yla, -we nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nia mnɛni ɔ 'ka kla.

⁹ Nyuma -wa suslolua 'wɔ -Saataan 'ɣni nya, 'in wa laa wa 'de Zuifu, 'in wa 'nia we nya -mɩ, yocian wa -mia. -ln -talt, -we in 'kaa wa -yla lɛnu, mu nu: 'kua 'tɩtɛ nya na yia wa -mɩ 'yu -laa, 'in wa 'ka -mɩ 'yu 'kukolu 'sibhli, 'in wa 'ka we 'jiyibheli nu, in -kalt -na zɛ. ¹⁰ -ln ka na wɛlt dli -gu zu dlɩtɩ nya, we 'dɛɛ 'gbu na yia -mɩ 'wɔkua stasia bhla. Nu, weɛ stasɩ mia dɔdɔ weɛ -gu yida, we 'ka nyuma weɛ layla.

¹¹ «Dayɩ na yia. -We -in kaa, -in kpa we la -kli. We -ka 'sa -mɩ, nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɩ mnɛni ɔ 'ka -mɩ -na -can -kloo kwɛɛ -sa. ¹² Ɔ -ka -gugali, mo yia *-Lagɔbudu 'kaduɔ bhɩ -zɛa, 'in wa 'na 'ka -bha ɔ vu. Ɔɔ -gugalɩnyɔ -gu na yia na -Lagɔɔ 'ɣni cɛlta we -yɔ -Lagɔɔ 'gbee 'ɣni. Weɛ -Lagɔɔ gbe mia, mu -wa *-Zeluzalemɩ -lolu, -we 'kaa -Lagɔɔ -gbe 'bhɩ yalt, 'in we 'ka lasibhli. Ɔɔ -gugalɩnyɔ -gu in 'kaa na 'ɣni lolu cɛlt. ¹³ Ɔ -ka 'nɔnu -yukwli 'wlu -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagɔnyuma -yla, ɔ 'nu we.»

'Sɛbhe -we Zaan cɛlta Laodisee leglizɩ 'wɔ

¹⁴ «Nu, leglizɩ -we mia Laodisegbe nukplɛ, -in cɛlt we 'anzɩ 'wɔ:

«Ɔ gbaa -Lagɔɔ dɔmagbu, ɔ -wa gbudayɩnyɔ tiklu, -ɔ'ɔ 'tubhɩa yo, ɔ ka sɔ nya -Lagɔ -laa -lu weɛ la, ɔ wɛlt nu: ¹⁵ ln -yi -na lɛnugbu. -ln 'nɩ wɔɔ, -in 'nɩ -su. Na dli nɛɛ, -in -zɛ we 'yabhlo. ¹⁶ Nu, -in 'nɩ -su, -in 'nɩ wɔɔ, -in wlɔwɔ, we 'dɛɛ 'gbu, gwezɛa na yia -mɩ. ¹⁷ -ln nɛɛ nu, 'ɣnumɩnyɔ -in -mia. -ln ka -lu duun 'yɩ, 'in -in ka -lu weɛ -in 'yɩbhaa. -ln mɩ 'sa gbada, -zugba -in mɩ poli

poli nyazinyɔ nya, bobabhanyɔ -in -mia. -ln mɪ kpanu nya, -in mɪ 'lɔlɔnyɔ nya. -ln mɪ 'sa, 'in -in 'nɪ we 'ji -yi. ¹⁸We 'dɛɛ 'gbu, 'dɪ -we na zva -mɪ, mɪ nɪ: -in yi na -gbe, -can -we wa 'kplɪa 'wɔ -kosu 'wɔ, -in 'ka we zɔ, 'in -in 'ka 'ɲnumnyɔ -zɔnu -zɛ. Yi, -in 'ka -bana 'pɔpa zɔ, -in 'ka we 'wɔpla, -na kpanu yi -mɪ zɔbhali. -ln zɔ 'ya nyakpɔ, -in 'ka we 'yɪliya 'wɔ palti, 'in -in 'ka layi.

¹⁹«-We mia na -nu nya, nyuma -mama ka ze in -kalta, -maa na sɪalia, in 'ka -maa gbu sloluu 'gbu. We -ka 'sa -mɪ, -in 'bhiti -na dɪ, -in yi 'mɪ 'bɪ -guladolue nya. ²⁰-ln pɔ yukwli! ln 'yiligbe -buduɲwɛɛ, in mɪ kɔkɔ bhɪɪda. -ɔ -ka na wɛɪ 'nu, 'in ɔ -ka -bha -kali, 'in na plaa ɔ -budu zɔ, 'in na -yɔ ɔ 'sɔ lia dabhlo.

²¹«-Ami, in mɪ -gɔgalinyɔ nya. ln -yɔ na Dide ka ɔ 'ɲnumnikpe -guladi. We 'dɛɛ 'gbu, -ɔ -ka -gɔgalinyɔ nya -mɪ, mɔ -yɔ 'mɪ 'sɔ 'kaa na 'ɲnumnikpe -guladi.

²²-ɔ -ka 'nunɔ -yukwli 'wɪ -ka, -we -Lagɔɔ Zuzu gbaa -Lagɔnyuma -yla, ɔ 'nu we.»

-Mɔ yali wa -mnɔnta -Lagɔɔ 'ɲni

4 ¹-Mɔ 'bɪgɔ, 'in in yia -mɔ na 'yɪ -kaktɛ 'wɔ gbu -putu -yɔyɪ: klolo yabhlo mɪ ɲwɛkalɪda yali. Wee wɛɪ -we in 'nua tiada, -we 'wɪba lɛglɛ, we nɛɛ 'mɪ -yla: «-Gbla -seli, -we 'kaa cɪ lɛnu, in 'ka -mɪ we 'klɔslolu.» ²Tɔnu, -Lagɔɔ Zuzu 'bhua 'mɪ 'wɔ, 'in in yia 'ɲnumnikpe -yɔyɪ -mɔ yali ladɪda -zugba we -guladinyɔ mɪ we -gu. ³-ɔ -dɪa kpe -gɔla, lɪ ɔ lia tukpa -zɔnu wa laa zasɪpu -yɔ salɪɔvanɪ 'bhisa. -Zuku lia tukpa -zɔnu wa laa emewlodɔ 'bhisa, mɪ bibeaa wee kpe. ⁴Wee 'ɲnumnikpe mia, 'ɲnumnikpe -putu glu -bhlo 'ya -mnɔna bibeaa we. Nyuma kpasɪ glu -bhlo 'ya -mnɔna, -wa kaa -bana 'pɔpa 'wɔ, 'in wa kaa -can -kloo 'wɪluo, ma -dɪa wee kpenya -gɔla. ⁵Nyuu 'yɪka -papɪɛ klaa, wɛɪnya klaa, we -yɔ -dɛɛ -gangɪɛ, mɪ bhua wee 'ɲnumnikpe 'wɔ. We 'yu, yɪlɔ gbesɔ mɪ -nyumada sa 'tɪtɛɛ, mɪ -wa zuzu gbesɔ -we mia -Lagɔ 'yu. ⁶Wee 'ɲnumnikpe 'yu, we 'wɪsa gumunyu ka klɔ mɪ 'sɛsɛ 'vɛɪ 'bhisa, mɪ mɪ -bha.

Wee 'ɲnumnikpe kwesi, 'yɪlyɔgali -mnɔna mɪ -bha. 'Yɪlɔ mneni we ku -yɔla weee. We mɪ we 'yugbeɪn -yɔ we lɔgbeɪn. ⁷Wee 'yɪlyɔgaluu tianɔ -yɔ -jɪla

'wɔwɔ. We 'sɔnɔ -yɔ 'bhligbɔ -yulɛ 'wɔwɔ, we tanɔ klɔ -yɔ nyumɛɛ -nɔ
'wɔwɔ, 'n we -mnɔnɔ 'wɔɔ -galɔbha -cɪcɛ -we mɪa -bhluda. ⁸Wee 'yliyɔgali
-mnɔɔ mɪa dɛ nɪ, we 'yabhlo ka -kapue gbelibhlo. 'Yli mnenia we ku -yɔɔ. We
mɪ we -kapue dlu, 'n we tɔɔɔ mɪa we -gɔ. Zlɔɔ, sabɔɔɔ lɔɔ we bhɪa -nya.
We nɛɛ:

«Jejitape, ɔ mɪ tuklu, ɔ mɪ tuklu, ɔ mɪ tuklu,
'tɪtɛ weee mɪ ɔ kwɛɛ,
ɔ mɪ bhaa -bha, ɔ mɪa -bha, ɔ yia yia.»

⁹We mɪa lɔɔ bhluda -zugba we mnɔnɔ ɔ -dɪa 'ɲnumɔkpe -gɔɔɔ 'ɲnɪ, ɔ -gaa
'yliyɔ 'yɪ weee nya, 'n we gbaa ɔ 'ɲnɪ -zɔnɔ, 'n we paa ɔ fuo. ¹⁰Da wee
'yliyɔgali -ka lɔɔ bhɪ -bhlo, 'n waa nyuma kpasɪ glɔ -bhlo 'ya -mnɔɔ sibhɪa
'kukolu ɔ -dɪa 'ɲnumɔkpe -gɔ la 'yu. 'n wa bubɔɔ ɔ -gaa 'yliyɔ 'yɪ weee nya,
'n wa vitelia wa -can -kloo ɔ 'ɲnumɔkpe 'yu, -zugba wa gbaɛ:

¹¹«Jejitape, -amɪaa -Lagɔ,
we mɪ tuklu -a 'ka -na 'ɲnɪ -mnɔnɪ,
-a 'ka -bha -mɪ zɔ,
'n we mɪ tuklu -a 'ka -mɪ fuo 'pa
-na 'tɪtɛ 'gbɔ.
-We ka gbɔ -wa, -mɪ -laa -lu weee la.
-n nɛɛ, -lu yɪ la, 'n -lu yia layi,
'n -n yia we lala.»

Ghɪɪt -sɛbhɛ klalɪ wa -wɔɔ

5 ¹'n n yia ghɪɪt -sɛbhɛ -yɔyɪ, we mɪ ɔ 'ɲnumɔkpee -gɔɔɔɔɔɔ lɪlɪsɔ
'wɔ. We -gɔ -yɔ we dlu mɪ cɛɪda. We mɪ klada -luu klalɪ gbesɔ nya.
²'n 'yɪa 'anzi 'tɪtɛ yabhlo -yɔ, we 'yɪbhaa la wɛɪ 'tɪtɛ nya, we nɛɛ: «Nyɔɔ ka
we 'klɔ ɔ 'ka -luu klalɪ gbesɔ nɪ -wɔ, 'n ɔ 'ka 'sɛbhɛ nɪ -bloa?» ³Nɪ, nyumɛ
ɔ 'kaa we -kalt, ɔ 'nɪ -mɪ. ɔ 'nɪ yalt -mɪ, ɔ 'nɪ dɔdɔ -gɔ -mɪ, ɔ 'nɪ glu -mɪ.
Nyumɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka wee 'sɛbhɛ 'wɔtali. ⁴Nyumɛ ɔ kaa we 'klɔ ɔ

'ka 'sebhe ni -blo, ɔ 'ka we zɛɪ, ɔ 'ni -mi. We 'gbu in yia wi -wɔwɔ. ⁵ Tɔun, waa nyuma kpasu 'yabhlo nɛɛ 'mi -ylae: «-ln 'na wili -ni. -ln -tali, ɔmɔ Zudaa zɔayli -jla, -ɔ -wa 'wlulapɪlɪnyɔ -Davidu yu, ɔ ka -gugali, mɔ kaa we 'klu ɔ 'ka wee -luu klalɪ gbesɔ -wɔ, 'in ɔ 'ka 'sebhe ni -blo.»

⁶ -Bha in 'yia *Bhlabhleyu -yɔ 'yiligbeda. ɔ mi 'ɲnumɪkpe kwesi 'yliyɔgali -mnua -yɔ nyuma kpasɪ nyɪɪ. ɔ Bhlabhleyu 'wɪusa -blu wa -dɪ ɔ 'slakaa -nu nya. ɔ ka 'gwi gbesɔ -yɔ 'yli gbesɔ. Mu -wa zuzu gbesɔ, -we -Lagɔ 'paa yoo dɔdɔ weee -gu. ⁷ ɔ Bhlabhleyu bɛa -ɔ -dɪa 'ɲnumɪkpe -gu la -yɔ, 'in ɔ yia wee 'sebhe 'wɔbhu -mɔɔ lilikwɛɔ 'wɔ. ⁸ ɔ 'bhua wee 'sebhe 'wɔ, tɔun wee 'yliyɔgali -mnua -yɔ nyuma kpasɪ glɪ -bhlo 'ya -mnua yia ɔ 'yu 'kukolu 'sibhli. -ɔ -ka -mi, ɔ ka ɔ -pete kwɛɛ, 'in -can -dɔkɔ -we nɔkplɛ 'wɪ mɪa, -mɔɔ ka -mɔɔ kwɛɛ. Wee wɪ mɪa, mɔ -wa -Lagɔnyumaa bhuhoe -wɛɪ. ⁹ -Bha wa bhɪa lɔɔ lolu:

«-ɔ kaa we 'klu ɔ 'ka 'sebhe ni 'wɔbhu,

-mi -wa.

-ɔ kaa we 'klu ɔ 'ka we -luu klalɪ -wɔ,

-mi -wa,

-we ka gbu -wa,

-ɔ jitea ɔ 'pɪɔn ɔ 'ka nyuma 'wuzɪɪ -Lagɔ -yla,

-mi -wa.

Nyuma -wa 'bhua zɔa weee 'yli klaa,

wɛɪ 'yli -bhlo -bhlo -gbanya klaa,

klu weee nyuma klaa,

we -yɔ -wa 'bhua laga dɔdɔ weee -gu,

-ɔ zɪɪa wa 'wɔ -Lagɔ -yla,

-mi -wa.

¹⁰ Nu, -ɔ nɔa we ɛ,

'in -Lagɔ pɪɪa -maa 'wɪ la,

-mi -wa.

-Ɔ nua we ɛ -maa 'ka -Lagɔbubɔnya -zɛ,
 'in -maa 'ka ɔ dumagbu ɛnu,
 -mɪ -wa.

-Mɪ nua we ɛ -maa 'ka nyɪma weee 'wlulapɪ
 dɔdɔ weee -gu.»

¹¹ In -tali 'yaa -bha, 'in in yia 'anzinyaa wɛɛɛ 'nu. We -zu 'wu, wa 'nɪ mneni
 wa 'ka we zɛɛɛ. Nu, wee 'yliyɔgali -mnua klaa, nyɪma kpaɛɛ klaa, we -yɔ
 'ɛnumɛkpe, 'mɪ we bibea -nya. We 'dɛ weee mia lɔɔ bhlɔda 'tɪtɛɛ, ¹² we nɛɛ:

«Nu, Bhlabhleyu -ɔ wa -ɔɔ -blu 'slaka nya,
 'tɪtɛ klaa, 'ɛnumɛ klaa, gbuyilo klaa,
 we -yɔ latɛlo mɪ ɔ -nu nya.

We 'dɛɛ 'gbu, we mɪ tikli nyɪma 'ka -bha ɔ zɔ,
 wa 'ka ɔ 'ɛnɪ -mnɔnɪ,
 'in wa 'ka ɔ 'ɛnɪ -zɔnɔ gba.»

¹³ In in yi 'yaa lɔɔ -putu 'nu. -Lu weee -Lagɔ -laa la, -we mia yali, -we mia
 dɔdɔ -gu, -we mia glu, we -yɔ -we mia gumunyu lɔ, we 'dɛ weee bhlɔ lɔɔ, we
 nɛɛ:

«-Ɔ -ɔɔ 'ɛnumɛkpe -gu la,
 ɔ -yɔ Bhlabhleyu 'sɔ,
 'tɪtɛ weee mɪ wa -nu nya,
 'ɛnumɛ weee mɪ wa -nu nya.
 Wa bhlɔ wa 'ɛnɪ, 'in wa zɔ -bha wa
 'yɪ weee -nu nya.»

¹⁴ In wee 'yliyɔgali -mnua nɛɛ: «-Amen!» Nyɪma kpaɛɛ 'sibhɪa 'kukolu, 'in wa
 yia ɔ bubɔ.

Bhlabhleyu -wɔɔ -luu klalɪ gbesɔ

6 ¹ Tɔn, 'in in yia ɔɔ Bhlabhleyu -yɔyɪ. 'In ɔ yia wee glɪglɪ -sɛbhɛɛ
 klalɪluu tɪanɔ -wɔɔ. -Bha -bhlokpade 'yliyɔgali -mnua 'yabhlo 'kpaɛɛ 'wu

'tuteɛ, -de 'bhisa. 'In un yia we 'nu. We nɛɛ: «Yi!» ² In -talia -bha, 'in un yia numesɔun 'pɔpa -yɔyi. -ɔ -dia we -gu la, ɔ ka pnu kwɛɛ, 'in wa yia ɔ -can -kloo yoo 'nye. Nu, ɔ ka -gugali, 'in -gu ɔ yi 'yaa -galta mɛna.

³ -Mɔv 'bigu, ɔ Bhlabhleyu yia wee -luu klalɔluu 'sɔnu -wɔ. -Bha -bhlokpade, 'in un yia 'yiliyɔgaluu 'sɔnuv wɛɔ 'nu. We nɛɛ: «Yi!» ⁴ In numesɔun -putu yabhlo yia 'tla, we -za -kosu 'bhisa. -ɔ -dia we -gula, 'mɔ wa 'nyea 'yoo, ɔ 'ka dudu -gu tv -la, 'in dudugu -nyuma 'ka 'bhɔbhali. -Bha wa 'nyea ɔ tɔvɔgble yoo.

⁵ -Mɔv 'bigu, ɔ Bhlabhleyu yia wee -luu klalɔluu tanv -wɔ. -Bha -bhlokpade, in 'nua 'yiliyɔgaluu tanv wɛɔ. We nɛɛ: «Yi!» In -talia -bha, 'in un yia numesɔun -ylukpa -yɔyi. -ɔ -dia we -gu la, ɔ ka kilo kwɛɛ. ⁶ Wɛɔ yabhlo 'tlaa wee 'yiliyɔgali -mɛna nyidi, we nɛɛ: «'Mɔ -yɔ -gooo 'kɔ yia yia. Nu, 'mɔ kilo -bhlo kaa 'yɔ -bhlo -lubhoo 'pɛnɔgwɛzi, -gooo kilo ta kaa 'yɔ -bhlo -lubhoo 'pɛnɔgwɛzi. -Mɔmɔ -ka 'kɔ -yɔ nu, -in 'na zɔɔ we kwɛ -ni, we -vale -tu sa 'ɛ.»

⁷ -Mɔv 'bigu, ɔ Bhlabhleyu yia wee -luu klalɔluu -mɛnanv -wɔ. -Bha -bhlokpade in 'nua 'yiliyɔgalu -mɛnanv wɛɔ. We nɛɛ: «Yi!» ⁸ In -talia -bha, 'in un yia numesɔun -yɔyi, we fuakaa. -ɔ -dia we -gula, ɔ 'ɛni wa laa tɔtɛ. Tɔtɛnyaa 'gbe -yɔ ɔ 'sɔ nɔ. 'In wa yia wa 'tɛ 'nye wa 'ka nyuma 'bhaa mɛn dudu kibhe -mɛnanv -bhlo -gu. 'Sa wa mɛna wa 'ka nyuma 'bha tɔvɔgble klaa, ɛwɔ klaa, tɔtɛgu klaa, we -yɔ -fliinuma 'nyii nya.

⁹ -Mɔv 'bigu, ɔ Bhlabhleyu yia wee -luu klalɔluu gbunv -wɔ. -Bha -bhlokpade, in yia nyuma wa 'bhaa, wa zuzu -yɔyi 'slakagɔsalɔ zɔ. Waa nyuma mia, wa ka -Lagɔwɛɔ -yɔɛwɛnu, 'in wa mia we gbudayinya nya, we 'gbu wa yia wa 'bha. ¹⁰ Wa 'kɔ 'wu 'tuteɛ, wa nɛɛ: «-Amiaa -Kanyɔɔ 'zayli -ɔ mɔ -mɔwɔda, dudu -nyumaa -yɔgbu -na yia 'wɔbhua, 'in -in 'ka wa gbu dɔ -amiaa -yɔkpasastee saa. 'Lee, bhla -mɔmɔ -na wɔv wea?» ¹¹ Tɔv, wa yia -maa -bana 'pɔpa 'wɔladlɔli, 'in wa nɛɛ -maa -yɔla, -maa wɔ -se, nu, -maa bhelia

-yɔ -maa lubhonu -lima -wa wa yia 'bhaa -maa 'de 'bhisa, -maa ŋwe -ka gba 'bhie.

¹² ʔn -talta -bha, 'in in yia Bhlabhleyu -yɔyi, 'in ɔ yia -luu klaluluu gbelibhlonu -wɔ. -Bha dudu zuklua 'tuteɛ. 'ʔn 'yɔ yia ylumanɩ nɛɛ -gbenaa, 'in 'cu yia zamant 'pɔn 'bhisa. ¹³ ʔn -zelt yia bhli dudu -gu, su wa zɔbhata, -pipe -ka 'pli, sa we 'bhue jitea, 'sa -zelt jitea dudu -gu. ¹⁴ ʔn yali yia labhu nyumaa 'yiliya 'wu, nɛɛ -bita wa gli. -Gɔgɔ weee -yɔ dudu weee mia 'nyu nyidi, 'in we yia 'tlu. ¹⁵ Tɔn, dudugɔ -nyumaa 'wlulapulunya klaa, nyumaa 'yugalunya klaa, 'slujaa 'yugalunya klaa, 'ŋnumnunya klaa, nyuma 'tite klaa, galɩ klaa, we -yɔ -wa 'nta galɩ nya -mɩ, wa 'de weee yia zize -gɔgɔ 'bhuka 'wu, we -yɔ tukpa -nyidi. ¹⁶ Wa nɛɛ tukpa -yɔ -gɔgɔ -yla: «A bhlili -aun -gu. A zize -aun 'pɩpɩ, -ɔ -dia 'ŋnumnikpe -gu la kwɛɛ. A zize -aun 'pɩpɩ Bhlabhleyuu 'ce kwɛɛ. ¹⁷ Nu, we ka nyini, wa 'cepayli 'kadu ka nyini. Nyɔɔ mnɛni ɔ 'ka we 'yu 'yiligbea?»

Nyuma 'wlu glu ta -zakpa kugbua le 'sɔ (144.000)

7 ¹ -Muu 'bigu, 'in in yia 'anzi -mnua -yɔyi 'yiligbeda dudu gwɔgwɔ -mnua 'yli. -Muu mɩ dudu -pipe -mnua 'yoo -kulɔda, -muu yi 'wɔ nu, -pipe yabhlogɔɔ 'pli dudu -gu, gumunyu -gu we -yɔ su 'wlu. ² ʔn, in yia 'anzi -putu yabhlo -yɔyi 'wɔsɔda 'yɔsɔda 'wɔsɔlɔda. -Lu -we nya wa zua -Lagɔ yibhelida nyuma -yɔ, we mɩ we kwɛɛ. 'Anzi -mnua -we -Lagɔ 'nyɛa 'tite we 'ka gumunyu -yɔ dudu sɩali, we 'kpɩa 'wu 'tite we -yla, we nɛɛ: ³ «A 'yiligbe -slɔ, nu, -a 'nɩ -slɔ 'yiliyɔga -Lagɔ yibhelida -Lagɔ lubhonunya 'klu -yɔ zu, dudu klaa, su klaa, we -yɔ gumunyu, a 'na sɩali we -nɩ.» ⁴ ʔn -wa -Lagɔ zua ɔ 'dɛɛ yibhelida -yɔ, 'in in yia wa ŋwe yibheli. *Izlaɛlu zua weee 'yli, nyuma 'wlu glu ta -zakpa kugbua le 'sɔ (144.000).

⁵ Zudaa zwayli, nyuma 'wlu glu ta (12.000).

Lubenu zwayli, nyuma 'wlu glu ta (12.000).

Gadu zwayli, nyuma 'wlu glu ta (12.000).

⁶ Asɛlu zwayli, nyuma 'wlu glu ta (12.000).

Nɛfotalii zwayli, nyuma 'wlu glu ta (12.000).

Manasee zwayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

⁷ 'Simeɔɔ zwayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

*Leviii zwayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

Isakaaa zwayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

⁸ Zabalɔɔn zwayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

*-Zezefɔv zwayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

Bezameee zwayli, nyuma 'wlu glɔ ta (12.000).

Wa 'dɛ weee 'klɔ -yɔ wa zva -Lagɔɔ yibhelida.

Nyuma -zlo bibeaa 'ɲnumɲkpe

⁹ -Muv 'bigv, ɪn -talɪa -bha, 'ɪn ɪn yia nyumaa -zlo -yɔyɪ. Waa nyuma -zu 'wv, -ɔ mnenia ɔ 'ka wa zɛɪ, ɔ 'nɪ -mɪ. Nv, dɔdɔ weee -gv -nyuma wa -mɪa: laga weee -gv -nyuma mɪ -bha. Zva weee 'yɪ -nyuma mɪ -bha. Klu weee nyuma mɪ -bha. Welɪ weee nyuma mɪ -bha. Wa 'yɪligbe 'ɲnumɲkpe -yɔ Bhlabhleyu 'yu. Wa ka -bana 'pɔpa 'wv, 'ɪn saun mɪa wa kwɛɛ. ¹⁰ Wa 'kɔɪa 'wv 'tɪtɛɛ, wa nɛɛ:

«-Amɪaa -Lagɔ -ɔ -dɪa 'ɲnumɲkpe -gv la,
 ɔ -yɔ Bhlabhleyu 'sɔ,
 gbɔwɔsastɛ mɪ wa -nv nya!»

¹¹ Nv, 'anzɪ weee bibeaa wee 'yɪliyɔgali -mnva klaa, waa nyuma kɔpɪ klaa, we -yɔ 'ɲnumɲkpe. Wa -gbɪɪa 'wlu la 'ɲnumɲkpe 'yu, 'ɪn wa yia -Lagɔ bubbɔ. ¹² Wa nɛɛ:

«-Amɛnɪ!
 Nyuma weee gba ɔ 'ɲnɪ -zɔnv.
 Nv, nyuma weee -mnɪnɪ ɔ 'ɲnɪ,
 gbɔyɪlo weee mɪ ɔ -nv nya,
 nyuma weee 'pa ɔ fuo, nyuma weee zv -bha ɔ,
 'tɪtɛ -yɔ latelo weee mɪ ɔ -nv nya.
 We -mɪ 'sa, 'ɪn we 'ka 'sa -tv
 'yɪ weee -nv nya.»

¹³ -Bha nyumε kpaša yabhlo 'yubhaa 'mī lae: «Lee, waa nyuma kaa de -bana 'pupa 'wu, mɔɔ -nyuma wa -mī, 'in mɔ wa 'bhulva?»

¹⁴ In nεε ɔ -yia: «Na -kanyɔ, ɔ -yia we 'ji, -mī -wa!»

ɔ nεε: «Waa nyuma mia de, wa ka wa stalɔ bhabha. Wa ka wa 'deε -bana -wɔɔ Bhlabhleyuu 'pɔn lu, 'in we yia pɔmantɔ tenyii. ¹⁵ We 'gbu wa 'yigbea -Lagɔɔ 'ɣnumnikpe 'yu, zluɔɔ, sabɔɔɔ, wa 'ka ɔ dɔmagbu lenu ɔ -budu 'kadu zɔ, 'in ɔ -dia 'ɣnumnikpe -gu la, 'in -mɔɔ kua wa 'wu. ¹⁶ ɣwɔ 'na 'ka 'masleen wa 'bha, 'nyumatu 'na 'ka 'masleen wa 'bha, 'yɔ -yɔ slo 'na 'ka 'masleen wa 'bha. ¹⁷ Nu, Bhlabhleyu -ɔ mia 'ɣnumnikpe kwesi, mɔ yia wa 'nyuwɔluka lu kwaa, bhlabhlee 'yiyiɔɔnyɔ 'bhisa. 'In -Lagɔ yia wa 'mɔ weεe sia.»

Bhlabhleyu -wɔa glɔglɔ -sebheε klaliluu gbesɔnu

8 ¹ Nu, Bhlabhleyu -wɔa weε glɔglɔ -sebheε klaliluu gbesɔnu, 'in -Lagɔɔ -gbe yia 'wɔtu blenyii 'lelu kibhe -bhlo. ² In, in yia 'anzi gbesɔ -yɔyɔ 'yigbeda -Lagɔ 'yu. ɔ yia we legle gbesɔ 'wɔladlili.

³ Anzi -putu yia, 'in we yia 'slakagusalulu kwesi 'yigbe, -can -dɔkɔ mī we kwεε, we nukple wa siea 'wɔ. Wa 'nyεa we 'wɔ duun yoo, we suslolua -Lagɔnyuma weεe bhuhhoewɔlɔ -yɔ 'wɔ 'wu, 'in we -yɔ we yia 'slakagusalulu 'yu mni, we 'ka we -Lagɔ 'nyε. Weε 'slakagusalulu mī -can nya, 'in we mia -Lagɔɔ 'ɣnumnikpe 'yu. ⁴ In 'wɔ gbeylo -yɔ -Lagɔnyuma weεe bhuhhoewɔlɔ yia 'wɔsɔ 'anzi kwεε -Lagɔ 'yu. ⁵ Tɔɔn, 'anzi 'bhua -dɔkɔ 'wu, we yia we yeli 'slakagusaliluu -kosu nya, 'in we yia we dudu -gu 'mni. -Bha -bhlokpade, -de -gaan, wɔlunya gbaa, 'nyu 'paa 'yika, 'in dudu yia zuku.

Tia -legle -mnɔaa wɔlɔ

⁶ Anzi gbesɔ, -we kaa legle gbesɔ kwεε, mɔ mnazɔa we 'de la we 'ka we bhɔ.

⁷ We tianɔ bhɔa we legle, 'in -zɔlɔ nyu klaa, -kosu klaa, we -yɔ 'pɔn, -we mia 'wɔsusloluda, in we yia we dudu -gu 'mni. Dudu kibhe ta -gu -bhlo yia si, su ta glaa -bhlo -yɔ -petu yalɔ weεe yia si.

⁸We 'sɔnu bhliá we leglé: -kosu 'kadu 'wlvá -gɔgɔ -we mɪ sɪdá, 'mɪ wá viteliá gumunyu lɪ, 'ɪn gumunyuú taa nuɪ -bhlo yia 'pɪɔn -zɛ. ⁹Gumunyu lɪ -li tá glaa -bhlo yia tɪtɪ, 'ɪn we yia 'glɪ tá glaa -bhlo lasa.

¹⁰We tanɪ bhliá we leglé: -zɛliya 'kadu 'bhva yalɪ, 'ɪn we yia bhli, wee -zɛliya mɪá, -kosuu mɪɔ 'bhisa we nyumaa, mɪ bhlilíá 'nyuwlukvanya -yɔ -gbva 'kadɪ tá glaa -gbva -bhlo lɪ. ¹¹Wee -zɛliya wá laa kalɪlɪ, 'ɪn wee -gbva tá glaa -bhloo 'nyu yia kamanɪ. 'ɪn wee 'nyu yia nyuma duun 'bha we 'kɪkaloo 'gbɪ.

¹²Wee 'anzɪ -mɪnuanɪ bhliá we leglé, 'ɪn 'yɪlɪv kibhe taa nuɪ -bhlo klaa, 'cɪv kibhe taa nuɪ -bhlo klaa, we -yɔ -zɛli tá glaa -bhlo yia -nyumo. Sá zɪlɪ taa nuɪ kibhe -bhlo -tva nɪkpɪsɛ 'wɪ, 'sá sabɔɔ taa nuɪ kibhe -bhlo 'nɪá 'cɪ -yɔ -zɛli san 'yɪ.

¹³Nɪ, ɪn -taliá -bha, 'ɪn ɪn yia -galɪbhacɪcɛ mɪá -bluda -mɔ yalɪ 'pɪpɪ 'wɔkɪwɛɪtɪ 'tɪtɛ 'nu, wɛ nɛɛ: «Gbonyuu, gbonyuu, gbonyuu mɪ dɔdɔgɪ -nyumaa -nu nya 'anzɪ taa pɪnɪ -ka wá leglé bhli!»

Leglé gbunɔ

9 ¹Nɪ, 'anzɪ gbunɔ bhliá we leglé, -zɛliya yabhlo -we bhliá dɔdɔ, 'ɪn ɪn yia we -yɔyɪ. 'Bhuka -we 'nɪá bhloluda -ka, wɛ -lakɪ wá 'nyɛá wee -zɛliya yoo. ²We -kaliá wee 'bhuka, gbeylo -we 'wlvá -klaaa gbeylo mɪ 'tlaa -mɔ, 'ɪn we yia 'yɪlɪ -yɔ -pɪpɛ ylumanɪ. ³Wee gbeylo 'wɪ -gangannya 'tlaa, 'ɪn we yia dɔdɔ -gɪ lamneni. 'ɪn -Lagɔ yia 'tɪtɛ -we -yɔ -klagbetaa 'tɪtɛ 'wɔwlvá wɛ 'nyɛ. ⁴Wá nɛɛ we -yɪá wɛ 'na nɔnu gbonyuu -petu -yɪá lɛ -nɪ, wɛ -yɔ sunya -yɔ -tɪtɪ -wɔtɪ. Nɪ, nyuma -wá 'nɪá -Lagɔ yibhelidá 'klɪ -yɔ -ka, 'má wɛ 'kaa gbonyuu -yɪá lenɪ. ⁵Wá 'nɪ wee -gangannya 'yoo 'nyɛ wɛ 'ka nyuma 'bha. Wá nɛɛ nɪ, wɛ stali wá bhabha 'cɪv gbu zɔ. Sá -klagbeta -ka 'pa, 'ɪn -bha glopoa nɪ, wɛ nu 'sá wɛ. ⁶We bhliá, tɪtɪtɛɛ dá wá yia -taliá, 'ɪn wá 'na 'ka wɛ 'yɪ, wɛ tɪ yia nyuma 'bhaa, 'ɪn kwɛɛ -mɪv yia wá -gwaa.

⁷Wee -gangannya 'włusa numesvun, -we wa mnazia la tvgv -nv nya, 'in -we ka 'wluo 'włva nɛɛ -can -kloo mɪ -bha. We 'klv -yɔ nyumaa 'klv 'wuwlv. ⁸We 'nyi 'wlv 'ɲwnu 'nyi. 'In we gla 'wlv -jlaa gla. ⁹We ka netebana 'wv, 'in we -kapuee paa -jiji. We -jiji mia, we 'wlv nɛɛ numesvun duun mɪ -wotloo 'wugbizeda -gwagwɛ nya we 'ka tv -gua mnɪ. ¹⁰Wee -gangannya gun 'włusa wee -klagbetaa gun, -we mia 'yliteluda seeni 'bhisa. We gun nya we mnenia we 'ka nyuma -yla gbonyuu lenv 'cv gbu zɔ. ¹¹Wee -gangannya ka 'wlulapɪlɪnyɔ: 'bhuka -we 'nia bhloluda -ka, we 'wv -Kuzuu 'anzi we -mia. Nu, we 'ɲni -wa Abadɔn zuifwɛlv 'wv, Apolion *glekɪwɛlv 'wv. We ji -wa -Lunyumonyɔ. ¹²Tiatta -gbonyuu 'plia dɛ, nu, we -tv lv 'sɔ.

Leglɛ gbelibhlonv

¹³Nu, 'anzu gbelibhlonv bhla we leglɛ nɪ, 'in, in yia wɛlv yabhlo 'nv. -Lagɔɔ 'slakagvsaluluu gwɪgwɪ -mnva 'yli we 'bhva. Wee 'slakagvsalulu mɪ -can nya, 'in we mia -Lagɔ 'yu. ¹⁴Wee wɛlv nɛɛ wee 'anzu gbelibhlonv kaa leglɛ kwɛɛ -yla: «'Anzi -mnva -we mia gbuanda, -gbva 'kadv wa laa Eflatɪ kwesi, -in -blo we -nya.» ¹⁵Wee 'anzi -mnva mia, -Lagɔ ka we lamnazi ɔ lubhoo -nv nya. Wee -zv nu cv nu yli nu 'lɛlv tɛɪn -nv nya ɔ mnazia we la, we 'ka mnɪ, we 'ka nyuma 'wvsvsali, 'in we 'ka nyuma ta glaa -bhlo 'bha. Nu, wɛlv gbaa, 'in wa yia we -blo. ¹⁶'Slvja -wa mia numesvun -gv, wa zɛlv wa 'mɪ -yla, wa ɲwɛ nyini minion 'wlv -bhlo. ¹⁷-Mɔ na 'yli -kakiɛ 'wv, -wa -dia wee numesvun -gula, sa in 'yia wa -yɔ mv nɪ: netebana mia wa 'wv, we -za -kosu 'bhisa, we ylv yali 'bhisa, we -za lv -bhuhɛɛ nɔkplɛ 'bhisa. Wee numesvunnnya 'wlv 'włusa -jlaa 'wlv. 'In -kosu klaa, gbeylo klaa, we -yɔ -bhuhui slo tlaa we ɲwɛɛ. ¹⁸Nu, -kosu klaa, gbeylo klaa, we -yɔ -bhuhui slonya 'tlaa da we ɲwɛɛ nɪ, mv -wa stasie ta. Mv 'bhaa dɔdvɔgv -nyuma ta glaa -bhlo. ¹⁹Nu, wee numesvunnnya 'tɪtɛ mia, we mɪ we ɲwɛ -yɔ, 'in we mia we gun -yɔ. We gun 'włusa tibhɛ. We ka 'wlv, we nya we nva nyuma -yla gbonyuu lɛ.

²⁰Wee stasie 'nɪ dɔdvɔgv -nyuma weɛɛ 'bha. Nyuma -wa -tva -bha, wa 'nɪ wa tɛlvɛlvɛlv 'bibhv. Wa mɪ -bhlokpade 'kuzunya bɔvɔda, tɛlvɛlvɛlvɛlv mia -can nya

klaa, 'gwēzi nya klaa, nete nya klaa, tukpa nya klaa, we -yɔ su nya, wa 'nɪ we bubue 'bɪbhɪ. 'lɪn wee telɪtelɪli mɪa, we'e 'yɪ la, we'e 'nu 'ɪn we'e nɔ. ²¹ Nu, wa 'nɪ wa dɪlɪ 'bhɪtɪ, wa mɪ nyuma 'bhada -bhlokpade, wa mɪ yɪlɪsɪ lenɔda, 'ɪn wa -yɔ nyuma weee dɪa -budu 'wɔ, 'ɪn tɔlva yɪa 'wɪe.

'Anzi -yɔ glɪglɪ -sebhɛ -yule

10 ¹ 'lɪn ɪn yɪ 'yaa 'anzi 'tɪtɛ -putu -yɔyɪ yalɪ 'bhɔda. Yalɪpɔpa welɪa we 'wɔ -bana 'bhɪsa, 'ɪn -zuku yɪa we 'wɪu bɪbe. We klɪ nyumaa 'yɪlɪ 'bhɪsa, 'ɪn we bhɔgɔ 'wɪlva -kosuu -dɔlɔ. ² Glɪglɪ -sebhɛ -yule mɪ we kwɛɛ, we mɪ ŋwekalɪda. Gumunyu -gɔ we dɪa lɪlɪbhɪ la, 'ɪn we yɪa dɔdɔ -gɔ kɔpɛbhɪ ladɪ. ³ Sa -jɪa kɔpɪa 'wɔ 'tɪtɛɛ, 'sa we 'kɔpɪa 'wɔ. We 'kɔpɪa 'wɔ tɔn, 'ɪn -de gbɛsɔ yɪa -gan. ⁴ Wee -de gbɛsɔɔ -gangɪɛɛ 'bɪgɔ, ɪn 'yɪbha yaa ɪn 'ka we wɛɪɪ cɛɪɪ. -Bha -bhlokpade, 'ɪn wɛɪɪ yabhlo yɪa gba -mɔ yalɪ. We nɛɛ 'mɪ -ylɛɛ: «Wɛɪɪ -we wee -de gbɛsɔ gbaa, -ɪn zɪzɛ we. -lɪn 'na cɛɪɪɪ -lɪ yabhlogbɔɔ -nɪ.»

⁵ Nu, wee 'anzi ɪn 'yɪ yaa -yɔ 'yɪlɪgbɛda, -we ka bhɪ yabhlo mɪa gumunyu -gɔ, 'ɪn we 'yabhlo mɪa dɔdɔ -gɔ, we yɪa lɪlɪsɔ 'wɔbhɪ yalɪ. ⁶ 'lɪn we yɪa bɪ -Lagɔ -ɔ -gaa 'yɪlɪyɔ 'yɪlɪ weee nya, ɔ 'ŋnɪ nya, -Lagɔ -ɔ -laa yalɪ -yɔ we 'wɔ -lɪ weee la, ɔ -laa dɔdɔ -yɔ we -gɔ -lɪ weee la, we -yɔ gumunyu -yɔ we lɔ -lɪ weee. Wee 'anzi nɛɛ: «We bhɪla 'nɪ 'masɛɛn latɪlɔlɔ. ⁷ Nu, zɪɪ 'anzɪ gbɛsɔnɔ yɪa we lɛglɛ bhɪɪa, -Lagɔɔ 'wɪlɔkɔn -gbɪ mɪa zɪzɛda, we zɪɪ ɔ nɔa we lɛ. Cɪn, lɛ ɔ yɪa we nɔa, sa ɔ gbaa we, ɔ lɔbhɔnɔnyɪa -wa mɪa ɔ gbɔɔ -falɪpanyɪa nya -ylɛ, 'sa.»

⁸ 'lɪn wɛɪɪ -we ɪn 'nɔ yaa -mɔ yalɪ, we nɛɛ 'yɪa 'mɪ -ylɛɛ: «'Anzi yɪlɪgbɛa gumunyu -yɔ dɔdɔ -gɔ, -ɪn mɪnɪ we -gbɛ, 'ɪn 'sebhɛ -we mɪa ŋwekalɪda we kwɛɛ, -ɪn 'bhɪ we 'wɔ.»

⁹ 'lɪn ɪn yɪa we -yɔbɛ. lɪn nɛɛ we -ylɛ nɪ, we 'nyɛ 'mɪ wee 'sebhɛ -yule yoo. We nɛɛ 'mɪ -ylɛ: «-lɪn 'bhɪ we 'wɔ, -ɪn 'ka we lɪ. Nu, kamantɪ we yɪa -na nɔkplɛ, nɪ, lɔɔ 'kɔpɪ 'bhɪsa we yɪa mɛntɪ -na ŋwɛɛ.» ¹⁰ lɪn -saa wee 'sebhɛ we

kwɛɛ, un lia we, luɔ 'kpti 'bhisa we menta 'mi ŋwɛɛ. -Slɛɛn un mnaa we, 'in we yia kamant na nukple.

¹¹ Wa nɛɛ 'mi -yla, we mi 'ya nu, un gba -we -Lagɔ yia lɛnva, klu duun klaa, laganya klaa, wɛlu 'yli -bhlo -bhlonya klaa, we -yɔ nyumaa 'wɛlulapilinyaa daa.

-Lagɔɔ gbɔdayinya 'sɔ

11 ¹ -Muu 'biɔ, gblee yabhlo -we -yɔ su -we nya wa yibhɔlva -lu 'sɔ 'wɔwɔlva, wa yia 'mi we yoo 'nye. 'In wa nɛɛ 'mi -ylaɛ: «-In -sɔ 'wɔ -in 'ka -Lagɔɔbudu 'kadu -yɔ we 'slakagusalilu yibhɔlva mni. -Wa mia -mɔ -Lagɔ bubɔda, -in zɛlt wa. ² Nu, -in ti -buduŋwɛɛ 'wɔ. -In 'na yibhɔlɔ -bha -ni, -we ka gbɔ -wa, -wa 'nta Zuifu, wa ka we wa 'nye, 'in ma yia -Lagɔɔ -mɔwɔlɔ gbe -gɔnɔɔ 'in wa 'ka we lawɔwɔlɔlti 'cu glɔ 'sɔ, 'cu 'sɔ zɔ. ³ Nu, na gbɔdayinya 'sɔ na yia yoo 'paa wa 'ka -Lagɔwɛlti gba wee 'yli 'wɛlu gbelibhlo 'yli glɔ ta nya, -gbɛnaa nya 'wɔ.» ⁴ Nu, ma -wa *olivusu 'sɔ -yɔ 'napɛ 'sɔ -we 'yiligbea dɔdɔɔ -Kanyɔ -Lagɔ 'yu. ⁵ Nyumɛ -ka we -yla gbɔnyuu lɛnva yi, 'in -kosu tɛlaa we ŋwɛɛ, 'in we bhaa ɔ. Nyumɛ ɔ -ka we -yla gbɔnyuu lɛnva yi, 'sa -bhlokpɛɛ -mɔɔ yia tɛlaa. ⁶ Waa gbɔdayinya ka 'tɛtɛ wa 'ka 'nyu 'yiligbeli -mɔɔ yi 'wɛlu we lva wa -Lagɔgbɔɔ -falipa bhla. Nu, wa ka 'tɛtɛ wa 'ka 'nyu 'pɔn 'wɛlabbhitili. 'In wa ka 'tɛtɛ wa 'ka dɔdɔ -gu sɛstɛɛ 'yli -bhlo -bhlo lala wa dlu da.

⁷ 'In gbɔ -we ka da wa 'yia ni, wa -ka we gbagbɛ bhia, 'in 'bhɔka -we 'nta bhloɔluda -ka, -mɔ numɛ yabhlo yia 'tɛlaa, we 'ka wa tɔ dɔlt, we 'ka wa lu, 'in we 'ka wa 'bha. ⁸ 'In wa 'kwienya 'ka lasluda -tɔ -mɔ 'gbe 'kadɔɔ -gblɔgbɔlɔ 'wɔ, da nyuma kulva wa -Kanyɔ *su -gɔla. Wee gbe mia, 'mu wa palɛa *Sɔdɔmɔ -yɔ Ezipɔtɔ 'wɔ. ⁹ Nu, nyumaa 'yli -bhlo -bhlo -wa 'bhɔva zɔva -bhlo -bhlo 'yli, -wa gbaa wɛlu 'yli -bhlo -bhlo, we -yɔ -wa 'bhɔva laga -bhlo -bhlo -gu, -maa yia wa 'kwie yɛlaa 'yli ta kibhe nya. Wa 'na 'ka wa 'bhlobhlobu -yɔŋwɛnɔ. ¹⁰ Waa *-Lagɔgbɔɔ -falipanya sɔ nu tɛltɛ yia dɔdɔɔ -nyuma 'muna 'wɛlaa, 'in wa 'ka -lu 'nyinyɛnti 'muna nya. Waa nyuma sɔ ni ka wa sɛlti tenyiii 'gbɔ.

¹¹ Nu, 'yli ta kibhe -ka 'pli ni, 'in nyapɛltɛ bhɔva -Lagɔɔ -gbe, 'in we plaa wa 'wɔ, 'in waa nyuma sɔa 'wɔ. -Maa -ka wa -yɔyi, 'in -nyanɔgbɔ kpɛlaa -maa.

¹²'In weli 'tite yabhlo yia wa 'de 'so -yla gba yali: «A -gbla -seli.» 'In wa yia -mo yali -gbla yalipupa 'wu -zugba wa tonyuma yla wa. ¹³-Bha -bhlokpade dudu zuklua 'titee, 'in wee 'gbe kibhe kugbuua -gu -bhlonu yia labhu. 'In nyuma 'wlu glu -bhlo 'wlu kugbua le gbu (7.000) yia tli wee dudu zukluee 'bigu. Nyuma talva -wa -tua -bha, -nyanigbo yia -maa -kpali, 'in wa yia -Lago -o mia yalu 'hni -mnini.

¹⁴Gbonyuuu 'sonu ka 'pli, -sleen, wee gbonyuuu tanu yia dayli yia.

Leglee gbesonu

¹⁵'Anzu gbesonu bhita we legle, 'in wa yia weli 'tite -nya 'nu yali. We nee: «Duduv 'wlulapute mi -sleen -amua -Lago Jejitape -yo -o -Bhasanyo 'so kwee.

Ma yia nyuma weee 'wlulaputa,

'yli weee -nu nya.»

¹⁶'In waa nyuma kpassi glu -bhlo 'ya -mnu, -wa -dia 'hnumnikpenya -gu la -Lago 'yu, wa -gblia 'wlu la, 'in wa yia -Lago bubu. ¹⁷-Mo wa -Lagobubuweli 'wu wa nee:

«Jejitape, 'tite weee -Kanyo -Lago,

-mi -o mi bhaa, 'in -o mia,

-mi -a paa fuo.

Nu, -na 'tite nya -in pita -sleen nyuma weee 'wlu la

¹⁸Nu, laga ka 'ce 'pa,

'in -na 'cepape yia 'wuso.

'Yli -we nya -in 'kaa tlitlunyaa -yogbu 'wobhu we ka nyini.

Wee yli nyinia -in 'ka -na gbuv -falpanya

-wa nua -na lubho,

we -yo -na nyuma -wa soa -na 'hni -yo,

we 'ka nyuma kpassi -zeoo,

we 'ka 'nyenyeyua -zeoo,
 -in 'ka wa -tnuu wla,
 'in -wa -saa dudu la,
 -in 'ka wa lasa.»

¹⁹ Nu, -Lagobudu 'kadu -we mia yali -kalia ηwe, 'in wa yia -mɔ 'kesu -yɔyɔ. Nu, wee 'kesu nukple, weli -we suslolua -Lago -yɔ ɔ nyuma 'wu, 'in -we wa celia -li -gu, mu mia -mɔ. Tɔun, 'nyu 'paa 'yika, weliyaa gbaa, -de -gaan, dudu zuklua, 'in -zeli nyu yia lva.

*-Zatibhe -sɔlva 'ηwnɔ yabhlo -yɔwu

12 ¹ Nu, gwedilu yabhlo 'tlaa yali: 'ηwnɔ yabhlo -wa. 'Ylu mɔ ɔ 'wu -bana nya, 'in 'cɔ mɔ ɔ bhu zɔ. -Zeli kugbua le sɔ mia ɔ 'wluo -kloo 'bhisa. ² Ɔɔ 'ηwnɔ mɔ nukpla. Ɔ gwali bhla ka nyini, ɔ mɔ luzii 'gbu ɔ kpia 'wu. ³ 'In gwedilu -putu yi 'yaa yali 'tla. *-Zatibhe 'kadu -wa, we -za. We ka 'wlu gbesɔ, we -yɔ 'gwɔ kugbua. We 'wlu -mumu -ka -mɔ, -muv ka -can -kloo -gu. ⁴ We gun nya we yilipea -zeli ta glaa -bhlo la, 'in we vitelia we dudu. Nu, ɔɔ 'ηwnɔ mɔ gwalida yida, 'in wee -zattibhe yia ɔ 'yu 'yiligbe, nu, ɔ -ka gwali nɔ, we 'ka ɔ 'yu mna. ⁵ 'In ɔɔ 'ηwnɔ yia nukpasuyu gwali. Nu, nukpasuyu -ɔ 'kaa dudu weee -gu nyuma 'yoo da -slolu 'klv 'cɔcɔ nya, mɔ -wa. 'In wa yia -Lago -yɔ ɔ 'ηnumukpe kwesi ɔɔ 'yu belɔ. ⁶ Tɔun, ɔɔ 'ηwnɔ yia -flii -bho, 'in ɔ yia da beblɛ mni, da -Lago mnazia ɔ -yla 'bɔ la. Ɔ li -mɔ 'yɔ 'wlu gbelibhlo, 'yɔ glv ta (1.260), 'in -zugba ɔ yɔ lililu ɔ li.

⁷ -Sleen, tv yia yali bhli. 'Anzunyaa -kanyɔ Miseli -yɔ ɔ -anzunya, we -yɔ -zattibhe yia gu, 'in -zattibhe 'anzunya yia we 'wusa. ⁸ 'In we yia -zattibhe -yɔ we 'anzunya lu. Nu, we 'nɔ we 'klv -ka we 'ka yali -tv. ⁹ 'In wa yia wee -zattibhe 'kadu 'de 'pipee viteli. Mu -wa da bhlasabhla *-tibhe -we wa laa *Kuzu, 'in wa la 'yaa -Saatan. Mu nva dudugv -nyuma weee -dawi 'wu. Wa vitelia we dudu, 'in wa yi 'yaa we 'anzunya we 'bɔ viteli.

¹⁰-Muu 'bigu, un yia weli 'tite yabhlo 'nu -mɔ yali. We nɛɛ: «Nyumaa gbuwɔsabhla ka nyini. -Slɛɛn mia, -amɪaa -Lago ka ɔ 'tite -slolu, 'in dɔdɔv 'wɪlulapɪte mɪ ɔ kwɛɛ. -Slɛɛn mia da, ɔ -Bhasanyɔ ka we -slolu nu, mɔ kaa se. Nu, -we dɪta -amɪaa bhelia gbu 'wlu la, wa ka we 'pipee viteli. Cun, zɪoo, saboo, -we dɪta -amɪaa bhelia gbu 'wlu la -Lago 'yu, 'mu wa vitelia. ¹¹ Nu, -amɪaa bhelia ka -gugali, Bhabhɛyuu 'pɔn -yɔ gbɔdayɪwɛlu 'gbu. Wee wɛlu 'gbu wa yia ŋwɪn wa 'ka wa 'yliyɔgagɛ wla, 'in wa 'ka tɪ. ¹² We 'dɛɛ 'gbu yali -in li 'mɔna. Wa ka wee -zatɪbhɛ viteli, we 'dɛɛ 'gbu, -wa weee -dɪa yali la, a li 'mɔna! Nu, gbɔnyuu mɪ dɔdɔv -yɔ gumunyuu -nu nya. -We ka gbu -wa, 'Kuzu ka -mɔ lasibhli 'cɛ nya. Nu, we 'yɪ 'nɪ 'wɔzu, we 'dɛ -yɪ we 'jɪ.»

¹³ Wee -zatɪbhɛ 'yɪa nu, wa ka we dɔdɔv viteli nɪ, ɔɔ 'ŋwɔnɔ ɔɔ gwalia da nɔkpasuyu, 'in we yia ɔ 'bɪ vuvue bhli. ¹⁴ Nu, -Lago 'nyɛa ɔ -galɪbhacɛɛ -kapue 'sɔ, ɔ 'ka -blu, da beblɛɛ -Lago mnazɪa la ɔ -nu nya, ɔ 'ka -mɔ mni. -Mɛmɛ mia ɔ mneni ɔ 'ka -mɔ -zu ta kibhɛ^a lililu 'yɪ ɔ 'ka we li. 'In tɪbhɛ 'nɪ ɔ -yɔɔɪpa. ¹⁵ Wee tɪbhɛ yia 'nyu gwɛzɛ ɔ 'bɪ, 'in we yia -gbɔa -zɛ, we 'ka yaa ɔɔ 'ŋwɔnɔ mna. ¹⁶ 'In dɔdɔv yia ɔɔ 'ŋwɔnɔ 'wɔsaa yɪ. Wee dɔdɔv -kalia ŋwɛ, -gbɔa -we -zatɪbhɛ gwɛzɛa, 'in we yia we 'ma. ¹⁷ 'In wee -zatɪbhɛ yia ɔɔ 'ŋwɔnɔ -yɔɔɔɔpali, 'in we yia ɔ 'yua pɪnɪ -yɔ ɔ 'yuoyuaa -gbɛ tɪ kwa. -Maa mia, -Lagoɔ tite -maa zɪa 'nɔŋwɛ, 'in -maa mia -Zezuu gbɔdayɪnya nya. ¹⁸ -Bha wee -zatɪbhɛ bea gumunyuu -gɔɔɔ -gu, 'in we yia -bha 'yɪligbɛda -tɪ -bɔsɛ -gu.

Nɪmɛ -we 'tɪaa gumonyu -gu

13 ¹-Muu 'bigu, un yia nɪmɛ yabhlo -yɔyɪ gumonyu -gu 'tɪada, we 'gwi kugbu, 'in we 'wlu gbesɔ. 'In we 'gwi -mɔmɔ -ka -mɪ, -mɔv ka -can -kloo -gu. 'In we 'wlu -mɔmɔ -ka -mɪ, -Lagoɔ vɛɪ ŋnɪ mɪ we -gu cɛɪɪda. ² Wee nɪmɛ un 'yɪa -yɔ, we 'wɪsaa gbi. We bhɪ 'wɪv sa 'cɛkanɪmɛ 'kadu yabhloo bhɪ, 'in we ŋwɛɛ 'wɪvɔ -jɪaa ŋwɛɛ. 'Mv -zatɪbhɛ 'nyɛa we latɛɪ, we -yɔ we 'ŋmɪnɪkpe -yɔ we 'tɪtɛ. ³ Wee nɪmɛɛ 'wlu yabhlo 'wɪv sa tɪtɪɪɪɪ mɪ we

^a12.14 -Zu ta kibhe we -yɔ 'cɔ 42 -yɔ 'yɪɪ 1.260 mɪ -lu -bhlo nya.

-yɔ, -muv 'bɪgʊ 'in we yi 'pʊ. Nu, ŋwɛgaga -subhalia nyuma weee, 'in wa yia we 'bi mni. ⁴ Nu, wee -zatɪbhe mia, 'mʊ dʊdʊgʊ -nyuma weee bubɔa, -we ka gbʊ -wa, mʊ 'nyea wee numɛ 'tɪtɛ. 'In nyuma weee bubɔ 'yaa wee numɛ, -zugba wa gbae: «Nyɔɔ mɪ numɛ nɪ 'bhisa? Lee, nyɔɔ 'ka we nya gua?»

⁵ We ka 'yoo 'yɪ we 'ka we 'dɛ 'ylimani, 'in we 'ka -Lagɔ vɛli. 'In we ka 'tɪtɛ 'yɪ, we 'ka we lɛnʊ 'cʊ glʊ 'sɔ 'cʊ 'sɔ nya. ⁶ We -bloa ŋwɛ 'in we yia -Lagɔɔ vɛlɛ bhli: we vɛli ɔ ŋni, we vɛli ɔ ladɪda, 'in we yia -wa -dɪa yalɪ la vɛli. ⁷ Wee numɛ ka yoo 'yɪ we -yɔ -Lagɔnyuma 'ka tʊgʊ, 'in we 'ka wa lu. We yia 'yoo 'yɪ we 'ka zʊa weee 'yɪ -nyuma klaa, nyumaa klu weee klaa, wɛlu 'yɪ -bhlo -bhloo gbanya weee klaa, we -yɔ laga weee 'wlulapɪli. ⁸ 'In dʊdʊgʊ -nyuma weee yia we bubɔa. Nu, dʊdʊl alabhla, nyuma ka ŋni 'nta 'yɪiyɔga -sebhe 'wʊ cɛlɪda -mɪ, ma yia we bubɔa. Wee 'sebhe mia, Bhlabhleyu wa 'bhaa 'slaka nya, ɔ -nu -wa.

⁹ Nu, ɔ -ka 'nunʊ -yukwli 'wlu -ka, ɔ 'nu we.

¹⁰ Nu, -lu -we 'yɪ nyumɛ 'kaa mnɪni,

we 'yɪ ɔ mnɪni.

Nyumɛ ɔ 'kaa -kaslʊ 'wʊ mni,

-kaslʊ 'wʊ ɔ mni.

Nyumɛ ɔ tʊgʊgble 'kaa 'bha,

tʊgʊgble bhaa ɔ.

We -ka 'sa -mɪ, -Lagɔnyuma -ka dlɪtɪe, wa -tʊ -Lagɔ dli -gʊ -zuda.

Nume -we 'tlaa glu

¹¹ Tɔʊn, in yia numɛ -putu -yɔyɪ glu 'tlada. We ka 'gwɪ 'sɔ 'wlu, -muv 'wlu bhlabhleyuu 'gwɪ, nu, -zatɪbhe 'bhisa we gbaa. ¹² Numɛɛ tianʊv 'tɪtɛ we kaa. We -ka nyuma 'yɪ 'tla, mʊ nʊa lɛ, 'in -maa bubɔa numɛɛ tianʊv -we tlɪtlɪɛ felɪa 'bhaa. ¹³ 'In wee numɛ nʊa gwɛdɪgbʊ 'kadɪ lɛ, 'in we subhalia -maa ŋwɛgaga. Sa 'bhisa, we sa -kosu yalɪ, 'in we laa we dʊdʊ -gʊ, nyuma weee 'yɪbadɪ.

¹⁴ Gwɛdɪgbʊnya -we wee numɛ nʊa lɛ numɛɛ tianʊv 'yɪ, we nya we nʊa dʊdʊgʊ

-nyuma -dawli 'wu. 'ln we gbaa -maa -yla nu, numε -we tugogble nua le, 'in we yia 'pu, wa telu we 'wowlu. ¹⁵ Nume -we 'tlaa glu, mu 'yia 'tite we 'ka wee telitelu nyapelite 'nye -muv 'ka gbagbie mneni. 'ln -wa 'nia we bubue ηwnu, we 'ka wa 'bha. ¹⁶ Mu nua we le, 'in nyuma weee, 'yuaoo, nyuma kpastoo, 'ηnumnunyaoo, bobabhanyaoo, -wa 'nia galoo, we -yo gali, 'in wa yia we yibhelida -yoka -gla nya. We 'ni wa lilisɔ -yo -mi, -zugba wa 'klv -yo -wa. ¹⁷ Nu, nyume ɔ 'ni wee numε yibhelida -yoka, ɔ 'ni we 'ηni -yoka, ɔ 'ni we nimeloo -yoka, wa'a 'nye ɔ 'yoo ɔ 'ka -lu zɔ, 'in ɔ 'ka -lu pelu 'pa.

¹⁸ Nu, gbuylu -bhla bea. -ɔ -ka 'ylimna, ɔ sisalt wee numε nimeloo 'wu, 'in ɔ 'ka we 'wulanu. Nu, wee nimeloo mta, nyume yabhloo ηni -wa: mu -wa 'wlu ta glu ta 'ya gbelihlo (666).

Nyuma wa zitia 'wu, wa luv

14 ¹ ln -talt 'yaa -bha, 'in un yia Bhlabhleyu -yoyi. ɔ mi *Siogogɔ 'wlu 'yligbeda, we -yo nyuma 'wlu glu ta -zakpa kugbua le 'sɔ (144.000). ɔ Bhlabhleyu -yo ɔ Didee 'ηni mi wa 'klv -yo celida. ² Welu yabhlo yia yali 'bhv. Wee welu 'wlv gumunyuu -jiji, we 'wlv 'ya sa -de -gan. Wee welt ment -pete wa mta bhlidaa welt 'bhisa. ³ Waa nyuma mi 'ηnumnkpe klaa, 'yliyogali -mnva klaa, we -yo nyuma kpasti 'yu luv lolu bhlida. Wee luv mta, nyume yabhlogbɔ 'ni mneni ɔ 'ka we bhli, we 'ni waa nyuma 'wlu glu ta -zakpa kugbua le 'sɔ (144.000) -wa -Lagɔ zitia 'wu dudugv -nyuma glaa 'wobhu. ⁴ -Maa mta, -maa 'ni -maa 'de puin -plalt 'ηwnu duun nya. Cun, 'sa -maa -tua 'wu sa 'paunpau. Da Bhlabhleyu -ka 'plili, -maa mi ɔ 'bi. -Lagɔ ka -maa 'wuziti dudugv -nyuma glaa -maa 'ka ɔ -yo Bhlabhleyuu tia -nyuma -ze. ⁵ -Maa 'ni yotobhu. Cun, -maa 'ni gbonyuu 'wlu -ka -Lagɔ 'yu.

'Anzi ta

⁶ Tɔun, in yia 'anzi -putu -yoyi -bluda -mɔ yali 'pupi. Mu yia -Lagɔgbv gbaa yia, dudugv -nyuma -yla. Wee -Lagɔgbv 'ni bhloluda -ka. Nu, laga weee klaa,

zua weee 'yli -nyuma klaa, welu 'yli -bhlo -bhloo gbanya klaa, we -yɔ nyumaa klu weee -yla we yia we gbaa. ⁷Wee 'anzɩ nɛɛ welt 'tite nyae: «A sɔ -Lagɔ! A bhli ɔ 'ɲni! Nu, bhla -we nya ɔ 'kaa nyumaa -yɔgbu 'wubhu, we ka nynii 'gbu. Yali klaa, dudu klaa, gumunyu klaa, we -yɔ 'nyuwlukvanya, -ɔ -laa we la, a bubɔ ɔ.»

⁸'Anzu 'sɔnv yia tɩnv 'bɩ yi, -zugba we gbae: «ɔ ka bhli, Babilɔvɔgbe 'kadu ka bhli. ɔ ka ɔ 'mama nu laga weee 'nye sa duun, wa 'ka we 'ma. Nyume -ɔ -ka wee nu 'ma, 'in -mɔɔ bhlilia ɔ mutni lu.»

⁹Tɔvn, 'in 'anzu tanv yia sɔ -gaa 'yu 'bɩ yi. We nɛɛ welt 'tite nyae: «Nyume -ɔ -ka wee numɛ -yɔ we telitelɩv bubɔ, -ɔ -ka we yibhelida 'klu -yɔ -kaoo, ɔ -ka we sɔ -yɔ -kaoo, ¹⁰ɔ nyume yia -Lagɔɔ 'cɛɛ nu 'maa. Wee nu mia, we 'tɛ, 'in -Lagɔ yia we ɔ 'cɛ -kɔpɩ 'wɔslua. ɔ nyume yia sia -kosu -yɔ -bhuhui slo 'wɩ. Sia ɔ yia -Lagɔɔ -mɔwlu -anzunya -yɔ Bhlabhleyu 'yu. ¹¹-Kosu -we yia wa stalta sa bhabha, we gbeylo yia -gblada -tua 'yli weee -nu nya. -Slɛɛn, -wa bubɔa wee numɛ klaa, we telitelɩv klaa, we -yɔ -wa kaa we yibhelida -yɔ, sabɔoo, zluoo, wa mi siada, wa siase 'na 'ka bhlo.»

¹²We 'gbu -wa mia -Lagɔɔ -nu nya, -wa zua ɔ tite 'nɔɲwe, 'in wa dli tua -Zezu -gɩ ni, -maa mia, -maa -ka -slɛɛn dlitie.

¹³Tɔvn, 'in in yia welt yabhlo 'bhva yali 'nu, we nɛɛ: «-We na yia -mɩ -yla gbaa ni, -in cɛli we: «-Wa tɩlia -Lagɔlubho 'wɩ ni, 'wɩtɩtɩe -dlɔɔ mi wa -nu nya.»

«-Bha -bhlokpade, -Lagɔɔ Zuzu nɛɛ: «Nyapea wa yia wa lubhoo 'bɩɔ. Wa lenugbu -zɔnvuya -yɔ wa nɔ.» »

*-Dɩɔya -sa bhla

¹⁴ln yla 'yaa -bha, 'in in yia yalɩpɩpa -yɔyɩ. -ɔ mia we -guladɩda, ɔ 'wlu sa nyume. -Can -kloo mi ɔ 'wluo, 'in 'nenɔ -bhleka mi ɔ kwɛɛ. ¹⁵'Anzi -putu 'tɩaa -Lagɔbudu 'kadu zɔ, we 'kɩa 'wɩ 'tɩtɛɛ, we nɛɛ -ɔ -dia yalɩpɩpa -gɩ la -ylae: «-ln 'bhu -na -bhleka 'wɩ, -in bhli -lu -dɩdɩe. Nu, -luu -dɩdɩ bhla nynia, -we ka

gbu -wa, -didi bhla bea dudu weee -gu.» ¹⁶Tɔɔn ɔ -dia yalıɔpa -gu la, ɔ yia ɔ -bhleka latli dudu -gu, 'in we yia -li -di dudu -gu.

¹⁷-Muu 'bigu, 'in 'anzi -putu yia -Lagɔbudu 'kadu, -we mia yalı, ɔ 'tia. -Muu ka 'ya 'nenɔ -bhleka kwɛɛ.

¹⁸Tɔɔn, 'yabhlo yia 'slakagusaluu gbegeɛn 'bhulu. -Muu mia, -muu ka -kosu -gu 'tite. We nɛɛ, we kaa 'nenɔ -bhleka kwɛɛ -yla wɛli 'tite nyae: «-In 'bhu -na -bhleka 'wu, -in -sa *-dlɔya, 'in -in 'ka we 'wluɔɔwɔlali. Nu, -dlɔya -we mia -mɔ su 'wlu dudu -gu, we ka zalı.» ¹⁹Wee 'anzi tia we -bhleka la dudu -gu, 'in we yia -dlɔyaa gwana -sa. 'In we yia we -dlɔyaa 'wonyazɔlu 'kadu nɔkple viteli. -Muu -wa -Lagɔɔ 'ce. ²⁰Nu, 'gbe luu wa 'nyazɔa wee -dlɔya 'wu, 'in 'pɔn yia -mɔ 'tia. Wee 'pɔn mia, mu 'mnia kilo 'wlu gbeta (1.600) -gu, 'in we -guwɔpapie yia numesuuɔn ɔwɛ -yɔ nyini.

'Anzi gbesɔ -yɔ 'wɔbhlo -stasie gbesɔ

15 ¹-Muu 'bigu, 'in in yia gwɛdilu -putu -yɔyɔ -mɔ yalı: we 'yli, 'in we yia nyima ɔwɛgaga sɔbhali. 'Anzi gbesɔ ka stasie gbesɔ kwɛɛ. Wee stasie -wa 'wɔbhlo -stasie. Nu, mu nya -Lagɔ gbalu ɔ 'ce.

²Tɔɔn, in yia -lu yabhlo -yɔyɔ, we 'wlu sa gumunyu 'sese -we -yɔ -kosu mi 'wɔsusloluda. -Wa lua nime klaa, we teliteluu klaa, we -yɔ we nimeloo, wa 'yilgbe gumunyu -gu. Wa ka -Lagɔɔ -pete kwɛɛ. ³Wa mi -Lagɔɔ lubhonunyu *Moizu -yɔ Bhlabhleyuu luu bhliɔa. Wa nɛɛ:

«Jeditape,

'tite weee -Kanyɔ -Lagɔ,

-na lenugbunya 'yli,

'in we nanta 'yli.

Nyima weee 'wlulapilunyu,

-na yoo mi tiklu,

'in we nanta 'yli.

⁴-ɔ 'nta ɔwɔnu ɔ 'ka -mi sɔ,

'in ɔ 'ka -na 'ɲnɔ 'ylimanti,

-mɔɔ -kanyɔ 'nɪ -mɪ.

-We ka gbu -wa,

-mɪ -bhlogbɔɔ miɔ -mɔwɔɔda.

Nu, dudugbu -nyuma weee yia -mɪ 'yu 'wlulagblia

wa 'ka -mɪ bubɔ,

-we ka gbu -wa,

wa ka -na lenugbu tɪkɪɪ -yɔyɪ.»

⁵-Muu 'bɪgu, 'in in yia -Lagɔɔbudu 'kadu -yɔyɪ ɲwekalɪda -mɔ yalɪ. -Mɔ we nukplɛ, -Lagɔɔ -mɔwɔɔ -ladɪɪda mɪ -mɔ. ⁶'Anzɪ gbesɔ -we stasɛ gbesɔ miɔ kwɛɛ, mu 'tɪaa -Lagɔɔbudu 'kadu zɔ. We ka -bana 'pɔpa 'paɪnpaɪn 'wɔ. We 'kɪkɪyɪli miɔ, -can -cɛsɪli miɔ -bha. ⁷Wee -yɪɪyɔgali -mnuaa 'yabhlo 'nyɛa wee 'anzi gbesɔ -can -kɔpɔ gbesɔ yoo. Wee 'kɔpɔ mɪ yɛda 'yɪɪyɔga -Lagɔɔ 'cɛ nya. ⁸Gbeylo yabhlo 'bhua -mɔ -Lagɔɔ 'tɪtɛ -yɔ ɔ 'ɲnɪmmɪɛ 'wɔ, mu yɛa -Lagɔɔbudu 'kadu. Nu, stasɛ gbesɔ -we miɔ 'anzi gbesɔ kwɛɛ, we 'nɪ -slɔ 'plɪ nɪ, nyɪmɛ yabhlogbɔɔ 'nɪ mneni ɔ 'ka -Lagɔɔbudu 'kadu zɔ pla.

Stasɛ gbesɔ

16 ¹-Muu 'bɪgu, in 'nua wɛɪt 'tɪtɛ yabhlo -we 'bhua -Lagɔɔbudu 'kadu zɔ, we nɛɛ 'anzi gbesɔ -ylɛ: «-Lagɔɔ 'cɛɛ kɔpɔ gbesɔ nɪ, a mɪnɪ we nukpla -li jiteɛ dudu -gu.»

Stasɛɛ tɪanɔ

²'Anzɪ tɪanɔ mɪnɪ, 'in we yia wɛnɪsɪ 'kɔpɔsɪ nukpla -lu jiteɛ dudu -gu. 'Gbɪa 'nyɪi -we cɔɔɔɔ, 'in we yia nyuma -yɔyɪ. Nu, nyuma -wa kaa wee nɪmɛɛ yɪbhɛɪɪda -yɔ, 'in wa bubɔɔ -we wa tɛɪɪa, 'ma wee 'gbɪanya yia -yɔ.

Stasɛɛ 'sɔnɔ

³-Muu 'bɪgu, 'anzɪ 'sɔnɔ yia wɛnɪsɪ 'kɔpɔsɪ nukpla -lu jiteɛ -mɔ gumunyu lɔ, 'in 'nyu yia 'pɔɔn -zɛ, 'kwɪɛɛ 'pɔɔn 'bhɪsa. 'ɪn gumunyu lɔ -lu weee yia tɪɪ.

Siastee tanu

⁴Wemu 'anzu tanu yia we -nu jite -mɔ -gbuanya -yɔ 'nyuwluvuanya lu, 'in we 'de weee yia 'pɔn -ze. ⁵'Anzi -we kaa 'nyi weee -gu weli, 'in in yia we weli 'nu, we nɛɛ:

«-Mi ɔ mi -bha,
-mi ɔ mi bhaa tiada,
-mi -wa -Mɔwɔnyɔ.

Sa -na bhua duduɔ -nyumaa -yɔgbu 'wu ni,
we tiklu.

⁶-We ka 'gbu we mia tiklu,
mu -wa nu,
maa jitea -Lagonyuma -yɔ ɔ gbuu -falpanyaa 'pɔn.

We 'dɛɛ 'gbu,
-in ka wa 'pɔn 'nye,
'in wa yia we 'ma,
mu -wa wanuu 'penie.»

⁷Nu, -mɔ 'slakagusalulu 'wu weli yabhlo 'bhua, in 'nua we, we nɛɛ:

«Jeditape,
'tite weee -Kanyɔ -Lagɔ,
gbuzɔnu -wa:
-na gbuwɔbhubhue mi gbuzɔnu nya,
'in we mi tiklu.»

Siastee -mnuanu

⁸-Musu 'bigu, 'anzu -mnuanu yia -musuu 'kɔpuu nukpla -lu jite 'yɔ -gu. 'In 'yɔlu san yia 'wutemani, 'in we yia nyuma -sie. ⁹Tɔn 'yɔ 'pu, 'in we yia nyuma -sie 'nyumɛɛ, -zugba wa velta -Lagɔ ɔ 'paa wee gbunyii yoo. 'Sa we mia 'bhie, wa'a 'bhiti wa dlu 'in wa'a nyuu wa 'ka -Lagɔ 'nyu 'ylimani.

Stasiee gbunu

¹⁰-Muu 'bigu, 'anzu gbunu jitea wenuu 'kɔpuu nukpla -lu wee numee 'ɲnumnikpe -gu. Tɔun, 'in sabɔ yia be da wee nume pɪla -lu weee 'wlu la. Nu, nyuma mua wa 'deɛ -kwitaya wa stasiee 'gbu. ¹¹Wa kuu 'cɔnve -yɔ wa 'gbianyaa 'gbu wa vɛla -Lagɔ ɔ mia yali, -zugba wa zu wa gbunyii lenve 'yliyɔ.

Stasiee gbelibhlonu

¹²Nu, wee 'anzu gbelibhlonu yia -mɔunuu 'kɔpuu nukpla -lu jite -gbua 'kadu -we wa laa Eflatɪ lu, 'in we yia mna, nyumaa 'wlulapɪlunya -wa mia 'yɪlu 'wɔsɔɪuda, wa -ka yi, wa 'ka 'plu 'gbu. ¹³-Muu 'bigu, in yia zuzu 'nyii^b ta -we -yɔ gboŋwu 'wɔwɪba -yɔyi, -zugba we tɪaa -zatɪbhe klaa, wee nume klaa, we -yɔ yoyogbuu -falɪpanyɔ ɲwɛɛ. ¹⁴Nu, 'Kuzu 'paa wee zuzunya yoo, gwɛdigbunya we nva ɛ. Dudu weee -gu we mna we 'ka nyumaa 'wlulapɪlunya weee 'bumni, we 'ka wa 'wɪlugɔwɪlɪ, 'in wa 'ka tu gu, 'tɪtɛ -ka -Lagɔɔ 'yɪ 'kaduu zɪ.

¹⁵Nyumaa -Kanyɔ nɛɛ: «Nu, 'wienyɔ 'bhisa na yia yia. -Mɔmɔ 'nɪ 'yɪlaa 'wɔ -mɪ, 'in ɔ -ka ɔ -bana lazɔ ɔ 'de kwesi nɪ, 'wɔtɔtɔve -dlɔɔ mɪ ɔ -nu nya. 'ɪn ɔɔ nyume 'na 'ka nɔ kpanu nya, nyuma -ka ɔ ylada -mɪ, zu 'na 'ka ɔ 'bha.»

¹⁶Wamɪ nyumaa 'wlulapɪlunya weee, 'ma zuzu 'nyii gɔgwɪlɪta 'wlu da yabhlo. -Mɔ wa laa zuɪfɔwɛɪ 'wɔ Amagedɔn.

Stasiee gbesɔnu

¹⁷Nu, wee 'anzu gbesɔnu jitea wenuu 'kɔpuu nukpla -lu -mɔ yali -pɪpe 'wɔ. -Mɔ -Lagɔɔbudu 'kadu zɔ, ɔ 'ɲnumnikpe 'wɔ wɛɪ 'tɪtɛ yabhlo 'tɪaa, we nɛɛ: «We ka bhɪa.» ¹⁸Tɔun, 'nyu 'paa 'yɪka, wɛɪnya gbaa, -de -gaan, 'in dudu yia zuklu 'tɪtɛɛ. Nu, nyuma -ka bhɪa dudu -gu lamɪ we 'ka -zɛɛn yɪɪ, dudu 'nɪa -slɔ 'sa zuklu. ¹⁹'Gbe 'kadu yia ladɪɪɪ ta, 'in laga -gbenya yia labhu. -Lagɔɔ dɪɪ yia Babilɔnu -gu -bho, 'in ɔ yia we nu -kɔpu 'nye, we 'ka 'ma. Wee 'kɔpu mɪ yɛda ɔ

^b16.13 Zuzu 'nyii: 'sebhe tɔɪa nɛɛ puɪn -ka zuzu.

'ce 'kadu nya. ²⁰ Dudoonya -we mia gumunyu nyidi, 'nyu ka we 'de weee mna, wa'a 'yi 'masleen -gogonyaa 'wlu -yo. ²¹ Ŋwotlo -pue bhua yali, -zugba we bhlili nyuma -gu tokpa 'kadu 'bhisa. We 'wuwolbe mnenei we 'ka kilo glu 'so nyini. 'In Ŋwotlo -pue nu 'gbu nyuma velia -Lago, -we ka gbu -wa, 'yli wee staste 'yia.

-Lago 'bhua Babilonuu -yogbu 'wu

17 ¹ Wee 'anzi gbeso -we kaa 'kopu gbeso kwee, we 'yabhlo bea 'mi -yo, 'in we nee 'mi -yla: «Yi, sa -Lago yia 'naabizujwno 'kadu -kaslo 'wupaa, in 'ka -mi we 'kluslolu. Do ŋwno -wa 'gbe 'kadu -we mia 'nyii -zlo kwesi. ² Nu, dudugu -nyumaa 'wlulapulunya -yo do ŋwno 'so ka -budu 'wudu. Dudugu -nyuma ka o nu 'ma sa duun. 'In -momo -ka o nu 'ma, -moo -kanyo ka o motnu lu bhlili.»

³ -Lago Zuzu 'bhua 'mi 'wu, 'in 'anzi yia 'mi da beblee kwa. -Meme mia, 'in in yia 'ŋwno yabhlo -yoyi, -zugba o -di nune zalv -gola. Wee numee -gu wlu gbeso, 'in we 'gwi kugbua, 'in -Lago veli -ŋnunya mia we -yocelida da weee. ⁴ Do ŋwno ka 'naa -zonu -bana zalv 'wu. Nu, -can klaa, tokpa -zonu klaa, we -yo 'ŋnumnili wa laa 'pelu, mu nya o -kpea. -Can -kopu mia o kwee. Nu, -nyanu yea wee 'kopu: mu -wa o -yo nukpasiaa -budu 'wudidtee puu. ⁵ Ŋni yabhlo, -we ka ji mia zizeda, -muv mi o 'klv -yo celida. Mu -wa:

BABILONUGBE 'KADU

'NAABIZUJWNU 'NYAA -YO

DUDU -GUU -NYANU GWEDIDA

⁶ 'In in yia we 'jiyibheli nu, -Lagonyumaa 'puon -yo -Zezuu gbodayinyaa 'puon -we o 'maa, we nu mi o 'bhada.

In 'yia o -yo, 'in we yia 'mi ŋwegaga -subhali. ⁷ 'Anzi nee 'mi -ylae: «Lee -lu ka 'gbu we yi 'sa -mi -luela? Nu, do ŋwno -yo nune -we -gu o -dia la, nune -we kaa 'wlu gbeso -yo 'gwi kugbua, we 'ji -we mia zizeda, 'mu na yia -mi -yla gbaa. ⁸ Nune -we -in 'yia de -yo, we mi bha la. -Sleen mia, we 'ni lamu. 'Bhoka

-we 'nia bhloluda -ka, we 'wu we yia 'tlaa, 'in wa 'ka we lasa. We 'ka duduv gwedida bhlili, nyuma -wa ka ηnt 'nia 'yliyoga -sebhε 'wu celuda -mi, ηwegaga yia wa subhaa wa -ka wee nume 'yi. -We ka gbu -wa, wee nume mi bha la, -sleen mia, we 'ni lami, nu, lu we yia yia.

⁹ «-Sleen mia, -in 'nu gbu 'wula gbuyilo nya. We -gu wlu gbeso mia, -gogo gbeso -wa. -Mo ɔ ηwno -dila la. 'In we mi 'yaa nyumaa 'wlulapilunya gbeso nya. ¹⁰ Nu, nyumaa 'wlulapilunya gbu mia waa gbeso -mani glaa, -maa ka bhli, wa 'ni -sleen wa 'bi 'wu -mi. Nu, wa gbelibhlonv pilia -slo nyuma 'wlu la. Wa gbesonu 'ni -slo nyini. 'In ɔ -ka yi, ɔ 'na 'ka -gwle. ¹¹ Bhlasabhla -numε tianu mia, -we mi bhaa la, 'in -we 'nia -sleen lami, mu -wa nyumaa 'wlulapilunyɔ gbetanu. We mi waa nyumaa 'wlulapilunya gbeso -mani glaa. La wa yia we -saa.

¹² «Gwi kugbua -in 'yia de -yɔ ni, nyumaa 'wlulapilunya kugbua -wa. Wa 'ni -slo wa 'tite 'yi. Nu, wa -ka wa 'tite 'nye ni, 'in wa -yɔ wee nume 'so pilia nyuma 'wlu la, bhla -seleε -nu nya. ¹³ Waa nyumaa 'wlulapilunya weee mia, wa 'wlukuvngbu -bhlo. We 'deε 'gbu wa yia wa latelo -yɔ wa 'tite wee nume -yla tu. ¹⁴ Ma yia Bhabhleyu tu dila, 'in lua ɔ yia wa. -We ka gbu -wa, mo pilia nyumaa 'wlulapilunya weee 'wlu la, 'in ɔ mi -ciaan nu -kanyo nya. Nyuma -Lago laa, 'in ɔ yia -bha wa -sa, 'in wa mia tuklu -Lago 'yu, -maa -yɔ ɔ so yia wa lua.»

¹⁵ -Muv 'bigu, 'anzi nεε 'mi -ylae: «Nyi -we -in 'yia de -yɔ, da 'naabizujwno -dia la, mu -wa nyumaa klu klaa, nyumaa -zlo klaa, laga klaa, we -yɔ welu 'yili -bhlo -bhlo gbanya. ¹⁶ Gwi kugbua -we -in 'yia de -yɔ, we -yɔ wee nume, munya yia ɔ 'naabizujwno 'wunya. -We weee ɔ kaa kwεε, kwεε we yia we ɔ -saa -nya, 'in we 'ka ɔ ti kpanu nya. ɔ yice we yia lia, 'in we 'ka ɔ pnu -kosu 'wopa. ¹⁷ -We ka 'gbu we 'kaa we lenu -nya, mu -wa nu, -Lago zba we we dli 'wu, we 'ka dli -bhlo -ka, 'in we 'ka we 'tite nume -yla tu ɔ dumagbu nya. We 'deε 'gbu, 'tite weee waa nyumaa 'wlulapilunya yia wee nume yoo 'nyea. 'Sa we yia -mia, 'in we 'ka -Lago welu -gugbuu lenubhla yli. ¹⁸ Nu, ηwno -in 'yia de

-yɔ, wee 'gbe 'kadu -wa. Mu pɪlɪa da duduɔ -nyɪmaa 'wlulapɪlɪnya weee 'wlu la.»

Babilɔnugbee bhlɪbhlɪe

18 ¹-Muu 'bɪgu, 'ɪn ɪn yia 'anzɪ -putu -yɔyɪ yalɪ 'bhuda. We ka 'tɪtɛ, 'ɪn we san nyɪa duduɔ da weee. ²We 'kɪpɪa 'wɔ 'tɪtɛɛ, we nɛɛ:

«ɔ ka bhli, Babilɔnugbe 'kadu ka bhli.

-Bha zuzu 'nyii dɪlɪa -slɛɛn la.

Pɔnkazuzu weee -yɔ pɔnkazia weee

-we wa nyɛa 'wɔ,

mu dɪlɪa -bha la.

³Nɪ, ɔ ka laga weee ɔ nu 'nye sa duun,

'ɪn -mɔmɔ -ka ɔ nu 'ma,

'ɪn -mɔɔ -kanyɔ bhlɪlɪa ɔ mɔtɪnɪ lɔ.

Duduɔ -nyɪmaa 'wlulapɪlɪnya -yɔ ɔ 'sɔ ka -budu 'wɔdɪ.

'Ya, ɔ 'ɲɪnɪmɪe 'kadu 'gbu,

dudu -guɔ -valepanya ka 'gwɛzi duun 'yɪ.»

⁴'ɪn ɪn yia wɛlɪ -putu 'bhɔa yalɪ 'nu, we nɛɛ:

«Na nyɪma, a 'tɪa Babilɔnugbe nukɪɛ.

A -ka we lɛnu, a 'na 'ka ɔ gbonyuu glaa -mɪ,

'ɪn sɪastɛ -we yia ɔ bhɪtɪa,

a 'na 'ka we 'wɔ -mɪ.

⁵Nɪ, ɔ gbonyii yɪa yalɪ.

-Lagɔ 'nɪ ɔ lɛnugbu 'nyii 'wɔdɪɔ.

⁶Sa ɔ nɔa ɔ nyɪma, a nu 'sa ɔ.

-We ɔ nɔa nyɪma -yɪa lɛ,

a nu we -zakpa 'sɔ lɛ ɔ -yɪa.

'Kɔpɔ -we 'wɔ ɔ 'nyɛnɪa nyɪma nu,

a palı -mɔ 'telɔ nuɔ -zakpa 'sɔ ɔ -yla.

⁷ Dɛɛ 'ylimante -yɔ 'ɲnumnie ɔ 'yɪbhaa.

We 'dɛɛ 'gbu, a 'nye ɔ 'sasukpa -stasie

-yɔ guwɔwɔwɔwɔ.

ɔ nɛɛ ɔ 'dɛ -yla:

ɔln -dɪ 'ɲnumnikpe -gula.

ln 'nɪ -dɔgbajwɔɔ,

'ɪn gu 'na 'ka 'mɪ 'wɔwɔ.

⁸ We 'dɛɛ 'gbu, stasie 'kadɪ

-we yia ɔ yla 'yɪ -bhlo nya, mu nɪ:

nyume -bhagu klaa, guwɔwɔwɔwɔ klaa,

we -yɔ ɲwɔ.

We 'dɛ weɛ yia ɔ -gbɛ yia.

'ln -kosu 'ka ɔ -sie.

Cun, Jejitape -ɔ 'bhua ɔ -yɔgbu 'wu,

ɔ ka 'tɪtɛ.»

⁹ Nu, dɔdɔgɔ -nyumaa 'wlulapulunya -yɔ ɔ ka -budu 'wɔdɪ. Wa ka ɔ 'gwezi li.

We mɪ 'saa 'gbu, -kosu -we yia ɔ -sɛa, wa -ka we gbeylo -yɔyɪ, wia wa yia.

-Gle wa yia 'paa weɛ 'gbee 'gbu. ¹⁰ Wa 'na 'ka we kwesi lanyni, -we ka gbu

-wa, nyanɔ wa yia nua weɛ stasie 'kadɔɔ 'gbu, 'ɪn wa 'ka gbaɛ:

«Gbonyuu! Gbonyuu!

Babilɔnɔgbɛ 'kadɔ, 'gbɛ 'tɪtɛ,

-Lagɔɔ 'ɛɛ 'kadɔ ka ɔ lasa

'lɛɪ -bhlogbɔɔ nya.»

¹¹ Nu, dɔdɔ -gɔɔ -valepanya mɪ wida, wa mɪ -gle 'pada weɛ 'gbee 'gbu. Wa

-vale'e zɔ -slɛɛn. ¹² Wa pɛɪpa -li nɪ: -can klaa, 'gwezi 'pupa klaa, tɔkpa -zɔnɔ

klaa, 'pɛɪɪ klaa, 'naa -zɔnɔ klaa, 'naa -zalu -we ka -vale 'tɛa klaa, -mɪslɔ naa

klaa, we -yɔ suu 'yɪ -bhlo -bhlo -we wa'a 'yia bhebhe. Telɪtelɪ mɪ 'ya -bha,

tɔɪa mɪ lɔɛgla nya, tɔɪa mɪ su -zɔnɔ nya, tɔɪa mɪ nɛtɛ -zɔnɔ nya, 'ɪn tɔɪa

mia tukpa 'nanti nya. ¹³-Zapɔv nnantli mi -bha, -li -we ka ɲɛ menia, we mi 'ya -bha, -mu -wa: *-lasiklɔ klaa, *milit klaa, we -yɔ 'wli. Nu, nu klaa, 'kpi klaa, bleya -yɔ we bhɔbhɔ klaa, 'bhlinya klaa, bhlabhlenya klaa, numesɔvnnya klaa, we -yɔ -numesɔvnn 'wɔgbizewotlonya mi 'ya -bha. 'Bhie, galɔ -yɔ nyuma tɔlba mi -bha. ¹⁴Nu, -valepanya nɛɛ wee 'gbe -ylae: «-Lu weee a 'yibhaa, wa'a 'yi -slɛɛn we amaa -gbe. -We ka -vale 'tɛa, -we nania 'yli, we ka amaa -gbe mɔɔ, wa 'na 'ka 'maslɛɛn we 'yi amaa -gbe.» ¹⁵-Valepanya, -wa 'yia 'gwezi wa -vale 'bi wee 'gbe 'wɔ, wa 'na 'ka we kwesi lanyni. Nyano wa yia nua wee siasie 'kadɔv 'gbu. Wia wa yia, -gle wa yia 'paa. ¹⁶'Wɔ wa yia 'kpiaɛ:

«Gbɔnyuu! Gbɔnyuu!

Gbe 'kadɔv mia da ni,

'naa -zɔvɔ -yɔ 'naa -zalu

-we ka -vale 'tɛa,

zlumɛ mu kaa we kuu.

-Can klaa, tukpa -zɔvɔ klaa, we -yɔ 'pelili,

'mu ɔ kpelia zlumɛ.

¹⁷Nu, 'lɛli -bhlogbɔɔ nya

we -li -zɔvɔ weee 'bhua la.»

Batoo -panya weee klaa, -wa plilita gumunyu -gɔvɔ klaa, we -yɔ -wa nua batoo 'wɔ lubho -yɔ -wa yia wanɔvɔ lililu 'nyu -gɔvɔ -valeparie 'bi, wa 'dɛ weee ka wee 'gbe gwɛvla. ¹⁸-Kosu mia wee 'gbe -sieda, wa -ka we gbeylo -yɔyɔ, 'in wa 'kpia 'wɔɛ: «Gbe mia dɛ, we 'sɔvɔ 'ni -mi.» ¹⁹Bla wa slua 'wluo, -zugba wa wi, wa pa -gle, wa gbaɛ:

«Gbɔnyuu! Gbɔnyuu!

Babilɔvɔgbe 'kadɔv,

nyuma weee -wa plilita amaa -gbe

batoo 'wɔ gumunyu -gɔvɔ,

wa ka 'gwezi -cian -zɛ amaa 'gbu.

Ama 'bhua la 'lɛlɛ -bhlo nya.»

²⁰ Yalt, wee 'gbe ka labhu, a li 'muna. -Lagɔnyuma, ɔ tietienya, ɔ gbɔɔ -falɔpanya, amta li 'ya 'muna. Nu, -Lagɔ ka wee 'gbe ɔ 'cɛ 'kluslolu gbu -we we nva le ain -yla, we 'gbu.

²¹ Tɔɔn, 'anzɪ 'tɪtɛ yabhlo yia tukpa 'wɔbhɪ. Nu, wee tukpa wɔɔ 'wɔ -gɪgɔɔ 'bhisa. We 'bhua we 'wɔ, we vitelia we gumunyu lɔ, 'ɪn we nɛɛ:

«A yla, 'sa -bhlokpade wa yia Babilɔnugbe vitelia,
'ɪn we 'ka labhu.

²² Wa 'na 'ka 'masleen lɔɔ 'nɔ Babilɔnugbe nukple.

Wa 'na 'ka -petee wɛɪt 'nɔ.

Wa 'na 'ka 'masleen legle 'nɔ.

Wa 'na 'ka lubho -yɔ lubhonɔnya 'yɪ.

Wa 'na 'ka 'masleen 'wuu -jiji 'nɔ.

²³ Napɛɛ san 'na 'ka 'masleen lɪ

-mɔ Babilɔnugbe nukple.

Wa 'na 'ka nyimeslɔyu -yɔ ɔ 'ɪɟwɔɔ wɛɪt 'nɔ.

Nu, amaa -valepanya 'yɪlia -benyi dɔdɔ weee -gɔ,

'ɪn a yia laga weee -dawli 'wɔɔɔ

amaa yɪsi nya.»

²⁴ Nu, -Lagɔgbɔɔ -falɔpanya -yɔ -Lagɔnyumaa tɪtɪtɛ, we -yɔ nyuma weee -wa wa 'bhaa dɔdɔ -gɔɔ tɪtɪtɛ mɪ ɔ 'wɪlɔ.

Luluee lɔɔ

19 ¹ -Mɔɔ 'bɪgɔ, 'ɪn ɪn yia nyumaa -zloo wɛɪt 'nɔ -mɔ yalt gbada. Wee wɛɪt nɛɛ:

«*Aleluya!

-Amɪaa -Lagɔ ka -ain gɔɔ 'wɔɔɔ.

-Lagɔ ɔ 'yɪlia, 'ɪn ɔ 'tɛa la,

'mɔ ɔ -mɪa.

² Nu, ɔ gbɔwɔbhubhue tiklu,
'in ɔ gbaa gbuzɔnu.

'Naabizɔɣwɔ 'kadu mia,
ɔ ka ɔ gbɔ dɔli.

ɔ ka dɔdɔgbɔ -nyuma duun pɔɔnplali
wa nya mutni lenve nya.

ɔ ka -Lagɔnyuma 'bha:
we 'dɛɛ 'gbɔ, -Lagɔ yia wa kpasa.»

³ Wee wɛli nɛɛ 'yae:

«Aleluya!

Wee 'gbe 'kadɔɔ gbeylo mi 'wɔsɔda
'yli weee -nu nya.»

⁴ Waa nyuma kpasɔ gbɔ -bhlo 'ya -mnɔa -yɔ 'yliyɔgali -mnɔa -kulɔa 'kukolu
-Lagɔ -ɔ -dia 'ɣnumnikpe -gbɔ la, ɔ 'yɛ, 'in wa yia ɔ bubɔ, -zugba wa gbac:
«-Amen! Aleluya!»

Bhlabhleyuu 'ɣwnɔkwafeti

⁵ 'Ya, wɛli yabhlo 'tlaa 'ɣnumnikpe 'wɔ, we nɛɛ:

«Amia, -Lagɔɔ lubhonɔnya,

amia sɔa da ɔ,

we 'dɛ yi 'yua -sɛsɛ -zɛɔɔ,

we 'dɛ yi nyuma 'kadɔ -zɛɔɔ,

a 'dɛ weee bhli -amiaa -Lagɔɔ 'ɣni.»

⁶ Tɔɔn, in yia wɛli -we 'wɔa nyumaa -zlo mia gbadaa wɛli 'nu. -We 'wɔ 'ya
gumunyuu -yɔ -dɛɛ -jiji. We nɛɛ:

«Aleluya!

Cun, -slɛn mia, Jejitape,

'tɛtɛ weee -Kanyɔ -Lagɔ pɔli

nyuma weee 'wlu la.

⁷-A li 'muna,

-a 'ylimanti -Lagoo 'hni 'muna nya.

Nu, -sleen mia,

Bhlabhleyuu 'hwnokwakwie -wa.

'Hwno -o o -saa -bha o -nu nya,

-moo ka -moo 'de 'ylinamani.

⁸O ka 'wupla -bana yabhlo 'yi.

'Naa -zonus -bana -wa,

It we lia,

'in we mia -mowluda.»

(Nu, wee 'naa -zonus mia, mu -wa -Lagonyumaa libho -zonus.)

⁹'Anzi nee 'mi -yla: «-We in mia gbada, -in celi we, -Lagowelu 'debbie -gbolu -wa. Nu, -wa wa laa Bhlabhleyuu 'hwnokwafeti 'wu, 'wutotue -dloo mi wa -nu nya.»

¹⁰Toun, in yia 'kukolu 'sibhli 'anzu bhv -yo, in 'ka we bubo. 'In we nee 'mi -ylae: «-In nu 'nanuu, -in 'na nuuu 'sa -ni. Nu, -ami mia, -Lagoo lubhononyo in -mia, -mi -yo -na bhelia -yo -na bhoola -wa mia -Zezuu gbudayinya nya, aui 'bhisa. -Lagoo 'de -bhlo -in 'kaa bubo.»

Cun, -Zezuu gbudayiweli -wa -Lagobuu -falpanyaa weli somi.

Nimesuun 'pupaa -guladinyo

¹¹-Muu 'bigu, 'in in yia yalu hwekali -nu -yoyi. -Bhede mia, nimesuun 'pupaa mia -bha. Wee nimesuun -guladinyo wa laa Weli -bhlo -yo Gbuzonus. O gbuwubhuso -yo o tuguso tiklu. ¹²O 'yili nyumaa -kosu 'bhisa. -Can -klooo -zlo mia o 'wluo. 'Hni yabhlo mi o -yocelida, nyume yabhlogboo 'ni we -yi, we 'ni o 'de -bhlo 'wubhu. ¹³-Bana -we mia o 'wu, 'pon wotomania we, tugonyoo -bana 'bhisa. O hni -wa -Lagoweli. ¹⁴Yalu 'sluja mi o 'bi, wa 'de weee mi nimesuun 'pupanya -gu. -O -ka -mi, 'naa -zonus -bana 'pupa 'paupain mi o 'wu. ¹⁵-O -dia

wee numesoon -gu la, ɔ ka 'neno -tugogble nwee. Wee tugogble nya ɔ yia dɔdɔgu -nyuma bhitta. 'Ma ɔ yia nwee -gu zua 'tute nya. Mɔ yia -dloya 'wonyazɔa 'tute -ka -Lagɔɔ 'ce 'kadu 'wu. ¹⁶ Nu, 'hni yabhlo mi ɔ -bana -yɔ ɔ bhɔgu -yɔ cɛlida. Wee hni -wa:

NYUMAA 'WLULAPLLINYAA 'WLULAPLLINYɔ

WE -Yɔ

NYUMAA -CIAAN NU -KANYɔ

¹⁷ -Muu 'bigu, 'in in yia 'anzi yabhlo -yɔyi 'ylo nukple. 'Zia weee, -we mia -bluda -mɔ yalɔ 'pɔpɔ, we 'kpa 'wu 'tute we -yla, we nɛɛ: «A yi. A suslolu 'wu, -Lagɔɔ lililu 'kadu 'gbu. ¹⁸ Nu, a yi nyumaa 'wlulapilunya klaa, 'slujaa 'yugalunya klaa, we -yɔ nyuma 'tute, a yi wa 'kwie lia. A yi numesoonnya -yɔ we -guladunya 'kwie lia. A yi nyumaa 'yli -bhlo -bhloo 'kwie lia: we 'de yi galɔ -zɛoo, we yi -wa 'nta galɔ nya -mi -zɛoo, we yi 'yilaasu -zɛoo, we yi nyuma kpasɔ -zɛoo, a yi wa 'de weee 'kwie lia.»

¹⁹ Tɔɔn, wee nime klaa, nyumaa 'wlulapilunya klaa, we -yɔ we 'sluja, 'in in yia we -yɔyi. Wa ka 'wlugogwɔlɔ wa -yɔ ɔɔ numesoon -guladunya -yɔ -mɔɔ 'sluja 'sɔ 'ka tu gu. ²⁰ Nu, wa ka wee nime -yɔ wee yoyolagɔgbuu -falɔpanyɔ kpa. Wee yoyogbbu -falɔpanyɔ ka gwedigbu lenu wee nime 'yu we 'ka nyuma -dawli 'wɔnu. Nyuma -wa kaa wee nime yibhelida -yɔ, 'in wa bubɔa we telitelɔn, 'ma we nua -dawli 'wu. Nu, we 'de 'sɔɔ 'yliyɔganu wa vitelia -kosu 'kadu -yɔ -bhuhui -slo 'wu.

²¹ 'In numesoon -guladunya yia nyumaa pnu 'bha ɔ 'neno -tugogble -we mia ɔ nwee, we nya, 'in 'zia weee yia wa 'kwie li.

-Zeu pɔla nyuma 'wlu la -zo 'wlu gbuu -nu nya

20 ¹ -Muu 'bigu, 'in in yia 'anzi yabhlo -yɔyi yalɔ 'bhuda. -Lakɔ yabhlo -yɔ -peklee 'kadu yabhlo mi we kwee. Nu, 'bhoka -we 'nta bhɔluda -ka, we -lakɔ -wa. ² 'In we yia -zattbhe kpa. *-Zattbhe mia, *tibhe, -we mi bhaa, mu -wa. Nu, 'Kuzu wa laa *-Saatan, mu -wa. Wee 'anzi kpa

we, 'in we yia we gbuun wee -peklee nya, -zu 'wlu gbuu -nu nya (1.000). ³ We vitelia we 'bhuka 'wu, we 'paa we -lakli ηwe, 'in we yia we -gugbalu: -muu yi 'wlu nu, we 'tla wee 'bhuka 'wu, -zugba -zu wa -dila we, we 'ni -slo gba, we yi -mo 'tla, we yi dudugu -nyuma -dawli 'wunu. Nu, we bhla -ka bhia ni, 'in wa 'ka we 'yitide bhla -selee -nu nya.

⁴ Toun, 'in in yia ηnumnikpenya -yoyi. -Wa -dia we -gula, ma 'yia 'tute wa 'ka nyumaa -yogbu 'wobhu. Nyuma wa -dia 'wlu -gu, 'in in yia wa zuzunya -yoyi. -We ka 'gbu wa yia wa 'bha, mu -wa nu, -Zezuu gbodayunya wa -mia, 'in wa yi 'yaa -Lagogbu gba. Waa nyuma mia, wa 'ni wee nume -yo -we wa telia bubu. Wa 'ni wee nume yibelida 'klu -yo -ka, 'in wa 'ni we so -yo -ka. Waa nyuma mia, wa ka tlitunya glaa 'wuso, 'in wa -yo Klisi 'so yia nyuma 'wlulapili -zu 'wlu gbuu (1.000) -nu nya. ⁵ Ma -wa tiatia -nyuma -wa -Lago -solva tlitunya glaa 'wu. Wee -zu 'wlu gbu 'ni -slo bhia ni, nyuma talva 'na 'ka 'wuso. ⁶ Nyuma -wa -Lago -solva 'wu tia tlitunya glaa, 'wututue -dlu mi wa -nu nya, -Lagoo -nu wa -mia. Tlittee 'sonu 'ni 'tute -ka wa -gu. Waa nyuma mi -Lago -yo Klisi bubunya nya. Wa -yo Klisi so yia nyuma 'wlulapili -zu 'wlu gbuu -nu nya.

-Saataan lulue

⁷ Zli wee -zuv 'wlu gbu -ka bhia ni, 'in wa tidea -Saatan 'yi. ⁸ 'In we mnia duduv beta -mnuaa -gu -nyuma -wa wa laa Gogu -yo Magogu^c -dawli 'wunua. 'Wlu we yia wa gugwala, wa 'ka tu gu. 'Wu wa yia zumania gumunyuu ηweyo -buse 'bhisa. ⁹ Dudu weee -gu wa yia 'plila, 'in wa 'ka -Lagonyumaa ladulida -we -wa 'gbe -we -Lago 'yibhaa, wa 'ka we gbeli. Nu, -kosu yabhlo yia yalt 'bhua, nyuma -wa -Saatan gugwala 'wlu, we 'ka wa lasa.

¹⁰ Toun, *'Kuzu -we nua -benyi nyuma -dawli 'wu, wa kpaa we, -kosu 'kadu -yo -bhuhui -slo -we 'wu wa vitelia wee nume -yo yoyogbuu -falpanyo, 'in wa yia -mo we viteli. Saboo, zloo, sia wa yia 'komsu.

^c20.8 Gogu -yo Magogu: nu, ηni -we wa zua -Lagoo tunyuma, mu -wa.

'Wubhlolu gbuwubhubhue

¹¹ -Muu 'bigu, 'hnumnikpe 'kadu -we pɔɔva, we -yɔ we -guladinyɔ mia, 'in un yia wa -yɔyi. Dudu -yɔ yali ka ɔ kwɛɛ -gwa: wa'a 'yi 'masleen we -yɔ. ¹² Nyuma 'kadu -yɔ nyuma -kpua -wa tita, 'in un yi 'yaa -maa -yɔyi 'hnumnikpe 'kadu 'yu. 'In 'anzunya yia 'sebhenya 'wokalɩ. Nu, 'in wa yi 'yaa 'sebhe -putu 'wokalɩ: 'yliyɔga -sebhe -wa. Tlitlunya mia, wa lenugbu -gu wa bhua wa -yɔgbu 'wu, sa we mia celida wee 'sebhenya 'wu, 'sa. ¹³ Tlitlunya mia gumunyu lu, -maa ka -mɔ 'tla. Tlithe -yɔ tlitlunyaa -zɔɔ ka 'ya -mɔ -nu wla. ɔ -ka -mi, -mɔɔ lenugbu -gu -Lago 'bhua -mɔɔ -yɔgbu 'wu, 'sa. ¹⁴ 'In wa yia tlithe -yɔ tlitlunyaa -zɔɔ -kosu 'kadu 'wu viteli. Mu -wa tlithee 'sɔnu. ¹⁵ 'In nyɔɔ nyɔɔ ka hɩ 'nia 'yliyɔga -sebhe 'wu celida -mi, 'in wa yia -mɔɔ -kosu 'kadu 'wu viteli.

-Zeluzalemɩ lolu

21

¹ -Muu 'bigu, 'in un yia yali lolu -yɔ dudu lolu -yɔyi. Yalu tianu -yɔ dudu tianu ka labhu, 'in gumunyu 'ni -sleen lami. ² 'In -Lagɔɔ 'gbe -we -wa -Zeluzalemɩ -lolu, 'in un yia we -yɔyi yali -bhuda. We yia we 'de 'ylinamani nɛɛ 'hwnɔyɩ ɔ mi ɔ 'lowli wuda. ³ Tɔɔn, wɛli 'tite yabhlo 'bhua -mɔ 'hnumnikpe 'wu, 'in un yia we 'nu. We nɛɛ: «-Sleen mia, -Lagɔɔ ladida mi nyuma glaa, wa glaa ɔ yia ladia. Ma yia ɔ nyuma -zea. -Lagɔɔ 'debbie -yɔ wa sɔ yia -mia, 'in ɔ 'ka wa -Lago nya -mi. ⁴ Wa -ka wi ni, -Lago yia wa 'mɔ weee sɛa. Tlithe 'na 'ka lami. Guwɔwɔwɔbe klaa, wiwie klaa, we -yɔ kuu 'cɔnɔe, -mɔ weee 'na 'ka lami. Nu, gbu -suanya ka labhu.»

⁵ ɔ -dia 'hnumnikpe -gu la, ɔ 'bhua wɛli 'wu, ɔ nɛɛ: «In ka -lu weee 'bhiti, 'in we yia -lu lolu -ze -sleen.» ɔ nɛɛ 'yae: «-We na gbaa, -in celɩ we, nu, wee wɛli ni mi dɩgɔzɔ sa, 'in we mia gbuzɔnu nya.»

⁶ 'In ɔ nɛɛ 'ya 'mi -yla: «Nu, we ka -sleen bhia. -Ami -wa we gwɛdida, 'in un mia we bhialida nya, we tianu -yɔ we 'wubhlolunu. Nyume, ɔ 'nyumatu -ka 'bhada -mi, bhe na nyɛa ɔ 'nyu. 'Nyuu, -we na nyɛa ɔ ni, 'wɔwɔwɔ nyu -we wlaa 'yliyɔgagie, mu -wa. ⁷ ɔ -ka -gɔgalinyɔ nya -mi, mɔ kaa we 'yiyɩ klɔ: ɔ -Lago

mi zasipu nya, we 'sonu mi safili nya, we tanu mi agati nya. We -mnuanu mi emewlodv nya. ²⁰ We gbunv mi onist nya, we gbelibhlonv mi saliduanv nya. We gbesonv mi klisoliti nya, we gbetanv mi belili nya. We gbomnuanu mi topazi nya. We kugbuanv mi klisopazi nya. We kugbua le -bhlonv mi tulukvazi nya. We kugbua le 'sonv mi ametisiti nya. ²¹ Wee klolo kugbua le so mia, 'pelu kugbua le so -wa, 'in klolo -bhlo mia wee 'pelu -bhlo nya. Wee 'gbee -gblvgblv 'wv mia we mi -caan 'debhie -gbolu nya, 'in wa yia we 'wula 'velv 'bhisa.

²² Nu, wee 'gbe nukple, in 'ni *-Lagobudu yabhlogbwo -yoyi, -we ka gbv -wa, Jejitape, 'tite weee -Kanyo -Lagoo 'debhie -gbolu -yo Bhlabhleyu mi we nya. ²³ Wee 'gbe 'ni 'ylv -yo 'cuv saan gbv -ka. -We ka gbv -wa, -Lagoo 'hnumniee san lia we 'wv, 'in Bhlabhleyu mia we zli nya. ²⁴ Nu, dudvugv -nyuma yia wee 'gbee zli 'klv nva, 'in dudvugv -nyumaa 'wulapulunya -yo wa 'hnumnuli yia yia. ²⁵ We klolonya 'na 'ka kla 'mnumnu, -we ka gbv -wa, sabo 'na ka wee 'gbe nukple be.

²⁶ Dudv -gsv 'hnumnie weee -yo we 'tite yia wee 'gbe nukple yia. ²⁷ Pvunkalu -we 'kaa wee 'gbe nukple pla, we 'ni -mi. Nyuma -wa nva zvbhalvgbv le, we -yo yocian, wa 'ni mneni wa 'ka wee 'gbe nukple pla. Nu, -wa ka hni mia Bhlabhleyuu 'yliyoga -sebhe 'wv celida, ma -bhlogbwo 'kaa -mvo pla.

22 ¹ Nu, 'anzv yia 'mi -gbua yabhlo 'kluslolu. -Gbua -we 'wv 'nyu -we wlaa 'yliyogagv wlv, mv -wa. Li wee 'nyu lia lili velv 'bhisa. -Lagoo -yo Bhlabhleyuu 'hnumnikpe 'wv we tlaa, ² 'in wee 'nyu pliva wee 'gbee -gblvgblv 'wv. Da wee -gbuaa so bhvbhiva -yo su yabhlo mi -bha, mv wlaa 'yliyogagv. -Zv -bhlo 'wv, we tnsv 'wula -zakpa kugbua le 'so. 'Cv -bhlo, 'in we tnva. 'In we kpi jipea dudvugv -nyuma weee. ³ Me 'na 'ka -sleen lamv. Nu, -Lagoo -yo Bhlabhleyuu 'hnumnikpe yia wee 'gbe 'wv -mia, 'in -Lagoo lubhonunya yia o bvbva. ⁴ O 'klv wa yia -yoyia, 'in o 'hni 'ka wa 'klv -yo celida -mi. ⁵ Sabo 'na 'ka be, nyume yabhlogbwo 'na 'ka 'nape -yo 'ylvv saan gbv -ka,

Jejitape yia ɔ zlu wa -gu 'mniaa 'gbu, 'in wa 'ka nyuma 'wlulapılı 'yılı weee -nu nya.

-Zezuu yiyigbu

⁶-Muu 'bıgu, 'anzi nɛɛ 'mı -ylae: «Wee welt mı dıguzv sa, 'in we mıa gbuzɔnu nya. Nu, Jejitape ɔ 'nyea ɔ gbuv -falıpanya ɔ Zuzu, mɔ tiea ɔ 'anzi, -we 'kaa daylı lenv, we 'ka we ɔ lubhonvnya 'kluslolu.»

⁷-Zezu nɛɛ: «A pu yukwli, yia na yia daylı! -Falıpawelt -we mıa 'sebhe nı 'wv, -wa zva we 'nɔŋwe, 'wvɔvɔve -dlɔɔ mı wa -nu nya.»

⁸Nu, -amı *Zaan, -amı 'nva wee welt, 'in -amı 'yia wee -li -yɔ. Da in bhua we 'nɔvɔve -yɔ we -yɔyɔye, 'anzi -we -slolua 'mı we 'klu, 'in in yia we bhv -yɔ bhlili in 'ka we bubɔ. ⁹'In we nɛɛ 'mı -ylae: «-In nv 'nanv, -in 'na nɔv 'sa -nı. Nu, -mı klaa, -na bhelia -Lagɔgbuv -falıpanya klaa, we -yɔ -wa weee zva 'sebhe nı welt 'nɔŋwe klaa, -Lagɔɔ lubhonvnyɔ -amı -mıa aın 'bhisa. Nu, -Lagɔɔ 'de -bhlo -in 'kaa bubɔ!»

¹⁰-Muu 'bıgu, we nɛɛ 'mı -ylae: «-Falıpawelt -we mıa da 'sebhe nı 'wv, -in 'na zizeli we -na 'debhloo -nu nya -nı. Nu, we lenvbhla ka cıpa. ¹¹-ɔ -ka nyume 'nyuu, ɔ -tv gbonyuu lenvda, ɔ -ka pvin -ka, ɔ -tv pvinplada, ɔ -ka nyume tklu, ɔ -tv gbuzɔnu lenvda. -ɔ -ka -mɔwlvda -mı, ɔ -tv -mɔwlvda.»

¹²-Zezu nɛɛ: «A pu yukwli. Daylı na yia. In -ka yida -mı, celıli nya na yia yia. 'In ɔ -ka -mı, -we ka 'yıyıklu ɔ -ka -ka, 'in na nyea we ɔ, ɔ lenvgbuv 'gbu.

¹³-Amı -wa *Alfa -yɔ *Omega, -amı -wa we gwedıda, 'in in mıa we bhıalıda nya, we tıanv -yɔ we 'wubhlolunv.»

¹⁴-Wa wɔlv wa -bana, 'wvɔvɔve -dlɔɔ mı wa -nu nya. Nu, ma kaa we 'klu su -we wlaa 'yliyɔgagıe, wa 'ka we 'bhue li, wa ka we 'klu wa 'ka 'gbee klolo ŋwɛɛ plalı. ¹⁵-Wa 'na 'kaa wee 'gbe nukple pla, ma nı: -wa nva numɛgbv ɛ klaa, ylısınvnya klaa, mıtıı kwɛ -cıan klaa, nyuma -bhanya klaa, -wa bubɔa yoyo -lagɔ klaa, we -yɔ -wa 'yıbhıa yo 'in wa tvbıva yo. 'Pıpee wa tva.

